

CODICUM DIVINÆ BIBLIOTHECÆ VARIANTES LECTIONES.

PARS PRIMA,

COMPLECTENS LECTIONES VARIANTES VETERIS TESTAMENTI.

LIBRI GENESIS.

CAPUT I.

EDITIO BASILEEN. ANN. 1569. JO. F. NENII.—Vers. 22. Crescite. (*Desideratur primum folium in Gothico exemplari TOLETANÆ ECCLESIE, et ideo verba hujus capituli usque ad hunc locum in eo non habentur.*)—24. (*Ex impress.*) secundum species : (*Ex Codice*) *justa species.*—26. universæque terræ : *universæ terræ.*—27. ad imaginem et similitudinem : *et similitudinem.* (*Verba vero ad imaginem non habentur in contextu Gothici; sed litteris Gothicis sunt addita a Joanne Cordubensi, de quo in præfatione.*)—31. cuncta quæ fecerat : *cuncta quæ fecit.*

CAPUT II.

Vers. 2. Septimo : (*Lectio vetus ita etiam habebat; sed modo litteris Gothicis vetustis, tamen recentioribus quam contextus, superscribitur sexto.*)—3. diei septimo : *Deus diei septimo.*—4. istæ sunt generationes : *istæ generationes.*—15. in paradisu voluptatis : *in paradiso voluptatis.*—18. faciamus ejus adjutorium simile sibi : *faciamus ei adjutorem similem sui.*—19. omne enim, quod vocavit : *omne enim nomen, quod vocavit.*—24. Quamobrem relinquet homo patrem suum, et matrem, et adhærebit, etc. : *Quamobrem derelinquet homo patrem, et matrem suam, et adhærebit, etc.*

CAPUT III.

Vers. 2. Cur præcepit vobis Deus, ut non comederetis ex omni ligno paradisi? : *Cur præcepit Dominus Deus vobis ut non comederetis ex ligno paradisi?*—11. Cuidixit Dominus : *Cui dixit Deus.*—*Ibid.* de quo præceperam tibi : *quæ tibi præceperam.* (*Litteris recentioribus relativum quæ in quod mutatur.*)—15. et dixit Dominus Deus : *et dixit Dominus.*—17. Comedes ex ea : *Comedes eam.*—19. Pane tuo : (*Cod. Pane.*)—20. Et vocavit Adam nomen uxoris suæ, Heva : *Et vocavit Adam uxori suæ, Heva.*—25. Emisit eum Dominus Deus de paradiso : *et emisit eum Dominus de paradiso.*

CAPUT IV.

Vers. 1. uxorem suam Hevam; quæ, etc. : *uxorem suam; quæ, etc.*—*Ibid.* per Deum : *per Dominum.*—4. Abel quoque obtulit de primogenitis : *Abel quoque de primogenitis.*—7. peccatum tuum aderit : *peccatum aderit.*—9. nunquid custos : *nun custos.*—14. Ecce ejicis : *Ecce ejicisti.*—*Ibid.* et ero vagus : *et ego vagus.*—*Ibid.* profugus in terra : *profugus super terram.*—15. qui occiderit Cain, septuplum, etc. : *qui occiderit Cain, in septuplum, etc.*—*Ibid.* posuitque Dominus in Cain : *posuitque Dominus Cain.*—17. et peperit Henoch : *et peperit filium nomine Henoch.*—18. Irad genuit Mauiael, et Mauiael : *Irad genuit Manuiahel, et Manuiahel.*—21. et nomen fratris ejus Juhal : *et nomen fratris ejus Jobal.*—25. posuit mihi Deus : *posuit mihi Dominus.*

CAPUT V.

(Vers. 1. nomen eorum Adam, in die, etc. : *nomen D*

A eorum Adam et Eva, in die, etc.—3. et genuit filium ad imaginem : *et genuit ad imaginem.*—4. genuitque filios : *et genuit filios.*—11. Factique sunt omnes : *Facti sunt omnes.*—*Ibid.* quinquæ anni : *quinque annorum.*—13. Malaleel : *Maallehel.*—22. Henoch cum Deo : *Henoeh cum Domino.*—24. Ambulavitque cum Deo et non apparuit; quia tulit eum Deus :—*Ambulavitque cum Domino, et apparuit* (*Habetur non inter litteras litteris recentioribus; quia tulit eum Dominus.*)—28. Lamech : (*Habetur in margine litteris recentioribus.*)

CAPUT VI.

Vers. 1. et filias procreassent : *et filios procreassent.*—2. filias hominum : *filias eorum.*—3. eruntque dies illius : *eruntque dies vitæ illius.*—4. isti sunt potentes : *isti potentes.*—7. ab homine usque ad animantia, a reptili usque ad volucres cæli : *ab homine usque ad animantia, reptile usque ad volucres cæli.*—9. Hæ sunt generationes : *Hæ generationes.*—13. disperdam eos cum terra : (*Additur eos litteris recentioribus.*)—16. consummabis summitatem ejus : *consummabis summitatem.*—17. ut interficiam : *et interficiam.*—*Ibid.* subter Cælum et universa : *subter Cælum universa.*—21. et comportabis apud te; et erunt tam tibi, quam illis in escam : *et portabis apud te; et erunt tam tibi, quam illis in cibum.*

CAPUT VII.

Vers. 2. tolles septena, et septena : *tolles septena septena.*—*Ibid.* de animantibus vero immundis duo, et duo, masculum, etc. : *de animantibus vero immundis duo, duo, masculum, etc.*—3. de volatilibus cæli septena et septena : *de volatilibus cæli septena septena.*—8. et de volucris et ex omni : *et de volucris ex omni.*—9. præceperat Dominus Noe : *præceperat Deus Noe.*—10. inundaverunt super terram : *inundaverunt terram.*—13. et uxor illius : *uxor illius.*—17. quadraginta diebus super terram : *quadraginta diebus et quadraginta noctibus super terram.* (*Verba quadraginta noctibus scribuntur litteris recentioribus.*)—18. vehementer enim inundaverunt : *vehementer inundaverunt.*—20. super montes : *super omnes montes.*—24. obtinueruntque aquæ terram : *obtinueruntque aquæ terras.*

CAPUT VIII.

Vers. 1. cunctorumque animantium : *cunctorum animantium.*—3. reversæque sunt aquæ : *reversæque aquæ.*—*Ibid.* centum quinquaginta dies, requievitque arca : *centum quadraginta dies, requievit arca.*—7. et non revertebatur : *et revertebatur.*—9. extenditque manum suam : *extenditque manum.*—13. exsiccata esset : *exsiccata.*—15. Deus : *Dominus.*—17. cuncta animantia : *cunctaque animantia.*—*Ibid.* et universis reptilibus : *et in universis reptilibus.*—19. egressa sunt de arca : *egressa sunt.*—21. cogitatio humani cordis : *cogitatio hominis cordis.*—*Ibid.* omnem animam viventem : *omnem animantem.*

CAPUT IX.

Vers. 1. replete: implete.—2. super terram : *ia*

terram. —5. de manu viri, et de manu fratris: *de manu viri et fratris.*—7. implete eam: *replete illam.*—10. cunctisque: *cunctis.*—12. Hoc est signum: *hoc signum.*—15. carnem vegetat: *carne vegetat.*—16. quod pactum est inter Deum et omnem animam, etc.: *quod factum est inter Deum, et inter omnem animam, etc.*—19. Tres isti filii sunt Noe: *tres isti sunt filii Noe.*—*Ibid.* omne genus hominum: *omnegenus.*—21. nudatus in tabernaculo: *nudatus jacuit in tabernaculo.*—25. verenda: (*Ita etiam modo legitur litteris recentioribus, erasa veteri lectione, quæ etiam a littera v incipiebat.*)—*Ibid.* aversæ erant: *versæ erant.*—26. Sem: (*Ita etiam modo legitur litteris recentioribus, cum Cam lectio antiqua haberet.*)—28. Sitque Chanaan: *Sit Chanaan.*

CAPUT X.

Vers. 1. Hæ sunt generationes: Hæ generationes.—2. et Madai, et Javan: *et Madai, Javan.*—3. Asce- nez et Riphath: *Aschanez et Niphe:h.*—5. unusquisque secundum linguam suam et familias suas in nationibus suis: (*Hæc verba scribuntur in margine litteris recentioribus præter suam et suas, quæ neque in margine scribuntur.*)—7. filii autem Chus; Saba, Hevila: *filii Chus; Saba, et Avila.*—15. Ludim et Anamim: (*In margine sunt scripta litteris recentioribus.*)—14. Labim et Nephthumim et Phetrusim et Chasluim: *Labaim Nephthumim, et Phetrusim et Caslaim.*—*Ibid.* et Caphtorim: *Caphthorim.*—16. et Gergesum, et Hevæum, et Aracæum, Sinæum, et Aradium, Samaræum, et Hamathæum; e per hos: *Gergesum, Hevæum, et Aracæum, Asanneum, et Aradium, Samaritem, et Hamathæum; et post hæc.*—19. usque ad Gazan: *usque Gazan.*—*Ibid.* usque Lasa. His sunt filii: *usque Lasa. Hi filii.*—21. nati sunt, patre, etc.: *noti sunt, de patre, etc.*—*Ibid.* Japheth majore. filii Sem; Ælam et Assur: *Japheth priore. filii Sem; Elan Assur.*—25. Hus et Hul, et Gether, et Mes; *Cus et Hul, et Gothor, et Mosoch.*—27. et Adoran, et Uzal, et Decla, et Hebal: *et Aduran, et Uzal, Decla, et Heala.*—31. isti sunt filii: *isti filii.*

CAPUT XI.

Vers. 2. et habitaverunt: at habitaverunt.—6. unum est labium: *unum labium.*—10. Hæ sunt generationes: *Hæ generationes.*—*Ibid.* Sem erat centum annorum: *Sem erat centum quadraginta (vel decem) annorum (quia non potest certo dignosci, utrum sit quadraginta, vel decem, quia nota horum numerorum, quæ Gothis simillima est, vetustate est ferme abrasa, sed potius videtur scriptum fuisse, quadraginta).*—19. vixitque Phaleg: *vixit Phaleg.*—21. ducentis septem annis: *trecentis septem annis.*—25. centum decem et novem annis: *centum decem annis.*—27. Hæ sunt autem generationes: *Hæ sunt generationes.*—*Ibid.* Abram, Nachor: *Abram, et Nachor.*—31. et Sarai nulum suam, uxorem Abram filii sui: (*Hæc verba adduntur in margine litt. Goth. vetust. alterius tamen scriptoris; atqui Abram neque in margine legitur.*)

CAPUT XII.

Vers. 2. faciamque te in gentem magnam, et benedicam tibi, et magnificabo nomen tuum: faciamque te in gentem magnam et magnificabo semen tuum.—6. et usque: *usque.*—7. edificavit tibi altare: *edificavit altare.*—8. orientem Bethel: *orientem in Bethel.*—*Ibid.* ab oriente Hai: *ab oriente Achi.*—*Ibid.* et invocavit nomen: *et invocavit tibi nomen.*—12. dicturi sunt, uxor illius est: *dicturi sunt, quod uxor ipsius est.*—16. et famulæ: *et familiaræ.*—18. quidnam est hoc quod fecisti: *quidnam est quod fecisti.*—*Ibid.* indicasti mihi, quod: *indicasti, quod.*

CAPUT XIII.

Vers. 3. et Hai: et Achi.—7. unde facta est, unde et facta est. —9. ego dexteram: *ego ad dexte-*

ram.—*Ibid.* si tu dexteram: *si tu ad dexteram.*—10. Dominus Sodomam: *Deus Sodomam.*—12. Lot vero moratus: *Lot moratus.*—14. Leva oculos tuos in directum, et vide: *leva oculos tuos et vide.*—*Ibid.* ad aquilonem et meridiem, ad orientem et occidentem: *ad aquilonem et ad meridiem, ad orientem et ad occidentem.*—15. usque in sempiternum: *in sempiternum.*—16. numerare pulverem terræ: *numerare pulverem.*—17. surge ergo, et perambula: *surge et perambula.*—*Ibid.* et in latitudine: *et latitudine.*

CAPUT XIV.

Vers. 1. Amraphel: Amraphal.—*Ibid.* Chodorlahomor: *Chodor rex Lacomer.*—4. Chodorlahomor: *Codor Lagomer.*—5. Chodorlahomor: *Chodor Lagomer.*—*Ibid.* in Astaroth et Carnaim: *in Astaroth Carnaim.*—7. venerunt usque ad fontem Mispbat: *venerunt ad fontem Mesphat.*—9. Chodorlahomor: *Chodor lagomor.*—10. et rex Gomorrhæ: *et Gomorrhæ.*—13. Et ecce unus: *ecce unus.*—15. percussitque eos, et, etc.: *percussitque eos nocte, et, etc.*—*Ibid.* Phœnicen: *Obat.*—17. Chodorlahomor: *Chodor lagomor.*—18. erat enim Sacerdos Dei Altissimi: (*Hæc verba tantum scribuntur in margine litteris vetustis, et alio aramento.*)

CAPUT XV.

Vers. 3. et ecce: ecce.—9. et respondens: *respondens.*—10. divisit ea per medium: *divisit per medium.*—17. et lampas: *lampas.*—20. et Cenezæos, Cedmonæos, et Hethæos: *et Cenezæos, et Ecethmoneos Hethæos.*

CAPUT XVI.

Vers. 1. genuerat sibi liberos: genuerat liberos.—4. qui ingressus est ad eam: (*Adduntur litteris vetustis.*)—7. in via Sur in deserto: *in via Sur.*—10. multiplicans, inquit, multiplicabo semen: *multipicans multiplicabo, inquit, semen.*—15. Ismahel: *Smaelem.*—16. Agar Ismahelem: *Agar Smaelem.*

CAPUT XVII.

Vers. 1. Dominus: Deus.—3. Deus: *Dominus.*—6. vehementissime: *vehementer.*—*Ibid.* ponam te: (*Additur te.*)—7. seminis tui: *semini tuo.*—10. pactum meum, quod: *pactum, quod.*—16. et reges populorum orientur ex eo: *et reges populorum.*—17. risit in corde suo, dicens: *risit, dicens in corde suo.*—18. Ismahel: *Smael.*—20. Ismahel: *Smael.*—25. Ismahel: *Smael.*—24. Abraham nonaginta et novem: *nonaginta novem.*—25. Ismahel filius suus: *Smael filius ejus.*—26. Ismahel: *Smael.*

CAPUT XVIII.

Vers. 2. tabernaculi sui: tabernaculi.—4. laventur pedes vestri: *lavate pedes vestros.*—*Ibid.* sub arbore. Ponamque buccellam: *sub arbore hac. Ponam buccellam.*—5. et confortetur: *confortate.*—11. Erant autem ambo: *erant enim ambo.*—*Ibid.* desiderant: *desierat (Ita modo legitur, deleta antiqua lectione.)*—16. oculos contra, etc.: *oculos suos contra, etc.*—19. ut adducat: *et adducat.*—20. Gomorrhæorum: *Gomorrhæ.*—21. compleverint: *compleverunt.*—22. converteruntque se: *converterunt se.*—25. iudicium hoc: *iudicium.*—27. respondensque Abraham: *respondens Abraham.*—29. quadraginta tibi inventi: *quadraginta inventi.*—30. non faciam: *non facio.*—32. obsecro, inquit: *obsecro igitur.*—*Ibid.* et dixit: *dixit.*—33. abiitque: *abiit.*

CAPUT XIX.

Vers. 1. vidisset eos, surrexit: vidisset, surrexit.—2. proficiscemini: *proficiscimini.*—3. et coxit: *coxit.*—4. quam irent: *quam inirent.*—10. intro-

duxerunt : *intromiserunt*. — 12. *filios : filium*. — 14. *A filias ejus : filias suas*. — *Ibid.* Surgite et egredimini : *Surgite, egredimini*. — 15. *duas filias : duas filias tuas*. — 17. locuti sunt ad eum, dicentes ; *salva, etc. : locutus est ad eum ; salva, etc.* — 18. dixitque : *dixit quoque*. — 26. respiciensque uxor : *respiiciens uxor*. — 29. recordatus est Abraham ; et liberavit, etc. — *recordatus Abraham ; et liberavit, etc.* — 30. *filix ejus cum eo : filix ejus*. — 35. dederunt itaque : *dederuntque*. — 34. Ut salvemus : et *saltemus*. — 35. dederuntque etiam et illa nocte patri suo bibere vinum : *dederunt et illa nocte patri suo bibere vinum*. — *Ibid.* vel quando : *nec quando*.

CAPUT XX.

Vers. 3. nocte : noctis. — 7. uxorem, et orabit pro te, quia propheta est : *uxorem, quia propheta est, et orabit pro te*. — 12. alias autem et vere : *alias autem vere*. — *Ibid.* et duxi eam in uxorem : et *accepi eam uxorem*. — 16. memento te deprehensam : *mementoque te deprehensam*. — 18. concluderat enim Dominus : *concluderat Deus*.

CAPUT XXI.

Vers. 9. cum Isaac filio suo : cum filio suo. — 10. ejice ancillam hanc : *ejice ancillam*. — *Ibid.* filius ancillæ : *filio ancillæ*. — 16. contra : *e contra*. — 20. est juvenis : *est vir*. — 25. per Deum : *per Dominum*. — 25. vi : (*Additur vi*). — 26. responditque : *respondit*. — 33. exercitus ejus : *militiæ ejus*.

CAPUT XXII.

Vers. 3. Deus : Dominus. — 5. ego autem et puer : *ego et puer*. — 8. dixit autem Abraham : *dixit Abraham*. — 9. alligasset : *conligasset*. — v. 10. filium suum : *filium*. — 12. Dominum : *Deum*. — 15. levavit Abraham : *levavitque Abraham*. — *Ibid.* hærentem cornibus : *hærentem cornibus suis*. — 15. vocavit autem angelus Domini : *vocavit autem Dominus*. — 18. Benedicentur in semine tuo : (*Ab hoc loco, nempe a voce tuo, usque ad vers. 11 cap. xxv desideratur in Bibliis Gothiis, quia ablatum est integrum folium*.)

CAPUT XXV.

Vers. 11. Puteum nomine viventis : puteum vivente. — 12. *Ismahel : Smahel*. — 13. *Ismahelis Nabaioth : Smahelis Nabaioth*. — *Ibid.* *Mabsam : Mabsar*. — 14. *Massa : Massan*. 16. et *Jetur et Naphis a et u, atque in hoc loco certo sciri nequit, ut sit legendum*. — 16. *Ismahelis ; et hæc : Smahelis ; et hæc*. — 17. *Ismahelis : Smahelis*. — 21. *deprecatusque est Isaac Dominum : deprecatusque est Dominum*. — 23. *dividentur : dividuntur*. — 24. *in utero ejus : in utero*. — 25. *vocatumque est nomen : vocavitque nomen*. — 29. *coxit autem Jacob pulmentum : coxit autem pulmentum*. — 33. *juravit ei Esau : juravit Esau*.

CAPUT XXVI.

Vers. 6. mansit itaque : mansit autem. — 8. et ibidem : *Ibid.* — 9. et accersito eo : et *accersito*. — *Ibid.* *mentitus es eam sororem : mentitus es sororem*. — 12. *sevit autem Isaac : (Ita videtur habuisse lectio vetus ; nunc vero, ea ablata, recentioribus litteris seminavit Isaac scribitur)*. — *Ibid.* *in ipso anno : in illo anno*. — 14. *habuitque possessiones : habuit quoque possessionem*. — *Ibid.* *ob hoc : ob hæc*. — 17. *discedens : descendens*. — 19. *foderuntque in torrente, et repererunt ibi aquam*. — 21. *Foderunt autem et allium : foderuntque allium*. — 25. *invocato nomine : invocato ibi nomine*. — 26. *locum cum venissent : locum venissent*. — 29. *auctum benedictione : ac cum benedictione*. — 34. *uxores duas : uxores*.

CAPUT XXVII.

Vers. 7. de venatione tua : venationem tuam. — 8. *consiliis meis : sermonibus meis*. — 9. *ecceas : ecceam*. — 12. *putet, me sibi : putet, sibi*. — 13. *et pergens : et perge*. — 17. *deditque pulmentum : dedit pulmentum*. — 20. *rursumque Isaac : rursum Isaac*. — *Ibid.* *ut occurreret : ut cito occurreret*. — 21. *accede ad me : accede huc*. — *Ibid.* *utrum tu sis : utrum sis*. — 25. *offer mihi, inquit : offer, inquit, mihi*. — *Ibid.* *etiam vinum : etiam et vinum*. — 27. *illi ait : ait*. — 28. *frumenti et vini : frumenti et olei*. (*Ita videtur habuisse lectio vetus ; modo vero, frumenti, vini, et olei, superscribitur*.) — 29. *sit ille maledictus : sit maledictus*. — *Ibid.* *benedixerit tibi : Ita etiam in Codice ; sed in eo additur tibi*. — 34. *irrugit : rugit*. — 36. *in altera vice ; primogenita mea ante, etc. : en alia vice ; primogenita mea ante, etc.* — *Ibid.* *et mihi benedictionem : et benedictionem*. — 40. *vives in gladio : vives gladio*. — 41. *venient dies luctus : veniant luctus dies*. — *Ibid.* *et occidam : ut occidam*. — 45 et 46. *filio in uno die ? dixitque Rebecca : filio una die ? dixit quoque Rebecca*.

CAPUT XXVIII.

Vers. 1. benedixit eum : benedixit. — 5. *pervenit : venit*. — 7. *parentibus suis : (parentibus. additur in margine litteris recentioribus)*. — 9. *Ismahalem : Smahalem*. — *Ibid.* *Ismahel : Smahel*. — *Ibid.* *Nabaioth : Nabeoth*. — 12. *et acumen : et eucumen*. — 14. *semen tuum : germen tuum*. — *Ibid.* *Occidentem et Septemtrionem : Occidentem Septemtrionem*. — *Ibid.* *et in semine : et semini*. — 17. *non est hic : non hic*. — *Ibid.* *et porta cæli : et portæ cæli*. — 18. *ergo Jacob mane : ergo mane*. — 20. *in via, per quam ego ambulo, et dederit mihi panem : in viam, per quam ambulo, et dederit mihi panes*.

CAPUT XXIX.

Vers. 2. tres quoque greges : tresque greges. — 5. *morisque erat : moris quippe erat*. — 13. *occurrit obviam ei : cucurrit obviam*. — 14. *postquam impleti : postquam completi*. — 15. *gratis servies : gratis servias*. — 16. *minor vero appellabatur : minor appellabatur*. — 23. *ad socerum suum : ad socerum*. — 29 et 30. *tradiderat ; tandemque potius : dederat ; tandem potius*. — 33. *audivit me Dominus haberi contemptui : audivit Dominus haberi me contemptui*. — 34. *Concepitque tertio, et genuit alium filium, dixitque : concepit tertio, et genuit alium, dixitque*. — 35. *et pererit : et peperit*. — *Ibid.* *et ob hoc : ob hoc*.

CAPUT XXX.

Vers. 1. invidit Sorori suæ : invidet Sorori. — 10. *edente filium : edente filio*. — 13. *quippe me : quippe*. — *Ibid.* *appellavit eum Aser : appellavit nomen ejus Aser*. — 16. *redeuntque ad vesperam Jacob de agro, egressa est in occursum ejus Lia, et ait ; ad me, inquit : redeuntque ad vesperam Jacob, egressa est in occursum Lia ; et ad me, inquit*. — *Ibid.* *dormivitque cum ea : dormivit cum ea*. — 17. *exaudivit Deus : exaudivit Dominus*. — 19. *Lia concipiens : Lia concepit*. — 20. *dolavit me : ditavit me*. — 22. *Recordatus quoque Dominus : Recordatus est Dominus*. — 25. *in patriam meam : in patriam*. — 26. *tu vero nosti : tu nosti*. — 27. *ait illi Laban : et ait Laban*. — 30. *antequam venirem ad te : antequam venirem*. — *Ibid.* *tibi Deus : tibi Dominus*. — 31. *at ille ait : at ille*. — *Ibid.* *nihil volo : nihil prorsus volo*. (*Ita videtur habuisse lectio vetus ; quia post vocem nihil, p semierasum est, et cætera sunt ablata, et atramento recentiori superscriptum v in dictione volo*.) — 35. *respondebitque : responditque*. — 35 et 34. *argues, dixitque Laban : arguent. Dixit Laban*. — 35. *hircos, et arietes : hircos, arietes*. — *Ibid.* *caucum autem : ac caucum*. — *Ibid.* *tradidit : et tradidit*. — 36. *generum, qui pascebat : generum suum*,

qui pascēbat. — 37. et ex platanis : et plataninas. — *Ibid.* spoliata fuerant, candor apparuit : scoriata fuerint, candore paravit. — *Ibid.* integra fuerant : integra erant. — 39. colore respersa : colore dispersa. — 40. virgas in canalibus : virgas. — *Ibid.* et nigra quæque, Laban : quæque et nigra, Laban. — 42. erat : erant.

CAPUT XXXI.

Vers. 1. quæ fuerunt Patris : quæ fuit patris. — 3. maxime dicente : maximeque dicente. — 6. totis viribus servierim : totis viribus meis servierim. — 8. greges alba : greges albæ. — 41. Angelus Dei : Angelus Domini. — 42. universos masculos : omnes masculos. — 14. responderuntque Rachel : responderunt Rachel. — 16. tibi Deus, fac : tibi, fac. — 18. omnem substantiam suam : omnem substantiam. — 20. socero suo, quod : socero, quod, etc. — 21. pergeret : pergerent. — 23. comprehendit eum in Monte : comprehendit in monte. — 25. cumque ille consecutus fuisset eum : cum ille consecutus eum. — 26. quasi captivus : (Ita etiam habet lectio vetus ; litteris vero recentioribus quasi captivus ducens legitur.) — 27. et citharis : et cithara. — 28 et 29. et nunc quidem. Valet, etc. : et nunc valet quidem. — Item 29. patris tui : patris vestri. — *Ibid.* contra Jacob : cum Jacob. — 20. Esto ad tuos : et si tu ad tuos. — 32. inveneris, aufer : inveneris, et aufer. — 35. accidit mihi : accedit mihi. — 36. timensque : tumensque. — *Ibid.* peccatum meum sic : peccatum sic. — 39. furtim perierat : furti perierat. — 40. fugiebatque somnus : fugiebat somnus. — 41. sicque per viginti : sic per viginti. — *Ibid.* pro gregibus tuis : pro gregibus. — 42. nisi Deus : et nisi Deus. — *Ibid.* et timor : et timoris. — *Ibid.* forsitan modo nudum : forsitan nudum. — 43. respondit ei Laban : filiæ meæ, et filiæ : respondit Laban : filiæ et filii. — 47. tumultum : tumultus. — 49. intueatur et judicet Dominus : intueatur Dominus, et judicet. — 53. intravit ergo Jacob : intravit Jacob. — 55. reversusque est in locum : reversus in locum.

CAPUT XXXII.

Vers. 1. Jacob autem abiit in itinere, quod cooperat : Jacob quoque abiit in itinere, quo cooperat. — 3. et nuntios : nuntios. — *Ibid.* in regionem Edom : regionis. Edomi. — 6. reversique sunt nuntii : reversique nuntii. — *Ibid.* in occursum tuum : in occursum tibi. — 10. miserationibus tuis, et veritate tua, quam, etc. : miserationibus, et veritatem, quam, etc. *Ibid.* regressor : egredior. — 11. de manu fratris mei Esau : de manu fratris mei, de manu Esau. — 13. dormisset : obdormisset. (Ita modo legitur litteris vetustis Gothicis, abrasa priori lectione.) — *Ibid.* separavit de his : separavit. — 14. et arietes : arietes. — 15. cum pullis suis : cum filiis suis. — 17. habueris fratrem meum Esau : habueris Esau fratrem meum. — *Ibid.* cujus sunt ista : cujus ista. — 18. Domino suo : Domino meo. — 20. videbo illum, forsitan : videbo, forsitan. — 22. mature surrexisset : mane surrexisset. — 28. At ille : (Adduntur verba at ille.) — 30. vocavitque Jacob : vocavit Jacob. — 32. comedunt : comedent.

CAPUT XXXIII.

Vers. 4. collum ejus, et : collum, et. — 7. accessit quoque : accessitque. — *Ibid.* cum pueris suis : cum liberis suis. — 8. dixitque Esau : ait Esau. — *Ibid.* quas obviam habui : quas obviam habui. — *Ibid.* domino meo : domino : (Additur meo). — 9. At ille ait : habeo plurima : Et ille : habeo, ait, plurima. — 10. dixitque Jacob : dixit Jacob. — 13. dixitque Jacob : nosti : dixit Jacob : nosti. — 14. sicut videro, parvulos meos posse : (Ita olim videtur scriptum fuisse in exemplari Gothico ; modo, illa ablata, ita habetur, sic ut videre possim parvulos meos, atque incertum est, utrum legendum sit sicut vel sic ut.) —

A 15. de populo, qui, etc. : de populo meo, qui, etc. — *Ibid.* via tuæ. Non est : via tuæ. dixitque Jacob, non est. (Hæc verba, dixitque Jacob, in margine habentur ; sed videntur scripta eadem manu, qua contextus.)

CAPUT XXXIV.

Vers. 2. adamavit eam, et rapuit : adamavit, et rapuit. — 8. adhæsit anima : adhæsit animæ. — 9. traditæ nobis : contraditæ nobis. — 12. augete dotem, et munera postulate ; et libenter, etc. : augete dotem, munera postulate ; libenter, etc. — 13. et circumcidatur in vobis omnis : ut circumcidatur in vobis omne. — 17. si autem : sin autem. — 20. locuti sunt ad populum : locuti sunt populo. — 22. unum est, quo : unum est, quod. — 24. assensique sunt : assensi sunt. — 29. eorum et uxores : et uxores eorum. — 30. fecistis me Chananæis : fecistis Chananæis.

CAPUT XXXV.

B Vers. 1. Deo : Domino. — 2. mutata vestimenta vestra : mutata vestimenta. — 4. in auribus eorum : in auribus earum. (Ita videtur habere ; sed non plane legitur.) — *Ibid.* eas subter terebinthum : eas sub terebin. — 5. recedentes : cedentes. — 7. nomen loci illius, domus Dei : nomen loci, domus Dei. — 8. sepulta est ad radices : sepulta ad radices. *Ibid.* nomen loci illius, quercus, etc. : Nomen loci, quercus, etc. — 16. egressus autem inde : egressus inde. — 18. appellavit eum Ben-iamin : appellavit Ben-iamin. — 19. sepulta est in via : sepulta in via. — *Ibid.* hæc est Bethlehem : hæc est quæ ducit Euphratam. (Ita habet contextus ; in margine vero litteris recentioribus Bethlehem scribitur ; ut legatur, hæc est quæ ducit Bethlehem.) — 23. Levi, et Judas : Levi, Judas. — 26. hi sunt filii : hi filii.

CAPUT XXXVI.

Vers. 4 et 5. Rahuel : Oolibama genuit : Ragucl ; Oolibama edidit. — 9. Hæc autem sunt : hæc sunt. — 10. nomina filiorum ejus : nomina filiorum. — *Ibid.* Rahuel quoque filius : Ragucl filius. — 11. Sepho, et Gatham, et Cenez. Erat autem, etc. : Sephu, et Gatham, et Cenez, et Core. Erat autem, etc. — 12. Ada : Ade. — 13. Rahuel, Nahath et Zara, Samma : Ragucl, Nahath et Zara Semma. — 14. Anæ : Ana. — 15. Sepho : Sephu. — 16 et 17. Ada ; hi quoque filii Rahuel : Ade ; hi quoque filii Ragucl. — *Ibid.* Samma : Semma. — 17. hi autem duces Rahuel : hi duces Ragucl. — 18 et 19. Anæ uxoris Esau. Isti sunt filii Esau, et hi duces eorum : Ana uxoris Esau, et hi duces eorum. — 20. isti sunt filii : isti filii. — 21. et Ana, et Dison, et Aser, et Disan : et Anam, Deson, et Eser, et Desan. — 22. Hori, et Hemam : Horri, et Themam. — 23. Alvau et Manahet et Ebal et Sepho : Aluhan, et Manehet et Ebal, Sephi. — 24. Aia et Ana : et Ahaia, et Aman. — *Ibid.* asinas Sebeon : asinos Sabahon. — 25 : Dison : Desan. — 26. Dison : Desan. — *Ibid.* Eseban : Esban. — 27. Zavan : Zefan. — 28. Disan : Desan. — 30. dux Dison, dux Eser, dux Disan : dux Deson, dux Eser, dux Desan. — 32. Bela : Bale. — 33. Bela : Bale. — 35. Avith : Aakii. — 38. Balanan : Balaanan. — 39. Adar : Adad. — *Ibid.* Phau : Phon. — *Ibid.* Meetabel filia Matred : Methesabel filia Matrahid. — 40. nomina ducum Esau : nomina Esau. — *Ibid.* Alua, dux Jetheth : Aluhan, dux Jethetheth. — 43. Mapsar, dux Mægdial : Mabsar, dux Maldiel. — *Ibid.* ipse est Esau : ipse est pater Esau.

CAPUT XXXVII.

Vers. 2. generationes ejus : (Hæc usque in Exemplari Gothico prælenditur caput præcedens.) — *Ibid.* patrem crimine : patrem suum crimine. — 3. super omnes filios, eo quod, etc. : super omnes filios suos, eo quod, etc. — 4. a patre plus cunctis. (Additur plus.) — 5. fratribus suis, quæ : fratribus, quæ, etc.

— 8. Hæc ergo causa : *Hæc causa*. — 13. pascunt oves : *pascunt oves*. — 14. ait ei : *ait*. — *Ibid.* prospera sint erga : *prospera sunt erga*. — *Ibid.* quid agatur : *quid agitur*. — 15. interrogavit quid quæreret : *interrogavit eum, quid quæris?* — 17. audivi autem : *audivi enim*. — 18. accederet : *accederat*. — 20. prosint somnia sua : *prosunt somnia sua*. — 21. audiens autem hoc : *audiens hoc*. — 23. ad fratres suos : *ad fratres*. — 24. in cisternam veterem quæ, etc. : *in cisternam quæ, etc.* — 25. Ismahelitis : *Smahelitis*. — 27. Ismahelitis : *Smahelitis*. — 28. Madiianitis : *Smahelitis*. — *Ibid.* vendiderunt eum Ismahelitis : *vendiderunt Smahelitis*. — 30. ad fratres suos ait : *ad fratres ait*. — 31. quem occiderant : *quem coecerant, et ederant*. — 32. qui ferret ad patrem, et diceret : *qui ferret ad patrem, et diceret*. — 34. lugens filium suum : *lugens filium*. — 36. Madianite : *Madianitei*. — *Ibid.* in Ægypto Phutiphari : *in Ægypto, emittique eum Phutiphar*. — *Ibid.* militum : *militia*.

CAPUT XXXVIII.

Vers. 2. Sua : *Sue*. — 4. rursumque : *rursum*. — *Ibid.* vocavit Onan : *nominavit Onan*. — 7. fuit quoque Her. : *fuit Her.* — 10. eo quod rem : *quod rem*. — 11. sicut fratres : *sicut et fratres*. — 12. Sua uxor : *Sue uxor*. — *Ibid.* Odollamites : *Adollamita*. — 17. rursumque : *rursum*. — 18. quem manu : *quem in manu*. — 20. Odollamiten : *Adollamiten*. — 21. interrogavit homines : *interrogavit hominem*. — 22. reversus est ad Judam, et dixit : *reversus ad Judam, dixit*. — 23. non potest : *non poterit*. — 24. dixitque Judas : *dixit Judas*. — 25. cum duceretur : *cum educeretur*. — 28. in qua : *in quo*. — 30. frater ejus : *frater*.

CAPUT XXXIX.

Vers. 1. princeps exercitus sui : *princeps exercitus*. — *Ibid.* Ismahelitarum : *Smahelitarum*. — 3. esse : *(Additur esse)*. — 7. inject : *jecit*. — *Ibid.* oculos suos in Joseph : *oculos in Joseph*. — 10. et ille : *at ille*. — 11. accidit autem quadam die ut intraret Joseph in domum : *accidit autem ut quadam die intraret Joseph in Domum*. — 14. vocavit ad se homines : *vocavit homines*. — 18. reliquit pallium quod tenebam, et fugit : *reliquit pallium, et fugit*. — 21. miseratus est illius, et dedit ei : *miseratus illius, dedit ei*.

CAPUT XL.

Vers. 1. his itaque gestis : *his ita gestis*. — 4. et illi in custodia : *et illi qui in custodia*. (qui additur.) — 6. vidisset eos tristes : *vidisset tristes*. — 8 et 9. quid videritis. Narravit prior : *quod vidistis*. Narravit prius. — *Ibid.* somnium suum : *somnium*. — 10. in gemmas : *gemmas*. — 15. ministerii tui : *magisterii tui*. — 14. ut educat : *et educat*. — 21. porrigeret ei poculum : *porrigeret regi poculum*.

CAPUT XLI.

Vers. 3. et pascabantur : *pascabantur*. — 7. evigilans Pharao post quietem : *evigilans post quietem*. — 8. ad omnes conjectores : *ad conjectores*. — 11. præ sagium : *præ sagium*. — 13. in cruce : *in patibulo*. — 14. eductum de carcere : *eductus de carcere*. — 15. vidi somnia : *vidi somnium*. — *Ibid.* quæ audivi, te sapientissime conjicere : *et quia audivi, te prudentissime conjicere*. — 17. narravit ergo Pharao, quod, etc. : *narravit ergo illi, quod, etc.* — 22. vidi somnium : *vidi somnium aliud*. (aliud additur.) — 24. devoraverunt : *devorabant*. — 25. quæ facturus : *quod facturus*. — 29. Ecce septem : *et septem*. — 30. quos sequentur : *quos sequentes*. — *Ibid.* est enim fames : *est fames*. — 31. perditura est inopiæ : *perditura inopiæ*. — 32. sermo Dei : *sermo Domini*. — 34. per cunctas : *per singulas*. — 36. Et præparetur : *et paretur*. — *Ibid.* oppressura est : *pressura est*. — 39. et consimilem : *et similem*. —

A 41. Dixitque : *dicens quoque*. — 42. tulitque annulum : *tulit annulum*. — *Ibid.* dedit eum in manu : *dedit in manu*. — 43. fecitque eum ascendere : *fecitque ascendere*. — 44. rex Ægypti ad Joseph : *rex ad Joseph*. — 45. Aseneth filiam Phutipharis sacerdotis : *Aseneth Phutiphare filiam sacerdotis*. — *Ibid.* egressus est itaque : *egressus itaque*. — 46. triginta autem annorum : *triginta annorum*. — *Ibid.* et circumvixit : *circumvixit*. — 40. fuit abundantia : *fuit multitudo*. — 50. nati que sunt Joseph : *nati sunt autem Joseph*. — 54. panis erat : *panis erat*. — 55. quidquid ipse vobis : *quidquid vobis*.

CAPUT XLII.

Vers. 6. Joseph erat princeps in Terra Ægypti : *Joseph princeps Ægypti*. — 9. ait ad eos : *ait*. — 11. pacifici venimus : *pacifici venimus*. — 13. At illi dixerunt : *et illi*. — 16. falsa sint : *falsa sunt*. — 17. tradidit ergo illos : *tradidit illos*. — 18. facite, quæ : *facite, quod*. — 21. sunt ad invicem : *sunt invicem*. — *Ibid.* dum deprecaretur : *cum deprecaretur*. — 25. loqueretur ad eos : *loquebatur ad eos*. — 25. tollepsque Simeon : *tollens Simeon*. — *Ibid.* jus sit ministris : *jussitque ministris*. — 26. in asinis suis : *in asinis*. — 28. in sacco : *in sacco*. — 30. exploratores esse provinciæ : *exploratores provinciæ*. — 32. cum patre nostro est : *cum patre nostro versatur*. — 34. et istum : *ut istum*. — 35. Saccorum : *Saccorum*. — 36. et Benjamin : *Benjamin*. — 37. trade illum in manu : *trade in manu*. — *Ibid.* tibi restitum : *restitum*. — 38. et ipse solus : *ipse solus*. — *Ibid.* adversitatis : *adversis*.

CAPUT XLIII.

Vers. 2. emite nobis paxillum : *emite paxillum*. — 3. attestatione jurisjurandi : *testificatione jurandi*. — 4. si ergo vis : *si enim vis*. — 6. Dixit eis : *dixit enim eis*. — 12. pecuniam quoque duplicem : *pecuniamque duplicem*. — 14. Deus autem meus omnipotens : *Deus autem omnipotens*. — *Ibid.* tenet in vinculis, et, etc. : *tenet, et, etc.* — 15. tulerunt autem : *tulerunt ergo*. — 18. et nos : *nos*. — 20. audias nos : *audias*. — 21. saccos : *sacculos*. — 22. quæ nobis necessaria : *quæ necessaria*. — 23. in saccis : *in sacculis*. — 25. ingrederetur : *egrederetur*. — 26. domum suam : *domum*. — *Ibid.* in manibus suis : *in manibus*. — 27. interrogavit eos : *interrogavit*. — 28. servus tuus, pater noster, adhuc vivit : *servus tuus adhuc*.

CAPUT XLIV.

Vers. 1. pecuniam : *pecunias*. — 4. urbem exierant : *urbe exierant*. — *Ibid.* domus ait : *domus suæ*. — *Ibid.* inquit, et persequere : *inquit, persequere*. — 10. qui dixit eis : *qui dixit*. — 11. aperuerunt singuli : *aperuerunt singula*. — 17. vos autem abite : *vos abite*. — 18. accedens autem propius : *accedens propius*. — 26. descendit : *descendet*. — 30. pendeat : *pendeat*. — 32. servus tuus sim : *servus tuus*. — 34. patrem meum, absente, etc. : *patrem, absente, etc.*

CAPUT XLV.

Vers. 1. præcepit, ut egrederentur : *præcepit, egrederentur*. — 3. non poterant : *nec poterant*. — *Ibid.* nimio terrore : *nimio timore*. — 4. Joseph frater vester, quem, etc. : *Joseph, quem, etc.* — 6. est enim, quod : *est, quod*. — *Ibid.* poterit : *poterint*. — 17. fratribus suis dicens : *fratribus suis*. — 21. feceruntque filii : *fecerunt filii*. — 22. singulis quoque : *singulisque*. — 26. Joseph filius tuus vivit : *et ipse dominatur in omni, etc.* : *Joseph vivit, et ipse dominatur omni, etc.* — *Ibid.* quo audito : *Jacob, quasi, etc.* : *quo audito quasi, etc.* — 27. illi e contra : *illi contra*.

CAPUT XLVI.

Vers. 2. ecce adsum : *adsum*. — 4. manus suas :

manum suam. — 5. surrexit autem Jacob : *surrexit Jacob*. — 7. nepotes, filiae : *nepotes, et filiae*. — 8. ipse cum liberis : *ipsi cum liberis*. — 10. Jannuel : *Jannuel*. — *Ibid.* Sohar : *Saer*. — 11. et Cahath : *Cathath*. — 12. Onan : *Aanan*. — *Ibid.* et Onan in terra, etc. : *et Aanan in terra, etc.* — 13. Thola : *Tolath*. — *Ibid.* Simeron : *Semron*. — 15. filia sua : *filia*. — 16. Sephon et Aggi et Esebon et Suni et Heri et Arodi et Areli : *Sephion et Aggi Esebon et Soni Aheri et Arohedi et Ariheli*. — 17. Jamna : *Jemna*. — *Ibid.* filii Beria : *filii quoque Beria*. — *Ibid.* Melchiel : *Amelchiel*. — 21. Bechor et Asbel et Gera, et Naaman et Echi et Ros et Mophim : *Bochor, et Esbel Gera, et Neeman et Echi et Ros Mophim*. — 24. Jafiel : *Jesehel*. — *Ibid.* Jeser : *Jesar*. — 26. cunctæque : *cunctæ*. — *Ibid.* in Ægyptum : *Ægyptum*. — *Ibid.* egressæ sunt : *egressæ*. — *Ibid.* filiorum ejus : *filiorum*. — 27. sunt ei in terra : *sunt in terra*. — *Ibid.* omnes animæ : *omnis anima*. — *Ibid.* ingressæ sunt in Ægyptum : *ingressa est Ægyptum*. — 31. At ille : *et ille*. — *Ibid.* ad fratres suos : *ad fratres*. — 34. usque in præsens : *usque præsens*. — *Ibid.* omnes pastores : *pastores*.

CAPUT XLVII.

Vers. 2. constituit : *statuit*. — 11. terræ loco : *Terræ solo*. — 12. patris sui : *patris ejus*. — 15. emptoribus pretium : *emptores pretio*. — *Ibid.* morimur : *moriemur*. — 18. venerunt quoque : *veneruntque*. — 19. moriemur : *moriemur*. — 24. reliquas permitto : *reliqua prænitto*. — *Ibid.* et in cibum : *in cibis*. — 29. mortis sue : *mortis*. — *Ibid.* manum tuam : *manum*. — 30. majorum meorum : *majorum*.

CAPUT XLVIII.

Vers. 1. duobus filiis : *duobus filiis suis*. — 4. faciam te in turbis : *faciam in turmas*. — 6. nomine

A fratrum suorum : *nomina fratrum tuorum*. — 9. quos donavit mihi Deus in hoc loco : *quos dedit mihi Dominus in loco isto*. — 10. caligabant : *caligaverant*. — *Ibid.* deosculatus et circumplexus eos : *osculatus est et circumplexus*. — 11. ad filium suum : *ad filium*. — 13. in sinistra sua, ad dexteram : *ad sinistram suam, id est ad dexteram Israel*. — 14. minoris : *junioris*. — 15. Jacob filius Joseph : *Joseph filio suo*. — 17. manum super, etc. : *manum super, etc.* — 19. minor erit illo : *junior major illo erit*. (*Ita habet exempl. Goth., præterquam quod inter dictiones junior et major duæ litteræ sunt erasæ, quæ legi nequeunt.*) — 20. benedicetur Israel : *benedicetur*.

CAPUT XLIX.

Vers. 1. congregamini, et annuntiem, quæ ventura sunt vobis in diebus novissimis : (*Adduntur in margine litteris vetustis.*) — 4. cubile : *cubiculum*. — 6. non veniat : *non veniat*. — 8. laudabunt : *conlaudabunt*. — 10. de femore : *de femoribus*. — 11. lavabit in vino : *lavabit vino*. — *Ibid.* et in sanguine : *et sanguine*. — 12. pulchrioris sunt oculi : *pulchrioris oculi*. — *Ibid.* dentes ejus lacte : *dentes lacte*. — 13. et in statione : *et estatione*. — 14. inter terminos : *in terminos*. — 15. optima : *optimam*. — 19. ante eum : *ante Dominum*. — 23. et jurgati sunt : *et jurgati sunt*. — 26. Nazaræi : *Nazorei*. — 28. benedixitque singulis : *benedixitque eis*. — 31. cum Rebecca conjuge sua : *cum Rebecca conjuge*.

CAPUT L.

Vers. 9. habuit quoque : *habuitque*. — *Ibid.* et equites : *equites*. — 11. vocatum est : *appellaverunt*. — 13. Ephron : *Ebron*. — 17. servo Dei patri tuo : *servis Dei patris tui*. — 18. proni adorantes : *proni in terram adorantes*. — 24. asportate ossa : *asportate vobiscum ossa*. — 25. mortuus est : *mortuusque est*.

LIBER EXODUS.

CAPUT I.

Vers. 1. In Ægyptum : *Ægyptum*. — 3. et Benjamin : *Beniamin*. — 5. erant igitur omnes animæ eorum, qui egressi sunt de femore Jacob, septuaginta : (*Omnia hæc verba non habentur in contextu exemplaris Gothici; sed litteris recentioribus in margine hæc scribuntur, erant autem animæ eorum, qui egressi sunt de femore Jacob, septuaginta quinque.*) — 6. cognatione sua : *cognatione illa*. — 10. inimicis : *virtus inimicis* (*Additur virtus.*) — 11. Rameses : *Ramesse*. — 13. illudentes eis : *illudentes eis, et invidentes eis*. (*Adduntur verba et invidentes eis.*) — 14. vitam eorum. (*Additur eorum.*) — 16. obstetricabitis : *obstetricaveritis*. — 22. præcepit ergo : *præcepit autem*.

CAPUT II.

Vers. 1. et accepit : *accepit*. — 3. exposuit : *posuit*. — 8. matrem suam : *matrem ejus*. — 9. locuta filia : *locuta est filia*. (*est additur.*) — 11. egressus est ad fratres : *egressus ad fratres*. — *Ibid.* viditque afflictionem : *vidit afflictionem*. — 14. et judicem : *aut judicem*. — *Ibid.* timuit Moy-es : *timuit ergo Moyes*. — 16. erant autem Sacerdoti : *erant Sacerdotii*. — *Ibid.* ad hauriendam aquam : *ad hauriendas aquas*. — 17. ejecerunt eos : *ejecerunt eas*. — 19. aquam nobiscum : *aquam nobis*. — 22. peperit ei filium : *peperit filium*. — *Ibid.* patris mei : *pater meus erit*. — 23. ad Deum : *ad Dominum*. — 24. recordatus est fœderis, quod pepigit : *recordatus fœderis, quod pepigerat*. — 25. et respexit Dominus filios Israel, et cognovit eos.

CAPUT III.

Vers. 1. soceri sui : *cognati sui*. — 2. de medio rubi : *de medio igni*. — 3. comburatur rubus : *com-*

C bureretur. (*Additur rubus.*) — 8. educam de terra : *educerem de terra*. — *Ibid.* quæ fuit : *qua fuit*. — 9. afflictionem eorum, qua, etc. : *afflictionem eorum, quam, vel quam, etc.* — 11. dixitque Moyes ad Deum : *dixit Moyes ad Dominum*. — 12. ego ero : (*Additur ego.*) — *Ibid.* cum reduxeris : *cum eduixeris*. — 13. ad Deum : *ad Dominum*. — 14. dixit Dominus : *dixit Deus*. — 17. et Pherezri : *Pherezai*. — 18. ibimus viam : *ibimus via*. — *Ibid.* in solitudinem : *per solitudinem*. — 20. extendamque : *extendam enim*. — *Ibid.* hæc dimittet vos : *hæc dimittet eos*.

CAPUT IV.

Vers. 2. quid est quod : *quid est hoc, quod*. — 3. Dixitque Dominus : *projicito : ait ; projice*. — 8. signi : (*Additur.*) — 10. et ex quo : *ex quo*. — 15. ponere verba : *ponam verba*. — *Ibid.* et ego ero in ore tuo, et in ore, etc. : *ego ero in ore tuo, et ore, etc.* — 16. et ipse : *ipse*. — 18. scerum : *cognatum*. — *Ibid.* cui ait Jethro : *cui Jethro*. — 20. tulit ergo Moyes uxorem suam : *tulit Moyes uxorem*. — 23. filium meum, ut, etc. : *filium meum primogenitum, ut, etc.* — 26. Sponsus sanguinum tu mihi es ; ob, etc. : *Sponsus sanguinum, ob, etc.* — 28. pro quibus : *quibus*. — 29. seniores filiorum Israel : *seniores Israel*.

CAPUT V.

Vers. 1. ingressi sunt : *ingressus est*. — 3. dixeruntque : *dixerunt*. — 7. colligant stipulas : *colligant stipulam*. — 8. quam prius : *quos prius*. — 11. invenire poteritis : *invenire poteritis*. — 19. in malum : *in malo*. — 21. odorem nostrum : *sudorem nostrum*. — 22. reversusque est Moyes : *reversusque Moyes*. — *Ibid.* et ait : *ait*. — 23. ex eo enim, quo : *ex eo enim die, quod*. (*Additur die.*)

CAPUT VI.

Vers. 1. dixitque Dominus : dixit Dominus. — 6. Ego Dominus educam : ego Dominus, qui educam. — 8. et induxerim vos in terram : et induxero in terram. — 12. responditque : respondit. — *Ibid.* audiet Pharaon : audiet me Pharaon. — 13. Locutusque est : locutus est. — 14. Israelis : Israelis. — 15. Jarmuel : Jarmuel. — *Ibid.* Sohar, et Saul : Sohar et Aser et Saul. — 16. et Caath : Caath. — 17. Lobni : Lobni. — 18. Amram, et Isaac, et Hebron : Amram, et Isaac, et Hebron. — *Ibid.* anni quoque : annis. — 20. Accepit autem Amram uxorem : accepit autem uxorem Amram. — *Ibid.* et Moysen : et Moysen et Mariam. (*In margine hæc duo verba adduntur, sororem eorum, ut legatur, et Mariam sororem eorum.*) — 21. Nepheg : Napheg. — 23. Ithamar : Ithamar. — 24. Aser : Aser. — 25. de filiabus : de filiis. — 27. iste est Moyses : iste Moyses. — 29. quæ loquor : quæ ego loquor.

CAPUT VII.

Vers. 1. ecce constitui : ecce ego constitui. — *Ibid.* et Aaron : Aaron. — 2. et ille : ille. — 4. super Ægyptum : in Ægyptum. — 5. quia ego : quod ego. — *Ibid.* qui extendit : quod extendit. (*Ita habet lectio vetus ; sed recentius superscribitur cum.*) — 11. fecerunt etiam ipsi : fecerunt ipsi. — *Ibid.* Ægyptiacas : Ægyptias. — *Ibid.* similiter : similia. — 12. virgas suas : virgas. — 15. conversa est : versa est. — 19. manum tuam : manum. — *Ibid.* et sit cruor : et sit. (*Additur cruor.*)

CAPUT VIII.

Vers. 5. manum tuam super fluvios : manum super fluvium. — 7. autem : quoque. — 8. dixit eis : dixit. — 9. ad Pharaonem : Pharaoni. — *Ibid.* et a servis tuis, et a populo tuo : (*Desunt in codice adversa verba.*) — 10. sicut Dominus Deus noster : (*Ita conjicitur habuisse exemplar Gothicum ; sed modo, erasis aliquibus litteris, superscribitur, sicut homo Dominus Deus noster.*) — 11. et tantum : tantum. — 15. præceperat Dominus : præceperat eis Dominus. — 17. omnis pulvis : omnisque pulvis. — 18. feceruntque : fecerunt. — *Ibid.* ciniphes tam, etc. : ciniphes in plagu tam, etc. (*Adduntur in plagu.*) — 19. ad Pharaonem, digitus Dei est hic : induratumque est, etc. : Pharaoni, hic digitus Dei est : induratum est, etc. (*Additur hic.*) — 22. quoniam ego Dominus : quoniam Dominus. — 25. ponamque : ponam. — 24. et servorum : et servos. — 25. vocavitque : vocavit. — *Ibid.* ite, et sacrificate : ite, sacrificate. — *Ibid.* in terra hæc : in terra. — 26. abominaciones enim : abominaciones. — 27. viam : via. — *Ibid.* præcepit nobis : præceperit nobis. — 29. orabo : rogabo. — *Ibid.* a servis suis : a servis. — 31. a servis suis : a servis. — *Ibid.* ne una : nec una. — 32. hac vice : hac quidem vice.

CAPUT IX.

Vers. 2. rennis, et retines eos : rennes, et retines eum. — 9. et jumentis : et in jumentis. — *Ibid.* ulcera : vulnera. — 10. ulcera vesicarum : vulnera vesicarum. — 11. ulcera, quæ : vulnera, quæ. — 13. Dixitque : Dixit quoque. — 14. quod non sit similis mei in omni terra : qui non sit similis mei. — 15. extendens manum : Extendam manum meam. — 21. sermonem Domini : verbum Domini. — 22. et super jumenta : et jumenta. — 25. cunctamque herbam : cunctam herbam. — 27. et ego : ego autem. (*Additur autem.*) — 28. ut desinant : ut desinat. — 31. esset virens : erat virens. — 33. ex urbe : et ex urbe. — *Ibid.* nec ultra : et nec ultra. — 34. cessassent : cessasset.

CAPUT X.

Vers. 3. et dixerunt ei : et dixerunt ad eum. — 4. si autem : si autem. — 10. et respondit Pharaon : et respondit Pharaon. (*Additur Pharaon.*) — 12. super

A terram : super eam. — *Ibid.* residua fuerit : residua fuit. — 15. igitur herba : igitur omnis herba. — *Ibid.* in arboribus : arboribus. — *Ibid.* nihil quoque : nihilque. — *Ibid.* Ægypto : Ægypti. — 16. festinus, festinans. — 18. egressusque est Moyses de, etc. : egressusque est de, etc. — 21. super terram : super omnem terram. 22. extenditque : extendit. — 24. oves tantum : oves autem. — 26. in cultum Domini Dei : in cultu Dei. — 28. ad Moysen : ad eum. — *Ibid.* et cave : cave.

CAPUT XI.

Vers. 2. vasa argentea, et aurea : vasa aurea, et argentea. — 5. populo suo : populo. (*Additur inter lineas.*) — 5. a primogenito : a primogenita. — 10. omnia signa et ostenta : omnia ostenta.

CAPUT XII.

Vers. 4. possunt ad esum : possint ad esum. — 7. de sanguine ejus, ac ponent : de sanguine, ac ponent. B — 10. residuum : residui. — 14. eam solemnem : eam sanctam. — 15. in die : et in die. — *Ibid.* erit fermentum : erit fermentatum. — *Ibid.* comederit fermentum : comederit fermentatum. — 17. in eadem enim ipsa : in eadem ipsa. — *Ibid.* generationes vestras : generationibus vestris. — 21. et immolate : immolate. — 22. tingite in sanguine : tingite sanguine. — *Ibid.* ex eo superliminare : ex eo quod est in liminare. — 23. transcendet ostium domus : transcendet ostium. — 27. super domos : per domos. — *Ibid.* liberans : salvans. — 29. primogenitum captivæ : primogenitum ancillæ. — 30. non jaceret : non jacebat. — 31. vocatisque, Pharaon, Moysen, et, etc. : vocatisque Moysen, et, etc. — *Ibid.* et egredimini : egredimini. — *Ibid.* vos et filii : et vos et filii. — 35. præceperat Dominus Moysi : præceperat Moysen. — *Ibid.* vestemque plurimam : vestesque plurimas. — 36. populo coram : (*Ita conjicitur habuisse lectio antiqua ; modo vero, abrais aliquibus litteris, superscribitur, populò suo Israel coram.*) — 37. absque parvulis et mulieribus : absque parvulis. — 39. enim poterat : enim poterant. — *Ibid.* quicquam occurrerat : quiddam occurrerant. — 42. Nox ista est observabilis Domini, quando eduxi eos de terra Ægypti. (*Hæc verba adduntur in codice : Nox ista est observabilis Domini, quando eduxi ; cætera desunt.*) — *Ibid.* debent omnes filii : debent filii. — 50. feceruntque : fecerunt. — 51. et eadem : et in eadem.

CAPUT XIII.

Vers. 2. de jumentis : in jumentis. — 5. celebrabitis : celebrabis. — 9. semper sit in ore : semper in ore (*Additur sit.*) — 14. Dominus de Terra Ægypti : Dominus de Ægypto. — 15. nam cum induratus esset Pharaon, et, etc. : nam cum indurasset Pharaon cor suum, et, etc. — 16. ante oculos : inter oculos. — *Ibid.* in manu forti eduxit nos : manu forti eduxerit nos. — 17. non eos duxit : non eos perduxit.

CAPUT XIV.

Vers. 2. Septon : Sebon. — 6. populom tuum : populatum. — 7. et quicquid : quicquid. — 9. erant in Phi-hahiroth contra Beel-Septon : erat in Phi-hahiroth contra Beel Sebon. — 12. melius erat : melius est. — 15. loquere filiis : dic filiis. — *Ibid.* manum tuam : manum. — 16. in medio mari : in medio maris. — 17. et in curribus : in curribus. — 19. præcedebat castra : præcedebat eos castra. — 20. ita ut : ut. — 21. et vertit : evertit. — 22. a dextra eorum, et leva : ad dextram eorum, et levam. — 25. et omnis : omnis. — 26. manum tuam : manum. — *Ibid.* ut revertantur : et revertantur.

CAPUT XV.

Vers. 6. est in fortitudine : est mihi in fortitudine. — 8. in medio mari : in medio maris. — 9. et comprehendam : comprehendam. — 11. similis

tui : *similis tibi.* — *Ibid.* faciens : *et faciens.* — 15. principes ; *duces.* — 16. donec pertranscat populus tuus, Domine ; (*Non habetur in codice.*) — 19. eques Pharaeo ; *equus Pharaonis.* — *Ibid.* in medio ; *per medio.* — 20. in manu sua ; *in manu.* — 21. præcinebat, dicens ; *præcinebant, dicentes.* — *Ibid.* ascensore ejus deiecit ; *ascensore projecti.* — 25. in Mara ; *in Marath.* — 26. Ego enim sum Dominus Deus ; *Ego enim Dominus.* — 27. in Elim filii Israel, ubi, etc. ; *in Elim, ubi, etc.*

CAPUT XVI.

Vers. 3. panem ; *panes.* — *Ibid.* induxistis ; *eduxistis.* — 4. pluviam vobis panes de Cælo ; *pluviam vobis de Cælo.* — 7. audivi enim ; *audivit enim.* — 8. murmurati estis ; *murmurastis.* — 9. Dixit quoque ; *dixitque.* — *Ibid.* congregationi filiorum Israel ; *congregationi Israel.* — 13. cooperuit castra ; *operuit castra.* — *Ibid.* per circuitum ; *super circuitum.* — 15. Manhu מַנְהוּ ; (*Ita habetur inter lineas eodem atramento.*) — 22. in die autem ; *in die vero.* — *Ibid.* venerunt autem omnes ; *venerunt omnes.* — 23. quæ coquenda sunt ; *quæ coquenda est.* — 25. Domini ; *Domino.* — 26. est Domini, idcirco ; *est Domino, idcirco.* — *Ibid.* invenitur ; *invenitur.* — 27. venitque septima ; *venit septima.* — 28. custodire mandata ; *servare mandata.* — 29. tribuit vobis ; *tribuerit vobis.* — *Ibid.* et nullus ; *nullus.* — 31. appellavitque domus Israel ; *appellavitque populus.* — 36. est ephi ; *est cephi.*

CAPUT XVII.

Vers. 1. castramenta sunt ; *castramenta est.* — 3. liberos nostros ; *parvulos nostros.* — 4. paululum, et lapidabit ; *pauzillum, et lapidabunt.* — 5. et ait Dominus ; *ait Dominus.* — 6. senioribus Israel ; *senibus Israel.* — 7. est ne Dominus ; *est ne Deus.* — 10. locutus erat ; *locutus ei fuerat.* — 14. sub cælo ; *de sub cælo.* — 16. solii ; *solius.* — *Ibid.* et bellum Domini ; *et bellum Dei.*

CAPUT XVIII.

Vers. 1. fecerat Deus ; *fecerat Dominus.* — *Ibid.* et quod eduxisset ; *eo quod deduxisset.* — 8. Dominus Pharaoni ; *Deus Pharaoni.* — *Ibid.* universumque ; *universum.* — *Ibid.* et quod ; *quo.* — 11. quia magnus ; *quod magnus.* — 12. hostias Domino ; *hostias Deo.* — *Ibid.* seniores Israel ; *senes.* — *Ibid.* coram Deo ; *coram Domino.* — 13. sedit Moyses ; *sedit autem Moyses.* — 16. cumque ; *cum.* — 19. ut referas ; *ut reveles.* — 20. quod facere debeant ; *quod facere.* — 21. sapientes et timentes Deum ; *potentes et timentes Dominum.* — *Ibid.* constitue ; *constituite.* — *Ibid.* et decanos ; *decanos.* — 24. quæ illi suggererat ; *quæ ille suggererat.* — 27. cognatum suum ; *cognatum.*

CAPUT XIX.

Vers. 7. convocatis majoribus natu populi ; *vocatis majoris natu filiorum Israel.* — 10. sanctifica illos ; *sanctifica illum.* — 11. in die enim ; *die autem.* — 12. et dices ad eos, cavete ; *et dices, cavete.* — 13. tangent ; *tangent.* — *Ibid.* opprimetur ; *obruetur.* — 14. lavissent ; *lavassent.* — 15. et ne appropinquetis ; *ne appropinquetis.* — 16. jamque advenerat ; *jam advenerat.* — 18. fumabat ; *fumabat totus.* — *Ibid.* Dominus Deus super ; *Dominus super.* — 19. Moyses loquebatur ; *Moyse quidem loquebatur.* (*Additur quidam.*) — *Ibid.* et Deus ; *et Dominus.* — 20. descenditque ; *descendit.* — 21. ne forte velit ; *ne forte velint.* — 22. qui accedunt ; *qui ascendunt.* — 24. interficiat illos ; *interficiet eos.*

CAPUT XX.

Vers. 1. locutusque est ; *locutus quoque est.* — 4. et quæ in terra ; *neque quæ in terra.* — 5. generationem eorum ; *generationem his.* — 7. Domini tui ; *Domini Dei tui.* 10. septimo autem die Sabbathum Domini Dei tui est ; *septimo autem die Sabbathi Do-*

mini Dei tui. — *Ibid.* opus in 30 tu, etc. ; *opus tu, etc.* — 11. in die ; *die.* — *Ibid.* benedixit Dominus ; *benedixit Deus.* — 12. et matrem tuam ; *et matrem.* — 17. non concupiscas domum ; *non concupiscas rem.* — 19. non loquatur ; *et non loquatur.* — 21. ad caliginem ; *in caligine.* — 22. præterca Dominus ; *præterea Deus.* — 22. locutus sim ; *locutus sum.* — 23. non facietis Deos ; *non facietis mecum Deos.* — 25. cultrum super ; *cultrum tuum super.*

CAPUT XXI.

Vers. 1. propones ; *præpones.* — 6. et erit ei servus ; *et erit servus.* — 7. exire ; (*Additur exire.*) — 8. tradita fuerat, dimittet ; *tradita fuerit, dimittat.* — *Ibid.* non habebit ; *non habeat.* — 9. sin autem filio suo responderit eam, juxta morem filiarum faciet illi ; *si autem filio sponderit eam, juxta morem filiarum faciat illi.* — 13. in quem ; *quo.* — 14. per industriam ; *de industria.* — *Ibid.* et per insidias ab altari meo evelles eum ; *et per insidias (refugerit ad altare meum,) ab altario meo avelles, etc. (Conclusa verba adduntur in codice.)* — 15. aut matrem ; *et matrem.* — 16. qui maledixerit patri suo vel matri, morte moriatur ; (*Hæc verba translata sunt ut infra.*) — 17. morte moriatur. Si ; *morte moriatur. Qui maledixerit patri suo et matri, morte moriatur.* — 19. percusserit ; *percussit.* — 20. vel ancillam ; *et ancillam.* — *Ibid.* in manibus ; *in manu.* — 23. mors ejus ; *mors ei.* — 28. si bos cornipeterit virum, ac, etc. — *ibid.* obruetur ; *obruatur.* — *ibid.* Dominus quoque ; *Dominus quo.* — 29. cornupeta ; *cornipeta.* — *ibid.* aut mulierem ; *aut mulierem in utero habentem, et exierit infans necdum formatus, damno mulciabitur, quodcumque vir mulieris petierit, dabit cum dignitate ; si autem formatus fuerit vel maturus, dabit animam pro anima. (Hæc omnia adduntur in margine litteris vetustissimis.)* — 30. quicquid ; *quantum.* — 31. et filiam ; *aut filiam.* — 33. dispertient ; *divident.* — 36. si autem ; *sin autem.*

CAPUT XXII.

Vers. 3. ipse vendabitur ; *venundabitur.* — 5. restituet ; *restituat.* — 6. invenerit spicas ; *invenerit spinas.* — *Ibid.* succenderit ; *incendit.* — 8. si latet fur ; *si latet.* — *Ibid.* manum in rem ; *manum in rem. (Additur vero in.)* — 9. perveniet ; *perveniat.* — 10. ad custodiam ; *ad custodiendum.* — 16. habebit eam uxorem ; *habebit uxorem.* — 20. præterquam ; *præter.* — 21. enim et ; *etenim.* — 23. ego audiam ; *ego exaudiam.* — 26. reddes ei ; *redde ei.* — 28. non maledices ; *non maledicas.* — 29. reddere ; *offerre.*

CAPUT XXIII.

Vers. 1. junges ; *jungas.* — 3. judicio ; *negocio.* — 5. te jacere ; *te jacentem.* — 6. iudicium pauperis ; *judicio pauperis.* — 11. quicquid reliquum ; *quicquid reliqui.* — 12. et refrigeretur ; *ut refrigeretur.* — 13. septem diebus ; *septem dierum.* — *Ibid.* in conspectu meo ; *ante conspectum meum.* — 16. et solemnitatem messis ; *solemnitatem mensis.* — *Ibid.* seminaveris ; *serueris.* — *Ibid.* fruges tuas ; *fruges.* — 17. Domino Deo tuo ; *Domino Deo.* — 18. victimæ tuæ ; *victimæ meæ.* — *Ibid.* solemnitatis tuæ ; *solemnitatis meæ.* — 19. deferes ; *defer.* — 21. peccaveris ; *peccaveritis.* — 22. loquor, inimicus ero inimicis tuis, et affligam ; (*Ita etiam legebatur in contextu Exemplaris Gothici ; modo vero, erasis aliquibus verbis prioris lectionis, in contextu, et in margine hoc modo legitur. Loquor ad te, et custodieris testamentum meum ; eris mihi populus exuperans ab omni gente ; mea est enim omnis terra, vos autem eritis mihi regnum conservatum, et gens sancta : hæc ergo verba dices filiis Israel. Si autem audieritis vocem meam ; et feceritis omnia quæ dico vobis, inimicus ero inimicis tuis, et affligam, etc. Hæc igitur adduntur litteris recentioribus.)* — 23. introducet te ; *introducet.* —

26. in terra tua: terra tua. — 27. ingredieris: intro- A
ieris. — 31. tradam in manibus: tradam manibus. —
33. non habiteat: non habiet. — *Ibid.* te faciant: te
facias. — *Ibid.* certe erit: certo erit.

CAPUT XXIV.

Vers. 2. solusque: solus quoque. — 4. ad radices:
ad radicem. — 5. vitulos duodecim: (*Hæc verba abra-
sa sunt.*) — 9. de senioribus Israel: e senioribus. —
10. Deum Israel, et sub, etc.: Dominum Israel; sub,
etc. — 11. manum suam: manum. — 15. montem
Dei: montem Domini. — 18. diebus, et quadraginta
noctibus: dies, et quadraginta noctes.

CAPUT XXV.

Vers. 2. accipietis: recipietis. — 3. debetis: debea-
tis. — 5. rubricatas, pellesque ianthinas: rubricatas,
pelles iacinthinas. — 6. et thymiamata: et in thymia-
ma. — 10. duos et semis: duos semis. — *Ibid.* simili-
liter ac semissem: similiter. — 13. facies quoque:
faciesque. — 17. et cubitum ac semissem: semissem B
et cubitum. — 22. propitiatorium ac de medio: pro-
pitiatorium scilicet ac medio. — 23. habentem duos
cubitos longitudinis, et in latitudine: habentes duos
cubitos longitudine, et latitudine. — 28. ipsos quoque:
ipsosque. — *Ibid.* de lignis: de ligno. — 29. acetabula
quæ: acetabulam. — 33. et lilia: et lilium. — *Ibid.*
sphærulæque simul et lilia: sphæraque et lilium. —
35. sphærulæ: sphæcula. — 38. flant auro: fiant
de auro.

CAPUT XXVI.

Vers. 1. ita facies: ita fiet. — 10. cum altero:
cum alio. — 14. ianthinis: iacinthinis. — 17. sicut:
sunt. — 29. ipsas quoque: ipsasque. — *Ibid.* in eis:
eis. — *Ibid.* aureas: (*Additur litteris vetustis.*) 33. in
parte: in latere. — 36. opere plumario: opere plu-
marti.

CAPUT XXVII.

Vers. 4. quatuor annuli: quatuor anguli. — 6. æneis:
æreis. — similiter et in latere: similiter in latera. C
— *Ibid.* ejusdem numeri: totidem numeri. — 15. co-
lumnæ: columnas. — 16. in introitu: introitu. —
Ibid. opere plumario: opere plumarii. — 21. oppau-
sum est testimonio: appensum est testimonii. — *Ibid.*
coram filiis: a filiis.

CAPUT XXVIII.

Vers. 1. Eleazar: et Eleazar. — 2. Aaron fratri
tuo: fratri tuo. — 4. facient: faciant. — 5. coccum-
que: et coccumque. — *Ibid.* et byssum: et byssum
retortam. (*Additur retortiam.*) — 8. purpura, coc-
coque: purpura et cocco. — 19. ligurius: ligidius. —
26. rationalis, in oris: rationalis, et in oris. — 28.
annulis suis. (*Adduntur.*) — 29. ingredietur: ingre-
ditur. — 30. ingredietur coram: ingreditur coram.
34. malum punicum: malum. — 38. obtulerunt et
sanctificaverunt: obtulerint et sanctificaverint. — *Ibid.*
sit ei: sit eis. — 42. ad femora: ad femina.

CAPUT XXIX.

Vers. 2. crustulam: scrutulam. — *Ibid.* conspersa
sit: conspersa sint. — 4. cum filiis suis: cum filiis.
— 5. vestimentis: (*Ita modo legitur, erasa veteri le-
ctione.*) — 9. sacerdotes mihi: sacerdotes mei. — 10.
applicabis: manus applicabis. — 12. de sanguine:
sanguinem. — 17. ipsum autem arietem: ipsum arie-
tem. — 18. in incensum: incensum. — *Ibid.* oblatio
est Domino: oblationes Domini. — *Ibid.* victimæ
Domini: victimæ Dei. — 20. extremum auriculæ
dextræ: extremum dextræ auriculæ. — 21. conse-
cratisque ipsis: consecratisque et ipsis. — 23. tor-
tamque panis: tortam panis. — 24. super manus:
super manus. — 28. filiorum ejus: filii ejus. — 31.
consecrationis: consecrationum. — 40. mensuram.
(*Additur.*) — 42. sacrificium est Domino: sacrificium
Domino. — *Ibid.* generationes vestras: generationi-
bus vestris.

CAPUT XXX.

Vers. 3. coronam: coronulam. — 8. collocabit eas:
collocat eas. — 9. nec libabit libamina: nec liba li-
babit. — 13. nomen: (*Ita habebat lectio vetus; mo-
do superscribitur Dominum.*) — *Ibid.* dimidium: di-
midium. — 14. a viginti: viginti. — 18. inter ta-
bernaculum: in tabernaculum. — 19. in ea: in eo. —
23. quinquaginta siclos: quinquaginta. — 24. olei:
oleum. — *Ibid.* mensuram: mensura. — 28. perti-
net: pertinent. — 32. non facietis: non facietis. —
35. thymiana. (*Additur.*) — 36. tabernaculo testi-
monii: testimonio tabernaculi.

CAPUT XXXI.

Vers. 4. quicquid fabrefieri potest ex auro, et ar-
gento, et ære: fabre quicquid fieri potest ex auro, ar-
gento, ære. — 8. et altaria: et altare. — 14. sabbat-
hum in eum: sabbatum. — 17. fecit Dominus: fe-
cit Deus.

CAPUT XXXII.

Vers. 1. dixit, surge: ait, surge. — 2. et filiarum
vestrarum: et filiarum. — 3. fecitque: fecit. — 9.
ait Dominus ad Moysen: ait ad Moysen. — 11. Do-
minum Deum suum: Dominum suum. — 14. ne fa-
ceret malum: ne faceret. — 15. in manu sua: in
manu. — 16. et factas opere Domini: factas opere
Dei. — 25. ignominiam sordis: ignominiam cordis.
— 26. congregatque sunt ad eum: congregatque
ad eum. — 28. feceruntque: fecerunt. — *Ibid.* tri-
ginta tria millia: tria millia. — 29. et in fratre: et
fratre. — 30. locutus et Moyses ad, etc.: locutus
est ad, etc. — 31. peccatum inaximum: peccatum
magnum. — 32. facis: facies. — 34. quo locutus:
de quo locutus. — 35. fecerat Aeron: fecit Aaron.

CAPUT XXXIII.

Vers. 1. ad Moysen dicens, vade, ascende: ad
Moysen, vade, et ascende. — 4. audiensque: audiens.
— 8. tergum Moysi: postergum Moysi. — 12. mis-
surus es: missurus sis. — 15. faciem tuam: viam tuam.
— 15. præcedas: præcedes. — 16. ab omnibus:
in omnibus. — 19. vocabo: vocabor. — 21. inquit,
est locus apud me, et stabis: inquit, locus apud me,
stabis.

CAPUT XXXIV.

Vers. 7. qui auferes: qui auferes. — *Ibid.* qui red-
dis iniquitatem patrum: qui reddes iniquitatem pa-
trum: (*Additur patrum.*) — *Ibid.* progeniem: gene-
rationem. — 9. et auferas: ut auferas. — 10. popu-
lus iste: populus. — 11. mandavi tibi: mando tibi.
— 16. accipies: accipias. — *Ibid.* et filios: filios. —
18. septem diebus: septem dierum. — *Ibid.* præcepi
tibi: præcepi. — 19. masculini: masculi. — 27. cum
Israel: cum filiis Israel. — 28. fuit ergo: fecit ergo.
— 31. locutus est ad eos: locutus ad eos.

CAPUT XXXV.

Vers. 5. et prono: et prompto. — 6. et purpu-
ram: purpuram. — 8. et ut conficiatur: et conficiat-
ur. — 10. veniat: veniet. — 13. propositionis pani-
bus: propositio panis. — 15. et oleum: oleum. —
16. bases ejus: basim ejus. — 21. obtulerunt: obtu-
lit. — *Ibid.* ad cultum: in cultum. — *Ibid.* erat:
erit. — 23. habebat hyacinthum et purpuram: ha-
buit hyacinthum, purpuram. — 24. argenti ærisque:
argenti, et auri, et æris. — 25. neverant: (*Ita ha-
bebat antiqua lectio; modo superscribitur neverant.*) —
29. per manum: per manus. — *Ibid.* cuncti filii:
cunctis filiis. — 31. sapientia et intelligentia, et
scientia, et omni, etc.: sapientiæ, et scientiæ, omni,
etc. — 34. Achisamech: Macisamech.

CAPUT XXXVI.

Vers. 1. præcepit Dominus: præcepit Dominus fieri.
— 8. opus tabernaculi, cortinas, etc.: opus taber-
naculi Domini Dei Israel, cortinas, etc. (*Adduntur, Do-*

mini Dei Israel.) — 19. janthinis: *hyacinthis*. — 21. semis cubitum: *semicubitum*. — 22. jungeretur: *jungerentur*. — 29. quæ et junctæ: *quæ junctæ*. — *Ibid.* compaginem: *compagem*. — 30. argenteas sedecim: *argenteas simul sedecim*. — 33. Quoque vectem: *Quoque et rectem*. — 34. induci possent: *induci possint*. — 35. et purpura: *et purpura*. (*Sed additur et.*) — 36. columnas de lignis setim: *columnas setim*. — 38. æneas: *æneas, quas operuit auro*.

CAPUT XXXVII.

Vers. 1. semis cubitos: *semicubitos*. — 6. semis: *semise*. — 9. et illud: *et illuc*. — 16. et cyathos: *cyathos*. — *Ibid.* libamina: *liba*. (*Ita habet lectio vetus; modo libamina scribitur.*) — 20. simul et lilia: *et lilia*. — 22. sphæraulæ: *sphæræ*. — 23. ubi ea quæ: *ubi quæ*. — *Ibid.* mundissimo: *purissimo*. — 27. in eo: *in eos*. — 29. thymiamata: *thymiana*.

CAPUT XXXVIII.

Vers. 2. procedebant: *præcedebant*. — 5. retiaculi: *retinaculi*. — 7. ex tabulatis: *ex tabulis*. — 9. fecit et atrium: *et atrium*. — 12. ad occidentem: *occidentem*. — *Ibid.* columnarum, et tota operis cælatura, etc.: *columnarum cælatura, etc.* — 14. tenebant: *tenebat*. — 15. inter utraque: *utraque*. — *Ibid.* fecit: *facit*.

LIBER LEVITICUS.

Hebraice, Vaicra, id est, et Vocavit.

CAPUT I.

Vers. 2. Dices: *dic*. — *Ibid.* ovibus: *de ovibus*. — 7. strue: *instrue*. — 10. sive de capris holocaustum; agnum anniculum et absque, etc.: *sive capris holocaustum; masculum anniculum absque, etc.* (masculum vero additur.) — 11. Aquilonem: *ad Aquilonem*. — 14. de avibus holocausti, etc.: *holocaustum de avibus, etc.* — 15. offeret: *offerat*. — *Ibid.* faciet: *facies*. — 16. prope: *propter*. — 17. supposito: *composito*.

CAPUT II.

Vers. 2. ponet: *ponent*. — 4. consperso: *conspersos*. — 5. conspersæ: *conspersa*. — 6. divides eam: *divides eas*. *Ibid.* super eam oleum: *super oleum*. — 7. simila: *similæ*. — 8. quam offerens: *quas offerens*. — 12. imponentur: *ponetur*. — 14. si autem: *sin autem*. — *Ibid.* torrebis igni: *torres eas igni*. — *Ibid.* in morem: *in modum*. — 15. super ea oleum: *super oleum*.

CAPUT III.

Vers. 1. immaculata: *immaculatum*. (*Vel immaculatum: non certo discernitur utrum sit u vel a.*) — 2. immolabitur: *immolatur*. — *Ibid.* tabernaculi testimonii: *tabernaculi*. — 5. adolebuntque ea super altare in, etc.: *adolebuntque ea sacerdotes in, etc.* — 8. manum suam, manum. — 13. per altaris, etc.: *super altaris, etc.* — 17. adipem: *adipes*.

CAPUT IV.

Vers. 7. de eodem: *eodem*. — 10. offertur: *aufertur*. — 12. lignorum struem: *lignorum in struem*. — 14. peccato suo: *peccato*. — 15. manus: *manus suas*. — 20. erit eis Dominus: *erit Dominus*. — 23. et postea intellexerit peccatum suum: (*Adduntur.*) — 26. fieri solet: *erit*. — *Ibid.* pro eo sacerdos, et pro peccato ejus: *pro eo, et pro peccatis ejus*. — 30. de sanguine in, etc.: *de sanguine hostiæ in, etc.* — 31. auferens: *auferent*. — 35. pacificis cremabit super altare incensum, etc.: *pacificis et cremabit super altare in incensum, etc.*

CAPUT V.

Vers. 6. de gregibus: *de ovibus*. — *Ibid.* pro ea: *pro eo*. — 7. sin autem: *si autem*. — 8. pennulas: *pinnulas*. — 10. in holocaustum: *holocaustum*. — 11. columbarum, offeret pro peccato suo similæ, etc.: *columbæ, offerat*

Ibid. columnæque: *columnæ*. — 16. retorta: *torta*. — 17. cum cunctis cælaturis: *cum cælaturis*. — 22. quæ: *quas*. — 24. oblatum est: *oblatum*. — 30. ad usum: *ad usus*.

CAPUT XXXIX.

Vers. 5. possent: *possint*. — 7. superhumeralis: *humeralis*. — 13. et beryllus: *beryllus*. — 15. et catenulas: *catenulas*. — 19. ne laxa: *ne laxè*. — *Ibid.* præcepit: *præceperat*. — 20. tunicam: *et tunicam*. — 23. purissimo: *mundissimo*. — 24. tintinnabulum autem: *tintinnabulum*. — 35. cum vasis suis: *cum vasis*. — 36. lucernas: *lucernam*. — 37. et thymiana: *thymiana*. — 39. tentoria: *tentorium*. — 40. atrii, funiculosque, etc.: *atrii, et columnas cum basibus suis, funiculosque*. — 45. completa: *expleta*.

CAPUT XL.

Vers. 5. tabernaculi testimonii: *tabernaculi*. — 14. præceperat: *præceperat ei*. — 15. prima die: *in prima die*. — 25. jusserat Domini Moysi: *jusserat Dominus*. — 26. tabernaculi testimonii: *tabernaculi*. — 27. in eo: *super eum*. — 30. præceperat Dominus Moysi: *præceperat Dominus*. — 31. in introitu: *introitu*. — *Ibid.* omnia perfecta sunt: *cuncta completa sunt atque perfecta*. — 36. quippe: *quoque*. — *Ibid.* videntibus cunctis populis: *videntibus populis*.

pro peccato similam. — *Ibid.* imponet: *imponat*. — 12. tradetque eam: *tradedque ea*. — *Ibid.*; ex ea: *ex toto*. — 14. locutusque est: *locutus est*. — 16. quintam partem ponet supra, tradens: *et quintam partem ponens supra, tradet*. — 19. in Domino: *in Dominum*.

CAPUT VI.

Vers. 1. locutusque est: *locutus est*. — 8. locutusque est: *locutus est*. — 9. in eodem: *ex eodem*. — 10. tolletque: *tollensque*. — *Ibid.* vorans: *vorax*. — 11. efferet: *efferrat*. — 15. odoris: *altaris*. — 20. ejus: (*Non est in cod.*) — 24. locutus est autem: *locutus est*. — loquere Aaron: *loquere ad Aaron*. (*Abrasa aliâ antiqua lectione, ad superscribitur.*) — *Ibid.* ista: *ita*. (*Sed litteris recentioribus mutatur in ista.*) — 29. de carnibus: *carnibus*.

CAPUT VII.

Vers. 2. immolabitur: *immolatur*. — 10. æqua: *æque*. — 13. cum hostia: *cum hostiæ*. — *Ibid.* immolatur: *immoletur*. — 15. cujus carnes: *cujus carnes*. — *Ibid.* nec remanebit ex eis quicquam usque mane. Si voto, vel sponte quispiam obtulerit hostiam, eadem similiter edetur die; sed et si quid, etc. (*Adduntur in margine, erasis e contextu tribus aut quatuor verbis; et ubi in excussis legitur. Si voto, vel sponte, legitur in præfata margine. Si vero sponte.*) — 19. ex ea: *ea*. — 28. locutusque est: *locutus est*. — 29. Israel, dicens, qui, etc.: *Israel, qui, etc.* — 35. in die: *die*. — 36. et quæ: *quæ*. — 37. et pacificorum: *pacificorum*. — 38. quam: *quas*.

CAPUT VIII.

Vers. fecitque Moyses: *fecit Moyses*. — *Ibid.* fores tabernaculi: *fores*. — 6. lavisset: *libasset*. — 7. induens eum: *induens*. — 9. Cidari quoque textit: *Citharis quoque texuit*. — 10. linivit: *levit*. — 11. labiumque: *labrum quoque*. — 13. balteis: *balteo*. — *Ibid.* jusserat: *dixerat*. — 14. posuisset: *posuissent*. — 16. adipem vero: *adipem quoque*. — 17. et carnibus: *carnibus*. — 21. Domino: *Domini*. — *Ibid.* præceperat ei: *præceperat ei Deus*. — 23. sanguine ejus, tetigit, etc.: *sanguine, et tetigit, etc.* — 31. consecrationis: *propositionis*. — *Ibid.* Dominus, dicens: *Dominus Deus, dicens*. — 32. reliquum: *reliqui*. — 33. quoque: *autem*. — *Ibid.* usque ad diem, quo complebitur:

usque quo compleatur. — 34. impræsentiarum : et A — 57. mundum quid vel immundum sit : mundum sit, ei immundum.

CAPUT IX.

Vers. 2. immaculatum ; immaculatos. — 3. annicum : anniculum. — Ibid. in holocaustum : holocaustum. — 7. Et dixit : dixit et. — Ibid. pro eis : pro eo — 10. adipemque : adipem quoque. — 13. ipsam etiam : ipsam quoque. — 22. ad populum. contra populum. — 23. in tabernaculum : tabernaculum. — 24. et ecce egressus : et egressus.

CAPUT X.

Vers. 4. fratres vestros : fratres vestros. (Additur vestro.) — 7. ingredimini : egrediemini. — 8. dixitque : dixit quoque. — 9. et quando intrabitis in tabernaculum testimonii : quando intratis tabernaculum Domini. — 12. Moyses : Dominus. — Ibid. ad Eleazar : Eleazar. — 14. filii tui : filii. — 15. elevaverunt : elevarerint.

CAPUT XI.

Vers. 1. locutusque : locutus. — 2. Israel ; Hæc sunt, etc. : Israel ; Custodite omnia, quæ scripsi, ut sim Deus vester. Hæc sunt, etc. — 4. et inter : sed inter. — 5. dividit, immundus : dividet, immundus. — 6. dividit : dividet. — 11. execrandumque : et execrandum. — 13. et milvum : milvum. — 18. et cygnus : cignus — 21. ambulabat quidem super : ambulabat super. — 26. sed non : sed non. (Additur non.) — Ibid. quicquid : quisquis. — 27. et qui : qui. — 28. cadavera : cadaver. — Ibid. omnia hæc : omnia. — 29. hæc quoque : hoc quoque. — 31. sunt : sunt vobis. — 32. quicquam de morticinis eorum : de morticinis eorum quicquam. — 33. in quod : in quo. — 34. fuerit super eum, super eum fuderit. — 37. polluet eam : polluetur. — 38. si : si. — 41. abominabile erit : abominabile erit vobis. — 44. quia ego : quoniam et ego. — 45. ego enim sum : ego sum. — Ibid. ut essem : ut sim. — Ibid. eritis, quia ego : estote, quia et ego. — 46. morietur : morientur.

CAPUT XII.

Vers. 1. Locutusque : locutus. — 4. triginta tribus diebus : triginta diebus. — Ibid. in Sanctuarium : Sanctuarium. — 5. pepererit : peperit. — Ibid. sexaginta sex : sexaginta ac sex. — 6. sive pro filia : sive filia. — 7. orabit : rogabit. — Ibid. aut feminam : ac feminam. — 8. columbarum : columbæ.

CAPUT XIII.

Vers. 1. locutusque : locutus. — 2. cute et : (Additur.) — 3. et ad arbitrium : et arbitrio. — 4. coloris : corporis. — 11. immunditia : immunditia. — 14. caro : carne. — 15. aspergitur : aspergatur. — 18. Caro autem et, etc. : Caro et, etc. — 19. apparuerit : fuerit. — 24. caro autem et, etc. : caro et, etc. — 25. cute est humilior : cute humilior. — 26. plaga : (Additur.) — 29. vel barba : vel in barba. — 30. fuerit : (Additur.) — 31. viderit locum : viderit et locum. — 34. vestibus suis : vestibus. — 36. quia aperte : quia a parte. — 37. pronuntiet : nuntiet. — 38. sive mulier : et mulier. — 44. separata : est : separata. — 53. crevisse : concrevisse. — 54. præcipiet : præcipiet. — 57. si ultra : si in ultra. — Ibid. lepra volatilis : lepra est volatilis. — 58. lavabit aqua es : lavabit ea.

CAPUT XIV.

Vers. 3. lepram : (Additur.) — 4. vermiculumque : vermiculum. — 5. in vase : et in vase. — 7. hyssopo : et hyssopo. — 7. ut iure : et iure. — 9. radet : radat. — 13. in loco sancto : pro peccato. — 16. eorum : contra. — 22. duas puellas columbæ : duas columbæ. — 24. lavabit : libabit. — 28. manus : manuum. — 54. terram : in terram. — 55. nuntians : nuntiat. — 36. efferant : efferat. — Ibid. intrabitque postea, ut : intrabit post eam, et. — 38. claudet illam : claudat eam. — 42. lapidesque : lapidos quoque. — 43. destruent : destruant. — 46. Nea fuerit : lita est. — 49. in purificatione : in purificationem.

CAPUT XV.

Vers. 2. dicite : dicetis. — 5. lectura : lectulum. — 7. qui tetigerit carnem ejus, lavavit vestimenta sua : et ipse lotus aqua, immundus erit usque ad vesperum. 8. Si salivam ejusemodi homo jecerit super eum qui mundus est, lavabit vestimenta sua ; et lotus aqua, immundus erit usque ad vesperum. (Ab hoc loco in margine adduntur : et vestem suam legitur.) — 10 vestimenta sua : vestem suam. — 11. omnis quem : omne quod. — Ibid. et lotus : et ipse lotus. — 13. retinet : sustinet. — 21. et in quo dormierit vel sederit diebus separationis suæ, polluetur. 22. Qui tetigerit lectum ejus, lavabit vestimenta sua ; et ipse lotus aqua, immundus erit usque ad vesperum. (Additur.) — 23. et ipse lotus : et lotus. — 28. sanguis : sanguinis. — 29. columbarum : columbæ. — 31. immunditias : immunditiam. — 32. ista est : ita est. — Ibid. fluxum seminis : fluxum sanguinis vel seminis. (Adduntur sanguinis vel.)

CAPUT XVI.

Vers. 2. ut non moriatur : ne moriatur. — 4. cunctis : (Additur.) — 8. mittensque : mittens. — 11. immolabit : immolabitque. — 16. tabernaculo : tabernaculi. — 23. Sanctuarium : in Sanctuarium. — 27. in Sanctuarium ut : ut in Sanctuario. — 32. initiate sunt : initiate. — 33. et expiabit sanctuarium, et tabernaculum testimonii, etc. : expiabit tabernaculum, et sanctuarium testimonii, etc. — 34. ut oretis : et oretis.

CAPUT XVII.

Vers. 2. dicens : et dices. — 4. quasi si : quasi, (quasi habebat lectio vetus : modo supereribitur quia : an vero in veteri lectione esset si scriptum, incertum est.) — 5. ideo : et ideo. — 9. interibit : peribit. — 10. de domo : de populo. — Ibid. et disperdam : ut disperdam. — 11. pro anima : piaculo : pro anima piaculum. — 12. Omnis : ut Omnis. — 13. apud vos : inter vos. — Ibid. atque aucupio : aucupio. — 15. vestimenta sua : vestes suas. — 16. vel corpus : nec corpus.

CAPUT XVIII.

Vers. 4. præcepta mea : præcepta. — 6. accedat : accedat. — 16. turpitudinis fratris : usor fratris. — 17. ignominiam : turpitudinem. — 19. accedes : accedes. — Ibid. fœditatem : turpitudinem. — 21. nomen Dei : nomen Domini Dei. — 22. commiscearis : commisceberis. — 30. et ne : ne.

CAPUT XIX.

Vers. 3. patrem suum et matrem suam timeat : matrem et patrem suum timeat. — 5. hostiam : viciniam. — 8. portabitque : portabit. — 9. cumque messueris : cum messueris. — Ibid. superficiem terræ : superficiem earum. — 11. decipiet : decipiat. — 12. nomen Dei : nomen Domini Dei. — 13. facies : facias. — 14. offendiculum, sed timebis Dominum Deum : offendicula ; sed timebis Deum. — 15. non consideres personam pauperis : non consideres faciem potentis. — 18. non quæras : non quæres. — Ibid. diliges : dilige. — 19. jumentum tuum : jumenta tua. — Ibid. agrum tuum : agrum. — 22. pro peccato : pro delicto. — Ibid. et reprobabitur ei : et propitiabitur ei. (Sed additur ei.) — 23. germinant : generant. — Ibid. ex eis : ex ea. — 24. quarto autem anno : quarto anno. — Ibid. laudabilis Domino : laudabilis Domino. — 26. non comedetis cum, etc. : non comedetis carnem cum, etc. — 27. radetis : radatis. — 28. non incidetis carnes vestras : ne incidetis carnem vestram. — Ibid. aut stigmata : et stigmata. — 32. consurge : surge. — Ibid. Dominum Deum : Deum. — Ibid. ego sum Dominus : ego Dominus.

CAPUT XX.

Vers. 3. sanctum meum : sanctum meum. (Addi-

tur meum.) — 4. qui dedit: *qui dederit*. — 5. ut fornicaretur: *ut fornicarentur*. — 6. et ariolos: *et ad ariolos*. — 7. ego sum Dominus: *ego Dominus*. — 12. si quis dormierit cum nuru sua, uterque moriatur; quia scelus operati sunt, sanguis eorum sit super eos: (*Adduntur.*) — 15. morte moriatur: *moriatur*. — 17. populi sui: *populi*. — 20. avunculi sui: *avunculi*. — 24. in hereditatem: *hereditatem*. — 25. ergo et vos: *ergo vos*. — *Ibid.* et avem mundam ab immunda: (*Adduntur.*) — *Ibid.* in pecore et avibus: *in pecore, et in avibus*.

CAPUT XXI.

Vers. 4. in mortibus: *in morte*. — 5. nec radent: *non radent*. — 10. vestimenta: *vestimenta sua*. — 13. ducet: *ducat*. — 14. viduam autem: *viduam*. — 17. non offeret: *non offerat*. — 21. non accedet: *non accedat*. — 24. et ad filios: *et filios*.

CAPUT XXII.

Vers. 3. ego sum Dominus: *ego Dominus*. — 8. in eis; ego sum Dominus: *ab eis; ego Dominus*. — 10. vescetur ex eis: *vescetur eis*. — 13. habeat: *habet*. — 14. comedit: *comederat*. — 17. locutusque est: *locutus est*. — 18. et filios: *et ad filios*. — *Ibid.* apud vos: *inter vos*. — 19. ex capris: *capris*. — 21. pacificorum: *pacificam*. — *Ibid.* offerens, tam, etc.: *offerens, quicquid obtulerit tam, etc.* — *Ibid.* offeret: *erit*. (*Sed recentius mutatur in offeret.*) — 24. offeretis Domino: *offeretis*. — 25. voluerit: *voluerint*. — 28. illa: (*Ita habet lectio vetus; modo ille superscribitur.*)

CAPUT XXIII.

Vers. 1. locutusque: *locutus*. — 8. celebrior: *celeberrimus*. — *Ibid.* facietis: *fiat*. — 10. spicarum: *segetem*. — *Ibid.* et sanctificabit: *sanctificabit*. — 12. eodem die: *eo die*. — 18. in holocaustum: *in holocausta*. — 19. duosque: *duos quoque*. — 20. elevaverit: *libaverit*. — 21. erit in, etc.: *erit vobis in, etc.* (*Additur vobis.*) — 22. peregrinis dimittetis: *peregrinis carpenda dimittetis*. (*Additur carpenda.*) — *Ibid.* ego sum Dominus: *ego Dominus*. — 24. memoriale: *memorable*. — 26. locutusque: *locutus*. — 28. omne opus servile: *omne opus*. — 31. habitacionibus: *habitaculis*. — 37. holocausta: *et holocausta*. — 38. tribuetis: *tribuitis*.

CAPUT XXIV.

Vers. 2. ut afferant: *ut offerant*. — 3. foederis: *foederis Domini*. — 4. candelabrum mundissimum: *candelabrum testimonii mundissimum*. — 9. erantque: *erunt*. — 10. Israelite: *Israelita*. — 11. nomen Domini: *nomen Dei*. — 16. multitudo populi: *multitudo*.

LIBER NUMERI,

Hebraice, Vaiedabber, id est, et Locutus est.

CAPUT I.

Vers. 10. Ammid: *Ammid*. — 12. Ammi-Saddai: *Ammiseddai*. — 13. Phegiel filius Ochran: *Phegiel filius Acharan*. — 14. de Gad, Elisaph: *de Gad, Elisaphath*. — 20. De Ruben: *de filiis Ruben*. (*Adduntur, de filiis.*) — 24. cognationum suarum recensiti sunt per, etc.: *cognationum suarum per, etc.* — *Ibid.* qui ad bella procederent: *qui potuissent ad bellum procedere, recensiti sunt*. — 28. ad bella: *ad bellum*. — 37. triginta quinque millia: *viginta quinque millia*. (*Vers. confossum viginti.*) — 38. vicesimo anno: *viginti annis*. — 43. quadrigenti: *trecenti*. (*Vers. confossum.*) — 45. omnis numerus filiorum: *omnes filii*. — 46. millia virorum quingenti, etc.: *millia quingenti, etc.* — 49. neque pones: *neque ponas*. — 50. et cuncta: *cuncta*. — 51. erigent: *erigent, et ipsi in giro castra constituentibus, reliqui secundum divisionem et tribuum tentoria collocabunt*. (*Hæc habentur*

A do. — 18. qui percusserit animal, reddet: *qui percusserit, et occiderit animal, reddat*. — 20. infixit: *infixerat*. — 21. punietur: *moriatur*. — 22. iudicium sit: *iudicium fuerit*.

CAPUT XXV.

Vers. 3. putabis: *potabis*. — 5. gignet: *gignit*. — 9. buccina: *buccinam*. — 10. rediet ad familiam: *redeat ad familiam*. — 11. atque metetis: *neque metetis*. — 12. oblata: *ablata*. — 17. quia ego: *ego*. — 18. et iudicia custodite: *custodite*. — *Ibid.* absque ullo. (*Additur ullo.*) — 19. fructus suos: *fructus*. — 23. vendetur: *venit*. — 28. ut reddat: *unde reddat*. — *Ibid.* redibit: *redit*. — 31. si ante: *sem ante*. — 34. suburbana autem eorum non veneant: *suburbana autem non vendet*. — 38. et essem: *ut essem*. — 41. possessionem patrum: *possessionem suam vel patrum*. — 42. veneant conditione servorum: *veniant conditione servili*. — 47. si invaluerit: *si invaluerint*. — 48. fratribus suis: *fratribus*. — 49. consanguineus: *consanguinei*. — 51. et prætium: *prætium*. — 55. sunt servi filii: *sunt filii*.

CAPUT XXVI.

Vers. 1. titulos: *titulo*. — *Ibid.* ego enim sum Dominus: *ego Dominus*. — 2. Sanctuarium meum: *a Sanctuario meo*. — 4. pluvias: *pluviam*. — 6. bestias: *bestias a vobis*. — 13. Ægyptiorum: *Ægyptii*. — 16. animas vestras: *animas vestras*. (*Additur vestras.*) — 17. his qui, etc.: *inimicis qui, etc.* — 22. consumunt vos: *consumant et vos*. — *Ibid.* desertæque sicut: *desertæque sicut*. — 23. si nec: *si non*. — *Ibid.* sed et ambulaveritis: *sed ambulaveritis*. — 25. et trademini in manibus hostium, postquam confragero baculum panis vesuri: (*Adduntur.*) — 28. et ego: *ego*. — 29. comedatis carnes: *comedatis carnem*. — 35. civitates vestræ dirutæ: *civitates dirutæ*. — 36. quasi gladium: *quasi ante gladium*. (*Additur ante.*) — *Ibid.* persequente: *sequente*. — 39. in iniquitatibus: *iniquitatibus*. — 40. ambulaverunt: *ambulaverint*. — 44. atamen etiam: *et tamen*. — 45. Dominus inter se: *Deus inter se*. — *Ibid.* per manum: *in manu*.

CAPUT XXVII.

Vers. 8. valebit: *valuerit*. — 17. quanto valere potest, tanto, etc.: *quantum valere potest, tantum, etc.* — 20. sin autem: *si autem*. 25. et dabit: *dabit*. — 27. estimationem suam: *astimationem tuam*. — *Ibid.* fuerit ante: *a te fuerit*. — 28. consecratur: *fuerit consecratum*. — *Ibid.* non veniet: *non vendetur*. — 32. bovis et ovis: *boves et oves*. — 33. et pro quo mutatum est: (*Desunt in cod.*)

D in margine, et videntur scripta eadem manu, qua contextus.) — 53. fiat: *fiat*. — *Ibid.* custodiis tabernaculi: *custodiis singulorum tabernaculi*.

CAPUT II.

Vers. 5. sicut: *fuerit*. — 8. omnisque: *omnis*. — 9. annumerati sunt, fuerunt centum: *annumerati sunt centum*. — 14. Eliasaph: *Eliasaphath*. — 15. puguatorum ejus, qui, etc.: *puguatorum qui, etc.* — 17. erigetur ita et deponetur: *erigitur ita et deponitur*. — 18. Ammid: *Ammid*. — 21. cunctusque exercitus: *cunctus exercitus*. — 25. Ammisaddai: *Ammiseddai*. — 27. Ochran: *Ocharan*. — 35. præceperat: *præcepit*.

CAPUT III.

Vers. 3. replete: *replete sunt*. — 4. sunt enim Nadab: *sunt Nadab*. — *Levitas: Levitis*. (*Vers. confossum.*) — 11. locutusque est: *locutus est*. — 14.

locutusque est: *locutus est.* — 18. Filii Gerson: *Ad duntur, coram Domino.* — 11. in conspectu Domini: *coram Domino.* — 17. sunt enim omnia: *sunt omnia.* — 25. locutusque: *locutus.* — 26. sibi fuerint: *sibi fuerunt.* — *Ibid.* ipsa: *ipsi.*

CAPUT IX.

Vers. 5. ad vesperum in monte Sinai: *in tempore suo.* — 7. ut non valeamus: *ut valeamus.* — *Ibid.* tempore suo: *tempore illo.* 11. in mense: *mense.* — 12. relinquent: *relinquant.* — 14. suas: *ejus.* — 16. quasi species: *species.* — 18. tabernaculum: *tentoria.* — 20. tentoria: *tabernacula.* — 21. nubes: *dies.* (*Lectio recentior nubes habet.*) — 22. si vero biduo: *si biduo.* — *Ibid.* aut uno mense: *aut mense.* — *Ibid.* movebant: *movebantur.*

CAPUT X.

Vers. 1. Locutusque: *locutus.* — 4. multitudinis Israel: *multitudinis florum Israel.* — 5. si autem prolixior: *siu autem prolixius.* — 8. hoc sempiternum: *hoc legitimum sempiternum.* — 15. per manum: *in manu.* — 18. Sedeur: *Sedur.* — 19. Sarisaddai: *Sarisaddai.* — 20. Eliasaph: *Elisaphath.* — 22. Ammiud: *Ammiod.* — 24. Beniamin erai dux: *Beniamin dux.* — 25. Novissimi: *novissime.* — *Ibid.* Abiezer filius Ammi-Saddai: *Abiezer filius Ammiseddai.* — 26. Phegiel filius Ochran: *Phagiel filius Acaran.* — 27. princeps fuit Ahira: *princeps Ahira.* — *Ibid.* Ena: *Enam.* — 29. Raguel Madianitæ: *Raguelis Madianiti.* — *Ibid.* Dominus daturus est: *Dominus Deus noster donaturus est.* — 52. Dominus: *Dominus noster.* — 53. viam: *via.* — *Ibid.* arcaque: *arca.* — 54. incederet: *incederet.* — 56. agebat: *agebat.*

CAPUT XI.

Vers. 1. audisset Dominus, iratus. etc.: *vidisset, iratus, etc.* — 2. ad Dominum: *Dominum.* — 6. respiciunt: *respicit.* — *Ibid.* oculi nostri: (*Desunt.*) — 12. Porta eos: *porta eam.* — 15. afficiat: *affigat.* — 16. senibus: *senioribus.* — *Ibid.* sint: *sunt.* — 17. sustentent tecum onus: *sustentent onus.* (*Additur tecum.*) — *Ibid.* et non: *ut non.* — 21. ad Dominum: (*Deest in cod.*) — 26. Eldad: *Elidad.* — 27. Eldad: *Elidad.* — 30. et majores: *et omnis majores:* (*Ita scribitur.*) — 52: *multitudinem:* (*Deest in cod.*) — 54. desideraverat: *desideraverat carnes.*

CAPUT XII.

Vers. 1. uxorem ejus: *uxorem.* — 2. iratus est: *iratus est valde.* — 4. ad Aaron: *Aaron.* — 8. et non: *non.* — 15. Deus: *Domine Deus.* — 15. revocata est: *revocaretur.*

CAPUT XIII.

Vers. 1. Profectusque est Populus de, etc.: *Profectus est de, etc.* — 2. ad Moysen: (*Adduntur.*) — 5. Sammu: *Semmua.* — 8. Igal: *Jegal.* — 11. Geddiel: *Gaddiel.* — 15. Vapsi: *Napsi.* — 21. terræ illius: *terram illius.* — 25. Achimam: *Achiahiman.* — 24. et ficis: *et de ficis.* — 52. qui fortior: *quia fortior.*

CAPUT XIV.

Vers. 10. cunctis videntibus filiis: *cunctis filiis.* — 11. detrahet: *detrahit.* — *Ibid.* credet: *credunt.* — 19. populi tui: *populi.* — 22. per decem: *decem.* — 22. eorum: *nec qui-piam ex illis, qui detraxit mihi eorum; filii autem ipsorum dabo illam, qui sunt mecum hic, qui non noverunt bonum nec malum; id est omnibus, qui juniores sunt, et non tentaverunt me, dabo terram; nec quisquam ex illis, qui detraxerunt mihi.* (*Ita modo in margine legitur, erasis aliquibus verbis ex contextu veteris lectionis, quæ videtur habuisse sicut in excusis exemplaribus.*) — 51. autem: *quæque.* — 55. patrum: (*Additur.*) — 42. non enim est Dominus: *non est Deus.* — 43. concidens: *concidentes.* — *Ibid.* Horma: *Horna.*

CAPUT XV.

Vers. 1. Locutus est: *locutusque est.* — 3. et vi-

CAPUT IV.

Vers. 5. quod pendet: *quando deponet.* — 6. velamen ianthinarum: *relamine hyacinthinarum.* — *ibid.* hyacinthinum, et, etc.: *hyacinthinum pellium, et, etc.* — 7. hyacinthino: *in hyacinthino.* — 8. ianthinarum: *iacintinum.* — 9. operient: *operient.* — 10. ianthinarum: *hyacinthinarum.* — 11. ianthinarum: *hyacinthinarum.* — 12. ianthinarum: *hyacinthinarum.* — 14. ianthinarum: *hyacinthinarum.* — 15. Sanctuarium: *tabernaculum.* — *Ibid.* ut portent involuta: *et non tangant vasa Sanctuarii, ne moriantur. ista sunt onera filiorum Caath: (Adduntur; et tangant scribitur.)* — 16. incensum et sacrificium, quod semper, etc.: *incensum, et semper, etc.* — 17. Moysen et Aaron, dicens: *Moysen dicens.* — 21. locutusque est: *locutus est.* — 25. ianthinum: *hyacinthinum.* — 27. scient singuli cui debeant: *scient singuli cui debent.* — 29. recensebis: *recensebitis.* — 36. et inventi: *inventi.* — 37. intrant: *intrat.* — 46. fecit: *fecerunt.* — 48. quingenti octoginta: *sexcenti triginta.*

CAPUT V.

Vers. 5. locutusque est: *locutus est.* — 8. erit sacerdotis, exempto: *erunt Sacerdotis, exempto.* — *Ibid.* hostia: *hostiæ.* — 10. a singulis: *a singulis,* excepto ariete, qui offertur pro expiatione, ut sit placabilis hostia. (*Adduntur litteris vetustis verba hæc postrema.*) — 15. offeret: *offerat.* — *ibid.* imponet: *ponet.* — 16. statuet coram: *statuet eam coram.* — 20. cum altero viro: *cum altero.* — 21. tuiens: *tumescens.* — 25. scribetque: *scribet.* — 25. imponetque illud super: *imponetque super.* — 27. computrescet: *computrescit.* — 29. declinaverit a viro: *declinaverit mulier a viro.*

CAPUT VI.

Vers. 2. fecerint: *fecerit.* — 3. a vino: *vino.* — 4. ad acinum: *acinum.* — 22. locutusque: *locutus.* — 23. dicetis eis: *dicetis.* — 27. invocabuntque: *invocabunt.*

CAPUT VII.

Vers. 1. et omnia vasa: *et vasa.* — 10. dedicationem: *dedicatione.* — 14. aureis: *aureum.* — 15. bovem de armento, et, etc.: *bovem, et, etc.* — 17. hæc est: *hæc sunt.* — 22. hircumque: *hircum.* — 23. boves duos, arietes quinque: (*Non habentur in cod.*) — 29. hircos quinque, agnos anniculos quinque: (*Non habentur in cod.*) — 30. Sedeur: *Sedur.* — 35. hircos quinque: (*Adduntur.*) — 42. Eliasaph: *Elisaphath.* — 47. in hostias: *in hostia.* — *ibid.* Eliasaph: *Elisaphath.* — 48. Ammiud: *Ammiod.* — 53. pacificorum: *pacificas.* — *Ibid.* Ammiud: *Ammiod.* — 55. simila conspersa oleo in sacrificium. 56. mortarium aureum appendens decem siclos plenum, etc.: (*Adduntur.*) — 65. hircos quinque: (*Adduntur.*) — 66. Abi-ezer filius Ammi-Saddai: *Abiezer filius Ammiseddai.* — 67. phialam argenteam habentem septuaginta siclos (*Adduntur.*) — 71. Abi-ezer filii Ammi-Saddai: *Abiezer filii Ammiseddai.* — 72. Ochran: *Acaran.* — 77. Ochran: *Acaran.* — 83. arietes: *et arietes.* — 84. dedicationem: *dedicatione.* — 85. siclos haberet una: *siclos una.* — 88. in hostias: *hostiæ.* — *Ibid.* dedicationem: *dedicatione.*

CAPUT VIII.

Vers. 2. candelabrum in australi parte erigatur. Hoc igitur præcipe, ut lucernæ contra boream e regione respiciant ad mensam panum propositionis: (*Desunt in codice.*) — *Ibid.* quas: *quas.* — 7. fuerint, tollent: *fuerint coram Domino, tollent.* (*Ad-*

ctimam : aut victimam. — 8. impleas : impleat. — 11. facies : facietis. — 13. indigenæ : indigena. — 21. Primitiva : primitias. — 25. peccaverunt : pravaricati sunt. — 26. per ignorantiam : ignorantiam. — 34. debent : debeant. — 57. dixit quoque : dixitque.

CAPUT XVI.

Vers. 1. Isaar : *Cessar*. — 2. Consilii : *Concilii*. — 3. cumque : *cam*. — 5. locutusque : *locutusque que*. — 11. contra Dominum ? quis, etc. : *coram Domino quid*, etc. — 20. locutusque Dominus : *locutusque est Dominus*. — 24. Et Dathan : *Dathan*. — 27. uxoribus : *uxoribus eorum*. — 29. et ceteri : *ceteri*. — 34. eorum : *ejus*. — 32. substantia eorum : *substantia*. — 34. gyrum : *circuitum*. — 37. Sacerdoti : *Sacerdotis*. — 38. ut cernant : *ut cernal*.

CAPUT XVII.

Vers. 5. contra vos murmurant : *contra murmurant*.

CAPUT XVIII.

Vers. 5. Sanctuarii : *tabernaculi*. — 8. locutusque : *locutus*. — 9. atque : *ac pro*. — *Ibid.* cedit : *cecidit*. — 11. filiis tuis : *filiis*. — 15. erumpit : *erumpit*. — 16. siclis : *sicli*. — 19. salis est : *salutis erit*. (*Ita etiam legitur in II Paral. xii, 5. Pactum pacis. habetur Ezechiel. xxxiv, 35.*) — *Ibid.* sempiternum : *sempiternum erit*. — 26. Cumque : *Cum*. — 27. ut reputetur : *et reputetur*. — 28. accipitis : *accipietis*. — 29. cuncta : (*Deest in cod.*) — 32. oblationes : *oblationem*.

CAPUT XIX.

Vers. 1. Locutusque : *locutus*. — 2. religio : *regio* : (*Veru notatur.*) — 3. tradetis : *trader*. — 5. traditis : *tradetis*. — 10. portaverat : *portaverit*. — *Ibid.* habebunt : *habebuntque*. — 13. expiationis : *asperisionis*. — 17. tollentque : *tollent*. — 18. ex eo : *et eo*.

CAPUT XX.

Vers. 1. sepulta : *sepulta est*. — 2. convenerunt : *coierunt*. — 5. in locum : *in montem*. — 6. clamaveruntque ad Dominum, atque dixerunt : *Domine Deus, audi clamorem hujus populi, et aperis eis thesaurum tuum fontem aquæ vivæ, ut satiati cesset murmuratio eorum* : (*Adduntur.*) — 10. congregata : *congregata omni*. — *Ibid.* dixitque : *dixit*. — *Ibid.* num. : *numquid*. — 11. ut populus : *ut et populus*. — 14. hæc mandat frater tuus Israel : (*Adduntur.*) — 18. transibis : *transibitis*.

CAPUT XXI.

Vers. 7. oravitque : *oravit*. — 8. æneum : (*Deest.*) — 9. posuit eum : *posuit*. — *Ibid.* cum percussi aspicerent : *percussi aspicientes*. — 18. profectique sunt : (*Desunt in cod.*) — 19. in Nahaliel : *Nahaliel*. — 22. et vineas : *et in vineas*. — 26. Schon regis : *regis Schon*. — *Ibid.* fuerat : *erat*. — 27. in proverbio : *proverbio*. — 30. jugum ipsorum : *jugum enim eorum*. — *Ibid.* pervenerunt in Nophe, et usque Medaba : *pervenerunt usque in Ophe, et usque Madeba*. — 32. Jazer : *Jezer*. — 35. Edrai : *Edraim*.

CAPUT XXII.

Vers. 4. ipse autem erat : *ipse erat*. — 7. perrexeruntque : *perrexerunt*. — *Ibid.* cumque : *qui cum*. — 8. hic nocte : *hic hac nocte*. — *Ibid.* mihi dixerit : *responderit mihi*. — *Ibid.* manentibus autem : *manentibus*. — 11. maledic ei : *maledic eis*. — 12. Deus : *Dominus*. — 14. ad Balac : *Balac*. — 15. multo : (*Deest in cod.*) — 17. Dabo tibi : *dare*. — 19. et scire : *ut scire*. — 21. asina sua : *asina*. — 22. Deus : *Dominus*. — 23. verberaret : *verberasset*. — 29. commeruisti : *conteruisti*. — 30. at ille ait : *at ille*. — 31. adoravitque eum : *adoravitque*. — 32. asinam tuam : *asinam*. — 35. vide ne aliud quam : *cave ne aliud quod*. — 57. ad Balaam : *Balac*. (*Ita habet lectio vetus; sed recen-*

tius scribitur in marg. ad Balaam, ut lectio integra sit. Dixitque Balac ad Balaam.)

CAPUT XXIII.

Vers. 1. hic septem : *septem*. — 4. locutusque : *locutusque est*. — 8. quem Dominus : *quem Deus*. — 10. justorum : *istorum*. — 14. supra vitulus atque arietibus : *desuper vitulo atque ariete*. — 16. et hæc loqueris : *et loqueris*. — 26. et ille ait : *nonne dixi, etc. : et ille, nonne ait, dixi*. — *ibid.* imperaret : *imperasset*. — 29. arietes : *arietes per singulas aras*. (*Adduntur verba per singulas aras.*)

CAPUT XXIV.

Vers. 2. in tentoriis : *in tentoriis suis*. — *Ibid.* Dei : *Domini*. — 4. Dei, qui : *Domini, qui*. — *Ibid.* cadit : *cadet*. — 8. Deus : *Dominus*. — 9. et ipse : *ipse*. — 10. vocavi : *adduxi*. — 16. Dei, qui : *Domini, qui*. — *Ibid.* Omnipotentis videt : *Omnipotens vidit*. — 18. et erit : *erit*. — 22. Cin : *Cain*. — 24. B triremibus : *trieribus*.

CAPUT XXV.

Vers. 1. setim : *sathim*. — 4. auferatur : *auferatur*. — 5. ad iudices : *ad principes et iudices*. — 9. hominum : *hominis*. — 11. filii Aaron : (*Adduntur.*) — 14. Zambri : *Jambri*.

CAPUT XXVI.

Vers. 1. Eleazarum : *ad Eleazarum*. — 9. Abiron principes populi, qui, etc. : *Abiron, qui, etc.* — 12. et Jamin : *Jamin*. — 16. Her : *Heri*. — 17. Arod : *Arodi*. — 18. quarum : *quorum*. — 20. Selaitarum : *Selunitarum*. — 22. septuaginta sex millia : *septuaginta millia*. — 25. Tholaitarum : *Tholaitarum*. — 24. Semranitarum : *Semraitarum*. — 26. familia : (*Additur.*) — *Ibid.* lalel : *Jaelel*. — *Ibid.* lalelitarum : *Jaelelitarum*. — 30. Heleccitarum : *Heletarum*. — 31. Sechem : *Sichem*. — *Ibid.* Sechemitarum : *Sichemitarum*. — 52. Semidaitarum : *Semidatarum*. — 53. Becher : *Bacher*. — *Ibid.* Becheritarum : *Bacheritarum*. — 57. quarum numerus fuit triginta duo millia : *quorum numerus triginta duo millia*. — 38. Bela, a quo familia Belaitarum : *Bale, a quo familia Baleitarum*. — 40. filii Bela, Hered, et Noeman. De Hered, familia Hereditarum : de Noeman, familia Noemanitarum : et de Noeman, a quo familia Noemanitarum. — 41. numerus fuit quadraginta quinque millia sexcenti : *numerus quadraginta quinque millia sexcenti*. — 42. Suham, a quo familia Suhamitarum. hæc sunt cognationes, etc. : *Supham, a quo familia Suphamitarum. hæc cognationes, etc.* — 43. Suhamitæ, quorum numerus erat sexaginta quatuor millia quadringenti : *Suphamitæ, quorum numerus est sexaginta tria millia quadringenti*. — 44. Iemnaitarum : *Jemnitarum*. — *Ibid.* a quo familia Iemnaitarum ; Brie, a quo familia Brieitarum : a quo Jessuitarum ; Beri, a quo Beritarum. — 45. filii Brie ; Heber, a quo familia Heberitarum : (*Desunt in cod.*) — 46. nomen autem : *nomen*. — *Ibid.* Sara : *Sarath*. — 47. hæc cognationes : *hæc sunt cognationes*. — 48. Iesiel, a quo familia Jesielitarum : *Jeseel, a quo familia Jesselitarum*. — *Ibid.* Guni, a quo familia Gunitarum : *Guni, a quo Gunitarum*. — 49. Sellem, a quo familia Sellemitarum : *Sallem, a quo familia Sallenitarum*. — 51. est summa : *est lex summa*. (*Additur lex.*) — 57. est numerus : *numerus*. — 58. Lobni : *Lobeni*. — *Ibid.* Core : *Cori*. — 62. qui non sunt : *quia non sunt*. — *Ibid.* possessio est : *possessio*. — 64. in deserto : *in monte*.

CAPUT XXVII.

Vers. 1. Noa : *Ona*. — 4. habet : *habuit*. — 7. in hæreditatem : *hæreditate*. — 10. dabitis : *dobis*. — 14. me voluistis : *voluistis*. — 17. vel : *et*. — 18. Dei : (*Additur.*) — 22. tulisset Josue : *tulisset Moyses Josue* : (*Additur Moyses.*)

CAPUT XXVIII.

Vers. 5. partem hinc : *partem*. — 8. oblationem :

(Deest.) — *Ibid.* Domino : *Domini.* — 13. incensi : *A* gentis : *eorum.* — 12. Eleazarum : *ad Eleazarum.* — 25. dixit quoque : *dixitque.* — 29. dabis eam : *dabis.* — 50. quinquagesimum : *et quinquagesimum.* — 59. asini sexaginta unus : *asinæ lxi.* — 45. de media vero parte : *de media parte vero.* — *Ibid.* triginta septem. *triginta octo.* — 15. quingentis : *(Deest in cod.)*

CAPUT XXIX.

Vers. 2. et agnos : *agnos.* — 4. unam decimam per, etc. : *unam et decimam decimæ per, etc. (Additur decimæ.)* — 11. pro delicto : *(Desunt in cod.)* — *Ibid.* in expiationem : *pro expiatione.* — *Ibid.* et sacrificio : *in sacrificio.* — *Ibid.* eorum : *singulorum.* — 12. venerabilis, omne, etc. : *venerabilis, et affligetis animas vestras, omne, etc. (Adduntur rotunda verba.)* — 13. vitulos de armento tredecim, arietes duos, agnos anniculos immaculatos quatuordecim : *et in libamentis eorum similæ oleo conspersæ tres decimas per vitulos singulos qui sunt simul vituli tredecim : et duas decimas arietu uno, id est simul arietibus duobus : et decimam decimæ agnis singulis qui sunt simul agni quatuordecim : vitulum de armento unum, arietem unum, agnos anniculos immaculatos septem, et in sacrificiis eorum similæ oleo conspersæ tres decimas per vitulos singulos : duas decimas per arietem : decimam decimæ per agnos singulos ; qui sint simul septem agni : et hircum pro peccato absque his quæ offerri pro delicto solent, in expiationem et holocaustum sempiternum in sacrificio et libaminibus eorum. Quinta decima vero die mensis septimi, quæ vobis erit sancta atque venerabilis, omne opus servile non facietis ; sed celebrabitis solemnitatem Domino septem diebus, offeretisque holocaustum in odorem suavissimum Domino, vitulos de armento tredecim. (Alia, quæ, uti supra, in impresso sequuntur, et ansulis conclusimus, in codice non habentur.)* — 17. in die altero offeretis vitulos de armento duodecim : *(Desunt in cod.)* — *Ibid.* quatuordecim. *Sacrificiaque, etc. : quatuordecim. Et in libamentis eorum similæ oleo conspersæ tres decimas per vitulos singulos, qui sunt simul vituli tredecim, et duas arietu uno, id est simul arietibus duobus, et decimam decimæ agnis singulis : qui sunt simul agni quatuordecim : et hircum pro peccato, absque holocausto sempiterno, et sacrificio et libamina ejus : in die altero offeres vitulos de armento duodecim, arietes duos, agnos anniculos immaculatos quatuordecim. Sacrificia, etc.* — 18. celebrabitis : *celebrabis.* — 19. Sacrificioque et libamine ejus : *Sacrificioque ejus et libamine.* — 21. celebrabitis : *celebrabis.* — 22. Sacrificioque et libamine ejus. v. 23. Die quarto offeretis : *Sacrificiaque ejus et libamina singulorum. Die quarto offeres.* — 24. Sacrificiaque et, etc. : *Sacrificiaque ejus et, etc.* — 26. offeretis : *offeres.* — 27. celebrabitis : *celebrabis.* — 29. offeretis : *offeres.* — 30. celebrabitis : *celebrabis.* — 32. offeretis : *offeres.* — 35. celebrabitis : *celebrabis.* — 37. celebrabitis : *celebrabis.* — 38. ejus : *(Deest.)* — 39. et in hostiis : *in hostiis.*

CAPUT XXX.

Vers. 1. omnia quæ ei : *cuncta quæ sibi.* — 4 et in ætate : *ætate.* — 5. pollicita est : *placita est.* — 8. reddetque : *reddet.* 9. obstrinxerat : *obstrinxerit.* — 14. juramento : *voto.* — *Ibid.* sive faciat : *ut faciat.* — 15. in alteram diem : *in alteram.*

CAPUT XXXI.

Vers. 1. locutusque est : *locutusque.* — 4. ex Israel : *Israel.* — 5. de singulis : *de cunctis.* — 6. Phinees : *Phinee.* — *Ibid.* vasaque : *vasa quoque.* — 8.

LIBER DEUTERONOMII.

CAPUT I.

Vers. 1. Laban : *Lalan.* — 2. barne : *berne.* — 4. Astaroth : *Aseroth.* — 8. Abraham : *Abrahæ.* — 9. dixitque : *dixit quoque.* — 10. plurimi : *plurimæ.* — 15. et quinquagenarios : *quinquagenarios.* — 17. per-

gentis : *eorum.* — 12. Eleazarum : *ad Eleazarum.* — 25. dixit quoque : *dixitque.* — 29. dabis eam : *dabis.* — 50. quinquagesimum : *et quinquagesimum.* — 59. asini sexaginta unus : *asinæ lxi.* — 45. de media vero parte : *de media parte vero.* — *Ibid.* triginta septem. *triginta octo.* — 15. quingentis : *(Deest in cod.)*

CAPUT XXXII.

Vers. 1. terras : *regiones.* — 3. Dibon : *Bidon.* — *Ibid.* Hesebon, et Eleale : *et Hesebon, Eleale.* — *Ibid.* Sabam : *Saba.* — 4. terra : *terram.* — *Ibid.* regionis huberrimæ est : *regiones huberrimæ sunt.* — 8. Cadesbarne : *Cadesberne.* — 9. lustrata : *lustrati sunt.* — 14. Et ecce : *ecce.* — 15. Quod : *qui.* — 18. usque dum : *usque quo.* — 25. si autem : *si autem.* — *Ibid.* in Deum : *in Domino.* — 30. armati : *(Deest in cod.)* — 31. locutus est : *locutus.* — 32. trans Jordanem : *ante Jordanem.* — 34. Dibon : *Bidon.* — 35. et Jebaa : *Jebaa.* — 38. Nabo : *Nebo.* — *Ibid.* Sabama : *Sebama.* 41. Havo'h-Jair : *Aaho'h Jair id est villas Jair.* 42. Nobe : *Nohe.*

CAPUT XXXIII.

Vers. 3. Ramesse : *Ramasse.* — 10. egressi, fixerunt, etc. : *egressi venerunt in Depheca ; fixerunt, etc.* — 12. in Depheca : *in Depheca.* — 15. de Dapheca : *Depheca.* — 14. egressique : *egressi.* — *Ibid.* in Raphidim : *Raphidim.* — 18. in Rethma : *in Regma.* — 19. de Rethma : *de Regina.* 22. egressique : *egressi.* — 31. in Bene-iaacan : *in Banciecan.* — 32. Profectioque de Bene-iaacan : *egressique de Banciecan.* — 35. unde : *inde.* — *Ibid.* Jethebatha : *Hietabatha.* — 34. Jethebatha : *Hietabatha.* — 36. Cades : *in Cades.* — 38. Aaron sacerdos : *Aaron.* — 42. Phinon : *Phinon.* — 45. Phinon : *Phinon.* — 45. Dibon-gad : *Bidongad ; 46. Helmon : Halmon.* — 47. Helmon : *Halmon.* — 48. transierunt : *venerunt.* — 32. terra : *regionis (Regionis modo legitur, erasa veteri lectione, qua terra videtur scriptum fuisse ; relatiuum vero illius additur.)* — 54. paucioribus : *paucis.*

CAPUT XXXIV.

Vers. 1. dicens : *(Deest in cod.)* — 5. a solitudine : *a deserto.* — 4. in Senna : *Senna.* — 7. plagam : *partem.* — *Ibid.* incipient pervenientes : *accipient.* — 8. venient : *venies.* — 9. ad Zephrona : *Zephrona.* — 11. Reblatha : *Rebla.* — *Ibid.* Cenereth : *Chenereth.* — 12. ad Jordanem : *Jordanem.* — 15. acciperunt partem suam : *accipient partes suas.* — 20. Ammiud : *Ammiud.* — 21. Elidad filius Chaselon : *Eliad filius Chaston.* — 25. Ephod : *Ebod.* — 25. Pharnach : *Pharenach.* — 26. Ozau : *Azan.* — 27. Ahud : *Aidod.* — 28. Phaelael : *Phadael.* — 29. præceperat : *(Ita prius legebatur ; modo præcepit superscribitur.)*

CAPUT XXXV.

Vers. 1. hæc queque : *hæcque.* — *Ibid.* ad Moysen : *ad Moysen.* (Additur ad.) — 4. spatium : *per circuitum spatium.* — 5. erunt : *(Deest in cod.)* — 6. et exceptis : *exceptis.* — 11. in præsidia : *præsidia.* — 12. illius : *illi.* — 19. interficietur : *percutiet.* — 20. jecerit : *injecerit.* — 24. quæstio ventilata : *quæstio fuerit ventilata.* — 34. me : *ne.*

CAPUT XXXVI.

Vers. 6. hæc lex : *hæc est lex.* — 10. ut fuerat : *ut sibi fuerat.*

etc. : *Deus patribus, etc.* — *ibid.* quicumque : *quemquam*. A
— 22. omnes : (*Deest in cod.*) — 27. traderet nos in manu : *traderet in manu*. — 28. et ad cœlum : *ad cœlum*. — 30. vester : *noster*. — 33. per ignem : *per diem*. — 40. in solitudinem : *per solitudinem*. — 44. qui : *et qui*. — *Ibid.* solent : *volens*.

CAPUT II.

Vers. 6. aquam : *et aquam*. — 7. novit : *qui novit*. — 8. habitabant : *habitant*. — 10. populus : *et populus*. — 14. quo : *quod*. — 19. et accedens : *ut accedat*. — *Ibid.* de terra : *terram*. — Ammonites vocant Zozomim : *Amanitæ vocant Zozoin*. — 24. populus magnus : *populus magnus et multus*. — 22. Horrhoros : *Amorrhæos*. — 32. Jasa : *Jesa*. — 33. filiis suis : *filiis*. — 34. interfectis : *interfectisque*.

CAPUT III.

Vers. 3. Deus noster : *Deus vester*. — 4. omnem : *omnemque*. — 9. Saron : *Sacriion*. — 10. ad Selcha : *Seleha*. — *Ibid.* in Basan : *et Basan*. — 12. tempore : *in tempore*. — 13. cunctaque : *cuncta*. — 14. Jair : *Jacir*. — *Ibid.* regionem : *terram*. — *Ibid.* Jair : *Jacir*. — *Ibid.* Jair : *Jacir*. — 15. Machir : *et Machir*. — 16. dedi de terra : *dedi terram*. — *Ibid.* non medium : *non et medium*. — *Ibid.* confinium : *finium*. — 18. in tempore : *tempore*. — *Ibid.* Deus vester : *Deus noster*. — 19. atque : *vel*. — 28. dividet eis : *dividet ei*.

CAPUT IV.

Vers. 4. vestrorum : *nostrorum*. — 2. mandata Domini Dei : *mandata Dei*. — 5. Dominus Deus meus : *Dominus Deus*. — *Ibid.* facietis in terra ea : *facietis ea in terra*. — 6. et intelligens gens magna : *et intelligens magna*. — 7. sicut Deus : *sicut Dominus Deus*. — 10. audiant : *audiat*. — *Ibid.* discant : *discat*. — *Ibid.* vivunt in terra, doceantque : *vivunt in terra doceantque*. — 11. ad radices : *ad radicem*. — *Ibid.* et nubes : *nubes*. — 15. ut faceretis : *ut doceretis*. — 21. iratusque est : *iratus est*. — 22. moriar : *morior*. — *Ibid.* transibo : *transivi*. — 28. nec audiunt, nec comedunt, nec odorantur : *non audiunt, non comedunt, non odorantur*. — 50. autem : (*Deest in cod.*) — 51. quia Deus : *quia Dominus*. — 52. a summo cœlo : *a summo cœli*. — 53. Dei : *Domini*. — *Ibid.* vidisti : *vidisti*. — 34. tolleret : *tollat*. — *Ibid.* pro vobis : *vobis*. — 35. unum : *cum*. — 38. eorum : *eorum*. — 59. ipse est : *ipse sit*. — 42. nec sibi fuerit : *nec fuerit*. — *Ibid.* et ad harum : *ad ad harum*. — 44. coram filiis : *contra filios*. — 48. et Hermon : *Hermon*.

CAPUT V.

Vers. 6. de domo : *et de domo*. — 9. et non : *neque*. — 14. et bos : *bos*. — 15. ut observares : *ut observes*. — 21. non concupisces : *nec concupisces*. — 22. vestram : *nostram*. — 24. vocem enim ejus : *voce ejus*. — 27. tu magis : *tu autem*. — 28. audivi : *audi*. — 50. ergo : (*Deest in cod.*)

CAPUT VI.

Vers. 3. quæ præcepit tibi Dominus : *Hæc autem sunt præcepta et justitiæ et judicia, quæ præcepit Moses filiis Israel in eremo, cum exissent de terra Ægypti.* (*Adduntur in cod.*) — 5. dilige : *diliges*. — 9. et ostiis : *et in ostiis*. — 12. de domo : *et de domo*. — 14. ibitis : *ibis*. — 18. juravit Dominus patribus : *juravit patribus*. — 19. locutus est : *locutus est tibi*. — 23. super qua : *pro qua*. — 24. ut bene : *et bene*. — 25. nostri : (*Additur in cod.*)

CAPUT VII.

Vers. 1. et Chanaanæum : *Chanaanæum*. — *Ibid.* majores : *maiores sunt*. — 2. Deus tuus : *Deus*. — 3. illius accipies : *ejus accipias*. — 10. disperdat : *disperdet*. — 24. Tradetque : *Tradet*. — *Ibid.* disperdes : *disperdet*. — 25. assumes : *assumas*. — 26. abominationi : *abominationes*.

CAPUT VIII.

Vers. 3. quod : *quom*. — *Ibid.* vivat : *vivet*. — 8. et oliveta : (*Adduntur in cod.*) — 9. ulla : *nulla*. — *Ibid.* perfrueris : *perfruaris*. — 11. ne quando obliviscaris : *ne obliviscaris*. — 15. boum : (*Deest in cod.*) — 19. oblitus Domini : *oblitus fueris Domini*. — *Ibid.* secutus fueris deos, etc. : *secutus deos, etc.*

CAPUT IX.

Vers. 2. Enacim : *Exim*. — 5. terras eorum : *terram eorum*. — *Ibid.* Isaac : *et Isaac*. — 6. justitias tuas : *justitiam tuam*. 9. tabulas lapideas pacti : *tabulas lapideas tabulas pacti*. — *Ibid.* Deus : *Dominus*. — 10. continentes : *et continentes*. — 11. lapideas tabulas : (*Desunt in cod.*) — 12. quem eduxisti : *quos eduxisti*. — 14. de sub cœlo : *sub cœlo*. — 27. duritiam : *in duritia*. — *Ibid.* impietatem : *impietates*. — 29. fortitudine tua magna : *fortitudine tua*. — *Ibid.* brachio tuo extento : *brachio extento*.

CAPUT X.

Vers. 4. quæ locutus : *quod locutus*. — 7. in Gadgad : *Gadgad*. — *Ibid.* Jeebatha : *Thabatha*. — 9. promisit ei Dominus Deus tuus : *præmisit Dominus tuus*. — 10. noluit : *voluit*. — 15. præcipio tibi : *præcipio tibi.* (*Erasum est tibi, cum prius legeretur.*) — 17. et potens : *potens*.

CAPUT XI.

Vers. 6. substantia eorum : *substantia*. — 8. et possitis : *ut possitis*. — 14. dabit : *dabo*. — *Ibid.* et vinum : *vinum*. — 17. Dominus daturus : *Dominus Deus daturus*. — 28. obedieritis mandatis : *audieritis mandata*. — *Ibid.* ostendo : *ostendi*. — 29. vero : (*Deest in cod.*) — 31. ut habeatis : *et habeatis*.

CAPUT XII.

Vers. 3. de locis illis : *de locis illius*. — 8. facimus : *faciemus*. — 9. usque in præsens : *in præsens*. — 11. elegerit : *elegit*. — *Ibid.* et hostias : *hostias*. — 12. Levites qui in urbibus vestris commorantur : *Levitæ, qui in vestris finibus commorantur*. — 15. si autem : *si autem*. — *Ibid.* esu : *esu*. — 18. et filia tua, et servus, etc. : *et filia, servus, etc.* — *Ibid.* Levites : *Levita*. — 19. Levitem in omni, etc. : *Levitam omni*. — 21. placeat : *placet*. — 23. debes animam comedere cum carnibus. 24. sed super terram fundes quasi : (*Hæc verba non habentur in veteri lectione contextus ; sed adduntur in margine litteris recentioribus, eraso quoque verbo, quod habebatur loco illius verbi, debes.*) — 29. disperderit : *disperserit*. — *Ibid.* egredieris : *ingredieris*. — 30. et ego colam : *ego colam*. — 31. abominationes : *aversiones*. — *Ibid.* et filias : *et filias suas*. — 32. minuas : *minues*.

CAPUT XIII.

Vers. 3. corde : *corde vestro*. — 4. ipsi servietis : *ipsi soli servietis* : (*Additur soli.*) — 9. et post : *post*. — 13. averterunt : *everterunt*. — *Ibid.* urbis suæ : *urbis tuæ*. — *Ibid.* ignoratis : *ignorasti*. — 15. habitatores urbis : *habitatores urbis.* (*Sed additur urbis.*) — 18. custodiens : *custodies*.

CAPUT XIV.

Vers. 5. et capream, bubalum, etc. : *capream, et bubalum, etc.* — *Ibid.* pygargum, orygem, camelopardalum : *pipargon, orygen, camelopardum*. — 9. ex omnibus : *ex ea*. — 13. ixon : *ixion*. — 18. upupam quoque : *upupamque*. — 19. pennulas : *pinnas*. — *Ibid.* et non : *nec*. — 21. autem : (*Deest in cod.*) — 23. omni tempore : *in omni tempore*. — 27. est : *sunt*.

CAPUT XV.

Vers. 3. habebis : *habes*. — 4. Dominus Deus tuus : *Dominus*. — 6. fenerabis gentibus multis, et ipse a nullo accipies mutuam : (*Adduntur in cod.*) — 10. necessitatibus : *iniquitatibus*. — 11. versatur : *versantur*.

tur. — 12. in septimo : *septimo*. — 14. torculari : *de A torculari*. — 15. et liberaverit : *et in se liberaverit*. — *Ibid.* ego nunc præcipio : *ego præcipio*. — 17. usque in æternum : *in æternum*. — 19. quicquid est sexus : *quicquid sexus*.

CAPUT XVI.

Vers. 1. verni primum : *vernum primi*. — *Ibid.* Deo tuo : (*Deest in cod.*) — 2. de bobus : *bobus*. — 4. immolatum est : *immolatur*. — 6. nomen ejus : *Dominus Deus tuus*. (*His verbis semierasis, superscribitur nomen ejus.*) — 7. manequè : *mane quoque*. — 11. et ancilla tua : *et ancilla*. — 14. in festiuitate : *in festiuitate tua*. — *Ibid.* et filia tua : *et filia*. — 15. tibi : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* frugibus : *fructibus*. — 16. masculinum tuum : (*Deest tuum*). — *Ibid.* et in solemnitate : *et solemnitate*. — *Ibid.* et in solemnitate : *et solemnitate*. — 18. per singulas : *super singulas*. — 19. nec in alteram : *ne in alteram*. — 22. nec facies tibi atque constitues : *nec facies nemus nec constituas*. (*Ita modo legitur litteris recentioribus ; cum prius legeretur. nec facies tibi atque constituas.*)

CAPUT XVII.

Vers. 1. Domino Deo tuo : *Domini Dei tui*. — 2. intra unam portarum : *infra unam urbium*. — *Ibid.* Dominus Deus : *Dominus Deus tuus*. — *Ibid.* malum : *mala*. — 7. mittetur : *mittet*. — 9. illo tempore : *in illo tempore*. — 11. sequerisque : *sequeris*. — *Ibid.* neque : *vel*. — 12. Deo tuo : *Deo tuo*. (*Hoc loco in contextu inseruntur verba plurima capituli XIX et XX, videlicet numerum 16 capituli XIX usque ad numerum 6 capituli XX inclusive.*) — 13. intumescat : *intumebit*. — 14. terram : *in terram*. — 19. quæ in lege : *quæ lege*.

CAPUT XVIII.

Vers. 2. accipient : *accipiant*. — 5. ovem immolauerint : *ovem dum immolauerint*. — 5. enim (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Domini, ipse et filii : *Domini Dei tui ipse et filius*. — 6. elegerit : *elegit*. — 9. dabit : *donaverit*. — 11. nec incantator, neque qui pythones consulat, nec divinos : *aut incantator ne pythones consulat, ne divinos*. — 12. omnia enim : *omnia ergo*. — 14. tu autem a Domino Deo tuo aliter institutus es : (*Additur in cod.*) — 16. concio : (*Additur in cod.*) — 19. loquitur : *loquetur*. — 20. præcepi : *præcipio*. — 22. euenit : *venerit*.

CAPUT XIX.

Vers. 3. sternens : *sternes*. — 6. percutiat : *percusserit*. — 8. Deus tuus : (*Desunt in cod.*) — 12. morietur : *moriatur*. — 15. non : *nec*. — *Ibid.* ut bene : *et bene*. — 15. fuerit : *fuerit deprehensus*.

CAPUT XX.

Vers. 1. equitatus : *equitatum*. — *Ibid.* habes : *habes*. — 3. inimicos vestros : *inimicos nostros*. — 6. domum suam : *terram suam*. — 7. domum suam : *terram suam*. — 8. sicut ipse : *sicut et ipse*. — 9. fecerint : *dederint*. — 10. si quando : *quando*. — 12. noluerit et cœperit : *noluerint, et cœperint*. — 13. percuties omne quod in ea generis masculini est : *percuties in ea omne generis masculini*. — 14. civitate : *civitatibus*. — 17. et Jebusæum : *Jebusæum*. — 19. succides : *succidas*. — 20. Instrue : *exstrue*.

CAPUT XXI.

Vers. 3. cæteris : (*deest in cod.*) — 5. quos elegerit Dominus Deus tuus ut ministrarent ei : (*Adduntur in cod., et elegit scribitur.*) — 6. venient : (*Deest in cod.*) — 9. præcepit Dominus : *præcepit tibi Dominus*. — 12. eam : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* tuam : (*Additur in cod.*) — 14. dimittes : *dimitte*. — *Ibid.* poteris pecunia : *poteris eam pecunia*. — 15. genueritque ex eis : *genuerintque ex eo*. — 17. cuncta : (*Deest in cod.*) — 18. audierit : *audiet*. — 19. ducent : *educent*. — 20. luxuriæ : *luxuriis*. — 23. a Deo est qui : *est a Deo omnis qui*.

CAPUT XXII.

Vers. 5. de asino : *et de asino*. — 12. opereris : *opereris*. — 19. dimittere eam omnibus diebus vite suæ : *dimittere omni tempore*. — 20. inventa (*Deest in cod.*) — 21. in domo patris : *in domo patris sui*. — 25. repererit vir puellam : *reperit puella*. — 26. animam ejus : *animam suam*. — 27. sola : *quia sola*. — 29. humiliavit illam ; non, etc. : *humiliavit eam uxorem non, etc. (Additur uxorem.)*

CAPUT XXIII.

Vers. 2. in Ecclesiam : *Ecclesiam*. — *Ibid.* ad decimam : *in decimam*. — 3. generationem : (*Additur*) — *Ibid.* in æternum : *usque in æternum*. — 8. in Ecclesiam Domini : *in tertia generatione ecclesiam Dei*. — 9. Quando egressus : *quando ingressus*. — 10. pollutus sit : *fuerit pollutus*. — 12. castra : (*Additur*) — 15. quo revelatus es : *quod reuelatum est*. — 14. enim : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* et sint : *ut sint*. — 18. in domo Domini Dei tui : *in domum Dei tui*. — *Ibid.* voverint : *roveris*. — 20. ingrederis : *ingrederis*. — 21. reputabitur : *reputabit*. — 25. segetem : *in segetem*.

CAPUT XXIV.

Vers. 4. poterit : *poterat*. — 8. plagam : *in plagam*. — 15. Domino Deo : *Domino Deo tuo*. — 15. contra te ad Dominum : *contra Dominum*. — 19. et pupillum : *pupillum*. — 20. collegeris : *colligens*. — 21. advenæ, pupilli, ac viduæ : *ad viduam, pupilli, et advenæ*.

CAPUT XXV.

Vers. 1. justum esse : *justum*. — *Ibid.* justitiæ palmam : *justitiam palam*. — 7. conjugem : *conjugium*. — 8. facient : *faciat*. — 9. senioribus : *multieribus* : (*Ita legitur in veteri lectione contextus ; recentius vero in senioribus mutatur.*) — *Ibid.* et tollet calcamentum de pedibus : *et tollat calcamentum de pedibus*. — *Ibid.* sic fiet : *sic fit*. — 11. duo : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* miseritque : *miserit*. — 15. et verus : (*Desunt in cod.*) — 16. abominatur enim Dominus tuus eum qui, etc. : *abominatur eum Dominus qui, etc.* — 18. residebant : *residerant*. — *Ibid.* Deum : *Dominum*. — 19. cunctas : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* nationes in terra : *nationes multas in terra*.

CAPUT XXVI.

Vers. 2. frugibus tuis : *frugibus*. — 7. angustiam : *angustias*. — 10. primitias frugum terræ, quam Dominus dedit : *primitias terræ frugum quam Dominus Deus dedit*. — *Ibid.* et adorato : *adorato*. — 11. epulaberis : *et epulaberis*. — 12. Levitæ : *Levitis*. — 15. et pupillo : *pupillo*. — 16. ut custodias : *et custodias*. — 17. ut custodias cærenonias : *et custodias cærenonias*. — 19. et nomen : *et in nomen*.

CAPUT XXVII.

Vers. 2. levigabis : *legabis*. — 3. ut introeas terram : *et introeas in terram*. — 4. levigabis eos calce : *levigabis calce*. — 5. non tetigit : *non tetigerit*. — 10. audies : *audiens*. — *Ibid.* facies : *faciens*. — 15. et Aser, et Zabulon : *Aser, Zabulon*. — 16. matrem : *matrem suam*. — 19. pervertit : *pervertet*.

CAPUT XXVIII.

Vers. 1. si autem : *sine autem*. — 4. armentorum tuorum, et caulæ ovium tuarum : *armentorum, et caulæ ovium*. — 6. ingrediens : *et ingrediens*. — 9. suscitabit : *suscitabitque*. — 12. terræ tuæ : *terre*. *Ibid.* benedictque cunctis : *benedict te in cunctis*. — 13. tamen : (*Deest in cod.*) 16. maledictus in agro : *et maledictus in agro*. — 20. tu facies : *facies*. — 21. ingrederis : *ingrederis*. — 22. percutiat : *percutiet*. — *Ibid.* ardore et : (*Desunt in cod.*) — 25. egrediaris : *ingrediaris*. — 27. egeruntur : *digeruntur*. — 29. palpare : *palpari*. — *Ibid.* cæcus : (*Additur in cod.*) — 30. dormiat : *dormiet*. — 35. percutiat :

percutiet. 40. defluent, et deperibunt: *defluunt, et peribunt*. 47. Domino Deo tuo: *Deo tuo*. — 48. omni: *omnium*. — 50. seni, nec, etc.: *seni honorem, nec, etc.* — 53. filiorum tuorum: *filiorum*. — *Ibid.* quæ: *quia*. — 55. ne det eis de, etc.: *nec det de, etc.* — 57 secundinarum: *secundarum*. — 58. Dominum Deum tuum: *Dominum tuum*. — 61. donec te conterat: *donec conterat*. — 62. pauci: (*Additur in cod.*) — *Ibid.* qui prius: *quia prius*. — 63. ante: (*Deest in cod.*) — 65. tibi: (*Deest in cod.*)

CAPUT XXIX.

Vers. 2. Israel: *Israelem*. — 4. Dominus: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* possunt: *possint*. — 6. ipse est: *ego sum*. — 7. occurrentes: *occurrentes*. — 10. omnis: *omnisque*. — 11. advenæ qui tecum morantur: *advena qui tecum moratur*. — 15. in populum: *populum*. — *Ibid.* locutus est tibi: *locutus est Dominus Deus tuus tibi*. — 16. quomodo: *ut*. — 17. abominaciones: *et abominaciones*. — 20. deleat Dominus nomen: *deleat nomen*. — 22. plagas: *plagam*. — 25. in furore suo: *in furore suo*. — 28. in furore, et in, etc.: *furore et in, etc.* — 29. universa legis: *universa verba legis*.

CAPUT XXX.

Vers. 1. sermones: (*Deest in cod.*) — 2. et reversus: *reversus*. — *Ibid.* imperiis: *imperio*. — 3. reducet te Dominus Deus tuus de captivitate tua: *reducet Dominus Deus tuus de captivitate tua*. 4. si ad cardines: *si cardines*. — 5. introducet: *reducet*. — 5. faciet, quam fuerit: *faciet Dominum quam fuerunt*. — 6. ut possis: *et possis*. — 7. convertet super, etc.: *convertet Dominus super, etc.* — *Ibid.* persequuntur: *persequentur*. — 9. in fructu: *fructu*. — *Ibid.* enim: (*Deest in cod.*) — 11. tibi: (*Deest in cod.*) — 12. nec in cœlo situm: (*Additur in cod.*) — *Ibid.* ut audiamus: *et audiamus*. — *Ibid.* opere: (*Additur*). — 13. qui e nobis: *quis e nobis*. — 15. proposuerim: *proposuerit*. — 16. et diligas: *ut diligas*. — *Ibid.* ingredieris: *ingredieris*. — 18. ingredieris: *ingredieris*. — 19. invoco: *voco*. — *Ibid.* vobis: (*Deest in cod.*)

CAPUT XXXI.

Vers. 1. itaque: *ergo*. — 2. et Dominus: *Dominus*. — 3. ergo: *enim*. — 4. facietque Dominus: *faciatque Deus*. — *Ibid.* delebitque: *delevitque*. — 6. ad conspectum: *a conspectu*. — *Ibid.* dimittet, nec, etc.: *dimittet te, nec, etc.* — 12. sermones legis hu-

LIBER JOSUE.

Argumentum in librum Josue quod incipit *Jesus filius Nave*, etc., non habetur in codice Gothico.

Hieronymi Præfatio in *Josue* quæ incipit *Tandem*, etc., habetur in cod.

PRÆFATIO HIERONYMI.

IMPRESS. *linea 12.* inimici: *Cod. amici*. — *Lin. 27.* statuam contra: *statuam illa contra*.

— *Lin. 28.* vel legentis: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* laborando: *labore*. — *Lin. 30.* oblata: *ablata*. — *Lin. 34.* negligunt: *non legunt*. — *Lin. 46.* litteris: *de litteris*.

CAPUT I.

Vers. 1. Ut loqueretur: *loqueretur*. — 5. ita ero tecum: *ero et tecum*. (*Additur et.*) *Ibid.* te: (*Deest in cod.*) — 16. præcepisti: *præcipis*. — 18. moriatur: *morie moriatur*. — *Ibid.* tu: (*Additur.*)

CAPUT II.

Vers. 1. in abscondito: *abscondito*. — 6. autem: *vero*. — 10. feceritis: *fecerit*. — *Ibid.* quos: *quod*. — 11. ipse est Deus in cœlo: *ipse est in cœlo*. — 13. illorum: *eorum*. — 17. a juramento: *in juramento*. — 21. ita fiat: *ita fiet*. — 22. qui fuerant: *qui missi fuerant*.

A jus: *sermones ejus*. — 14. ut præcipiam ei: *Abierunt ergo Moyses, et Josue, et steterunt in tabernaculo testimonii: (Deest in cod.)* — 15. Dominus in columna: *Dominus ibi in columna*. — 16. ingreditur, ut habitet: *ingredietur, et habitabit*. — 17. invenient eum: *invenientque eum*. — *Ibid.* ut dicat: *ut dicant*. — 23. Dominus: (*Deest in cod.*) — 29. per opera: *in opera*. — 30. locutus est ergo: *locutus ergo*.

CAPUT XXXII.

Vers. 3. magnificentiam Deo: *magnitudinem Domino Deo*. — 5. et non filii: *non filii*. — 6. reddis: *reddis*. — *Ibid.* possedit te: *possedit*. — 7. memento: *mementote*. 8. juxta numerum filiorum Israel: *secundum numerum angelorum Dei filiorum Israel*. — 9. Domini populus ejus Jacob: *Domini Jacob populus ejus*. — 11. assumpsit eum: *assumpsit eos*. — 13. constituit eum super: *constituit super*. — 14. biberet: *biberent*. — 15. dereliquit Deum: *derelinquit Dominum Deum*. — *Ibid.* salutaris suo: *salvatore suo*. — 17. diis: *dii*. — 27. Dominus: *Deus*. — 32. botri amarissimi: *botrus amaritudinis*. — 35. eis: (*Deest in cod.*) — 36. et clausi: *clausi*. — 37. dicet: *dicent*. — 39. videte: *videte videte*. — *Ibid.* sim solus: *sum solus*. — *Ibid.* non sit alius: *non est alius*. — *Ibid.* et ego vivere: *et vivere*. — 40. manum meam. (*Hæc non habentur in contextu; in margine vero hæc adduntur, manum meam, et jurabo per dexteram meam.*) — 43. erit terræ: *erit Deus terræ*. — 46. vobis: *tibi*. — *Ibid.* implere: *imple*: (*Additur.*) — 48. in eadem die: *eadem die*. — 49. transituum: *transituum*. — 51. deserti: *deserto*.

CAPUT XXXIII.

Vers. 2. Sinai: *Sina*. — 8. et doctrina tua viro sancto: *et doctrina tua Levi viro sancto*. — 9. matri suæ: *matri*. — 11. oderunt eum: *oderunt*. — 12. confidenter in eo: *confidenter*. — *Ibid.* requiescet: *requiescit*. — 16. de frugibus: *et de frugibus*. — *Ibid.* et de plenitudine: *et plenitudine*. — 18. in exitu tuo: *in tabernaculo tuo*. — *Ibid.* in tabernaculis tuis: *in exitis tuis*. — 21. judicium suum: *judicium*. — 23. de Nephthali: *et Nephthali*. — 24. in oleo: (*Additur in cod.*) — 26. non est Deus alius: *non est alius*. 29. beatus es tu: *beatus tu*.

CAPUT XXXIV.

Vers. 7. centum et viginti: *centum viginti*.

CAPUT III.

Vers. 7. tecum sim: *tecum sum*. — 10. disperdet: *disperdat*. — 14. de tabernaculis suis: *de tabernaculis*. — 15. sui tempore: *sui quam tempore*. — *ibid.* impleverat: *impleret*. — 16. et ad instar: *et instar*.

CAPUT IV.

Vers. 5. fixeritis hac nocte: *fixeritis nocte*. — 5. inde: (*Deest in cod.*) — 9. Domini: (*Deest in cod.*) — 11. omnes: *homines*. — 12. fratres suos: *ante*. — 13. per plana: *super plana*. — 19. die mensis primi: *mense, prima die mensis*. — 22. transivit: *descendit*. — 25. nostro aquas ejus in conspectu nostro: *vestro aquas ejus in conspectu vestro*.

CAPUT V.

Vers. 1. magni maris loca: *maris loca*. (*Ita videtur habuisse lectio vetus; modo superscriptum est, magno mari loco.*) — *Ibid.* timentium: (*Ita habebat lectio vetus; modo, ea semierasa, timentis legitur.*) — 3. fecit quoque: *fecitque Josue*. — 6. annos itineris: *annos in itineris*. — 12. præsentis terræ: *præsentis anni terræ*. — 13. evaginatum: *et evaginatum*. — 14. et adorans: *adorans*. — *Ibid.* servum suum, solve,

etc. : *serrum suum, et dixit princeps militie Domini A ad Josue: solte, etc.*

CAPUT VI.

Vers. 4. tollent : *tollant*. — *Ibid.* est in jubileo, et præcedent : *es in jubileo et præcedant*. — 6. tollant : *tollent*. 7. præcedentes : *et præcedentes*. — 8. buccinis : *buccinas*. — 10. autem : (*Deest in cod.*) — 13. jubileo : *jubileis*. — 19. aut argenti : *et argenti*. — *Ibid.* tuis : *ejus*. 22. et omnia : *omniague*. — 24. inventa sunt in ea : *in ea erant*.

CAPUT VII.

Vers. 1. Zabdi : *Zebdi*. — 2. Beth-aven : *Bethann*. — 5. triginta sex : *triginta et sex*. — *Ibid.* usque ad Sabarim : *usque Sabarim*. — *Ibid.* et ad instar : *et instar*. — 15. coram hostibus tuis : *contra hostes tuos*. — 14. cognatio : *et cognatio*. — 17. Zare : *Zarai*. — *Ibid.* domos : *viros*. — *Ibid.* Zabdi : *Zebdi*. — 18. Zabdi : *Zebdi*. — 19. et ait Josue : *et ait*. — 20. responditque Achan Josue : *respondit Josue Achan*. — 25. tulerunt ad, etc. : *tulerunt ea ad, etc.* — 24. tollens itaque : *tollensque*. — *Ibid.* filios quoque et filias ejus, boves, etc. : *filiosque ejus, et filias, boves, etc.* — 26. hodie : *in præsentem diem*.

CAPUT VIII.

Vers. 1. dixit autem : *dixit quoque*. — 5. ascendemus : *accedemus*. — *Ibid.* secimus : (*Ita habebat lectio vetus; modo, ea abrasa superscribitur fecerunt.*) — 7. persequentibus : *sequentibus*. — 8. et sic : *sic*. — 14. direxitque : *direxit*. — 18. dixit : *dixitque*. — 19. elevasset : *levasset*. — 29. præcepitque Josue, et, etc. : *præcepitque, et, etc.*

CAPUT IX.

Vers. 1. versabantur in montanis, et campestribus, in maritimis ac litore : *morabantur in montanis et in campestribus, in maritimis ac littoribus*. — *Ibid.* Chananeus, Pherezæus : *et Chananeus, et Pherezæus*. — 4. callide : *et callide*. — 5. consueta erant : *consueverunt*. — *Ibid.* ad viaticum : *ob viaticum*. — 6. Galgalæ : *in Galgala*. — 7. possimus : *possumus*. — 8. ait : *quinam estis vos? aut, etc. : quinam, ait, estis? aut, etc.* — 10. qui fuerunt : (*Desunt in cod.*) — 11. eis, et dicit : *ac dicit eis*. — 15. ut : *quod*. — 20. pejeraverimus : *perjuraverimus eis*. — 26. de manu : *de manibus*.

CAPUT X.

Vers. 3. Jerimoth ad Japhia : *Jeremoth, ad Japhie*. — 5. Jerimoth : *Jeremoth*. — 6. convenerunt enim : *convenerunt*. — 10. eos : (*Deest in cod.*) 11. ad Azeca : *Azeca*. — 12. Aialon : *Ailon*. — 17. urbis Maceda : *Maceda*. — 19. nec : *ne*. — 25. feceruntque : *fecerunt*. — *Ibid.* adduxerunt : *eduxerunt*. — *Ibid.* Jerimoth : *Jeremoth*. — 24. adducii : *educti*. — *Ibid.* omnes viros Israel : *omnes Israel*. — 29. transivit autem : *transivitque*. — 31. cum omni Israel : (*Desunt in cod.*) — 35. Horam : *Iram*. — *Ibid.* cum omni populo : *cum populo*. — 35. in eadem : *eadem*. — *Ibid.* Lachis : *Lachi*. — 36. ascendit quoque : *ascenditque*. — 38. Dabir : *Dabira*. — 40. et meridianam : (*Desunt in cod.*) — 41. Gessen : *Gosson*. — 42. universosque, universos.

CAPUT XI.

Vers. 1. Jobad : *Joab*. — 2. Generoth : *Generoth*. — *Ibid.* regionibus : *in regionibus*. — 3. Chananeum quoque : *Chananeumque*. — *Ibid.* Hevæum quoque qui, etc. : *Hevæum qui, etc.* — *Ibid.* Maspha : *Maspha*. — 4. turris : *turbis*. — 8. Itaque : *ita*. — 9. fecitque : *fecit*. — *Ibid.* igni : (*Deest in cod.*) — 11. peremit : *permisit*. — 15. nec unum : *ne unum*. — 16. Gessen : *Gossen*. — 19. enim : (*Deest in cod.*) — 21. et Anab : *Enab*. — 22. Azotum in quibus solum : *Azotum in quibus solis*.

CAPUT XII.

Vers. 1. ad Solis ortum : *a Solis ortu*. — 5. Beth-Simoth : *et ab australi parte, quæ subjacet Asedoth, usque Phasga : Bethsemoth et ab australi parte, quæ subjacet Asedoth, Phasga*. — 4. Salecha : *Salacha*. — 8. et in solitudine, ac in meridie : *et solitudine, ac meridie*. — 10. Rex Jerusalem unus, rex Hebron unus, rex Jerimoth unus : (*Desunt in cod.*) — 11. rex Lachis unus : *rex Lachis, quæ est ex latere Bethel, unus*. (*Adduntur in C. rotunda erba*). — 14. Hered : *Erth*. — 15. Adullam : *Adollam*. — 19. rex Madon unus, rex Assor unus, rex Semeron unus : (*Desunt in cod.*) — 22. Cedes : *Cades*. — *Ibid.* Jachanam : *Jachanem*.

CAPUT XIII.

Vers. 5. et Azotios : *Azoditos*. — 5. Baalgad : *Baalged*. — 12. Edrai : *Edraim*. — 16. eorum : *eorum*. — *Ibid.* Medaba : *Medeba*. — *Ibid.* Baalmeon, (vers. 18.) et Jassa, et Cedimoth : *et Mephaath, et Cariathaim : Baalmeon, Jassa, et Cedimoth, et Mephaath, Cariathaim*. — 20. phogor : *phogor*. — *Ibid.* Bethiesimoth : *Bethisimath*. — 21. et omnes : *omnes*. — *Ibid.* et Receem, et Sur : *et Regem Sur*. — *Ibid.* habitatores : *et habitatores*. — 25. Jaser : *Jazer*. — 26. Betonim : *Batanim*. — 27. Beth-aram : *Betheram*. — 30. Jair : *Air*. — 31. et Asiharoth : *Astarath*.

CAPUT XIV.

Vers. 5. præceperat : *præcepit*. — 9. calcavit : *calcaverit*. — 12. potuero : *potero*. — *Ibid.* promisit : *promiserat*. — 13. tradidit ei Hebron : *tradidit Hebron*. — *Ibid.* possessionem : *promissionem*. — 15. inter : *in terra*.

CAPUT XV.

Vers. 2. meridiem : *in meridiem*. — 3. Addar, et circuiens Carcaa : *Dara et circuiens Cariathan*. — 5. ad Aquilonem : *Aquilonem*. — 5. Jordanis : *Jordanem*. — 6. in Beth : *a Beth*. — *Ibid.* Beth-araba : *Bethatha*. — 7. et erunt : *et erit*. — 8. ad occidentem : *ad occidentalem*. — 9. Cariath-iarim : *in Cariath-iarim*. — 10. Thamma : *Thammas*. — 14. Sesai : *Sisai*. — *Ibid.* Tholmai : *Thomai*. — 17. Cenez : *Cenezr*. — 18. suasa est a viro suo : *suasit ei vir ejus*. — 20. tribus : (*Deest in cod.*) — 22. et Adada, et Cedes : *Adada, et Cades*. — 25. Jethnan : *Anan*. — 25. Asor : *et Asor*. — 26. Sama : *Same*. — 27. Hassenon et Bethleth : *Hasmon Bethleth*. — 28. Hasersual et Bersabee et Baziothia, (vers. 29) et Baala, et Im et Esem, (vers. 30) et Eltholad et Cesil et Harina, (vers. 31) et Siceleg et Medemena et Sensenna, (vers. 32) Lebnoth et Selim et Aen et Remon, omnes civitates vigintinovem et villæ earum, (vers. 33) in campestribus vero, Estaol et Sarea et Asena, (vers. 34) et Zanoë : *Hasersual, et Bersabee et Baziothia, Baala et Us, Esmeel, Tholath, et Ezil, Charmu, Sicelech, et Medemana, et Senna, Lebnoth, et Selim, et Enremnon, omnes civitates triginta novem et villæ earum, in campestribus vero, Est Aul et Saraa et Asena, et Azanoe*. — 35. Jerimoth : *Jeremoth*. — *Ibid.* Adullam : *Adollam*. — 56. et Adithaim : *Adithaim*. — *Ibid.* Gadera et Gederothaim : *Gadera et Gederothaim*. — 37. Hadasta et Madal-gad, (vers. 38) Delean et Masepha : *Aseba, et Magdola, Daleam et Mespha*. — 39. Baschath : *Basechath*. — 40. Chelbon : *Thebbon*. — *Ibid.* Leheman : *Leheman*. — 41. Giderollit : *Gaderoth*. — *Ibid.* et Bethdagon et Naama : *Bethdagon et Neema*. — 45. Nesib, (vers. 44) et Ceila et Achzib : *Nesibi, Ceila, Eagcip*. — 45. villulis : *villis*. — 46. Azotum : *Azatum*. — 47. cum vicis : *cum viculis*. — *Ibid.* cum vicis : *cum viculis*. — *Ibid.* et inare : *mare*. — 48. Samir : *Sanir*. — *Ibid.* Socoth : *Sochot*. — 49. Danna et Ethnan. — 50. Istemo et Anim, (vers. 51) Gosen et Olon, et Gilo : *Esthemon et Anim, Gosen et Elon, Egilon*. — 52. Esaan : *Asaan*. — 53. et Janum : *Janum*. — 54. Athmatha : *Amatha*. — *Ibid.* hæc est : *id est*. — 55.

Charmel et Ziph, et Jotha : *Chermel et Ziph et Jotha*. — 56. Zanoë : *Zanoa*. — 57. Accam Gabaa : *Accarao et Gebal*. — 58. Hahul : *Elal*. — 59. Eltecon : *Eltecon*. — 61. Sachacha : *Scharcha*. — 62. et Nebsan : *Nebsan*. — *Ibid.* Salis : *Solis*.

CAPUT XVI.

Vers. 2. Archiatharoth : *Ociharoith*. — 5. et factus est terminus filiorum Ephraim : (*Adduntur in cod.*) — 6. Machmethath : *Machathim et Thanath*. *Ibid.* Thanathselo : *Thannaselo*. — 7. Naaratha : *Moaratha*. — *Ibid.* in Jericho : *Jericho*. — *Ibid.* ad Jordanem : *Jordanem*. — 8. pertransit : *pertransitque*.

CAPUT XVII.

Vers. 1. ipse enim est : *ipse est*. — 2. Esriel : *Ariel*. — *Ibid.* Isti filii : *isti sunt filii*. — 3. et Hegla : *Hegla*. — *Ibid.* Thersa : *Thesa*. — 6. ejus : (*Deest in codice, et habetur. Manasse.*) — 7. Machmethath : *Maethoth*. — 9. ejus : (*Deest in cod.*) — 11. viculi ejus : *viculis ejus*. — *Ibid.* habitatores quoque : *similiterque habitatores*. — *Ibid.* similiterque : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Tenac cum viculis : *Tenac cum villis*. — 12. terra ipsa, terra ista. — 13. convaluerunt : *invaluerunt*.

CAPUT XVIII.

Vers. 9. perrexerunt, et lustrantes eam : *perrexerunt eam, et lustrantes terram*. — 11. filiorum : (*Deest in cod.*) — 14. ad meridiem : *a meridie*. — *Ibid.* ad occidentem : *et occidentem*. — 16. in Gehennom : *Gehennom*. — 18. Aben : *ad Aban*. — 19. ad australem plagam : *ab australi plaga*. — 20. et familias suas : *familias singulas*. — 22. Samaraim : *Semairaim*. — 25. et Avim : *Arim*. — *Ibid.* Ophera : *Ophra*. — 24. villa hemona et Ophni et Gabee : *villa hamona et Aphni et Gebee*. — 26. et Caphara : *Caphera*. — 27. Jarephel et Tharela, et Sela, Eleph : *Jerephel et Tharala, et Sela, Aleph*. — *Ibid.* filiorum : (*Deest in cod.*)

CAPUT XIX.

Vers. 1. per cognationes : *juxta familias et cognationes*. — 2. Molada : *Motadan*. — 3. et Haser-sual, Bela et Asem : *et Hasersua, Bela et Asom*. — 5. et Haser-sua : *Haser sua*. — 6. Beth-lebaath : *Beth-labaath*. — 7. Remmon et Athar : *Remnon et Ethar*. — 8. Beer Ramath : *et Ramoth*. — 9. possederunt in medio : *possederunt juxta cognationes eorum in medio*. — 11. Medalaa : *Marala*. — *Ibid.* Jecenam : *Jecenam*. — 12. Sared : *Savid*. — *Ibid.* finem Cheseleth : *finis Chasaleth*. — *Ibid.* Dabereth : *Deberath*. — 13. usque : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Geth-hepher et Tacasin : *Geth-hapher Feleta et Casin*. — *Ibid.* Amthar : *Amphar*. — 14. Hanathon : *Henathon*. — *Ibid.* Jephthahel : *Sephtahel*. — 15. et Careth et Naalol et Semeron et Jedala : *et Cartha, et Naalon et Semron et Jadela*. — 16. tribus : (*Deest in cod.*) — 18. Casaloth : *Caseloth*. — 19. Hapharaim et Seon : *Haphraim Seon*. — 20. Rabboth : *Rabbith*. — *Ibid.* Abes : *Aemes*. 21. En-hadda : *En-hadda*. — 22. Sehesima : *Sasima*. — 23. viculi : *viculis*. — 24. ceciditque sors, *cecidit sors*. — *Ibid.* filiorum : (*Deest in cod.*) — 25. Halcath et Chali et Beton, et Axaph, (*vers.* 26) et El-melech et Anaad et Messal : *Eleachoth et Odali et Beton et Acsaph, Elammelech et Enmannath et Mesphal*. — 27. Bethemecc et Ne-iel : *Bethlemecc et Ael*. — 28. Abran : *Achran*. — *Ibid.* Hamon et Cana : *Abdon et Canaa*. — 31. urbesque : *urbes*. 32. sors : *pars*. — 33. Helep : *Haleph*. — *Ibid.* Adami : *Adamme*. — 34. Hucoca : *Hucoca*. — *Ibid.* Azer : *Aser*. — 35. et Cenereth : *Cenereth*. — 36. Edema et Arama Asor, (*vers.* 37) et Cede et Edrai, En hasor, (*vers.* 38) et Jeron et Magdalel, liorem et Bath-anath et Beth-sames : *Adama et Aram, Asor et Cades, et Hedrai, Nasor, et Jeron, et Magdalel, Horam et Bethana et Beth-sames*. — 41. Hir-semes : *Athir-se-*

mes. — 42. Selebin : *Salabin*. — 43. Acron : *Accaron*. — 44. Elthece, Gebbethon et Balaath, (*vers.* 45) et Jud et Bane et Barac et Geth-remmon, (*vers.* 46) et Meaiarcon et Arecon : *Elthecon, et Igabaton, et Balath, Jud et Banebarac, et Gethremmon*; atque Jeracon et Erecon. — 47. percusserunt eam in ore : *percusserunt in ore*. — 48. tribus : (*Deest in cod.*)

CAPUT XX.

Vers. 5. nescius : *nesciens*. — 6. fugerat : *fugierit*. — 7. Cedes : *Cades*. — *Ibid.* Nephtali, et Sichen in monte : (*Adduntur in cod.*) — 8. et Ramoth in Galaad : *Ramoth Galaad*. — *Ibid.* et Gaulon : *Gaulon*.

CAPUT XXI.

Vers. 1. et Josue : *et ad Josue*. — 2. terra : *terra*. — 4. egressaque est sors : *egressaque sors*. — 10. familias Caath Levitici, etc. : *familias suas Levitici, etc.* — 12. dederat : *dederant*. — 15. Lohnam : *Lebna*. — 14. Estemo : (*vers.* 15) et Holon et Dabir, (*vers.* 16) et Ain, et Jera, et Bethsames : *Estemon, et Helon et Dabir, et Ain, et Jethan, et Bethsames*. — 17. Gabae : *Gabe*. — 18. Almon : *Elmon*. — 21. cum suburbanis suis : (*Deest in cod.*) — 22. Gilsaim : *Cebsaim*. — 25. Elthecho et Gabathon : *Eletheccem et Jebbethon*. — 27. civitates : *civitatem*. — *Ibid.* Bosran : *Besethara*. — 28. Dibereth : (*vers.* 29) et Jaramoth : *Daberath Jeremoth*. — 30. Masal : *Masam*. — 31. Helcath : *Eleaquoith*. — 32. civitates confugii, Cedes in Galilæa, et Hammoth-dor : *civitatem confugii, Cades in Galilæa, et Hammath-dor*. — 34. Jecnam : *Jecenam*. — 35. Naalol : *Naalon*. — 36. Gad civitates : *quoque Gad civitatem*. — 37. tribu Ruben ultra Jordanem contra Jericho civitates refugii, Bosor in solitudine, Misor et Jaser et Jethson et Mephaath, civitates, etc. : *tribu quoque Ruben civitatem confugii, Bosor in solitudine, Gethson et Misor et Ocho civitates, etc.* — 41. Deus : (*Deest in cod.*) — 45. fuit : *fecit*.

CAPUT XXII.

Vers. 2. dixitque : *dixit*. — 3. imperium : *præcepta*. — 5. famulus : *servus*. — *Ibid.* omnibus : (*Deest in cod.*) — 7. occidentalem plagam : *occidentalem ejus plagam*. — 8. auro, are auro, et ære. — 17. vobis permaneat : *nobis permaneat*. — 19. terram possessionis vestrae, transite ad, etc. : (*Adduntur in cod.*) — 21. dimidia tribus : *dimidiæ tribus*. — 22. Deus Dominus : *Dominus Deus fortissimus Dominus Deus*. — *Ibid.* custodiat nos, sed puniat nos in, etc. : *custodiat, sed puniat in, etc.* — 25. et filii Gad : *et Gad*. — *Ibid.* in Domino : *in Domino Deo Israel*. — 27. et holocausta : *holocausta*. — *Ibid.* non est vobis : *non est vobis*. (*Additur vobis.*) — 30. legationis : *legationum*. — 32. retulit eis : *retulerunt eis*. — 34. et filii Gad : *et Gad*.

CAPUT XXIII.

Vers. 5. auferet : *auferat*. — 9. Deus : (*Deest in cod.*) — 13. non eas : *nos eas*. — 14. vobis esse pollicitus : *vobis pollicitus*. — *Ibid.* praterierit : *prateriet*.

CAPUT XXIV.

Vers. 11. et Hethaus et Gergesus : (*Adduntur in cod.*) — 22. ad populum : *ad populum ait*. (*additur ait.*) — 24. et obediētes erimus præceptis : *obediētes præceptis*. — 26. scripsit quoque : *scripsitque*. — *Ibid.* Domini : *Dei*. — 29. centum et decem : *centum decem*. — 32. quem emerat : *quam emerat*. — 33. in monte Ephraim : *in monte Epiraim*. — *et in illo die accipientes Levitæ arcam testamenti Domini, circumtulerunt eam omnes fines filiorum Israel, et Phinees sacerdotum administravit, pro Eleazaro patre suo, quousque etiam ipse moreretur : et sepultus est in Gabaath in terram suam. filii autem Israel abeunt singuli quique in locum suum, et in suam civitatem. factum est interjecto tempore, ni colerent Astanem, et Aseroth Deos gentium, quæ erant in circuitu eorum : propter quod tradidit illos Dominus in manus Eglon Regis Moab, qui dominatus est illis annis xviii.*

LIBER JUDICUM.

CAPUT I.

Vers. 2. Ecce : et ecce. — *Ibid.* manus ejus : manu ejus. — 6. persecuti : secuti. — 7. Deus : Dominus. — 9. in campestribus : et in campestribus. — 10. Sesai, et Aimam : Sisai et Ahimem. — 15. Cenez : Cenezzer. — *Ibid.* Axum ; (*Deest in cod.*) — 16. Cinxi : Cenei. — *Ibid.* Arad : Marath. — 27. Tamach cum viculis suis et : (*Hæc non habentur in contextu ; in margine, ut pleraque alia, adduntur litteris recentioribus, et Canach in principio legitur.*) — 29. habitabat : habitavit. — 31. Ahalab, et Achazib, et Helba et Aphec, etc. : Abab, et Achazib, et Aphec, etc. — 35. quoque : (*Deest in cod.*) — 35. Salebim : Salabim.

CAPUT II.

Vers. 1. Galgalis : Galgal. — 6. filii Israel : (*Adduntur in cod.*) — 9. montis : in montis. — 13. dimittent eum, et servientes Baal, et Astaroth : (*Adduntur in cod., et Balac legitur.*) — 14. iratusque Dominus : juratus est Dominus. — 17. audientes : odientes. — 21. in Israel : super Israel. — 22. experiar : experiat. — 25. omnes nationes has : has nationes.

CAPUT III.

Vers. 2. et postea discederent : ut postea discerent. — 3. habitabat : habitabant. — 8. in manus : in manu. — 9. videlicet : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Cenez : Cenezzer. — 18. socios : cæteros. — 19. circa eum : cum eo. — 21. femore suo : femore. — (suo *deest.*) — *Ibid.* ventrem : ventre. — 29. potuit : poterit.

CAPUT IV.

Vers. 2. in manus : in manu. — 4. prophetis : prophetisa. — 6. Barac : Brarac. — *Ibid.* Cedes : Cades. — 7. adducam : ducam. — 8. mecum : (*Deest in cod.*) — 9. Cedes : Cades. — 11. Cedes : Cades. — 14. manus tuas : manu tua. — 16. exercitum : exercitus. — *Ibid.* caderet : caderent. — 17. erat autem : erat enim. — *Ibid.* Jabin regem : Jabin et regem. — 21. et malleum : malleum. — 24. crescebant : crescebat.

CAPUT V.

Vers. 1. in die dicentes : in die canticum novum dicentes. — 6. Sangar : Sengar. — 8. apparuerunt : apparuerit. — 10. super : (*Additur.*) — 12. surge, surge et loquere : surge et loquere. — 16. diviso contra se ruben, magnanimatorum reperta est contentio : (*Desunt in cod.*) — 17. Galaad : (*Ita habebat lectio vetus; modo Gad superscribitur.*) — 18. alas suas : animas suas. — *Ibid.* Merome : Rame. — 19. Mageddo : Maggeddon. — 21. Cadumim : Cademim. — 25. sanctissimorum : fortissimorum. — 24. et benedicatur : benedicatur. — 26. vulneri : vulneris. — 30. dividit : dividet. — 31. quievitque : quievit.

CAPUT VI.

Vers. 1. fecerunt autem : feceruntque. — 8. eduxi vos de domo : eduxi de domo. — 12. angelus Domini : (*Desunt in cod.*) — 13. ei : (*Deest.*) — *Ibid.* mi : (*Deest.*) *Ibid.* omnia : omnia mala ? — *Ibid.* dereliquit nos Dominus, etc. : dereliquit nos, etc. — *Ibid.* in manus : in manu. — 21. panes : (*Deest in cod.*) — 24. cumque adhuc : cum adhuc. — 26. succiditis : succideris. — 27. præceperat ei Dominus : præceperat Dominus. — 30. huc : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* quia : qui. — 31. ut pugnetis : et pugnetis. — 32. fodit aram : sufodit altare. — 34. se : (*Deest.*) — 35. nuntios : nuntium. — *Ibid.* Azer : Aser. — 56. facis : facies. — 58. implevit : complevit.

CAPUT VII.

Vers. 2. in manu : in manus. — 3. reversi : reversi. — 4. duc eos : educ eos. — 7. et tradam in tua Madian : (*Adduntur.*) — 8. omnem reli-

quam : omnem autem reliquam. — 12. erant : (*Additur in cod.*) — 13. proximo suo ; et in hunc modum referebat quod viderat, vidi somnium : (*Adduntur in cod.*) — *Ibid.* pervenisset : venisset. — 14. cuium : (*Deest in cod.*) — 15. Israel : (*Additur in cod.*) — 16. lagenasque : lagenas quoque. — 18. Domino et Gedeoni : (*Ita habebat lectio vetus; modo superscribitur, gladius Domini, et Gedeonis.*) — 20. lampades : lampadas. — 25. usque ad Beth-seca : usque Bahseta. — *Ibid.* Tabbath : Tebba. — *Ibid.* viri : filii. — 24. clamavit : acceleravit. — 25. interfecit : interfecerunt. — *Ibid.* Torculari : Torcularibus.

CAPUT VIII.

Vers. 1. nos : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* jurgantes fortiter, et prope vim inferentes : (*Adduntur.*) — 2. melior : melius. — 3. vestras : nostras. — 5. Salmana reges : Salmana et reges. (*Additur reges.*) — 6. principes : (*Ita habebat lectio vetus; modo, ea abrassa, viri legitur.*) — 7. et cum reversus fuero, victor in pace : (*Desunt in cod.*) — 8. cui : (*Deest.*) — 10. Bellatorum : pugnatorum. — 11. Nobc : Nobe. — 19. respondit : ait. — 25. vobis : (*Deest in cod.*) — 24. Ismaelitar : Smaelitar. — 28. per quadraginta : quadraginta. — 31. genuit ei filium : genuit filium. — 32. sepultus est in sepulcro : sepultus in sepulcro. — 35. sunt in Baalim : cum Baalim. — 34. de manibus inimicorum suorum omnium : de manu omnium inimicorum suorum.

CAPUT IX.

Vers. 1. domus patris matrisque suæ : domus matris suæ. — 2. quod : quia. — 4. phano Baal-berith : phana Baalbriht. — *Ibid.* sibi : (*Deest.*) — 5. in Ephra : Ephra. — *Ibid.* Joatham : Jonathas. — 6. stabat : stat. — 7. Joatham : Jonatham. — *Ibid.* ita ut audiat : ita audiat. — 11. cætera : (*Deest in cod.*) — 12. locutaque sunt ligna ad vitem : locuta quoque sunt ligna et ad vitem. — 13. eis : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* ligna : (*Deest.*) — *Ibid.* promoveri : commoveri. — 15. si autem : sin autem. — 19. lætamini : lætemini. — 20. Mello ; egredieturque : Mello, eo quod frater vester sit ; egredieturque : (*Adduntur in cod. verba rotundi charact.*) — 21. ob metum : metu. — 23. Dominus : Deus. — 24. adjuverant : adjuraverat. — 25. præstolabantur : præstolantur. — 27. calcantes : conculcantes. — 28. Zebul : Zabul. — *Ibid.* Emor : Semor. — 35. portæ : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* autem : itaque. — 36. decipieris : deciperis. — 39. spectante : speculante. — 41. socios expulsi : socios ejus expulsi. — 42. ergo : autem. — 44. persequantur : sequebantur. — 46. Berith : Briht. — 47. quoque : vero. — 49. qui circumdantes præsidium : quos circumdantes præsidio. — *Ibid.* turris urbis. — 51. et clausa : clausa. — 52. ostio ignem : ostio turris ignem. (*Additur turris.*)

CAPUT X.

Vers. 1. Thola filius Phua : Thoa filius Phoa. — *Ibid.* Samir : Sanir. — 2. est : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Samir : Sanir. — 3. per : (*Deest in cod.*) — 4. Jair : Air. — *Ibid.* Jair : Air. — 5. Jair : Air. — 7. Dominus : (*Deest in cod.*) — 8. in terra : terra. — 10. Dominum : (*Deest in cod.*) — 13. ultra : (*Deest in cod.*) — 15. Dixeruntque : dixerunt. — 16. quæ dicentes : qui hæc dicentes. — *Ibid.* Deo : (*Deest in cod.*) — 17. castrametati : congregati. — 18. ex nobis : a nobis.

CAPUT XI.

Vers. 1. fuit itaque in tempore illo : fuit eo tempore. — *Ibid.* Galaadites : Galaadites. — 2. Galaad uxorem : Galaad et uxorem. — *Ibid.* natus es : natus. — 3. Tob : Hob. — 5. auxilium sui : auxilium sibi. — *Ibid.* Tob : Hob. — 8. nunc : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* in Galaad : in terra Galaad. — 10. faciemus : faciemus.

mus. — 13. Arnon : Ernon. — 16. conscenderunt : A ascenderunt. — 17. dimitte me ut, etc. dimitte ut, etc. — *Ibid.* terram : per terram. — *Ibid.* quoque ad Regem : quoque et ad Regem. — 18. trans Arnon : contra Ernon. — 20. in Jasa : in Jersa. — 21. et percussit : qui percussit. — 22. Jehoc : Jaboc. — 24. ea quæ possedit : eam qui possident. — 27. et inter filios : et filios. — 32. tradidit Dominus : tradidit eos Dominus. — 34. revertente : revertenti. — *Ibid.* occurrit ei unigenita filia sua : occurrit unigenita filia. — 35. vestimenta, et ait : Heu me filia mi, decepisti me, et ipsa decepta es : vestimenta sua, ait. (*Cætera verba non habentur in contextu ; sed in margine litteris recentioribus hac serie, Heu filia, decepisti me et ipsa decepta es.*) — 38. flebat : flevit.

CAPUT XII.

Vers. 1. incendemus domum : incendemus te et domum. — 5. in manus meas : in manu mea. — 6. Schibboleth : Sebboloth. — *Ibid.* Schibboleth : Tebboloth. — *Ibid.* quæ possedit : die. — 7. judicavit itaque : judicavitque. — 11. Ahialon : Ahilon. — 15. Elai : Allet. — 15. Pharithon : Pharaathon.

CAPUT XIII.

Vers. 2. Manue : Manoe. — 5. enim : autem. — 6. maritum suum : maritum. — 7. nec scieram : et scieram. — *Ibid.* matris suæ : matris. — 8. Manue Dominum : Manoe ad Dominum. — 9. deprecantem Manue : precantem Manoe. — *Ibid.* Dei : Domini. — 12. Manue : Manoe. — 13. Domini ad Manue : Dei ad Manoe. — 15. Manue : Manoe. — *Ibid.* faciamus : faciam. — 16. si autem : sin autem. — *Ibid.* Manue : Manoe. — *Ibid.* Domini : Dei. — 19. Manue : Manoe. — 20. Manue : Manoe. — 21. Manue : Manoe. — 22. Dominum : Deum. — 25. Esthaol : Esthaal.

CAPUT XIV.

Vers. 2. matri suæ : matri. — 3. cui dixerunt : cui dixit. — *Ibid.* populo tuo : populo meo. — *Ibid.* de Philistiim : de filiabus Philistiim. — *Ibid.* accipe : quia placuit : accipe uxorem quæ placuit. — 4. eo enim : hoc enim. — 5. et rugiens : rugiens. — 6. decerneret : conceperet. — 7. oculis : in oculis. — 8. aliquot : aliquos. — 15. vocastis nos ad nuptias : vocasti ad nuptias. — 16. potuero? : potero?. — 17. ante eum : apud eum. — 18. vitula mea : vitulam meam. — 19. Ascalonem : ad Ascalonem.

CAPUT XV.

Vers. 1. aliquantulum : aliquantum. — *Ibid.* instarent : adstarent. — 7. petam : expetam. — 9. ubi : (*Deest in cod.*) — 11. imperent : imperant. — sic : (*Deest in cod.*) — 12. quibus Samson, jurate, ait, et spondete mihi, quod : Respondit, jurat, mihi quod. — 13. tulerunt eum : tulerunt. — 14. ita vincula : ita et vincula. — 15. arripiens : et arripiens.

CAPUT XVI.

Vers. 5. humeris suis : humeris. — 5. habeat : D habet. — *Ibid.* mille et centum : mille centum. — 7. nervicis : nervicis. — 9. apud se : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* sputamine : stamine. — *Ibid.* est cognitum : cognovit. — 10. indica mihi quo : indica quo. — 13. qui respondit Samson : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* ple-xueris : texeris. — *Ibid.* et clavum his circum ligatum terræ fixeris : (*Adduntur in cod.*) — 15. amas : ames. — 16. ei : (*Additur in cod.*) — 18. vidensque illa : videns illu. — 19. abigere : abicere. (*Forte abjicere.*) — 20. consurgens : surgens. — 23. Samson in manus nostras. (*Vers.* 24.) Quod etiam populus videns, laudabat Deum suum, eademque dicebat, tradidit Deus noster : (*Adduntur ; et populum legitur.*) — 26. et recliner : ut recliner. — 27. spectantes : spectabant. — 28. pristinam Deum : pristinam Domine Deum. — 30. interfecit : occidit. — 31. vivens : vivus. — 32. Esthaol : Esthaal.

CAPUT XVII.

Vers. 1. fuitque : fuit. — 4. igitur eos matri : igitur matri. — *Ibid.* dedit eos : (*Additur eos.*) — 5. idola, implevitque unicus filiorum suorum manum : idolum, implevitque unus filiorum suorum, manu. — 9. venisset : venis?. — 10. Dixitque Michas ; (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* mane apud : mane, inquit, apud. — 11. acquievit : acquievitque.

CAPUT XVIII.

Vers. 2. Sara et Esthaol : Saraa et Esthaal. — 4. et me mercede : et mercede. — 5. autem : que. — 6. respicit viam vestram, et iter, quod pergitis : respiciat viam vestram, et iter per quod pergetis. — 7. ei penitus : eis penitus. — 8. Esthaol : Esthaal. — 10. intrabimus ad securos : intrabimus ad possidendam eam ad securos. (*Adduntur, ad possidendam eam.*) — 11. igitur : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Esthaol : Esthaal. — 12. Judæ, qui locus ex eo tempore Castrorum Dan nomen accepit, et est post tergum Cariath-itarim ; (*Adduntur in cod.*) — 17. fuerant : sunt. — *Ibid.* et ephod : ephod. — *Ibid.* sexcentis : cum sexcentis. (*Cum additur.*) — 19. in domo : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* an in una : an una. — 22. habitabant in ædibus : erant in domo. — 27. et quæ supra : et quæ supra. (*Additur quæ.*) — *Ibid.* in Lais : Lais.

CAPUT XIX.

Vers. 4. et amplexatus : amplexatus. — 7. velle ; (*Deest in cod.*) — 8. Mane autem facta, parabat : Mane facta, paravit. — *Ibid.* Obsecro : oro te. — 9. declivior sit, et propinquat : proclivior sit, et propinquet. — 11. juxta : contra. — 13. voluit : volebat. — 16. et ecce apparuit homo : ecce apparuit eis homo. — 18. in Beth-lehem : de Beth-lehem. — 21. eum : eos. — *Ibid.* in convivium : in convivio. — 23. fratres : fratres mei. — 28. erat : esset. — 29. partes ac frusta : partes divisit ac frusta. (*Additur divisit.*)

CAPUT XX.

Vers. 1. congregati : conglobati. — *Ibid.* Bersabee : Bersebec. — 3. scelus : (*Additur in cod.*) — 10. ei : (*Deest in cod.*) — 16. quoque : (*Deest in cod.*) — 18. Dominum : eum. — 21. egressive filii : egressive inde filii. — 22. filiis : filii. — 23. ad eos : ad eum. — 24. filios : (*Deest in cod.*) — 27. interrogaverunt : (*Ita habebat lectio vetus ; modo, ea abrasa, in terra jacuerunt superscribitur.*) — 31. ferebatur : ferebat. — *Ibid.* et altera : altera. — 35. in illo die : illo die. — 37. eam : (*Additur in cod.*) — 38. ut postquam : ut postquam. (*Sed additur ut.*) — *Ibid.* ut ascendente in altum fumo, captam urbem demonstrarent : (*Adduntur suprascripta verba in cod. ; et ascendente legitur.*) — 39. persequébantur : sequebantur. — 43. atque prostrati : atque ita prostrati. (*Additur ita.*)

CAPUT XXI.

Vers. 2. et magno : et cum magno. — 5. se : (*Deest in cod.*) — 6. fratre suo Benjamin : fratres suos filios Benjamin. — 7. enim : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* nos : (*Deest in cod.*) — 8. Et ecce : ecce. — *Ibid.* Jabes : Jabis. — 9. eo quoque : eoque. — 10. Jabes : Jabis. — 11. omne generis masculini : omnes masculos. — *Ibid.* autem : (*Deest in cod.*) — 12. Jabes : Jabis. — 13. eis : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* eas : eos. — 14. veneruntque : venerunt. — *Ibid.* in illo tempore : in Silo tempore. — *Ibid.* Jabes : Jabis. — 15. pœnitentiam : pœnitentiam. — 18. enim : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* juramento et maledictione qua, etc. juratione et maledicto quod, etc. — 19. Septentrionem urbis Bethel ad orientalem plagam : Septentrionalem plagam. — *Ibid.* Lebona : Lebna. — 20. et latitate : latete. — 21. rapite ex eis : rapite eas. — 22. ac fratres : aut fratres.

LIBER RUTH.

CAPUT I.

Vers. 2. Et duo filii, alter Mahalon et alter Chelion Ephratæ: *e duobus filiis, alter vocabatur, Mahalon; et alter Chelion, Euphratæ.* — 4. Moabitidas: (*Additur in cod.*) — 6. et surrexit: *surrexit.* — 7. nuru: *nuru sua.* — *Ibid.* revertendi posita: *positæ revertenti.* — 8. matris vestræ: *patris vestri.* — 15. premit: *pressit.* — 14. rursum: (*Additur in cod.*) — *Ibid.* reversa est: *reversa.* — 16. enim: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* et ubi: *ubi.* — 17. et te: (*Ita videtur habuisse lectio vetus; modo superscribitur a te.*) — 19. sunt simul, et venerunt: *simul venerunt.* (*Secundis curis codex habet, ut Editio.*) — 20. vocate me Mara: *vocate me Mara.* (*Additur vero me*)

CAPUT II.

Vers. 1. viro: *vir.* — *Ibid.* opum: *facultatum.* — *Ibid.* clementis in me: *clementissimi.* — 5. nomine: (*Deest in cod.*) — 5. dixitque Booz juveni qui messoribus præerat: (*Adduntur in cod.*) — 8. jungere: *junge te.* — 10. super terram: (*Adduntur litteris recentioribus, eraso quodam verbo; legique*

A prius adorans eum, conjectura est.) — *Ibid.* et nosse: *ut nosse.* — 11. reliqueris: *dereliqu. ris.* — 13. apud: *ante.*

CAPUT III.

Vers. 3. potumque: *potumve.* — 4. operitur: *operietur.* — 7. esset: *fuisset.* — 9. ait illi: *ait.* — *Ibid.* illaque: *illa.* — 10. juvenes pauperes: *juvenes sive pauperes.* — 11. enim: *autem.* — 13. ille: (*Deest in cod.*) — 14. usque ad nocis, etc.: *usque no. tis, etc.* — 16. narravitque ei: *narravitque.* — *Ibid.* fecis et: *ditit.* — 17. Et ait; ecce sex modios hordei dedit mihi: (*Adduntur in cod.*) — *Ibid.* socrum: *domum.* — (*Ita habet lectio vetus; sed socrum superscribitur litteris recentioribus.*)

CAPUT IV.

Vers. 5. vendet: *rendit.* — 7. ut si quando: *si quando.* — *Ibid.* cessionis: *concessionis.* — 8. propinquo suo Booz: *propinquo Booz.* — *Ibid.* tuum: (*Deest in cod.*) — 9. populo, testes, etc.: *populo, ait, testes, etc.* — 11. sit: (*Additur in cod.*) — *Ibid.* Ephrata: *Euphrata.* — 13. illi: (*Additur in cod.*) — 16. fungebatur: *fungebantur.*

LIBER PRIMUS SAMUELIS

Quem nos primum Regum dicimus.

HIERONYMI IN LIBROS REGUM PRÆFATIO.

(*Habetur in cod.*)

IMPRESS. lin. 14. et nomen: *Cod. nomen.* — Lin. 17. et centesimus decimus octavus: (*Desunt in cod.*) — Lin. 44. facta ejus narratur: *facta narratur.* — Lin. 45. quem nos Regum: *quem nos Regnum.* — Lin. 47. quarto Regum: *quarto Regnum.* — Col. 2. Lin. 3. Mistle: *Misuloth.* — *Ibid.* Quartus: (*Deest in cod.*) — Lin. 4. Ecclesiasten: *et Ecclesiasten.* — *Ibid.* Coheleth: *Accoheleth.* — *Ibid.* Quintus, Canticum, etc.: *et Canticum, etc.* — Lin. 32. in templo Dei: *in tabernaculo Dei.* — Lin. 39. ea quæ viliora: *eadem quæ viliora.*

CAPUT I.

Vers. 4. Thohu: *Thahu.* — 4. et immolavit: *ut immolaret* — 5. tristis quia Annam: *tristi qui Annam.* (*Ita habet contextus; sed litteris recentioribus, quia superscribitur.*) — 6. exprobraret quod: *exprobraret eam eo quod.* — 7. ad templum: *templum.* — 9. domus Domini: *templi Domini.* — 12. autem; ergo. — 13. nimis: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* vinumque: *vinum.* — 17. et Deus: *et Dominus Deus.* (*Additur vero et.*) — 21. ejus: (*Additur.*) — 22. ut appareat: *et appareat.* — 23. et lactavit filium suum: (*Adduntur in cod.*) — 25. vitulum: *Ita etiam habebat contextus; modo vero vitulos superscribitur.*) — 26. Anna: (*Deest in cod.*) — 28. oravit: *adoravit.*

CAPUT II.

Vers. 1. Deo: *Domino.* — 5. repleti: *saturati.* — 6. inferos: *infernum.* — 9. snorum: (*Deest in cod.*) — 11. in Ramatha: *Ramath.* — 14. venientium: (*Non habetur in contextu; in margine autem venientium additur.*) — 19. immolaret: *immolarent.* — *Ibid.* solemnem: *solemnem, et votum suum.* — 20. ei: (*Deest in cod.*) — 25. placari ei potest: *placari potest.* — 29. offerantur: (*Additur in cod.*) — 30. honorificaverit: *glorificaverit.* — 32. videbis amulum: *videbis Christum amulum.* — *Ibid.* in univ. is: *universis.* — 33. venerit: *venerint.* — 35. faciet: *faciat.*

CAPUT III.

Vers. 2. ergo: *autem.* — 5. et abiit: *abiit.* — 9. vocavit: *vocaret.* — 13. filios: *filios suos.* — 15. usque mane: *usque in mane.* — 17. celaveris me: *celaveris a me.*

CAPUT IV.

Vers. 1. illius: *illis.* — 2. Philisthæis: *a Philisthæis.* — 3. ut salvet: *et salvet.* — 6. et hæc: *est hæc.* — (*Additur vero est.*) — 7. dicentes: (*Deest in cod.*) — 9. sicut et illi servierunt nobis: *sicut illi servierunt vobis.* — 12. in die illa: (*Non habetur in cod.*) — 13. Dei: *Domini.* — 17. Respondens: *Respondit.* — *Ibid.* ille: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Dei: *Domini.* — 19. subito: *subito.* — 20. ejus: (*Desideratur in cod.*) — 22. ait: *et ait.*

CAPUT V.

Vers. 2. Tuleruntque: *tulerunt.* — 3. ante: (*Additur in cod.*) — *Ibid.* eum: (*Deest in cod.*) — 6. et percussit in secretiori parte natium Azotum, et fines ejus: (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* in Civitate. (*vers. 7.*) Videntes, etc.: *Et percussit in secretiori parte natium Azotum et fines ejus. Videntes, etc.* — 8. Gethari: *Ethel.* — *Ibid.* circumdlexerunt arcam Dei: *et.* (*Adduntur in cod.*) — 9. Domini per: *Dei super.*

CAPUT VI.

Vers. 3. recedat: *recedet.* — 4. ei: (*Deest in cod.*) — 5. terram: *terram vestram.* — 6. aggravatis: *gravatis.* — 7. unum: (*Additur in cod.*) — 8. tolletisque: *tolleis.* — 9. finium: *confinium.* — *Ibid.* Bethsames, ipse: *Bethsames ipsa.* — 12. Bethsames: *Bethsames.* — 15. et elevantes oculos suos: *elevantes oculos.* — *Ibid.* cum viderent: (*vers. 14.*) *Et plaustrum venit in agrum, etc. cum eam viderent et plaustrum. Venit in agrum, etc.* — *Ibid.* conciderunt: *concidentes.* — 15. Viri Bethsamitæ: *virii Bethsamitæ.* — 18. erat usque in die: *erat in die.* — 19. eo quod Dominus: *quod Dominus.* — 21. reducite: *ducite.*

CAPUT VII.

Vers. 1. reduxerunt: *duxerunt.* — *Ibid.* Domini. (*vers. 2.*) *Et factum est, ex qua die mansit arca: (Adduntur in cod.) — Ibid.* omnis domus Israel post Dominum. (*vers. 5.*) *Ait autem Samuel ad universam: (Hæc in margine habentur litt. recent., erasis e contextu quibusdam litteris.) — Ibid.* Dominum: *Dominum Deum vestrum.* — *Ibid.* Baalam: (*Non habetur in cod.*) — 5. Dominum: *ad Dominum.* — 10. Philisthim: *iniere prælium: Philistheos iniere cæperunt prælium. (Additur cæperunt.)* — 11. viri: *filii.* — 12. loci: (*Deest in cod.*) — 13. ut venirent: *venire.* — 14. Israeli: (*Non habetur in cod.*) *Ibid.* liberavitque: *liberavit.* — 16. Galgala: *Galgat.* — 17. enim: (*Deest in cod.*)

CAPUT VIII.

Vers. 1. super: (*Deest in cod.*)— 2. Bersabee: *Bersebee*.— 6. ad Dominum: *Dominum*.— 9. jus regis qui regnatus: *jussa regis qui regnatus*.— 11. jus regis qui imperatorus: *jussa regis qui imperatorus*.— 16. etiam: *autem*.— 17. quoque: (*Non habetur in cod.*)

CAPUT IX.

Vers. 1. Bechorath: *Beceth*.— 5. interram Suph, dixit, etc.: *in terram Suph, et non invenissent, dixit, etc.*— *Ibid.* puerum: *puerum suum*.— 7. cistertis: *satarciis*.— 9. Deum: *Dominum*.— *Ibid.* et camus: *eamus*.— 13. comedent: *comedant*.— 16. terra: (*Deest in cod.*)— *Ibid.* populum meum de manu Philistinorum: (*Addunt litteris multum vetustis.*)— 19. comedatus: *comedas*.— 20. ne sollicitus: *nec sollicitus*.— 26. cumque: *cum enim*.

CAPUT X.

Vers. 1. suum: *ejus*.— *Ibid.* in circuitu ejus sunt: *B in circuitu sunt*.— *Ibid.* Deus: *Dominus*.— 5. Dei: *Domini*.— 8. quid: *quæ*.— 11. videntes: *viderunt*.— 12. responditque alius: *respondensque alter*.— *Ibid.* ejus: (*Ita recentius scriptum est, abrasa priori lectione.*)— 19. autem: (*Non habetur in cod.*)— *Ibid.* Deum: *Dominum Deum*.— 23. cucurrerunt: *concurrerunt*.— 24. non sit similis illi: *non est similis eis*.

CAPUT XI.

Vers. 4. hæc: (*Deest in cod.*)— 5. veniebat: *veniebat mane*.— 6. Domini: *Dei*.— 9. in Jabes: *Jabes*.— 12. num regnabit?: *non regnabit*.

CAPUT XII.

Vers. 2. incanui: *canui*.— 5. testis est Dominus: *testis Dominus*.— 6. adest: (*Non habetur in cod.*)— 11. Balan: *Belan*.— 14. eritis et vos, et rex qui, etc.: *eritis vos, et rex vester qui, etc.*— 15. sermones ejus: *os Domini*.— 24. et ex toto: *ex toto*.

CAPUT XIII.

Vers. 1. erat: (*Deest in cod.*)— 2. duo millia: (*Non habentur in cod.*)— 7. in terram: *terram*.— *Ibid.* Galgala: *Galgala*.— 14. et præcepit ei Dominus ut esset dux super populum suum: (*Adduntur in cod.*)— 15. ascendit: *descendit*.— 17. præliandum: *prædandum*.— *Ibid.* Ephra: *Ephrata*.— 18. Sabaa: *Saba*.— 22. Saule et Jonatha: *Saul et cum Jonatha*.— 23. transcenderet: *transcenderent*.

CAPUT XIV.

Vers. 1. in quadam: *quadam*.— *Ibid.* Jonathas: *Jonathan*: (*Ita constanter legit codex Gothicus, ubi excusius, Jonathas.*)— 3. Achias: *Achia*.— *Ibid.* Jochabod: *Johabod*.— *Ibid.* quo: *quod*.— 5. ad meridiem: *a meridie*.— 6. Jonathas: (*Additur in cod.*)— *Ibid.* multis: *multitudine*.— 10. manibus nostris: *manus nostris*.— 11. stationi Philistinorum: *dixerunt: statio Philistinorum dixit*.— 12. ostendemus: *ostendimus*.— 13. eum. Itaque, etc.: *eum, et cum vidissent faciem Jonathæ. Itaque, etc.*— 14. qua: *quam*.— 15. et per agros: *per agros*.— *Ibid.* sunt castra: *est terra*.— 21. qui erant: *et qui erant*.— *Ibid.* cum Saul: (*Additur eum.*)— 22. quoque: *enim*.— 23. ad Beth-aven: *Beth-aven*.— 24. viri Israel sociati sunt sibi: *vir Israel sociatus sibi est*.— 27. favum: *favo*.— 28. vir: (*Non habetur in cod.*)— 31. Aialon: *Ahilon*.— 35. autem: (*Deest in cod.*)— 36. Philisthæos: *Philistiim*.— *Ibid.* Deum: *Dominum*.— 37. eos: *eum*.— *Ibid.* in die illa: (*Ita habet contextus; recens lectio in margine ita, Dominus in die illa.*)— 40. altera: *una*.— 41. Deus Israel da judicium: *Deus da indicium*.— *Ibid.* hæc iniquitas est in populo tuo: *ita est in populo tuo hæc iniquitas*.— 42. et inter Jonathan: *et Jonathan*.— 43. et indicavit ei: *et indicavit*.— 47. Et Saul: *At Saul*.— *Ibid.*

A Soba: *Saba*.— 49. et nomina: *nomina*.— 50. Achinoam: *Ahinoem*.— 51. fuit: *fuert*.

CAPUT XV.

Vers. 2. Dominus: *Dominus Deus*.— 3. et percute: *percute*.— *Ibid.* parcas ei: *parcas eis*.— *Ibid.* ex rebus ipsis: *ex ipsis*.— *Ibid.* et parvulum atque: *et a parvulo usque*.— 4. Juda: *de Juda*.— 6. recedite: *et recedite*.— 7. venias ad Sur: *venit Assur*.— 18. pugnabis: *pugna*.— 23. Dominus: (*Deest in cod.*)— 27. quæ et scissa: *quæ scissa*.— 33. concidit eum Samuel coram, etc.: *concidit Samuel Agag coram, etc.*

CAPUT XVI.

Vers. 1. providi enim in filiis ejus mihi regem: *providi enim mihi in filiis suis regem*.— 4. pacificusne est ingressus: *pacificus ingressus*.— 7. ego: (*Non habetur in cod.*)— *Ibid.* autem: *enim*.— 10. itaque: *autem*.— *Ibid.* Non elegit Dominus ex istis, (vers. 11.) Dixitque Samuel ad Isai: (*Adduntur in cod.*)— *Ibid.* veniat: *venerit*.— 16. Dominus noster, et: *Dominus noster rex, et*.— *Ibid.* quærent: *ut quærant*.— 17. ergo: (*Deest in codice.*)— 20. itaque: (*Non habetur in cod.*)— *Ibid.* Saul: *Sauli*.— 22. inisitque: *misit ergo*.— 23. Domini malus arripiebat: *Dei malus arripiebat (Additur malus.)*— *Ibid.* enim: (*Non est in cod.*)

CAPUT XVII.

Vers. 2. Saul: (*David legebatur; sed modo abrasum est, atque recentiori atramento scribitur Saul.*) *Ibid.* filii: *virii*.— *Ibid.* ad pugnandum: (*Adduntur in cod.*)— 3. et Israel stabat supra montem ex altera parte: (*Desunt in cod.*)— *Ibid.* vallisque: *vallis, quæ*.— 6. æreus: (*Ita habet lectio vetus; modo superscribitur ferreus.*)— 13. et nomina: *hæc nomina*.— *Ibid.* tertius quoque Saunna: *tertiusque Semma*.— 15. a Saul: *a Saule*.— 33. est: (*Non habetur in cod.*)— 34. et tollebat: *tollebantque*.— 35. persequebar: *sequebar*.— 36. quoniam quis est isie Philisthæus incircumcisis? (*Desunt in cod.*)— 37. eripuit: *eruit*.— 39. non usum: *nec usum*.— 40. proccessit: *projectit*.— 42. Erat autem: *erat enim*.— 50. percussitque Philisthæum interfecit: (*Adduntur litteris vetustis.*)— 51. eduxit eum de vagina: *eduxit de vagina*.— 52. persecuti Philisthæos: *persecuti Philisthæos*.— 52. portas: *portam*.— *Ibid.* de Philisthiim in via Saraim: *Philisthiim in via Saraim*.— 53. adolescens? *adolescens Abner?*

CAPUT XVIII.

Vers. 4. et arcum: *arcum*.— 5. se: (*Deest in cod.*)— 6. et in sistris: *et sistris*.— 8. autem: (*Deest in cod.*)— 10. Saul: *in Saul*.— *Ibid.* manu: *in manu*.— 13. intrabat: *stabat*.— 16. autem: (*Non habetur in cod.*)— 17. dixitque: *dixit autem*.— *Ibid.* autem: (*Non habetur in cod.*)— 20. dilexit autem David Michol filiam Saul alteram: *Dilexit autem Michol filia Saul altera David*.— 21. dixitque: *dixit ergo*.— *Ibid.* ad David: (*Non habetur in cod.*)— 25. ut fiat ultio de inimicis regis. Porro Saul cogitabat tradere David in manus Philistinorum: (*Adduntur in cod.*)— 27. abiit cum viris: *abiit in Accaron cum viris*.— *Ibid.* ex: (*Deest in cod.*)— *ibid.* gener ejus: *gener regis*.— 28. quod: *quia*.— 29. factusque est: *factus est*.— 30. a principio autem egressionis: *a principio ingressionis*.

CAPUT XIX.

Vers. 3. ad patrem meum: *ad patrem meum bonæ*.— 9. manu sua: *in manu sua*.— 11. misit ergo: *misit autem*.— *Ibid.* suos in domum, etc.: *suos nocte in domum, etc.*— 12. deposuit: *et deposuit*.— 13. operuit eam: *operuit ea*.— 18. nuntiavit: *renuntiavit*.— 19. autem: (*Non est in cod.*)— *Ibid.* Ramatha: *Rama*.— 20. etiam: *autem*.— 21. misit et alios: *misit alios*.— 22. interrogavit: *interrogabat*.— *Ibid.* Rama-

tha : Rama.—23. Ramatha, et factus : Rama et factus.—*Ibid.* ingrediens, et prophetabat : (Adduntur in cod.)—*Ibid.* Ramatha : Rama.—24. ipse : (Non habetur in cod.)

CAPUT XX.

Vers. 1. Ramatha : Rama.—2. celavit me : celavit a me.—3. dicet : dicit.—6. si : etsi.—8. tecum : (Deest in cod.)—9. a me : a te.—11. veni et egrediamur foras in agrum : veni egrediamur in agrum.—13. Jonathæ, et hæc addat : In Jonathan, et hæc auget.—14. si vero : si autem.—15. in sempiternum, quando, etc. : in sempiternum, aut si non fecero, quando, etc.—16. et requisivit Dominus de manu inimicorum David : (Desiderantur in cod.)—*Ibid.* enim : (Deest in cod.)—19. quando : quo.—22. nihil est inali : nihil mali.—*Ibid.* in pace : (Non habetur in cod.)—25. autem : (Deest in cod.)—*Ibid.* sumus : fuimus.—27. vacuus : (Additur in cod.)—33. a patre suo : patri suo.—38. iterum : (Non habetur in cod.)—43. David ; (Desideratur in cod.)

CAPUT XXI.

Vers. 1. Et dixit ei : Et surrexit obviam et dixit ei.—2. missus es a me : emissus es.—*Ibid.* et illum : et in illum.—3. ergo : autem.—4. Sacerdos ad : (Deest in cod.)—*Ibid.* David : (Ita habebat contextus ; modo vero, eo abraso, Sacerdos scribitur.)—*Ibid.* a mulieribus ; Et, etc. : a mulieribus manducent. Et, etc.—7. quidam : (Deest in cod.)—*Ibid.* pastorum Saul : pastorum Saul ; hic pascere mulas Saul : (Adduntur verba hic pascere...)—8. gladium ? quia : gladium ? da mihi quia, etc. (Sed adduntur verba da mihi.)—11. dixeruntque servi : dixeruntque ei servi.—*Ibid.* ad eum : (Non legitur in cod.)—12. David : (Deest in cod.)—13. coram eis : coram Achis.—14. Et ait : et cecidit ad ostia civitatis, et ait. (Adduntur, cecidit...)—15. hincne ingredietur domum meam ? dimitte illum hinc, et ne ingredietur domum meam.

CAPUT XXII.

Vers. 1. inde : (Deest in cod.)—2. ære alieno : a rege alieno.—5. profectus est David et venit : profectus David venit.—*Ibid.* hareth : Dareth.—7. audite me nunc : audite nunc.—*Ibid.* agros et vineas : agros aut vineas.—8. vicem meam doleat : vicem doleat.—*Ibid.* insidiantem mihi usque hodie : inimicum insidiantem mihi usque hodie ; (Adduntur in cod. verba insidiantem mihi.)—9. Respondens autem Doeg : Respondit Doeg.—*Ibid.* sacerdotem : (Additur in cod.)—11. Rex : Saul rex.—*Ibid.* sacerdotem : (Deest in cod.)—*Ibid.* Achitob : Achitob sacerdotem.—13. Dominum : Deum.—17. et non : non.—18. ad Doeg : ad Doeg Idumæum. (Additur Idumæum.)—*Ibid.* Sacerdotes : Sacerdotes Domini.—19. percussit : percusserunt.—*Ibid.* et parvulos : parvulos.—*Ibid.* bovemque : bovem.—21. Sacerdotes : (Ita modo legitur, erasa veteri lectione.)

CAPUT XXIII.

Vers. 1. Ceilam : Ceila.—2. percuties : percutias.—*Ibid.* et Ceilam salvabis : et salvabis Ceila.—3. Ceilam : Ceila.—4. rursum ergo : rursumque.—*Ibid.* Ceilam : Ceila.—5. ergo : (Deest in cod.)—*Ibid.* Ceilam : Ceila.—6. Ceilam : Ceila.—7. autem : (Non habetur in cod.)—*Ibid.* Ceilam : Ceila.—*Ibid.* et seræ sunt : et seræ.—10. Ceilam : Ceila.—13. sexcenti, et : sexcenti viri, et.—*Ibid.* salvatus esset : salvatus est.—*Ibid.* exire : rex ire.—19. Hachila : acile.—20. desideravit : desiderat.—22. ergo : (Deest in cod.)—*Ibid.* ubi sit pes ejus, vel, etc. : ubi sit pes ejus velociter, vel, etc.—*Ibid.* eum ibi, recogitat, etc.—*Ibid.* eum ibi, ubi dixistis, recogitat, etc.—25. certam : incertam.—24. in Ziphante : Ziphante.—*Ibid.* Jesimon : Jesimath.—26. Et ibat Saul ad : Stabat Saul, et servi ejus ad.—*Ibid.* et viri ejus erant in latere : et servi ejus in latere.

CAPUT XXIV.

Vers. 4. caulas ovium : caulas quoque ovium.—5. tibi : (Deest in cod.)—7. vivit Dominus, quia nisi Dominus percussisset eum, aut dies ejus venerit ut moriatur aut descendens in prælium perierit, propitius mihi sit Dominus, ut non mittam manum meam in Christum Domini : (Non habetur in cod.)—9. David post, etc. : et David post, etc.—*Ibid.* Saul, dicens, etc. : David, dicens, etc.—10. loquentium David : loquentium et dicentium David : (Adduntur verba rot. charact.)—11. cogitavit : cogitavi.—12. summitatem : oram.—14. sicut et in, etc. : sicut in, etc.—15. persequeris : sequeris.—*Ibid.* persequeris : sequeris.—*Ibid.* persequeris : sequeris.

CAPUT XXV.

Vers. 1. autem ; (Non habetur in cod.)—*Ibid.* universus ; (Additur in cod.)—*Ibid.* sepelierunt eum in, etc. : sepelierunt in, etc.—3. illius erat Nabal : illius Nabal.—6. meis : (Ita habebat contextus ; modo tuis superscribitur.)—7. in deserto : in deserto oves. (Additur ove.)—8. venimus : renimus ad te. (Adduntur ad te.)—10. et quis est : aut quis est.—12. dixerat : dixerat Nabal.—13. pueris : viris.—14. suis : (Non habetur in cod.)—15. fuimus : sumus.—17. recogita : cogita.—18. et quinque arietes cocos : (Adduntur in cod.)—20. et illa : illa.—21. et reddidit mihi malum pro bono : (Adduntur in cod.)—25. prociidit : corrui.—25. ne : non.—*Ibid.* iniquum : iniquissimum.—26. nunc ergo domine mi : (Adduntur, et mi rex legitur.)—29. anima rotabitur : animæ rotabuntur.—31. ancillæ tuæ. Et ait, etc. : ancillæ tuæ et tu benefacies ei. Et ait, etc.—34. Nabal : de Nabal, (Additur vero de.)—43. Achi-noam : Achinoem.—44. David Phalti : David alio viro Phalati.

CAPUT XXVI.

Vers. 1. hachila : achilæ.—*Ibid.* solitudinis : solitudinis in via.—3. hachila : achilæ.—4. illuc : (Non habetur in cod.)—5. et Saulem : Saulem.—9. extendet : extendit.—11. igitur : autem.—12. David : (Non habetur in cod.)—*Ibid.* evigilaret : vigilaret.—16. fecistis : fecisti.—*Ibid.* ubi sit scyphus : ubi scyphus.—17. numquid vox hæc tua filii mi : num vox hæc tua est filii mi.—*Ibid.* et ait David : et David.—21. enim : (Non legitur in cod.)—*Ibid.* in oculis tuis hodie : in oculis tuis : hodie, etc. (Duo illa puncta præmittuntur hodie.)—*Ibid.* enim : (Non habetur.)—22. regis : (Deest in cod.)—25. hodie : (Desideratur in cod.)—*Ibid.* extendere : levare.

CAPUT XXVII.

Vers. 1. una : in una.—*Ibid.* ut desperet : et desperet.—3. et domus : vir et domus.—*Ibid.* duæ : (Additur in cod.)—*Ibid.* Achi-noam : Achinoem.—8. Gerzi : Gedri.—10. respondebat : respondebatque.

CAPUT XXVIII.

Vers. 1. præpararentur : pararentur.—*Ibid.* egredieris : ingredieris.—3. Ramatha : Rama.—8. et abiit : abiit.—*Ibid.* et ait illi : et ait.—13. vidisti ? Et ait, etc. : vidisti indica mihi ? Et ait, etc. (Adduntur verba rot. charact.)—14. se : (Deest in cod.)—17. tuum : (Non legitur in cod.)—21. mea : (tua modo superscribitur, cum antiqua lectio mea videretur habuisse.)—22. et ponam : ut ponam.—*Ibid.* ut comedens : et comedens.—23. coegerunt autem eum servi : coegerunt autem servi.

CAPUT XXIX.

Vers. 1. ergo : autem.—*Ibid.* universa : (Deest in cod.)—5. numquid : num.—4. prælium, ne, etc. : prælium, et non sit consiliarius noster, ne, etc. (Adduntur verba et non...)—*Ibid.* enim : (Additur.)—8. quid enim feci : quid enim mali feci.

CAPUT XXX.

Vers. 5. duæ : (Additur in cod.)—*Ibid.* Achinoam :

Achinocm.—8. *persequar latrunculos : persequar an A non latrunculos.*—*Ibid.* an non? (*Non habentur in cod.*)—15. qui ait : *qui ait ei.*—14. *plagam : partem.*—15. ego : (*Deest in cod.*)—19. *quisquam : quicquam.*—20. *tulit universos : tulit David universos.*—21. *jusserat : jussit.*—22. *iniquus de viris, qui ierant cum David : iniquus, qui erat cum David.*—*Ibid.* *sufficiat : sufficit.*—23. *in manus nostras, (vers. 24) nec audiet vos quisquam : in manu nostra, nec audiat vos quicquam.*—28. *Esthiam : Esthama.*—29. *Jerameel : Jerameli.*—30. *Harama : Rama.*—31. *David et viri : David ipse et viri.*

CAPUT XXXI.

Vers. 1. Interfecti : vulnerati.—2. *et in filios : et filios.*—*Ibid.* *Melchisua : Melchisue.*—4. *terrore : timore.*—*Ibid.* *gladium suum : gladium.*—7. *filii : viri.*—12. *veneruntque : et venerunt.*—*Ibid.* *Galaad : (Non habetur in cod.)*—*Ibid.* *igni : (Deest in cod.)* (*Hic in Exemplari Gothico hæc habentur :*) Incipiunt capitula Libri secundi, secundum quosdam; nam secundum hanc S. Hieronymi editionem, quæ ex Hebræo translata est, primus et secundus Samuelis unus in Canone habetur.

LIBER SECUNDUS SAMUELIS

Quem nos secundum Regum dicimus.

CAPUT I.

Vers. 4. Fugit populus ex, etc. : fuit populus a, etc.—5. *ei. (Deest in cod.)*—6. *Et ait : ait.*—12. *eo quod : quod.*—13. *tu : (Non habetur in cod.)*—15. *suis : (Desideratur in cod.)*—17. *autem : itaque.*—18. *in libro : in lege.*—*Ibid.* *et ait : Considera Israel pro his qui mortui sunt super excelsa tua vulnerati. (In contextu hæc verba non habentur ; eorum vero loco in margine ita scribitur : Et dixit : Flete Israel de interfectis suis ac vulneratis.)*—20. *in comitiis : in conspectu.*—21. *veniant : venient.*—25. *est : es.*—26. *suum : (Deest in cod.)*

CAPUT II.

Vers. 1. ad eum : (Non habetur in cod.)—2. *Achinoam : Achinoem.*—6. *et ego : ego.*—10. *cœpisset : cepit.*—11. *imperans : imperasse.*—12. *pueri : (Puer modo scribitur, erasa lectione priori.)*—15. *convenissent : venissent.*—*Ibid.* *in una parte : ex una parte.*—15. *ergo : enim.*—19. *neque : sive.*—21. *urgeret : ut urgeret.*—22. *et noli : noli.*—23. *illum : (Non habetur in cod.)*

CAPUT III.

Vers. 1. longa : grandis.—2. *ejus : (Deest in cod.)*—*Ibid.* *Achli-noam : Achinoem.*—3. *Cheleab : Cheleab.*—*Ibid.* *Tholmai : Tholomai.*—4. *filii Abital : Abital.*—5. *Egla : Agla.*—7. *Raspha, filia Aia : Respha filia Achia.*—8. *hodie, qui, etc. : hodie ipse mihi feci hæc, qui, etc.*—*Ibid.* *super domum : cum domo.*—11. *potuit : poterat.*—12. *Abner : (Non habetur in cod.)*—14. *Michol, quam, etc. : Michol filiam Saul, quam, etc.*—16. *Bahurim, ad Bahurim.*—*Ibid.* *et revertere : revertere.*—18. *ad David : David.*—25. *erant : fuerant.*—*Ibid.* *nuntiatum est itaque Joab : nuntiatumque est ad Joab.*—25. *ad te : (Desideratur in cod.)*—27. *adduxit : adduxit.*—28. *Deum : Dominum.*—29. *sustinens : patiens.*—*Ibid.* *et tenens : tenens.*—32. *David : (Non habetur in cod.)*—39. *unctus rex : unctus sum rex.*

CAPUT IV.

Vers. 1. Isboseth : (Desideratur in cod.)—4. *tolens itaque : tollensque.*—6. *ingressi sunt autem domum latenter assumens spicas tritici, et, etc. : et assumens spicas tritici, latenter ingressi sunt domum, et, etc.*—7. *nocte : die.*—10. *occidi eum in Siceleg : occidi in Siceleg.*—*Ibid.* *mercedem dare : mercedem me dare.*—11. *nunc cum homines : nunc homines.*—*Ibid.* *non : (nunc superscriptum est, abraso non de veteri lectione.)*—12. *pueris suis : pueris.*

CAPUT V.

Vers. 2. sed et heri : sed heri.—3. *venerunt quoque et seniores Israel : veneruntque senes de Israel.*—*Ibid.* *David in regem : David regem.*—5. *super Judam : (Desunt in cod.)*—6. *est David : est ad David.*—8. *David : (Desideratur in cod.)*—*Ibid.* *abstulisset : (Non habetur in cod.)*—*Ibid.* *in templum :*

templum.—10. *exercituum : (Deest in cod.)*—15. *ergo : autem.*—*Ibid.* *David : (Deest in cod.)*—14. *et Nathan : Nathan.*—15. *Jehahar : Ahiaar.*—*Ibid.* *et Nepheg : Nepheg.*—16. *et Elioda et Eliphalet : Elioda et Eliphalet.*—17. *ergo : vero.*—*Ibid.* *David in regem : David regem.*—20. *ergo : autem.*—21. *sibi : ibi.*—23. *contra eos : obviam eis.*—24. *ut percutiat : et percutiet.*—25. *Gabaa : Gabea.*

CAPUT VI.

Vers. 2. David : (Non habetur in cod.)—*Ibid.* *Domini : Dei.*—3. *tuleruntque eam de domo Abinadab, qui erat in Gabaa ; Oza autem et Ahio, filii Abinadab, minabant plaustrum novum : (Adduntur in cod.)*—6. *Nachor : Nachon.*—*Ibid.* *Dei : Domini.*—*Ibid.* *declinaverunt eam : declinaverunt ad eam.*—7. *iratusque est : iratus est.*—9. *in die illa : (Adduntur in cod.)*—15. *percutiebat in organis armigatis, et, etc. : (Non habetur in cod.)*—15. *domus. (Deest in cod.)*—16. *in civitatem : civitatem.*—*Ibid.* *sallantem : psallentem.*—17. *imposuerunt : posuerunt.*—20. *reversusque est : reversus est.*—21. *in Israel : Israel.*—22. *meis : tuis.*—25. *in diem : ad diem.*

CAPUT VII.

Vers. 6. illa : (Deest in cod.)—*Ibid.* *ambulabam : ambulavi.*—7. *ædificastis : ædificasti.*—9. *ubicumque : in quibus.*—11. *prædicat : prædicet.*—*Ibid.* *faciat tibi Dominus : faciet tibi.*—15. *a facie mea : a facie tua.*—16. *faciem tuam : faciem meam.*—17. *ad David : David.*—18. *et quæ : aut quæ.*—19. *Domine Deus, nisi, etc. : Domine Deus, quia dilexisti me, nisi, etc.*—22. *neque est : neque enim est.*—23. *ivit Deus : ibit Dominus.*—*Ibid.* *et Deum ejus. (vers. 24.) Firmasti enim tibi : cujus es Deus, et firmasti tibi.*—*Ibid.* *Domine Deus factus : Domine factus.*—26. *ut magnificetur : et magnificetur.*—27. *te oratione hæc : orationem hanc.*—29. *benedictione : et benedictione.*

CAPUT VIII.

Vers. 3. Adar-ezer : Adezer.—*Ibid.* *Ephraten : Euphraten.*—5. *de Syria : Syria.*—*Ibid.* *Adar-ezer : Adedezer.*—6. *servavitque Dominus : servavit Dominus.*—7. *arma aurea, quæ, etc. : arma aurea, et torques, quæ, etc.*—*Ibid.* *Adar-ezer : Adadezer.*—8. *Adar-ezer : Adadezer.*—*Ibid.* *et mare æneum et columnas et altare : (Non habentur in cod.)*—9. *Adar-ezer : Adadezer.*—10. *Adar-ezer : Adadezer.*—*Ibid.* *Adar-ezer : Adadezer.*—*Ibid.* *vasa aurea, et vasa argentea : vasa argentea, et vasa aurea.*—12. *Adar-ezer : Adadezer.*—13. *decem et octo : duodecim.*—*Ibid.* *viginti tria millia : viginti millia.*—16. *Ahilud : Ahind.*—17. *Achimelec : Abimelech.*

CAPUT IX.

Vers. 3. numquid superest : num superest.—7. *et tu comedes : et comedes.*—11. *ad regem : (Desunt in cod.)*—*Ibid.* *faciet : faciat.*—*Ibid.* *mensam*

meam : mensam tuam. — 12. serviebat : *serviebant.* A
— 13. quia : *qui.*

CAPUT X.

Vers. 5. David, manet, etc. : *David, dicens, manete, etc.* — *Ibid.* crescat barba vestra : *crescant barbæ vestræ.* — 8. ergo : *autem.* — *Ibid.* et Robob : (*Deest in cod.*) — 12. Dei nostri : *Domini nostri.* — 14. Jerusalem : *in Jerusalem.* — 16. Adar-ezer : *Adadazer.* — *Ibid.* Adar-ezer : *Adadazer.* — 17. Helam : *Elemæ.* — 19. autem : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Adar-ezer : *Aladazer.* — *Ibid.* esse : (*Non habetur in cod.*)

CAPUT XI.

Vers. 1. autem : *ergo, ut.* — 2. deambularet : *ambularet.* — 3. Hethæi : *Cethæi.* — 6. Hethæum : *Cethæum.* — 7. et venit Urias ad David : (*Adduntur in cod.*) 8. et egressus : *egressus.* — 9. descendit ad : *ascendit in.* — 10. de via venisti : *de via longinqua venisti.* — 11. animæ tuæ non, etc. : *animæ tuæ quod non, etc.* — 12. in die : *die.* — 13. dormivit in stratu : *dormivit similiter in stratu.* — 15. belli : *prælii.* — 16. ubi sciebat : *quo sciebat.* — 17. Hethæus : *Cethæus.* — 21. Hethæus : *Cethæus.* — 24. Hethæus : *Cethæus.* 25. belli : *prælii.*

CAPUT XII.

Vers. 1. dixit ei, Duo, etc. : *dixit ei, responde mihi iudicium, Duo, etc.* — 3. quæ : (*Deest in cod.*) — 4. quidam : (*Non habetur in cod.*) — 6. reddet : *reddat.* — *Ibid.* fecerit : *fecerat.* — 7. vir. Hæc, etc. : *vir, qui fecisti hunc rem. Hæc, etc.* — 9. Hethæum : *Cethæum.* — *Ibid.* in uxorem tibi : *uxorem.* — 10. Hethæi : *Cethæi.* — 12. autem : *vero.* — 15. in domum : *domum.* *Ibid.* percussit quoque : *percussitque.* — 22. vivat : *vivet.* — 24. ingressusque : *ingressus est.* — 31. quoque : *autem.* — *Ibid.* in Jerusalem : *Jerusalem.*

CAPUT XIII.

Vers. 1. filii David Sororem speciosissimam : *filio David esset Soror speciosissima.* — *Ibid.* adamaret : *adamaretque.* — 2. in eam : *eam.* — 5. autem : *enim.* — 5. languorem : *ægritudinem.* — *Ibid.* ut det : *et det.* — 12. in Israel. noli, etc. : *in Israel, noli, frater mi, noli, etc.* — 20. ei : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* numquid : *num.* — 25. ad Absalom : *Absalom.* — 27. itaque : *autem.* — *Ibid.* feceratque Absalom convivium, quasi convivium regis : (*Adduntur in cod.*) — 29. omnes : (*Deest in cod.*) — 32. Semina : *Samma.* 36. apparuerunt, et Filii : *apparuerunt Filii.* — *Ibid.* vocem suam : *voces suas.* — 37. Ammiud : *Ammiur.* — 39. Amnon : *Amnonis.*

CAPUT XIV.

Vers. 3. loqueris : *loquaris.* — *Ibid.* verba : *sermones.* — 9. sit : (*Deest in cod.*) — 14. aquæ : *aqua.* — 16. de hæreditate Domini : (*Non sunt in cod.*) — *Ibid.* simul. Dicit, etc. : *simul de hæreditate Dei. Dicit, etc.* — 7. sicut : *quasi.* — *Ibid.* Domini : *Dei.* — 18. ei : (*Deest in cod.*) — 22. sermonem rex servi, etc. : *sermonem servi.* — 27. elegantis formæ : *elegantis forma.* — 29. ad eum : (*Non habetur in cod.*) — 30. succenderunt ergo servi Absalom segetem igni : (*Desiderantur in cod.*) — *Ibid.* succenderunt servi : *succenderunt pueri.* — 31. in domo ejus : *in domum suam.* — 32. et dices : *sut dices.* — 33. itaque : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* omnia : (*Desideratur in cod.*) — *Ibid.* et intravit : *intravit.*

CAPUT XV.

Vers. 7. quadraginta : *quatuor.* — 12. cumque immolaret victimas, facta, etc. : *cum immolaret victimas, et facta, etc.* — 14. impleat : *impellat.* — 15. exsequemur : *exsequimur.* — 16. reliquit : *dereliquit.* — 18. pugnatores validi : *pugnatores et validi.* — *Ibid.* pedites : (*Additur in cod.*) — 20. compelleris : *impelleris.* — *Ibid.* quia : (*Deest in*

cod.) — 21. mi rex, sive, etc. : *mi rex, ibo, etc., etc.* — 22. Gethæus, et omnes : *Gethæus et rex, et omnes.* — 25. omnesque flebant : *omnesque viri flebant.* — 24. Dei, et, etc. : *Dei a Bethlem, et, etc.* (*Adduntur a Bethlem.*) — *Ibid.* scederis : (*Deest in cod.*) — 25. reporta arcam Dei : *reportate arcam Domini.* — 26. mihi : (*Non habetur in cod.*) — 29. ergo : (*Deest in cod.*) — 30. scandens : *ascendens.* — *Ibid.* ascendebat : *ascendebat.* — 31. et Achitophel : *Achitophel.* — *Ibid.* quæso Domine consilium Achitophel : *quæso consilium Achitophel Domine.* — 32. ei : (*Additur in cod.*) — 34. Absalom : *Absalonii.* — 36. enim : *autem.* — *Ibid.* quodcumque : *quod.*

CAPUT XVI.

Vers. 1. alligaturis : *ligaturis.* — 2. pueris : *servis.* — 3. domus : *Dominus.* — 4. Oro : *adoro;* (*Forte legendum, at oro.*) — 5. Bahurim : *ad Bahurim.* — *Ibid.* inde : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* procedebatque : *procedebat.* — 6. et a sinistro : *et sinistro.* — 7. loquebatur : *latebatur.* (*Vitiosa lectio est; forte latebatur pro blaterabat, quod Gothicis familiare est, ut infra cap. xix, num. 9, certabatur pro certabat.*) — 8. Dominus regnum : *Dominus universum regnum.* — *Ibid.* premunt : *nunc premunt.* — 10. est : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* fecerit : *fecerit Dominus?* — 11. servis suis : *servis regis.* — *Ibid.* hic : (*Deest in cod.*) — 12. die : (*Desideratur in cod.*) — 14. venit itaque rex : *venitque rex.* — 15. ejus : *Israel.* — 17. ivisti : *venisti.* — 18. responditque : *respondit.* — *Ibid.* ad Absalom : *Absalom.* — *Ibid.* elegit : *elegerit.*

CAPUT XVII.

Vers. 2. Omnis populus : (*Desunt in cod.*) — 3. reverti : *revertenti.* — 5. Chusai : *Husai.* (*Ita semper constanter legit exemplar Gothicum.*) — 7. est : (*Desideratur in cod.*) — 10. omnis : (*Deest in cod.*) — 15. civitati illi funes : *civitatem illam funibus.* — 16. utile, ut induceret, etc. : *utile, ut videretur consilium Husai bonum coram Absalom, ut induceret, etc.* — 15. Sadoc et Abiathar : *ad Sadoc et ad Abiathar.* — 16. cito : (*Additur in cod.*) — 17. referrent : *ferrent.* — 20. eis : (*Deest in cod.*) — 25. consilium suum : (*Additur suum.*) — *Ibid.* surrexitque : (*Desunt in cod.*) — *ibid.* domo sua : *in domo sua.* — 24. Israel cum eo : *Israel qui erant cum eo.* — 25. fuit : *erat.* — 27. Castra, Sobi : *Castra, Madian, Sobi.* — 28. potentem, et fabam, et lentem, et frizum : *pulentum, et fabam et lentum frizum oleo.*

CAPUT XVIII.

Vers. 4. eos : *eum.* — 2. tertiam partem sub manu Joab : *tertiã sub manu Joab.* — *Ibid.* tertiam partem sub manu Ethai : *tertiã sub manu Ethai.* — 5. sive : *si.* — 5. principibus pro, etc. : *principibus Israel pro, etc.* — 8. fuit autem ibi prælium : *fuit ibi prælium autem.* — 9. ingressus erat : *insedebat.* — 14. tulit ergo tres : *tulit ergo Joab tres.* — 18. suo, et, etc. : *suo, monumentum nominis mei, et, etc.* — 26. alter : (*Additur in cod.*) — 28. homines : *omnes.*

CAPUT XIX.

Vers. 5. ingressus ergo : *ingressus est ergo.* — *Ibid.* dixit : *et dixit.* — 6. et de servis tuis : (*Desunt in cod.*) — 9. certabat : *certabatur.* — 11. Abiathar : *ad Abiathar.* — *Ibid.* in domo ejus : *ut reducerent eum in domum ejus.* — *Ibid.* Juda : (*Non habetur in cod.*) — 15. es ? (*Additur in cod.*) — 15. usque in Galgala : (*Deest usque.*) — 17. servi cum eo : *servi erant cum eo.* — 19. egressus : *ingressus.* — 20. et idcirco : *sed idcirco.* — 22. mihi : (*Deest in cod.*) — 26. Et respondens : *qui respondens.* — *Ibid.* dixique : *dixi.* — *Ibid.* et ascendens : *ascendens.* — 27. es : (*Non habetur in cod.*) — 29. ei : (*Deest in cod.*) — 34. dies : (*Desideratur in cod.*) 35. possum : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* sit : *fit.* — 36. procedam famr

lus tuus ab Jordane tecum; non, etc.: *precedam famulus tuus ad Jordanem tecum; nec, etc.* — 37. Chamam: *Chamaa*. — 38. Dixit itaque: *Dixitque*. — *Ibid.* Chamam: *Chamaa*. — 40. Galgalam, et Chamam: *Galgala, et Chamaa*. — 45. regem, magisque, etc.: *regem et principem eius ego sum, magisque, etc.*

CAPUT XX.

Vers. 1. quoque ut ibi esset: *ut ibi esset quoque*. — *Ibid.* Seba: *Siba*. — *Ibid.* in David: *in domo David*. — *Ibid.* revertere: *vade*. — 2. Seba: *Siba*. — *Ibid.* Jerusalem: *in Jerusalem*. — 3. in custodiam: *custodiam*. — 6. Seba: *Siba*. — 7. quoque: *(Deest in cod.)* — 14. usque: *(Non habetur in cod.)* — *Ibid.* Beth-maacha. — *in Bethmecha*. — 15. Beth-maacha: *Bethmecha*. — 17. Et ille respondit, Ego: *qui respondit; ego sum*. — *Ibid.* Sermones: *Sermonem*. — 18. illa, sermo, etc.; *illa dixit, rogantes rogant qui sunt in Abela, et in Dan dicentes, Sermo, etc.* — *Ibid.* proficiebant. (*vers. 19.*) Nonne ego sum quæ, etc.: *pertranseant. Non ego sum qui, etc.* — *Ibid.* matrem in Israel: *matrem Israel*. — 21. suam: *(Deest in cod.)* — *Ibid.* recedemus: *recedimus*. — 23. ergo: *autem*. — *Ibid.* omnem: *(Non habetur in cod.)* — 24. Ahilud: *Ahiud*.

CAPUT XXI.

Vers. 1. sanguinum: *et sanguinem*. — 2. erant de filiis Israel: *sunt de Israel*. — *Ibid.* et voluit Saul percutere: *ne perimerent illos, et voluit Saul ut percuterent*. — 3. Quid faciam vobis? et quod erit vestri puerul. — *ut benedicatis hæreditati Domini; (Vers. 4)* dixeruntque ei Gabaonitæ: *(Adduntur in cod.)* — 6. ut: *et*. — 8. Aia: *Achia*. — *Ibid.* Michol: *Merob*. — 9. in monte: *(Desunt in cod.)* — 10. Aia: *Achia*. — 11. fecerat Respha, filia Aia: *fecit Respha, filia Achia*. — 13. colligentes: *colligens*. — 14. et Jonathæ: *et ossa Jonathæ*. — 16. Jesbi-benob: *Jesbidenob*. — 18. Saph: *Seph*. — *Ibid.* de genere gigantum: *(Adduntur in cod.)* — 20. vir fuit excelsus: *vir excelsus*. — *Ibid.* de origine: *de genere*. — 21. Et blasphemavit: *blasphemavit*.

CAPUT XXII.

Vers. 3. Deus fortis: *Deus meus fortis*. *Ibid.* liberabis: *liberabit*. — 6. inferni: *inferi*. — 7. veniet: *veniat*. — 8. concussa: *commota*. — *Ibid.* eis: *(Deest in cod.)* — 9. de ore: *de nare*. — *Ibid.* succensi: *incensi*. — 10. et inclinavit: *inclinavit*. — 12. latibulum: *latibulum suum*. — 13. fulgore: *fulgure*. — 14. dabit: *dedit*. — 15. fulgur et consumpsit: *fulgura consumpsit*. — 16. Domini, ab, etc.: *Domini et ab, etc.* — 18. et ab his: *ab his*. — 19. afflictionis meæ: *afflictionis et tribulationis meæ*. — 20. complacui: *p/acui*. — 29. tu

LIBER TERTIUS REGUM.

Liber Regum tertius secundum Hebræos primus Malachim. (*Ita impress.*): *Incipit Regum liber tertius secundum LXX, secundum vero S. Hieronymum secundus. (Ita habetur in cod. Goth. litteris majoribus.)*

CAPUT I.

Vers. 1. Dies: *annos*. — 3. Sunamitidem: *Sunamitem*. — 6. valde secundus: *valde et secundus*. — 8. cerethi et pheleti: *Ethei*. — 9. Zohel: *Zohel*. — 10. quosque: *quoque*. — 13. vado et ingredi: *rade ingredi*. — *Ibid.* Nonne tu: *non tu*. — 17. tuæ, Salomon, etc.: *tuæ, dicens, Salomon, etc.* — 22. rege, Nathan: *rege, ecce Nathan*. — 23. cumque introisset in, etc.: *cum introisset et stetit ante, etc.* — *Ibid.* enim: *(Deest in cod.)* — 31. David in æternum: *David rex in æternum*. — 34. super Israel: *super Israel et Judam*. — 37. faciat: *fiat*. — 39. sumpsitque: *sumpsit*. — 42. nuntians: *annuntians*. — 45. enim: *(Deest in cod.)* — 47. Deus: *Dominus*. — 48. insuper et hæc: *insuper hæc*. — 49. ergo: *(Non habetur in cod.)* — 52. morietur: *morte morietur*.

A Domine: *(Desunt in cod.)* — 52. quis est Deus: *quis Deus*. — *Ibid.* Deum nostrum?: *Dominum nostrum?* — 54. statuens: *statuit*. — 37. deficient: *deficiant*. — 58. convertar: *convertatur*. — 59. consumam eos: *(Non habentur in cod.)* — 40. accinxisti: *accingit*. — *Ibid.* incurvasti: *incurvabis*. — *Ibid.* subtus me: *sub me*. — 44. custodies me in, etc.: *custodies in, etc.* — *Ibid.* serviet: *servient*. — 45. filii alieni resistent mihi: *auditu anri obedient mihi: (Ita habebat lectio vetus; modo, ea erasa, ita superscribitur: auditu auris obaudient mihi, filii alieni resistent mihi.)*

CAPUT XXIII.

Vers. 3. hominum: *omnium*. — 5. voluntas: *voluntas*. — 8. fortium David: *David sedens: fortium David sedens*. — *Ibid.* interfecit: *interfecit*. — 9. Ahobites: *Ahohi*. — 15. aquam de lacu: *(Desunt in cod.)* — *Ibid.* o: *(Deest in cod.)* — 20. in diebus: *diebus*. — 21. interfeci: *percussit*. — 25. Harodi, Elica de Harodi, (vers. 26) Heles de B Phalti, Hira filius Acces: *Arari, Elica de Harodi, Helas de Phelethi, Hiras filius Succes*. — 28. Ahobites Maharai Netophathites, (vers. 29) Heled filius Baana, et ipse Netophathites: *Achiothes Maharai Phathites*. — 29. de Gabaath: *delebeth: (Ita scriptum invenit.)* — 30. Pharathonites: *Phrathonites*. — 32. Eliaba de Salaboni: *Eliaba de Salboni*. — *Ibid.* Jonathan: *Jonatha et Ara*. — 33. Sarar, Ararites: *Saar, Arorites*. — 34. Aa-bai: *Saasbai*. — 38. Jethrites, Gareb et ipse Jethrites: *Bicthrites, Jereb et ipse Bicthrites*.

CAPUT XXIV.

Vers. 2. rex: *David*. — *Ibid.* Ber-sabee: *Bersabee*. — 4. principum exercitus: *principum ejus exercitus: (Additur vero ejus.)* — *Ibid.* principes militum: *princeps militum*. — 5. Gad: *Gaath*. — 6. Hodsi: *Hodsi*. — 10. transferas: *transeas*. — 11. videntem David: *videntem*. — 13. veniet: *veniat*. — 14. Coarctor: *arctor undique*. — *Ibid.* hominum: *hominis*. — 15. usque ad Bersabee: *usque Bersabee*. — 16. suam: *(Deest in cod.)* — *Ibid.* afflictionem: *afflictionem eorum*. — *Ibid.* sufficit: *sufficit, sufficit*. — *Ibid.* nunc contine manum tuam: *(Adduntur, præter adverbium nunc, quod nec in contextu, nec in margine habetur.)* — 18. Autem: *(Additur in cod.)* — 20. transire: *venire*. — 21. et egressus: *egressus*. — 25. propitius: *repropitiatus*.

(*Ita habetur in cod. Gothico litteris majoribus, sicut et in fronte hujus libri, et sequentis:*) *Explicit liber, qui secundum Septuaginta secundus habetur; in hac autem sancti Hieronymi editione, quæ ex Hebræo est, primus et secundus Samuelis, unus in canone computatur.*

CAPUT II.

Vers. 2. Ego ingredior: *Ecce ego ingrediar*. — 3. Et observa ut custodias mandata Domini: *Et observa custodias Domini*. — 6. ergo juxta: *ergo ei juxta*. — 7. Galaaditis: *Galaaditidis*. — 9. ut scias: *et scies*. — 11. triginta tribus: *triginta tribus annis*. — 13. Pacificus: *ne est ingressus: Pacificus ingressus*. — 15. præposuerat: *proposuerat*. — 17. Sunamitidem: *Sunamitem*. — 19. matri regis: *matris regis*. — 22. rex: *(Deest in cod.)* — *Ibid.* Sunamitidem: *Sunamitem*. — 24. collocavit me super: *collocavit super*. — 26. et quidem vir mortis es: *es quidem vir mortis*. — 30. et venit: *venit*. — *Ibid.* locutus est Joab: *locutus sum Joab*. — 32. viros justos melioresque se: *viros meliores quam se*. — *Ibid.* David: *(Non habetur in cod.)* — 34. Ascendit itaque: *ascenditque*. — 37. autem: *enim*. — 39. nuntiatumque est: *nuntiatum est*. — 42. fueris: *ieris*. — 43. ergo: *(Deest in cod.)* — 46. aggressus: *egressus*.

CAPUT III.

Vers. 3. autem: *itaque*. — 7. parvulus: *parvus*.

LIBER JUDICUM.

CAPUT I.

Vers. 2. Ecce; et ecce. — *Ibid.* manus ejus: manu ejus. — 6. persecuti: secuti. — 7. Deus: Dominus. — 9. in campestribus: et in campestribus. — 10. Sesai, et Aimam: Sisai et Ahimem. — 15. Cenez: Cenezzer. — *Ibid.* Axam; (*Deest in cod.*) — 16. Cinxi: Cenæi. — *Ibid.* Arad: Marath. — 27. Tamach cum viculis suis et: (*Hæc non habentur in contextu; in margine, ut pleraque alia, adduntur litteris recentioribus, et Canach in principio legitur.*) — 29. habitabat: habitavit. — 31. Ahalab, et Achazib, et Helba et Aphec, etc.: Abab, et Achazib, et Aphec, etc. — 35. quoque: (*Deest in cod.*) — 35. Salebini: Salabim.

CAPUT II.

Vers. 1. Galgalis: Galgal. — 6. filii Israel: (*Adduntur in cod.*) — 9. montis: in montis. — 13. dimittentem eum, et servientes Baal, et Astaroth: (*Adduntur in cod., et Balac legitur.*) — 14. iratusque Dominus: juratus est Dominus. — 17. audientes: odientes. — 21. in Israel: super Israel. — 22. experiar: experiat. — 25. omnes nationes has: has nationes.

CAPUT III.

Vers. 2. et postea discederent: ut postea discerent. — 3. habitabat: habitabant. — 8. in manus: in manu. — 9. videlicet: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Cenez: Cenezzer. — 18. socios: cæteros. — 19. circa eum: cum eo. — 21. femore suo: femore. — (*suo deest.*) — *Ibid.* ventrem: ventre. — 29. potuit: poterit.

CAPUT IV.

Vers. 2. in manus: in manu. — 4. prophetis: prophetisa. — 6. Barac: Brarac. — *Ibid.* Cedes: Cades. — 7. adducam: ducam — 8. mecum: (*Deest in cod.*) — 9. Cedes: Cades. — 11. Cedes: Cades. — 14. manus tuas: manu tua. — 16. exercitum: exercitus. — *Ibid.* caderet: caderent. — 17. erat autem: erat enim. — *Ibid.* Jabin regem: Jabin et regem. — 21. et malleum: malleum. — 24. crescebant: crescebat.

CAPUT V.

Vers. 1. in die dicentes: in die canticum novum dicentes. — 6. Sangar: Sengar. — 8. apparuerunt: apparuerit. — 10. super: (*Additur.*) — 12. surge, surge et loquere: surge et loquere. — 16. diviso contra se ruben, magnanimorum reperta est contentio: (*Desunt in cod.*) — 17. Galaad: (*Ita habebat lectio vetus; modo Gad superscribitur.*) — 18. alas suas: animas suas. — *Ibid.* Merome: Rame. — 19. Mageddo: Mageddon. — 21. Cadumim: Cademim. — 25. sanctissimorum: fortissimorum. — 24. et benedicatur: benedicatur. — 26. vulneri: vulneris. — 30. dividit: dividet. — 31. quievitque: quievit.

CAPUT VI.

Vers. 1. fecerunt autem: feceruntque. — 8. eduxi vos de domo: eduxi de domo. — 12. angelus Domini: (*Desunt in cod.*) — 13. ei: (*Deest.*) — *Ibid.* mi: (*Deest.*) *Ibid.* omnia?: omnia mala? — *Ibid.* dereliquit nos Dominus, etc.: dereliquit nos, etc. — *Ibid.* in manus: in manu. — 21. panes: (*Deest in cod.*) — 24. cumque adhuc: cum adhuc. — 26. succiditis: succideris. — 27. præceperat ei Dominus: præceperat Dominus. — 30. huc: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* quia: qui. — 31. ut pugnetis: et pugnetis. — 32. fodit aram: sufodit altare. — 34. se: (*Deest.*) — 35. nuntios: nuntium. — *Ibid.* Aser: Aser. — 36. facis: facies. — 38. implevit: complevit.

CAPUT VII.

Vers. 2. in manu: in manus. — 3. reversi: reversa. — 4. duc eos: educ eos. — 7. et tradam in manu tua Madian: (*Adduntur.*) — 8. omnem reli-

quam: omnem autem reliquam. — 12. erant: (*Additur in cod.*) — 13. proximo suo; et in hunc modum referebat quod viderat, vidi somnium: (*Adduntur in cod.*) — *Ibid.* pervenisset: renisset. — 14. cuium: (*Deest in cod.*) — 15. Israel: (*Additur in cod.*) — 16. lagenasque: lagenas quoque. — 18. Domino et Gedeoni: (*Ita habebat lectio vetus; modo superscribitur, gladius Domini, et Gedeonis.*) — 20. lampades: lampadas. — 25. usque ad Beth-seca: usque Bekseta. — *Ibid.* Tabbath: Tebba. — *Ibid.* viri: filii. — 24. clamavit: acceleravit. — 25. interfecit: interfecerunt. — *Ibid.* Torculari: Torcularibus.

CAPUT VIII.

Vers. 1. nos: (*Additur in cod.*) — *Ibid.* jurgantes fortiter, et prope vim inferentes: (*Adduntur.*) — 2. melior: melius. — 3. vestras: nostras. — 5. Salmana reges: Salmana et reges. (*Additur reges.*) — 6. principes: (*Ita habebat lectio vetus; modo, ea abrassa, viri legitur.*) — 7. et cum reversus fuero, victor in pace: (*Desunt in cod.*) — 8. cui: (*Deest.*) — 10. Bellatorum: pugnatorum. — 11. Nobc: No-bee. — 19. respondit: ait. — 23. vobis: (*Deest in cod.*) — 24. Ismaelitar: Smaelitar. — 28. per quadraginta: quadraginta. — 31. genuit ei filium: genuit filium. — 32. sepultus est in sepulcro: sepultus in sepulcro. — 35. sunt in Baalim: cum Baalim. — 34. de manibus inimicorum suorum omnium: de manu omnium inimicorum suorum.

CAPUT IX.

Vers. 1. domus patris matrisque suæ: domus matris suæ. — 2. quod: quia. — 4. phano Baal-berith: phana Baalbriht. — *Ibid.* sibi: (*Deest.*) — 5. in Ephra: Ephra. — *Ibid.* Joatham: Jonathas. — 6. stabat: stat. — 7. Joatham: Jonatham. — *Ibid.* ita ut audiat: ita audiat. — 11. cætera: (*Deest in cod.*) — 12. locutaque sunt ligna et vitem: locuta quoque sunt ligna et ad vitem. — 13. eis: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* ligna: (*Deest.*) — *Ibid.* promoveri: commoveri. — 15. si autem: sin autem. — 19. lætamini: lætemini. — 20. Mello; egrediaturre: Mello, eo quod frater vester sit; egrediaturre: (*Adduntur in cod. verba rotundi charact.*) — 21. ob metum: metu. — 23. Dominus: Deus. — 24. adjuverant: adjuvaverat. — 25. præstolabantur: præstolantur. — 27. calcantes: conculcantes. — 28. Zebul: Zabul. — *Ibid.* Emor: Semor. — 35. portæ: (*Additur in cod.*) — *Ibid.* autem: itaque. — 36. decipieris: deciperis. — 39. spectante: specularante. — 41. socios expulsi: socios ejus expulsi. — 42. ergo: autem. — 44. persequantur: sequebantur. — 46. Berith: Briht. — 47. quoque: vero. — 49. qui circumdantes præsidium: quos circumdantes præsidio. — *Ibid.* turris: urbis. — 51. et clausa: clausa. — 52. ostio ignem: ostio turris ignem. (*Additur turris.*)

CAPUT X.

Vers. 1. Thola filius Phua: Thoa filius Phoa. — *Ibid.* Samir: Sanir. — 2. est: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Samir: Sanir. — 3. per: (*Deest in cod.*) — 4. Jair: Air. — *Ibid.* Jair: Air. — 5. Jair: Air. — 7. Dominus: (*Deest in cod.*) — 8. in terra: terra. — 10. Dominum: (*Deest in cod.*) — 13. ultra: (*Deest in cod.*) — 15. Dixeruntque: dixerunt. — 16. quæ dicentes: qui hæc dicentes. — *Ibid.* Deo: (*Deest in cod.*) — 17. castrametati: congregati. — 18. ex nobis: a nobis.

CAPUT XI.

Vers. 1. fuit itaque in tempore illo: fuit eo tempore. — *Ibid.* Galaadites: Galaadites. — 2. Galaad uxorem: Galaad et uxorem. — *Ibid.* natus es: natus. — 3. Tob: Hob. — 5. auxilium sui: auxilium sibi. — *Ibid.* Tob: Hob. — 8. nunc: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* in Galaad: in terra Galaad. — 10. faciemus: facia-

mus. — 13. Arnon : Ernon. — 16. conscenderunt : *A ascenderunt.* — 17. dimitte me ut, etc. *dimitte ut, etc.* — *Ibid.* terram : *per terram.* — *Ibid.* quoque ad Regem : *quoque et ad Regem.* — 18. trans Arnon : *contra Ernon.* — 20. in Jasa : *in Jersa.* — 21. et percussit : *qui percussit.* — 22. Jehoc : *Jaboc.* — 24. ea quæ possedit : *eam qui possedit.* — 27. et inter filios : *et filios.* — 32. tradidit Dominus : *tradidit eos Dominus.* — 34. revertente : *revertenti.* — *Ibid.* occurrit ei unigenita filia sua : *occurrit unigenita filia.* — 35. vestimenta, et ait : *Heu me filia mi, decepti me, et ipsa decepta es : vestimenta sua, ait.* (*Cætera verba non habentur in contextu ; sed in margine litteris recentioribus hac serie, Heu filia, decepti me et ipsa decepta es.*) — 38. flebat : *flevit.*

CAPUT XII.

Vers. 1. incendemus domum : *incendemus te et domum.* — 5. in manus meas : *in manu mea.* — 6. Sibboleth : *Sebboleth.* — *Ibid.* Sibboleth : *Tebboleth.* — *Ibid.* tempore : *die.* — 7. judicavit itaque : *judicavitque.* — 11. Ahialon : *Ahilon.* — 15. Elcl : *Allel.* — 15. Pharaathon : *Pharaathon.*

CAPUT XIII.

Vers. 2. Manue : *Manoe.* — 5. enim : *autem.* — 6. maritum suum : *maritum.* — 7. nec siceram : *et siceram.* — *Ibid.* matris suæ : *matris.* — 8. Manue Dominum : *Manoe ad Dominum.* — 9. deprecantem Manue : *precantem Manoe.* — *Ibid.* Dei : *Domini.* — 12. Manue : *Manoe.* — 13. Domini ad Manue : *Dei ad Manoe.* — 15. Manue : *Manoe.* — *Ibid.* faciamus : *faciam.* — 16. si autem : *sin autem.* — *Ibid.* Manue : *Manoe.* — *Ibid.* Domini : *Dei.* — 19. Manue : *Manoe.* — 20. Manue : *Manoe.* — 21. Manue : *Manoe.* — 22. Dominum : *Deum.* — 25. Esthaol : *Esthaal.*

CAPUT XIV.

Vers. 2. matri suæ : *matrī.* — 3. cui dixerunt : *cui dixit.* — *Ibid.* populo tuo : *populo meo.* — *Ibid.* de Philistiim : *de filiabus Philistiim.* — *Ibid.* accipe : *quia placuit : accipe uxorem quæ placuit.* — 4. eo enim : *hoc enim.* — 5. et rugiens : *rugiens.* — 6. decerperet : *concerperet.* — 7. oculis : *in oculis.* — 8. aliquot : *aliquos.* — 15. vocastis nos ad nuptias : *vocasti ad nuptias.* — 16. potuero? : *potero?* — 17. ante eum : *apud eum.* — 18. vitula mea : *vitulam meam.* — 19. Ascalonem : *ad Ascalonem.*

CAPUT XV.

Vers. 1. aliquantulum : *aliquantum.* — *Ibid.* instarent : *adstarent.* — 7. petam : *expetam.* — 9. ubi : *(Deest in cod.)* — 11. imperent : *imperant.* — sic : *(Deest in cod.)* — 12. quibus Samson, jurate, ait, et spondete mihi, quod : *Respondit, jurat : mihi quod.* — 13. tulerunt eum : *tulerunt.* — 14. ita vincula : *ita et vincula.* — 15. arripiens : *et arripiens.*

CAPUT XVI.

Vers. 5. humeris suis : *humeris.* — 5. habeat : *D* *habet.* — *Ibid.* mille et centum : *mille centum.* — 7. nervicis : *nervicis.* — 9. apud se : *(Desunt in cod.)* — *Ibid.* sputamine : *stamine.* — *Ibid.* est cognitum : *cognovit.* — 10. indica mihi quo : *indica quo.* — 13. cui respondit Samson : *(Desunt in cod.)* — *Ibid.* plexueris : *texueris.* — *Ibid.* et clavum his circum ligatum terræ fixeris : *(Adduntur in cod.)* — 15. amas : *ames.* — 16. ei : *(Additur in cod.)* — 18. vidensque illa : *videns illa.* — 19. abigere : *abicere.* (*Forse abjicere.*) — 20. consurgens : *surgens.* — 23. Samson in manus nostras. (*Vers.* 24.) Quod etiam populus videns, laudabat Deum suum, eademque dicebat, tradidit Deus noster : *(Adduntur, et populum legitur.)* — 26. et recliner : *ut recliner.* — 27. spectantes : *spectabant.* — 28. pristinum Deus : *pristinam Domine Deus.* — 30. interfecit : *occidit.* — 31. vivens : *vivus.* — 32. Esthaol : *Esthaal.*

CAPUT XVII.

Vers. 1. fuitque : *fuit.* — 4. igitur eos matri : *igitur matri.* — *Ibid.* dedit eos : *(Additur eos.)* — 5. idola, implevitque unicus filiorum suorum manum : *idolum, implevitque unius filiorum suorum, manu.* — 9. venisset : *venis?* — 10. Dixitque Michas : *(Desunt in cod.)* — *Ibid.* mane apud : *mane, inquit, apud.* — 11. acquievit : *acquievitque.*

CAPUT XVIII.

Vers. 2. Sara et Esthaol : *Saraa et Esthaal.* — 4. et me mercede : *et mercede.* — 5. autem : *que.* — 6. respicit viam vestram, et iter, quo pergitis : *respiciat viam vestram, et iter per quod pergetis.* — 7. ei penitus : *eis penitus.* — 8. Esthaol : *Esthaal.* — 10. intrabimus ad securos : *intrabimus ad possidendam eam ad securos.* (*Adduntur, ad possidendam eam.*) — 11. igitur : *(Deest in cod.)* — *Ibid.* Esthaol : *Esthaal.* — 12. Judæ, qui locus ex eo tempore Castrorum Dan nomen accepit, et est post tergum Cariath-itarim : *(Adduntur in cod.)* — 17. fuerant : *sunt.* — *Ibid.* et ephod : *ephod.* — *Ibid.* sexcentis : *cum sexcentis.* (*Cum additur.*) — 19. in domo : *(Desunt in cod.)* — *Ibid.* an in una : *an una.* — 22. habitabant in ædibus : *erant in domo.* — 27. et quæ supra : *et quæ supra.* (*Additur quæ.*) — *Ibid.* in Lais : *Lais.*

CAPUT XIX.

Vers. 4. et amplexatus : *amplexatus.* — 7. velle : *(Deest in cod.)* — 8. Mane autem factio, parabat : *Mane factio, paravit.* — *Ibid.* Obsecro : *oro te.* — 9. declivior sit, et propinquet : *proclivior sit, et propinquet.* — 11. juxta : *contra.* — 15. voluit : *volebat.* — 16. et ecce apparuit homo : *ecce apparuit eis homo.* — 18. in Beth-lehem : *de Beth-lehem.* — 21. eum : *eos.* — *Ibid.* in convivium : *in convivio.* — 23. fratres : *fratres mei.* — 28. erat : *esset.* — 29. partes ac frusta : *partes divisit ac frusta.* (*Additur divisit.*)

CAPUT XX.

Vers. 1. congregavi : *conglobati.* — *Ibid.* Bersabee : *Bersebec.* — 3. scelus : *(Additur in cod.)* — 10. ei : *(Deest in cod.)* — 16. quoque : *(Deest in cod.)* — 18. Dominum : *eum.* — 21. egressique filii : *egressique inde filii.* — 22. filiis : *filiis.* — 23. ad eos : *ad eum.* — 24. filios : *(Deest in cod.)* — 27. interrogaverunt : *(Ita habebat lectio vetus ; modo, ea abrasa, in terra jacerunt superscribitur.)* — 51. ferebatur : *ferebat.* — *Ibid.* et altera : *altera.* — 55. in illo die : *illo die.* — 57. eam : *(Additur in cod.)* — 58. ut postquam : *ut postquam.* (*Sed additur ut.*) — *Ibid.* ut ascendente in altum fumo, captam urbem demonstrarent : *(Adduntur suprascripta verba in cod.; et ascendente legitur.)* — 59. persequantur : *sequantur.* — 43. atque prostrati : *atque ita prostrati.* (*Additur ita.*)

CAPUT XXI.

Vers. 2. et magno : *et cum magno.* — 5. se : *(Deest in cod.)* — 6. fratre suo Benjamin : *fratres suos filios Benjamin.* — 7. enim : *(Additur in cod.)* — *Ibid.* nos : *(Deest in cod.)* — 8. Et ecce : *ecce.* — *Ibid.* Jabes : *Jabis.* — 9. eo quoque : *eoque.* — 10. Jabes : *Jabis.* — 11. omne generis masculini : *omnes masculos.* — *Ibid.* autem : *(Deest in cod.)* — 12. Jabes : *Jabis.* — 13. eis : *(Deest in cod.)* — *Ibid.* eas : *eos.* — 14. veneruntque : *venerunt.* — *Ibid.* in illo tempore : *in Silo tempore.* — *Ibid.* Jabes : *Jabis.* — 15. pœnitentiam : *pœnitentiam.* — 18. enim : *(Deest in cod.)* — *Ibid.* juramento et maledictione qua, etc. *juratione et maledicto quod, etc.* — 19. Septentrionem urbis Bethel ad orientalem plagam : *Septentrionalem plagam.* — *Ibid.* Lebna : *Lebna.* — 20. et latitate : *latete.* — 21. rapite ex eis : *rapite eas.* — 22. ac fratres : *aut fratres.*

LIBER RUTH.

CAPUT I.

Vers. 2. Et duo filii, alter Mahalon et alter Chelion Ephratæ: e duobus filiis, alter vocabatur, Mahalon; et alter Chelion, Ephratæ. — 4. Moabitidas: (Additur in cod.) — 6. et surrexit: surrexit. — 7. nuru: nuru sua. — Ibid. revertendi posita: posite revertenti. — 8. matris vestræ: patris vestri. — 15. premit: pressit. — 14. rursum: (Additur in cod.) — Ibid. reversa est: reversa. — 16. enim: (Deest in cod.) — Ibid. et ubi: ubi. — 17. et te: (Ita videtur habuisse lectio vetus; modo superscribitur a te.) — 19. sunt simul, et venerunt: simul venerunt. (Secundis curis codex habet, ut Editio.) — 20. vocate me Mara; vocate me Mara. (Additur vero me.)

CAPUT II.

Vers. 1. viro: vir. — Ibid. opum: facultatum. — Ibid. clementis in me: clementissimi. — 5. nomine: (Deest in cod.) — 5. dixitque Booz juveni qui messoribus præerat: (Adduntur in cod.) — 8. B jungere: jungite. — 10. super terram: (Adduntur litteris recentioribus, eraso quodam verbo; legique

A prius adorans eum, conjectura est.) — Ibid. et nosse: ut nosse. — 11. reliqueris: dereliqueris. — 15. apud: ante.

CAPUT III.

Vers. 3. potumque: potumve. — 4. operitur: operietur. — 7. esset: fuisset. — 9. ait illi: ait. — Ibid. illaque: illa. — 10. juvenes pauperes: juvenes sive pauperes. — 11. enim: autem. — 15. ille: (Deest in cod.) — 14. usque ad nocis, etc.: usque no. tis, etc. — 16. narravitque ei: narravitque. — Ibid. fecis et: dixit. — 17. Et ait; ecce sex modis hordei dedit mihi: (Adduntur in cod.) — Ibid. socrum: domum. — (Ita habet lectio vetus; sed socrum superscribitur litteris recentioribus.)

CAPUT IV.

Vers. 5. vendet: vendit. — 7. ut si quando: si quando. — Ibid. cessionis: concessionis. — 8. propinquo suo Booz: propinquo Booz. — Ibid. tuum: (Deest in cod.) — 9. populo, testes, etc.: populo, ait, testes, etc. — 11. sit: (Additur in cod. — Ibid. Ephrata: Euphrata. — 15. illi: (Additur in cod.) — 16. fungebatur: fungebantur.

LIBER PRIMUS SAMUELIS

Quem nos primum Regum dicimus.

HIERONYMI IN LIBROS REGUM PRÆFATIO.

(Habetur in cod.)

IMPRESS. lin. 14. et nomen: Cod. nomen. — Lin. 17. et centesimus decimus octavus: (Desunt in cod.) — Lin. 44. facta ejus narrantur: facta narrantur. — Lin. 45. quem nos Regum: quem nos Regnorum. — Lin. 47. quarto Regum: quarto Regnorum. — Col. 2. Lin. 5. Misle: Misaloth. — Ibid. Quartus: (Deest in cod.) — Lin. 4. Ecclesiasten: et Ecclesiasten. — Ibid. Coheleth: Accoheleth. — Ibid. Quintus, Canticum, etc.: et Canticum, etc. — Lin. 32. in templo Dei: in tabernaculo Dei. — Lin. 39. ea quæ viliora: eadem quæ viliora.

CAPUT I.

Vers. 1. Thobu: Thahu. — 4. et immolavit: ut immolaret — 5. tristis quia Annam: tristi qui Annam. (Ita habet contextus; sed litteris recentioribus, quia superscribitur.) — 6. exprobraret quod: exprobraret eam eo quod. — 7. ad templum: templum. — 9. domus Domini: templi Domini. — 12. autem: ergo. — 13. nimis: (Deest in cod.) — Ibid. vinumque: vinum. — 17. et Deus: et Dominus Deus. (Additur vero et.) — 21. ejus (Additur.) — 22. ut appareat: et appareat. — 25. et lactavit filium suum: (Adduntur in cod.) — 25. vitulum: Ita etiam habebat contextus; modo vero vitulus superscribitur. — 26. Anna: (Deest in cod.) — 28. oravit: adoravit.

CAPUT II.

Vers. 1. Deo: Domino. — 5. repleti: saturati. — 6. inferos: infernum. — 9. suorum: (Deest in cod.) — 11. in Ramatha: Ramatha. — 14. venientium: (Non habetur in contextu; in margine autem venientium additur.) — 19. immolaret: immolarent. — Ibid. solemnem: solemnem, et votum suum. — 20. ei: (Deest in cod.) — 25. placari ei potest: placari potest. — 29. offerantur: (Additur in cod.) — 30. honorificaverit: glorificaverit. — 32. videbis armulum: videbis Christum æmulum. — Ibid. in universis: universis. — 35. venerit: venerint. — 35. faciet: faciat.

CAPUT III.

Vers. 2. ergo: autem. — 5. et abiit: abiit. — 9. vocavit: vocaret. — 13. filios: filios suos. — 15. usque mane: usque in mane. — 17. celaveris me: celaveris a me.

CAPUT IV.

Vers. 1. illius: illis. — 2. Philisthæis: a Philisthæis. — 3. ut salvet: et salvet. — 6. et hæc: est hæc. — (Additur vero est.) — 7. dicentes: (Deest in cod.) — 9. sicut et illi servierunt nobis: sicut illi servierunt vobis. — 12. in die illa: (Non habetur in cod.) — 13. Dei: Domini. — 17. Respondens: Respondit. — Ibid. ille: (Deest in cod.) — Ibid. Dei: Domini. — 19. subiti: subito. — 20. ejus: (Desideratur in cod.) — 22. ait: et ait.

CAPUT V.

Vers. 2. Tuleruntque: tulerunt. — 3. ante: (Additur in cod.) — Ibid. eum: (Deest in cod.) — 6. et percussit in secretiori parte natium Azotum, et fines ejus: (Non habetur in cod.) — Ibid. in Civitate. (vers. 7.) Videntes, etc.: Et percussit in secretiori parte natium Azotum et fines ejus. Videntes, etc. — 8. Gethai: Ethai. — Ibid. circumduxerunt arcam Dei: et: (Adduntur in cod.) — 9. Domini per: Dei super.

CAPUT VI.

Vers. 3. recedat: recedet. — 4. ei: (Deest in cod.) — 5. terram: terram vestram. — 6. aggravatis: gravatis. — 7. munus: (Additur in cod.) — 8. tolletisque: tolletis. — 9. finium: confinium. — Ibid. Bethsames, ipse: Bethsames ipsa. — 12. Bethsames: Bethsames. — 15. et elevantes oculos suos: elevantes oculos. — Ibid. cum viderent: (vers. 14.) Et plaustrum venit in agrum, etc.: cum eam vidissent et plaustrum. Venit in agrum, etc. — Ibid. conciderunt: conciderunt. — 15. Viri Bethsamitar: viri autem Bethsamitar. — 18. erat usque in die: erat in die. — 19. eo quod Dominus: quod Dominus. — 21. reducite: ducite.

CAPUT VII.

Vers. 1. reduxerunt: duxerunt. — Ibid. Domini. (vers. 2.) Et factum est, ex qua die ianxit arca: (Adduntur in cod.) — Ibid. omnis domus Israel post Dominum. (vers. 5.) Ait autem Samuel ad universam: (Hæc in margine habetur litt. recent., et asis e contextu quibusdam litteris.) — Ibid. Dominum: Dominum Deum vestrum. — Ibid. Baalan: (Non habetur in cod.) — 5. Dominum: ad Dominum. — 10. Philisthæum intere prælium: Philistheos intere prælium. (Additur cœperunt.) — 11. viri: filii. — 12. loci: (Deest in cod.) — 13. ut venirent: venire. — 14. Israeli: (Non habetur in cod.) Ibid. liberavitque: liberavit. — 16. Galgala: Galgal. — 17. enim: (Deest in cod.)

CAPUT VIII.

Vers. 1. super: (*Deest in cod.*)— 2. Bersabee: *Bersebee.*— 6. ad Dominum: *Dominum.*— 9. jus regis qui regnaturus: *jussa regis qui regnaturus.*— 11. jus regis qui imperaturus: *jussa regis qui imperaturus.*— 16. etiam: *autem.*— 17. quoque: (*Non habetur in cod.*)

CAPUT IX.

Vers. 1. Bechorath: *Beceeth.*— 5. in terram Suph, dixit, etc.: *in terram Suph, et non invenissent, dixit, etc.*— *Ibid.* puerum: *puerum suum.*— 7. cisterilis: *satarciis.*— 9. Deum: *Dominam.*— *Ibid.* et eamus: *eamus.*— 13. comedent: *comedant.*— 16. terra; (*Deest in cod.*)— *Ibid.* populum meum de manu Philistinorum: (*Adduntur litteris multum vetustis.*)— 19. comedatis: *comedas.*— 20. ne sollicitus: *nec sollicitus.*— 26. cumque: *cum enim.*

CAPUT X.

Vers. 1. suum: *ejus.*— *Ibid.* in circuitu ejus sunt: *in circuitu sunt.*— *Ibid.* Deus: *Dominus.*— 5. Dei: *Domini.*— 8. quid: *quæ.*— 11. videntes: *viderunt.*— 12. responditque alius: *respondensque alter.*— *Ibid.* ejus: (*Ita recentius scriptum est, abrasa priori lectione.*)— 19. autem: (*Non habetur in cod.*)— *Ibid.* Deum: *Dominum Deum.*— 23. cucurrerunt: *concurrerunt.*— 24. non sit similis illi: *non est similis eis.*

CAPUT XI.

Vers. 4. hæc: (*Deest in cod.*)— 5. veniebat: *veniebat mane.*— 6. Domini: *Dei.*— 9. in Jabes: *Jabes.*— 12. num regnabit?: *non regnabit.*

CAPUT XII.

Vers. 2. incanni: *canni.*— 5. testis est Dominus: *testis Dominus.*— 6. adest: (*Non habetur in cod.*)— 11. Balan: *Belan.*— 14. eritis et vos, et rex qui, etc.: *eritis vos, et rex vester qui, etc.*— 15. sermones ejus: *os Domini.*— 24. et ex toto: *ex toto.*

CAPUT XIII.

Vers. 1. erat: (*Deest in cod.*)— 2. duo millia; (*Non habentur in cod.*)— 7. in terram: *terram.*— *Ibid.* Galgata: *Gatga.*— 14. et præcepit ei Dominus ut e-set dux super populum suum: (*Adduntur in cod.*)— 15. ascendit: *descendit.*— 17. præliandum: *prædandum.*— *Ibid.* Ephra: *Ephrata.*— 18. Sabaa: *Saba.*— 22. Saule et Jonatha: *Saul et cum Jonatha.*— 23. transcenderet: *transcenderent.*

CAPUT XIV.

Vers. 1. in quadam: *quadam.*— *Ibid.* Jonathas: *Jonathan:* (*Ita constanter legit codex Gothicus, ubi excussum, Jonathas.*)— 3. Achias: *Achia.*— *Ibid.* Johabod: *Johabod.*— *Ibid.* quo: *quod.*— 5. ad meridiem: *a meridie.*— 6. Jonathas: (*Additur in cod.*)— *Ibid.* multis: *multitudine.*— 10. manibus nostris: *manus nostras.*— 11. stationi Philistinorum; dixerunt: *statio Philistinorum dixit.*— 12. ostendemus: *ostendimus.*— 13. eum. Itaque, etc.: *eum, et cum vidissent faciem Jonathæ. Itaque, etc.*— 14. qua: *quam.*— 15. et per agros: *per agros.*— *Ibid.* sunt castra: *est terra.*— 21. qui erant: *et qui erant.*— *Ibid.* cum Saul: (*Additur cum.*)— 22. quoque: *enim.*— 23. ad Beth-aven: *Beth-aven.*— 24. viri Israel sociati sunt sibi: *vir Israel sociatus sibi est.*— 27. favum: *favo.*— 28. vir: (*Non habetur in cod.*)— 31. Aialon: *Ahilon.*— 35. autem: (*Deest in cod.*)— 36. Philisthæos: *Philistiim.*— *Ibid.* Deum: *Dominum.*— 37. eos: *eum.*— *Ibid.* in die illa: (*Ita habet contextus; recens lectio in margine ita, Dominus in die illa.*)— 40. altera: *una.*— 41. Deus Israel da iudicium: *Deus da iudicium.*— *Ibid.* hæc iniquitas est in populo tuo: *ita est in populo tuo hæc iniquitas.*— 42. et inter Jonathan: *et Jonathan.*— 43. et indicavit ei: *et indicavit.*— 47. Et Saul: *At Saul.*— *Ibid.*

A Soba: *Suba.*— 49. et nomina: *nomina.*— 50. Achinoam: *Ahinoem.*— 51. fuit: *fuerat.*

CAPUT XV.

Vers. 2. Dominus: *Dominus Deus.*— 3. et percutite: *percutite.*— *Ibid.* parcas ei: *parcas eis.*— *Ibid.* ex rebus ipsius: *ex ipsis.*— *Ibid.* et parvulum atque: *et a parvulo usque.*— 4. Juda: *de Juda.*— 6. recedite: *et recedite.*— 7. venias ad Sur: *venit Assur.*— 18. pugnabis: *pugna.*— 23. Dominus: (*Deest in cod.*)— 27. quæ et scissa: *quæ scissa.*— 35. concidit eum Samuel coram, etc.: *concidit Samuel Agag coram, etc.*

CAPUT XVI.

Vers. 1. providi enim in filiis ejus mihi regem: *providi enim mihi in filiis suis regem.*— 4. pacificusne est ingressus: *pacificus ingressus.*— 7. ego: (*Non habetur in cod.*)— *Ibid.* autem: *enim.*— 10. itaque: *autem.*— *Ibid.* Non elegit Dominus ex istis. (*vers. 11.*) Dixitque Samuel ad Isai: (*Adduntur in cod.*)— *Ibid.* veniat: *venierit.*— 16. Dominus noster, et: *Dominus noster rex, et.*— *Ibid.* querent: *ut querant.*— 17. ergo: (*Deest in codice.*)— 20. itaque: (*Non habetur in cod.*)— *Ibid.* Saul: *Sauti.*— 22. misitque: *misit ergo.*— 23. Domini malus arripiebat: *Dei malus arripiebat (Additur malus.)*— *Ibid.* enim: (*Non est in cod.*)

CAPUT XVII.

Vers. 2. Saul: (*David legebatur; sed modo abraham est, atque recentiori atramento scribitur Saul.*) *Ibid.* filii: *virii.*— *Ibid.* ad pugnandum: (*Adduntur in cod.*)— 5. et Israel stabat supra montem ex altera parte: (*Desunt in cod.*)— *Ibid.* vallisque: *vallis, quæ.*— 6. æreus: (*Ita habet lectio vetus; modo superscribitur ferreus.*)— 13. et nomina: *hæc nomina.*— *Ibid.* tertius quoque Samma: *tertiusque Semma.*— 15. a Saul: *a Saule.*— 33. est: (*Non habetur in cod.*)— 34. et tollebat: *tollebantque.*— 35. persequer: *sequer.*— 36. quoniam quis est iste Philisthæus incircumcisus?: (*Desunt in cod.*)— 37. eripuit: *eruit.*— 39. non usum: *nec usum.*— 40. processit: *projectit.*— 42. Erat autem: *erat enim.*— 50. percussumque Philisthæum interfecit: (*Adduntur litteris vetustis.*)— 51. eduxit eum de vagina: *eduxit de vagina.*— 52. percuti sunt Philisthæos: *percuti Philisthæos.*— 52. portas: *portam.*— *Ibid.* de Philistiim in via Saraim: *Philistiim in via Saraim.*— 55. adolescens? *adolescens Abner?*

CAPUT XVIII.

Vers. 4. et arcum: *arcum.*— 5. se: (*Deest in cod.*)— 6. et in sistris: *et sistris.*— 8. autem: (*Deest in cod.*)— 10. Saul: *in Saul.*— *Ibid.* manu: *in manu.*— 15. intrabat: *stabat.*— 16. autem: (*Non habetur in cod.*)— 17. dixitque: *dixit autem.*— *Ibid.* autem: (*Non habetur in cod.*)— 20. dilexit autem David Michol filiam Saul alteram: *Dilexit autem Michol filia Saul altera David.*— 21. dixitque: *dixit ergo.*— *Ibid.* ad David: (*Non habetur in cod.*)— 23. ut fiat ultio de inimicis regis. Porro Saul cogitabat tradere David in manus Philistinorum: (*Adduntur in cod.*)— 27. abiit cum viris: *abiit in Accaron cum viris.*— *Ibid.* ex: (*Deest in cod.*)— *ibid.* gener ejus: *gener regis.*— 28. quod: *quia.*— 29. factusque est: *factus est.*— 30. a principio autem egressionis: *a principio ingressionis.*

CAPUT XIX.

Vers. 3. ad patrem meum: *ad patrem meum bonæ.*— 9. manu sua: *in manu sua.*— 11. misit ergo: *misit autem.*— *Ibid.* suos in domum, etc.: *suos nocte in domum, etc.*— 12. deposuit: *et deposuit.*— 13. operuit eam: *operuit ea.*— 18. nuntiavit: *renuntiavit.*— 19. autem: (*Non est in cod.*)— *Ibid.* Ramatha: *Rama.*— 20. etiam: *autem.*— 21. misit et alios: *misit alios.*— 22. interrogavit: *interrogabat.*— *Ibid.* Rama-

tha : Rama.—23. Ramatha, et factus : Rama et factus.—*Ibid.* ingrediens, et prophetabat : (Adduntur in cod.) — *Ibid.* Ramatha : Rama.—24. ipse : (Non habetur in cod.)

CAPUT XX.

Vers. 1. Ramatha : Rama.—2. celavit me : celavit a me.—3. dicit : dicit.—6. si : etsi.—8. tecum : (Deest in cod.)—9. a me : a te.—11. veni et egrediamur foras in agrum : veni egrediamur in agrum.—13. Jonathæ, et hæc addat : In Jonathan, et hæc auget.—14. si vero : si autem.—15. in sempiternum, quando, etc. : in sempiternum, aut si non fecero, quando, etc.—16. et requisivit Dominus de manu inimicorum David : (Desiderantur in cod.) — *Ibid.* enim : (Deest in cod.)—19. quando : quo.—22. nihil est mali : nihil mali.—*Ibid.* in pace : (Non habetur in cod.)—23. autem : (Deest in cod.) — *Ibid.* sumus : fuimus.—27. vacuus : (Additur in cod.)—35. a patre suo : patri suo.—38. iterum : (Non habetur in cod.) —43. David ; (Desideratur in cod.)

CAPUT XXI.

Vers. 1. Et dixit ei : Et surrexit obviam et dixit ei.—2. missus es a me : emissus es. — *Ibid.* et illum : et in illum.—3. ergo : autem.—4. Sacerdos ad : (Deest in cod.)—*Ibid.* David : (Ita habebat contextus ; modo vero, eo abraso, Sacerdos scribitur.) — *Ibid.* a mulieribus ? Et, etc. : a mulieribus manducant. Et, etc.—7. quidam : (Deest in cod.) — *Ibid.* pastorum Saul : pastorum Saul ; hic pascebat mulas Saul : (Adduntur verba hic pascebat...) — 8. gladium ? quia : gladium ? da mihi quia, etc. (Sed adduntur verba da mihi.)—11. dixeruntque servi : dixeruntque ei servi.—*Ibid.* ad eum : (Non legitur in cod.)—12. David : (Deest in cod.)—13. coram eis : coram Achis.—14. Et ait : et cecidit ad ostia civitatis, et ait. (Adduntur, cecidit...) —15. hiccine ingredietur domum meam ? dimitte illum hinc, et ne ingrediatur domum meam.

CAPUT XXII.

Vers. 1. inde : (Deest in cod.) — 2. ære alieno : a rege alieno.—5. profectus est David et venit : profectus David venit.—*Ibid.* bareth : Dareth.—7. audite me nunc : audite nunc.—*Ibid.* agros et vineas : agros aut vineas.—8. vicem meam doleat : vicem doleat.—*Ibid.* insidiantem mihi usque hodie : inimicum insidiantem mihi usque hodie ; (Adduntur in cod. verba insidiantem mihi.) — 9. Respondens autem Doeg : Respondit Doeg.—*Ibid.* sacerdotem : (Additur in cod.) —11. Rex : Saul rex.—*Ibid.* sacerdotem : (Deest in cod.)—*Ibid.* Achitob : Achitob sacerdotem.—15. Dominum : Deum.—17. et non : non.—18. ad Doeg : ad Doeg Idumæum. (Additur Idumæum.)—*Ibid.* Sacerdotes : Sacerdotes Domini.—19. percussit : percusserunt.—*Ibid.* et parvulos : parvulos.—*Ibid.* bovemque : bovem.—21. Sacerdotes : (Ita modo legitur, erasa veteri lectione.)

CAPUT XXIII.

Vers. 1. Ceilam : Ceila.—2. percuties : percutias.—*Ibid.* et Ceilam salvabis : et salvabis Ceila.—3. Ceilam : Ceila.—4. rursum ergo : rursumque.—*Ibid.* Ceilam : Ceila.—5. ergo : (Deest in cod.)—*Ibid.* Ceilam : Ceila.—6. Ceilam : Ceila.—7. autem : (Non habetur in cod.)—*Ibid.* Ceilam : Ceila.—*Ibid.* et seræ sunt : et seræ.—10. Ceilam : Ceila.—13. sexcenti, et : sexcenti viri, et.—*Ibid.* salvatus esset : salvatus est.—*Ibid.* exire : rex ire.—19. Hachila : acile.—20. desideravit : desiderat.—22. ergo : (Deest in cod.) —*Ibid.* ubi sit pes ejus, vel, etc. : ubi sit pes ejus velociter, vel, etc.—*Ibid.* eum ibi, recogitat, etc. — eum ibi, ubi dixistis, recogitat, etc.—25. certam : incertam.—24. in Ziphante : Ziphante.—*Ibid.* Jesimon : Jesimath.—26. Et ibat Saul ad : Stabat Saul, et servi ejus ad.—*Ibid.* et viri ejus erant in latere : et servi ejus in latere.

CAPUT XXIV.

Vers. 4. caulas ovium : caulas quoque ovium.—5. tibi : (Deest in cod.) — 7. vivit Dominus, quia nisi Dominus percussisset eum, aut dies ejus venerit ut moriatur aut descendens in prælium perierit, propitius mihi sit Dominus, ut non mittam manum meam in Christum Domini : (Non habetur in cod.) — 9. David post, etc. : et David post, etc.—*Ibid.* Saul, dicens, etc. : David, dicens, etc.—10. loquentium David : loquentium et dicentium David : (Adduntur verba rot. charact.) 11. cogitavit : cogitavi.—12. summatem : oram.—14. sicut et in, etc. : sicut in, etc.—15. persequeris : sequeris.—*Ibid.* persequeris : sequeris.—*Ibid.* persequeris : sequeris.

CAPUT XXV.

Vers. 1. autem ; (Non habetur in cod.)—*Ibid.* universus ; (Additur in cod.)—*Ibid.* sepelierunt eum in, etc. : sepelierunt in, etc.—3. illius erat Nabal : illius Nabal.—6. meis : (Ita habebat contextus ; modo tuis superscribitur.)—7. in deserto : in deserto oves. (Additur oves.)—8. venimus ad te. (Adduntur ad te.)—10. et quis est : aut quis est.—12. dixerat : dixerat Nabal.—13. pueris : viris.—14. suis : (Non habetur in cod.)—15. fuimus : sumus.—17. recogita : cogita.—18. et quinque arietes coctos : (Adduntur in cod.)—20. et illa : illa.—21. et reddidit mihi malum pro bono : (Adduntur in cod.)—23. prociidit : corruit.—25. ne : non.—*Ibid.* iniquum : iniquissimum.—26. nunc ergo domine mi : (Adduntur, et mi rex legitur.)—29. anima rotabitur : animæ rotabuntur.—31. ancillæ tuæ. Et ait, etc. : ancillæ tuæ et tu benefacias ei. Et ait, etc.—34. Nabal : de Nabal, (Additur vero de.)—43. Achi-noam : Achinoem.—44. David Phalti : David alio viro Phalati.

CAPUT XXVI.

Vers. 1. hachila : achilæ.—*Ibid.* solitudinis : solitudinis in via.—3. hachila : achilæ.—4. illuc : (Non habetur in cod.)—5. et Saulem : Saulem.—9. extendit : extendit.—11. igitur : autem.—12. David : (Non habetur in cod.)—*Ibid.* evigilaret : vigilet.—16. fecistis : fecisti.—*Ibid.* ubi sit scyphus : ubi scyphus.—17. numquid vox hæc tua fili mi : num vox hæc tua est fili mi.—*Ibid.* et ait David : et David.—21. enim : (Non legitur in cod.)—*Ibid.* in oculis tuis hodie : in oculis tuis : hodie, etc. (Duo illa puncta præmittantur hodie.)—*Ibid.* enim : (Non habetur.)—22. regis : (Deest in cod.)—25. hodie : (Desideratur in cod.)—*Ibid.* extendere : levare.

CAPUT XXVII.

Vers. 1. una : in una.—*Ibid.* ut desperet : et desperet.—3. et domus : vir et domus.—*Ibid.* dux : (Additur in cod.)—*Ibid.* Achi-noam : Achinoem.—8. Gerzi : Gedri.—10. respondebat : respondebatque.

CAPUT XXVIII.

Vers. 1. præpararentur : pararentur.—*Ibid.* egredieris : ingredieris.—3. Ramatha : Rama.—8. et abii : abiit.—*Ibid.* et ait illi : et ait.—13. vidisti ? Et ait, etc. : vidisti indicia mihi ? Et ait, etc. (Adduntur verba rot. charact.)—14. se : (Deest in cod.)—17. tuum : (Non legitur in cod.)—21. mea : (tua modo superscribitur, cum antiqua lectio mea videatur habuisse.)—22. et ponam : ut ponam.—*Ibid.* ut comedens : et comedens.—23. coegerunt autem eum servi : coegerunt autem servi.

CAPUT XXIX.

Vers. 1. ergo : autem.—*Ibid.* universa : (Deest in cod.) — 5. numquid : num.—4. prælium, ne, etc. : prælium, et non sit consiliarius noster, ne, etc. (Adduntur verba et non...) —*Ibid.* enim : (Additur.)—8. quid enim feci : quid enim mali feci.

CAPUT XXX.

Vers. 5. dux : (Additur in cod.)—*Ibid.* Achinoam :

Achinoem.—8. *persequare latrunculos : persequare an A non latrunculos.*—*Ibid.* an non? : (*Non habentur in cod.*)—15. qui ait : *qui ait ei.*—14. *plagam : partem.*—15. ego : (*Deest in cod.*)—19. quisquam : *quicquam.*—20. tulit universos : *tulit David universos.*—21. *jusserat : jussit.*—22. *iniquus de viris, qui icrunt cum David : iniquus, qui erat cum David.*—*Ibid.* *sufficiat : sufficit.*—23. in manus nostras, (*vers. 24*) *nec audiet vos quisquam : in manu nostru, nec audiat vos quicquam.*—28. *Esthamo : Esthama.*—29. *Jerameel : Jerameli.*—30. *Harama : Rama.*—31. *David et viri : David ipse et viri.*

CAPUT XXXI.

Vers. 1. *Interfecti : vulnerati.*—2. *et in filios : et filios.*—*Ibid.* *Melchisua : Melchisue.*—4. *terrore : timore.*—*Ibid.* *gladium suum : gladium.*—7. *filii : viri.*—12. *veneruntque : et venerunt.*—*Ibid.* *Galaad : (Non habetur in cod.)*—*Ibid.* *igni : (Deest in cod.)*

(*Hic in Exemplari Gothico hæc habentur :*) Incipiunt capitula Libri secundi, secundum quosdam; nam secundum hanc S. Hieronymi editionem, quæ ex Hebræo translata est, primus et secundus Samuelis unus in Canone habetur.

LIBER SECUNDUS SAMUELIS

Quem nos secundum Regum dicimus.

CAPUT I.

Vers. 4. *Fugit populus ex, etc. : fuit populus a, etc.*—5. *ei. (Deest in cod.)*—6. *Et ait : ait.*—12. *eo quod : quod.*—13. *tu : (Non habetur in cod.)*—15. *suis : (Desideratur in cod.)*—17. *autem : itaque.*—18. *in libro : in lege.*—*Ibid.* *et ait : Considera Israel pro his qui mortui sunt super excelsa tua vulnerati. (In contextu hæc verba non habentur ; eorum vero loco in margine ita scribitur : Et dixit : Flete Israel de interfectis suis ac vulneratis.)*—20. *in comitis : in conspectu.*—21. *veniant : venient.*—25. *est : es.*—26. *suum : (Deest in cod.)*

CAPUT II.

Vers. 1. *ad cum : (Non habetur in cod.)*—2. *Achinoam : Achinoem.*—6. *et ego : ego.*—10. *cæpisset : cæpit.*—11. *imperans : imperasse.*—12. *pueri : (Puer modo scribitur, erasa lectione priori.)*—15. *convenissent : venissent.*—*Ibid.* *in una parte : ex una parte.*—15. *ergo : enim.*—19. *neque : sive.*—21. *urgeret : ut urgeret.*—22. *et noli : noli.*—23. *illum : (Non habetur in cod.)*

CAPUT III.

Vers. 1. *longa : grandis.*—2. *ejus : (Deest in cod.)*—*Ibid.* *Achi-noam : Achinsem.*—3. *Cheleab : Cheleab.*—*Ibid.* *Tholmai : Tholomai.*—4. *filii Abital : Abital.*—5. *Egla : Agla.*—7. *Raspha, filia Aia : Respha filia Achia.*—8. *hodie, qui, etc. : hodie ipse mihi feci hæc, qui, etc.*—*Ibid.* *super domum : cum domo.*—11. *potuit : poterat.*—12. *Abner : (Non habetur in cod.)*—14. *Michol, quam, etc. : Michol filiam Saul, quam, etc.*—16. *Bahurim : ad Bahurim.*—*Ibid.* *et revertere : revertere.*—18. *ad David : David.*—25. *erant : fuerant.*—*Ibid.* *nuntiatum est itaque Joab : nuntiatumque est ad Joab.*—25. *ad te : (Desideratur in cod.)*—27. *adduxit : abduxit.*—28. *Deum : Dominum.*—29. *sustinens : patiens.*—*Ibid.* *et tenens : tenens.*—32. *David : (Non habetur in cod.)*—39. *unctus rex : unctus sum rex.*

CAPUT IV.

Vers. 1. *Isboseth : (Desideratur in cod.)*—4. *tolens itaque : tollensque.*—6. *ingressi sunt autem domum latenter assumentes spicas tritici, et, etc. : et assumentes spicas tritici, latenter ingressi sunt domum, et, etc.*—7. *nocte : die.*—10. *occidi eum in Siceleg : occidi in Siceleg.*—*Ibid.* *mercedem dare : mercedem me dare.*—11. *nunc cum homines : nunc homines.*—*Ibid.* *non : (nunc superscriptum est, abraso non de veteri lectione.)*—12. *pueris suis : pueris.*

CAPUT V.

Vers. 2. *sed et heri : sed heri.*—5. *venerunt quoque et seniores Israel : veneruntque senes de Israel.*—*Ibid.* *David in regem : David regem.*—5. *super Judam : (Desunt in cod.)*—6. *est David : est ad David.*—8. *David : (Desideratur in cod.)*—*Ibid.* *abstulisset : (Non habetur in cod.)*—*Ibid.* *in templum :*

templum.—10. *exercituum : (Deest in cod.)*—15. *ergo : autem.*—*Ibid.* *David : (Deest in cod.)*—14. *et Nathan : Nathan.*—15. *Jehahar : Ahiaar.*—*Ibid.* *et Nepheg : Nepheg.*—16. *et Elioda et Eliphalet : Elioda et Eliphalet.*—17. *ergo : vero.*—*Ibid.* *David in regem : David regem.*—20. *ergo : autem.*—21. *B sibi : ibi.*—23. *contra eos : obviam eis.*—24. *ut percutiat : et percutiet.*—25. *Gabaa : Gabee.*

CAPUT VI.

Vers. 2. *David : (Non habetur in cod.)*—*Ibid.* *Domini : Dei.*—3. *tuleruntque eum de domo Abinadab, qui erat in Gabaa : Oza autem et Ahio, filii Abinadab, minabant plaustrum novum : (Adduntur in cod.)*—6. *Nachor : Nachon.*—*Ibid.* *Dei : Domini.*—*Ibid.* *declinaverunt eam : declinaverunt ad eam.*—7. *iratusque est : iratus est.*—9. *in die illa : (Adduntur in cod.)*—15. *percutiebat in organis armigatis, et, etc. : (Non habetur in cod.)*—15. *domus. (Deest in cod.)*—16. *in civitatem : civitatem.*—*Ibid.* *sallantem : psallentem.*—17. *imposuerunt : posuerunt.*—20. *reversusque est : reversus est.*—21. *in Israel : Israel.*—22. *meis : tuis.*—23. *in diem : ad diem.*

CAPUT VII.

Vers. 6. *illa : (Deest in cod.)*—*Ibid.* *ambulabam : ambulavi.*—7. *edificastis : edificasti.*—9. *ubicumque : in quibus.*—11. *prædicit : prædicet.*—*Ibid.* *faciat tibi Dominus : faciet tibi.*—15. *a facie mea : a facie tua.*—16. *faciem tuam : faciem meam.*—17. *ad David : David.*—18. *et quæ : aut quæ.*—19. *Domine Deus, nisi, etc. : Domine Deus, quia dilexisti me, nisi, etc.*—22. *neque est : neque enim est.*—23. *ivit Deus : ibit Dominus.*—*Ibid.* *et Deum ejus. (vers. 24.) Firmasti enim tibi : cujus es Deus, et firmasti tibi.*—*Ibid.* *Domine Deus factus : Domine factus.*—26. *ut magnificetur : et magnificetur.*—27. *te oratione hæc : orationem hanc.*—29. *benedictione : et benedictione.*

CAPUT VIII.

Vers. 3. *Adar-ezer : Adezer.*—*Ibid.* *Ephraten : Euphraten.*—5. *de Syria : Syria.*—*Ibid.* *Adar-ezer : Adedezer.*—6. *servavitque Dominus : servavit Dominus.*—7. *arma aurea, quæ, etc. : arma aurea, et torques, quæ, etc.*—*Ibid.* *Adar-ezer : Adadezer.*—8. *Adar-ezer : Adadezer.*—*Ibid.* *et mare æneum et columnas et altare : (Non habetur in cod.)*—9. *Adar-ezer : Adadezer.*—10. *Adar-ezer : Adadezer.*—*Ibid.* *Adar-ezer : Adadezer.*—*Ibid.* *vasa aurea, et vasa argentea : vasa argentea, et vasa aurea.*—12. *Adar-ezer : Adadezer.*—13. *decem et octo : duodecim.*—*Ibid.* *viginti tria millia : viginti millia.*—16. *Ahilud : Ahind.*—17. *Achimelec : Abimelech.*

CAPUT IX.

Vers. 3. *numquid superest : num superest.*—7. *et tu comedes : et comedes.*—11. *ad regem : (Desunt in cod.)*—*Ibid.* *faciet : faciat.*—*Ibid.* *mensam*

mensam : mensam (nam. — 12. serviebat : serviebat. A
— 13. quia : qui.

CAPUT X.

Vers. 5. David, manete, etc. : *David, dicens, manete, etc.* — *Ibid.* crescat barba vestra : *crescant barbae vestrae.* — 8. ergo : autem. — *Ibid.* et Robob : (*Deest in cod.*) — 12. Dei nostri : *Domini nostri.* — 14. Jerusalem : *in Jerusalem.* — 16. Adar-exer : *Adadazer.* — *Ibid.* Adar-exer : *Adadazer.* — 17. Helam : *Elemu.* — 19. autem : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Adar-exer : *Adadazer.* — *Ibid.* esse : (*Non habetur in cod.*)

CAPUT XI.

Vers. 1. autem : ergo, ut. — 2. desambularet : *ambulare.* — 3. Hethæi : *Cethæi.* — 6. Hethæum : *Cethæum.* — 7. et venit Urias ad David : (*Adduntur in cod.*) 8. et egressus : *egressus.* — 9. descendit ad : *ascendit in.* — 10. de via venisti : *de via longinqua venisti.* — 11. animæ tuæ non, etc. : *animæ tuæ quod non, etc.* — 12. in die : *die.* — 13. dormivit in stratu : *dormivit similiter in stratu.* — 15. belli : *prælii.* — 16. ubi sciebat : *quo sciebat.* — 17. Hethæus : *Cethæus.* — 21. Hethæus : *Cethæus.* — 24. Hethæus : *Cethæus.* 25. belli : *prælii.*

CAPUT XII.

Vers. 1. dixit ei, Dno, etc. : *dixit ei, responde mihi iudicium. Duo, etc.* — 3. quæ : (*Deest in cod.*) — 4. quidam : (*Non habetur in cod.*) — 6. reddet : *reddat.* — *Ibid.* fecerit : *fecerat.* — 7. vir. Hæc, etc. : *vir, qui fecisti hanc rem. Hæc, etc.* — 9. Hethæum : *Cethæum.* — *Ibid.* in uxorem tibi : *uxorem.* — 10. Hethæi : *Cethæi.* — 12. autem : *vero.* — 15. in domum : *domum.* *Ibid.* percussit quoque : *percussitque.* — 22. vivat : *vivet.* — 24. ingressusque : *ingressus est.* — 31. quoque : *autem.* — *Ibid.* in Jerusalem : *Jerusalem.*

CAPUT XIII.

Vers. 1. filij David Sororem speciosissimam : *C*
filio David esset Soror speciosissima. — *Ibid.* adamaret : *adamaretque.* — 2. in eam : *eam.* — 3. autem : *enim.* — 5. languorem : *agritudinem.* — *Ibid.* ut det : *et det.* — 12. in Israel. noli, etc. : *in Israel, noli, frater mi, noli, etc.* — 20. ei : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* numquid : *num.* — 25. ad Absalom : *Absalom.* — 27. itaque : *autem.* — *Ibid.* feceratque Absalom convivium, quasi convivium regis : (*Adduntur in cod.*) — 29. omnes : (*Deest in cod.*) — 32. Semmaa : *Sammaa.* 36. apparuerunt, et Filii : *apparuerunt Filii.* — *Ibid.* vocem suam : *voce suas.* — 37. Ammiud : *Ammiur.* — 39. Amnon : *Amnonis.*

CAPUT XIV.

Vers. 3. loqueris : *loquaris.* — *Ibid.* verba : *sermones.* — 9. sit : (*Deest in cod.*) — 14. aquæ : *aqua.* — 16. de hæreditate Domini : (*Non sunt in cod.*) — *Ibid.* simul. Dicat, etc. : *simul de hæreditate Dei. Dicat, etc.* — 7. sicut : *quasi.* — *Ibid.* Domini : *Dei.* — 18. ei : (*Deest in cod.*) — 22. sermonem rex servi, etc. : *sermonem servi.* — 27. elegantis formæ : *elegantis forma.* — 29. ad eum : (*Non habentur in cod.*) — 30. succenderunt ergo servi Absalom segetem igni : (*Desiderantur in cod.*) — *Ibid.* succenderunt servi : *succenderunt pueri.* — 31. in domo ejus : *in domum suam.* — 32. et diceres : *ut diceres.* — 33. itaque : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* omnia : (*Desideratur in cod.*) — *Ibid.* et intravit : *intravit.*

CAPUT XV.

Vers. 7. quadrangula : *quatuor.* — 12. cumque immolaret victimas, facta, etc. : *cum immolaret victimas, et facta, etc.* — 14. impleat : *impellat.* — 15. exsequemur : *exsequimur.* — 16. reliquit : *dereliquit.* — 18. pugnatore validi : *pugnatore et validi.* — *Ibid.* pedites : (*Additur in cod.*) — 20. compelleris, impelleris, — *Ibid.* quia : (*Deest in*

cod.) — 21. mi rex, sive, etc. : *mi rex, ito, etc.* — 22. Gethæus, et omnes : *Gethæus et rex, et omnes.* — 25. omnesque fiebant : *omnesque viri fiebant.* — 21. Dei, et, etc. : *Dei a Be'hæus, et, etc.* (*Adduntur a Bethlem.*) — *Ibid.* foderis : (*Deest in cod.*) — 25. reporta arcam Dei : *reportate arcam Domini.* — 26. mihi : (*Non habetur in cod.*) — 29. ergo : (*Deest in cod.*) — 30. scandens : *ascendens.* — *Ibid.* ascendebat : *ascendebat.* — 31. et Achitophel : *Achitophel.* — *Ibid.* quæso Domine consilium Achitophel : *quæso consilium Achitophel Domine.* — 32. ei : (*Additur in cod.*) — 34. Absalom : *Absalom.* — 36. enim : *autem.* — *Ibid.* quodcumque : *quod.*

CAPUT XVI.

Vers. 1. alligatoris : *ligaturis.* — 2. pueris : *servis.* — 3. domus : *Dominus.* — 4. Oro : *adoro;* (*Fortè legendum, at oro.*) — 5. Baburim : *ad Bahurim.* — *Ibid.* indu : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* procedebatque : *procedebat.* — 6. et a sinistro : *et sinistro.* — 7. loquebatur : *latebatur.* (*Vitiosa lectio est; forte latebatur pro blaterabat, quod Gothicis familiare est, ut infra cap. xix, num. 9, certabatur pro certabat.*) — 8. Dominus regnum : *Dominus universum regnum.* — *Ibid.* premunt : *nunc premunt.* — 10. est : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* fecerit? : *fecerit Dominus?* — 11. servis suis : *servis regis.* — *Ibid.* hic : (*Deest in cod.*) — 12. die : (*Desideratur in cod.*) — 14. venit itaque rex : *venitque rex.* — 15. ejus : *Israel.* — 17. ivisti : *venisti.* — 18. responditque : *respondit.* — *Ibid.* ad Absalom : *Absalom.* — *Ibid.* elegit : *elegerit.*

CAPUT XVII.

Vers. 2. Omnis populus : (*Desunt in cod.*) — 3. reverti : *revertenti.* — 5. Chusai : *Husai.* (*Ita semper constanter legit exemplar Gothicum.*) — 7. est : (*Desideratur in cod.*) — 10. omnis : (*Deest in cod.*) — 15. civitati illi funes : *civitatem illam funibus.* — 16. utile, ut induceret, etc. : *utile, ut videretur consilium Husai bonum coram Absalom, ut induceret, etc.* — 15. Sadoc et Abiathar : *ad Sadoc et ad Abiathar.* — 16. cito : (*Additur in cod.*) — 17. referent : *ferrent.* — 20. eis : (*Deest in cod.*) — 25. consilium suum : (*Additur suum.*) — *Ibid.* surrexitque : (*Desunt in cod.*) — *ibid.* domo sua : *in domo sua.* — 24. Israel cum eo : *Israel qui erant cum eo.* — 25. fuit : *erat.* — 27. Castra, Sobi : *Castra, Madian, Sobi.* — 28. polentam, et fabam, et lentem, et frizum : *pulmentum, et fabam et lentem frizum oleo.*

CAPUT XVIII.

Vers. 1. eos : *eum.* — 2. tertiam partem sub manu Joab : *tertiã sub manu Joab.* — *Ibid.* tertiam partem sub manu Ethai : *tertiã sub manu Ethai.* — 3. sive : *si.* — 5. principibus pro, etc. : *principibus Israel pro, etc.* — 8. fuit autem ibi prælium : *fuit ibi prælium autem.* — 9. insedebat : *insedebat.* — 14. tulit ergo tres : *tulit ergo Joab tres.* — 18. suo, et, etc. : *suo, monumentum nominis mei, et, etc.* — 26. alter : (*Additur in cod.*) — 28. homines : *omnes.*

CAPUT XIX.

Vers. 5. ingressus ergo : *ingressus est ergo.* — *Ibid.* dixit : *et dixit.* — 6. et de servis tuis : (*Desunt in cod.*) — 9. certabat : *certabatur.* — 11. Abiathar : *ad Abiathar.* — *Ibid.* in domo ejus : *ut reducerent eum in domum ejus.* — *Ibid.* Juda : (*Non habetur in cod.*) — 13. es? (*Additur in cod.*) — 15. usque in Galgala : (*Deest usque.*) — 17. servi cum eo : *servi erant cum eo.* — 19. egressus : *ingressus.* — 20. et idcirco : *sed idcirco.* — 22. mihi : (*Deest in cod.*) — 26. Et respondens : *qui respondens.* — *Ibid.* dixitque : *dixi.* — *Ibid.* et ascendens : *ascendens.* — 27. es : (*Non habetur in cod.*) — 29. ei : (*Deest in cod.*) — 34. dies : (*Desideratur in cod.*) 35. possum : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* sit : *fi.* — 36. procedam fam-

lus tuus ab Jordane tecum; non, etc.: *precedam famulus tuus ab Jordane tecum; nec, etc.* — 37. Chamam: *Chamaa*. — 38. Dixit itaque: *Dixitque*. — *Ibid.* Chamaam: *Chamaa*. — 40. Galgalam, et Chamaam: *Galgala, et Chamaa*. — 45. regem, magisque, etc.: *regem et primogenitum ego sum, magisque, etc.*

CAPUT XX.

Vers. 1. quoque ut ibi esset: *ut ibi esset quoque*. — *Ibid.* Seba: *Siba*. — *Ibid.* in David: *in domo David*. — *Ibid.* revertere: *vade*. — 2. Seba: *Siba*. — *Ibid.* Jerusalem: *in Jerusalem*. — 3. in custodiam: *custodiam*. — 6. Seba: *Siba*. — 7. quoque: *(Deest in cod.)* — 14. usque: *(Non habetur in cod.)* — *Ibid.* Beth-maacha: *in Bethmecha*. — 15. Beth-maacha: *Bethmecha*. — 17. Et ille respondit, Ego: *qui respondit; ego sum*. — *Ibid.* Sermones: *Sermonem*. — 18. illa, sermo, etc.; *illa dixit, rogantes rogant qui sunt in Abela, et in Dan dicentes, Sermo, etc.* — *Ibid.* proficiebant. *(vers. 19.)* Nonne ego sum quæ, etc.: *pertranseant. Non ego sum qui, etc.* — *Ibid.* matrem in Israel: *matrem Israel*. — 21. suam: *(Deest in cod.)* — *Ibid.* recedemus: *recedimus*. — 23. ergo: *autem*. — *Ibid.* omnem: *(Non habetur in cod.)* — 24. Ahiud: *Ahiud*.

CAPUT XXI.

Vers. 1. sanguinum: *et sanguinem*. — 2. erant de filiis Israel: *sunt de Israel*. — *Ibid.* et voluit Saul percutere: *ne perimerent illos, et voluit Saul ut percuteretur*. — 3. Quid faciam vobis? et quod erit vestri piculum, ut benedicatis hæreditati Domini; *(Vers. 4)* dixeruntque ei Gabaonitæ: *(Adduntur in cod.)* — 6. ut: *et*. — 8. Aia: *Achia*. — *Ibid.* Michol: *Merob*. — 9. in monte: *(Desunt in cod.)* — 10. Aia: *Achia*. — 11. fecerat Respha, filia Aia: *fecit Respha, filia Achia*. — 13. colligentes: *colligens*. — 14. et Jonathæ: *et ossa Jonathæ*. — 16. Jesbi-benob: *Jesbidenob*. — 18. Saph: *Seph*. — *Ibid.* de genere gigantum: *(Adduntur in cod.)* — 20. vir fuit excelsus: *vir excelsus*. — *Ibid.* de origine: *de genere*. — 21. Et blasphemavit: *C blasphemavit*.

CAPUT XXII.

Vers. 3. Deus fortis: *Deus meus fortis*. *Ibid.* liberabis: *liberabit*. — 6. inferni: *inferi*. — 7. veniet: *veniat*. — 8. concussa: *commota*. — *Ibid.* eis: *(Deest in cod.)* — 9. de ore: *de nare*. — *Ibid.* succensi: *incensi*. — 10. et inclinavit: *inclinavit*. — 12. latibulum: *latibulum suum*. — 13. fulgore: *fulgure*. — 14. dabit: *dedit*. — 15. fulgur et consumpsit: *fulgura consumpsit*. — 16. Domini, ab, etc.: *Domini et ab, etc.* — 18. et ab his: *ab his*. — 19. afflictionis meæ: *afflictionis et tribulationis meæ*. — 20. complacui: *p'acui*. — 29. tu

LIBER TERTIUS REGUM.

Liber Regum tertius secundum Hebræos primus Malachim. *(Ita impress.)*: *Incipit Regum liber tertius secundum LXX, secundum vero S. Hieronymum secundus. (Ita habetur in cod. Goth. litteris majoribus.)*

CAPUT I.

Vers. 1. Dies: *annos*. — 3. Sunamitidem: *Sunamitem*. — 6. valde secundus: *valde et secundus*. — 8. cærethi et pheleti: *Ethei*. — 9. Zohel: *Zohel*. — 10. quosque: *quoque*. — 13. vade et ingredi: *vade ingredi*. — *Ibid.* Nonne tu: *non tu*. — 17. tuæ, Salomon, etc.: *tuæ, dicens, Salomon, etc.* — 22. rege, Nathan: *rege, ecce Nathan*. — 23. cumque introisset in, etc.: *cum introisset et stetisset ante, etc.* — *Ibid.* enim: *(Deest in cod.)* — 31. David in æternum: *David rex in æternum*. — 34. super Israel: *super Israel et Judam*. — 37. faciat: *fiat*. — 39. sumpsitque: *sumpsit*. — 42. nuntians: *annuntians*. — 45. enim: *(Deest in cod.)* — 47. Deus: *Dominus*. — 48. insuper et hæc: *insuper hæc*. — 49. ergo: *(Non habetur in cod.)* — 52. morietur: *morte morietur*.

A Domine: *(Desunt in cod.)* — 52. quis est Deus: *quis Deus*. — *Ibid.* Deum nostrum?: *Dominum nostrum?* — 54. statuens: *statuit*. — 37. deficient: *deficiant*. — 38. convertar: *convertatur*. — 39. consumam eos: *(Non habetur in cod.)* — 40. accinxisti: *accingit*. — *Ibid.* incurvasti: *incurvabis*. — *Ibid.* subtus me: *sub me*. — 44. custodies me in, etc.: *custodies in, etc.* — *Ibid.* serviet: *servient*. — 45. filii alieni resistent mihi: *auditu auris obediunt mihi: (Ita habebat lectio vetus; modo, ea erasa, ita superscribitur: auditu auris obaudient mihi, filii alieni resistent mihi.)*

CAPUT XXIII.

Vers. 3. hominum: *omnium*. — 5. voluntas: *voluntas*. — 8. fortium David: *fortium David sedens: fortium David sedens*. — *Ibid.* interfecit: *interfecit*. — 9. Ahohites: *Ahohi*. — 15. aquam de lacu: *(Desunt in cod.)* — *Ibid.* o: *(Deest in cod.)* — 20. in diebus: *diebus*. — 21. interfeci: *percussit*. — 25. Harodi, Elica de Harodi, *(vers. 26)* Heles de Phalti, Hira filius Acces: *Arari, Elica de Harodi, Helas de Phelthi, Hiras filius Succes*. — 28. Ahohites Maharai Nephathites, *(vers. 29)* Heled filius Baana, et ipse Nephathites: *Achiothes Maharai Phathites*. — 29. de Gabaath: *delebeth: (Ita scriptum invenit.)* — 30. Pharathonites: *Phrathonites*. — 32. Eliaba de Salaboni: *Eliaba de Salboni*. — *Ibid.* Jonathan: *Jonatha et Ara*. — 33. Sarar, Ararites: *Saar, Arorites*. — 34. Aaboi: *Saasbai*. — 38. Jethrites, Garreb et ipse Jethrites: *Bicthrites, Jereb et ipse Bicthrites*.

CAPUT XXIV.

Vers. 2. rex: *David*. — *Ibid.* Ber-sabee: *Bersee*. — 4. principum exercitus: *principum ejus exercitus: (Additur vero ejus.)* — *Ibid.* principes militum: *princeps militum*. — 5. Gad: *Gaath*. — 6. Hadsi: *Hodsi*. — 10. transferas: *transeas*. — 11. videntem David: *videntem*. — 13. veniet: *veniat*. — 14. Coarctor: *arctor undique*. — *Ibid.* hominum: *hominis*. — 15. usque ad Bersabee: *usque Ber-sabee*. — 16. suam: *(Deest in cod.)* — *Ibid.* afflictionem: *afflictionem eorum*. — *Ibid.* sufficit: *sufficit, sufficit*. — *Ibid.* nunc contine manum tuam: *(Adduntur, præter adverbium nunc, quod nec in contextu, nec in margine habetur.)* — 18. Autem: *(Additur in cod.)* — 20. transire: *venire*. — 21. et egressus: *egressus*. — 25. propitius: *repropiatius*.

(Ita habetur in cod. Gothico litteris majoribus, sicut et in fronte hujus libri, et sequentis.) Explicit liber, qui secundum Septuaginta secundus habetur; in hac autem sancti Hieronymi editione, quæ ex Hebræo est, primus et secundus Samuelis, unus in canone computatur.

CAPUT II.

Vers. 2. Ego ingredior: *Ecce ego ingrediar*. — 3. Et observa ut custodias mandata Domini: *Et observa custodias Domini*. — 6. ergo juxta: *ergo ei juxta*. — 7. Galaaditis: *Galaaditidis*. — 9. ut scias: *et scias*. — 11. triginta tribus: *triginta tribus annis*. — 13. Pacificusne est ingressus: *Pacificusne ingressus*. — 15. præposuerat: *proposuerat*. — 17. Sunamitidem: *Sunamitem*. — 19. matri regis: *matris regis*. — 22. rex: *(Deest in cod.)* — *Ibid.* Sunamitidem: *Sunamitem*. — 24. collocavit me super: *collocavit super*. — 26. et quidem vir mortis es: *es quidem vir mortis*. — 30. et venit: *venit*. — *Ibid.* locutus est Joab: *locutus sum Joab*. — 32. viros justos melioresque se: *viros meliores quam se*. — *Ibid.* David: *(Non habetur in cod.)* — 34. Ascendit itaque: *ascenditque*. — 37. autem: *enim*. — 39. nuntiataque est: *nuntiata est*. — 42. fueris: *ieris*. — 43. ergo: *(Deest in cod.)* — 46. aggressus: *egressus*.

CAPUT III.

Vers. 3. autem: *itaque*. — 7. parvulus: *parvus*.

—9. *populum tuum hunc: populum hunc.* — 11. *Domini: Deus.* — 12. *similis tui: tibi similis.* — 15. *Jerusalem: in Jerusalem.* — 20. *intempestæ noctis: intempestu nocte.* — 26. *tibi sit: (Deest sit.)* — 27. *Respondit: respondens.* — *Ibid.* et ait: (*Deest et.*) — *Ibid.* enim: *autem:*

CAPUT IV.

Vers. 3. Sisa: Sesa. — 6. *Ahisar: Athasar.* — *Ibid.* *Adoniram: Odoniram.* — 9. *Salehim, et in Bethsames, et in Elon, et in Beth-lanan, (vers. 10) Beth-hesed: Salebrim, et in Bethsames, et Eloeni, Bethnam Beneseth.* — 11. *habebat uxorem: habuit uxorem.* — 12. *Bana: Bena.* — *Thanaeh: Thenach.* — *Ibid.* *Maggeddo: Maleddo.* — *Ibid.* *mehula e regione Jecmaan: mahula e regione leeman.* — 14. *Abinadab: Ahianaas.* — *Ibid.* *Manaim: Maiam.* — 15. *Basemath: Bathmath.* — 19. *Amorrhæi: Amorrhæorum.* *Ibid.* *super: insuper.* — 24. *a Thaphsa: Thaphsa.* — *Ibid.* *usque ad Gazam: usque Gazam.* — 30. et: (*Deest in cod.*) — 31. *Ezralite: Ezralite.* — *Ibid.* *Chalcol: Chalcal.* — 52. *quoque: autem.*

CAPUT V.

Vers. 2. Salomon: et Salomon. — 4. et: (*Deest in cod.*) — 6. *servi tui: (Desiderantur in cod.)* — *Ibid.* *petieris: præceperis.* — *Ibid.* *quomodo: quia.* — 7. *Deus: (Desideratur in cod.)* — 9. *deponit: deponant.* — 10. et ligna aliagna: (*Desunt in cod.*) — 12. *dedit quoque: deditque.* — 13. *operarios: operas.* — 15. *fuerruntque: fuerunt itaque.* — 18. *porro Giblii præparaverunt ligna et lapides ad ædificandam domum: (Adduntur, et Biblii legitur.)*

CAPUT VI.

Vers. 1. autem: (Deest in cod.) *Ibid.* *Domino: Domini.* — 2. et viginti cubitos in latitudine: (*Non habentur in contextu; in margine autem ita legitur, latitudine xx.*) — 6. et medium tabulatum sex cubitorum latitudinis: (*Non sunt in cod.*) — 9. *domum: (Additur in cod.)* — 10. *quinque cubitis altitudinis, et operuit domum: (Adduntur.)* — 15. *cedrinis: (Deest in cod.)* — 18. *tornaturas: tornaturas suas.* — *Ibid.* *junctionas suas: junctionas.* — 20. *purissimo, sed: purissimo, et affixit laminas clavis aureis. (Verba et affixit... adduntur.)* — 24. *unius: (Deest in cod.)* — 25. in mensura: *mensura.* — 34. *se ipsum: se invicem.* — 39. *suis: (Deest in cod.)*
(*In hoc loco, scilicet pag. 102, habentur delineationes Templi ex utraque parte.*)

CAPUT VII.

Vers. 6. columnas: columnas fecit. — 8. *sedebatur: sedetur.* — 9. *a fundamentis: a fundamentis.* — 10. *de lapidibus: lapidibus.* — 15. *columnam unam: columnarum.* — 16. *fusilia ex ære: fusili ære.* — 18. *singularum: (Additur in cod.)* — 21. *Jachin: Jachin firmitas. (Lectio contextus est; inter lineas vero litteris recentioribus additur, id est, ut lectio integra sit, Jachin id est firmitas.)* — *Ibid.* *Booz: Booz id est a robore.* — 25. *super: desuper:* — 26. *et tria millia: tria millia.* — 27. *æneas: areas.* — 29. *in juncturis: inter juncturas.* — *Ibid.* *et subter: Et super.* — 30. *respectantes: respicientes.* — 32. *sibi: (Deest in cod.)* — 35. *rotunditas: runditas.* — 58. *decem bases posuit, (vers. 39.) Et constituit: (Adduntur in cod.)* — 51. *in thesauris: thesauris.*
(*In hoc loco, videlicet pag. 104, habentur delineationes Domus Saltus Libani; et aliæ, etc.*)

CAPUT VIII.

Vers. 1. congregati sunt: congregavit. — 2. *Bethanin: Eithanin.* — 11. *enim: ergo.* — 15. *solum: thronum.* — 15. *Salomon: (Deest in cod.)* — 16. *populum meum Israel de Ægypto: populum de Ægypto.* — 19. *mihî (Non habetur in cod.)* — 23. *super terram: sub terra.* — 24. *custodisti: custodisti.* — *Ibid.*

A quæ: quæcumque. — 26. *Domine: (Deest.)* — 29. *super: et super.* — *Ibid.* *orat in loco isto ad te servus tuus: orat te in loco isto servus tuus.* — 34. *reduces: reducit.* — 36. *exaudi eos: exaudies.* — *Ibid.* *terram tuam, quam: terram quam.* — 57. *aut serugo aut locusta, vel rubigo: aut ærugo, locusta, rubigo.* — *Ibid.* *inimicus ejus: et inimicus ejus.* — 59. *exaudies: audies.* — 43. *exaudies: exaudies.* — *Ibid.* *invocaverit te alienigena: invocaverit te alienigena.* — 45. *orationes eorum, et preces: orationem eorum a prece.* — 46. *peccaverint: peccaverit.* — *Ibid.* *inimicorum longe: inimicorum suorum longe.* — 48. *fuerint: sunt.* — 49. *orationes: orationem.* — *Ibid.* *preces eorum: preces.* — 52. *exaudias: exaudies.* — 59. *faciat: fiat.* — 63. *mactavitque: mactavit quoque.* — *Ibid.* *et ovium: ovium.* — 64. *holocaustum: holocausta.*

CAPUT IX.

Vers. 3. domum hanc quam: domum quam. — 5. *non auferetur vir de genere tuo de solio Israel: non auferetur tibi vir de solio Israel.* — 6. *cæremonias meas: cæremonias.* — 7. *projiciam a conspectu meo: (Adduntur in cod.)* — 9. *coluerunt eos: coluerunt.* — 12. *dederat: dedit.* — 14. *Salomonem: (Deest in cod.)* — 24. *Salomon: (Non habetur in cod.)* — 25. *Domino: Domino Deo suo.* — *Ibid.* *et adolebat thymiana coram Domino: (Desunt in cod.)* — 26. *Ailath: Ailam.* — 28. *detulerunt ad regem Salomonem: (Ita etiam superscribitur, erasa veteri lectione.)*

CAPUT X.

Vers. 1. Saba: Sabaa. — 2. *cum comitatu: comitatu.* — *Ibid.* *regem: (Deest in cod.)* — 3. *proposuit: proposuerat.* — *Ibid.* *regem: rem.* — 5. *ordines: ordinem.* — 7. *et opera: (Desiderantur in cod.)* — 9. *complacuiti: placuiti.* — 10. *Saba: Sabaa.* — 12. *fulera domus: pulchram domum.* — 13. *Saba: Sabaa.* — 15. *afferebant: offerebant.* — *Ibid.* *videntes: videntes.* — 16. *purissimo: puro.* — 17. *trecentæque minæ: trecentæ minæ.* — *Ibid.* *saltus: silvæ.* — 26. *in Jerusalem: (Adduntur in cod.)* — 28. *educabantur: adducebantur.* — *Ibid.* *Negotiatores enim regis erant de Coa: (Adduntur in cod.)*

CAPUT XI.

Vers. 1. adamavit: amabat. — 5. *Deam: Deum.* — *Ibid.* *idolum: Deum filiorum.* — 6. *David: (Deest in cod.)* — 19. *Pharaone valde, etc.: Pharaone rege Ægypti.* — 22. *obsecro te ut, etc. obsecro ut, etc.* — 23. *Adar-ezer: Adeder.* — 26. *Ephrathæus: Ephrathæus.* — *Ibid.* *servus Salomonis: (Desunt in cod.)* — *Ibid.* *Serua, mulier vidua: Saraa mulier vidua Seruæ Salomonis.* — 27. *et hæc est causa: et hæc causa.* — 30. *coopertus: opertus.* — 55. *Astarthen Deam: Astaroth Deum.* — 58. *mandata mea et, etc.: mandata et, etc.* — 59. *semen: domum.* — 40. *Sesac: Sar.* — 41. *dierum: (Deest in cod.)* — 42. *omnem: (Non habetur.)*

CAPUT XII.

Vers. 2. vero: (Deest in cod.) — 6. *huic: (Non habetur in cod.)* — 7. *ei: (Non est in cod.)* — 9. *dixitque ad eos: dixit ad eos.* — 11. *cecidit vos: cecidit super vos.* — *Ibid.* *cædam vos: cædam.* — 15. *ei: (Additur in cod.)* — 14. *ego autem cædam: ego cædam.* — 16. *vade: revertere.* — 20. *constituerunt eum regem super omnem Israel: constituerunt regem super Israel.* — 21. *et bellatorum: bellatorum.* — *Ibid.* *domum: regem.* — *Ibid.* *filio: filii.* — 22. *autem: vero.* — 27. *Cor. (Ita habuisse veterem lectionem conjectura est; modo, ea erasa, converteretur populus iste legitur.)* — 28. *in Jerusalem: Jerusalem.* — 32. *fuerat: erat.* — 53. *quem fixerat: quæ fixerat.*

CAPUT XIII.

Vers. 5. Domini: Dei. — 6. *oravitque: oravit.* — 11. *illa: in illa.* — 15. *Dixitque: Dixit.* — 17. *Non comedes panem, et non bibes aquam ibi, nec: Non comedas panem et non bibas aquam, nec.* — 18. *ut*

comedat : *et comedat.*—29. intulit in civitatem prophetae senis : *intulit illud in civitatem prophetae senex.*
—30. heu, mi frater : *heu, frater.*

CAPUT XIV.

Vers. 5. enim : (*Deest in cod.*)—5. qui : *quia.*—8. esset : *est.*—10. ecce : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* de Jeroboam : *de domo Jeroboam.*—13. inderetur : *ingredietur.*—20. dormivit cum, etc. : *dormivit Jeroboam cum. etc.*—21. decem : *et decem.*—*Ibid.* annos : *annis*—*Ibid.* regnavit : (*Additur in cod.*)—*Ibid.* Ammanitis : *Ammanites.*—24. feceruntque : *fecerunt.*—28. in domum : *domum.*—29. et omnia : *et omnium.*—*Ibid.* sermonum : *verborum.*—31. Abiam : *Abia.*

CAPUT XV.

Vers. 1. Abiam : *Abia.*—4. ut suscitaret filium ejus post eum, et statueret Jerusalem : (*Adduntur in cod.*)—7. Abiam, et omnia : *Abia, et omnia.*—*Ibid.* Abiam, et inter : *Abia, et inter.*—10. et uno anno : *uno anno.*—14. Domino : *Domino Deo suo.*—17. vel ingredi : (*Desunt in cod.*)—18. Tabremon : *Trabemon.*—23. omnium : (*Deest in cod.*)—32. Baasa regem, etc. : *Baasa filium Achia regem, etc.*

CAPUT XVI.

Vers. 1. Baasa : *Baasam.*—7. Baasa : *Baasam.*—11. ex ea : *ex eo.*—12. ad Baasa : (*Desideratur in cod.*)—15. Baasa : *Baasæ.*—17. Ascendit : *Ascendens.*—*Ibid.* et obsidebant : *obsidebant.*—22. prevaluit autem : *prævaluitque.*—24. et vocavit : *vocavitque.*—25. fuerunt : *erant.*—32. in templo Baal : *in templo Baali.*—34. Hiel : *Ahiel.*

CAPUT XVII.

Vers. 6. ei : (*Deest in cod.*)—9. Sarephta : *Serephta.*—10. Sarephta : *Serephtam.*—12. en colligo : *et colligo.*—14. in qua : *qua.*—17. post hæc : *post verba hæc.*—19. Elias : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* posuit super, etc. : *posuit eum super, etc.* (*Additur vero eum.*)—21. obsecro : *oro.*—22. Et exaudivit : *exaudivit.*

CAPUT XVIII.

Vers. 4. et quinquagenos : (*Non habentur in cod.*)—10. quia : (*Deest in cod.*)—11. nunc tu dicis : *nunc dicis.*—12. et ingressus : *ingressus.*—*Ibid.* inveniens te : *inveniet te, et.*—16. venitque : *venit ergo.*—23. sibi : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* ignem autem : *ignemque.*—24. propositio : *propositio, quam locutus est Elias.*—26. responderet : *responderet eis.* (*Additur eis.*)—36. Deus Abraham, et Isaac : *Deus Abraham, Deus et Isaac.*—37. exaudi me, Domine : *exaudi, Domine.*—38. Domini : *a Deo de cælo.*—44. currum tuum : (*Desunt in cod.*)

CAPUT XIX.

Vers. 1. prophetas gladio : *prophetas Baal gladio.*

(*Additur Baal.*)—4. super : *subter.*—11. transit : *transiet.*—*Ibid.* petras ante, etc. : *petras in spiritu ante, etc.*—15. in viam : *in domum.*—*Ibid.* illuc : (*Deest in cod.*)—16. Abel-meula : *Abel-maula.*—18. virorum : *universorum.*—*Ibid.* quorum genua : *genua quæ.*—*Ibid.* ante Baal : *Baal.*—*Ibid.* osculans manum : *osculans manu.*—19. Elias : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* jugis bovum : (*Non habentur.*)—20. oro , patrem : *oro te patrem.*

CAPUT XX.

Vers. 1. triginta duos : *triginta et duos.*—3. ait : *et ait.*—7. insidiatur nobis, misit enim : *insidiatur nobis, misit ergo.*—9. in initio : *initio.*—10. sequitur : *sequuntur.*—11. ait : *et ait.*—12. Ben-adad : (*Deest in cod.*)—13. ait ei : *ait.*—18. At ille ait, sive : *At ille, sive ait.*—20. venerat : *venerat.*—27. castraque metati sunt : *castrametati sunt.*—29. dirigebantque : *dirigebant.*—*Ibid.* ex adverso hi, atque illi acies : *hi, atque illi acies ex adverso.*—30. in civitatem : *civitatem.*—31. itaque : (*Deest in cod.*)—32. funiculos : *funes.*—53. Ben-adad : *Ben-adad vivit.* (*Additur vivit.*)—*Ibid.* ad me : (*Desunt in cod.*)—34. tulit : *abstulit.*—*Ibid.* reddam : *reddam tibi.* (*Additur tibi.*)—37. inveniens : *conveniens.*—39. aut : *ut.*—*Ibid.* appendes : *appendens.*—41. eum : (*Deest in cod.*)—43. in Samariam : *Samariam.*

CAPUT XXI.

Vers. 1. tempore illo : (*Desunt in cod.*)—6. tibi placet : *tibi commodius placet :* (*Additur commodius.*)—8. et optimates : *et ad optimates.*—(*Additur ad.*)—9. primos : *primates.*—13. Deum et regem : *Deo et regi.*—18. descendit : *descendet.*—20. inimicum tibi? : *inimice mei?*—25. de Jezabel : (*Additur de.*)—26. factus est : *effectus est.*—27. ambulavit : *ambulabat.*—28. et factus est sermo : *factus est autem sermo.*

CAPUT XXII.

Vers. 5. et equites mei, equites tui : *equites mei, et equites tui.*—8. possumus : *possimus.*—9. ergo : *itaque.*—11. Chanaana : *Chanaan.*—12. regis : *regis inimicos ejus.*—13. ergo sermo : *ergo et sermo.*—14. Dominus, hoc, etc. (*Non habetur Dominus.*)—15. manus regis : *manu regis.*—24. Chanaana : *Chanaan.*—25. in cubiculum : *cubiculum.*—30. Dixit itaque : *Dixitque.*—34. Vir autem : *Unus autem.*—*Ibid.* in incertum : *incertum.*—37. Samaria : *Samarie.*—39. autem : *vero.*—*Ibid.* sermonum : *verborum.*—40. Ochozias : *Oozias.*—43. erat : *est.*—49. poterant : *potuerant.*—50. Ochozias : *Oozias.*—51. Josaphat : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* cum eis : (*Desunt in cod.*)—52. Ochozias : *Oozias.*—54. servivit quoque : *servivitque.*

LIBER QUARTUS REGUM.

IMPRESS. Quartus Regum liber; secundum Hebræos D Malachim Secundus : Cod. Incipiunt capitula libri iv secundum LXX : secundum vero Hebræos, et hanc editionem beati Hieronymi, Secundi. Incipit secundum LXX liber quartus; secundum vero, secundum (sic) Hieronymum, et Hebraicam veritatem, Secundus.

CAPUT I.

Vers. 2. Ochozias : *Oozias.*—*Ibid.* mea : (*Deest in cod.*)—3. et ascende : *ascende.*—4. Dominus : *Dominus Deus.*—5. Ochoziam : *Ooziam.*—6. mitis : *misisti.*—7. ille : (*Deest in cod.*)—9. sub : *cum.*—10. sum : *sum ego.*—11. Rursumque : *rursum.*—13. Qui cum : *Quumque.*—17. autem ; ergo. —18. Ochozie : *Oozie.*

PATROL. XXIX.

CAPUT II.

Vers. 2. descendisset : *descendisset.*—4. in Jericho : *Jericho.*—6. Dixit autem ei Elias : *dixit autem Elias ad Eliseum.*—*Ibid.* usque ad Jordanem : *usque Jordanem.*—10. tibi : (*Deest in cod.*)—14. percussit aquas ; et non sunt divisæ : (*Adduntur ; et pro et non, legitur quæ non.*)—16. possunt : *possint.*—23. in Beth-el : *Beth-el.*—24. cum respexisset : *cum post se respexisset.*

CAPUT III.

Vers. 1. Judæ : *Juda.*—4. centum millia agnorum : *centum agnorum.*—7. contra eum ad prælium : *contra Moab in prælium.*—*Ibid.* et equi mei : *equi mei.*—9. igitur : (*Non habetur.*)—10. Dominus :

(*Additur in cod.*) — 11. Dominum : *Deum*. — *Ibid.* A — 20. autem : (*Non est in cod.*) — 25. Badacer : *Badaler*. — 26. reddam tibi in agro isto, dicit Dominus : (*Adduntur in cod.*) — *Ibid.* et projice : *projice*. — 27. et percusserunt eum : (*Non habentur in cod.*) — *Ibid.* Jeblaam : *Jebbaam*. — 29. Anno : *in anno*. — 30. venitque Jehu in Jezrahel : *venit Jehu Jezrahel*. — 31. per portam : (*Adduntur in cod.*) — 33. unguis conculcaverunt : *unguis qui conculcaverunt*. — 34. introgressus : *ingressus*.

CAPUT IV.

Vers. 4. ostium tuum : *ostium*. — 5. illi offerebant vasa, et illa infundebat : (*Adduntur in cod.*) — 7. autem : (*Deest in cod.*) — 8. facta est : *factum est*. — 10. ergo ei : (*Additur ei.*) — *Ibid.* lectulum : *lectum*. — 12. ad Giezi puerum suum, voca Sunamitidem istam. Qui cum vocasset eam, et illa stetit coram eo, dixit : (*Adduntur in margine, erasis e contextu duobus tribusve verbis.*) — 15. ante ostium : *ad ostium*. — 16. in hac : *et in hac*. — 19. doleo, caput meum doleo. At, etc. : *et caput meum, At, etc.* — *Ibid.* duc eum : *et duc eum*. — 20. duxisset : *adduxisset*. — 25. ob causam vadis ad eum? hodie : *ob causam vadis hodie?* — 31. ante : (*Deest in cod.*) — 36. Sunamitidem : *Sunamitem*. — 38. pone ollam grandem : *pone ollam grandem*. — 41. cumque tulissent misit : *Et misit*. — 43. opponam : *ponam*.

CAPUT V.

Vers. 15. Pater et si : *Pater si*. — *Ibid.* nunc : (*Deest in cod.*) — 15. reversusque ad : *reversusque est ad*. — *Ibid.* alius : (*Non habetur in cod.*) — 22. misit me ad te : *misit ad te*. — 25. ligavitque duo talenta argenti in, etc. : *ligavit duo talenta in, etc.* — 24. viros : *pueros*. — 27. usque : (*Deest in cod.*)

CAPUT VI.

Vers. 1. autem : *ergo*. — 2. ut ædificemus : *et ædificemus*. — 5. caderet : *cadere*. — 10. itaque : *ergo*. — 14. venisset : *venissent*. — 15. Heu, heu, heu, domine : *heu, heu domino*. — 18. ad Dominum : *Domini*. — 19. Dixit autem : *Dixitque*. — 21. Et ille ait : *At ille ait*. — 22. neque enim cepisti eos gladio et arcu tuo, ut percutias : (*Adduntur in cod.*) — 25. factaque est fames magna in Samaria : (*Adduntur in cod.*) — 26. quædam : (*Deest in cod.*)

CAPUT VII.

Vers. 2. in cælo : *in cælo aperiri*. (*Additur. aperiri.*) — 6. audire : *audiri*. — 7. asinos in castris : *asinos et mulos in castris*. — 8. rursum : *et rursum*. — 9. nuntiare : *indicare*. — 17. portæ : (*Deest in cod.*) — 18. erunt, et, etc. : *erunt in porta Samariæ, et.* — *Ibid.* in porta Samariæ : (*Desunt in cod.; in vero additur.*) — 19. in cælo, numquid, etc. : *in cælo aperiri, numquid, etc.*

CAPUT VIII.

Vers. 1. ubicunque : *quocumque*. — 3. et pro agris : *et agris*. — 5. narraret : *narrasset*. — *Ibid.* dixitque Giezi : *dixitque ei Giezi*. — *Ibid.* hic est Filius : *hic Filius*. — 6. Deditque ei rex : *Dedit rex*. — 8. ad Hazael : *Hazaeli*. — 12. dixit : *respondit*. — 14. recipies : *recipiet*. — 16. et Josaphat regis Juda : (*Non habentur in cod.*) — 18. in conspectu Domini : *coram Domino*. — 21. venitque : *venit*. — *Ibid.* et omnes : *et omnis*. — 24, 25, 26. Ochozias : *Azias*. — 27. et fecit quod malum est coram Domino, sicut domus Achab : (*Adduntur in cod.*) — 29. in Ramoth : *in Rama*. — *Ibid.* Ochozias : *Azias*. — *Ibid.* ibi : (*Additur in cod.*)

CAPUT IX.

Vers. 4. puer : (*Additur in cod.*) — 5. mihi ad te, o princeps : *mihi est ad te, princeps*. — 6. et ait : *et dixit*. — 7. et ulciscar : *et ut ulciscar*. — 11. hominem, et : *hominem insanum, et.* — 15. egrediatur : *ingrediatur*. — 16. Ochozias : *Azias (et ita infra semper.)* — 17. ego : (*Deest in cod.*) — 18. pacata ne sunt : *pacata sunt*. — 19. numquid pax : *num pax.*

— 20. autem : (*Non est in cod.*) — 25. Badacer : *Badaler*. — 26. reddam tibi in agro isto, dicit Dominus : (*Adduntur in cod.*) — *Ibid.* et projice : *projice*. — 27. et percusserunt eum : (*Non habentur in cod.*) — *Ibid.* Jeblaam : *Jebbaam*. — 29. Anno : *in anno*. — 30. venitque Jehu in Jezrahel : *venit Jehu Jezrahel*. — 31. per portam : (*Adduntur in cod.*) — 33. unguis conculcaverunt : *unguis qui conculcaverunt*. — 34. introgressus : *ingressus*.

CAPUT X.

Vers. 2. firmas : *munitas*. — 5. nobis : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* quæcumque tibi placent : *quodcumque tibi placet*. — 8. nuntius, et : *nuntius ad eum, et.* — *Ibid.* ad duos : *in duos*. — 9. quis : *qui*. — 13. regis Juda : *in via regis Juda*. — *Ibid.* Qui responderunt : *At illi responderunt*. — 15. ad eum : *ad eum Jehu*. (*Additur Jehu.*) — 16. in curru suo : *curru suo*. — 20. Et dixit, Sanctificate diem solemnem Baal : (*Non habentur in contextu; sed in margine, ita, Dixit, Sanctificate solemnitatem Baal.*) — 21. qui non veniret. Et ingressi sunt templum Baal : (*Adduntur in cod.*) — 24. hominibus : *omnibus*. — 25. autem : *ergo*. — 27. Destruerunt quoque : *destruxeruntque*. — 33. Aroer : *Arohel*. — *Ibid.* quæ : (*Additur in cod.*) — 35. Joachaz : *Joaz*.

CAPUT XI.

Vers. 2. Josaba : *Josapha*. — *Ibid.* abscondit eum a facie : *abscondit a facie*. — 4. Joiada : *Joiadas*. — 6. Tertia pars : *Tertia autem pars*. — *Ibid.* excubias : *excubitum*. — 6. excubias : *excubitum*. — 7. circa regem : *circum regem*. — 13. autem : (*Deest in cod.*) — 15. Joiada : *Joiadas*. *Ibid.* septa : *conseptia*. — 17. Joiada : *Joiadas*. — 18. populus : (*Deest in cod.*)

CAPUT XII.

Vers. 3. enim : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* immolabat, et adolebat in excelsis incensum : *sacrificabat in excelsis, et adolebat incensum*. — 4. in templum : *templum*. — 5. domus, si quid, etc. *domus Domini, si quid, etc.* (*Additur Domini.*) — 9. Joiada : *Joiadas*. — 15. et omne : *omne*. — 24. Josachar : *Jozachar*.

CAPUT XIII.

Vers. 1. Joachaz : *Joaz (Et infra ita semper.)* — 2. et non : *non*. — 3. eos : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* Hazael : *Hazaelis*. — *Ibid.* Hazael : *Hazaelis*. — 5. regis : (*Non habetur in cod.*) — 6. sed : (*Nec est in cod.*) — 11. sed : (*Deest in cod.*) — 12. et fortitudo : *sed et fortitudo*. — *Ibid.* dierum : (*Non habetur in cod.*) — 20. ergo : *autem*. — *Ibid.* autem : *quoque*. — 24. quod cum tetigisset ossa Elisei, revixit : *Quod ambulavit et tetigit ossa Elisei, et revixit*. — 25. et Isaac et Jacob : *et noluit disperdere, etc.* — *Isaac, et noluit Dominus disperdere, etc.* — 25. Hazael : *Hazaelis*. — *Ibid.* Israel : *Israeli*.

CAPUT XIV.

Vers. 1. in anno secundo : *anno secundo*. — 2. Joadan : *Joiadem*. — 4. incensum : (*Deest in cod.*) — 5. suos : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* regem : (*Nec est in cod.*) — 6. libro : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* legis : *lege*. — *Ibid.* in peccato : *pro peccato*. — 7. Jecthel : *Jasiecedal*. — 9. quæ est in Libano : (*Adduntur.*) — 10. contentus esto gloria, et sede in domo tua : *quare provocas malum, ut cadas tu et Judas tecum?* (*Adduntur; et gloria tuæ, et Juda, legitur.*) — 15. Joas, quæ : *Joas universa quæ; (Additur universa.)* — 16. dormitque : *dormivit*. — 20. asportaverunt in, etc. : *asportaverunt eum in, etc.* (*Additur eum.*) — 23. Juda : *Judæ*. — 25. Amatli : *Muthi*. — 26. enim : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* carcere : *carceris*. — 27. de : (*Non habetur in cod.*) — 28. in Israel : *et Israel*.

CAPUT XV.

Vers. 1. Juda : *Judæ*. — 5. autem : (*Deest in cod.*)

— 11. verborum : sermonum. — 12. iste : ipse. — 14. in Samariam : Samariam. — 16. enim : (Non habetur in cod.) — 18. fecitque : fecit. — 20. singulos : singulos annos. (Additur annos.) — 21. filii Nabat, qui peccare fecit Israel : (Desiderantur in cod.) — 23. autem : (Additur.) — *Ibid.* Romellæ : Romolix. — *Ibid.* Arie : Arihet. — 27. Romellæ : Romolix. (Et infra semper.) — 20. Aion : Ioan. — *Ibid.* Machaa : Maacha. — *Ibid.* et universam : universam. — 30. autem : (Deest in cod. — *Ibid.* Osce filius Ela contra : Osehela contra.

CAPUT XVI.

Vers. 1. Juda : Judæ. — 4. immolabat quoque : immolabatque. — 5. obsiderent : obsideret. — 6. Ailam : illam. — 8. thesauris : thesauro. — 11. Sacerdos : (Deest in cod.) — 14. templi, et de, etc. : templi, de, etc. — 16. præceperat rex : præceperat ei rex. — 19. sermonum : verborum. — 20. David : (Deest in cod.)

CAPUT XVII.

Vers. 3. obsedit eam : et obsedit eam. (Adduntur in cod.) — 7. enim : autem. — 8. filiorum Israel, et, etc. : filiorum Israel quia similiter fecerant, et intraverunt filii Israel, et, etc. — 9. offenderunt : irritaverunt. — 11. ibi : (Deest in cod.) — 15. et in Juda : et Juda. — *Ibid.* in manu : per manus. — 16. sibi : (Non habetur in cod.) — 17. ut irritarent : et irritaverunt. — 18. eos : (Nec est in cod.) — 20. tradidit eos in, etc. : tradidit in, etc. — 21. regem : (Deest in cod.) — *Ibid.* Domino, et : Domino Deo, et. — 22. fecerat : et non, etc. : fecerat ; non, etc. — 24. Aunb : Aunha. — 26. et immisit in eos Dominus leones : et ecce, interfecerunt eos, eo quod ignorent ritum Dei terræ : (Adduntur ; et ignorant legitur.) — 29. fecerant : edificaverunt. — *Ibid.* habitabat : habitabant. — 30. Cuthæi : Cuthæni. — 31. Anomeloch : Anamalech. — 35. colatis eoa, et non : colatis, et ne. — 38. percussit : pepigit. — 41. patres : parentes.

CAPUT XVIII.

Vers. 2. Abi : Abia. — 3. quod erat bonum : quod rectum erat. — 4. æreum : æreum. — *Ibid.* nomen eius Nohestan : annu Nuastan. — 7. Rebhallavit : Rebhallabat. — 8. muratam : muratam. — 9. in Samariam : Samariam. — 11. collocavitque : collocavit. — 15. regia : (Deest in cod.) — 14. in Lachis : Lachis. — 17. Jerusalem : in Jerusalem. — 18. Sobna : Sobnas. — 20. audeas : audeus. — 22. dixeritis : dixeris. — 24. vitulius ? : minimissimus ? — 27. dicens : (Deest in cod.) — 28. et exclamavit : et clamavit. — 31. Nolite audire Ezechiam, hæc enim dicit rex Assyriorum : (Adduntur in cod.) — 32. vini : (Non habetur in cod.) — *Ibid.* terram olivarum ; (Desiderantur in cod.)

CAPUT XIX.

Vers. 4. audiat : audiet. — *Ibid.* audivit : audierat. — 7. gladio : gladium. — 10. Juda : Juda. — 18. ex ligno : ligno. — 19. Dominus Deus solus : Dominus solus. — 21. sprexit te, et etc. : sprexit, et etc. — 22. tuam : (Deest in cod.) — 23. et electas abietes : electas abietes. — *Ibid.* et saltum : saltum. — 25. compugnantium : pugnantium. — 26. velut : quasi. — 27. egressum tuum, et introitum tuum : egressum, et introitum. — 29. quæ repereris : quod repereris. — 33. in ea-tris : castra. — *Ibid.* octoginta quinquæ millia : octoginta milia. — 37. Nesroch : Nesroch. — *Ibid.* Asar-haddon : Eseraddon.

CAPUT XX.

Vers. 1. tu : (Deest in cod.) — 3. quæso : (Non

habetur in cod.) — 5. et vidi : vidi. — 6. Et addam : et ecce addam. (Additur ecce.) — 9. ascendat : descendat. — 11. Invocavit : Inruit. (Sed hac lectione veteri ubrasa, invocavit superscribitur.) — 14. ad me : (Desiderantur in cod.) — 15. quæcumque sunt : quæ sunt. — 18. tollentur : tollent. — 21. Dormivitque : dormivit.

CAPUT XXI.

Vers. 3. aras : (Additur in cod.) 7. nomen meum in, etc. : nomen meum ibi in, etc. — 8. opere : per. — 14. in manus : in manu. — 15. malum coram : malum magnum coram (Additur magnum.) 17. ejus : (Deest in cod.) — 19. duobus quoque : duobusque. — *Ibid.* Messalemeth : Messellameth. — 21. servivitque : servivit quoque. — 26. sepelieruntque : dormivitque cum patribus suis ; sepelieruntque.

CAPUT XXII.

Vers. 1. triginta uno : triginta et uno. — *Ibid.* Hadaia de Besecath : Fadaia de Beseceth. — 4. ut confletur : et confletur. — *Ibid.* templi : (Non habetur in cod.) — 5. domus : in domo. — *Ibid.* templi : templi Domini : (Additur Domini) — 6. Domini. (Deest in cod.) — 10. narravit quoque : narravitque. — 15. Domini : Dei. — 14. Asaia : Asa. — *Ibid.* prophetidem : prophetem. — *Ibid.* Araas : Araa.

CAPUT XXIII.

Vers. 2. universique : universi. — 4. eorum : (Deest in cod.) 10 Thopheth : Thapheth. — 11. Judæ : Juda. — 15. Idolo : Idola. — 16. misitque : misit quoque. — 20. est Jerusalem : est in Jerusalem. — 22. a diebus : in diebus. — 24. et abominaciones : abominacionesque. — *Ibid.* et Jerusalem : et in Jerusalem. — 28. sermonum : verba. — 29. Nechao : Nechac. — 30. portaverunt : portaverunt. — *Ibid.* Joachaz : Joaz. — 31. Joachaz : Joaz. — 35. vixitque : vixit. (Forte vicit.) — *Ibid.* Nechao in Reblata : Nechac in Rebla. — *Ibid.* talentis argenti et talento : talenta argenti, et talenta. — 34. Nechao : Nechac. — *Ibid.* Joachaz : Joaz. — 35. iuxta : secundum.

CAPUT XXIV.

Vers. 2. Intrunculos Chaldæorum : (Desiderantur in cod.) — *Ibid.* filiorum : filios ejus. — 3. hoc verbum : hoc per verbum. — 8. Nohesta : Nestha. — 12. ipse et mater ejus et servi ejus, et principes ejus, et eunuchii ejus ; et suscepit eum rex Babylonis : (Adduntur in cod.) — 15. templo : domo. — 14. inclusorem : clusoram. — 16. inclusores : clusores. — *Ibid.* et bellatores : bellatores. — 17. Mathaniam : Mathan.

CAPUT XXV.

Vers. 4. Sedecias : (Deest in cod.) — 13. et bases : et in bases. — *Ibid.* omne : omnium. — 16. unum : æreum. — 17. retiaculum : reticulum. — 18. Saraiam : Saraim. — 21. interfecit eos in, etc. : interfecit in, etc. — 22. Ahicam : Aciam. — 25. Sarata filius Thanehumeth : Sareia filius Thenaumec. — 25. qui et mortuus : qui mortuus. — 26. consurgensque : consurgens autem. — *Ibid.* principes : princeps. — 27. in anno : anno. — 28. Et locutus : Locutus.

Explicit Malachin, id est Regum, secundum Septuaginta Liber IV ; secundum hanc vero beati Hieronymi, Secundus ; quia in Hebræo canone Primus et Secundus unum sunt. Similiter Tertius et Quartus idem sunt.

(Hic ita habetur in exemplari Gothico litteris majoribus. Et sequitur Isaias propheta in eodem exemplari Gothico.)

LIBER PARALIPOMENON PRIMUS.

Hebraice, Dibre Haiamim.

B. HIERONYMI PRÆFATIO.

In exemplari Gothico post librum Danielis habetur hæc præfatio ante librum Paralipomenon. IMPRESS. lin. 7. nostro silentio : Cod. (Adduntur in cod.) — Lin. 37. hæc quæ : hæc diceretur quæ. — Ibid. interpretibus : (Non est in cod.)

Ad Domnionem et Rogatianum in librum Paralipomenon præfatio B. Hieronymi : (Non habetur in cod.)

CAPUT I.

Vers. 3. Mathusale : *Mathusalam*. — 4. Noe, Sem : *Noe filii Noe, Sem*. (Sed adduntur verba Filii Noe.) — 5. et Magog, et Madai : *Maqog, Madai*. — 8. et Phur : *Phut*. — 9. Sabathaca : *Sabatcha*. — 11. Labim et Nephtuim, Phetrusim : *Lab m, et Nephurim, Phetrosim*. — 12. Capthorim : *Caphturim*. — 13. primogenitum suum; Hethæum quoque (vers. 14) et Jebusæum et, etc. : *primogenitum; et Hethæum, Jebusæum quoque et, etc.* — 15. Sinæum : *Asinceum*. — 17. Ælam : *Laham*. — Ibid. Aram. Ius : *Aram, filii Aram. Hus*. — Ibid. Gether : *Gothor*. — 18. autem genuit Sale : *autem genuit Cainam, Cainam genuit Salo*. (Adduntur genuit Cainam, Cainam.) — 28. Ismahel : *Smael*. (Semper legitur in exemplari Gothico sine l; sicut et Srael, et non Israël.) — 30. et Masma : *Masma*. — 31. Jachur : *Jatur*. — 32. et Sue : *Sue*. — Ibid. Laomim : *Loommim*. — 33. Ephèr : *Apher*. — 35. et Core : *Core*. — 36. Sephi, Gathan, Cenez, Tamna, Amalec : *Sepha, Gother, Cenez, de Thamar concubina genuit Amalech*. — 37. Nahath : *Nasth*. — Ibid. Samma : *Semma*. — 38. Loran : *Jotan*. — Ibid. Disan : *Disan, Filii Sobal, Halian, et Ebul*. — 39. Mori, Horri — Ibid. Homam : *Hamam*. — Ibid. Thamna : *Thamma*. — 40. Alian, et Manahath, et Ebul, Sephi, et Onam : *Alban, et Menehit, et Ebul, et Sephi, et Honam, Filii Sebeon; Ahaia et Anam*. — Ibid. Dison : *Disan, et Oolibama*. — 41. Dison; Hamram, et Eseban : *Disan; Hamdam, et Esban*. — 42. Zavan : *Zelban*. — Ibid. Dison : *Disan*. — 44. de Bosra : *de matre Bosra*. — 47. et Adad : *Adad*. — 49. Balanan : *Baanau*. — 50. Phau : *Phou*. — Ibid. Meezabel : *Mezabel*. — Ibid. Mezaab : *Emizaab*. — 52. Phinum : *Phinom*.

CAPUT II.

Vers. 2. et Aser : *Aser*. — 3. Onan : *Aunan*. — Ibid. Chananitidis : *Chananitide, cui nomen erat Sabba*. (Adduntur verba cui nomen....) — Ibid. Juda : *Judæ*. — 4. Juda : *Judæ*. — 6. Zamri : *Zabdi*. — Ibid. Darda : *Dardan*. — 7. Filii Charmi; Achar, qui, etc. : *filii Zabdi Carmi; filius Carmi, Achar qui, etc.* — 9. Jerameel : *Jeremahel*. — Ibid. Calubi : (Ita conjicitur habuisse lectio vetus; sed modo, ea abrasa, Caleph superscribitur.) — 10. autem : (Deest in cod.) — 13. Simmaa : *Semmaa*. — 17. Amasa : *Anasan*. — 23. Aram oppida : *Aram et oppida*. — 24. Hesron : (Additur in cod.) — Ibid. Ashur : *Asur*. — 27. primogeniti : *primogenitus*. — Ibid. Jamim : et Janan. — 29. vero : (Deest in cod. — Ibid. ei : (Non habetur in cod.) — 30. autem : (Nec est in cod.) — 31. Oholai : *Oholi*. — 32. Jada : *Jadai*. — 33. fuerunt : (Non habetur in cod.) — 35. Ethei : *Ethhet*. — 36. Ethei autem : *Et Ethhet*. — 39. Helles et Helles : *Hellas, et Hellas*. — 41. autem : (Deest in cod.) — 42. Mosa : *Mosa*. — 43. Taphua : *Taphu*. — 44. Sammai : *Semmei*. — 45. Sammai, Maon; et Maon pater, etc. : *Semmei, Maon pater, etc.* — 46. Epha : *Ephra*. — Ibid. Mosa : *Musa*. — 47. autem : (Deest in cod.) — Ibid. Epha : *Apha*. — 51. Hariph : *Gader Harib*. — 52. Sobal : *Sobab*. — 53. Jethreci : *Ethrei*. — Ibid. et Sematheï : (Desunt

A in cod.) — Ibid. Maserei : *Masrei*. — Ibid. Esthæolite : *Estholite*.

CAPUT III.

Vers. 1. Achinoam : *Achinoem*. — 2. Tholmai : *Tholmei*. — 3. Abital, sextum Jethraham : *Abitaim, sextum Jetharam*. — 4. ei : (Additur in cod.) — 5. Simmaa et Sobab, et Nathan; *Samma Sobab, Nathan*. — 7. Eliphalet : *Eliphath*. — Ibid. Nephèg : *Napheg*. — 8. nec non Elisama et Eliada, et Eliphelet : *nec non et Elisama Eliade, et Eliphalet*. — 9. habueruntque : *habuerunt*. — 11. Ochoziam : *Ooziam*. — 18. Phadaia, Senneser : *Phadaias, et Ennaser*. — 20. Hasabam quoque : *Hasabamque*. — 21. Jeseiz : *Esaiæ*. — Ibid. Sechenias : *Secema*. — 22. filius Secheniæ Semeia; cujus filii Hattus et Jegaal et Baria : *Filius Secemiæ, Semeia; cujus filius Hattus et Jegal, et Baria*. — Ibid. et Sesa : *Sesa*. — Ibid. sex numero : *sex in numero*. — 24. Eliasub : *Elisub*.

CAPUT IV.

Vers. 1. Sobal. (vers. 2) Raja : *Sabal, Reia*. — Ibid. Sobal genuit Jahath : *Jabal genuit Jeth*. — Ibid. Ahumai et Laad : *Ahimai et Jeth*. — 5. Asalephuni : *Asalephuni*. — 5. Halaa : *Aala*. — 6. Ahasihari : *Esthani*. — Ibid. Naara : *Naaræ*. — 7. Halaa; Sereth, et Sahar et Etinan : *Aalæ; Sereth, Isaar, et Ethaan*. — 8. Saboba : *Sobaba*. — Ibid. Aharehel : *Aral*. — 9. Fuit : *Jubes fuit*. (Additur Jabes.) — 12. Tehinna : *Thena*. — 14. Mahonathi : (Non habetur in cod.) — Ibid. Ophra, Saraia : *Orpha, Saraias*. — 15. Naham, filii quoque Ela, Cenez, (vers. 16) Filii quoque Jaleleel : *Nahem filius Ela, Cenez quoque filius Jatel, Filii Jateleel*. — 17. Ephèr : *Thepher*. — Ibid. Sammai : *Thamanhi*. — 18. Icutiuel patrem Zanoè : *Thicutiuel patrem Zanoè*. — Ibid. Bethiæ : *Ethethicæ*. — Ibid. Mered : *Maret*. — 20. Rinna : *Renna*. — Ibid. Jesi : *Zesi*. — Ibid. et Benzobeth : (Adduntur in cod.) — 21. Judæ : *Juda*. — 22. Lahem : *Laleem*. (Ita habet lectio vetus; sed recentius superscribitur Belleem.) — 23. sunt figuli : *sunt viri figuli*. — Ibid. et in sepibus : *et præsepibus*. — 24. Namuel : *Mamucl*. — 25. filius ejus Masma : (Adduntur in cod.) — 26. ejus : (Additur in cod.) — Ibid. Semei filius ejus : (Adduntur in cod.) — 27. autem : (Deest in cod.) — 29. Bala : *Baltaa*. — 30. Horma : *Ornan*. — 31. Bethmarchaboth : *Beth-Marchatboth*. — Ibid. Hasar : *Hasa*. — Ibid. Saarim : *Saraim*. — 32. Etam et Aen, Remmon : *Methaim et Aen, et Remmon*. — 34. Mosobab : *Masobab*. — Ibid. Jemlech : *Jemelech*. — 35. Saraia : *Saraiael*. — 36. Asaia : (Ita habebat lectio vetus; modo mutatur in Asael.) — Ibid. Ismiel et Banaia : *Simiel et Beneia*. — 39. Gador : *Dagor*. — 41. habitaveruntque : *habitaverunt*. — 42. Phaltiam : *Phaltiam*. — Ibid. filios Jesi : *filium Iestæ*.

CAPUT V.

Vers. 2. qui erat : *cum esset*. — Ibid. Joseph : (Additur in cod.) — 3. Esron : et ron. — 4. Samia filius ejus, Gog : *Samaia filius Gog*. (Additur vero ejus.) — Ibid. filius ejus, Micha, etc. : *filius Micha, etc.* — 6. Thelgath-phalnasar : *Theglath-phalnasar*. — 7. ejus : (Deest in cod.) Ibid. per familias suas : (Adduntur in cod.) — 9. possidebant : *possidebat*. — 11. c regione eorum : (Ita videtur habuisse lectio vetus; sed modo, ea abrasa, et cognatio eorum legitur.) — Ibid. Selcha : *Secha*. — 12. Sapham : *Sephama*. — Ibid. Janai : *Janaui*. — 13. Jorai : *Jori*. — 14. Jara : *Jaro*. — 15. princeps : *principes*. — 17. Juda et in diebus Jeroboam : *Judæ, et in diebus Jeroboam*. — 19. Naphis : *Naphet*. — 21. et asinos : *asinos*. — Ibid. et animas : *animas*. — 22. ad transmirationem : *ad*

transmigrationem Babilonis. (Additur Babilonis.) — 25. Deus : *Dominus.* — 26. Thel gath - phalnasar : *Theglath-phalnasar.* — *Ibid.* Lahela : *Alæ.* — *Ibid.* et in Habor : *et Habor.*

CAPUT VI.

Vers. 1. et Merari : Merari. — 2. et Oziel : *Oziel.* — 8. et Sadoch : *Sadoch.* — 12. et Sadoch : *Sadoch.* — 17. Lobni : *Lobeni.* — 20. Lobni : *Leboni.* — 21. Joah : *Zoha.* — *Ibid.* Zara : *Zuari.* — 25. Abiasaph : *Abisaphac.* — 26. Sophai : *Sophei.* — 27. Eliab filius ejus, Jeroham filius ejus, Elcana filius ejus : *Eliab filius ejus, Elcana filius ejus, Jeroham filius ejus.* — 28. Vasseni, et, etc. : *Vasseni, Joel, et, etc.* — 29. Lobni : *Lobni.* — 30. Haggia filius ejus, Asaja : *Haggi filius ejus, Sain.* — 34. Jeroham : *Eroham.* — 39. frater : *fratris.* — 40. Basajæ : *Basiaæ.* — 41. Athanai : *Athaniaæ.* — 42. filii Zamma : *(Adduntur in cod.)* — 44. fratres : *fratris.* — 49. præceperat : *præcepit.* — *Ibid.* Dei : *Domini.* — 50. autem : *(Deest in cod.)* *Ibid.* Abisue : *Abiesu.* — 58. Estheino : *Esthimo.* — *Ibid.* et Helon : *Helon.* — *Ibid.* suburbanis suis. (vers. 19) Asan quoque et Beth-semes : *suburbanis. Esan quoque et Meth-semes.* — 61. de cognatione sua : *cognationibus suis.* — 62. Nephthali et de, etc. : *Nephthali et de, etc. (Additur vero et.)* — 65. sorte : *sortem.* — 65. ex tribu filiorum Juda, et : *(Adduntur in cod.)* — *Ibid.* suis : *(Non habetur in cod.)* — 66. Lecmaam : *Jemaam.* — *Ibid.* Beth-horon : *Bethhron.* — 69. remnon : *remnon.* — 70. Balaam : *Bulam.* — 75. Anem : *Anuem.* — 74. suis : *(Non habetur in cod.)* — 75. Asach : *Athac.* — 76. Cariathaim : *Cariathiarim.* — 78. ad verso : *transverso.* — 79. Mephaath : *Misaat.* — 80. de : *(Non habetur in cod.)* — 81. et Hesebon : *Hesbon.*

CAPUT VII.

Vers. 1. Simeron : Amaron. — 3. Izrahia : *Ezrahia.* — *Ibid.* Jesia : *Jasia.* — 4. Cumque : *Et cum.* — *Ibid.* fortissimi, triginta : *fortissimi ad pugnam triginta. (Adduntur, ad pugandum.)* — 5. fratres quoque : *fratresque.* — *Ibid.* robustissimi ad, etc. : *robustissimi atque ad, etc.* 6. Bela et Bechor : *Bale et Bocho.* — 7. Bela : *Bulæ.* — 8. Bechor : *Bochor.* — *Ibid.* Almath : *Calmathan.* — *Ibid.* Bechor : *Bochor.* — 10. filii autem Balan : *(Desiderantur in cod.)* — *Ibid.* Aod, et Chanaano, et Zethan : *Tahot, et Chanana, et Jotan.* — *Ibid.* Ahishar : *et Ahisahar.* — 12. Hasim : *Asmi.* — 13. Jeser : *Asar.* — *Ibid.* Bala : *Balau.* — 15. uxorem filii suis Happphim et Saphan : *uxores filii suis Ophim et Sephaim.* — 16. Sares : *Saras.* — 18. Regina : *(Ita modo legitur, crasa veteri lectione.)* *Ibid.* Virum : *(Ita legebat lectio vetus; modo filium.)* — 19. Semida; Ahin; Semeida; Amin. — 20. Suthala Bared : *Suthal, Aburet.* — *Ibid.* Thahath : *Thath.* — *Ibid.* Zabab : *Zadab.* — 25. ingressusque : *Ingressus.* — *Ibid.* Beria : *Beriia.* — 25. ejus : *(Deest in cod.)* — 26. Amiud, qui genuit : *Amiud genuit.* — 28. orientem Noran, ac : *orientalem Noran ad.* — *Ibid.* Gazer et filix ejus, Sichein : *Gazen, et filix ejus Sechem.* — *Ibid.* ad Asa cum filiabus : *Aza et filias.* — 29. Thanath : *Thamnath.* — 30. Jemna : *Onna.* *Ibid.* Jessui : *Issui.* — 31. Barzaith : *Barzaith.* — 33. Chamaal, et Asoih : *Chamaab, et Asoch.* — 34. Roaga, et Haba : *Goazi, et Jaba.* — 36. Harnapher : *Arrapheth.* — 38. Jether : *Ither.*

CAPUT VIII.

Vers. 1. Asbel : Asbal. — *Ibid.* Ahara tertium. v. 2. Nohaa : *Ora tertium, Nahaa.* — 5. Addar : *Ador.* — 4. Naaman, et Ahoe : *Neman, Ahoe.* — 7. Naaman : *Nooman.* — 8. Saharaim : *Saarim.* — 9. Hodes : *Ede.* — *Ibid.* Molehon. v. 10. Jehus : *Molchon, Ihebus.* — 12. Samad : *Samaad.* — 13. Baria : *Bara.* — *Ibid.* Anlon : *Akilon.* — 16. Joha : *Jonha.* — 17. Zabadia : *Gabadia.* — 18. Jobab : *Joab.* — 19. Jacim : *Jachim.* — 21. Baraia : *Baraiath.* —

A 24. Ælam et Anathothia : *Ahilam, et Anathia. (Ita habet vetus lectio; recentius vero, Ahilam et Anania, et Ailam et Ananathothia, inter lineas scribitur.)* — 26. Otholia : *Chotholia.* — 27. Jeroham : *Eoran.* — 29. Abigabaon, et nomen, etc. : *Abi, Gaboon, et Jaihel nomen, etc.* — *Ibid.* Maacha : *Maacha.* — 30. Cis, et Baal, et Nadab : *Chis, et Baal, et Ner.* — 31. Zacher, et Macelloth : *Zacer et Machelloth.* — 32. et Macelloth genuit Samaa : *Machelloth quoque genuit Samat.* — 53. Melchi-sua, et Abinadab et Esbaal : *Melchisue, et Esbaal, et Abinadab.* — 35. Thara et Ahaz : *Thahra, et Achaz.* — 36. et Ahaz genuit Joada; et Joada genuit Almath : *et Achaz genuit Almoth.* — 37. Banaa cujus filius fuit Rapha, de quo ortus est Elasa : *Baana cujus filius fuit Raphaim, de quo ortus est Sela.* — 38. Azricam : *Azricam.* — *Ibid.* Obdia, et Hanam : *Abadia, Hanam.* — 39. Jehus : *Hus.* — 40. fueruntque filii : *fuerunt filii.*

CAPUT IX.

Vers. 2. Israel : et Israel. — 5. Juda et de, etc. : *Juda de, etc.* — 4. filius Ammiud, filii Amri, filii Omrai : *filii Ammiud, filius Semeri, filii Ornai.* — 6. Jehuel : *Jahuel.* — 8. Jeroham : *Hiroam.* — *Ibid.* Mochori : *Mochri.* — *Ibid.* filius Saphatix : *Saphataæ.* — *Ibid.* Jebanix : *Jabanix.* — 10. Jedaia : *Jedeba.* — 12. Adaias : *Adias.* — *Ibid.* Phassur, filii Melchix, et Maasa : *Phasor filii Melchix, et Masaia.* — *Ibid.* Mosollamith : *Mosollamoth.* — *Ibid.* Emer : *Emeri.* — 15. Dei Domini. — 15. Galat : *Gaalat.* — *Ibid.* filii Zechri : *filii Zechri.* — 16. qui : *(Additur in cod.)* — 17. Accub : *Sabuc.* — 19. Abiasaph : *Aliasaph.* — 20. Elezari : *Eleazar.* — 21. Mosollamia : *Mosollam.* — *Ibid.* tabernaculi : *(Additur in cod.)* — 22. constituerunt : *constituerat.* — 24. et ad aquilonem : *ad aquilonem.* — 51. Mathathias : *Matthias. (Additur in cod.)* — 35. moborantur, ut, etc. : *moborantur ita ut, etc.* — 35. Jehiel : *Joel.* — 36. et Cis, et Baal : *Isbaal.* — 37. Gedor : *Godor.* — 38. Samaan : *Semaan.* — 39. Melchisua : *Melchisue.* — 40. Jonathan, Merib-baal; et meril-haal : *Jonathæ, Meribaal; et Meribaal.* — 41. Micha, Phiton : *Micha filii Phithon. (Additur filii.)* — *Ibid.* Tharaa : *Thahara.* — 42. Almath, et Azmoth, et Zamri. Zamri autem genuit, etc. : *Almath, et Azimoth, et Zamri, et Zamri autem genuit, etc.* — 43. vero genuit Banaa : *oitem genuit Baana.* — *Ibid.* Elasa : *Iesa.* — *Ibid.* Asel : *Esel.* — 44. Asel sex filios : *Esel sex filios.* — *Ibid.* hi sunt filii Asel : *hi filii Esel.*

CAPUT X.

Vers. 1. viri : filii. — 2. Melchisua : *Melchisue.* — 3. Et aggravatum est prælium contra Saul : *(Adduntur in cod. — Ibid. eum sagittarii : eum viri sagittarii.)* — 8. Philisthiim : *(Deest in cod.)* — 9. caput : *caput ejus.* — 12. cadavera cadaver. — 13. etiam : *(Additur in cod.)*

CAPUT XI.

Vers. 3. ergo : autem. — 6. omnis : *(Additur in cod.)* — 9. proficiebatque : *proficiebat.* — 12. Ahothites : *Accites.* — 13. Phes-domim : *Aphes-domim.* — 14. Hi steterunt : *hic stetit.* — *Ibid.* defenderunt : *defendit.* — 15. tres : *(Deest in cod.)* — *Ibid.* castrametati : *congregati.* — 21. et inier : *inter.* — 22. viri robustissimi : *vir robustissimus. (Ita modo legitur; cum prius sicut in excusso suis scriptum.)* — *Ibid.* Cabsael : *Cabsael.* — 23. tenebat manu : *tenebat in manu.* — 25. pervenerat : *pervenit.* — 26. viri : *(Non habetur in cod.)* — *Ibid.* Elchanam : *Eleunan.* — 27. Sammoth : *Senmoth.* — 28. Ira : *Irass.* — 29. Hai, Ahothites : *Hilai Ahothites.* — 50. Maharai Netophathites : *Mirai Netophathites.* — *Ibid.* Heled filius Baana Netophathites : *(Non habentur in cod.)* — 51. Ribai : *Rebai.* — 52. Hurai : *Huri.* — *Ibid.* Abiel Arbathites : *Abial Arbathites.* — 34. Assem : *Assom.* — *Ibid.* Sage : *Saga.* — 36. Hephher

Mechorathites, Abia Phelonites. (*Vers. 37.*) Mesro Carmelites, Naarai filius Azbai. (*Vers. 38.*) Joel frater Nathan, Mibabar filius Agarai : *Aphel Mechorarites, Aia Phelonites, Asra Carmelites, Noori filius Azibi, Joel frater Nathan, Mabar.* — 39. Naharai : *Noorai.* — 40. Ira Jethraus, Gareh Jethraus : *Iras Gethraus, Gareh Jethraus.* — 41. Heth eus : *Cethaens.* (*Ita modo legitur, cum lectio vetus haberet. Hethaens.*) — 42. Sizi : *Seza.* — 43. et Josaphat : *et Saphut.* — 44. Ozia Astarohtites : (*Adduntur ; et Ozias legitur.*) — *Ibid.* Samua et Jehiel : *Samua et Zuhiel.* — *Ibid.* Arohtites : *Orohtes.* — 46. Jeribai et Josaja filii Elnaem, et Jethima : *Jeriba, et Josaja filii Elnaem, et Jethima.* — *Ibid.* Masobia : *Mosabia.*

CAPUT XII.

Vers. 3. Ahiczer : *Abixer.* — *Ibid.* Baracha : *Barachia.* — 4. Jeheziel : *Jeziel.* — *Ibid.* Jezabad : *Jezbad.* — 5. Eluzai : *Luzai.* — 6. et Jesia : *Ejesia.* — *Ibid.* Azarel : *Zrael.* — 8. et de Gaddi : *et Gaddi.* — 9. Obdias : *et Obdias.* — 12. Johanan : *et Johanan.* — 13. Machbani : *Bachani.* — 14. militibus : *millibus.* — 17. est : (*Non habetur in cod.*) — 18. Amasai : *Amessiam.* — 20. et Eduas : (*Desunt in cod.*) — 34. ex dimidia tribu : *ex dimidia parte tribus.* — 34. mille : *mille centum.* — *Ibid.* triginta et septem millia : *triginta septem millia.* — 35. viginti octo : *triginta octo.* — 38. expediti : *et expediti.* — *Ibid.* ut constituerent : *et constituerunt.*

CAPUT XIII.

Vers. 2. ut congregentur : *et congregentur.* — 5. cunctum Israel : *cunctum populum Israel.* — 8. et in citharis : *et citharis.* — 11. vocavitque : *vocavit.* — 12. Deum tunc temporis : *Dominum tunc eo temporis.* — 13. Gethai : *Gethi.*

CAPUT XIV.

Vers. 2. est regnum suum super : *esset regnum super.* — 4. Samua : *Samum.* — 5. Elisua : *Elisa.* — 6. Noga : *Naga.* — *Ibid.* Japhia : *Juphia et.* — 8. autem : *igitur.* — 10. et si : *si.* — 12. Dereliqueruntque : *dereliquerunt autem.*

CAPUT XV.

Vers. 4. locum : *domum.* — 3. preparaverat : *paravit.* — 6. ducenti : *centum.* — 8. Semeias : *Scemias.* — 12. preparatus : *paratus.* — 15. Dei : (*Non habetur in cod.*) — 17. Casia : *Cusia.* — 18. Ani : *Eliah.* — *Ibid.* Eliub : — 20. Banias : *Brnejes.* — 22. Levitarum : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* praeerat, ad, etc. : *praeerat et ad, etc.* — 24. Amasai : *Amasaia.* — *Ibid.* Jehias : *Aias.* — *Ibid.* Arcae : *Arcae Dei.* — 27. etiam indutus erat : *indutus erat etiam.*

CAPUT XVI.

Vers. 6. Jahiel : *Aziel.* — 9. ei : (*Deest in cod.*) — 36. hymnum Deo : *hymnus Domino.* — 42. Domino : *Deo.*

CAPUT XVII.

Vers. 2. Deus : *Dominus.* — 5. eduxi Israel : *eduxi filios Israel de terra Aegypti.* — 10. meo : (*Deest in cod.*) — 16. Deus, et, etc. : *Deus meus, et, etc.* — 17. Deus : *Deus meus.* — 25. auriculam : *aurem.* — 27. Domino : (*Deest in cod.*)

CAPUT XVIII.

Vers. 1. Philistinum, et : *Philistinum quindecim millia.* (*Adduntur quindecim millia.*) — 3. Adazer : *Adazer.* (*Et ita semper.*) — 4. equitum : *equites.* — *Ibid.* centum : *quadringentis.* — 8. nec non de Tebath et Chum : *nec non et de Tebath et cunctis.* — 9. Soba : *Saba.* — 10. misit Adoram : *misit ad Huram.* — *Ibid.* ei quod : *ei eo quod.* — *Ibid.* et expugnasset : (*Non habentur in cod.*) — 11. Iduma : *Iduman.* — 13. Edom : *Edem.* — 16. Aimelech : *Acimelech.* — *Ibid.* Susa : *Cusa.* — 17. quoque : *vero.*

CAPUT XIX.

Vers. 1. ejus : (*Additur in cod.*) — 2. pervenissent : *venissent.* — 3. consolarentur : *consolentur.* — *Ibid.* venerint : *venerunt.* — 4. David : (*Non habetur in cod.*) — 6. Soba : *Saba.* — 7. currum, et regem : *currum et equum et regem.* (*Adduntur et equum.*) — 9. portam civitatis : (*Ita habet lectio vetus ; recentior vero civitatem.*) — *Ibid.* ejus : (*Deest in cod.*) — 15. viriliter : *fiducialiter.* — 17. annuntiatum : *nuntium.*

CAPUT XX.

Vers. 4. initum est bellum : *initum bellum.* — *Ibid.* Sobochoal Husathites, Saphai de genere Raphaim, et humiliavit eos. (*Vers. 5.*) Aliud quoque bellum gestum est adversus Philistinos, in quo percussit : (*Adduntur in cod.*) — 6. Rapha : *Raphaim.* — *Ibid.* Rapha : *Raphaim.*

CAPUT XXI.

Vers. 3. Joab, Augat, etc. : *Joab, et dixit, Augat, etc.* — 5. Davidi : *David.* — *Ibid.* inventus est omnis numerus Israel, etc. : *inventus omnis Israel numerus, etc.* — *Ibid.* quadringenta : *trecenta.* — 6. Joab : (*Deest in cod.*) — 7. jus unum erat : *juaserat.* — 8. obsecro, aufer : *obsecro, Domine, aufer.* — 9. Davids : (*Non habetur in cod.*) — 10. ei : (*Nec est in cod.*) — 12. pestilentiam ; aut : *pestilentiam ; famis aut.* — 16. prout : *et prout.* — 18. Davidi, ut : *David et ut.* — *Ibid.* exstrueret : *exstrueret.* (*Ita modo legitur, evasa veteri lectione.*) — 19. ei : (*Additur in cod.*) — 20. angelum : *angelum Domini.* — 21. veniret : *venisset.* — 22. arex tua : *in arex.* — 23. praebo : *offer.* — 30. Deum : *Dominum.*

CAPUT XXII.

Vers. 2. Dei : *Domini.* — 5. autem : (*Deest in cod.*) — 8. ad me : (*Adduntur in cod.*) — *Ibid.* bella : (*Additur in cod.*) — 9. filius qui : *filius autem qui.* — 13. et viriliter : *viriliter.* — 14. pauperum : *pauperum.* — 18. vestro : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* terra : (*Additur in cod.*) — 19. edificatur : *aedificabitur.*

CAPUT XXIII.

Vers. 3. viginti : *triginta.* — 5. canentes : *conclinentes.* — 8. princeps Jahiel : *princeps Hichel.* — 9. Simei : *Salomith et Hosiel ; Semei ; Salomith et Oziel.* — 12. Oz el : *Eziel.* — 15. Sanctosanctorum : *Sanctosanctorum.* — *Ibid.* adoleret : *adolerent.* — 18. Salomith : *Salomith.* — 19. Jeriau : *Jerinus.* — 20. Micha primus, Jesia : *Melmicha primus, Thesias.* — 23. Jerimoth : *Therimus.* — 29. et ad lagana : *ad lagana.* — *Ibid.* torrendum : *ferrentem.*

CAPUT XXIV.

Vers. 1. Abiu : *Abiud.* — 2. Abiu : *Abiud.* — 3. Ahi-melech : *Abimelech.* — 4. domos suas octo : *domos octo.* — 5. principes Dei : *principes domus Dei.* — 6. Achimelech : *Abimelech.* — 7. Jedei : *Jedeie.* — 9. Melchia : *Melchias.* — 11. Jesua : *Jezu.* — 14. Belga : *Buz.* — *Ibid.* Emmer : *Seumer.* — 15. Apses : *Opbes.* — 16. Hezechiel : *Jezeel.* — 17. Gamul : *Agamul.* — 18. Dalaiou : *Davia.* — *Ibid.* Maoziou : *Maoziou.* — 19. sna : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* et juxta : *juxta.* — *Ibid.* praeceperat : *praecepit.* — 20. Subael ; et de filiis Subael, Jehetha : *Subahel ; et filius Subahel, Jethia.* — 22. Isari vero filius Salemoth : *Isaris vero Salemoth.* — *Ibid.* filiusque Salemoth Jahath : *filius quoque Salemoth Jad.* — 23. filiusque ejus Jarau-primus : *filiusque ejus primus Jheriahu.* — *Ibid.* Jahaiel, tertius, Jecmaan : *Jaziel, tertius, Jecmaan.* — 26. Oziau : *Joasiau.* — 27. Oziau et Soum : *Moofi et Soem.* — 31. Ahi-melech : *Abimelech.*

CAPUT XXV.

Vers. 1. et Heman : Heman. — 3. Jeseias, et Hasabias : Isaias, et Sabias. — 4. Bocciau, Mathanau, Oziel Subuel : Bocciau, Mathanau, Oziel Sudubiel. — Ibid. Eliatha : Elietha. — Ibid. Romenthi-ezer : Romathier. — Ibid. Mahasiath : Mazioth. — 5. regis : regem. — 8. Miseruntque : miserunt. — 9. prima : (Additur in cod.) — Ibid. Secunda Godoliæ, ipsi et filii ejus, et fratribus ejus duodecim : filii, et fratribus ejus duodecim secunda Godoliæ, ipsi et filii ejus, et fratribus duodecim. — 14. Isreela : Israela. — 15. Jesatæ : Isniæ. — 18. Azareel : Ezrael. — 26. Mellothi : Melloth. — 29. Geddelthi : Godollathi. — 30. Mahaziath : Maziat. — 31. Romemthi-ezer : Romathiezer.

CAPUT XXVI.

Vers. 1. Coritis : Corintis. — 3. Ælam quintus, Johanau : Ailan quintus Johana. — 7. Raphael, et Obed, Elzabad, et fratres, etc. : Rahaal, et Obediel, et Zabab, fratres, etc. — Ibid. Eliu : Heliu. — Ibid. Samachias : Semechias. — 8. eorum fortissimi : eorum viri fortissimi. — 9. Mesalemia : Mesalamia. — Ibid. eorum : (Deest in cod.) — 10. eum : (Additur in cod.) — 13. ergo : autem. — 16. Saphim : Saphima. — 18. bini que : bini. — 20. Dei : Domini. — Ibid. Sanctorum : Sanctorum filiorum Core, et Merari. — 21. filii quoque Ledan : filii Ledan. — Ibid. Ledan et Gersonni, etc. : Ledan et Gersonni, etc. — 22. Zatham : Zetham. — 23. Ozihelitis : Ozihelitis. — 25. Zechiri, et : Jeeri, sed. — 26. ipse Selemih : (Desunt in cod.) — 27. consecraverant : consecraverat. — 29. Isaritis : Sariiis. — Ibid. et filii : filii. — Ibid. ad docendum : ad occidendum. — 31. Jeria : Jerias. — Ibid. inventi sunt viri : inventi viri.

LIBER SECUNDUS PARALIPOMENON.

CAPUT I.

Vers. 4. Autem : (Deest in cod.) — Ibid. præparaverat : paraverat. — 14. sibi : (Non habetur in cod.) — 16. autem : (Nec habetur in cod.) — Ibid. emebant : coebebant.

CAPUT II.

Vers. 4. ut consecrem : et consecrem. — Ibid. solemnitatibus Domini : solemnitatibus nomini Domini. — 7. ære et ferro : ære ferro. — Ibid. cælaturas : cælata. — 8. mitte mihi, et, etc. : mitte mihi cipressina et, etc. — Ibid. noverint : sciant. — Ibid. servi mei cum servis tuis : servi tui cum servis meis. — 10. dabo in cibaria : dabo cibaria. — Ibid. sata viginti millia : sata viginti millia, et vini viginti millia metretas. — 14. ære : et ære. — 16. quot : quæ. — Ibid. tuum autem erit : tuum erit. — 17. quinquaginta tria millia et sexcenti : quinquaginta millia et tria millia sexcenti. — 18. de montibus : in montibus.

CAPUT III.

Vers. 5. cubitos : cubitorum. — Ibid. cubitos : cubitorum. — 11. cherubim viginti cubitis extendebantur : cherubim utrisque viginti cubitis tendebantur. — 12. ejus : ejusdem. — 13. exteriorem : interiorem. — 14. cocco : coccino. — Ibid. cherubim : cerufim. (Ita fere semper legit.) — 17. Jachin, et que ad lævum Booz : Jachin, hoc est, firmitas, et que ad lævum Booz, hoc est, in robore.

CAPUT IV.

Vers. 1. longitudinis : altitudinis. — Ibid. et de eorum cubitorum altitudinis : (Desunt in cod.) — 4. impositum : positum. — Ibid. ad aquilonem : aquilonem. — Ibid. ad occidentem : occidentem. — 5. capiebatque tria : capiebatque mensuræ tria. — 7. jus-

A

CAPUT XXVII.

Vers. 3. princeps : principes. — 4. Dudia : Dudi. — Ibid. partem : (Deest in cod.) — 8. Sarnoth Jerzerites : Sarnoth. — 11. Husathites : Husathites. — 15. Neophathites : Neophathites. — 16. præerant in Israel : præerat Israel. — Ibid. dux : (Additur in cod.) — Ibid. Saphath : Saphath. — 18. Juda : Jude. — 19. Ozriel : Oziel. — 20. Phadalæ : Phadie. — 25. regis fuit Azmoth : regis David fuit Azomoth. — 27. Semeias : Semaias. — 28. Gederites : Gaderites. — 29. Saron : Sarona. — 30. et super asinos, Iadias Meronathites. (Vers. 31.) super oves quoque Jaziz Agarenu : super oves quoque Jaziz Agarenu ; et super asinos Madias Meronathites. — 32. Hachamoni : Hachomoni.

CAPUT XXVIII.

Vers. 1. igitur : autem. — 5. Dominus : Deus. — 8. Domini : (Non habetur in cod.) — 18. dedit ; ut, etc. : dedit ; et ut, etc.

CAPUT XXIX.

Vers. 1. enim : autem. — 2. domus Dei : domus Domini Dei. — Ibid. ligna : lignum. — Ibid. et lapides : lapides. — Ibid. omnemque : omnem. — 3. domum Dei : domum Domini Dei. — Ibid. præparavi : paravi. — 4. templi. (Vers. 5.) Et ubicunque : templi. 5. Ubicunque. — Ibid. ubicunque opus est argentum : ubicunque argentum. — 6. principum : (Non habetur in cod.) — 8. thesauros : thesaurum. — Ibid. Jahiel : Mihiel. — 10. in æternum : et in æternum. — 14. dedimus : damus. 19. tua, testimonia : tua, et testimonia. — 27. fuerunt : (Deest in cod.) — Ibid. in Jerusalem annis triginta tribus : in Jerusalem triginta tribus,

C

serat : jussa erant. — 11. lebetes, et, etc. : lebetas quoque tridentes, et, etc. — 16. lebetes : lebetas. — 19. Dei : Domini. — Ibid. et mensas : mensas. — 21. omnia de auro mundissimo facta sunt : (Non habetur in cod.) — 22. Thymiateria : Thymiamateria.

CAPUT V.

Vers. 1. domus : (Additur in cod.) — 3. itaque ad regem omnes : igitur omnes. — 11. adhuc in illo : adhuc illo. — 12. cymbalis : et cymbalis. — 13. et dicere : et dicerent. — 14. ne possent : nec possent.

CAPUT VI.

Vers. 5. rex : (Deest in cod.) — 4. quod locutus : quod ore locutus. — 7. Domini : (Deest in cod.) — 10. suum : (Non habetur in cod.) — Ibid. Domini : (Nec habetur in cod.) — 13. altitudinis : in altum. — 19. et audias : ut audias. — Ibid. fudit : fundit. — 21. exaudires : exaudias. — Ibid. et exaudias : exaudi. — Ibid. exaudi : et exaudi. — 25. tu exaudies : tu exaudi. — 28. aruga : æruca. — 32. Externum : Externus. — 34. populus tuus ad, etc. : populus tuus Israel ad, etc. — 36. peccaverint : et peccaverint. — Ibid. eos : (Deest in cod.) — 37. in corde : corde. — Ibid. egerint : et egerint. — 38. sua in terra : sua et in terra. — 39. tu exaudies : ut exaudias. — 41. salutem : justitia.

D

CAPUT VII.

Vers. 2. templum Domini. Sed, etc. : templum. Sed, etc. — 3. in sæculum : in æternum. — 7. adipem : adipem. — 16. cor meum ibi : ero ibi. — 18. qui non sit : qui sit. — 19. dereliqueritis : reliqueritis.

CAPUT VIII.

Vers. 6. quæcunque : *quæ.* — 7. et Amorrhæis : *Amorrhæis.* — 10. regis : (*Non habetur in cod.*) — 11. rex : (*Nec habetur in cod.*) — *Ibid.* est in eam : *est eam.* — 14. in divisionibus suis : *justa dispositiones suas.* — 17. Asiongaber : *Gesion.* — *Ibid.* quæ : *quod.* — 18. manus : *manum.* — *Ibid.* abierunt : *venērunt.* — *Ibid.* attulerunt : *tulerunt.*

CAPUT IX.

Vers. 2. quod non perspicuum ei fecerit : *quod ei non perspicuum fecerit.* — 4. et cibaria : *cibaria.* — *Ibid.* quoque et vestes : *quoque ejus, et vestimenta.* — 5. verus est sermo : *verus sermo.* — 7. te omni : *te in omni.* — 8. servare : *salvare.* — *Ibid.* judicia : *judicium.* — 12. et multo : *multo.* — 13. sex talenta : *sex millia talenta.* — 15. expendebantur : *expendebantur trecenti.* — 16. scuta : (*Deest in cod.*) — 18. sex quoque : *sexque.* — 19. regnis : *regionibus.* — 22. præ : (*Non habetur in cod.*) — 23. reges : (*Ita habebat lectio vetus; sed, ea erasa, populi superscribitur.*) — *Ibid.* ut audirent : *et audire.* — 26. et usque : *id est usque.* — 29. autem : *vero.* — *Ibid.* Silonitis : *Selonitis.*

CAPUT X.

Vers. 1. constituerent : *constitueret.* — 10. ut : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* ei : (*Non habetur in cod.*) — 11. cædam vos scorpionibus : *cædam scorpionibus.* — 13. dura : *dure.* — 14. Ego vero cædam : *Ego cædam.* — 15. Dei : *Domini.* — *Ibid.* Silonitis : *Selonitis.* — 18. misitque rex Roboam Aduram : *misitque Roboam Uriam.*

CAPUT XI.

Vers. 1. centum : *in centum.* — *Ibid.* millia : *millibus.* — *Ibid.* ad se regnum : *ad regnum.* — 5. autem : (*Additur in cod.*) — 7. Odollam : *Adollam.* — 10. Aialon : *Ahialon, et Abron.* — 12. fecit (*Additur in cod.*) — *Ibid.* summa : *multa.* — 16. ad immolandum victimas suas coram Domino : *ad immolandum victimas Domino.* — 18. Jerimoth : *Jerimath.* — 19. ei : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* Zoon : *Zoin.* — 20. Post hæc quoque : *Post hæc autem.* — *Ibid.* Ethai : *Ithai.* — 21. concubinas autem : *concubinasque.* — *Ibid.* viginti octo filios : *viginti filios.* — 22. omnes : (*Deest in cod.*)

CAPUT XII.

Vers. 2. Sesac : *Sasac.* — 4. Juda : *Juda et Benjamin.* (*Additur Benjamin.*) — 5. Sesac : *Sasac.* — *Ibid.* Hæc dicit Dominus : (*Adduntur in cod.*) — *Ibid.* et 7 et 9. Sesac : *Sasac.* — *Ibid.* ab Jerusalem : (*Deest in cod.*) — 10. rex æneos : *rex Roboam æneos.* (*Additur Roboam.*) — 11. referebant eos ad, etc. : *referebant ad, etc.* — 12. siquidem in, etc. : *siquidem et in, etc.* — 13. autem : *quoque.*

CAPUT XIII.

Vers. 2. Michaia : *Maacha.* — *Ibid.* filia Uriel de Gabaa : (*Non habentur in cod.*) — 3. octoginta : *octingenta.* — 5. ejus in pactum salis? : *ejus pactum salutis?* (*Ita legitur Numer. cap. xviii, num. 19.*) — 7. congregatique : *congregati.* — 9. de bobus et in arietibus : *in bobus, in arietibus.* — 10. Sacerdotesque ministrant : *sacerdotesque ejus ministrant.* — 14. bellum ex adverso : *bellum et ex adverso.* — 16. Deus : *Dominus.* — 18. confortati filii : *confortati sunt filii.* — 19. et filias : *et castella filias.* — *Ibid.* Jesana : *Jessena.* — 21. procreavitque viginti duos filios, et sedecim filias : *procreavitque viginti duos filios, et decem filias.*

CAPUT XIV.

Vers. 9. trecentis : *trecenta millia.* — 10. ei : (*Deest in cod.*) — 12. Æthiopes : *Æthiops.* — 14. urbes : (*Ita modo superscribitur, erasa veteri lectione, quæ videtur habuisse turbas.*) — 15. in Jerusalem : *Jerusalem.* (*in additur in cod.*)

A

CAPUT XV.

Vers. 1. Dei : *Domini.* — 2. dereliqueritis eum : *dereliqueritis.* — 4. reversi : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* reperient eum : *reperient.* — 10. in Jerusalem : *Jerusalem.* — 15. voluntate quæsierunt : *voluntate sua quæsierunt.* — 16. Maacham : *Maacha.* — *Ibid.* in luo : *in loco.* — 18. Eaque : *Ea.* — *Ibid.* intulit : *tulit.*

CAPUT XVI.

Vers. 1. autem : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* de regno : *regno.* — 2. autem : *ergo.* — 3. eum : (*Non habetur in cod.*) — 5. intermisit opus : *intermisit ædificare opus.* — 6. de Rama : *Rama.* — 7. Hancani : *Ananias.* — *Ibid.* evasit Syria : *evasit rex Syria.* — 9. Domini : *ejus.* — 10. interfecit de, etc. : *interfecit Asa de, etc.* — *Ibid.* in tempore : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* illo : *illos.* (*Sed ferme erasum est s.*) — 14. suo : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* posueruntque eum super lectum : *posueruntque eum super lectulum.*

CAPUT XVII.

Vers. 1. ejus : (*Non est in cod.*) — 2. Juda : *Jude.* — *Ibid.* quas cœperat Asa : (*Adduntur in cod.*) — 3. primis, et non : *primis, et novissimis, et non.* — 7. Ben-hail : *Beneil.* — 8. Adoniamque : *Adoniam.* — *Ibid.* et Thob-adoniam : *Adon.* — *Ibid.* Joram : *Zoram.* — 9. populum : (*Deest in cod.*) — 11. sed et Philisthæi : *sed Philisthæi.* — 14. iste numerus : *iste est numerus.* — *Ibid.* robustissimi viri : *robustissimorum.* — 15. hunc : *istum vero.* — 16. illum : *istum.* — *Ibid.* Zechri : *Jechni.* — *Ibid.* virorem : (*Non habetur in cod.*) — 18. Jozabad : *Zoiabad.* — 19. in universo : *et in universo.*

CAPUT XVIII.

Vers. 2. persuasitque : *persuasit.* — 4. Dixit : *Dixitque.* — *Ibid.* observo : *etiam.* — 5. igitur : *que.* — *Ibid.* At illi : *Et illi.* — 7. Est vir unus : *est autem vir unus.* (*Additur unus.*) — *Ibid.* loquaris rex : *loquaris ita rex.* — 8. ergo rex Israel unum : *ita rex unum.* — 10. Chanaana : *Chanaan.* — 12. ut et sermo : *ut sermo.* — 16. At ille : *Et ille.* — 17. Et ait : *ait.* — 19. alter : *alius.* — 21. ejus : *suorum.* — *Ibid.* Dixitque : *Dixit.* — 23. Chanaana : *Chanane.* — 25. Amelech : *Amalech.* — 26. Mittite hunc : *mittite virum hunc.* (*Additur virum.*) — 29. Josaphat : *Josaphat regem Juda.* — *Ibid.* pugnam : *pugnandum.* — 31. auxiliatus est ei : *auxiliatus ei.* — 33. Israel : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* ait : *dixit.* — 34. porro rex Israel stabat in curru suo : (*Adduntur in cod.*)

CAPUT XIX.

Vers. 1. in domum : *domum.* — 3. requireres Dominum Deum patrum tuorum : *requireres Deum.* — 7. enim : (*Deest in cod.*) — 8. et Sacerdotes : *Sacerdotes.* — *Ibid.* ejus : *suis.* — 10. Dominum et ne veniat : *Deum et veniat.* — *Ibid.* super vestros : *super fratres vestros.* — *Ibid.* agentes : *agetis et.* — 11. vester : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* bonis : *bono.*

CAPUT XX.

Vers. 1. Ammonitis : *Ammanitis.* — 2. Asason : *Ason.* — 4. deprecandum Dominum : *precandum Deum.* — *Ibid.* eum : *Deum.* — 6. regnis : *regibus.* — *Ibid.* potest : *poterit.* — 7. omnes : (*Additur in cod.*) — 10. transirent : *transiret.* — 14. Jahziel : *Jaziel.* — *Ibid.* Banaia : *Benaie.* — 15. Josaphat : *o Josaphat.* — 16. sis : *sus.* — 17. egredientini : *egredimini.* — 20. Thecua : *Thecua.* — *Ibid.* viri : (*Deest in cod.*) — 21. eum : *Dominum.* — 24. Juda : *Judas.* — *Ibid.* splencam : *speculam.* — 26. quoniam : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* illum : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* Vallis : *Vallem.* — 27. et Josaphat ante eos in Jerusalem : (*Adduntur in cod.*) — 28. in Jerusalem : *Jerusalem.* — 31. et nomen : *nomen.* — *Ibid.* Selahi : *Salathi.* — 34. in libros : *in librum.* — *Ibid.* Israel :

(*Ita ridetur habuisse lectio vetus; modo Juda legitur.*) A
— 36. feceruntque : fecerunt.

CAPUT XXI.

Vers. 2. Azariam. (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Jahiel : *Hiehiel.* — 3. deditque eis : *dedit eis.* — *Ibid.* in : (*Additur in cod.*) — 4. autem : *ergo.* — 8. illis : *il-lis.* — 15. tui : (*Deest in cod.*) — 17. ei. (*Additur in cod.*) — 19. in : (*Additur in cod.*).

CAPUT XXII.

Vers. 1. regnavitque : *regnavit autem.* — 2. et nomen : *nomen.* — *Ibid.* Athalia : *Otholia.* (*Et infra semper.*) — *Ibid.* filia : (*Additur in cod.*) — 8. everteret : *subverteret.* — 9. ipsum quoque : *ipsumque.* — *Ibid.* quis : (*Deest in cod.*) — 10. filius suus : *filius ejus.* — 11. Joas : *Joam.* — *Ibid.* absconditque eum cum, etc. : *absconditque cum, etc.*

CAPUT XXIII.

Vers. 4. Joiada : *Joiade pontifex.* — *Ibid.* Jeroham : *Jheroham.* — *Ibid.* Adaia : *Adeia.* — *Ibid.* Zechri : *Jechri.* — 3. Dei : *Domini.* — *Ibid.* Joiada : *Joiade.* — 4. ergo : (*Deest in cod.*) — 5. ad portam : *in porta.* — 8. omnia : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* qui impleverant : *qui jam impleverant.* — *Ibid.* et egressi erant : *et egressuri erant.* — 11. et testimonium : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* sunt ei : *sunt.* — 14. Egressus autem : *egressus est autem.* — 17. aras : *aram.* — 18. Domini, sub : *Domini, et sub.*

CAPUT XXIV.

Vers. 5. Israel : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* nostri : *vestri.* — *Ibid.* egere : *egerant.* — 7. enim : *autem.* — *Ibid.* Dei : *Domini.* — 10. ingressi : *universi.* — 11. constituerat : *instituerat.* — 14. omnia. (*Deest in cod.*) — *Ibid.* ministerium ad, etc. : *ministerium et ad, etc.* — 16. et eum domo : *et domo.* — 25. venitque : *venit.* — *Ibid.* et Jerusalem : *et in Jerusalem.* — 24. in manibus : *manibus.* — *Ibid.* ignominiosa : *ignominiose.* — 25. Dimiserunt eum in, etc. : *dimiserunt in, etc.* — 26. Zabab : *Gabaath.* — *Ibid.* Semarith : *Sammarith.* — 27. instauratio : *instaurata.*

CAPUT XXV.

Vers. 1. Joiadan : *Joaden.* — 4. suis : (*Deest in cod.*) — 5. sursum : *sursumque.* — 6. centum millia : *centum viginti millia.* — *Ibid.* centum talentis : *centum millia talentis.* — 8. Deus : *Dominus.* — *Ibid.* et adjuvare : *adjuvare.* — *Ibid.* convertere : *vertere.* — 9. talentis quæ : *talentis argenti quæ.* — 10. itaque : *autem.* — *Ibid.* ad eum : (*Deest in cod.*) — 15. usque ad Beth-horon : *usque Beth-horon.* — 14. vero : *autem.* — 16. Deus : *Domnus.* — *Ibid.* quia : *qui et.* — *Ibid.* et insuper : *insuper et.* — 17. veni : *et veni.* — 18. At ille. (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* remisit nuntios, dicens : *remisitque Joas rex Israel ad Amasiam regem Juda, dicens.* — 24. Obededom : *Obelon.* — *Ibid.* in Samariam : *in Samarian.* (*Additur vero in.*) — 25. Joachaz : *Achaz.* — 26. autem : *vero.* — 27. fugi set in Lachis : *fuisset Lachis.*

CAPUT XXVI.

Vers. 1. Juda. (*Additur in cod.*) — 5. Dominum : *Deum.* — *Ibid.* Dominum : *Drum.* — 7. et adjvit cum Deus contra Philisthiim : (*Adduntur, et Dominus legitur.*) — *Ibid.* Arabes : *Arabas.* — *Ibid.* Gurbaal : *Gurba.* — *Ibid.* Ammonitas : *Ammanitas.* — 8. Appendebantque Ammonitæ : *pendebantque Ammonitæ.* — 9. ædificavitque : *ædificavit quoque.* — *Ibid.* super : (*Non habetur in cod.*) — 14. Jehiel : *Jeel.* — *Ibid.* Maasirque : *Masias quoque.* — 15. septem : *ocho.* — 19. iratusque Ozias : *Iratusque est Ozias.* — 20. eo : (*Deest in cod.*) — 21. rex. (*Nec est in cod.*).

CAPUT XXVII.

Vers. 2. omnia quæ : *omne quod.* — 9. Joatham : (*Non est in cod.*).

CAPUT XXVIII.

Vers. 1. Viginti annorum : *viginti quinque annorum.* — 4. et thymiana : *thymiana.* — 5. Dominus Deus ejus in manus : *Dominus in manu.* — 6. Romeliæ : *Romoliæ.* — 9. venienti : *venientium.* — *Ibid.* ita ut ad cælum pertingeret vestra crudelitas : (*Adduntur in cod.*) — 12. steterunt itaque : *steteruntque.* — *Ibid.* Mosollamoth : *Osollamoth.* — *Ibid.* Amasias : *Amasa.* — *Ibid.* Hadali : *Adadi.* — 15. omnesque : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* unxissentque : *unxissent quoque.* — 18. Judæ : *Juda.* — *Ibid.* Aialon : *Ahilon.* — *Ibid.* Gamzo : *Gango.* — 19. enim : *autem.* — 20. Thelgath : *Thaglat.* — *Ibid.* qui. (*Non habetur in cod.*) — 22. et tempore : *et in tempore.* — *Ibid.* rex : (*Non habetur in cod.*) — 23. Damasci : *Damasci.* — *Ibid.* Syriæ : *Assiriæ.* — *Ibid.* ei : *ejus.* — 24. itaque : *igitur.* — *Ibid.* Dei : *Domini.* — *Ibid.* Dei : *Domini.* — 26. suorum : (*Non est in cod.*) — 27. sepelierunt eum in civitate : *sepelierunt in civitate.*

CAPUT XXIX.

Vers. 6. patres nostri : *patres vestri.* — 9. filii nostri : *et filii nostri.* — *Ibid.* ductæ : (*Non habetur in cod.*) — 10. avertet : *anserat.* — 11. colatisque : *colatis.* — *Ibid.* ei : (*Non habetur in cod.*) — 12. Mahath filius Amasai : *Maha filius Amasie.* — *Ibid.* Abdi, et Azarias filius Jalaleel : *Aldai et Azarias filius Jaileel.* — *Ibid.* autem : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* Joah filius Zemmas, et Eden filius Joah : *Joia filius Semmas, et En filius Joas.* — 14. Oziel : *Oziel hi fuerunt quatuordecim.* — 15. congregaveruntque : *congregaverunt.* — *Ibid.* ingressi sunt juxta : *ingressi juxta.* — 17. autem : *que.* — *Ibid.* prima : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* expiaveruntque : *expiaverunt.* — 18. sunt : (*Non habetur in cod.*) — 20. Ezechias rex adunavit omnes principes civitatis, et ascendit in domum Domini : *Ezechias rex ascendit in domum Domini, et adunavit omnes principes civitatis.* — 21. et arietes : *arietes.* — *Ibid.* dixitque : *dixit quoque.* — 22. immolaveruntque : *immolaverunt.* — 25. imposueruntque : *posueruntque.* — 24. coram : (*Deest in cod.*) — 25. manum : *manus.* — 27. laudes : *laudare.* — 30. sermonibus : *de sermonibus.* — *Ibid.* incurvato : *curvato.* — 31. etiam : (*Non est in cod.*) — 34. quippe : *quoque.*

CAPUT XXX.

Vers. 1. et : *ut.* — 2. et principum, et universi : *et universorum principum universi.* — 3. occurrerant : *occurrerant.* (*Ad. n, signum pluralis numeri.*) — *Ibid.* fuerat : *erat.* — 6. et Isaac : *Isaac.* — 10. Manasse usque ad Zabulon : *Manassem usque Zabulon.* — 12. ut facerent : *et facerent.* — 18. pro eis. (*Desunt in cod.*) — 22. pacificorum. (*Ita habebat lectio vetus; modo pacificas legitur.*) — *Ibid.* et laudantes Dominum Deum patrum suorum : (*Adduntur in cod.*) — 23. etiam : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* et : (*Deest in cod.*) — 25. omnis turba : *est omnis terra.*

CAPUT XXXI.

Vers. 1. et de Ephraim : *de Ephraim.* — 2. autem : *vero.* — *Ibid.* videlicet : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* et confiterentur : *ei confiterentur.* — 4. Jerusalem : *in Jerusalem.* — *Ibid.* ut possent : *et possint.* — 5. decimas obtulerunt. (*vers. 6*) sed et filii Israel et Juda qui habitabant in urbibus Juda obtulerunt : (*Adduntur.*) — 10. et remanserunt : *remanseruntque.* — 12. intulerunt : *tulerunt.* — 13. Jahiel : *Eihel.* — *Ibid.* Jerimoth, Jozabad quoque, et Ehiel, et Jesmachias : *Erimoth, Joabad quoque, et Zehel et Thesmachias.* — 15. Dei : *Domini.* — 15. Semerias Amarias : *Sameias Samurias.* — *Ibid.* suis. (*Deest in cod.*) —

14. exaltatione: *exaltatione*. — 19. et Leves: *Leves*. — 21. in terra: *in terra*. — 21. Domini: *Domini*. — *Desunt in cod.*

CAPIT XXXI

Vers. 1. quae quae et in eadem: *et post legationem*. — *Desunt in cod.* — 2. qui erat: *erat*. — 3. et in terra: *in terra*. — 7. et in terra: *in terra*. — 8. in terra: *in terra*. — 10. et in terra: *in terra*. — 11. et in terra: *in terra*. — 12. et in terra: *in terra*. — 13. et in terra: *in terra*. — 14. et in terra: *in terra*. — 15. et in terra: *in terra*. — 16. et in terra: *in terra*. — 17. et in terra: *in terra*. — 18. et in terra: *in terra*. — 19. et in terra: *in terra*. — 20. et in terra: *in terra*. — 21. et in terra: *in terra*. — 22. et in terra: *in terra*. — 23. et in terra: *in terra*. — 24. et in terra: *in terra*. — 25. et in terra: *in terra*. — 26. et in terra: *in terra*. — 27. et in terra: *in terra*. — 28. et in terra: *in terra*. — 29. et in terra: *in terra*. — 30. et in terra: *in terra*. — 31. et in terra: *in terra*. — *Desunt in cod.*

CAPIT XXXIII

Vers. 5. an em: *que*. — 6. tra: *inque*. — 7. et in Jerusalem: *in Jerusalem*. — 8. novere: *novere*. — 11. in Babilonem: *Babilonem*. — 12. conjugatus: *conjugatus*. — 13. ipse esset: *ipse esset*. — 14. G bon: *G bon*. — *Ibid.* per circuitum: *(Desunt in cod.)*. — *Ibid.* Opuel: *Opuel*. — 16. praeceptum: *praeceptum*. — 17. sermorum: *sermorum*. — *Ibid.* Domini: *Domini*. — 21. Anon: *(Non habetur in cod.)*. — 25. Domini: *Dei*.

CAPIT XXXIV

Vers. 2. non: *neq.* — 3. Jerusalem ab, etc.: *Jerusalem usque ab, etc.* — 4. Baalim: *Baal*. — *Ibid.* et simulacra quae superposita: *imo et simulacra quae eis superposita*. — 5. praeterea: *quoque*. — 7. in Jeru-

salem: *Jerusalem*. — 8. Joabab: *Joabab*. — *Ibid.* Domini: *Domini*. — 9. et juniores de Hierosolym: *et juniores de Hierosolym*. — 10. et de E-pa: *et de Epa*. — 11. et de Epa: *et de Epa*. — 12. et de Epa: *et de Epa*. — 13. et de Epa: *et de Epa*. — 14. et de Epa: *et de Epa*. — 15. et de Epa: *et de Epa*. — 16. et de Epa: *et de Epa*. — 17. et de Epa: *et de Epa*. — 18. et de Epa: *et de Epa*. — 19. et de Epa: *et de Epa*. — 20. et de Epa: *et de Epa*. — 21. et de Epa: *et de Epa*. — 22. et de Epa: *et de Epa*. — 23. et de Epa: *et de Epa*. — 24. et de Epa: *et de Epa*. — 25. et de Epa: *et de Epa*. — 26. et de Epa: *et de Epa*. — 27. et de Epa: *et de Epa*. — 28. et de Epa: *et de Epa*. — 29. et de Epa: *et de Epa*. — 30. et de Epa: *et de Epa*. — 31. et de Epa: *et de Epa*. — *Desunt in cod.*

CAPIT XXXV

Vers. 1. in Jerusalem: *(Non habetur in cod.)* — 3. arcem: *arcem Domini*. — 5. Et: *(Desunt in cod.)* — 7. triginta milia: *triginta milia*. — 8. populo: *populo*. — *Ibid.* Jehiel: *Jehiel*. — *Ibid.* commisit: *commisit*. — 9. et Semias: *Semias*. — *Ibid.* Jehiel, et Joabab: *Jehiel, et Joabab*. — 11. Phaspe asperserunt: *Phaspe asperserunt*. — 12. in libro: *in libro*. — 13. quod in lege: *quod in lege*. — 18. Juda: *Juda*. — *Ibid.* in Jerusalem: *Jerusalem*. — 20. processit: *processit*. — 21. tibi est rex: *tibi est rex*.

CAPIT XXXVI

Vers. 2. Joabab: *(Non habetur in cod.)* — 3. in Jerusalem: *Jerusalem*. — 8. regem: *(Additur in cod.)* — *Ibid.* regnavit: *regnavit*. — 9. regnavit: *(Desunt in cod.)* — 10. patrum: *patrum*. — 12. in oculis: *in conspectu*. — *Ibid.* Domini: *Dei*. — 17. enim: *(Desunt in cod.)* — *Ibid.* nec decrepiti: *nec decrepiti*. — *Ibid.* in manibus: *manibus*. — 19. destruxerunt: *destruxerunt*. — 21. Ut completeretur: *Et completeretur*. — 22. Domini: *(Desunt in cod.)* *Ibid.* fuerat: *est*.

Oratio Manasse regis Juda, cum captus teneretur in Babilone: *(Non habetur in exemplari Gothico.)*

ESDRÆ LIBER PRIMUS.

Hieronymi praefatio ad Domnionem et Rogatianum: *(Habetur in cod.)* — *Len. 6. difficultatis: facultatis.*

CAPIT I.

Vers. 1. Jeremias: *Jeremias propheta*. — 3. in Jerusalem: *Jerusalem*. — *Ibid.* quae est in Judaea: *et edificet domum Domini Dei Israel, ipse est Deus qui est in Jerusalem: (Desunt in cod.)* — 4. Dei: *Domini*. — 5. Juda et Benjamin: *Judaea de Benjamin*. — *Ibid.* ascenderet: *ascenderent*. — 6. et jumentis: *in jumentis*. — 7. Domini: *(Desunt in cod.)*.

CAPIT II.

Vers. 2. Jesu: *Jesu*. — *Ibid.* Rahelais: *Relata*. — 4. Septhia: *Septhia*. — 5. septuaginta quinque: *quingenta quinque*. — 6. filii Phath: *filii Pheth*. — *Ibid.* Joab: *(Desunt in cod.)* — 7. ducenti: *septingenti*. — 8. Zethus: *Zephna*. — 12. Aggad: *Aggad*. — 13. sex: *quinque*. — 19. Hasum: *Hasom*. — 22. quinquaginta sex: *quingenta quatuor*. — 29. quingenta duo: *quadraginta duo*. — 35. sexcenti: *nonaginti*. — 36. Sacerdotes: *(Desunt in cod.)* — *Ibid.* Jadaia: *Jadaia*. — 38. quadraginta septem: *quingenta septem*. — 40. Levite: *(Desunt in cod.)* — *Ibid.* Odovix: *Odevia*. — 41. viginti octo: *viginti novem*. — 43. Nathinai: *(Desunt in cod.)* *Ibid.* Tabbaoth: *Tebbaoth*. — 46. Semtai, filii Hana: *Selmai, filii Anam*. — 47. Gaher, filii Raia: *Gazer, filii Racaia*. — 48. Gazim: *Gazem*. — 49. filii Aza, filii Phasea: *filii Bruce: (Desunt in cod.)* — 50. Asena: *Asennaa*. — 51. Bacluc: *Becoc*. — 52. Besluth: *Besloth*. — 54. Hatupha: *Hatupha*. — 55. Sotai, filii Sophe-reth: *Othel, filii Supheret*. — 57. Asebaim: *Asabaim*. — 58. omnes Nathinai: *omnes isti Nathinai*. — 59.

Thelmela: *Thelmela*. — *Ibid.* Adon, et Emer: *Don et Mer*. — 61. Berzellai: *Bersallai*. — *Ibid.* Berzellai: *Bersallai*. — 65. Athersatha: *Athersath*. — 65. ducenti: *ducentae*. — 68. et: *(Desunt in cod.)* — *Ibid.* de principibus patrum: *(Scribuntur litteris majoribus, quasi titulus.)* — 69. quadraginta: *quadringenta*. — *Ibid.* minas: *minas*. — 70. universusque Israel: *universus Israel*.

CAPIT III.

Vers. 3. Dei: *(Desunt in cod.)* — 5. Domino: *Deo*. — 9. stetitque: *fecit quoque*. — *Ibid.* in templo: *templo*. — *Ibid.* et filii: *filii*. — 12. etiam: *(Desunt in cod.)*

CAPIT IV.

Vers. 2. immolavimus: *immolamus*. — 3. dixit eis: *dixit*. — *Ibid.* Deo nostro: *Domino Deo Israel*. — 5. autem: *quoque*. — *Ibid.* ad regnum: *ad annum*. — 6. in principio: *principio*. — 8. Scriba scripserunt: *Scriba Artaxerxes scripserunt*. — *Ibid.* unam: *(Desunt in cod.)* — 9. Apharsathachaei: *Pharsatei*. — *Ibid.* Erchunai: *Et Cufei*. — *Ibid.* Dievi, et Elamitae: *Dei, et Elamitae*. — 11. regi: *(Desunt in cod.)* — 13. perveniet: *perveniat*. — 14. Nos autem: *Nos ergo*. — 15. concitantur: *concitant*. — *Ibid.* civitas ipsa: *civitas illa*. — 19. inveneruntque: *invenerunt*. — *Ibid.* a diebus: *diebus*. — 20. quoque: *vero*. — 21. prohibeatis: *ut prohibeatis*. — 25. robore: *in robore*.

CAPIT V.

Vers. 2. Dei: *Domini*. — 3. autem: *(Desunt in cod.)* — *Ibid.* Thathanai: *Tantainai*. — *Ibid.* muros ejus: *muros hos*. — 6. Thathanai: *Thannai*. — 7. sic: *(Desunt in cod.)* — 8. opusque illud: *opus illud*. — 9. hos: *(Desunt in cod.)* — 10. scripsimusque nomina eorum virorum: *quae scripsimus nomina virorum*. — 11. ser-

monem: *sermone*. — 12. tradidit: *et tradidit*. — 14. A Dei: (*Deest in cod.*) — 17. fuerit: *est*.

CAPUT VI.

Vers. 2. Ecbatanis: *Athanis*. — *Ibid.* Medena: *Madena*. — 3. Dei edificaretur quæ est in Jerusalem, in loco, etc.: *in Jerusalem Dei edificetur, quæ est, in loco, etc.* — 5. in Jerusalem: *Jerusalem*. — 6. Sibar-bulanai: *Sthar-Buzanai*. — *Ibid.* ab illis: *ab eis*. — 7. ut: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* loco suo: *loco sancto suo*. — 12. Dei: (*Deest in cod.*) — 13. Thuthanai: (*Additur illud Tha.*) — 14. Deo: *Domina Deo*. — *Ibid.* Artaxerxe: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Persarum: *Persarum et Artaxerxes*. — 19. Israel: (*Deest in cod.*) — 20. quasi unus: *quasi vir unus*. (*Additur vir litteris vetustis.*) — 21. omnes qui se separaverunt: *omnis qui separaverunt*.

CAPUT VII.

Vers. 4. Zarahiæ: *Zurahiæ*. — 9. die mensis quinti: *mensis quinti*. — 10. autem: *enim*. — 17. vestri: (*Deest in cod.*) — 24. vobis quoque: *vobisque*. — *Ibid.* et cantoribus et janitoribus: *cantoribus, janitoribus*. — 28. suam: (*Deest in cod.*)

CAPUT VIII.

Vers. 4. Phathath: *Fet*. — 5. Ezechiel: *Jheziel*. — 6. De filiis Adan, Abed filius Jonathan; et cum eo quinquaginta viri: (*Desunt in cod.*) — 7. Alam, Isaias filius Athaliæ: *Elam, Jaisaias filius Nathaliæ*. — 8. Saphariæ: *Saphaziæ*. — 9. Jahiel: *Hiehziel*. — 10. filius filii: — 12. Azgad: *Ezeath*. — 13. Jehiel: *Jheziel*. — 15. Ahava: *Ahavaa*. — 16. Semeiam, et Elnathan, et Jarib: *Semeom, et Elnatham, et Jaribus*. — *Ibid.* Jojarib: *Joaribus*. — 17. Eddo: *Eldon*. — *Ibid.* Dei nostri: *Domini*. — 19. fratresque ejus: *fratres ejus*. — 21. ibi: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Ahava: *Ahavaa*. — 23. Deum: *Dominum Deum*. — 24. et Hasabiam: *Hasabiam*. — 26. auri: *et auri*. — 27. crateres: *crateras*. — 29. appendatis eorum, etc.: *appendatis ea erram, etc.* — *Ibid.* in thesaurum: *et thesaurum*. — 31. Ahava: *Ahavaa*. — *Ibid.* manus Dei: *manus Domini Dei*. — 33. Meremoth: *Remoth*. — *Ibid.* Joza-bed: *Jozadech*. — 35. populo: (*Deest in cod.*) — 36. qui erant de conspectu regis: (*Desunt in cod.*)

CAPUT IX.

Vers. 1. Ammonitarum: *Ammanita*. — 2. transgressionem: *transmigrationem*. — 3. barbæ: *barbam*. — 4. autem: *ergo*. — 5. meum: (*Deest in cod.*) — 6. nostrum: (*Deest in cod.*) — 7. graviter: *granditer*. — *Ibid.* et in gladium et in captivitatem et in rapinam et in confusionem vultus, sicut et die hac: (*Desunt in cod.*) — 8. daretur nobis pax: *daretur pax*. — 9. domum Dei: *nomen Dei*. — *Ibid.* ut daret: *et daret*. — 14. ad salutem: *et salutem*. — 15. Deus Israel justus es tu: *Deus noster justus tu*. — *Ibid.* stari: *stare*.

CAPUT X.

Vers. 1. Deum: *eum*. — *Ibid.* est: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* et puerorum: *puerorum*. — *Ibid.* et flevit: *qui et flevit*. — 2. Jehiel de filiis Ælam: *Jheziel de filiis Eliab*. — *Ibid.* in Israel: *Israel*. — 3. Domino: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* præceptum Domini Dei: *præceptum Dei*. — 6. filii: *filium*. — *Ibid.* transgressionem: *in transgressionem*. — 14. omnes: *homines*. — 15. Azahel: *Asahel*. — 16. feceruntque sic: *fecerunt sic*. — *Ibid.* domos: *domum*. — 18. Jarib: *Sarib*. — 20. Zebedia: *Zabedia*. — 21. Harim: *Herim*. — *Ibid.* Jehiel: *Jeel*. — 22. Elasa: *Elesa*. — 23. Joza-bed: *Zozabet*. — *Ibid.* Phathai: *Phata*. — 24. et de cantoribus Eliasib: *de cantoribus Eliasab*. — 25. Remeia et Jezia: *Reemia et Ezia*. — 26. Ælam Mathania: *Elam, Methania*. — *Ibid.* Jehiel et Abdi: *Jheziel et Abdia*. — 27. Et de filiis: *de filiis*. — *Ibid.* Elioenai: *Elioena*. — *Ibid.* Mathania et Jerimuth et Zabab: *Methaniu et Jerimuth et Zubeb*. — 28. Athalai: *Athalais*. — 29. Melluch: *Melluth*. — 30. Phathath: *Phath*. — *Ibid.* Bananias et Maasias: *Banaias Maasias*. — *Ibid.* Benui: *et Benui*. — 31. Et de filiis: *de filiis*. — *Ibid.* Jesus: *Jhesue*. — 33. Et de filiis: *de filiis*. — *Ibid.* Mathatha Zabab: *Matthet, Azabeh*. — 34. Maadi: *Maddi*. — 40. et Mechnedebai: *Nechnedebai, Sisaia*. — 41. Selemiau, Seme-ria: *Selemau, et Seme-ria*. — 43. Nebo, Jehiel, Mathathias Zabab: *Neba, Jaiel, Mathathias, Zebed*. — *Ibid.* Joal, et Banaia: *Joel, Banaia*. — 44. ex eis: *ex his*. — *Ibid.* peperant: *pepererant*.

LIBER NEHEMIÆ,

Qui et Esdræ secundus dicitur.

CAPUT I.

Vers. 2. Juda: *ex Juda*. — 3. et derelicti: *et qui derelicti*. — 4. diebus multis: *diebus tribus*. — 6. fiant aures tuæ auscultantes: *fiant aures tua auscultans*. — 7. tuum: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* famulo: *serco*. — 8. servo: *famulo*. — *Ibid.* cum transgressi: *cumque transgressi*. — *Ibid.* ego: *et ego*. — *Ibid.* in populos: *in populis*. — 9. præcepta: *mandata*. — *Ibid.* abducti: *adducti*. — *Ibid.* reducam: *inducam* ros. — 11. enim: *autem*.

CAPUT II.

Vers. 2. tristis est cum, etc.: *tristis cum, etc.* — *Ibid.* nescio quod in corde tuo est: *in corde tuo nescio quid est*. — 6. constitui ei: *constituit mihi*. — 8. ut tegere: *et tegere*. — *Ibid.* templi: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* muros: *muri*. — *Ibid.* domum quam: *domum in quam*. — 12. et non indicavi: *et indicavi*. — 13. nocte: *per noctem*. — 14. et ad aquæ: *et aquæ*. — 16. nesciebant: *nesciebat*. — *Ibid.* ego: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* loci: *locorum*. — 18. locutus esset: *locutus est*. — 20. vobis: *vobiscum*.

CAPUT III.

Vers. 1. gregis: *regis*. — 2. Zacchur: *Zecchur*. — 3. Asnaa: *Asanna*. — 4. juxta eum: *juxta eos*. —

Ibid. Mosollam: *Mesollam*. — 7. Jadon: *Adon*. — *Ibid.* et Maspha: *et de Maspha*. — 8. Eziel: *Zeziel*. — *Ibid.* Araia aurifex: *Saraiia aurifex*. — *et juxta eum edificavit Rafaiu, filius Ahur*. — 9. Hur: *Huur*. — 10. juxta eum: *juxta eos*. — *Ibid.* Jedaia filius Haromaph: *Jeiaia filius Haromath*. — *Ibid.* Hasebontæ: *Hasebontæ*. — 11. Phathath: *Pheth*. — 12. et: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* ipse: *Osee*. — 14. acharam: *acharem*. — 15. filius Chol-hoza: *edificavit filius Oholozai*. — 17. Hasebias: *Hasibias*. — 18. edificaverunt fratres eorum Bavai: *edificavit frater eorum Behui*. — 19. et: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Azer: *Ezer*. — 24. Henadad: *Henada*. — 25. Pharos: *Pheros*. — 28. ad portam: *porta*. — 29. eum edificavit Semaia: *hunc edificavit Semeia*. — 30. Selemiæ et Hanum filius Seleph: *Elemiæ, et Annon filius Selo*. — *Ibid.* Mosollam: *Mesollam*. — 32. gregis: *regis*.

CAPUT IV.

Vers. 2. lapides de acervis pulveris: *lapidibus pulveris*. — *Ibid.* qui: (*Ita habebat lectio vetus; modo cum superscribitur.*) — 5. et peccatum eorum: (*Desunt in cod.*) — 6. ad operandum: *ad edificandum*. — 7. muri: (*Non habetur in cod.*) — 8. sunt: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* molierunt: *molierunt*. — 10. portantis: *operantis*. — 12. ex omnibus: *et omnibus*. — 13.

statui : *et statui.*—14. Et perspexi : *perspexi.*—*Ibid.* A et magistratus : *et ad magistratus.*—*Ibid.* vestris, et uxori- bus : (*Non exstant in cod. vestris et.*)—*Ibid.* domibus vestris : (*Deest in cod. vestris.*)—16. faciebat : *faciebant.*—21. faciamus : *faciemus.*

CAPUT V.

Vers. 5. et sicut : *sicut.*—7. mecum : (*Deest in cod.*)—8. vendetis fratres vestros et redimemus : *vendite fratres nostros et ememus.*—9. quare : *vere.*—11. et vineas suas et oliveta : *vineas suas, oliveta.*—12. reddemus : *reddimus.*—*Ibid.* quæremus : *quærimus.*—14. rex : (*Deest in cod.*)

CAPUT VI.

Vers. 4. Sanaballat : *Sanabellath.* (*Et ita fere semper.*)—*Ibid.* posueram : *imposueram.*—2. ad me : (*Desunt in cod.*)—*Ibid.* Campo-ono : *Campo-ano.*—5. sua : (*Deest in cod.*)—7. Judæa : *Juda.*—9. enim : *autem.*—10. Semaia : *Samaia.*—*Ibid.* portas ædis : *portam sedis.*—12. Tobias : *Tobia.*—14. Noadiah : *Semeia.*—16. ergo : *autem.*—*Ibid.* esset opus hoc : *est hoc.*—18. Area : *Jorei.*

CAPUT VII.

Vers. 2. Hanani : *Hanani.*—*Ibid.* de Jerusalem : *Jerusalem.*—*Ibid.* ipse enim quasi : *ipse enim erat quasi.*—7. Josue, Nehemias, Azarias, Raamias, Nahamani : *Jhesue, Neemia, Azaria, Raamia, Nahamin.*—8. duo millia : *mille.*—9. Saphatia : *Saphatia.*—11. Phathath : *Pheth.*—19. Beguai : *Badgovi.*—26. filii viri :—28. Beth-azmoth : *Beth-amoth.*—29. Beroth : *Beloth.*—30. Geba : *Gabaa.*—34. alterius : (*Deest in cod.*)—37. viginti : (*Non habetur in cod.*)—39. Sacerdotes : (*Nec habetur in cod.*)—*Ibid.* Idaia in domo Jesua : *Adaia in domo Josua.*—43. Levitæ : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* et Cedniel filiorum Oduia, Septuaginta quatuor : *et Cedniel filiorum Daia Septuaginta tria.*—45. Ater : *Er.*—*Ibid.* triginta : *quingaginta.*—46. Soha, filii Hasupha : *Osa, filii Aspha.*—47. Phadon : *Phado.*—48. Selmai : *Selmon.*—49. Gaher. (vers. 50) filii Raia : *Guer, filii Raia.*—50. Necoda : *Necuda.*—51. Gezem : *Gazem.*—*Ibid.* Phæsa : *Phasca.*—53. Bachuc : *Bethuc.*—54. Mahida : *Mida.*—56. Nasia : *Nesia.*—57. Pharida : *Pherida.*—58. Jahala, filii Darcon : *Jacchala, filii Dercon.*—59. Sabaim : *Abaim.*—61. Thelmela, Thelhaarsa : *Thelmelath, Thelassar.*—62. quadraginta duo : *quingaginta duo.*—63. Habia filii Accos : *Obia, filii Acchor.*—65. staret : *surgeret.*—67. qui erant : (*Desunt in cod.*)—68. Equi eorum, septingenti triginta sex : *multi eorum ducenti quadraginta quinque.* (*Desunt in cod.*)—69. eorum : (*Non habetur in cod.*)—70. Huic versiculo præmittuntur in edito sequentia verba, Hucusque referunt quid in commentario scriptum fuerit : *exin Nehemia historia textitur.* (*Non habentur in cod.*)—70. Atharsatha : *Atharsatha.*—*Ibid.* triginta : (*In cod. hæc duo signa habentur, XX.*)—71. minas : *minas.*—72. minas : *minas.*—*Ibid.* et tunicas : *tunicas.*—73. in civitatibus suis : *in civitatibus.*

CAPUT VIII.

Vers. 1. erant : (*Deest in cod.*)—4. Mathathias, et Semeias, et Ania, et Uria : *Mathathias et Sema, et Anania, et Aaria.*—*Ibid.* Hasbadana : *Aseptana.*—6. voce magna : *magno.*—7. Bani et Serebia : *Baani et Sereba.*—*Ibid.* Odia, Maasia, Maasa. —*Ibid.* Hanan, Phalala, Levitæ : *Danam, Phalala, et Levitæ.*—8. aperte : *apposuit.*—9. et scriba et Levitæ : *scriba et legerunt.*—10. hiis qui non præparaverunt : *ei qui non præparavit.*

CAPUT IX.

Vers. 1. et in saccis : *et saccis.*—4. surrexerunt : *surrexit.*—*Ibid.* Bani : *Baani.*—*Ibid.* Sabania, Bonni, Sarchias : *Sebna, Bani Sarebias.*—*Ibid.* et Chanani, et clamaverunt : *Chani ; et inclamaverunt.*—*Ibid.* ad

Dominum : *Dominum.*—5. Hasebnia : *Hasebia.*—*Ibid.* Odaia, Sebnia, Phathatia : *Odaia, Sebna, Phathia.*—*Ibid.* Benedicite : *et benedicite.*—6. cælum et cælum colorum : *cælum colorum.*—*Ibid.* maria, et omnia quæ in eis sunt : (*Desiderantur in cod.*)—8. et invenisti : *invenisti.*—*ibid.* Hethæi et Hævi : *Chelhei.*—*Ibid.* et implesti : *implesti.*—19. per noctem : *in nocte.*—20. dedisti qui, etc. : *dedisti eis qui, etc.*—23. de qua : *quam.*—28. exaudisti : *audisti.*—31. in : *et in.*—32. ne avertas a facie tua omnem laborem : *ne avertas faciem tuam in omni labore.*—*Ibid.* et prophetas : *prophetas.*—33. justus es in, etc. : *justus in, etc.*—37. et corporibus : *et in corporibus.*—*Ibid.* et jumentis : *et in jumentis.*

CAPUT X.

Vers. 3. Amarias, Melchias : *Amaria, Melchia.*—5. Harem, Merimuth : *Amer, Mermuth.*—8. Maazia, Belgai : *Mazia, Belga.*—9. Azania : *Azaria.*—*Ibid.* Henadad : *Edendada.*—10. Sebenia : *Secenia.*—*Ibid.* Odaia : *Odedia.*—13. Odaia : *Odia.*—14. Pharos, Phathath : *Pheros Pheth.*—*Ibid.* Zethu : *Zeddu.*—15. Bonni : *Bonnin.*—16. Adonia, Begoi : *Odonia, Behoi.*—18. Odaia : *Odoria.*—19. Hareph : *Ares.*—20. Megphas : *Necphia.*—22. Pheltia : *Pheltia.*—*Ibid.* Anaia : *Ania.*—24. Phalea, Sobec : *Phalean, Sobec.*—25. Rehun, Maasia. (vers. 26) Echaia : *Rehun, Aseba, Math-sia, Ethaia.*—27. Haran : *Haren.*—28. omnes qui poterant : *omnis qui poterat.*—30. et ut non : *et non.*—32. statuemus : *statuimus.*—*Ibid.* domus Dei nostri, ad, etc. : *domus Domini Dei nostri, et ad, etc.*—34. populum ut inferrentur : *populos ut inferremus.*—*Ibid.* a temporibus : *temporibus.*—35. et ut afferremus : *ut afferremus.*—36. ministrant : *ministrabant.*—38. in domo : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* in domo : (*Nec est in cod.*)—39. dimittemus : *dimittimus.*

CAPUT XI.

Vers. 1. plebs : *sora.*—*Ibid.* rorem vero partes in civitatibus : (*Non habentur in cod.*)—3. autem : *Non habetur in cod.*—4. de filiis : (*Nec habentur in cod.*)—5. Maasia : *Amasia.*—*Ibid.* Silonius : *Salonites.*—6. omnes hi filii : *omnes filii.*—*Ibid.* novem : *octo.*—7. Colaia : *Coloia.*—*Ibid.* Masia, filius Ethel, filius Isaia, (vers. 8) et post eum Gebhai : *Amasia, filius Sethel, filius Isai et post eum Gabbai.*—9. Judas : *Juda.*—11. Meraioth, filius Achitob : *Maraioth, filius Achitub.*—12. Pheltia : *Phelia.*—13. Amassai filius Azreel : *Amassai filius Azriel.*—15. Seneia filius, Hasub, filius Azaricam : *Secema filius Asob, filius Azricam.*—16. omnia : (*Deest in cod.*)—17. Mathania : *Mathanai.*—*Ibid.* Zebedei : *Zebdei.*—*Ibid.* princeps : *princeps.*—*Ibid.* ad contentendum : *confitendum.*—*Ibid.* Bebecca : *Bebecca.*—*Ibid.* ejus, et Abda filius Samua, filius Galat : *suis, et Abdia filius Samua, filius Galatal.*—19. Acub : *Accob.*—20. unusquisque : (*Deest in cod.*)—21. Ophel : *obel.*—*Ibid.* Siaha : *Siaca.*—22. De filiis Asaph cantores : *filii Asaph cantoris.*—24. Phathahia filius Mesebel de filiis Zara : *Phathahia filius Mesebel de filiis Zera.*—26. Jesue : *Jhesue.*—29. in Remnon : *in Aim Remon.*—*Ibid.* Saraa : *Sara.*—30. Zanoa : *Zonoa.*—*Ibid.* et in filiabus : *et filiabus.*—31. Mechmas : *Macimas.*—*Ibid.* Hai, et Beth-hel : *Asa Beth-hel.*—32. Anania : *Anania Neballa, Loth.*—33. Asor, Rama, Getbaim. (vers. 34) Hadid Seboim, et Neballat : (*Non habentur in cod.*)—36. Judæ : *Juda.*

CAPUT XII.

Vers. 1. hi sunt autem sacerdotes : *Et hi sacerdotes.*—*Ibid.* Jerenias Esdras : *Jheremias Esdra.*—2. Hattus : *Hattu.*—3. Sebenias : *Seccenia.*—*Ibid.* Merimuth. (vers. 4) Aldo, Genthon, Abia : (*Non habentur in cod.*)—5. Belga : *Ibelga.*—6. Joiarib : *Joiarib.*—7. Sellum, Amoc, Heleras Idaia : (*Non habentur in cod.*)—8. Jesua : *Jesue.*—*Ibid.* Sarchia : *Sarchia.*—10. et Eliasib : *Eliasib.*—11. et Jonathan : *Jona-*

than.—12. et principes : *principes*. — *Ibid.* Maraia ; Jeremiæ : *Amaria, Jeremia*.—15. Esdræ : *Esdra*. — 14. Milicho : *Inulicho*.—15. Haram : *Harem*.—16. Zacharia : *Zachariæ*.—*Ibid.* Mosollam : *Mesollam*.—18. Belgæ : (*Deest in cod.*)—19. Mathanai ; Jodaia : *Mathan Jodaia Azzi ; Salua*.—22. Johanam : *Jonan*.—24. Jesue : *Josue*.—25. Telmon : *Telmoan*.—27. et cantico, et in cymbalis : *et in cantico, in cymbalis*.—28. autem filii cantorum de, etc. : *ergo filii cantorum et de*.—33. Esdras : *Esdra*.—*Ibid.* Jeremias : *Jeremia*.—34. Michaiæ : *Michai*.—35. Semeia, et Azareel, Malalai : *Semeie, et Azarel, et Malalai*.—*Ibid.* Maai : *Mai*.—38. gregis : *regis*.—40. Miamin : *Minaamim*.—*Ibid.* Zacharia, Hanania : *Zacharias Hananias*.—41. Et clare : *clare*.—42. et immolaverunt : *immolaverunt*.—43. actionis : *actiones*.—*Ibid.* et Levitis : *et in Levitis*.

CAPUT XIII.

Vers. 1. volumine Moysi : *volumine legis Moysi*.—*Ibid.* Ammonitis : *Ammanites*.—2. conjunxerunt : *conduxerunt*.—*Ibid.* eis : *ei*.—4. præpositus : *positus*.—5. et decimam frumenti, vini : *decimam frumenti, et vini*.—6. quia anno : *quia in anno*.—9.

A emundaverunt gazophylacium : *mundaverunt gazophylacia*.—10. quod : *quoniam*.—*Ibid.* et de his : *de his*.—12. apportabat : *apportabant*.—*Ibid.* frumenti, vini : *frumenti, et vini*.—13. Phadaiam : *Sadaiam*.—15. portantes : *et portantes*.—*Ibid.* et inferentes : *inferentes*.—*Ibid.* die Sabbathi : *in die Sabbathi*.—*Ibid.* ut in die : *in die*.—16. et Jerusalem : *in Jerusalem*.—18. noster : (*Deest in cod.*)—19. Jerusalem in die, etc. : *Jerusalem die, etc.*—*Ibid.* usque post : *usque in post*.—21. venerunt in sabbatho : *venerunt in Jerusalem in sabbatho*.—23. Ammonitides : *Ammanitides*.—24. ex media parte : (*Desunt in cod.*)—*Ibid.* populi et populi : *populi*.—25. Et cecidi ex eis : *ceci ex ipsis*.—*Ibid.* in Deo : *in Domino*.—*Ibid.* et non : *ut non*.—26. numquid non in hujuscemodi peccavit : *numquid hujuscemodi re peccavit*.—27. numquid et nos : *numquid nos*.—30. igitur : *Et*.—31. primitiis : *primitivis*.—*Ibid.* amen : *amen*;

In editione sequitur liber Esdræ tertius. In exemplari autem Gothico, cum sit secundum translationem divi Hieronymi, qui Tertium et Quartum libros Esdræ apocryphos reputat in prologo super Esdræ, non habentur prædicti libri. Continentur in impressa. a pag. 148 usque ad 159. In cod. sequitur liber Esther.

LIBER TOBIÆ.

Hic liber in exemplari Gothico habetur post Ecclesiasticum.

Hieronymi ad Chromatium et Heliodorum in Tobiam præfatio : (*Hæc præfatio habetur in cod. Goth.*).

CAPUT I.

Vers. 3. Concaptivis : *captivis*.—*Ibid.* ejus : (*Deest in cod.*)—6. Deum Irael : *Deum suum Israel*.—10. quem : (*Non habetur in cod.*)—12. cum : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* ipse : *iste*.—13. Deus : *Dominus*.—15. ad omnes : *per omnes*.—17. in : (*Non habetur in cod.*)—18. ejus : *Additur in cod.*—19. quotidie : (*Non habetur in cod.*)—20. nudisque : *nudis*.—22. tulit omnem : *tulit ei omnem*. *Ibid.* ejus : (*Deest in cod.*)—24. quadraginta quinque : *quadraginta et quinque*.

CAPUT II.

Vers. 2. ut : *et*.—5. ei : (*Deest in cod.*)—10. in domum suam : *domum*.—12. Dominus : *Deus*.—15. irridebant : *et irridebant*.—22. irata : *ita*.

CAPUT III.

Vers. 5. et ne vindictam : *ne vindictam*.—4. ideo : *et*.—*Ibid.* et in fabulam et in improperium : *et improprium*.—6. in pace : *jam a te*.—7. Sara filia Raguelis in Rages civitate Medorum, et ipsa : *Sarra filia Rague in civitate Medorum ut et ipsa*.—9. increparet : *increpasset*.—10. et occidere me : *et me occidere*.—*Ibid.* viros : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* superius cubiculum : *superiori cubiculo*.—11. cum : (*Deest in cod.*)—13. Deus : *Domine Deus*.—*Ibid.* qui cum : *quia cum*.—14. dirigo : *converto*.—15. hujus : (*Deest in cod.*)—18. non cum libidine : *non libidine*.—21. pro certo : *certum*.—*Ibid.* Quod : *quia*.—22. venire : *pervenire*.—25. ambos : (*Non habetur in cod.*)—*Ibid.* sunt orationes in conspectu Domini recitata : *fuerat oratio recitata*.

CAPUT IV.

Vers. 2. fundamentum : *fundamenta*.—5. sepelias : *sepelies*.—6. autem : (*Non habetur in cod.*)—*Ibid.* habeto : *habe*.—*Ibid.* peccato : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* Domini Dei nostri : *Dei tui*.—7. tuam : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* Domini : *Dei*.—9. tibi : (*Deest in cod.*)—12. facientibus : *qui faciunt*.—15. patiaris : (*Non habetur in cod.*)—14. sumpsit : *consumpsit*.—15. tui : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* non remaneat : *non maneat*.—16. oderis : *odis*.—17. et egenis : *egenis*.—18. vinum tuum super : *vinum*

super. — 21. dum adhuc infantulus esses : *dum infantulus essem*.—22. restituas : *restituas*.—23. habebimus : *habemus*.

CAPUT V.

Vers. 1. suo : (*Deest in cod.*)—2. et ego cum ignoro : *neque ego illum*.—*Ibid.* per quam : *qua*.—3. illius : (*Deest in cod.*)—4. eam : (*Nec habetur in cod.*)—6. eum : (*Non est in cod.*)—10. Tobias : (*Deest in cod.*)—14. civitatem : (*Deest*)—15. Ego ducam et reducam eum ad te : *Ego eum ducam, et reducam ad te*.—17. quæris : *queres*.—21. ait : *dixit*.—22. tunc : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* in via portanda : *adportanda*.—*Ibid.* suo : (*Non habetur in cod.*)—24. fuisset : *esset*.—27. quod : *quoniam*.

CAPUT VI.

Vers. 1. Profectus est autem Tobias, et canis secutus, etc. *Profectusque est Tobias, et canis ejus secutus, etc.* (*Additur ejus*).—5. Tobias : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* invadit me : *invadet me*.—5. et fel : *et fel ejus*.—6. tulerunt : *sustulerunt*.—7. Azaria : *Azarias*.—8. Angelus : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* omne genus dæmoniorum : *omne demonium*.—9. Et fel valet ad unguendos oculos in quibus fuerit albugo, et sanabuntur : (*Adduntur in margine, præter verbum valet*).—11. Sarra : *Sarram*.—15. in uxorem : *uxorem*.—14. hoc audivi : *hæc audivi*.—15. ad inferos : *ad infernum*.—17. sc, et : (*Desunt in cod.*)—*Ibid.* libidini ita vacent : *libidini vacent*.—*Ibid.* quibus : *in quibus*.—22. libidine : *libidinis*.

CAPUT VII.

Vers. 5. loqueretur : *loquerentur*.—8. Sara : *Sarra*. (*Et ita semper*).—9. prandium : *prandendum*.—11. qui ingressi sunt ad eam : (*Non habetur in cod.*)—13. preces : *præcesse it vos*.—14. eam tradam : *eam non tradam*.—19. illuc : *in eum*.—*Ibid.* filiam, et, etc. : *filiam suam, et, etc.*—20. mea. (*Deest in cod.*).

CAPUT VIII.

Vers. 3. tunc : (*Non habetur in cod.*)—4. et deprecemur : *deprecemur*.—5. sicut gentes : *sicut et gentes*.—7. terræ, mareque et fontes, et flumina, et omnes creature tuæ : *terra, et mare fontes et flumina et omnis creatura tua*.—9. conjugem : (*Deest in cod.*)—11. cum eo : (*Non habetur in cod.*)—12. forte :

(*Nec habetur in cod.*) — 15. misit : *mittens*. — *Ibid.* A
 Que : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* reperit eos : *re-*
peritque eos. — *Ibid.* salvos et : (*Desunt in cod.*) —
 16. Dominum : *Deum*. — 17. contigit quemadmo-
 dum : *contigit nobis quemadmodum*. — 19. plenius :
in plenius. — 25. se : *eum*.

CAPUT IX.

Vers. 1. Azaria : *Azarias*. — 5. te : (*Deest in cod.*)
 — *Ibid.* civitatem : (*Non habetur in cod.*) — 4. quon-
 iam : *quod*. — 5. Et certe : *Per te*. — *Ibid.* adju-
 ravit : *conjuraverit*. — 6. civitatem : (*Deest in cod.*)
 — *Ibid.* ab eo : (*Desunt in cod.*) — 8. invicem : *alte-*
rutrum. — *Ibid.* et flevit Gabelus, benedixitque
 Deum : (*Non habetur in cod.*) — 9. Dens Israel :
Dominus Deus Israel. — 11. et videatis : *ut videatis*.

CAPUT X.

Vers. 4. irremediabilibus : *irremissibilibus*. — *Ibid.*
 spem spes. — 5. simul : (*Deest in cod.*) — 9. ait : *dixit*.
 10. in puellis : *et in puellis*. — *Ibid.* in camelis : *et*
in camelis. — *Ibid.* et in vaccis : (*Non habetur in cod.*)
 — 12. suam : (*Nec habetur in cod.*) — *Ibid.* ire :
 (*Non habetur in cod.*) — 15. soceros : *socros*.

CAPUT XI.

Vers. 1. Charan : *Charran*. — 2. Dixitque angelus :
Dixit Angelus. — 4. cumque hoc : *cum hoc*. — 5.
 autem vero. — *Ibid.* quotidie : (*Non habetur in cod.*)
 8. scias enim quoniam : *sciens n. quod*. — 9. simul
 fuerat : *simul cum eis fuerat*. (*Adduntur cum eis.*) —
 10. Et consurgens : *Unde contingit ut exurgens.* —
Ibid. ejus : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* occurrit obviam :
occurrit in obviam. — 11. ambo : (*Non habetur in*
cod.) — 12. Deum : *Dominum*. — 15. patris sui.
 (vers. 14.) Et sustinuit : *patri suo. Et sustinens.* —
Ibid. et cepit : *cepit*. — 16. Deum : *Dominum*. —
 — 17. salvasti : *sanasti*. — *Ibid.* ego : (*Deest in cod.*)
 — 18. illa : *alia*. — 20. Achior : *Achor*. — *Ibid.* et
 congratulantes : *congratulantes*. — 21. cum gaudio :
gaudio.

LIBER JUDITH.

Hieronymi præfatio in librum Judith : (*Habetur*
in cod.)

CAPUT I.

Vers. 3. Eorum : *eorum*. — *Ibid.* posuitque : *at-*
que. — 4. Et gloriabatur : *Exultabatur*. — 6. Ragau :
Ragath. — *Ibid.* Jadason : *Hiadasin*. — 7. elevatum :
elatum. — 9. ad Jerusalem : *Jerusalem*. — *Ibid.* ter-
 minos : *montes*. — 11. et miserunt : *et miserunt*.
 — 12. indignatus Nabuchodonosor : *indignatus est*
Nabuchodonosor. — *Ibid.* juravit : *et juravit*. — *Ibid.*
 regionibus : (*Deest in cod.*)

CAPUT II.

Vers. 2. natu : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* et
 bellatores : *bellatores*. — 5. ei : (*Deest in cod.*) —
 6. tuus ulli : *meus illi*. — 12. Ange : *Gange*. — *Ibid.*
 omnem : (*Non habetur in cod.*) — 13. Melothi : *Me-*
tuthi. — *Ibid.* Ismahel : *Srael*. — *Ibid.* Cellon :
Telcon. — 14. tibi : *ibi*.

CAPUT III.

Vers. 1. Libyæ : *alibie*. — 2. patiamur : *patiamini*.
 — 3. et armenta : *armenta*. — *Ibid.* grege que ovium
 et caprarum equorumque : *greges ovium caprarum-*
que, equorum. — 4. nostra : (*Deest in cod.*) — 5.
 etiam : *autem*. — 7. cum equitibus : (*Desunt in cod.*)
 — 8. sibi : *secum*. — 15. Holofernis : *ab Holofernis*.
 — 14. Sobal : *Subal*.

CAPUT IV.

Vers. 1. Juda : *Judæa*. — 2. fecerat : *fecerit*. —

CAPUT XII.

Vers. 1. Tobias : *Tobiam*. — 2. patri suo : (*De-*
sunt in cod.) — 3. recepit : *suscipit*. — *Ibid.* ipse :
 (*Non habetur in cod.*) — 4. roges : *rogamus*. — *Ibid.*
 medietatem : (*Deest in cod.*) — 6. Tunc dixit eis :
dixitque eis. — 7. honorificum est : *honorificum*. —
 8. recordere : *condere*. — 9. facit invenire miseri-
 cordiam, et vitam : *faciet invenire vitam*. — 12. tuum :
 (*Deest in cod.*) *Ibid.* eos : (*Non habetur in cod.*) —
 15. Deo : *Domino*. — 16. cumque hæc audissent,
 turbati sunt, et tromentes ceciderunt super terram
 in faciem suam : *cumque hæc audissent, ceciderunt*
super faciem suam. — 18. eram : (*Non habetur in cod.*)

CAPUT XIII.

Vers. 1. suum : (*Deest in cod.*) — 2. ad Inferos :
ad Infernum. — 4. inter : *in*. — *Ibid.* narretis :
narratis. — *Ibid.* omnipotens : (*Non habetur in cod.*)
 — 6. nobiscum, et cum timore : *vobiscum et timore*.
 — 9. in eo : *in Deo*. — 12. tuis : (*Deest in cod.*) —
Ibid. suum : *tuum*. — 15. enim : (*Deest in cod.*) —
 16. benedictique erunt : *benedicti erunt*. — 17. om-
 nes : (*Non habetur in cod.*) — 19. a cunctis tribula-
 tionibus ejus : *Dominus Deus noster* : (*Non habetur*
in cod.) — 21. et smaragdo : *smaragdo*. — 22. can-
 tabitur : *cantabunt*. — 23. Benedictus Dominus, qui
 exaltavit : *Benedictus qui exaltavit*. — *Ibid.* Amen :
 (*Deest in cod.*)

CAPUT XIV.

Vers. 1. Tabias : (*Non habetur in cod.*) — 5.
 suos : *ejus*. — 6. excidit verbum Domini : *excedit*
verbum Dei. — 7. Dei : (*Deest in cod.*) — 8. et relin-
 quent gentes idola sua : (*Non habetur in cod.*) —
 9. reges terræ : *Nec habentur in cod.*) — *Ibid.* Re-
 gem : *Deum*. — 11. tempore in veritate et in vita :
 (*Non habetur in cod.*) — 12. in uno sepulcro : *in*
sepulcro. — 14. sua : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* et
 filiorum filiis : (*Desunt in cod.*) — 16. Domini cum
 gaudio sepelierunt eum. (vers. 17.) Omnis autem
 cognatio ejus : *Dei cum gaudio sepelierunt eum omnis*
cognatio ejus. — *Ibid.* et in sancta : *et sancta*. —
Ibid. habitantibus in terra : *habitoribus terræ*.

4. circumdederunt vicus : *circumdederunt omnes vi-*
cos. — 5. Esdrelon : *Esdraelon*. — *Ibid.* viæ : (*Nec*
habetur) — 8. et orationibus : (*Desunt in cod.*) —
 10. ad Dominum D um Israel : *ad Deum*. — *Ibid.*
 pollutionem : *pollutionibus*. — *Ibid.* et fletent in op-
 probrium gentibus : (*Non habetur in cod.*) — 12.
 exaudiet : *exaudivit*. — 15. sanctis : *sanctorum*. —
 17. Et ex toto : *Ex toto*.

CAPUT V.

Vers. 2. in iracundia : *iracundia*. — 4. et quare :
quare. — *Ibid.* nos : (*Non habetur in cod.*) — 5. au-
 dire : (*Non habetur*) — 9. Charan : *Charran*. —
 10. Dominum : *Deum*. — 11. a se : (*Desunt in cod.*)
 — *Ibid.* et ad suum servitium revicare : (*Non ha-*
betur in cod.) — 14. occupaverunt : *occurrerunt*. —
 17. a cultu : *a cultura*. — 22. a multis : *multis*. — 23.
 autem : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Dominum : (*Non ha-*
betur in cod.) — *Ibid.* possident : *possiderunt*. —
Ibid. sanctorum : *eorum*. — 24. et ascendamus :
ascendamus. — 25. vero : *autem*. — 26. hæc : (*Non*
habetur in cod.) — 28. ascendamus : *ascendemus*.

CAPUT VI.

Vers. 1. vehementer : (*Deest in cod.*) — 4. prob-
 bis : *probat*. — *Ibid.* per : (*Non habetur in cod.*)
 — 5. obtinet : *obtinuit*. — 7. servis ut, etc. : *servi*
suis ut, etc. — *Ibid.* et perducerent : *ut ducerent*. —
 11. Simeon : *Simeonis*. — 12. propter hoc verbum :
 (*Non habetur in cod.*) — 15. et quemadmodum.

quemadmodum. — *Ibid.* Israelitis hæc, etc. : *Israelitis populis hæc, etc.* — *Ibid.* vicerit : *vinceret.* — *Ibid.* et ipsum : *etiam ipsum.* — *Ibid.* propter hoc quod : *propter quod.* — 14. Dominum : *Deum.* — 16. itaque : *jam.* — 17. cujus tu virtutem : *cujus virtutem.* — 18. tibi : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* nobiscum : (*Non habetur in cod.*) — 19. Tunc Ozias : *Ozias autem.* — *Ibid.* ei : (*Deest in cod.*) — 21. convocatus est omnis : *convocatus omnis.*

CAPUT VII.

Vers. 2. juventutis : *juventutes.* — 3. ad Chelmon : *Chelmon.* — 5. per loca : *super loca.* — 6. et inclit : *incidi.* — 9. aquam : (*Deest in cod.*) — 10. in montibus : *civitatem montibus.* — *Ibid.* coram satellitibus : *coram omnibus satellitibus.* — 11. Bethuliam : *in Bethuliam.* — *Ibid.* populis : *populo.* — 12. juvenes, et parvuli : *juvenes, senes, et parvuli.* — 16. Dominum : *Deum.* — *Ibid.* viderimus : *videamus.* — *Ibid.* et infantes nostros : (*Desunt in cod.*) — 17. ut sit : *et sit.* — 19. iniquitatem : *iniquitates.* — 24. dabit : *dat.* — 25. transactis : *transiit.*

CAPUT VIII.

Vers. 4. verba : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Raphaim, filii Achitob : *Raphaim filii Achitob, filii Eli.* — *Ibid.* Simeon : *Simeonis.* — 2. hordeaceæ, (vers. 3) instabat : *hordiarie, stabat.* — 4. ejus : (*Deest in cod.*) — 7. copiosam : *multam.* — 9. Charmi : *Charmin.* — 13. diem : *die.* — 14. est : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* susis : (*Deest in cod.*) — 15. comminabitur : *condemnabitur.* — 17. faciat nobiscum cito misericordiam suam : *fac nobiscum misericordia sua.* — 20. humiliabit : *humiliat.* — 21. vos estis : *vos qui estis.* — *Ibid.* et ex vobis : *ex vobis.* — *Ibid.* ad eloquium vestrum : *eloquio vestro.* — 24. impatientiam suam et improprium : *patientiam suam in improprium.* — 27. quibus quasi servi corripimur : *quasi servi qui corripimur.* — *Ibid.* et non : *non.* — *Ibid.* evenisse : *venisse.* — 30. quod : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* cognoscitis : *cognoscitur.* — 33. ut : (*Deest in cod.*) — 34. et Dominus : *Deus.*

CAPUT IX.

Vers. 4. ascendentibus : *abscedentibus.* — *Ibid.* clamabat : *clamavit.* — 8. eos : (*Non habetur in cod.*) — 9. et in scutis : (*Nec habetur in cod.*) — 11. nominis : *honoris.* — 13. laqueo : *gladio.* — 14. virtutem, ut, etc. : *virtutem ejus, ut, etc.* — 15. hoc : (*Nec habetur in cod.*) — *Ibid.* dejecerit : *abjecerit.* — 16. tua est, nec, etc. : *tua, nec, etc.* — 17. exaudi me miseram : *exaudi miseram.* — 18. sanctificatione tua permaneat : *sanctificatione permaneat.*

CAPUT X.

Vers. 4. in : (*Deest in cod.*) — 5. myrto : *mirro.* — *Ibid.* super caput suum : *capiti suo.* — 5. ascopam : *ascopiam.* — *Ibid.* lapates : *palatas.* — 6. venissent : *venisset.* — 8. eam, dimiserunt : *eam, et dimiserunt.* — 9. omnes : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* fiat, fiat : *Aman.* — 10. per : (*Non habetur in cod.*) — 11. aut : *et.* — 15. faciem : *aciem.* — *Ibid.* secreta : *secretum.* — *Ibid.* ostendam illi quo auditu, etc. : *ostendam quo auditu, etc.* — 14. illi : (*Deest in cod.*) — 18. contemnat : *contemnit.* — 20. elevaverunt : *levaverunt.*

CAPUT XI.

Vers. 5. ejus : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* ad corruptionem : *ad correctionem.* — 8. populum, quod : *populum istum quod.* — 9. et : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Deum : *Dominum.* — *Ibid.* tremor tuus : *car eorum mortuum.* — 11. Denique : *nam.* — 12. et sancta : *sancta.* — *Ibid.* Dei : (*Non habetur in cod.*) — 14. Deum : *Dominum.* — 15. reddat : *reddet.* — *Ibid.* canis : (*Non habetur in cod.*) — 17. hæc ipsa : *hoc ipsum.* — 20. tu : (*Deest in cod.*)

CAPUT XII.

Vers. 2. Cui respondit Judith, et dixit : *Cui respondens Judith, dixit.* — 6. ad adorandum Deum : *ad orandum Dominum.* — 10. in quarto die : *quarto die.* — *Ibid.* suum : (*Deest in cod.*) — 12. ut manducet : *et manducet.* — 19. eorum ipso : (*Desunt in cod.*)

CAPUT XIII.

Vers. 9. Deus in hac, etc. : *Deus Israel in hac, etc.* — 14. presbyteros : *principes.* — 15. occurrerunt : *concurrerunt.* — *Ibid.* sperabant : *speraverant.* — 16. congregaverunt : *congregaverunt.* — 18. adimplevit : *implevit.* — 19. et ecce : *ecce.* — *Ibid.* ubi obiit : *20. commemorantem : morantem.* — 21. confitemini : *confiteamur.* — 24. vulnera : *vulnere.* — 25. ita : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Domini : *tuæ.* — 27. Judith : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* tu : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* se : (*Deest in cod.*) — 28. Et ut probes : *ut probes.* — 31. a Deo tuo : *Deo tuo.* — *Ibid.* magnificabitur super te Deus Israel : *Magnificabit Deum Israel super te.*

CAPUT XIV.

Vers. 8. Holofernis : (*Deest in cod.*) — 9. egressum : *ingressum.* — 11. regis : (*Non habetur in cod.*) — 12. nos ad : (*Desunt in cod.*) — 14. vidensque : *vidit jacens.* — 16. et dixit : *et ait.*

CAPUT XV.

Vers. 2. festinabant : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* audierant, fugientes : *audierant, conarentur, fugientes.* — *Ibid.* collium : *vallium.* — 3. secuti sunt : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* Descenderuntque : *descenderunt.* — 4. agmine persequentas : (*Non habetur in cod.*) — 5. itaque : *quoque.* — 7. onustati : *honestati.* — 8. omnia quæ : *quæque.* — *Ibid.* et jumentis et universis : *in jumentis et in universis.* — *Ibid.* maximum : *magnum.* — 9. suis : (*Deest in cod.*)

CAPUT XVI.

Vers. 2. illi : (*Non habetur in cod.*) — 5. ex montibus : *rex a montibus.* — 8. dissolvit : *disperdit.* — 9. vestimento : *vestimentu.* — *Ibid.* vestimento : *vestimenta.* — 10. et colligavit : *colligavit.* — *Ibid.* accepit stolam novam : (*Non habetur in cod.*) — 14. enim : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* Dei : (*Nec est in cod.*) — 15. Deo : *Dominio.* — 16. tua : (*Deest in cod.*) — 22. Et factum est : *factum est.* — 23. vasa : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* de cubili ipsius obtulit : (*Non habetur in cod.*) — 26. virtuti castitas : *virtus castitatis.* — 31. festivitatis : *festivitatem.* — *Ibid.* accipitur : *accepit.*

In Exemplari Gothico sequitur liber Macthabæorum.

LIBER ESTHER.

Hieronymi in librum Esther præfatio. (*Deest in cod.*)

CAPUT I.

Vers. 4. Viginti septem : *viginti et septem.* — 2. Susan : *Susa.* — 3. inclytis : (*Deest in C.*) — 4. gloriæ : (*Non habetur.*) — 5. Susan : *Susis.* — 6. aerei : *aerei.* — *Ibid.* et argentei super : *super argentei.* — 7. erant : *ferant.* — 8. abundans : *et abundans.* — 10. Bazatha : *Bazathan.* — *Ibid.* Zethar. *Zarath.* — 11.

ut ostenderet : *et ostenderet.* — 14. Marsana : *Marsana.* — 16. læsit : *contempsit.* — 18. parvipendent : *parvipendant.* — 19. Si : *Et si.* — *Ibid.* illa : (*Deest in cod.*) — 21. ejus : *istud.*

CAPUT II.

Vers. 3. adducant eas ad civitatem Susan : *adducant ad civitatem Susis.* — *Ibid.* tradant eas in : *tradant in.* — 7. Edissæ : *Edesæ.* — *Ibid.* patre : *pu-*

CAPUT VIII.

Vers. 6. quæcunque : quæ. — 7. et Amorrhæis : Amorrhæis. — 10. regis : (Non habetur in cod.) — 11. rex : (Nec habetur in cod.) — *Ibid.* est in eam : est eam. — 14. in divisionibus suis : juxta dispositiones suas. — 17. Asiongaber : Gesion. — *Ibid.* quæ : quod. — 18. manus : manum. — *Ibid.* abierunt : venerunt. — *Ibid.* attulerunt : tulerunt.

CAPUT IX.

Vers. 2. quod non perspicuum ei fecerit : quod ei non perspicuum fecerit. — 4. et cibaria : cibaria. — *Ibid.* quoque et vestes : quoque ejus, et vestimenta. — 5. verus est sermo : verus sermo. — 7. te omni : te in omni. — 8. servare : salvare. — *Ibid.* judicia : judicium. — 12. et multo : multo. — 13. sex talenta : sex millia talenta. — 15. expendebantur : expendebantur trecenti. — 16. scuta : (Deest in cod.) — 18. sex quoque : sexque. — 19. regnis : regionibus. — 22. præ : (Non habetur in cod.) — 23. reges : (Ita habebat lectio vetus ; sed, ea erasa, populi superscribitur.) — *Ibid.* ut audirent : et audire. — 26. et usque : id est usque. — 29. autem : vero. — *Ibid.* Silonitis : Selonitis.

CAPUT X.

Vers. 1. constituerent : constitueret. — 10. ut : (Deest in cod.) — *Ibid.* ei : (Non habetur in cod.) — 11. cædam vos scorpionibus : cædam scorpionibus. — 13. dura : dure. — 14. Ego vero cædam : Ego cædam. — 15. Dei : Domini. — *Ibid.* Silonitis : Selonitis. — 18. misitque rex Roboam Aduram : misitque Roboam Uriam.

CAPUT XI.

Vers. 1. centum : in centum. — *Ibid.* millia : millibus. — *Ibid.* ad se regnum : ad regnum. — 5. autem : (Additur in cod.) — 7. Odollam : Adollam. — 10. Aialon : Ahialon, et Abron. — 12. fecit (Additur in cod.) — *Ibid.* summa : multa. — 16. ad immolandum victimas suas coram Domino : ad immolandas victimas Domino. — 18. Jerimoth : Jerimath. — 19. ei : (Additur in cod.) — *Ibid.* Zoon : Zoin. — 20. Post hanc quoque : Post hanc autem. — *Ibid.* Ethai : Ithai. — 21. concubinas autem : concubinasque. — *Ibid.* viginti octo filios : viginti filios. — 22. omnes : (Deest in cod.)

CAPUT XII.

Vers. 2. Sesac : Sasac. — 4. Juda : Juda et Benjamin : (Additur Benjamin.) — 5. Sesac : Sasac. — *Ibid.* Ilæc dicit Dominus : (Adduntur in cod.) — *Ibid.* et 7 et 9. Sesac : Sasac. — *Ibid.* ab Jerusalem : (Deest in cod.) — 10. rex æneus : rex Roboam æneus : (Additur Roboam.) — 11. referebant eos ad, etc. : referebant ad, etc. — 12. siquidem in, etc. : siquidem in, etc. — 13. autem : quoque.

CAPUT XIII.

Vers. 2. Michai : Maacha. — *Ibid.* filia Uriel de Gabaa : (Non habetur in cod.) — 3. octoginta : octingenta. — 5. ejus in pactum salis ? : ejus pactum salutis ? (Ita legitur Numer. cap. xviii, num. 19.) — 7. congregatique : congregati. — 9. de bobus et in arietibus : in bobus, in arieibus. — 10. Sacerdotesque ministrant : sacerdotesque ejus ministrant. — 14. bellum ex adverso : bellum et ex adverso. — 16. Deus : Dominus. — 18. confortati filii : confortati sunt filii. — 19. et filias : et castella filias. — *Ibid.* Jesana : Jessena. — 21. procreavitque viginti duos filios, et sedecim filias : procreavit duodecim filios, et decem filias.

CAPUT XIV.

Vers. 9. trecentis : trecenta millia. — 10. ei : (Deest in cod.) — 12. Æthiopes : Æthiopas. — 14. urbes : (Ita modo superscribitur, erasa veteri lectione, quæ videtur habuisse turbas.) — 15. in Jerusalem : Jerusalem. (in additur in cod.)

A

CAPUT XV.

Vers. 1. Dei : Domini. — 2. dereliqueritis eum : dereliqueritis. — 4. reversi : (Additur in cod.) — *Ibid.* reperient eum : reperient. — 10. in Jerusalem : Jerusalem. — 15. voluntate quæsierunt : voluntate sua quæsierunt. — 16. Maacham : Maacha. — *Ibid.* in luco : in loco. — 18. Eaque : Ea. — *Ibid.* intulit : tulit.

CAPUT XVI.

Vers. 1. autem : (Deest in cod.) — *Ibid.* de regno : regno. — 2. autem : ergo. — 3. eum : (Non habetur in cod.) — 5. intermisit opus : intermisit edificare opus. — 6. de Rama : Rama. — 7. Hanani : Ananias. — *Ibid.* evasit Syria : evasit rex Syriæ. — 9. Domini : ejus. — 10. interfecit de, etc. : interfecit Asa de, etc. — *Ibid.* in tempore : (Desunt in cod.) — *Ibid.* illo : illos. (Sed ferme erasum est s.) — 14. suo : (Deest in cod.) — *Ibid.* posueruntque eum super lectum : posueruntque super lectulum.

B

CAPUT XVII.

Vers. 1. ejus : (Non est in cod.) — 2. Juda : Judæ. — *Ibid.* quas cœperat Asa : (Adduntur in cod.) — 3. primis, et non : primis, et novissimis, et non. — 7. Ben-hail : Beneil. — 8. Adoniamque : Adoniam. — *Ibid.* et Thob-adoniam : Adon. — *Ibid.* Joram : Zoram. — 9. populum : (Deest in cod.) — 11. sed et Philisthæi : sed Philisthæi. — 14. iste numerus : iste est numerus. — *Ibid.* robustissimi viri : robustissimorum. — 15. hunc : istum vero. — 16. illum : istum. — *Ibid.* Zechri : Jechri. — *Ibid.* virorum : (Non habetur in cod.) — 18. Jozabad : Zoiabad. — 19. in universo : et in universo.

CAPUT XVIII.

Vers. 2. persuasitque : persuasit. — 4. Dixit : Dixitque. — *Ibid.* obsecro : etiam. — 5. igitur : que. — *Ibid.* At illi : Et illi. — 7. Est vir unus : est autem vir unus. (Additur unus.) — *Ibid.* loquaris rex : loquaris ita rex. — 8. ergo rex Israel unum : ita rex unum. — 10. Chanaana : Chanaan. — 12. ut et sermo : ut sermo. — 16. At ille : Et ille. — 17. Et ait : ait. — 19. alter : alius. — 21. ejus : suorum. — *Ibid.* Dixitque : Dixit. — 23. Chanaana : Chanaan. — 25. Amelech : Amalech. — 26. Mitite hunc : mitite virum hunc. (Additur virum.) — 29. Josaphat : Josaphat regem Juda. — *Ibid.* pugnam : pugandum. — 31. auxiliatus est ei : auxiliatus ei. — 33. Israel : (Additur in cod.) — *Ibid.* ait : dixit. — 34. porro rex Israel stabat in curru suo : (Adduntur in cod.)

CAPUT XIX.

Vers. 1. in domum : domum. — 3. requireres Dominum Deum patrum tuorum : requireres Deum. — 7. enim : (Deest in cod.) — 8. et Sacerdotes : Sacerdotes. — *Ibid.* ejus : suis. — 10. Dominum et ne veniat : Deum et veniat. — *Ibid.* super vestros : super fratres vestros. — *Ibid.* agentes : ageris et. — 11. vester : (Additur in cod.) — *Ibid.* bonis : bono.

CAPUT XX.

Vers. 1. Ammonitis : Ammanitis. — 2. Asason : Ason. — 4. deprecandum Dominum : precandum Deum. — *Ibid.* eum : Deum. — 6. regnis : regibus. — *Ibid.* potest : poterit. — 7. omnes : (Additur in cod.) — 10. transirent : transiret. — 14. Jahaziel : Jaziel. — *Ibid.* Banaïe : Benaïe. — 15. Josaphat : o Josaphat. — 16. sis : sus. — 17. egrediemini : egredimini. — 20. Thecua : Thecua. — *Ibid.* viri : (Deest in cod.) — 21. eum : Dominum. — 24. Juda : Judas. — *Ibid.* speluncam : speculam. — 26. quoniam : (Non habetur in cod.) — *Ibid.* iluni : (Additur in cod.) — *Ibid.* Vallis : Vallem. — 27. et Josaphat ante eos in Jerusalem : (Adduntur in cod.) — 28. in Jerusalem : Jerusalem. — 31. et nomen : nomen. — *Ibid.* Selahi : Salathi. — 34. in libros : in librum. — *Ibid.* Israel :

(*Ita videtur habuisse lectio vetus; modo Juda legitur.*) A
— 56. feceruntque : fecerunt.

CAPUT XXI.

Vers. 2. Azariam. (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Jahiel : *Hiehel.* — 3. deditque eis : *dedit eis.* — *Ibid.* in : (*Additur in cod.*) — 4. autem : *ergo.* — 8. illis : *illius.* — 15. tui : (*Deest in cod.*) — 17. ei. (*Additur in cod.*) — 19. in : (*Additur in cod.*).

CAPUT XXII.

Vers. 1. regnavitque : *regnavit autem.* — 2. et nomen : *nomen.* — *Ibid.* Athalia : *Otholia.* (*Et infra semper.*) — *Ibid.* illia : (*Additur in cod.*) — 8. everteret : *subverteret.* — 9. ipsum quoque : *ipsumque.* — *Ibid.* quis : (*Deest in cod.*) — 10. filius suus : *filius ejus.* — 11. Joas : *Joam.* — *Ibid.* absconditque eum cum, etc. : *absconditque cum, etc.*

CAPUT XXIII.

Vers. 1. Joiada : *Joiade pontifex.* — *Ibid.* Jeroham : *Jheroham.* — *Ibid.* Adaiæ : *Adeiæ.* — *Ibid.* Zechri : *Jechri.* — 3. Dei : *Domini.* — *Ibid.* Joiada : *Joiade.* — 4. ergo : (*Deest in cod.*) — 5. ad portam : *in porta.* — 8. omnia : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* qui impleverant : *qui jam impleverant.* — *Ibid.* et egressi erant : *et egressuri erant.* — 11. et testimonium : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* sunt ei : *sunt.* — 14. Egressus autem : *egressus est autem.* — 17. aras : *aram.* — 18. Domini, sub : *Domini, et sub.*

CAPUT XXIV.

Vers. 5. Israel : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* nostri : *vestri.* — *Ibid.* egere : *egerant.* — 7. enim : *autem.* — *Ibid.* Dei : *Domini.* — 10. ingressi : *universi.* — 11. constituerat : *instituerat.* — 14. omnia. (*Deest in cod.*) — *Ibid.* ministerium ad, etc. : *ministerium et ad, etc.* — 16. et cum domo : *et domo.* — 25. venitque : *venit.* — *Ibid.* et Jerusalem : *et in Jerusalem.* — 24. in manibus : *manibus.* — *Ibid.* ignominiosa : *ignominiose.* — 25. Dimiserunt eum in, etc. : *dimiserunt in, etc.* — 26. Zabab : *Gabaath.* — *Ibid.* Senarith : *Sammarith.* — 27. instauratio : *instaurata.*

CAPUT XXV.

Vers. 1. Joiadan : *Joaden.* — 4. suis : (*Deest in cod.*) — 5. sursum : *sursumque.* — 6. centum millia : *centum viginti millia.* — *Ibid.* centum talentis : *centum millia talentis.* — 8. Deus : *Dominus.* — *Ibid.* et adjuvare : *adjuvare.* — *Ibid.* convertere : *vertere.* — 9. talentis quæ : *talentis argenti quæ.* — 10. itaque : *autem.* — *Ibid.* ad eum : (*Deest in cod.*) — 15. usque ad Beth-horon : *usque Beth-horon.* — 14. vero : *autem.* — 16. Deus : *Dominus.* — *Ibid.* quia : *qui et.* — *Ibid.* et insuper : *insuper et.* — 17. veni : *et veni.* — 18. At ille. (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* remisit nuntios, dicens : *remisitque Joas rex Israel ad Amasiqam regem Juda, dicens.* — 24. Obededom : *Obedon.* — *Ibid.* in Samariam : *in Samariam.* (*Additur vero in.*) — 25. Joachaz : *Achaz.* — 26. autem : *vero.* — 27. fugi set in Lachis : *fuisse Lachis.*

CAPUT XXVI.

Vers. 1. Juda. (*Additur in cod.*) — 5. Dominum : *Deum.* — *Ibid.* Dominum : *Deum.* — 7. et adjovit eum Deus contra Philisthim : (*Adduntur, et Dominus legitur.*) — *Ibid.* Arabes : *Arabas.* — *Ibid.* Gurbaal : *Gurba.* — *Ibid.* Ammonitas : *Ammanitas.* — 8. Appendebantque Ammonitæ : *pendebantque Ammonitæ.* — 9. ædificavitque : *ædificavit quoque.* — *Ibid.* super : (*Non habetur in cod.*) — 11. Jehiel : *Jeel.* — *Ibid.* Maasirque : *Maasir quoque.* — 15. septem : *octo.* — 19. iratusque Ozias : *Iratusque est Ozias.* — 20. eo : (*Deest in cod.*) — 21. rex. (*Nec est in cod.*).

CAPUT XXVII.

Vers. 2. omnia quæ : *omne quod.* — 9. Joatham : (*Non est in cod.*).

CAPUT XXVIII.

Vers. 1. Viginti annorum : *viginti quinque annorum.* — 4. et thymiana : *thymiana.* — 5. Dominus Deus ejus in manus : *Dominus in manu.* — 6. Romeliæ : *Romoliæ.* — 9. venient : *venientium.* — *Ibid.* ita ut ad cælum pertingeret vestra crudelitas : (*Adduntur in cod.*) — 12. steterunt itaque : *steteruntque.* — *Ibid.* Mosollamoith : *Osollamoth.* — *Ibid.* Amasias : *Amasa.* — *Ibid.* Hadali : *Adadi.* — 15. omnesque : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* unxisentque : *unxisent quoque.* — 18. Judæ : *Juda.* — *Ibid.* Aialon : *Ahilon.* — *Ibid.* Gamzo : *Gamgo.* — 19. enim : *autem.* — 20. Thelgath : *Thaglat.* — *Ibid.* qui. (*Non habetur in cod.*) — 22. et tempore : *et in tempore.* — *Ibid.* rex : (*Non habetur in cod.*) — 23. Damasci : *Damasci.* — *Ibid.* Syriæ : *Assiriæ.* — *Ibid.* ei : *ejus.* — 24. itaque : *igitur.* — *Ibid.* Dei : *Domini.* — *Ibid.* Dei : *Domini.* — 26. suorum : (*Non est in cod.*) — 27. sepelierunt eum in civitate : *sepelierunt in civitate.*

CAPUT XXIX.

Vers. 6. patres nostri : *patres vestri.* — 9. filii nostri : *et filii nostri.* — *Ibid.* ductæ : (*Non habetur in cod.*) — 10. avertet : *auferat.* — 11. colatisque : *colatis.* — *Ibid.* ei : (*Non habetur in cod.*) — 12. Mahath filius Amasai : *Maha filius Amasæ.* — *Ibid.* Abdi, et Azarias filius Jalaleel : *Adai et Azarias filius Jaileel.* — *Ibid.* autem : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* Joah filius Zemmas, et Eden filius Joah : *Joia filius Semmas, et En filius Joas.* — 14. Oziel : *Oziel hi fuerunt quatuordecim.* — 15. congregaveruntque : *congregaverunt.* — *Ibid.* ingressi sunt juxta : *ingressi juxta.* — 17. autem : *que.* — *Ibid.* prima : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* expiaveruntque : *expiaverunt.* — 18. sunt : (*Non habetur in cod.*) — 20. Ezechias rex adunavit omnes principes civitatis, et ascendit in domum Domini : *Ezechias rex ascendit in domum Domini, et adunavit omnes principes civitatis.* — 21. et arietes : *arietes.* — *Ibid.* dixitque : *dixit quoque.* — 22. immolaveruntque : *immolaverunt.* — 25. imposueruntque : *posueruntque.* — 24. coram : (*Deest in cod.*) — 25. manum : *manus.* — 27. laudes : *laudare.* — 50. sermonibus : *de sermonibus.* — *Ibid.* incurvato : *curvato.* — 51. etiam : (*Non est in cod.*) — 54. quippe : *quoque.*

CAPUT XXX.

Vers. 1. et : *ut.* — 2. et principum, et universi : *et universorum principum universi.* — 5. occurrerant : *occurrerant.* (*Ad. n, signum pluralis numeri.*) — *Ibid.* fuerat : *erat.* — 6. et Isaac : *Isaac.* — 10. Manasse usque ad Zabulon : *Manassem usque Zabulon.* — 12. ut facerent : *et facerent.* — 18. pro eis. (*Desunt in cod.*) — 22. pacificorum. (*Ita habebat lectio vetus; modo pacificus legitur.*) — *Ibid.* et laudantes Dominum Deum patrum suorum : (*Adduntur in cod.*) — 25. etiam : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* et : (*Deest in cod.*) — 25. omnis turba : *est omnis terra.*

CAPUT XXXI.

Vers. 1. et de Ephraim : *de Ephraim.* — 2. autem : *vero.* — *Ibid.* videlicet : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* et confiterentur : *ei confiterentur.* — 4. Jerusalem : *in Jerusalem.* — *Ibid.* ut possent : *et possint.* — 5. decimas obtulerunt. (*vers. 6*) sed et filii Israel et Juda qui habitabant in urbibus Juda obtulerunt : (*Adduntur.*) — 10. et remanserunt : *remanseruntque.* — 12. intulerunt : *tulerunt.* — 13. Jahiel : *Eihel.* — *Ibid.* Jerimoth, Joabab quoque, et Ehel, et Jesmachias : *Erimoth, Joabab quoque, et Zehel et Thesmachias.* — 15. Dei : *Domini.* — 15. Semeias Amarias : *Sameias Samurias.* — *Ibid.* suis. (*Deest in cod.*) —

16. conducebat : *conducebant*. — 19. et Levitis : *Levitis*. — 20. in omni Juda : *in domo Juda*. — 21. Deum : *Dominum Deum*.

CAPUT XXXII.

Vers. 1. post quæ et hujuscemodi : *et post hujuscemodi*. — *Ibid.* et ingressus : *ingressus*. — 3. qui erant : *quæ erant*. — 5. Instauravitque : *instauravit*. — 7. nec pavcatis : *ne pavcatis*. — 8. enim. (*Non est in cod.*) — *Ibid.* Deus : (*Desideratur in cod.*) — 10. habentes : *habetis*. — 11. decipit : *decipit*. — *Ibid.* de manu regis Assyriorum? : *de manu mea*. — 14. ut possit : *ut posset*. — 15. regionum : *regnum*. — *Ibid.* de manu mea : *de hac manu*. — 17. scripsit plenas blasphemias : *misit plenas blasphemias*. — *Ibid.* populum suum : *populos suos*. — 18. personabat : *personabant*. — *Ibid.* eos : (*Additur in cod.*) 19. Israel : *Jerusalem*. — 22. regis Assyriorum : (*Desunt in cod.*) — 27. et auri et lapidis : *auri lapidis*. — 28. caulasque pecorum : *caulas quoque pecoribus*. — 29. sibi : (*Deest in cod.*) — 30. locum : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* Gihon : *Geon*.

CAPUT XXXIII.

Vers. 5. autem : *quæ*. — 6. transireque : *transire quoque*. — 7. et in Jerusalem : *in Jerusalem*. — 8. movere : *moveri*. — 11. in Babylonem : *Babylonem*. — 12. coangustatus : *angustus*. — 15. ipse esset : *ipse est*. — 14. Gihon : *Geon*. — *Ibid.* per circuitum : (*Desunt in cod.*) *Ibid.* Ophel : *Aophel*. — 16. præcepitque : *precepit*. — 18. gestorum : *sermonum*. — *Ibid.* Deum : *Dominum*. — 21. Amón : (*Non habetur in cod.*) — 25. Domini : *Dei*.

CAPUT XXXIV.

Vers. 2. non : *nec*. — 3. Jerusalem ab, etc. : *Jerusalem usque ab, etc.* — 4. Baalim : *Baal*. — *Ibid.* et simulacra quæ superposita : *imo et simulacra quæ eis superposita*. — 5. præterea : *quoque*. — 7. in Jeru-

salem : *Jerusalem*. — 8. Joachaz : *Abachaz*. — *Ibid.* Dei : (*Non habetur in cod.*) 9. et janitores de Manasse et de Ephraim : *janitores de Manasse et de Ephraim*. — 13. diversos : *varios*. — 14. legis Domini : *legis in domo Domini*. — 20. Abdon : *Abdo*. — *Ibid.* Asaæ : *Esuæ*. — 22. prophetidem : *prophetem*. — *Ibid.* filii Hasra custodis vestium : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* in Jerusalem : *Jerusalem*. — *Ibid.* narvamus : *memoravimus*. — 27. Domini : *Dei*. — 28. infereris : *effereris*. — *Ibid.* ejus : *suos*. — 29. convocatis : *congregatis*. — 30. in domum : *domum*. — 32. omnes : (*Deest in cod.*) — 33. ejus : (*Nec habetur in cod.*) — *Ibid.* Deo patrum suorum : (*Desunt in cod.*)

CAPUT XXXV.

Vers. 1. in Jerusalem : (*Non habetur in cod.*) — 3. arcam : *arcam Domini*. — 5. Et : (*Deest in cod.*) — 7. triginta millia : *viginti millia*. — 8. populo : *templo*. — *Ibid.* Jahiel : *Jeiel*. — *Ibid.* commixtim : *mixtim*. — 9. et Semeias : *Semeias*. — *Ibid.* Jehiel, et Josabad : *Jahiel, et Jozabad*. — 11. Phase asperseruntque : *Phase Domino asperserunt*. — 12. in libro : *in lege*. — 13. quod in lege : *quod lege*. — 18. Judæ : *Juda*. — *Ibid.* in Jerusalem : *Jerusalem*. — 20. processit : *processit*. — 21. tibi est rex : *tibi rex*.

CAPUT XXXVI.

Vers. 2. Joachaz : (*Non habetur in cod.*) — 3. in Jerusalem : *Jerusalem*. — 8. regum : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* regnavi : *autem : regnavitque*. — 9. regnavit : (*Deest in cod.*) — 10. patrum : *fratrem*. — 12. in oculis : *in conspectu*. — *Ibid.* Domini : *Dei*. — 17. enim : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* nec decrepiti : *ne decrepiti*. — *Ibid.* in manibus : *manibus*. — 19. destruxeruntque : *destruxerunt*. — 21. Ut compleretur : *Et compleretur*. — 22. Domini : (*Deest in cod.*) *Ibid.* fuerat : *est*.

Oratio Manasse regis Juda, cum captus teneretur in Babylone : (*Non habetur in exemplari Gothico.*)

ESDRÆ LIBER PRIMUS.

Hieronymi præfatio ad Domnionem et Rogatianum : (*Habetur in cod.*) — *Lin.* 6. difficultatis : *facultatit*.

CAPUT I.

Vers. 1. Jeremiæ : *Jeremiæ prophetæ*. — 3. in Jerusalem : *Jerusalem*. — *Ibid.* quæ est in Judæa, et ædificet domum Domini Dei Israel, ipse est Deus qui est in Jerusalem : (*Desunt in cod.*) — 4. Dei : *Domini*. — 5. Juda et Beniamin : *Judea de Benjamin*. — *Ibid.* ascenderet : *ascenderent*. — 6. et jumentis : *in jumentis*. — 7. Domini : (*Deest in cod.*)

CAPUT II.

Vers. 2. Jesua : *Jesu*. — *Ibid.* Rahelata : *Relata*. — 4. Sephatia : *Sephetia*. — 5. septuaginta quinque : *quingenta quinque*. — 6. filii Phabath : *filii Pheth*. — *Ibid.* Joab : (*Deest in cod.*) — 7. ducenti : *septingenti*. — 8. Zethua : *Zephua*. — 12. Azgad : *Aggad*. — 13. sex : *quinque*. — 19. Hasum : *Hasom*. — 22. quinquaginta sex : *quingenta quatuor*. — 29. quinquaginta duo : *quadraginta duo*. — 35. sexcenti : *nongenti*. — 36. Sacerdotes : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Jadaia : *Ilaia*. — 38. quadraginta septem : *quingenta septem*. — 40. Levite : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Odovix : *Odevia*. — 41. viginti octo : *viginti novem*. — 43. Nathinæi : (*Deest in cod.*) *Ibid.* Tabbaoth : *Tebbaoth*. — 46. Semtai, filii Hanna : *Selmai, filii Anam*. — 47. Gaher, filii Raaja : *Gazer, filii Racaia*. — 48. Gazam : *Gazem*. — 49. filii Aza, filii Phasea, filii Busee : (*Desunt in cod.*) — 50. Aseva : *Aseunaa*. — 51. Babcuc : *Beboc*. — 52. Bestath : *Besloth*. — 54. Hatipha : *Hatupha*. — 55. Sotai, filii Sophereth : *Othei, filii Supheret*. — 57. Asebaim : *Asabaim*. — 58. omnes Nathinæi : *omnes isti Nathinæi*. — 59.

Thelmela : *Thelmela*. — *Ibid.* Adon, et Emer : *Don et Mer*. — 61. Berzellai : *Berzallai*. — *Ibid.* Berzellai : *Berzallai*. — 63. Athersathia : *Athersath*. — 65. ducenti : *ducentæ*. — 68. et : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* de principibus patrum : (*Scribuntur litteris majoribus, quasi titulus.*) — 69. quadraginta : *quadringenta*. — *Ibid.* mnas : *mnas*. — 70. universusque Israel : *universus Israel*.

CAPUT III.

Vers. 3. Dei : (*Deest in cod.*) — 5. Domino : *Deo*. — 9. stetitque : *fecit quoque*. — *Ibid.* in templo : *templo*. — *Ibid.* et filii : *filii*. — 12. etiam : (*Deest in cod.*)

CAPUT IV.

Vers. 2. immolavimus : *immolamus*. — 3. dixit eis : *dixit*. — *Ibid.* Deo nostro : *Domino Deo Israel*. — 5. autem : *quoque*. — *Ibid.* ad regnum : *ad annum*. — 6. in principio : *principio*. — 8. Scriba scripserunt : *Scriba Artaxerxes scripserunt*. — *Ibid.* unam : (*Deest in cod.*) — 9. Apharsathachæi : *Pharsatei*. — *Ibid.* Erchunai : *Et Cufei*. — *Ibid.* Dievi, et Ælanitæ : *Dei, Ælanitæ*. — 11. regi : (*Deest in cod.*) — 13. perveniet : *perveniat*. — 14. Nos autem : *Nos ergo*. — 15. concitantur : *concitant*. — *Ibid.* civitas ipsa : *civitas illa*. — 19. inveneruntque : *inveniant*. — *Ibid.* a diebus : *diebus*. — 20. quoque : *vero*. — 21. prohibeatis : *ut prohibeatis*. — 25. robore : *in robore*.

CAPUT V.

Vers. 2. Dei : *Domini*. — 3. autem : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Thathanai : *Tantannai*. — *Ibid.* muros ejus : *muros hos*. — 6. Thathanai : *Thannai*. — 7. sic : (*Deest in cod.*) — 8. opusque illud : *opus illud*. — 9. hos : (*Deest in cod.*) — 10. scripsimusque nomina eorum virorum : *quæ scripsimus nomina virorum*. — 11. ser-

monem: *sermone*. — 12. tradidit: *et tradidit*. — 14. A Dei: (*Deest in cod.*) — 17. fuerit: *sit*.

CAPUT VI.

Vers. 2. Ecbatanis: *Athans*. — *Ibid.* Medena: *Madena*. — 3. Dei edificaretur quæ est in Jerusalem, in loco, etc.: *in Jerusalem Dei edificetur, quæ est, in loco, etc.* — 5. in Jerusalem: *Jerusalem*. — 6. Sibar-bulanai: *Sthar-Busanai*. — *Ibid.* ab illis: *ab eis*. — 7. ut: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* loco suo: *loco sancto suo*. — 12. Dei: (*Deest in cod.*) — 13. Thanthanai: (*Additur illud Tha.*) — 14. Deo: *Domino Deo*. — *Ibid.* Artaxerxe: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Persarum: *Persarum et Artaxerxes*. — 19. Israel: (*Deest in cod.*) — 20. quasi unus: *quasi vir unus*. (*Additur vir litteris vetustis.*) — 21. omnes qui se separaverant: *omnis qui separaverat*.

CAPUT VII.

Vers. 4. Zarahiæ: *Zuraia*. — 9. die mensis quinti: *mensis quinti*. — 10. autem: *enim*. — 17. vestri: (*Deest in cod.*) — 24. vobis quoque: *vobisquæ*. — *Ibid.* et cantoribus et janitoribus: *cantoribus, janitoribus*. — 28. suam: (*Deest in cod.*)

CAPUT VIII.

Vers. 4. Phahath: *Fet*. — 5. Ezechiel: *Jheziel*. — 6. De filiis Adan, Abed filius Jonathan; et cum eo quinquaginta viri: (*Desunt in cod.*) — 7. Alam, Isaias filius Athalæ: *Elam, Jasaias filius Nathalæ*. — 8. Saphariæ: *Saphaziæ*. — 9. Jahiel: *Hiehiel*. — 10. filius: *fili*. — 12. Azgad: *Ezeath*. — 13. Jehiel: *Jhehiel*. — 15. Ahava: *Ahavaa*. — 16. Semeiam, et Elnathan, et Jarib: *Semeam, et Elnatham, et Jaribus*. — *Ibid.* Jojarib: *Joaribus*. — 17. Eddo: *Eldon*. — *Ibid.* Dei nostri: *Domini*. — 19. fratresque ejus: *fratres ejus*. — 21. ibi: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Ahava: *Ahavaa*. — 23. Deum: *Dominum Deum*. — 24. et Hasabiam: *Hasabiam*. — 26. auri: *et auri*. — 27. crateres: *crateres*. — 29. appendatis coram, etc.: *appendatis eam coram, etc.* — *Ibid.* in thesaurum: *et thesaurum*. — 31. Ahava: *Ahavaa*. — *Ibid.* manus Dei: *manus Domini Dei*. — 33. Meremoth: *Remoth*. — *Ibid.* Jozabed: *Jozadech*. — 35. populo: (*Deest in cod.*) — 36. qui erant de conspectu regis: (*Desunt in cod.*)

CAPUT IX.

Vers. 1. Ammonitarum: *Ammanita*. — 2. transgressione: *transmigrationem*. — 3. barbæ: *barbam*. — 4. autem: *ergo*. — 5. meum: (*Deest in cod.*) — 6. nostrum: (*Deest in cod.*) — 7. graviter: *granditer*. — *Ibid.* et in gladium et in captivitatem et in rapinam et in confusionem vultus, sicut et die hac: (*Desunt in cod.*) — 8. daretur nobis pax: *daretur pax*. — 9. domum Dei: *nomen Dei*. — *Ibid.* ut daret: *et daret*. — 14. ad salutem: *et salutem*. — 15. Deus Israel justus es tu: *Deus noster justus tu*. — *Ibid.* stari: *stare*.

CAPUT X.

Vers. 1. Deum: *eum*. — *Ibid.* est: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* et puerorum: *puerorum*. — *Ibid.* et flevit: *qui et flevit*. — 2. Jehiel de filiis Elam: *Jhehiel de filiis Eliab*. — *Ibid.* in Israel: *Israel*. — 3. Domino: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* præceptum Domini Dei: *præceptum Dei*. — 6. filii: *filium*. — *Ibid.* transgressionem: *in transgressionem*. — 14. omnes: *homines*. — 15. Azahel: *Asahel*. — 16. feceruntque sic: *fecerunt sic*. — *Ibid.* domos: *domum*. — 18. Jarib: *Sarib*. — 20. Zebedia: *Zabedia*. — 21. Harim: *Herim*. — *Ibid.* Jehiel: *Jeel*. — 22. Elasa: *Elesa*. — 23. Jozabed: *Zozabet*. — *Ibid.* Phathaia: *Phaia*. — 24. et de cantoribus Eliasib: *de cantoribus Eliasab*. — 25. Remeia et Jezia: *Reemia et Ezia*. — 26. Elam Mathania: *Elam, Methania*. — *Ibid.* Jehiel et Abdi: *Jhehiel et Abdia*. — 27. Et de filiis: *de filiis*. — *Ibid.* Elioenai: *Elioena*. — *Ibid.* Mathania et Jerimuth et Zabab: *Methania et Jerimuth et Zabab*. — 28. Athalai: *Athalaia*. — 29. Melluch: *Melluth*. — 30. Phahath: *Pheth*. — *Ibid.* Bananias et Maasias: *Bananias Maasias*. — *Ibid.* Bennui: *et Bennui*. — 31. Et de filiis: *de filiis*. — *Ibid.* Jesus: *Jhesue*. — 33. Et de filiis: *de filiis*. — *Ibid.* Mathatha Zabab: *Mathath, Azabath*. — 34. Maaldi: *Maddi*. — 40. et Mechnedebai: *Nechnedebai, Sisaia*. — 41. Selemian, Semeria: *Selemian, et Semeria*. — 43. Nebo, Jehiel, Mathathias Zabab: *Nebo, Jaiel, Mathathias, Zebed*. — *Ibid.* Joal, et Banaia: *Joel, Banaia*. — 44. ex eis: *ex his*. — *Ibid.* peperant: *pepererant*.

LIBER NEHEMIÆ,

Qui et Esdræ secundus dicitur.

CAPUT I.

Vers. 2. Juda: *ex Juda*. — 3. et derelicti: *et qui derelicti*. — 4. diebus multis: *diebus tribus*. — 6. fiat aures tuæ auscultantes: *fiat auris tua auscultans*. — 7. tuum: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* famulo: *sero*. — 8. servo: *famulo*. — *Ibid.* cum transgressi: *cumque transgressi*. — *Ibid.* ego: *et ego*. — *Ibid.* in populos: *in populis*. — 9. præcepta: *mandata*. — *Ibid.* abducti: *adducti*. — *Ibid.* reducam: *inducam* vos. — 11. enim: *autem*.

CAPUT II.

Vers. 2. tristis est cum, etc.: *tristis cum, etc.* — *Ibid.* nescio quod in corde tuo est: *in corde tuo nescio quid est*. — 6. constituit ei: *constituit mihi*. — 8. ut tegere: *et tegere*. — *Ibid.* templi: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* muros: *muri*. — *Ibid.* domum quam: *domum in quam*. — 12. et non indicavi: *et indicari*. — 13. nocte: *per noctem*. — 14. et ad aquæ: *et aquæ*. — 16. nesciebant: *nesciebat*. — *Ibid.* ego: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* loci: *locorum*. — 18. locutus esset: *locutus est*. — 20. vobis: *vobiscum*.

CAPUT III.

Vers. 1. gregis: *regis*. — 2. Zacchur: *Zecchur*. — 3. Asnaa: *Asanna*. — 4. juxta eum: *juxta eos*. —

Ibid. Mosollam: *Mesollam*. — 7. Jadon: *Adon*. — *Ibid.* et Maspha: *et de Maspha*. — 8. Eziel: *Jeziel*. — *Ibid.* Araia aurifex: *Sarnia aurifex; et juxta eum edificavit Rafaiu, filius Ahur*. — 9. Hur: *Huur*. — 10. juxta eum: *juxta eos*. — *Ibid.* Jedaia filius Haromaph: *Jedaia filius Haromath*. — *Ibid.* Haseboniæ: *Hasebentæ*. — 11. Phahath: *Pheth*. — 12. et: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* ipse: *Osee*. — 14. acharam: *acharem*. — 15. filius Chol-hozæ: *edificavit filius Oholozai*. — 17. Hasebias: *Hasibias*. — 18. edificaverunt fratres eorum Bavai: *edificavit frater eorum Behui*. — 19. et: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Azer: *Ezer*. — 24. Henadad: *Henada*. — 25. Pharos: *Pheros*. — 28. ad portam: *porta*. — 29. eum edificavit Semia: *hunc edificavit Semia*. — 30. Seleniæ: *et Hanum filius Seleph; Eleniæ, et Annon filius Selo*. — *Ibid.* Mosollam: *Mesollam*. — 32. gregis: *regis*.

CAPUT IV.

Vers. 2. lapides de acervis pulveris: *lapidibus pulveris*. — *Ibid.* qui: (*Ita habebat lectio vetus; modo cum superscribitur.*) — 5. et peccatum eorum: (*Desunt in cod.*) — 6. ad operandum: *ad edificandum*. — 7. muri: (*Non habetur in cod.*) — 8. sunt: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* molirentur: *molierunt*. — 10. portantis: *operantis*. — 12. ex omnibus: *et omnibus*. — 13.

statui : et statui.—14. Et perspexi : perspexi.—*Ibid.* A Dominum : *Dominum*. — 5. Hasebnia : *Hasebia*. — *Ibid.* Odaia, Sebnia, Phathatia : *Odoia, Sebnia, Phathia*.—*Ibid.* Benedicite : et benedicite.—6. cælum et cælum cælorum : *cælum cælorum*. — *Ibid.* maria, et omnia quæ in eis sunt : (*Desiderantur in cod.*)—8. et invenisti : *invenisti*. — *ibid.* Hethæi et Heræi : *Chethæi*.—*Ibid.* et implesti : *implesti*. — 19. per noctem : *in nocte*. — 20. dedisti qui, etc. : *dedisti eis qui, etc.*—25. de qua : *quam*. — 28. exaudisti : *audisti*.—31. in : et in. — 32. ne avertas a facie tua omnem laborem : *ne avertas faciem tuam in omni labore*.—*Ibid.* et prophetas : *prophetas*. — 35. justus es in, etc. : *justus in, etc.*—37. et corporibus : et in corporibus.—*Ibid.* et jumentis : et in jumentis.

CAPUT V.

Vers. 5. et sicut : *sicut*. — 7. mecum : (*Deest in cod.*)—8. vendite fratres vestros et redimemus : *vendite fratres nostros et ememus*.—9. quare : *vere*.—11. et vineas suas et oliveta : *vineas suas, oliveta*.—12. reddemus : *reddimus*. — *Ibid.* quæremus : *quærimus*.—14. rex : (*Deest in cod.*)

CAPUT VI.

Vers. 4. Sanaballat : *Sanabellath* : (*Et ita fere semper.*)—*Ibid.* posueram : *imposueram*. — 2. ad me : (*Desunt in cod.*)—*Ibid.* Campo-ono : *Campo-ano* : — 5. sua : (*Deest in cod.*)—7. Judæa : *Juda*. — 9. enim : *autem*. — 10. Semaia : *Samaia*.—*Ibid.* portas ædis : *portam sedis*.—12. Tobias : *Tobia*. — 14. Noadia : *Semeia*.—16. ergo : *autem*. — *Ibid.* esset opus hoc : *est hoc*.—18. Area : *Jorei*.

CAPUT VII.

Vers. 2. Hanani : *Hanani*.—*Ibid.* de Jerusalem : *Jerusalem*.—*Ibid.* ipse enim quasi : *ipse enim erat quasi*.—7. Josue, Nehemias, Azarias, Raamias, Nahamani : *Jhesue, Neenia, Azaria, Raamin, Nahamin*. — 8. duo millia : *mile*.—9. Saphatia : *Saphatia*. — 11. Phathath : *Pheth*.—19. Beguai : *Budgovi*.—26. filii viri.—28. Beth-azmoth : *Beth-amoth*.—29. Beroth : *Beloth*. — 30. Geba : *Gabaa*. — 34. alterius : (*Deest in cod.*)—37. viginti : (*Non habetur in cod.*)—39. Sacerdotes : (*Nec habetur in cod.*)—*Ibid.* Idaia in domo Jesua : *Adaia in domo Josua*. — 45. Levitæ : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* et Cedniel filiorum Oduix, Septuaginta quatuor : et Cedniel filiorum Daia Septuaginta tria.—45. Ater : *Er*.—*Ibid.* triginta : *quinquaginta*. — 46. Soba, filii Hasupha : *Osa, filii Asapha*.—47. Phadon : *Phado*.—48. Selmai : *Selmon*. — 49. Gaher. (vers. 50) filii Raia : *Guer, filii Raia*. — 50. Necoda : *Necuda*. — 51. Gezem : *Gazem*. — *Ibid.* Phæsa : *Phasco*.—53. Bacbuc : *Bethbuc*.—54. Mahida : *Mida*.—56. Nasia : *Nesia*.—57. Pharida : *Pherida*. — 58. Jahala, filii Darcon : *Jacchala, filii Dercon*.—59. Sabaim : *Abaim*.—61. Thelmela, Thelhaarsa : *Thelmelath, Thelassar*. — 62. quadraginta duo : *quinquaginta duo*. — 63. Habia filii Accos : *Obia, filii Acchor*.—65. stare : *surget*. — 67. qui erant : (*Desunt in cod.*)—68. Equi eorum, septingenti triginta sex : *multi eorum ducenti quadraginta quinque* : (*Desunt in cod.*)—69. eorum : (*Non habetur in cod.*)—70. *Hic versiculo præmittuntur in edito sequentia verba, Illicque refertur quid in commentario scriptum fuerit : exin Nehemiæ historia textitur.* (*Non habentur in cod.*)—70. Athersatha : *Atharsatha*. — *Ibid.* triginta : (*In cod. hæc duo signa habentur, XX.*)—71. minas : *minas*.—72. minas : *minas*.—*Ibid.* et tunicas : *tunicas*.—73. in civitatibus suis : *in civitatibus*.

CAPUT VIII.

Vers. 4. erant : (*Deest in cod.*)—4. Mathathias, et Semeias, et Ania, et Uria : *Mathathias et Sema, et Anania, et Aaria*. — *Ibid.* Hasbadana : *Ascpilana*. — 6. voce magna : *magno*.—7. Bani et Serebia : *Bani et Sereba*.—*Ibid.* Odaia, Maasia. *Maasa*. — *Ibid.* Hanan, Phalala, Levitæ : *Danam, Phalala, et Levitæ*. — 8. aperte : *apposuit*. — 9. et scriba et Levitæ : *scriba et legerunt*.—10. hiis qui non præparaverunt : *ei qui non præparavit*.

CAPUT IX.

Vers. 4. et in saccis : et saccis.—4. surrexerunt : *surrexit*.—*Ibid.* Bani : *Bani*.—*Ibid.* Sabania, Bonni, Sarebias : *Sebnia, Bani Sarebias*.—*Ibid.* et Chanani : et clamaverunt : *Chani* ; et inclamaverunt.—*Ibid.* ad

B Dominum : *Dominum*. — 5. Hasebnia : *Hasebia*. — *Ibid.* Odaia, Sebnia, Phathatia : *Odoia, Sebnia, Phathia*.—*Ibid.* Benedicite : et benedicite.—6. cælum et cælum cælorum : *cælum cælorum*. — *Ibid.* maria, et omnia quæ in eis sunt : (*Desiderantur in cod.*)—8. et invenisti : *invenisti*. — *ibid.* Hethæi et Heræi : *Chethæi*.—*Ibid.* et implesti : *implesti*. — 19. per noctem : *in nocte*. — 20. dedisti qui, etc. : *dedisti eis qui, etc.*—25. de qua : *quam*. — 28. exaudisti : *audisti*.—31. in : et in. — 32. ne avertas a facie tua omnem laborem : *ne avertas faciem tuam in omni labore*.—*Ibid.* et prophetas : *prophetas*. — 35. justus es in, etc. : *justus in, etc.*—37. et corporibus : et in corporibus.—*Ibid.* et jumentis : et in jumentis.

CAPUT X.

Vers. 3. Amarias, Melchias : *Amaria, Melchia*. — 5. Harem, Merimuth : *Amer, Mermuth*.—8. Maazia, Belgai : *Maziu, Belga*.—9. Azania : *Azarie*.—*Ibid.* Henadad : *Edendada*.—10. Sebenia : *Secenia*.—*Ibid.* Odaia : *Odedia*. — 13. Odaia : *Odia*. — 14. Pharos, Phathath : *Pheros Pheth*. — *Ibid.* Zethu : *Zeddu*. — 15. Bonni : *Bonin*. — 16. Adonia, Begoi : *Odonia, Behoi*.—18. Odaia : *Odoria*.—19. Hareph : *Ara*.—20. Megphas : *Necphia*.—22. Pheltia : *Pheltia*. — *Ibid.* Anaia : *Ania*. — 24. Phalea, Sobec : *Phalean, Sobec*. — 25. Rehun, Maasia. (vers. 26) Echaia : *Rehun, Asebnia, Math-sia, Ethaia*. — 27. Haran : *Haren*.—28. omnes qui poterant : *omnis qui poterat*. — 30. et ut non : et non.—32. statuemus : *statuimus*. — *Ibid.* domus Dei nostri, ad, etc. : *domus Domini Dei nostri, et al, etc.*—34. populum ut inferrentur : *populos ut inferremus*.—*Ibid.* a temporibus : *temporibus*. — 35. et ut afferremus : *ut afferremus*. — 36. ministrant : *ministrant*. — 38. in domo : (*Deest in cod.*) *Ibid.* in domo : (*Nec est in cod.*)—39. dimittemus : *dimittemus*.

CAPUT XI.

Vers. 4. plebs : *sors*. — *Ibid.* rorem vero partes in civitatibus : (*Non habentur in cod.*)—3. autem : *Non habetur in cod.*)—4. de filiis : (*Nec habentur in cod.*)—5. Maasia : *Amasia* — *Ibid.* Silonitis : *Salonites*.—6. omnes hi filii : *omnes filii*.—*Ibid.* novena : *octo*.—7. Colaia : *Coloia*.—*Ibid.* Masia, filius Ethel, filius Isaia : (*vers. 8*) et post eum Gebbai : *Amasia, filius Sethel, filius Isai et post eum Gabbai*. — 9. Judas : *Juda*.—11. Meraioth, filius Achitob : *Maraioth, filius Achitub*.—12. Phelitia : *Phelia*.—15. Amassai filius Azreel : *Amassa filius Azriel*. — 15. Semeia filius Hasub, filius Azaricam : *Secema filius Asob, filius Azricam*.—16. omnia : (*Deest in cod.*)—17. Mathania : *Mathanai*.—*Ibid.* Zebedei : *Zebdei*.—*Ibid.* princeps : *principes*. — *Ibid.* ad confitendum : *confitendum*. — *Ibid.* Bebecca : *Bebecca*. — *Ibid.* ejus, et Abda filius Samna, filius Galal : *suis, et Abdia filius Samna, filius Galal*.—19. Acub : *Accob*.—20. unusquisque : (*Deest in cod.*)—21. Ophel : *obel*. — *Ibid.* Siaha : *Siaca*.—22. De filiis Asaph cantores : *filii Asaph cantoris*.—24. Phathalia filius Mesebel de filiis Zara : *Phathalia filius Mesebel de filiis Zara*. — 26. Jesue : *Jhesue*. — 29. in Remon : *in Aim Remon*. — *Ibid.* Saraa : *Sara*. — 30. Zanoa : *Zonoa*. — *Ibid.* et in filiabus : et *filiabus*. — 31. Mechmas : *Machmas*. — *Ibid.* Hai, et Beth-hel : *Asa Beth-hel*.—32. Anania : *Anania Neballa, Loth*.—55. Asor, Rama, Gethaim, (vers. 34) Hadid, Seboim, et Neballat : (*Non habentur in cod.*)—76. Judæ : *Juda*.

CAPUT XII.

Vers. 4. hi sunt autem sacerdotes : *Et hi sacerdotes*.—*Ibid.* Jerenias Esdras : *Jheremias Esdra*.—2. Hattus : *Hattu*.—3. Sebenias : *Secenia*. — *Ibid.* Merimuth. (vers. 4) Addo, Genthon, Abia : (*Non habentur in cod.*)—5. Belga : *Belga*.—6. Joiarib : *Joarib*. — 7. Sellun, Amoc, Heteras Idaia : (*Non habentur in cod.*)—8. Jesua : *Jesue*.—*Ibid.* Sarebia : *Sarabia*. — 10. et Eliasib : *Eliasib*. — 11. et Jonathan : *Jona-*

than.—12. et principes : principes. — *Ibid.* Maraia : *Amaria, Jeremia.*—15. Esdræ : *Esdra.*—14. Milicho : *Ineulicho.*—15. Haram : *Harem.*—16. Zacharia : *Zachariæ.*—*Ibid.* Mosollam : *Mesollam.*—18. Belgæ : (*Deest in cod.*)—19. Mathanai : *Jodaia : Mathan Jadaia Azzi : Saluaia.*—22. Johanam : *Jonan.*—24. Jesue : *Josue.*—25. Telmon : *Telmoan.*—27. et cantico, et in cymbalis : *et in cantico, in cymbalis.*—28. autem filii cantorum de, etc. : *ergo filii cantorum et de.*—33. Esdras : *Eadra.*—*Ibid.* Jeremias : *Jeremia.*—34. Michaiæ : *Michaia.*—35. Semeia, et Azareel, Malalai : *Semeie, et Azarel, et Malalai.*—*Ibid.* Maai : *Mai.*—38. gregis : *regis.*—40. Miamin : *Minaamim.*—*Ibid.* Zacharia, Hanania : *Zacharias Hananias.*—41. Et clare : *clare.*—42. et immolaverunt : *immolaverunt.*—43. actionis : *actiones.*—*Ibid.* et Levitis : *et in Levitis.*

CAPUT XIII.

Vers. 1. volumine Moysi : *volumine legis Moysi.*—*Ibid.* Ammonites : *Ammanites.*—2. conjunxerint : *conduxerunt.*—*Ibid.* eis : *ei.*—4. præpositus : *positus.*—5. et decimam frumenti, vini : *decimam frumenti, et vini.*—6. quia anno : *quia in anno.*—9.

A emundaverunt gazophylacium : *mundaverunt gazophylacia.*—10. quod : *quoniam.*—*Ibid.* et de his : *de his.*—12. apportabat : *apportabant.*—*Ibid.* frumenti, vini : *frumenti, et vini.*—13. Phadaiam : *Sadaiam.*—15. portantes : *et portantes.*—*Ibid.* et inferentes : *inferentes.*—*Ibid.* die Sabbathi : *in die Sabbathi.*—*Ibid.* ut in die : *in die.*—16. et Jerusalem : *in Jerusalem.*—18. noster : (*Deest in cod.*)—19. Jerusalem in die, etc. : *Jerusalem die, etc.*—*Ibid.* usque post : *usque in post.*—21. venerunt in sabbatho : *venerunt in Jerusalem in sabbatho.*—23. Ammonitides : *Ammanitides.*—24. ex media parte : (*Desunt in cod.*)—*Ibid.* populi et populi : *populi.*—25. Et cecidi ex eis : *ceci ex ipsis.*—*Ibid.* in Deo : *in Domino.*—*Ibid.* et non : *ut non.*—26. numquid non in hujuscemodi peccavit : *numquid hujuscemodi re peccavit.*—27. numquid et nos : *numquid nos.*—30. igitur : *Et.*—34. primitiis : *primitiis.*—*Ibid.* amen : *amen;*

In editione sequitur liber Esdræ tertius. In exemplari autem Gothico, cum sit secundum translationem divi Hieronymi, qui Tertium et Quartum libros Esdræ apocryphos reputat in prologo super Esdras, non habent prædicti libri. Continentur in impressa. a pag. 148 usque ad 159. In cod. sequitur liber Esther.

LIBER TOBIÆ.

Hic liber in exemplari Gothico habetur post Ecclesiasticum.

Hieronymi ad Chromatium et Heliodorum in Tobiam præfatio : (*Hæc præfatio habetur in cod. Goth.*).

CAPUT I.

Vers. 5. Conceptivus : *captivus.*—*Ibid.* ejus : (*Deest in cod.*)—6. Deum Irael : *Deum suum Israel.*—10. quem : (*Non habetur in cod.*)—12. cum : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* ipse : *iste.*—15. Deus : *Dominus.*—15. ad omnes : *per omnes.*—17. in : (*Non habetur in cod.*)—18. ejus : *Additur in cod.*—19. quotidie : (*Non habetur in cod.*)—20. nudisque : *nudis.*—22. tulit omnem : *tulit ei omnem.*—*Ibid.* ejus : (*Deest in cod.*)—24. quadraginta quinque : *quadraginta et quinque.*

CAPUT II.

Vers. 2. ut : *et.*—3. ei : (*Deest in cod.*)—10. in domum suam : *domum.*—12. Dominus : *Deus.*—15. irridebant : *et irridebant.*—22. irata : *ita.*

CAPUT III.

Vers. 5. et ne vindictam : *ne vindictam.*—4. ideo : *et.*—*Ibid.* et in sabulam et in improperium : *et improperium.*—6. in pace : *jam a te.*—7. Sara filia Raguelis in Rages civitate Medorum, et ipsa : *Sarra filia Rague in civitate Medorum ut et ipsa.*—9. increparet : *increpasset.*—10. et occidere me : *et me occidere.*—*Ibid.* viros : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* superius cubiculum : *superiori cubiculo.*—11. cum : (*Deest in cod.*)—13. Deus : *Domine Deus.*—*Ibid.* qui cum : *quia cum.*—14. dirigo : *convertio.*—15. hujus : (*Deest in cod.*)—18. non cum libidine : *non libidine.*—21. pro certo : *cortum.*—*Ibid.* Quod : *quia.*—22. venire : *pervenire.*—25. ambos : (*Non habetur in cod.*)—*Ibid.* sunt orationes in conspectu Domini recitatæ : *fuerat oratio recitata.*

CAPUT IV.

Vers. 2. fundamentum : *fundamenta.*—5. sepe-lias : *sepeles.*—6. autem : (*Non habetur in cod.*)—*Ibid.* habeto : *habe.*—*Ibid.* peccato : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* Domini Dei nostri : *Dei tui.*—7. tuam : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* Domini : *Dei.*—9. tibi : (*Deest in cod.*)—12. facientibus : *qui faciunt.*—15. patiaris : (*Non habetur in cod.*)—14. sumpsit : *consumpsit.*—15. tui : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* non remaneat : *non maneat.*—16. oderis : *odis.*—17. et egenis : *egenis.*—18. vinum tuum super : *rinum*

super.—21. dum adhuc infantulus esses : *dum infantulus essem.*—22. restituas : *restitues.*—23. habebimus : *habemus.*

CAPUT V.

Vers. 1. suo : (*Deest in cod.*)—2. et ego cum ignoro : *neque ego illum.*—*Ibid.* per quam : *qua.*—3. illius : (*Deest in cod.*)—4. eam : (*Nec habetur in cod.*)—6. eum : (*Non est in cod.*)—10. Tobias : (*Deest in cod.*)—14. civitatem : (*Deest.*)—15. Ego duam et reducam eum ad te : *Ego eum ducam, et reducam ad te.*—17. quæris : *queres.*—21. ait : *dixit.*—22. tunc : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* in via portanda : *adportanda.*—*Ibid.* suo : (*Non habetur in cod.*)—24. fuisset : *esset.*—27. quod : *quoniam.*

CAPUT VI.

Vers. 1. Profectus est autem Tobias, et canis seculus, etc. *Profectusque est Tobias, et canis ejus seculus, etc.* (*Additur ejus.*)—5. Tobias : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* invadit me : *invadet me.*—5. et fel : *et fel ejus.*—6. tulerunt : *instulerunt.*—7. Azaria : *Azarias.*—8. Angelus : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* omne genus dæmoniorum : *omne dæmonium.*—9. Et fel valet ad unguendos oculos in quibus fuerit albugo, et sanabuntur : (*Adduntur in margine, præter verbum valet.*)—11. Saram : *Sarram.*—15. in uxorem : *uxorem.*—14. hoc audivi : *hæc audivi.*—15. ad inferos : *ad infernum.*—17. se, et : (*Desunt in cod.*)—*Ibid.* libidini ita vacent : *libidini vacent.*—*Ibid.* quibus : *in quibus.*—22. libidine : *libidinis.*

CAPUT VII.

Vers. 5. loqueretur : *loquerentur.*—8. Sara : *Sarra.* (*Et ita semper.*)—9. prandium : *prandendum.*—11. qui ingressi sunt ad eam : (*Non habetur in cod.*)—13. preces : *præcesse it vos.*—14. eam tradam : *eam non tradam.*—19. illuc : *in eum.*—*Ibid.* filiam, et, etc. : *filiam suam, et, etc.*—20. mea. (*Deest in cod.*).

CAPUT VIII.

Vers. 3. tunc : (*Non habetur in cod.*)—4. et deprecemur : *deprececur.*—5. sicut gentes : *sicut et gentes.*—7. terræ, mareque et fontes, et flumina, et omnes creaturæ tuæ : *terra, et mare fontes et flumina et omnis creatura tua.*—9. conjugem : (*Deest in cod.*)—11. cum eo : (*Non habetur in cod.*)—12. forte :

(*Nec habetur in cod.*) — 15. misit : *mittens.* — *Ibid.* A
 Quæ : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* reperit eos : *re-*
peritque eos. — *Ibid.* salvos et : (*Desunt in cod.*) —
 16. Dominum : *Deum.* — 17. contigit quemadmodum : *contigit nobis quemadmodum.* — 19. plenius :
in plenius. — 23. se : *eum.*

CAPUT IX.

Vers. 1. Azaria : *Azarias.* — 5. te : (*Deest in cod.*)
 — *Ibid.* civitatem : (*Non habetur in cod.*) — 4. quoniam : *quod.* — 5. Et certe : *Per te.* — *Ibid.* adju-
 ravit : *conjuraverit.* — 6. civitatem : (*Deest in cod.*)
 — *Ibid.* ab eo : (*Desunt in cod.*) — 8. invicem : *alter-*
utrum. — *Ibid.* et flevit Gabelus, benedixitque
 Deum : (*Non habetur in cod.*) — 9. Deus Israel :
Domipus Deus Israel. — 11. et videatis : *ut videatis.*

CAPUT X.

Vers. 4. irremediabilibus : *irremissibilibus.* — *Ibid.*
 spem. spes. — 5. simul : (*Deest in cod.*) — 9. ait : *dixit.*
 10. in puellis : *et in puellis.* — *Ibid.* in camelis : *et*
in camelis. — *Ibid.* et in vaccis : (*Non habetur in cod.*)
 — 12. suam : (*Nec habetur in cod.*) — *Ibid.* ire :
 (*Non habetur in cod.*) — 15. soceros : *sucros.*

CAPUT XI.

Vers. 1. Charan : *Charran.* — 2. Dixitque angelus :
Dixit Angelus. — 4. cumque hoc : *cum hoc.* — 5.
 autem : *vero.* — *Ibid.* quotidie : (*Non habetur in cod.*)
 8. scias enim quoniam : *sciens. n. quod.* — 9. simul
 fuerat : *simul cum eis fuerat.* (*Adduntur cum eis.*) —
 10. Et consurgens : *Unde contingit ut exurgens.* —
Ibid. ejus : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* occurrit obviam :
occurrit in obviam. — 11. ambo : (*Non habetur in*
cod.) — 12. Deum : *Dominum.* — 15. patris sui.
 (*vers.* 14.) Et sustinuit : *patri suo. Et sustinens.* —
Ibid. et cœpit : *cœpit.* — 16. Deum : *Dominum.* —
 — 17. salvasti : *sanasti.* — *Ibid.* ego : (*Deest. in cod.*)
 — 18. illa : *alia.* — 20. Achior : *Achor.* — *Ibid.* et
 congratulantes : *congratulantes.* — 21. cum gaudio :
gaudio.

CAPUT XII.

Vers. 1. Tobias : *Tobiam.* — 2. patri suo : (*De-*
sunt in cod.) — 3. recepit : *suscepit.* — *Ibid.* ipse :
 (*Non habetur in cod.*) — 4. roges : *rogemus.* — *Ibid.*
 mediocritatem : (*Deest in cod.*) — 6. Tunc dixit eis :
dixitque eis. — 7. honorificum est : *honorificum.* —
 8. recondere : *condere.* — 9. facit invenire miseri-
cordiam, et vitam : faciet invenire vitam. — 12. tuum :
 (*Deest in cod.*) *Ibid.* eos : (*Non habetur in cod.*) —
 15. Deo : *Domino.* — 16. cumque hæc audissent,
 turbati sunt, et tromentes ceciderunt super terram
 in faciem suam : *cumque hæc audissent, ceciderunt*
super faciem suam. — 18. eram : (*Non habetur in cod.*)

CAPUT XIII.

Vers. 1. suum : (*Deest in cod.*) — 2. ad Inferos :
ad Infernum. — 4. inter : *in.* — *Ibid.* enarretis :
narretis. — *Ibid.* omnipotens : (*Non habetur in cod.*)
 — 6. nobiscum, et cum timore : *vobiscum et timore.*
 — 9. in eo : *in Deo.* — 12. tuis : (*Deest in cod.*) —
Ibid. suum : *tuum.* — 15. enim : (*Deest in cod.*) —
 16. benedictique erunt : *benedicti erunt.* — 17. omnes :
 (*Non habetur in cod.*) — 19. a cunctis tribula-
 tionibus ejus : *Dominus Deus noster : (Non habentur*
in cod.) — 21. et smaragdo : *smaragdo.* — 22. canta-
 bitur : *cantabunt.* — 23. Benedictus Dominus, qui
 exaltavit : *Benedictus qui excitavit.* — *Ibid.* Amen :
 (*Deest in cod.*)

CAPUT XIV.

Vers. 1. Tabias : (*Non habetur in cod.*) — 5.
 suos : *ejus.* — 6. excidit verbum Domini : *excedit*
verbum Dei. — 7. Dei : (*Deest in cod.*) — 8. et relin-
 quent gentes idola sua : (*Non habetur in cod.*) —
 9. reges terræ : *Nec habentur in cod.* — *Ibid.* Regem :
Deum. — 11. tempore in veritate et in tota :
 (*Non habetur in cod.*) — 12. in uno sepulero : *in*
sepulcro. — 14. sua : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* et
 filiorum filiis : (*Desunt in cod.*) — 16. Domini cum
 gaudio sepelierunt eum. (*vers.* 17.) Omnis autem
 cognatio ejus : *Dei cum gaudio sepelierunt eum omnis*
cognatio ejus. — *Ibid.* et in sancta : *et sancta.* —
Ibid. habitantibus in terra : *habitoribus terræ.*

LIBER JUDITH.

Hieronymi præfatio in librum Judith : (*Habetur*
in cod.)

CAPUT I.

Vers. 3. Earum : *eorum.* — *Ibid.* posuitque : *at-*
que. — 4. Et gloriabatur : *Exultabatur.* — 6. Ragau :
Ragath. — *Ibid.* Jadason : *Hiadasin.* — 7. elevatum :
elatum. — 9. ad Jerusalem : *Jerusalem.* — *Ibid.* ter-
 minos : *montes.* — 11. et remiserunt : *et miserunt.*
 — 12. indignatus Nabuchodonosor : *indignatus est*
Nabuchodonosor. — *Ibid.* juravit : *et juravit.* — *Ibid.*
 regionibus : (*Deest in cod.*)

CAPUT II.

Vers. 2. natu : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* et
 bellatores : *bellatores.* — 5. ei : (*Deest in cod.*) —
 6. tuus ulli : *meus illi.* — 12. Ange : *Gange.* — *Ibid.*
 omnem : (*Non habetur in cod.*) — 13. Melothi : *Me-*
luthi. — *Ibid.* Ismabel : *Srael.* — *Ibid.* Cellon :
Telcon. — 14. tibi : *ibi.*

CAPUT III.

Vers. 1. Libyæ : *alibie.* — 2. patiamur : *patiamini.*
 — 3. et armenta : *armenta.* — *Ibid.* grege que ovium
 et caprarum equorumque : *greges ovium caprarum-*
que, equarum. — 4. nostra : (*Deest in cod.*) — 5.
 etiam : *autem.* — 7. cum equitibus : (*Desunt in cod.*)
 — 8. sibi : *secum.* — 15. Holofernis : *ab Holofernis.*
 — 14. Sobal : *Subal.*

CAPUT IV.

Vers. 1. Juda : *Judæa.* — 2. fecerat : *fecerit.* —

4. circumdederunt vicos : *circumdederunt omnes vi-*
cos. — 5. Esdreton : *Esdraeton.* — *Ibid.* viæ : (*Non*
habetur.) — 8. et orationibus : (*Desunt in cod.*) —
 10. ad Dominum D um Israel : *ad Deum.* — *Ibid.*
 pollutionem : *pollutionibus.* — *Ibid.* et flierent in op-
 probrium gentibus : (*Non habentur in cod.*) — 12.
 exaudiet : *exaudivit.* — 15. sanctis : *sanctorum.* —
 17. Et ex toto : *Ex toto.*

CAPUT V.

Vers. 2. in iracundia : *iracundia.* — 4. et quare :
quare. — *Ibid.* nos : (*Non habetur in cod.*) — 5. au-
 dire : (*Non habetur.*) — 9. Charan : *Charran.* —
 10. Dominum : *Deum.* — 11. a se : (*Desunt in cod.*)
 — *Ibid.* et ad suum servitium revocare : (*Non ha-*
betur in cod.) — 14. occupaverunt : *occurrerunt.* —
 17. a cultu : *a cultura.* — 22. a multis : *multis.* — 23.
 autem : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Dominum : (*Non ha-*
betur in cod.) — *Ibid.* possident : *possiderunt.* —
Ibid. sanctorum : *eorum.* — 24. et ascendamus :
ascendamus. — 25. vero : *autem.* — 26. hæc : (*Non*
habetur in cod.) — 28. ascendamus : *ascendemus.*

CAPUT VI.

Vers. 4. vebementer : (*Deest in cod.*) — 4. probi-
 bis : *probabit.* — *Ibid.* per : (*Non habetur in cod.*)
 — 5. obtinet : *obtinuit.* — 7. servis ut, etc. : *servi*
suis ut, etc. — *Ibid.* et perducerent : *ut ducerent.* —
 11. Simæon : *Simæonis.* — 12. propter hoc verbum :
 (*Non habentur in cod.*) — 13. et quemadmodum :

quemadmodum. — *Ibid.* Israelitis hæc, etc. : *Israelitis populis hæc, etc.* — *Ibid.* vicerit : *vinceret.* — *Ibid.* et ipsum : *etiam ipsum.* — *Ibid.* propter hoc quod : *propter quod.* — 14. Dominum : *Deum.* — 16. itaque : *jam.* — 17. cuius tu virtutem : *cuius virtutem.* — 18. tibi : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* nobiscum : (*Non habetur in cod.*) — 19. Tunc Ozias : *Ozias autem.* — *Ibid.* ei ; (*Deest in cod.*) — 21. convocatus est omnis : *convocatus omnis.*

CAPUT VII.

Vers. 2. juventutis : *juventutes.* — 3. ad Chelmon : *Chelmon.* — 5. per loca : *super loca.* — 6. et inclui : *incidi.* — 9. aquam : (*Deest in cod.*) — 10. in montibus : *civitatem montibus.* — *Ibid.* coram satellitibus : *coram omnibus satellitibus.* — 11. Bethuliam : *in Bethuliam.* — *Ibid.* populis : *populo.* — 12. juvenes, et parvuli : *juvenes, senes, et parvuli.* — 16. Dominum : *Deum.* — *Ibid.* viderimus : *videamus.* — *Ibid.* et infantes nostros : (*Desunt in cod.*) — 17. ut sit : *et sit.* — 19. iniquitatem : *iniquitates.* — 24. dabit : *dat.* — 25. transactis : *transitis.*

CAPUT VIII.

Vers. 4. verba : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Raphaim, filii Achitob : *Raphaim filii Achitob, filii Eli.* — *Ibid.* Simeon : *Simeonis.* — 2. hordeaceæ, (*vers.* 3) instabat : *hordiaria, staba.* — 4. ejus : (*Deest in cod.*) — 7. copiosam : *multam.* — 9. Charmi : *Charmim.* — 13. diem : *die.* — 14. est : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* susis : (*Deest in cod.*) — 15. comminabitur : *condemnabitur.* — 17. faciat nobiscum cito misericordiam suam : *fiat nobiscum misericordia sua.* — 20. humiliabit : *humiliat.* — 21. vos estis : *vos qui estis.* — *Ibid.* et ex vobis : *ex vobis.* — *Ibid.* ad eloquium vestrum : *eloquio vestro.* — 24. impatientiam suam et improprium : *patientiam suam in improprium.* — 27. quibus quasi servi corripimur : *quasi servi qui corripimur.* — *Ibid.* et non : *non.* — *Ibid.* evenisse : *venisse.* — 30. quod : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* cognoscitis : *cognoscitur.* — 33. ut : (*Deest in cod.*) — 34. et Dominus : *Deus.*

CAPUT IX.

Vers. 4. ascendentibus : *ascendentibus.* — *Ibid.* clamabat : *clamavit.* — 8. eos : (*Non habetur in cod.*) — 9. et in scutis : (*Nec habetur in cod.*) — 11. nominis : *honoris.* — 13. inqueo : *gladio.* — 14. virtutem, ut, etc. : *virtutem ejus, ut, etc.* — 15. hoc : (*Nec habetur in cod.*) — *Ibid.* deiecerit : *abiecerit.* — 16. tua est, nec, etc. : *tua, nec, etc.* — 17. exaudi me miseram : *exaudi miseram.* — 18. sanctificatione tua permaneat : *sanctificatione permaneat.*

CAPUT X.

Vers. 4. in : (*Deest in cod.*) — 5. myrto : *mirro.* — *Ibid.* super caput suum : *capiti suo.* — 5. ascopam : *ascopiam.* — *Ibid.* lapates : *palatas.* — 6. venissent : *venisset.* — 8. eam, dimiserunt : *eam, et dimiserunt.* — 9. omnes : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* fiat, fiat : *Amex.* — 10. per : (*Non habetur in cod.*) — 11. aut : *et.* — 15. faciem : *aciem.* — *Ibid.* secreta : *secretum.* — *Ibid.* ostendam illi quo auditu, etc. : *ostendam quo auditu, etc.* — 14. illi : (*Deest in cod.*) — 18. contemnat : *contemnit.* — 20. elevaverunt : *levaverunt.*

CAPUT XI.

Vers. 5. ejus : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* ad corruptionem : *ad correctionem.* — 8. populum, quod : *populum istum quod.* — 9. et : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Deum : *Dominum.* — *Ibid.* tremor tuus : *car eorum mortuum.* — 11. Denique : *nam.* — 12. et sancta : *sancta.* — *Ibid.* Dei : (*Non habetur in cod.*) — 14. Deum : *Dominum.* — 15. reddat : *reddet.* — *Ibid.* canis : (*Non habetur in cod.*) — 17. hæc ipsa : *hoc ipsum.* — 20. tu : (*Deest in cod.*)

CAPUT XII.

Vers. 2. Cui respondit Judith, et dixit : *Cui respondens Judith, dixit.* — 6. ad adorandum Deum : *ad orandum Dominum.* — 10. in quarto die : *quarto die.* — *Ibid.* suum : (*Deest in cod.*) — 13. ut manducet : *et manducet.* — 19. coram ipso : (*Desunt in cod.*)

CAPUT XIII.

Vers. 9. Deus in hac, etc. : *Deus Israel in hac, etc.* — 14. presbyteros : *principes.* — 15. occurrerunt : *concurrerunt.* — *Ibid.* sperabant : *speraverant.* — 16. congregaverunt : *congregaverunt.* — 18. adimplevit : *implevit.* — 19. et ecce : *ecce.* — *Ibid.* ubi : *obii.* — 20. commemorantem : *marantem.* — 21. confitemini : *confiteamur.* — 24. vulnera : *vulnera.* — 25. illa : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Domini : *tua.* — 27. Judith : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* tu : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* se : (*Deest in cod.*) — 28. Et ut probes : *ut probes.* — 31. a Deo tuo : *Deo tuo.* — *Ibid.* magnificabitur super te Deus Israel : *Magnificabit Deum Israel super te.*

CAPUT XIV.

Vers. 8. Holpfernus : (*Deest in cod.*) — 9. egressum : *ingressum.* — 11. regis : (*Non habetur in cod.*) — 12. nos ad : (*Desunt in cod.*) — 14. vidensque : *vidit jaceus,* — 16. et dixit : *et ait.*

CAPUT XV.

Vers. 2. festinabant : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* audierant, fugientes : *audierant, conarentur, fugientes.* — *Ibid.* collium : *vallium.* — 3. secuti sunt : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* Descenderuntque : *descenderunt.* — 4. agmine persequentes : (*Non habetur in cod.*) — 5. itaque : *quoque.* — 7. onustati : *honestati.* — 8. omnia quæ : *quæque.* — *Ibid.* et jumentis et universis : *in jumentis et in universis.* — *Ibid.* maximum : *magnum.* — 9. suis : (*Deest in cod.*)

CAPUT XVI.

Vers. 2. illi : (*Non habetur in cod.*) — 5. ex montibus : *rex a montibus.* — 8. dissolvit : *disperdit.* — 9. vestimento : *vestimenta.* — *Ibid.* vestimento : *vestimenta.* — 10. et colligavit : *colligavit.* — *Ibid.* accepit stolam novam : (*Non habetur in cod.*) — 14. enim : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* Dei : (*Nec est in cod.*) — 15. Deo : *Dominio.* — 16. tua : (*Deest in cod.*) — 22. Et factum est : *factum est.* — 23. vasa : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* de cubili ipsius obtulit : (*Non habetur in cod.*) — 26. virtuti castitas : *virtus castitatis.* — 31. festivitatis : *festivitatem.* — *Ibid.* accipitur : *accipit.*

In Exemplari Gothico sequitur liber Machabæorum.

LIBER ESTHER.

Hieronymi in librum Esther præfatio. (*Deest in cod.*)

CAPUT I.

Vers. 1. Viginti septem : *viginti et septem.* — 2. Susana : *Susa.* — 3. inclytis : (*Deest in C.*) — 4. gloriæ : (*Non habetur.*) — 5. Susana : *Susis.* — 6. ærei : *ærei.* — *Ibid.* et argentei super : *super argentei.* — 7. erant : *fuærant.* — 8. abundans : *et abundans.* — 10. Bazatha : *Bazathan.* — *Ibid.* Zethar. *Zarath.* — 14.

ut ostenderet : *et ostenderet.* — 14. Marsana : *Marsena.* — 16. læsit : *contempsit.* — 18. parvipendent : *parvipendant.* — 19. Si : *Et si.* — *Ibid.* illa : (*Deest in cod.*) — 21. ejus : *istud.*

CAPUT II.

Vers. 3. adducant eas ad civitatem Susana : *adducant ad civitatem Susis.* — *Ibid.* tradant eas in : *tradant in.* — 7. Edisæ : *Edessæ.* — *Ibid.* patre : *pu-*

rente. — 8. mandatum : *mandata*. — 9. et præcepit eunucho : (*Desunt in cod.*) — 10. enim præceperat ei : *autem præceperat*. — 13. ad regis cubiculum : (*Non habentur in cod.*) — 15. Abihail ; *Abail*. — 17. adamavit : *amavit*. — 20. nec dum : *necdumque*. — *Ibid.* enim : (*Deest in cod.*) — 21. Bagatan : *Bagaddan*. — 23. appensus est uterque : *appensus uterque*. — *Ibid.* mandatumque est historiis : *mandatumque historiis*.

CAPUT III.

Vers. 1. Amadathi : *Madaddi*. — *Ibid.* et posuit : *posuit*. — 2. genua : *genu*. — 6. magisque : *magis quoque*. — 10. Amadathi de progenie : *Madathi progenie*. — 11. tu : (*Non habetur in cod.*) — 12. ejusdem mensis ; et scriptum, etc. : *ejus scriptum*. — 13. omnes : (*Deest in cod.*) — 15. Susan ; *Susis*. — *Ibid.* Judæis : (*Non habetur in cod.*)

CAPUT IV.

Vers. 3. jejuniun, ululatus et fletus : (*Non habentur in cod.*) — 4. indueret eam : *induerent eam*. — 5. præcepit ei ut : *præcepit ut*. — 6. ivit : *ibat*. — 8. exemplar quoque : *exemplarque*. — *Ibid.* Susan ; *Susis*. — 11. non vocalus : *invocatus*. — 13. quia : *quæ*. — 16. Susan ; *Susis*. — *Ibid.* non vocata : *invocata*. — 17. præceperat : *mandaverat*.

CAPUT V.

Vers. 1. suum : (*Deest in cod.*) — 2. oculis : *in oculis*. — 3. petieris dabitur tibi : *mei petieris dabo tibi*. — 5. eis : *ei*. — 8. eis : (*Deest in cod.*) — 9. nec motum : *ne motum*. — 10. reversus in, etc. : *reversus est in, etc.* — *Ibid.* suos : (*Non habetur in cod.*) — 11. suos : (*Deest in cod.*) — 12. pransurus sum : *pransuri sumus*.

CAPUT VI.

Vers. 3. Dixerunt : *dixeruntque*. — 4. rex : (*Deest in cod.*) — 6. Aman : (*Non habetur in cod.*) — 10. fac ut : *sic itaque ut*. — 13. et amicis : (*Non habentur in cod.*)

CAPUT VII.

Vers. 2. etiam secunda : *etiam in secunda*. — *Ibid.* ut detur tibi ? et quid vis fieri ? : *et quid vis fieri ? ut detur tibi ?* — 8. veras : *ejus*. — 9. et 10. paraverat : *præparaverat*. — *Ibid.* quievit : *requievit die illo*.

CAPUT VIII.

Vers. 1. die illo : (*Non habentur in cod.*) — 3. locuta ad, etc. : *locuta est ad, etc.* — 4. prætendit : *pro-tendit*. — 5. et si : (*Desunt.*) — *Ibid.* in oculis : *coram oculis*. — 6. enim : (*Deest in cod.*) — 8. auderet : *audebat*. — 9. tempus : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* ad Æthiopiã : *Æthiopiã*. — *Ibid.* Judæis, prout : (*Deest in cod.*) — 10. obsignatæ : *signatæ*. — 13. hæc : (*Deest in cod.*) — 14. nuntia : *nuntios*. — *Ibid.* Susan ; *Susis*. — 15. fulgebat : *fulgens*. — *Ibid.* ærinis : *aerinis*. — *Ibid.* portans in capite : *portans capite*. — *Ibid.* et amictu serico : *amictus sirico*. — 16. nova : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* gaudium : *et gaudium*. — 17. regis : (*Nec habetur in cod.*) — *Ibid.* præcepta : *jussa*. — *Ibid.* Grandis enim cunctos Judaici nominis terror invaserat : *Grandis enim timor Judaici nominis invaserat*.

CAPUT IX.

Vers. 2. et oppida : *oppida*. — *Ibid.* penetraret : *penetrabat*. — 3. ac : (*Deest in cod.*) — 4. posse : *esse*. — 6. Susan ; *Susis*. — *Ibid.* extra decem : *et decem extra*. — 7. Esphatha : *Sesphatha*. — 8. Phoratha, et Adalia, et Aridatha : *Phorotha, et Adalia, et Adridatha*. — 9. Arisai : *Arisa*. — *Ibid.* Jezatha : *Aaizatha*. — 10. quos cum occidissent, prædas de substantiis eorum agere noluerunt : (*Non habentur in cod.*) — 11. Susan : *Susis*. (*Et infra semper.*) — 16. contingeret : *contingerit*. — 17. gaudio : *gau-*

diis. — 19. ac villis : *et in viculis*. — *Ibid.* Adar : (*Deest in cod.*) — 21. solenni : *solennia*. — *Ibid.* honore : (*Non habetur in cod.*) — 22. essentque dies isti : *esset quæ ista dies*. — 24. enim : *vero*. — 25. in caput : *super caput*. — 26. sunt : (*Deest in cod.*) — 27. sustinuerunt : *sustinuerint*. — *Ibid.* sunt : *sint*. — *Ibid.* quos : *quam*. — 29. filia Abihail : (*Non habentur in cod.*) — *Ibid.* etiam : (*Deest in cod.*) — 31. constituerant : *constituerat*. — 32. continentur : *continentur*.

CAPUT X.

Vers. 2. qua : *quæ*. — 3. Judaici : *Judæi*. — *Ibid.* apud : *inter*. — *Ibid.* pertinentent : *pertinerent*. *FINIS.* (*Ita habet Exemplar Gothicum.*)

In impress. : Quæ habentur in Hebræo, plena fide expressi. Hæc autem quæ sequuntur, scripta reperi in editione vulgata, quæ Græcorum lingua et litteris continentur : et interim post finem libri hoc capitulum ferebatur, quod juxta consuetudinem nostram obelo, id est veru prænotavimus : (*Itidem et hæc habentur in cod.*) — 4. Dixitque : *Dixit*. — 9. malis : (*Deest in cod.*) — 10. et alteram : *alteram*. — 11. utraque : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* statutum : *statum*. — 12. misertus est hæreditatis : *misertus hæreditatis*. — 13. isti in mense : *isti mense*.

CAPUT XI.

Vers. 1. Dositheus : *Dosideus*. — *Ibid.* ferebat : *referebat*. — *Ibid.* filium in Jerusalem : *filium Jerusalem*.

In impress. : Hoc quoque principium erat in editione vulgata, quod nec in Hebræo, nec apud illum fertur interpretum : (*In cod.* : Hoc quoque in principio erat in editione vulgata, quod nec in Hebræo, nec apud illum fertur interpretem.) — 2. Jairi : *Jaeri*. — 4. Juda : *Judæ*. — 6. magni : (*Deest in cod.*) — 10. clamaveruntque ad Deum : *clamaverunt ad Dominum*. — 12. de stratu : *de stratu suo*.

CAPUT XII.

Vers. 6. bugeus : *Agageus*.

In impress. : Huc usque præcæmium. Quæ sequuntur, in eo loco posita erant ubi scriptum est in volumine : *Et diriperunt bona vel substantias eorum* : quæ in sola vulgata editione reperimus : (*In cod.* : Huc usque præcæmium. Quæ sequuntur, in eo loco positum erat ubi scriptum est in volumine : *Et diriperent bona vel substantias eorum* : quæ in sola vulgata editione comperimus. — Epistolæ autem hoc exemplar fuit : (*Ita et cod.*)

CAPUT XIII.

Vers. 1. maximus : *magnus*. — *Ibid.* salutem : *salutem dicit*. — 2. clementia et lenitate : *clementiæ lenitate*.

Post versic. 7 hæc habentur in edit. : Hucusque exemplar epistolæ. (*Ita et in Gothico.*)

In impress. : Quæ sequuntur post eum locum scripta reperi ubi legitur : *Pergensque Mardocheus fecit omnia quæ ei (ei deest in cod.) mandaverat Esther*. Nec tamen habentur in Hebræico ; et apud nullum penitus (*penitus non habetur in cod.*) feruntur interpretum.

Vers. 9. enim : (*Deest in cod.*) — 12. non pro superbia : *non superbia*. — 14. timui ne honorem : *timui honorem*. — 15. nostri : (*Non habetur in cod.*) — 17. tuum, Domine, et ne claudas : *tuum et non claudas*.

CAPUT XIV.

Vers. 2. antea : (*Non habetur in cod.*) — 7. enim : (*Deest in cod.*) — 9. laudantium te : *te canentium*. — 11. sceptrum : *saucte Pater thronum*. — 12. Domine : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* universæ potestatis : *universæ, Domine, potestatis*. — 14. in manu tua : *manu tua*. — *Ibid.* qui habes : *habens*. — 17. et non : *non*.

CAPUT XV.

Hæc quoque addita reperi in editione vulgata. (*Ita et habentur in Gothic.*) — Vers. 2. memorare: *memor.* (Post vers. 3. *habentur hæc* :) Nec non et ista quæ subdita sunt. (*Habentur etiam in Gothic.*) — 9. residebat: *sedebat.* — 10. elevasset: *levasset.* — 13. Non morieris: *Non enim morieris.* — 18. et pene exanimata est: (*Desiderantur in cod.*) — 19. ejus consolabantur: *ejus et consolabantur.*

CAPUT XVI.

Exemplar epistolæ regis Artaxersis, quam pro Judæis ad totas regni sui provincias misit, quod et ipsum in Hebraico volumine non habetur. (*Habentur*

A hæc verba in exemplari Gothico.) — Vers. 4. gratias non agere beneficiis, et: *gratiam agere beneficii, sed.* — *Ibid.* arbitrantur: *arbitrabantur.* — 5. omnium: *omni.* — *Ibid.* subvertere: *evertere.* — 6. et ex sua: *ex sua.* — 7. et ex veteribus: *ex veteribus.* — 10. Amadathi: (*Additur da in cod.*) — 12. ut regno: *ut et regno.* — 17. direxerat: *misserat.* — 18. pendet: *pendet.* — 19. proponatur: *præponatur.* — 20. die: (*Non habetur in cod.*) — 21. eis: (*Deest in cod.*) — 23. omnes: *ad omnes.* — *Ibid.* insidiantur regno eorum: *insidiantur regno Persarum eorum.* — 24. et civitas: *vel civitas.*

In exemplari Gothico sequitur liber Sapientiæ.

LIBER JOB.

B. HIERONYMI PRÆFATIO.

IMPRES. lin. 17. maxima detruncabitur: *Cod. maxima voluminis detruncabitur.* — Lin. 24. obliquis: *obolicus.* — Col. 4, lin. 12. pedum: *lege.* — Lin. 41. pulchros codices: *pulchros habere codices.*

Alia ejusdem præfatio et argumentum in librum Job non habentur in exemplari Gothico.

CAPUT I.

Vers. 3. Et tria millia camelorum: *Et tria millia capræ, ac tria millia camelorum.* — 5. diebus: *diebus suis.* (*Additur suis.*) — 7. respondens, ait: *respondit.* — 10. substantiam per, etc.: *substantiam ejus per, etc.* — 11. in faciem: *in facie.* — 18. Adhuc: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* et dixit: *et ait.* — 20. vestimenta sua: *tunicam suam.* — 21. sicut Domino placuit, ita factum est: (*Adduntur in cod.*) — 22. labiis suis: (*Desunt in cod.*)

CAPUT II.

Vers. 2. ut diceret: *et diceret.* — 5. in faciem benedicti tibi: *in facie tua benedict.* — 9. tu: (*Deest in cod.*) — 10. Dei: *Domini.* — 11. audientes: *cum audissent.* — *Ibid.* Job: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Naamathites: *Themanites.* — 12. vestibus sparserunt: *vestibus suis sparserunt.* (*Additur suis.*)

CAPUT III.

Vers. 10. Quia: *qui.* — 24. tamquam: *quasi.*

CAPUT IV.

Vers. 2. poterit?: *possit?* — 6. ubi est timor tuus, fortitudo, etc.: *timor tuus, et fortitudo.* — 11. Leonis: *Leonum.* — 19. habitant domos: *habitant in domos.* — *Ibid.* a tinea: *itnea.* — 20. de mane: *a mane.*

CAPUT V.

Vers. 1. ad: (*Additur in cod.*) 2. virum: *verum.* — 5. sitientes: (*Additur in cod.*) — 7. volatum: *volandum.* 9. facit: *fecit.* — 21. venerit: *supervenerit.* — 22. bestias: *bestiam.* — 26. acervus tritici: (*Desunt in cod.*)

CAPUT VI.

Vers. 2. calamitas quam: *calamitates quas.* — 6. est: (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* esse: (*Additur in cod.*) — 10. Sancti: (*Ita habebat lectio vetus; modo s additur, ut Sanctis legatur.*) — 19. Thema: *Themam.* — 22. et de substantia: *de substantia.* — *Ibid.* donate: *et donate.* — 25. me: (*Deest in cod.*)

CAPUT VII.

Vers. 2. cervus: (*Ita habebat lectio vetus; modo autem servus.*) — 13. lectulus: *lectus.* — 17. eum: (*Additur in cod.*) — *Ibid.* quid: *qui.* — 19. me: (*Additur in cod.*) — 21. auferes: *auferes.* — *Ibid.* ecce nunc in pulvere: *ecce in pulvere.*

CAPUT VIII.

Vers. 3. aut: *et.* — 11. virere: (*Ita habebat lectio vetus; modo vivere.*) — 22. tabernaculum impiorum non subsistet: *tabernacula impiorum non subsistent.*

PATROL. XXIX.

B

CAPUT IX.

Vers. 1. ait: *dixit.* — 3. pro mille: *de mille.* — 11. eum: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* intelligam: *intelligam eum.* — 12. ita: (*Non habetur in cod.*) — 14. ut: *qui.* — 18. concedit: *concedet.* — 20. ostendero: *ostendere.* — 22. est quod: *est enim quod.* — 24. in manus: *in manu.*

CAPUT X.

Vers. 1. animam meam vitæ meæ: *animæ meæ vita mea.* — 4. videbis?: *vides?* — 16. læenam: *læna.*

CAPUT XI.

Vers. 6. ab eo: *a Deo.* — 10. contradicet ei?: *contradicet ei, vel quis dicere potest, cur ita facis?* (*Adduntur in cod.*) — 18. defossus: *defessus.*

CAPUT XII.

Vers. 2. morietur: *moratur.* — 6. Deum cum: *Deum tamquam inquisitio non sit futura.* (*Adduntur in cod.*) — 11. fauces: *faucis.* — 15. et: (*Deest in cod.*) — 19. inglorios: *ingloriosos.* — 22. revelat: (*Ita habebat lectio vetus; modo revelat.*) — *Ibid.* in lucem: *in luce.* — 23. subversas in, etc.: *subversas eas in, etc.*

CAPUT XIII.

Vers. 11. conturbabit: *turbabit.* — 17. sermonem meum: *sermone meos.* — 22. ego: (*Deest in cod.*) — 27. pedem meum: *pedes meos.*

CAPUT XIV.

Vers. 2. qui: (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* egreditur: *egredietur.* — 4. conceptum: *conceptu.* — 5. præteriri: *præterire.* — 7. virescit: *virescet.* — 8. emortuus: *mortuus.* — 10. vero: (*Non habetur in cod.*) — 13. et abscondas: *ut abscondas.* — 19. terra: (*Deest in cod.*) — 20. transiret: *pertransiret.* — 22. vivet: *vivit.*

CAPUT XV.

D Vers. 9. ignoremus?: *ignoramus?* — 15. nemo immutabilis, et, etc.: *immutabilis est, et, etc.* (*Additur nemo.*) — 16. aquam iniquitatem?: *quasi aquas iniquitates?* — 21. ille semper insidias: *ille insidias.* — 22. ad lucem: (*Adduntur in cod.*) — 25. Deum: *Dominum.* — 28. tumulos: *tumulo.* — 29. terra: *terram.* — 32. dies ejus impleantur: *dies impleantur.* — *Ibid.* arescent: *arescit.*

CAPUT XVI.

Vers. 13. me: (*Deest in cod.*) — 15. vulnere: *vulnera.* — 16. carnem meam: *Corpus meum.* — 22. hominis: (*Additur in cod.*)

CAPUT XVII.

Vers. 14. es: (*Non habetur in cod.*)

CAPUT XVIII.

Vers. 2. jactabis?: (*Ita modo legitur; cum prius legi videretur jactabitis?*) — 3. vobis?: (*Ita etiam legebatur; modo te?*) — 8. pedes suos: *pedem suum.*

—10. semitam : (Ita modo legitur, erasa veteri lectione.) — 11. involvent eum pedes : involvent pedes. — 14. suo : (Ita etiam legitur, erasa veteri lectione.)

CAPUT XIX.

Vers. 25. vivit : vivat. — Ibid. die : (Deest in cod.) — 27. sinu meo : sinu meo, et hereditias mea in Deo meo. (Habentur inter lineas litteris vetustis, ac videntur scripta eadem manu, qua contextus.) — 29. Iniquitatum : iniquitatis.

CAPUT XX.

Vers. 3. qua me : (quam habet lectio vetus; modo e additur, ut legatur qua me.) — 17. torrentes : torrentis. — 20. concupierat : cupierat. — Ibid. poterit : (Ita legitur. abrasa veteri lectione.) — 22. super eum : in eum. — 26. oculis : oculis. — 28. Dei : Domini. — 29. hominis : (Ita legitur, abrasa veteri lectione, qua videtur scriptum fuisse omnis.) — Ibid. a Deo : de Deo.

CAPUT XXI.

Vers. 6. concutit : concutiet. — 10. abortivit : abortit. — 15. Quis : quid. — 17. eis : (Additur in cod.) — Ibid. inundatio : indignatio. (Ita habebat lectio vetus; modo inundatio superscribitur.) — 19. reddiderit : reddiderint. — 21. numerus mensium : numerus dierum. — 22. scientiam : scientia. — 35. Cocyti : (Ita legitur, ablata veteri lectione.)

CAPUT XXII.

Vers. 4. timens arguet te : timens te arguet te. — 5. plurimam : (Additur in cod.) — 11. oppressum iri : opprimendum. — 13. verticem : vertices. — 16. fundamentum : fundamenta. — 17. aestimabant : extimebant. — 22. ejus : (Deest in cod.) — 25. Omnipotens contra : Omnipotens adiutor tuus contra. — Ibid. coacervabitur : coacervabit. — 29. oculos : oculos suos. — 30. in munditia : munditia.

CAPUT XXIII.

Vers. 9. agam : agat. — 14. cumque expleverit : cum expleverit. — 17. enim : (Deest in cod.)

CAPUT XXIV.

Vers. 6. oppresserint : oppresserant. — 12. patitur : patiat. — 15. Ipsi : (ita modo legitur, erasa veteri lectione.) — Ibid. Lumini : luminis. — 18. vinearum : vinearum de sinu enim pupillarum rapuerunt. — 19. transeat : transeant. — 23. sunt : (Non habetur in cod.)

CAPUT XXVI.

Vers. 2. numquid imbecilis? : numquid imbecili?

CAPUT XXVII.

Vers. 7. Sit ut : sicut. — 10. Deum omni, etc. : Deum in omni, etc. — 16. lutum : (Deest in cod.) — 19. auferet : auferet.

CAPUT XXVIII.

Vers. 4. eos : et eos. — 7. eam : (Deest in cod.) — 8. institutorum : institutoris. — 18. comparatione : in comparatione. — 20. est : (Non habetur in cod.) — 25. in : (Nec habetur in cod.)

CAPUT XXIX.

Vers. 2. Dens : (Additur in cod.) — 12. eo : (Deest in cod.) — 13. perituri : (Ita modo legitur, erasa veteri lectione.) — 14. et vestivi me, sicut vestimento et : ut vestimento vestivi me ut. (Ita modo legitur, erasa vet. lect., qua habuisse videtur, ut vestivi me et diademate.) — 19. messione : messione. — 20. in-taurabitur : restaurabitur. — 25. primus : prius.

CAPUT XXX.

Vers. 1. partes : (Modo legitur partes, erasa veteri lectione.) — 2. putabantur : potabantur. — 4. radix : radice. — Ibid. erat : erant. — 19. assimilatus sum

A favillæ : assimilatus favillæ. — 23. ubi constituta est domus omni viventi : ubi constituta domus est viventis. (Ita habet lectio vetus; modo omnis additur, ut legatur omnis viventis.) — 24. consumptionem meam : consumptionem eorum.

CAPUT XXXI.

Vers. 2. habet : habet : (Ita habebat lectio vetus; sed superscribitur habet.) — 3. injustitiam? : iniquitatem? — 5. et : aut. — 6. appendat : appendet. — 24. et : si. — 29. ad ruinam : de ruina. — 34. expavi : (Ita habebat lectio vetus; sed modo expectavi superscribitur.) — 35. auditorem : adiutorem. — 39. animam : animas.

CAPUT XXXII.

Vers. 1. sibi videretur : sibi esse videretur. — 2. est : (Non habetur in cod.) — Ibid. est : (Nec habetur in cod.) — 6. meam : (Deest in cod.) — 10. etiam : (Non habetur in cod.) — Ibid. sapientiam : scientiam. — 15. non homo : et non homo.

CAPUT XXXIII.

Vers. 9. ego, et absque delicto : ego absque peccato. — 14. repetit : repetet. — 16. disciplina : disciplinam. — 17. avertat : avertet. — 23. unus : unum. — 24. et : (Deest in cod.) — 30. luce : lumine.

CAPUT XXXIV.

Vers. 11. eis : (Deest in cod.) — 14. dixerit : direxerit. — 15. eirenem revertetur : eirene revertetur. — 25. inducet noctem : possunt tenebras. — 29. est. Ibid. est : (Non habentur in cod.) — 35. expetit : expectat. — 36. homine : hominibus. — Ibid. iniquitatis : (Ita modo legitur, cum in veteri lectione iniquitates conjiciatur fuisse scriptum.) — 37. addit : addidit.

CAPUT XXXV.

Vers. 13. audiet : exaudiet.

CAPUT XXXVI.

Vers. 6. tribuit : tribuet. — 7. illie : illi. — 9. et scelera eorum : (Adduntur in cod.) — 10. ut corripiat et loquetur : et corripiet, et loquetur. — 11. si autem : sin autem. — 16. habente : habentis. — 20. noctem : nocte. — 22. similis in legislatoribus : similis latoribus. — 23. potest : poterit. — 27. effudit : infundet. — 31. escas : escam.

CAPUT XXXVII.

Vers. 3. Super : sub. — 8. latibulum : latibulum suum. (Ita legitur, erasa veteri lectione.) — 11. spargunt : adspargunt. — 15. præcepit : præceperit. — 18. solidissimi : solidissime. — 23. aurum : eorum.

CAPUT XXXVIII.

Vers. 23. et : (Deest in cod.) — 31. Pleiadas : Pleiadis. — 32. terræ : hominum. — 38. glebæ : glebæ ejus. (Additur egius.) — 2. specubus : speluncis. — 5. vagantes : vagantes. (Hi versus habentur in fine capituli xxxviii)

CAPUT XXXIX.

Vers. 15. reddat : reddet. — 16. Penna struthionis similis est pennis : Pinna struthionum similis est pinnis. — 21. equum : equitum. — 24. armatis : armatus. — 28. ubi audierit : ubi autem audierit. — 30. numquid : aut. — 31. commoratur : moratur. — 38. non addam : nihil addam.

CAPUT XL.

Vers. 1. dixit : ait. — 3. facies : facis. — 6. in : (Deest in cod.) — 12. stringit : constringit. — 15. fistula : fistula. — 18. et habet : habet enim. — 21. aut : et. — 24. ancillis : (Ita conjicitur habet lectio vetus; modo ancillis legitur.)

CAPUT XLI.

Vers. 3. et verbis : *verbis*. — 4. medium : *in medium*. — 8. adhærebit : *hærebunt*. — 13. præcedit : *præcedet*. — 22. profundum mare; et : *fundum maris*.

CAPUT XLII.

Vers. 8. offertè : (*Ita videtur habuisse lectio vetus : modo offerat legitur*.) — *Ibid.* ad me : *Desunt in cod.* — 10. quoque : *autem*. — 12. et mille : *mille*. — 13. Et fuerunt : *fueruntque*. — 14. Cassiam : *Cassia*. — *Ibid.* Cornustibii : *Cornustibie*.

A *In edito sequitur Prologus B. Hieronymi in Psalterium, quod secundum Septuaginta editionem correxit. Ista præfatum non habetur in exemplari Gothico, sed illa quam scripsit ad Sophronum, quæ incipit : Scio quosdam putare, etc., quæ habetur tom. VII Operum B. Hieronymi ante versionem Psalteriorum juxta Hebraicam veritatem. Quod Psalterium habet exemplar Gothicum; ac propterea cum alia versio sit quam ea, quæ in hoc excusso habetur, non duximus illam cum ista conferre. In impress. præfatum Psalterium sequitur usque ad pag. 203.*

LIBER PROVERBIORUM,

Quam Hebræi Misle appellant.

CAPUT I.

Vers. 4. Adolescenti scientia : (*Lectio vetus adolescenti et habebat; sed modò adolescentibus scientia legitur*.) — 7. sapientia : *scientia*. — *Ibid.* despiciunt : *despiciunt*. — 17. autem : *enim*. — *Ibid.* penatorum : *pinatorum*. — 22. capiunt : *capient*. — 23. vobis : *Deest in cod.* — 26. id i : (*Non habetur.*)

CAPUT II.

Vers. 6. prudentia et scientia : *sapientia et prudentia, procedet*. (*Verbum procedet non est de contextu, sed additur in margine*.) — 12. et : (*Non habetur in cod.*) — 15. sunt : (*Non habetur in cod.*) — 18. enim : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* inferos : *impios*. — 20. custodias : *custodias*.

CAPUT III.

Vers. 5. cordis tui; (*vers. 4*) et invenies : *cordis tui dic sapientia, soror mea es; et prudentia, voca amicam*. (*Adduntur*.) — 7. Deum : *Nominum*. — 9. frugum tuarum; et implebuntur : *frugum tuarum deliba ei; et implebuntur*. (*Adduntur in cod. deliba ei.*) — 11. auri et argenti primi : *argenti et auro primo*. (*Inter lineas additur in, ut legatur plurimo*.) — 26. enim : (*Deest in cod.*) — 28. possis dare; (*vers. 29*) ne molaris : *possis dare; non enim scis quid superventura pariet dies*.

CAPUT IV.

Vers. 6. conservabit : *servabit*. — 7. posside : (*Ita habebat lectio vetus; modo possides*.) — *Ibid.* acquire : *quere*. — 11. ducam : *duci*. — 15. via : *vita*. — 27. neque : *et*. — *Ibid.* enim : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* cursus : *gressus*. — *Ibid.* producet : *perducat*.

CAPUT V.

Vers. 2. conservent : (*vers. 5*) Favus, etc.; *servent; ne intenderis fallaci mulieri. Favus, etc.* — 11. tuas : (*Deest in cod.*) — 19. in omni : *omni*. — 20. in sinu : *sinu*.

CAPUT VI.

Vers. 5. manu : *insidiis*. — 8. in æstate : *æstate*. — 10. manus : *manibus pectus*. — 13. terit : *teret*. — 14. et omni : *et in omni*. — 15. extemplo : *exemplo*. — 17. effundentes : *effodientes*. — 26. est : (*Non habetur in cod.*) — 30. culpa : *culpa*. — 35. acquiescet : *acquiescit*.

CAPUT VII.

Vers. 1. Fili, honora Dominum, et valebis : præter eum vero ne timueris alienam : (*Non habetur in cod.*) — 3. scribe : *et scribe*. — 5. custodiant : *custodiant*. — 8. per plateas juxta angulum, et prope : *in platea juxta angulum et propter*. — 10. decipiendas : *capendas*. — 16 : *stravi; et strari*. 18. huberibus, et fruamur cupitis amp'lexibus donec illucescat dies : *huberibus donec illucescat dies, et fruamur cupitis amp'plexibus*. — 20. in domum : *domum*. — 25. quod : *quia*. — 26. fili mi : *filii*. — *Ibid.* verbis : *verba*. — 26. interfecti : *vulnerati*.

CAPUT VIII.

B Vers. 4. non : (*Additur in cod.*) — 11. opibus : (*Non habetur in cod.*) — 14. est : (*Nec habetur in cod.*) — *Ibid.* prudentia mea : *prudentia et mea*. — 18. superba : *superfluæ*. — 19. enim : (*Non habetur in cod.*) — 36. erdet : *lædit*. — *Ibid.* diligunt : *diligunt*.

CAPUT IX.

Vers. 8. et ad mænia : *et mænia*. — 9. accipite : *percipite*. — 12. autem : (*Deest in cod.*) — 14. sedit : *sedet*. — 18. Qui enim applicabitur illi, descendet ad inferos; nam qui abscesserit ab ea, salvabitur : (*Desunt in cod.*)

PARABOLÆ SALOMONIS.

CAPUT X.

Vers. 2. Nil : *Non*. — 6. Domini : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* operit iniquitas : *operiet iniquitate*. — 8. corde : *corda*. (*Forle cordata*.) — *Ibid.* suscipiet : *suscepit*. — 10. et : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* verberabitur : *verberabitur, at qui palmam arguit pacificat*. — 11. iniquitatem : *iniquitate*. — 17. custodiendi : *custodientibus*. — *Ibid.* relinquit : *edit*. — 21. morientur : *moriuntur*. — 22. eis : *ei*. — 23. prudentia : *prudenti*. — 30. super : *in*.

CAPUT XI.

Vers. 2. et contumelia : *contumelia*. — *Ibid.* est : (*Non habetur in cod.*) — 3. diriget : *dirigit*. — *Ibid.* corruet : *corrui*. — 8. tradetur : *traditur*. — 13. est, celat amici commissum : *est, animi celat commissum*. — 14. corruet : *corrui*. — 15. affligetur : *affligitur*. — 17. etiam : (*Non habetur in cod.*) — 26. maledicetur : *maledicetur*. — 28. confidit : *confidet*. — 29. possidebit : *possidet*.

CAPUT XII.

Vers. 2. in : (*Deest in cod.*) — 4. est : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* ejus quæ confusione : *suis quæ confusio*. — 9. et sufficiens : *sufficiens*. — 11. Qui suavis est in vini moderationibus, in suis munitionibus relinquit contumeliam : (*Non habetur in cod.*) — 12. monumentum (munimentum, modo scribitur, erasa veteri lectione, qua monumentum fuisse scriptum conjectura est.) — 15. effugit : *effugiet*. — 17. de fructu oris sui undequisque, etc. : *de fructu oris homo, etc.* — 17. index : *index*. — *Ibid.* testis est : (*Additur est*.) — 18. sanitas est : (*Additur est*.) — 22. Abominatio est Domino : *Abominatio Domino* : (*Additur est*.)

CAPUT XIII.

Vers. 5. autem : (*Deest in cod.*) — 6. peccatorem : *peccatores*. — 9. Lux justorum : *Lux autem justorum*. — *Ibid.* autem : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* extinguetur : *extinguatur*. *Animæ dolore erant in peccatis, justis vero misericordes sunt, et miserentur*. — 10. autem : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* cum : (*Non*

habetur in cod.) — 13. Animæ dolosæ errant in peccatis; justi autem misericordes sunt et miserantur: (*Non habentur.*) — 17. autem: (*Deest.*) — 18. acquiescit: *acquiescet.* — 20. efficietur: *efficitur.* — 21. persequitur: *sequetur.* — 22. relinquit: *relinquet.* — 23. aliis: *alii.* — 24. virgæ, odit, etc.: *virgæ suæ, odit, etc.* — 25. comedit: *comedet.*

CAPUT XIV.

Vers. 1. mulier: (Additur.) — Ibid. ædificat: ædificabit. — 3. autem: (*Deest.*) — 4. manifesta est fortitudo: *manifesta fortitudo.* — autem: (*Deest in cod.*) — 7. nescit: *nescito.* 10. in: (*Additur in cod.*) — 11. tabernacula justorum: *tabernacula autem justorum.* — 13. occupat: (*Ita habebat lectio vetus; modo occupabit.*) — 15. filio doloso nihil erit boni: servo autem sapienti prosperi erunt actus, et dirigetur via ejus: (*Non habentur in cod.*) — 16. a malo: *malum.* — 21. pauperis: *pauperi.* — *Ibid.* Qui credit in Domino misericordiam diligit: (*Non habentur in cod.*) — 23. bono: (*Nec habetur in cod.*) — *Ibid.* ibi: (*Additur in cod.*) — 31. pauperis: *pauperi.* — 34. autem: (*Deest in cod.*)

CAPUT XV.

Vers. 4. autem: (Non habetur in cod.) — 5. in abundanti iustitia virtus maxima est; cogitationes autem impiorum eradicabuntur: (Non habentur in cod.) — 10. vitæ: (Deest in cod.) — 16. insatiabiles: instabiles. — 19. pigrorum: *impiorum.* — 21. suos: (*Non habetur in cod.*) — 24. semita: *semitæ.* — 26. firmabitur ab eo: (*Non habentur in cod.*) — 27. per misericordiam et fidem purgantur peccata; per timorem autem Domini declinat omnis a malo: (*Desiderantur in cod.*) — 28. meditatatur obedientiam; os, etc.: *meditatatur obedientiam; et os, etc.* — 32. qui autem acquiescit: *qui acquiescet.* — 33. præcedit: *præcedet.*

CAPUT XVI.

Vers. 1. Domini: Dei. — 2. hominis: *hominum.* — 5. est: (*Additur in cod.*) — *Ibid.* manus: *manu.* — *Ibid.* initium viæ bonæ facere iustitiam; accepta est autem apud Deum magis, quam immolare hostias: (*Non habentur in cod.*) — 10. non: *nec.* — 11. seculi: (*Non est in cod.*) — 17. viam suam: *viam suam.* *Qui excipit disciplinam in bonis erit; qui autem custodit increpationes, sapiens fiet. Qui custodit vias suas, custodit animam suam; diligens autem vitam, parcat ori suo.* — 18. exaltatur: (*Ita habebat lectio vetus; modo exaltabitur.*) — 21. reperiet: *percipiet.* — 24. sanitas: *et sanitas.* — 25. homini: (*Ita habebat lectio vetus; modo autem hominibus.*) — *Ibid.* novissima ejus ducunt: *novissimum ejus ducit.* — 29. ducit: *deducet.* — 30. prava: *mala.* — 31. quæ: (*Deest in cod.*) — 32. expugnatore urbium: *expugnator est urbium.*

CAPUT XVII.

Vers. 5. ruina: in ruina. — 8. vertit: *verterit.* — 11. mittetur: *mittitur.* — 13. recedet: *recedit.* — 15. qui: *Et qui.* — 16. possit: *posset.* — *Ibid.* Qui altam facit domum suam, quærît ruinam; et qui evitat discere, incidit in mala: (*Non habentur in cod.*) — 18. sponderit: *sponderit.* — 19. discordias: *discordiam.* — *Ibid.* os suum: *ostium suum,* — 23. de: (*Additur in cod.*) — 28. reputabitur: *putabitur.*

CAPUT XVIII.

Vers. 5. in iudicio: (Desunt in cod.) — 6. miscent se rixis, et os ejus jurgia provocat: inmiscet se rixis, et ore ejus jurgia provocant. — 8. pigrum dejecit timor; animæ autem effeminatorum esurient: (*Non habentur in cod.*) — 21. diligunt: *continent:* (*Modo via legitur, erasa veteri lectione, qua videtur fuisse scriptum diligunt.*) — *Ibid.* comedent: *comedunt.* — 22. mulierem bonam: (*Ita modo legitur, erasa vet. lect.*) — *Ibid.* Qui expellit mulierem bo-

nam, expellit bonum; qui autem tenet adulteram, stultus est et insipiens: (*Non habentur in cod.*) — 23. affabitor: *effabitor.*

CAPUT XIX.

Vers. 1. dives: (Deest in cod.) — Ibid. sua et: (Non habentur in cod.) — 2. offendet: offendit. — 3. et contra: *contra.* — 6. tribuentis: *tribuenti.* — 11. noscitur: *loquitur.* — 12. et hilaritas: *hilaritas.* — 16. negligit viam suam: *negliget vias suas.* — 17. pauperis: *pauperi.* — 18. autem: (*Additur in cod.*) — 22. melior est pauper: *melior pauper.*

CAPUT XX.

Vers. 2. et: (Additur in cod.) 4. ergo: autem. — 11. et recta sint: *et si recta sunt.* — 19. ambulat: *ambulet.* — 20. maledicit: *maledicet.* — 25. retractare: *tractare.* — 26. incurvat: *curvat.* — 50. Livor vulneris absterget: *Labor vulneris abstergit.*

CAPUT XXI.

Vers. 3. placet: placent. — 4. est: *et.* — 5. est: (*Abrasm est in cod.*) — 6. et excors: (*Adduntur in cod.*) — 12. a malo: *in malum.* — 13. obthurat: *obdurat.* — 21. iustitiam: *et iustitiam.* — 22. destruxitque: *et destruxit.* — 27. quæ: *quia.* — 28. loquetur: *loquitur.*

CAPUT XXII.

Vers. 3. videt: vidit. — 5. autem: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* recedit: *recedet.* — 6. recedet ab ea: *recedit ab eo.* — 8. virgæ iræ suæ consummabitur: *virgam iræ suæ consummabit.* — 9. pronus: (*Ita modo legitur, abrasa veteri lectione, qua conjicitur scriptum fuisse promptus.*) — *Ibid.* victoriam et honorem acquirat qui dat munera; animam autem auferat accipientium: (*Desunt in cod.*) — 17. Filii mi: (*Desunt in cod.*) — 18. labiis: (*Ita modo legitur; lumbis videtur prius fuisse scriptum.*) — 21. respondere ex his illis qui miserunt te: *responderes illi qui miserit te.* — 23. et configet eos, qui confixerunt animam ejus: (*Desunt in cod.*)

CAPUT XXIII.

Vers. 1. apposita sunt: posita sint. — 2. in potestate animam: *potestatem in animam.* — 5. pennas: *pinas.* — 10. agrum: (*Ita habebat lectio vetus; modo agros.*) — 15. recta: *rectum.* — 17. Non: *Ne.* — 21. symbola: (*Ita habebat lectio vetus; modo sibila.*) — 28. viderit: *invenerit.* — 30. commorantur: *morantur.* — *Ibid.* calicibus: *calicibus.* (*Ita habebat lectio vetus; modo calicibus.*) — *Ibid.* epotandis: *potandis.* — 32. sed: *et.* — 33. extraneas: *extraneas.*

CAPUT XXIV.

Vers. 10. lapsus: lassus. — 14. spem: (*Deest in cod.*) — 22. consurget: *consurgit.* — 23. Hæc quoque sapientibus: *Hæc quoque de Sapientibus.* (*Hæc verba litteris majoribus scribuntur quasi Titulus.*) — 24. dicunt: *dicunt.* — *Ibid.* eos: *eum.* — 25. eum: (*Deest in cod.*) — 26. deosculabuntur qui recta verba respondet: *deosculabuntur respondentia verba recta.* — 27. et postea: *ut postea.* — 31. et operuerant: *et aperuerant.* (*Additur vero et.*) — *Ibid.* ejus: (*Additur in cod.*) — 32. usquequo, piger, dormies? usquequo de somno consurges?: (*Desunt in cod.*) — 34. tibi: (*Additur in cod.*)

CAPUT XXV.

Vers. 1. Juda: Judæ. — 2. est: (*Non habetur in cod.*) — 9. gratia et amicitia liberant, quas tibi serva, ne improbabilis fias: (*Desunt in cod.*) — 15. lenietur: *limitur.* — *Ibid.* confringet: *confringit.* — 17. satiatus oderit: *satiatus tui oderit.* — 18. suum: (*Non habetur in cod.*) — 20. qui: *et qui.* — *Ibid.* sicut innoce vestimento, et vermis ligno; ita tristitia viri necet cordi: (*Non habentur in cod.*)

CAPUT XXVI.

Vers. 2. sicut : *nam sicut*. — *Ibid.* alta : *aliam*. — 4. responde : *respondeas*. — 6. verba : *verbum*. — 7. habet : *habeat*. — 12. insipiens : *stultus*. — 13. Leo est in via, et leæna : *leæna est in via, leo*. — 15. super : *sub*. — 17. impatiens, et : *et impatiens*. — 26. consilio : *concilio*. — 27. incidet : *incidit*.

CAPUT XXVII.

Vers. 1. ignorans : *ignoras*. — 4. furor : *furorem*. — *Ibid.* spiritus : (*Deest in cod.*) — 7. et : (*Non habetur in cod.*) — 8. derelinquit : *relinquit*. — 11. Sapientia : *Sapientiam*. — *Ibid.* possim : *possis*. — 14. benedicit : *benedicet*. — 20. numquam : *non*. — 21. Cor iniqui inquit mala, cor autem rectum inquit scientiam : (*Non habetur in cod.*) — 22. feriente desuper : *feriente pede desuper*. — 27. tuos, et in, etc. : *tuos, in, etc.*

CAPUT XXVIII.

Vers. 2. quæ dicuntur, vita ducis : *quo ducuntur, vita principis*. — 5. non : (*Deest in cod.*) — 6. itineribus : (*Ita legitur, erasa veteri lectione.*) — 7. autem : (*Deest in cod.*) — 9. aures suas : *aurem suam*. — 10. ejus : (*Non habetur in cod.*) — 12. est : (*Nec est in cod.*) — 13. autem : (*Deest in cod.*) — 17. fugerit : *fuerit*. — 18. graditur : *ingreditur*. — 19. autem : (*Deest in cod.*) — 20. ditari : *dives fieri*. — 24. subtrahit : *subtrahet*. — *Ibid.* et a matre : *et matre*. — *Ibid.* esse : *est*. — 25. dilatatur, jurgia, etc. : *dilatatur os suum, jurgia, etc.* (*Adduntur os suum*). — 26. ipse laudabitur : *ipse salvabitur*.

CAPUT XXIX.

Vers. 1. ei : (*Non habetur in cod.*) — 2. gemet : *gemit*. — 6. involvet : *involvit*. — 8. vero : (*Additur in cod.*) — 10. autem : (*Deest in cod.*) — 12.

A habet : *habebit*. — 15. tribuit : *tribuet*. — *Ibid.* volutati : *voluptati*. — 18. vero : (*Non habetur in cod.*) — 20. stultitia : *stulti*. — 21. nutrit : *nutrierit*. — 24. participat odit animam suam : *adjurantem : partitur, odit animam suam ; aut si jurantem*. — *Ibid.* audit : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* indicat : (*Ita modo legitur, abrasa vet. lect. qua judicat scriptum fuisse videtur.*) — 27. Abominantur justi virum impium : *Abominatio justorum vir iniquus*. — *Ibid.* et abominantur impii, etc. : *abominantur autem impii, etc.* — *Ibid.* Verbum custodiens filius, extra perditionem erit : (*Desunt in cod.*)

CAPUT XXX.

Vers. 4. et : *aut*. — 9. nomen Dei : *nomen Domini Dei*. — 14. suis : (*Deest in cod.*) — 16. satiatur : *satiabitur*. — *Ibid.* aqua (*Non habetur in cod.*) — 17. effodiant eum : (*Additur eum.*) — 20. est et via : *est via*. — 21. quartum non : *quartum quod non*. — 23. et per ancillam : *per ancillam*. — 24. minima : *animæ*. — 25. qui præparat : *quæ præparant*. — 27. suas : (*Deest in cod.*) — 29. quod incedit : *quod non incedit*. — 32. apparuit : *apparuerit*. — *Ibid.* suo : (*Deest in cod.*) — 35. eliciendum : (*Ita habebat lectio vetus ; sed, ea abrasa, ejiciendum scribitur.*)

VERBA LAMUELIS REGIS,

VISIO QUÆ ERUDIVIT EUM MATER SUA.

(*In Cod. habetur Lamuel.*)

CAPUT XXXI.

Vers. 7. sui (*Deest in cod.*) — 11. confidit : *confidet*. — 17. fortitudine : *fortiter*. — 18. et vidit : (*Desunt in cod.*) — 22. stragulatam : *stragulam*. — 27. otiosa : *otiosum*.

ECCLESIASTES,

Qui ab Hebræis Coheleth appellatur.

CAPUT I.

Vers. 1. Ecclesiastæ : *Ecclesiastes*. — 2. et : (*Deest in cod.*) — 6. Meridiem : (*Diem habebat lectio vetus ; sed meridiem modo.*) — *Ibid.* in circuitu : *circuitu*. — 7. in mare : *mare*. — 8. saturatur : (*Ita habebat lectio vetus ; modo saturabitur.*) — *Ibid.* impletur : (*Additur in cod.*) — 11. nec : *ne*. — 15. et investigare : *investigare*. — *Ibid.* occupantur : *occupantur*. — 16. sapienter et didici : *et didici sapienter*. — 17. errores : *errorem*. — 18. addit et laborem : *addit dolorem*.

CAPUT II.

Vers. 1. ergo : *ego*. — 3. meum : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* quo : *quod*. — 4. et plantavi : *plantavi*. — 6. et : (*Deest in cod.*) — 7. habui : *adhibui*. — 10. meum : (*Desideratur in cod.*) — 12. factorem suum : *factoremque suum*. — 13. quod : *quia*. — 15. et stulti : *stulti*. — 16. similiter ut stulti : *similiter stulti*. — *Ibid.* perpetuum : *æternum*. 17. cuncta vanitatem et : *cunctam vanitatem atque*. — 18. qua : *quæ*. — 19. futurus : (*Additur in cod.*) 21. quæ sita dimittit : *quæ sint admittit*. — 22. afflictione : *afflictio*. — 23. hoc : *hæc*. — 25. devorabit : *manducabit*. — 26. Deus : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* est : (*Deest in cod.*)

CAPUT III.

Vers. 5. amplexibus : *complexibus*. — 21. Adam : *hominum*. — *Ibid.* si : (*Non habetur in cod.*)

CAPUT IV.

Vers. 1. alia : *alias*. — *Ibid.* et vidi calumnias : (*Adduntur in cod.*) — 3. feliciorum : *fælicem*. — 4. est : (*Non habetur in cod.*) — 5. comedit : *comedet*. — 8. in hoc : *et hoc*. — 10. soli : *uni*. — *Ibid.* se :

C (*Deest in cod.*) — 13. prævidere : *providere*. — 14. quod de : *quod et de*. — *Ibid.* consumatur : *consumitur*. — 17. et appropinqua ut audias : (*Adduntur in cod.*)

CAPUT V.

Vers. 2. inveniatur : *invenitur*. — 5. facias : *faciat*. — *Ibid.* contra sermones tuos : *super sermonem tuum*. — 6. plurimæ sunt vanitates : *plurimæ vanitates*. — 7. super : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* hos : *hoc*. — 9. fructum non capiet : *fructus non accipiet*.

CAPUT VI.

Vers. 3. liberos : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* ego : (*Additur in cod.*) — 4. enim : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* delebitur : *tradetur*. — 9. sed et hoc : *sed hoc*. — 10. in : (*Deest in cod.*) — 11. multamque : *multam*.

CAPUT VII.

Vers. 3. futurum : *futurus*. — 4. per tristitiam : *præ tristitia*. — 8. perdet : *perdit*. — 11. interrogatio : *cogitatio*. — 13. enim : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* protegit sapientia, sic protegit, etc. : *proteget sapientia, sic proteget, etc.* — *Ibid.* plus : *amplius*. — 22. servum maledicentem : *servum tuum maledicentem*. — 27. venatorum : *venicatorum*. (*Ita habebat lectio vetus ; nunc ut in excussa.*) — 28. dixit : *dicit*. — 30. quod : *quid*. — *Ibid.* miscuerit : *immiscuerit*.

CAPUT VIII.

Vers. 8. potestate : *ditione*. — 10. cum : *dum*. — *Ibid.* est : (*Non habetur in cod.*) — 13. transient : *traneant*. — *Ibid.* Domini : *Dei*. — 14. mala : *multa*. — *Ibid.* judico : *judicio*. — 15. suæ : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Deus : *Dominus*. — 17. inveniat : *inveniet*.

CAPUT IX.

Vers. 2. dixerat : (*Ita habebat lectio vetus; modo dixerat.*) — 3. deducantur : *deducantur.* — 4. vivus : *vivens.* — 5. esse : (*Non habetur in cod.*) — 9. et in labore : *et in labore.* (*Additur vero in.*) — 11. ad aliud : *alio.* — 12. in : (*Deest in cod.*) — 15. inventusque est in ea : *inventusque in ea.* — *Ibid.* et liberavit : *liberavit.*

CAPUT X.

Vers. 8. incidet : *incidit.* — 9. affligetur : *affligitur.* — 10. hebetatum fuerit : *hebetatum erit.* — 11. detrahit : *detrahet.* — 13. novissimum : *novissimus.* — 14.

A quid post se futurum sit quis ei : *quod post futurum est quis illi.* — 19. risum : *riau.* — 20. quia et aves caeli portabant : *quia aves caeli portabit.* — *Ibid.* pennas : *pinnas.*

CAPUT XI.

Vers. 5. in : (*Additur in cod.*) — 6. semen tuum : *sementem tuam.* — 9. ergo : (*Deest in cod.*) — 10. enim : (*Additur in cod.*)

CAPUT XII.

Vers. 2. tenebroscent : *tenebroscent.* — 4. humiditate : *humilitate.* — 6. et : (*Non habetur in cod.*) — 11. consilium : *concilium.* — 14. errato : *abscondita.*

CANTICUM CANTICORUM SALOMONIS,

Quod Hebraice dicitur Sirhasirim.

CAPUT I.

Vers. 1. Osculetur me, etc. : [: Vox Ecclesiae :] *Osculetur me.* (*Hæ voces signatæ sunt in margine exemplaris Gothici, et quia videntur scriptis eadem manu qua contextus, propterea eas transcripsi, et hæc nota signavi.*) — 4. in odorem unguentorum tuorum : (*Desunt in cod.*) — 5. Nigra : [: Vox sinagogæ :] *Nigra.* — 6. decoloravit. (*decoravit habebat lectio vetus; modo ut in excussa.*) — *Ibid.* vineis : *in vineis.* — 7. Indica; [: Vox Ecclesiae :] *indica.* — 8. Si ignoras : [: Vox Christi :] *Si ignoras.* — *Ibid.* pulcherrima : *pulchra.* — 10. monilia : *manilia.* — 13. Fasciculus : [: Vox Ecclesiae :] *Fasciculum.* — 15. Ecce : [: Vox Christi :] *Ecce.* — 16. Ecce [: Vox Ecclesiae :] *Ecce.* — 17. tigna : *tecta.*

CAPUT II.

Vers. 1. ego : [: Vox Christi :] *ego.* — 5. sicut, etc. : [: Vox Ecclesiae :] *sicut.* — *Ibid.* quem : *quam.* — 7. quoadusque ipsi : *quoad ipsa.* — 9. en : *ecce.* — 10. surge : [: Vox Christi :] *surge.* — *Ibid.* prope, amica mea : *proxima mea.* — *Ibid.* columba mea : (*Desunt in cod.*) — 12. nostra : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* purificationis : *potationis.* — 15. flores : *florant.* — 15. vulpes parvulas : *vulpes vulpes parvulas.* — 16. dilectus, etc. : [: Vox Ecclesiae :] *dilectus.* — 17. hinnuloque : *aut hinnulo.*

CAPUT III.

Vers. 1. noctes : *noctem.* — 4. pertransissem : *transissem.* — 6. Quæ, etc. : [: Vox Christi :] *Quæ.* — 7. En : [: Ecclesia de Christo dicit :] *En.* — 8. et ad bella : *et bella.* — 11. desponsationis : *dispositionis.*

CAPUT IV.

Vers. 1. Quam, etc. : [: Vox Christi :] *Quam.* — *Ibid.* monte : *montibus.* — 5. ita et genæ : *ita genæ.* — 8. sponsa mea, veni : *sponsa, veni.* — 10. et odor : *ecce odor.*

CAPUT V.

Vers. 1. Veniat, etc. : [: Vox Ecclesiae :] *Veniat.*

B — *Ibid.* veni, etc. : [: Vox Christi :] *Veni.* — *Ibid.* et bibite : *bibite.* — 2. vox, etc. : [: Vox Ecclesiae :] *Vox.* — *Ibid.* Aperi, etc. : [: Vox Christi :] *Aperi.* — 4. Dilectus, etc. : [: Vox Ecclesiae :] *Dilectus.* — *Ibid.* suum : (*Additur in cod.*) — 5. et : (*Deest in cod.*) — 6. ostii mei aperui : *ostii aperui.* — 7. et vulneraverunt me : (*Adduntur in cod.*) — *Ibid.* meum : (*Additur in cod.*) — 9. Quis, etc. : [: Vox sinagogæ ad Ecclesiam :] *Quis, etc.* — 10. Dilectus, etc. : [: Vox Ecclesiae ad sinagogam :] *Dilectus.* — 15. areolæ : *areola.* — 16. ipse : *iste.* — 17. Quo, etc. : [: Vox sinagogæ ad Ecclesiam :] *Quo.*

CAPUT VI.

Vers. 1. Dilectus etc. : [: Vox Ecclesiae ad sinagogam :] *Dilectus.* — *Ibid.* aromatatum : *aromatæ.* — 3. Pulchra etc. : [: Vox Christi :] *Pulchra.* — *Ibid.* ordinata : *ordinatæ.* — 5. ascenderunt : *ascendunt.* — 6. sicut cortex mali pum ei. sic genæ tuæ absque oculis tuis : (*Adduntur in cod.*) — 9. castrorum : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* ordinata? : *ordinate?* — 10. convallium, et : *convallis, ut.* — 11. conturbavit : *turbavit.* — 12. Sunamitis : *Sulanitis.* (*Ita habebat lectio vetus; modo ut in excussa.*)

CAPUT VII.

Vers. 1. Sunamite : *Sulamite.* : (*Nunc etiam Sunamite.*) — *Ibid.* filia : *filia.* — *Ibid.* monilia : *manilia.* — 8. et apprehendam : *apprehendam.* — 11. Veni, etc. : [: Vox Ecclesiae ad Christum :] *Veni.* — 13. in portis : *in hortis.*

CAPUT VIII.

Vers. 1. deosculer te : (*Deest te in cod.*) — 4. neque : *et.* — 5. Quæ est : [: Vox sinagogæ ad Ecclesiam :] *Quæ est.* — *Ibid.* iniuxa : *et iuxa.* — 6. Pone, etc. : [: Vox Ecclesiae ad sinagogam :] *Pone.* — *Ibid.* est : (*Non habetur in cod.*) — 7. despiciet : *despicient.* — 15. habitus : *habitat.* — 14. et assimilare : *assimilare.*

D *lare.*
(*In exemplari Gothico, sequitur Daniel.*)

LIBER SAPIENTIÆ.

CAPUT I.

Vers. 5. A superveniente : *superveniente.* — 8. non potest latere, nec : *non poterit latere, sed nec.* — 9. enim : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* sermonum : *sermonis.* — *Ibid.* ad Deum : *ad Dominum.* — *Ibid.* iniquitatum : *iniquitatis.* — 11. sermo obscurus : *responsum absconditum.* — *Ibid.* occidit : *occidet.* — 14. in terra : *in terra viventium.* — 15. Justitia enim perpetua est et immortalis : *Justitia enim immortalis est.* — 16. impii autem, etc. : *injustitia enim, mortis est acquisitio; impii autem, etc.*

CAPUT II.

Vers. 1. est tempus : (*Additur in cod. est.*) — 2. tanquam non : *tanquam qui nati non.* — *Ibid.* flatus : *afflatus.* — *Ibid.* commovendum : *comburendum.* — 5. extinctus : *extincta.* — *Ibid.* nostrum : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* mollis aer : *lubricus aer.* — *Ibid.* et transibit vita nostra tanquam vestigium nubis : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* nebula : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* dissolvetur : *disfundetur.* — 4. et nomen, etc. : (*Hoc in loco integra linea erasa est, et litteris Gothicis recentioribus, quæ sequuntur, sunt superscripta : Et vita nostra tan-*

quam vestigia pubis, et sicut nebula dissolvatur, quæ efugata est a radiis solis, et a calore illius agravata. Et nomen, etc. — 5. Umbræ enim transitus est tempus nostrum, et non : (*Hæc etiam verba scribuntur litteris Gothicis recentioribus, in principio eorum quibusdam vetustis abrasis.*) — *Ibid.* revertitur : revertetur. — *Ibid.* in juventute : juventute. — 7. pratum : puratum. — 9. Nemo vestrum exors sit luxuriæ nostræ; ubique. (*Hæc etiam verba sunt recentius scripta, aliquibus vetustis abrasis; et nostrum scribitur loco vestrum.*) — 10. veterano nec revereamur : veterani revereamur. — 11. invenitur : inveniatur. — 12. contrarius est operibus : contrarius operibus. — 13. se scientiam Dei habere : scientiam Dei se habere. — 15. nobis : enim nobis. — *Ibid.* vita : et vita. — 19. ut sciamus : et sciamus; — 20. ei : (*Deest in cod.*) — 24. autem : (*Non habetur in cod.*) — 25. autem : ergo.

CAPUT III.

Vers. 2. et : (*Non est in cod.*) — 7. justii : (*Deest in cod.*) — 9. electis ejus : dilectis illius. — 11. eorum : illorum sunt. — 12. sunt : (*Non habetur in cod.*) — 15. et : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* habebit fructum : habebit enim fructum. — *Ibid.* sanctorum : (*Additur in cod.*) — 15. concidit : concidit. — 18. Et : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* fuerint : erunt. — 19. consummationis : consummationes.

CAPUT IV.

Vers. 1. immortalis est enim memoria : immortalitas enim est in memoria. — *Ibid.* quoniam et apud : quoniam apud. — 2. cam : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* se eduxerit : seduxerit. — 4. a vento : vento. — 5. enim : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* inutiles, et acerbi : inutiles sunt et acerbi. — 6. in : (*Deest in cod.*) — 7. si morte : si qua morte. — 10. factus dilectus : factus est dilectus. — 11. aut ne fictio : aut afflictio. — 12. inconstantia : instantia. — 14. præcordiis talia : præcordiis suis talia. — 17. enim : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* de illo : de illis. — 19. periet : peribit.

CAPUT V.

Vers. 2. insperatæ salutis dicentes intra se : insperatæ salutis gementes præ angustia spiritus dicent inter se. (*Adduntur gementes præ angustia spiritus.*) — 3. in derisum : in risu. — 5. ecce quomodo : quomodo ergo. (*Additur vero ergo.*) — 6. intelligentiæ : (*Additur in cod.*) — 7. et ambulavimus vias : ambulavimus solitudines. — 8. Quid : Quod. — 9. præcurrentis : percurrentis. — 11. cuius nullum invenitur : et nullum invenitur. — *Ibid.* transvolavit : volavit. *Ibid.* invenitur : invenietur. — 12. sagittæ emissa : sagittæ emissæ. — 14. in inferno hi qui : (*Adduntur in cod.*) — 15. est, quæ a vento tollitur : (*Adduntur in cod.*) — 17. et in brachio sancto suo : et brachio suo. — 18. Et accipiet armaturam zelus : (*Ita habet lectio vetus; recentius vero in hæc mutatur, Et accipiet armaturam cæli.*) — 20. inexpugnabile : inexpugnabilem. — 21. acuet autem diram iram : acuet autem iram. (*Ita habet lectio vetus; recentius vero additur duram.*) — 22. et ad, etc. : (*Deest et.*) — 25. excandesceat : et excandesceat. — 24. perducet : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* illorum : (*Deest in cod.*)

CAPUT VI.

Vers. 1. vires : virtus. — *Ibid.* prudens quam : prudens magis quam. — 7. conceditur : concedetur. — 8. cujusquam Deus, nec reverebitur magnitudinem : cujusquam : cujusdam Dominus, nec reverebitur magnitudinem cujusdam Deus. — 9. cruciatio : cruciatus. — 10. ergo reges : ergo, o reges. — 11. juste iudicabuntur : iusta justificabuntur. — *Ibid.* iusta : ista. — 15. marcescit : marcescat. — *Ibid.* invenitur : invenietur. — 14. prior : priorem. — foribus : in foribus. — 16. ergo : enim. — 17. in viis ostendet : in viis suis ostendet. — *Ibid.* hilariter : hilarior. — 18. est disciplina : est et disciplina. (*Additur et.*) — 19. custodia : custodia. — 21. deducit : deducet. — *Ibid.* perpetuum :

(*Additur in cod.*) 22. et sceptris o reges : et stematibus reges. — 24. sacramenta : sacramentum. — 25. talis homo : ista. — 26. sapientium : sapientiæ.

CAPUT VII.

Vers. 1. omnibus : hominibus. — *Ibid.* factus : finctus. — 2. decem : (*Ita modo legitur, erasa veteri lectione, qua novem videtur fuisse scriptum.*) — *Ibid.* coagulatus sum in sanguine : coagulatus in sanguine. — 3. in similiter : similiter in. — *Ibid.* et primam : primam. — *Ibid.* omnibus : hominibus. — 4. in involumentis : involumentum. — 7. venit in me : invenit me. — 10. dilexi illam et proposui prolece habere : (*Hæc scribuntur in margine, abrasa e contextu una alterave dictione.*) — *Ibid.* inextinguibile : inextinctum. — 12. in omnibus : in his omnibus. — *Ibid.* me : (*Additur in cod.*) — 15. dedit (*additur in cod.*) — *Ibid.* digna horum : digne ea. — 16. operum scientiæ disciplina : opera scientiæ et disciplina. — 18. initium et : initium enim et. — *Ibid.* vicissitudinum permutationes, et consummationes temporum : (*Hæc superscribuntur, abrasa veteri lectione.*) — 20. virgultorum : arborum. — 22. intelligentiæ : intelligibilis. — *Ibid.* certus : manifestus. — *Ibid.* vetat : vetet. — 23. capiat : capit. — *Ibid.* intelligibilis : intelligibiles. — 24. ubique propter : ubique et capit propter. — 26. emanatio : emundatio. — *Ibid.* est : (*Desideratur.*) — *Ibid.* Dei sincera : sincera Dei. — *Ibid.* in eam : in illa. — 27. innovat : invocat. — *Ibid.* transfert : transferens. — *Ibid.* constituit : constituit. — 28. enim : (*Non est in cod.*) — 29. invenitur prior : purior invenietur.

CAPUT VIII.

Vers. 1. ergo : enim. — 2. et exquisivi eam : exquisivi. — *Ibid.* quæsi vi : exquisivi. — *Ibid.* mihi eam assumere : mihi assumere. — 5. Et : Sed. — 7. labores hujus magnas habent : dilectio illius multas habet. — *Ibid.* prudentiam : sapientiam. — *Ibid.* hominibus : hominis. — 8. multitudinem : similitudinem. — 10. propter : per. — *Ibid.* juvenis : et juvenes. — 11. et acutus : acutus. — 13. Præterea : Et. — 16. meam : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* non enim habet : non habet enim. — 17. immortalis : immortalitas. — 18. honestas : divitiæ. — 20. coinquinatum : incoinquinatum. — 21. possem : possum. — *Ibid.* sapientia : summa sapientiæ. — *Ibid.* adii : (*Ita modo superscribitur, erasa veteri lectione, qua audivi scriptum fuisse conjectura est.*)

CAPUT IX.

Vers. 1. patrum meorum : parentum nostrorum. (*Lectio recens est.*) — 2. facta est : (*Ita habebat lectio vetus; modo, ea erasa, factæ sunt superscribitur.*) — 5. sum : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* tuæ, homo, etc. : tuæ sum, homo, etc. — 8. et dixisti me ædificare : dixisti ædificare. — *Ibid.* altare : aram. — 9. sapientia tua : sapientia. — *Ibid.* et affuit : affuit. — *Ibid.* directum : recum. — 10. magnitudinis tuæ : agnitionis tuæ. — *Ibid.* ut sciam : et sciam. — 11. operibus : actibus. — 15. Deus : Dominus. — 15. corpus enim quod corrumpitur : corruptibile enim corpus. — 16. terra : terris. — *Ibid.* cum labore : (*Adduntur in cod.*) — 17. sciet : scivit. — 18. sint : sunt. — *Ibid.* didicerint : didicerunt. — 19. Nam per sapientiam sanati : Et per sapientiam salvati.

CAPUT X.

Vers. 1. primus formatus est : primum finctus est. — *Ibid.* a Deo : (*Non habetur in cod.*) — 5. fraternitas : fraternitatis : (*Ita modo legitur; cum prius fraternitas fuisset scriptum.*) — 4. quod : quem. — *Ibid.* sanavit : salvavit. — 5. superbia : nequitiæ. — *Ibid.* extulissent : contulissent. — *Ibid.* conservavit : servavit. — *Ibid.* misericordiam : misericordia. — 7. quibus : cujus. — *Ibid.* incerto : in consummato. — *Ibid.* figmentum salis : stitculus salis. — 8. Sapientiam enim : Sapientiam autem. — *Ibid.* et : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* suæ : (*Additur in cod.*) —

9. autem hos qui se observant : enim hos qui sibi famulantur. — 10. autem : (Deest in cod.) — 11. illum affuit illi, et honestum fecit illum : (Hoc in loco erasa est integra linea, et subjecta verba superscribuntur, illum affuit, et honestum illum fecit.) — 12. certamen forte dedit illi : certaminis fortis brarium dedit ei. — Ibid. potentior : potens. — 13. justum : (Deest in cod.) — Ibid. descenditque : descendit. — 14. deprimebant : comprimebant. — 16. servi Dei : famuli Domini. — 17. et deduxit : deduxit. — Ibid. luce stellarum per noctem : flamma stellarum nocte. — 18. et transtulit : transtulit. — Ibid. per aquam. (Additur per.)

CAPUT XI.

Vers. 2. desertis fixerunt casas : secretis fixerunt tabernacula. — 5. sui : cum : sui ; in eis cum. — 6. deessent : deesset. — 8. Qui cum minuerentur : Quo commoverentur. — Ibid. dedisti illis : illis autem dedisti. — Ibid. sperate : inspirate salutis : (Additur salutis.) — 14. Dominum : Deum. — Ibid. in : (Non est.) — 15. prava : parva. — Ibid. deriserunt, in finem : deriserunt isti scientes, in finem. (Adduntur isti scientes.) — 16. iniquitates : iniquitatis. — 18. invisa : informi. — 19. aut ignotas : et ignotas. — Ibid. immitentes : committentes. 25. eorum : horum. Ibid. aut fecisti : (Desunt in cod.) — 26. posset : possit. — 27. sunt Domine : sunt Dominator Domine.

CAPUT XII.

Vers. 1. Quam bonus et suavis est, Domine, spiritus : (Superscribuntur litteris recentioribus, aliquibus verbis prioris lectionis erasis.) — 2. Ideoque eos : propter quod hos. — Ibid. de quibus : de his quibus : (Additur his.) — Ibid. admones : admonens. — Ibid. et alloqueris : (Additur et.) — 3. Illos : Et illos. — Ibid. sanctæ tuæ : sanctæ tuæ odiens. — Ibid. quos exhorruisti : (Adduntur in cod.) — 5. suorum : (Deest in cod.) — Ibid. et devoratoris : (Superscribuntur, erasa veteri lectione.) — 7. terra : in terra. — 8. ut illos : ut illas. — 11. enim : (Additur.) — 12. in conspectu tuo : in conspectum tuum. — 13. Non : nec. — Ibid. iudicium : (Scribitur inter lineas, abrasa quadam littera post verbum iudicas.) — 13. perdidisti : tu perdidisti. — Ibid. condemnare : condemnas, et. — 17. et horum qui te nesciunt, audaciam traducis : et hos qui sciunt audaciam traducis. (Ita habet vetus lectio ; recentius audaciam est scriptum.) — 18. iudicas, et, etc. : iudicas peccatoris, et, etc. — Ibid. volueris : voles. — 19. iudicans : (Non habetur in cod.) — 20. possent : possint. — 22. et cum de : et de. — Ibid. misericordiam tuam : misericordiam. — 26. et increpationibus : increpationis. — 27. condemnationis eorum veniet super illos : condemnationis illis venit.

CAPUT XIII.

Vers. 1. in : (Deest in cod.) — Ibid. quis : qui. — 3. Quorum si specie delectari deos putaverunt : Quod si specie delectati deos estimaverunt. — 4. ab illis quoniam qui hæc fecit : ab ipsis quanto qui hæc constituit. — 9. Dominum : Dominatorem. — 10. autem : enim. — Ibid. et similitudines : similitudines. — 11. seuerit : secat. — Ibid. usus : ausus. — 12. reliquiis : reliquias. — Ibid. ejus : hujus. — 13. est : (Non habetur in cod.) — Ibid. faciat : facit. — Ibid. vacuitatem suam : ostium suum. — 14. fuco : fusco. — 15. faciat ei : faciens illi. — Ibid. et in pariete : in pariete. — Ibid. et confirmans : (Additur et.) 19. inutilis : indigena.

CAPUT XIV.

Vers. 1. feros : feroces. — 2. enim : quidem. — 4. es ex omnibus : (Adduntur.) — Ibid. sanare : salvare. — Ibid. aliquis adeat mare ? (vers. 5.) Sed ut non essent vacua : (Erasa veteri lectione, superscribitur, aliquis adeat. Sed ut non esset vacua.) 5. propter hoc : (Adduntur in cod.) — Ibid. et : (Deest in cod.) — Ibid. ratem : rates. — 6. Sed ab initio : Sed et ab initio. — 8. autem : enim, — Ibid. et ipsum : ipsum.

A — 11. Propter hoc et idolis nationum non erit respectus ; quoniam creaturæ Dei in odium factæ sunt, et in tentationem animabus : Propter quod et in idolis nationum erit dubitatio, quoniam creaturæ Dei in abominatione factæ sunt, et tentationem scandalis animis. — 12. corruptio vitæ est : corruptio vitæ. — 14. hominum hæc advenit : hominum venit. — 15. fecit : facit. — Ibid. et illum : illum. — Ibid. quasi : (Deest in cod.) — 17. Et : (Non habetur in cod.) — Ibid. palam : facie. — Ibid. hoc : (Non habetur in cod.) — Ibid. essent : habitarent. — Ibid. reges : regem. — 18. et : (Non est in cod.) — Ibid. eximia diligentia : eximiam diligentiam. — 19. illi : huic. — Ibid. assumpsit : assumpserat. — 20. hominum : (Deest in cod.) — Ibid. abducta : adducta. — Ibid. fuerat : est. — 22. inscientia : ignorantia. — 23. sacrificia : mysteria. — 24. invidiam : insidias. — 25. et infidelitas : infidelitas. — 26. Dei : Domini. — Ibid. instantia : (Deest in cod.) — Ibid. impudicitia : impudicitia. — 28. certe : (Non est in cod.) — Ibid. peierant : perjurant. — 29. noceri : laedi. — 31. jurantium : juratorum. — Ibid. in iustorum : in iustorum.

CAPUT XV.

Vers. 2. apud te : (Desunt in cod.) — 6. sunt : (Non habetur in cod.) — 7. similiter quæ his sunt contraria : quæ his sunt contraria similiter. — 8. et cum labore vano : Et male laborans vanum. — Ibid. et post : post. — Ibid. se : (Non est in cod.) — Ibid. quam : quæ. — 10. enim : (Deest in cod.) — Ibid. supervacua : (Ita superscribitur, eraso priori verbo.) — 11. qui se finxit et : qui finxit cum et. — Ibid. insufflavit : flavit. — Ibid. ei : illi. (Sed additur.) — 12. Sed et æstimaverunt lusum : scdæstimaverunt ludum. — 13. Hic : Iste. — Ibid. se : (Deest in cod.) — Ibid. omnes delinquere : omnes quoque delinquere. — 15. percipiendum : recipiendum. — 16. illos : illa. — Ibid. illos : illa. — 18. miserrima : deterrima. — Ibid. illis : aliis.

CAPUT XVI.

Vers. 1. hæc et per : hoc per. — Ibid. digne : digna. — 5. colubrorum : serpentium. — 6. sed : (Deest in cod.) — Ibid. in perpetuum : usque ad finem. — 7. te : (Additur in cod.) — 9. enim : autem. — 11. incidentes : incedentes. — 13. Tu es enim, Domine, qui vitæ : Tu enim vitæ. — 14. quidem : (Non habetur in cod.) — 15. sed tuam : tuam autem. — 16. aquis : pluriis. — Ibid. pluviis : imbribus. — Ibid. passi, et per, etc. : passi sine excusatione, et per, etc. — 17. vindes : defensor. — 19. exardescere undique : ardebat. — 24. substantiam enim tuam et dulcedinem : substantia enim tua dulcedinem. — Ibid. quisque : quis. — 23. etiam suæ : etiam viri suæ. — 24. exardescit : excandescit. — 25. tunc in omnia : tunc omni. — Ibid. deservebant ad voluntatem eorum qui a te desyderati sunt : deservebat ad voluntatem horum qui te intelligebant. — 26. natiuitatis fructus pascunt homines : natiuitates fructuum pascunt hominem. — 28. prævenire solem ad benedictionem tuam : pervenire solem ad gratiarum actionem. — Ibid. te adorare : te Deum adorare. — 29. fides : spes. — Ibid. disperiet tanquam aqua supervacua : disperibit tanquam aqua inutilis.

CAPUT XVII.

Vers. 1. Domine : (Deest in cod.) — Ibid. verba tua : opera tua : (Adduntur in cod.) — 4. illis : (Non est in cod.) — 5. nulla vis poterat : nullam poterat. — Ibid. lumen : lucem. — 6. quæ videbantur : quæ non videbantur. — 7. sapientiæ gloria correpto : sapientia et gloria correpti. — 8. promittebant : permittebant. — Ibid. perturbationes : turbationes. — 9. quem : quum. — Ibid. se : (Additur in cod.) — 10. Frequenter enim præoccupant pessima, redarguente conscientia : (Desunt in cod.) — 11. condemnationis : condemnati. — Ibid. perturbata : conturbata. — 13. computat : putat. — 15. animæ :

animi. — 16. reclusus : *inclusus*. — 19. precipitatorum petrarum : *precipitatorum saxorum*. — *Ibid.* de altissimis : *e curvatis*. — 21. superventura illis erat : *superventura illis erant*.

CAPUT XVIII.

Vers. 1. tuis : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* per : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* te : (*Deest in cod.*) — 2. donum : (*Additur in cod.*) — 3. Propter quod ignis : *pro quibus ignem*. — 6. enim : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* cognata est a patribus : *cognita est a parentibus*. — 7. sanitas : *salus*. — 8. læsisti : *excruciasti*. — *Ibid.* et nos : *nos*. — 9. iustitiæ legem in concordiam disposuerunt : *divinitatis legem in concordia disposuerunt eadem*. — *Ibid.* et bona : *bona*. — *Ibid.* recepturos justos, patri omnium decantantes laudes : *percepturos iustos patriam decantantes laudem*. — 11. est : (*Non habetur in cod.*) — 13. primum : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* se : (*Additur in cod.*) — 15. exiliens : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* de cælo : *e cælo*. — *Ibid.* sedibus : (*Additur in cod.*) — 17. malorum : *horrendorum*. — 18. mortis : (*Non habetur in cod.*) — 21. deprecari pro populis proferens : *propugnavit proferens*. — *Ibid.* allegans : *aliquans*. — *Ibid.* necessitati : *calamitati*. — 22. in virtute : *virtute*. — *Ibid.* illum qui se vexabat : *vexatorem*. — 25. impetum : *iram*. — 25. His autem

cessit : *Hæc autem his cessit* : (*Ita superscribitur, erasa vet. lect.*) — *Ibid.* sola : *solita*.

CAPUT XIX.

Vers. 2. quoniam cum ipsi permisissent ut se educerent : *quoniam ipsi cum reversi essent ut seducerent*. — *Ibid.* consequeretur illos pœnitentiæ actus : *persequerentur illos pœnitentiæ actus*. — 3. luctum : *luctus*. — 4. illos : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* commemorationem : *memoriam*. — *ibid.* repleret punitio : *repleret punitio*. — 6. enim : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* refigurabatur : *figurabatur*. — 7. obumbrabat : *adumbrabat*. — 8. videntes tua mirabilia : *videntes mirabilia*. — 9. escam : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* qui : (*Ita habebat lectio vetus : modo quia.*) — 10. terra muscas : *de terra sciniphes*. — 11. escas : *escam*. — 12, ascendit illis : (*Additur illis.*) — 13. advenas ; (*Ita modo superscribitur, erasa veteri lectione, qua adventantes legebatur.*) — *Ibid.* redigebant : *accipiebant*. — 14. hæc : *hoc*. — *Ibid.* quidem : *quis*. — *Ibid.* erat : *erit*. — 16. sicut illi in etc. : *sicut et illi qui in etc.* — 17. elementa dum convertuntur : *elementum convertebatur*. — *Ibid.* æstimari ex ipso visu certo potest : *est æstimare ex ipso visu*. — 19. supra suam virtutem : *suæ virtutis oblitus*. — 20. bonam : *ambrosiam*. — *Ibid.* tuum : (*Additur in cod.*)

ECCLESIASTICUS.

D. HIERONYMI PRÆFATIO.

IMPRESS. lin. 4. nobis et : *nobis est et*. — Lin. 2. alios : (*Ita superscribitur, erasa veteri lectione, quæ aliorum videtur habuisse.*) — Lin. 7. extraneos posse et discentes : *alios posse et dicentes*. — Lin. 8. amplius : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* lectionis : (*Deest in cod.*) — Lin. 12. discere, et illorum peritii fieri : *discerent et illorum peritiam informati*. — Lin. 14. et attentiori studio lectionem facere, et veniam habere in illis in quibus videmur : *et attentiori esse lectioni, et veniam dare in his in quibus videbimur*. — Lin. 16. et deficere : *deficere*. — Lin. 17 et verba : *verba*. — *Ibid.* quando inter se dicuntur. Nam in octavo et : *quam in alteram eloquutionem de propria lingua vertuntur. Octavo igitur et*. — Lin. 22. et cum multum : *cum multum*. — Lin. 23. fuisset : *fecissem*. — *Ibid.* ibi : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* relictos : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* parvos : *parvos*. — Lin. 25. interpretandi librum istum ; et multa vigilia attuli doctrinam in spatio temporis ad illa quæ ad finem ducunt, librum istum dare, et illis qui volunt animum intendere et discere : *ad interpretandum hunc librum ; et multa vigilia elaboravi, ut non fraudarentur eis qui volunt discere*.

CAPUT I.

Vers. 2. Et dies seculi : (*Adduntur in cod.*) — 3. dimensus : *mensus*. — 7. multiplicationem : *multiplicationum*. — *Ibid.* intellexit : *invenit*. — 8. et rex : *rex*. — 9. in spiritu : *spiritu*. — 11. Domini : *Dei*. — 16. graditur : *creditur*. — *Ibid.* agnoscitur : (*Ita superscribitur, erasa veteri lectione.*) — 17. Scientiæ : *scientia et*. — 18. Religiositas : (*Additur in cod.*) — 19. Dominum : *Deum*. *Ibid.* illius : *suæ*. — 20. est : (*Non habetur in cod.*) — 25. et vidit et dinumeravit eam : (*Adduntur in cod.*) — 26. scientiæ : *scientia et*. — 27. Domini : *Dei*. — 33. concupiscens : *concupisce*. — 33. illius : *tuos*. — 36. Ne : *non*. — 37. scandalizaveris : *scandalizaberis*. — *Ibid.* in : (*Deest in cod.*) — 39. absconsa : *abscondita*. — 40. ad Dominum : *ad Deum*.

CAPUT II.

Vers. 1. et in timore : *et timore*. — 7. Dominum : *Deum*. — 8. Dominum : *Deum*. — 9. Dominum : *Deum*. — *Ibid.* et in oblectationem venit vobis

miseri cordia. (*vers.* 40) Qui timetis dominum, diligite illum : (*Hæc verba non sunt de contextu ; sed alterius scribæ manu habentur in margine litteris gothicis vetustis.*) — 11. quia nullus speravit : *quis speravit*. (*Ita videtur scriptum in vet. lect., sed modo ut in excusa legitur.*) — 12. quis enim : (*Desunt in cod.*) — 13. remittet : *remittit*. — *Ibid.* die : *tempore*. — *Ibid.* et protector est : (*Non habetur in cod.*) — 15. et (*Deest in cod.*) — 16. et qui : *qui*. — 17. Dominus? : *Deus?*. — 18, 19, 20, 21. Dominum : *Deum*. — *Ibid.* custodiunt mandata : *custodient mandatum*. — 22. Domini : *Dei*. — 23. est : (*Non habetur in cod.*)

CAPUT III.

Vers. 1. filii sapientiæ : *fili sapientia*. — 2. filii, et, etc. : *filii dilecti, et, etc.* — 3. firmavit : (*Deest in cod.*) — 4. et in oratione : *in oratione*. — 6. suum : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* et in die orationis suæ exaudietur : (*Desunt in cod.*) — 7. obedit : *obaudit*. — 8. Dominum : *Deum* — 9. patientia : (*Ita superscribitur, erasa vet. lectione.*) — 15. sui : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* filii : *filiis*. — 14. non : *ne*. — 17. et in die : *in die*. — *Ibid.* commemorabitur : *memorabitur*. — *Ibid.* glacies, solventur : *glacies ita solventur*. (*Additur ita.*) — 18. derelinquit : *relinquit*. — 21. et : (*Additur in cod.*) — 22. quæsieris : *scrutaveris*. — *Ibid.* scrutatus fueris : *exquæsieris*. — 24. noli scrutari : *non scrutaris*. — 25. hominum : *hominis*. — 27. illo : *ipso*. — 28. pravus corde : *pravicordius*. — 29. in doloribus : *doloribus*. — 30. eradicabitur : (*Ita modo legitur ; cum prius radicabitur appareat fuisse scriptum.*) — *Ibid.* et non intelligetur : (*Adduntur in cod.*) — 33. resistit : *resistet*. — 34. prospector est ejus qui reddit : *conspicitor qui reddet*.

CAPUT IV.

Vers. 4. contribulati : *angustiati*. — 5. propter iram : (*Desunt in cod.*) — 6. animæ : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* deprecatio : *precatio*. — 8. declina pauperi sine tristitia aurem : *inclina pauperi animam*. — *Ibid.* illi : (*Deest in cod.*) — 9. feras in anima tua : *feras animam tuam*. — 10. misericors : (*Additur in cod.*) — 11. tu : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* obediens : *obaudiens*. — 12. inspirat : *inspirabit*.

— 15. placorem : decorum. — 16. iudicabit : iudicat. A
— 17. illum : illius. 18. eligit : eliget. — 19. indu
du et : inducit. — *Ibid.* suis : illius. — 20. et la-
tificabit illum : (*Adduntur in cod.*) — 21. illi : (*Additur
in cod.*) — *Ibid.* thesaurizat : thesaurizat. — 24. ne
confundaris : non confundaris. — 27. Ne reverearis :
Non reverearis. — 8. suo : eius. — 29. verbum sen-
sali : verbis veritatis. — 50. verbum : (*Deest in cod.*)
— *Ibid.* veritatis : veritas. — *Ibid.* confundere : eru-
besce : — 31. omni : (*Non habetur cod.*) — Pro ju-
stitia : in iustitia. — *Ibid.* pro te : (*Additur.*)

CAPUT V.

Vers. 2. Ne : non. — *Ibid.* in fortitudine tua :
(*Desunt in cod.*) — 5. de propitiato peccato : de
propitiato peccatorum. — *Ibid.* adjicias : adjicies. — 7.
proximant : proximat. — 8. ad Dominum et
ne etc. : ad Deum neque. — 9. veniet : venit. — 10.
non : nihil. — *Ibid.* in die : in tempore. — 11. om-
nis : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* in duplici : duplici.
— 12. Domini : Dei. — 13. proferas : proferes.
— 15. vero : (*Additur in cod.*) — 15. est : (*Non
habetur in cod.*) — 16. et lingua tua ne capiaris : in
vita tua ne lingua tua capiaris : (*Ita modo super-
scribitur, erasa veteri lectione.*) — 18. magnum :
magnam.

CAPUT VI.

Vers. 1. peccator invidus : peccator et invidus. —
2. comedit : comedit. — 3. perdat : perdet. — 4. ini-
micis : inimici. — 5. lingua eucharis : lingua gratiosa.
— 6. consiliarius sit : consiliarii sint. — 7. ne : non.
— 9. convertitur : egreditur. — 10. permanebit : per-
manet. — 17. Deum : Dominum. — 19. et qui semi-
nat : et seminat. — 21. hominibus : (*Additur in cod.*)
— 25. manifesta : manifestata. — 32. eam : te. —
34. Si inclinaveris : Et si inclinaveris. — *Ibid.* audire,
sapiens, etc. : audire doctrinam sapiens, etc. (*Additur
doctrinam.*) — 35. sapientia : sapientia. — *Ibid.* ef-
fugiant a te : effugiant te. — 37. tuum : (*Deest in cod.*)

CAPUT VII.

Vers. 3. tui : (*Non habetur in cod.*) — 9. animo
tuo : anima tua. — 10. ne : non. — 12. anima : anima
sua. — *Ibid.* circumspicitor : circum inspector. — 16.
laboriosa opera : laboriosam operam. — 19. vermis :
vermes. — 21. Domini gratia : Dei gratia. — 24. at-
tende illis : attende in illis. — 28. si : (*Deest in cod.*)
— *Ibid.* tuo : (*Non habetur in cod.*) — 2. Honora pa-
trem : Fili, honora patrem. — 50. quoniam : (*Additur
in cod.*) — 52. tua : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* ne :
non. — 34. Da illis : Da illi. — 35. Domino et : (*Desunt
in cod.*) — *Ibid.* in vita : in vita. — 38. consolatione :
rogatione. — 40. novissima tua : novissimorum tuorum.

CAPUT VIII.

Vers. 3. enim : (*Deest in cod.*) — 8. inimico tuo :
(*Desunt in cod.*) — *Ibid.* volumus : nolumus. — 9.
in proverbii : proverbii. — 10. sapientiam et : (*De-
sunt in cod.*) — 11. ipsi : et ipsi. — 12. dabis : (*Non
est in cod.*) — 13. arguens : redarguens. — *Ibid.* eos :
(*Additur in cod.*) *Ibid.* et : (*Deest in cod.*) — 15.
quasi : tanquam. — 19. et cum : (*Additur et.*) — *Ibid.*
non eas : ne eas. — 20. consilium non habes : ne
consilium habeas. — *Ibid.* diligere : dicere. — 21. ne
facias : non facias. — *Ibid.* pariet : pariat. — 22. ma-
nifestes : pandas. — *Ibid.* falsam : (*Deest in cod.*)

CAPUT IX.

Vers. 5. scandalizeris in : scandalizet te, et tediis
in. — 6. Ne : Non. — 8. compta et ne : composita, et
non. — 10. conculcabitur : conculcatur : (*Ita habebat
lectio vetus, modo autem ut in excusa.*) — 11. exur-
descit : exardescit. — 12. ne sedes : non sedes. —
15. veterascet : veterescat. — 21. tuo : (*Additur in
cod.*) — 23. Dei : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* enarratio :
narratio. (*Sed additur in cod.*) — 24. in manu arti-
ficum opera laudabuntur, et princeps, etc. : in mani-
bus artificum opera laudabitur, et principes, etc.

CAPUT X.

Vers. 1. Iudex sapiens iudicabit populum suum, et
principatus sensus stabilis erit : (*Adduntur in cod.*)
— 2. in ea : (*Adduntur in cod.*) — 4. execrabilis : ex-
clamabilis. — 7. est : (*Non habetur in cod.*) — 12.
praecidit : praecidet. — 13. morietur : moritur. — 15.
est : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* eam : eos. — 17. du-
cam : iudicium. — 19. Gentium evertit : gentium su-
perbarum evertit. (*Additur vero superbarum.*) — 25.
Deum : Dominum. — *Ibid.* exhorabitur quod : ex-
horabitur hominum, quod. — *Ibid.* mandata : man-
datum. — 25. paupertas, timor Dei est, non : paupe-
rum. Timor Dei est, non. — 28. et disciplinatus : (*Ad-
ditur et.*) — 29. te : (*Non habetur in cod.*) — 33. ho-
norificatur : honoratur. — 34. autem : (*Deest in cod.*)
— *Ibid.* paupertate : paupertate sua : (*Additur sua.*)

CAPUT XI.

Vers. 1. exaltabit : exaltat. — 4. nec in die : nec
die. — 6. oppressi : (*Additur op.*) — 9. re : (*Additur
in cod.*) — *Ibid.* et : (*Non habetur in cod.*) — 11. ho-
mo : (*Nec habetur in cod.*) — *Ibid.* abundabit : abun-
dat. — 15. Sapientia et disciplina, et scientia legis
apud Deum. Dilectio, et via honorum apud ipsum.
(*vers.* 16.) Error et tenebrae peccatoribus conreata
sunt : qui autem exultant in malis, consensescunt in
malo : (*Non habetur in cod.*) — 18. Est : Et est. —
Ibid. haec est pars : haec pars. — 20. et mors appro-
pinquet : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* relinquet : relinquet.
— *Ibid.* et morietur : (*Non habetur in cod.*) — 21.
tuorum : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* uterascet :
veterascet. — 22. Confide : Fide. — 25. enim : autem.
— 26. mihi : (*Deest in cod.*) — 28. est : (*Non habetur
in cod.*) — 32. scelerum : scelerum. — 33. imponet :
ponet. — 34. enim : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* et : Non
est in cod. — 35. attende tibi : (*Ita habebat lect. re-
tus ; modo autem attendete.*) — 36. turbine : torpore.
— *Ibid.* propriis : proximis.

CAPUT XII.

Vers. 2. Domino : Deo. — 3. enim : (*Non est in
cod.*) — *Ibid.* in : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* elemosy-
nas : elemosinam. — 6. dare : dari. — 7. quaecum-
que feceris illi : (*Desunt in cod.*) — 8. agnosceat :
agnosceat. — 9. malitia : malis. — 10. nequitia :
malitia. — 11. tuum : (*Non habetur in cod.*) — 12.
nec sedeat ad dexteram tuam : (*Nec sunt in cod.*) —
— *Ibid.* in loco tuo, ne, etc. : in loco tuo nec sedeat
ad dexteram tuam, ne, etc. — 15. sic et qui : sic qui.
— 17. et : (*Non habetur in cod.*) — 18. in oculis suis
lacrymatur inimicus : (*Desunt in cod.*)

CAPUT XIII.

Vers. 3. se : (*Deest in cod.*) — 8. deridebit : deri-
deat. — *Ibid.* derelinquet : relinquet. — *Ibid.* ad te :
contra te. — 15. et ne longe sis ab eo : nec longe abe-
sto. — 17. illa : illum. — 22. pars : pax bona. — 25.
et : (*Deest in cod.*) — 24. sic et execratio : sic execra-
tio. — 25. ab amicis suis : ab amicis. — 27. deceptus
est : (*Additur est.*) — 28. ad nubes : ad caelos. — 29.
dicunt : dicent.

CAPUT XIV.

Vers. 5. ad : ut. — 7. facit : faciet. — 8. faciem
suam, et : faciem, et. — 10. indigens : (*Non est in
cod.*) — 15. vires tuas : virtutem tuam. — 18. vete-
rascet : veterascit. — 19. Alia generantur, et alia
deiciuntur : Alia generat, et alia decidit. — 22. sa-
pientia morabitur : sapientia sua morabitur. — 23.
absconditis suis : abscondis illius. — *Ibid.* consistens :
consistet. — 24. fenestras illius : fenestras ejus. (*Ad-
ditur ejus.*) — 25. statuet : statuit. — *Ibid.* requies-
cent in caula illius : requiescunt in aula ejus. — 26.
statuet filios suos sub legmine : statuit filios suos sub
legumine. — 27. protegetur : et protegitur in.

CAPUT XV.

Vers. 1. bona : illud. — 4. exaltabit : inaltabit. —

5. et adimplebit : *adimplebit*. — 8. inveniuntur : *inveniuntur*. — 10. Sapientia : *Sapientia*. — 11. quæ : *et quæ*. — 12. Non dicas : *Ne dicas*. — *Ibid.* ei : *illi*. — 13. Dominus : *Deus*. — 15. servare : (*Deest in cod.*) — 17. quos volueris : *quod vales*. — 20. Domini : *Dei*. — *Ibid.* agnoscat : *agnoscat*.

CAPUT XVI.

Vers. 1. nec : *non*. — *Ibid.* in illis : *cum ipsis*. — 2. ne : *non*. — 3. enim : (*Deest in cod.*) — 4. est : (*Non habetur in cod.*) — 7. exardebit : *Ibid.* exardescet : *exardescit*. — 8. destruxit : *destruxerunt*. — 12. exoratio : *ex oratione*. — 13. hominem : *homines*. — 14. sufferentia : *sufferentiam*. — 15. faciet : *facit*. — 16. A Deo : *ab eo* : (*Ita habebat lectio vetus ; nunc vero ut in excusa legitur*) — 17. non agnoscat : (*Ita superscribitur, erasa veteri lectione, etc.*) — 18. Ecce : *Filii ecce*. (*Additur ecce*). — *Ibid.* commovebuntur : (*Additur in cod.*) — 20. ab illo : (*Desunt in cod.*) — 21. procellam : *procella*. — 22. sed : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* ejus : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* hominum : *omnium*. — 24. in corde : *ex corde*. — *Ibid.* tuo : (*Additur in cod.*) — 25. enarrare : *enarratione*. — *Ibid.* et in verbis meis atende in corde tuo : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* dico : *dicam*. — *Ibid.* enuntio : *enuntiabo*. — 30. Anima : *animam*. — *Ibid.* autem : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* denuntiabit : *denudabit*. — *Ibid.* in ipsa : *ipsa*.

CAPUT XVII.

Vers. 3. dominatus est : *dominatur*. — 10. constituit : *statuit*. — *Ibid.* et iustitiam : (*Desunt in cod.*) — 12. suo : (*Additur in cod.*) — 16. Et omnia : *omnia*. — 17. per : *super*. — 19. illis : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* interiores : *inferiores*. — 20. viam iustitiæ et confirmavit : *ritam iustitiæ et corroboravit*. — 22. Domini, et nimis offendicula : *ejus, et minuetur offendiculum*. — 23. tua : (*Deest in cod.*) — 24. altissimi Dei : *altissimi*. — 25. Deo : (*Non habetur in cod.*) — 26. ante mortem confitere : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* confessio : (*Non habetur in cod.*) — 28. Domini : *Dei*. — 29. quoniam non est immortalis filius hominis : (*Adduntur in cod.*)

CAPUT XVIII.

Vers. 4. autem : (*Deest in cod.*) — 7. Quid est homo, et quæ est gratia illius? et quid est bonum : *Quid homo, aut quid gratia illius? aut quid bonum?* — 8. maris deputati sunt : et sicut : *a mari deputatus est; et quasi*. — 13. docet, et erudit : *et docet, erudit*. — 14. misereatur : *miscetur*. — *Ibid.* festinant : *festinant*. — 15. et in omni : *et omni*. — 16. quam datum : *eam quam datum*. — 17. sed : *et*. — 18. datum : *datio*. — 21. infirmitatis : *infirmitatum*. — 22. ne : *non*. — 24. Memento iræ in die : *Memento ire in die in diem*. (*Ita habebat lectio vetus ; modo autem, memento iræ in diem*) — 26. immutabitur : *mutatur*. — 27. metuit : *metuet*. — 29. verbi : *verbis*. — 30. — (*Hoc in loco, in cod. Gothico minio et majoribus litteris sequens titulus scribitur, DE CONTINENTIA ANIMÆ.*) — *Ibid.* voluntate : *volumplate*. (*Ita reperi scriptum.*) — 31. concupiscentias : *concupiscentiam*. — *Ibid.* tuis : (*Deest in cod.*) — 32. modicis : *assidua* : *modicis delecteris ad duas*. — 33. seculo : *seculo* (*Hoc compendio scribitur, ac potest legi sacco et seculo.*)

CAPUT XIX.

Vers. 4. est : (*Non habetur in cod.*) — 5. iniquitate : *iniquitati*. — *Ibid.* corruptionem minuitur : *corruptionem, minuitur*. — 6. animam suam : *anima sua*. — 8. narrare : *enarrare*. — 9. custodiet te : *custodiet*. — *Ibid.* et sic aderit : *et si suaverit*. — 10. tuum : (*Deest in cod.*) — 13. forte non : *forte cum fecerit injuriam et non*. — *Ibid.* et dicat : *dicat*. — 14. dixerit : *dixerat*. — 16. lingua : *in lingua sua*. — *Ibid.* in : (*Non habetur in cod.*) — 20. et in ipsa : *et ipsa*. — 21. minuitur sapientia et deficiens : (*Ita ha-*

bebat lectio vetus ; modo vero superscribitur, deficiit Sapientia, et deficiens deficit.) — 24. qui se nimium submittit a multa humilitate : et est justus : (*Adduntur in cod.*) — *Ibid.* suam : (*Deest in cod.*) — 25. vetetur : *vitetur*. — 27. enuntiat : *enuntiat*. — *Ibid.* ipse est prudens : *ipse prudens*.

CAPUT XX.

Vers. 1. Quam bonum : *Melius*. — 3. iniquum : *iniquæ*. — 8. sumit : *assumit*. — 10. datum quod non est utile : et est datum : *datio quæ non sit utilis; et est datio*. — 11. propter : *post*. — 12. redimat : *redimit*. — *Ibid.* in : (*Deest in cod.*) — 13. fatuorum : (*Ita modo legitur, erasa veteri lectione.*) — 16. expetit : *expetet*. — *Ibid.* est : (*Non habetur in cod.*) — 18. panem illius, falsæ linguæ sunt : *pauis illius falsi linguæ erunt*. — 19. distribuit : *distribuet*. — 20. in : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* venient : *veniet*. — 21. acharis : *acris*. — *Ibid.* vana in : *vana et in*. — 23. præ : *ab*. — 24. perdet : *perdit*. — *Ibid.* perdet : *perdit*. — 25. inimicum : *inimicus*. — 26. assidua : *assidua*. — 27. Potior : *potius*. — 28. illorum cum ipsis : *illius cum ipso*. — (*Hoc loco in exemplari Goth. sequens titulus habetur scriptus minio et majoribus litteris, VERBUM PARABOLARUM.*) — 29. ducet : *ducit*. — 30. inaltabit : *inaltavit*. — *Ibid.* frugum : *fructuum*. — *Ibid.* exaltabitur : *exaltatur*. — *Ibid.* vero : *verbo*. — 31. Xenia : *munera*. — *Ibid.* avertit : *avertet*. — 33. melior est qui celat : *melius in hominibus qui abscondunt*. — *Ibid.* homo : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* abscondit : *abscondunt*.

CAPUT XXI.

Vers. 1. dimittantur : *remittantur*. — 2. illa : *illam*. — 3. ejus : *eorum*. — 4. plagæ : *plaga*. — 5. Objurgatio : *Cataplectatio*. — *Ibid.* et domus quæ nimis locuples est annullabitur superbia : (*Desunt in cod.*) — 6. ejus : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* perveniet : *veniet*. — 9. suam : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* colligit lapides suos : *colligat lapides nudos*. — 11. pœne : *pœna*. — 15. ubi est : *ubi abundat*. — 17. contractum : *fractum*. — 18. et adjiciet : *et ad se adjiciet*. — *Ibid.* audivit : *audiet*. — 21. fatuo : (*Ita habebat lectio vetus ; modo superscribitur fatuosa.*) — *Ibid.* insensati : *sensati*. — 23. exhalat : *inhalat*. — 27. auscultare : *audire*. — 29. et in corde : *et corde*. — 30. animam suam : *animæ suæ*. — 31. permanserit : *manserit*.

CAPUT XXII.

Vers. 3. filia : *in filia*. — 4. confundit : *confundet*. — 7. conglutinat testam : *conglutinæ testa*. — 8. excitat : *excitet*. — 9. Cum dormiente loquitur, qui enarrat stulto sapientiam : et in fine narrationis dicit : *qui enumerat stulto, et in fine dicit*. — 10. defecit : *defecit*. — 14. ne : *non*. — 15. peccato : *in peccato*. — 17. quid : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* gravabitur : *gravabitur*. — 18. ferre : *portare*. — *Ibid.* imprudentem : (*Additur litteris vetustis.*) — 21. sicut palea in excelsis et camenta sine impensa : *sicut pali in excelsis, et citamenta in inspensa*. — 22. resistet : *resistit*. — 23. sicut Cor : *sic et Cor*. — *Ibid.* omni tempore non metuet : *in omni timore non metuit*. — *Ibid.* et : (*Additur in cod.*) — 24. pungens oculum deducit lachrymas, et qui pungit : *Pingens oculum producit lachrymas, et qui pungit*. — 25. dissolvit : *dissolvit*. — 27. mysterii revelatione : *a mysteriis revelatio*. — 28. amico : *proximo*. — *Ibid.* et : (*Deest in cod.*) — 30. maledicta, et : *maledictæ*. — 31. a facie illius non me abscondam : et si mala mihi evenerint per illum sustinebo : *et a facie illius non te abscondas, et si male mihi evenerint per eum sustinebo*. — 33. non : *ne*. — *Ibid.* perdat : *perdet*.

CAPUT XXIII.

Vers. 1. ne derelinquas : *non relinquas*. — *Ibid.* illa : *illis*. — *Ibid.* exprobratione : (*Deest in cod.*) —

2. superponit : *superponet.* — *Ibid.* parcant : *parcat.* A dicitur in.) — 29. et confusio : (*Additur et.*) — 32. debiles : *debilis.* — 33. morimur : *moriuntur.*

CAPUT XXVI.

Vers. 1. beatus vir : *beatus est vir.* — 9. Zelotypa : *infideli.* — 10. apprehendit : *apprehendat.* — 11. tegetur : *contegetur.* — 12. agnoscat : *cognoscitur.* — 14. oculis : *oculi ejus.* — 15. aperiet : *operiat.* — 16. delectabit : *delectat.* — 20. continentis : *continentii.* — 22. et : (*Deest in cod.*) — 28. a negligentia : *a mendacii crimine.* — *Ibid.* laborum : *labii ; Additur in cod.)*

CAPUT XXVII.

Vers. 1. avertit : *avertet.* — 2. Sicut : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* sic et inter : *sic inter.* — *Ibid.* peccatis : *peccatum.* — 3. cum delinquente : (*Desunt in cod.*) — 4. Domini : *Dei.* — *Ibid.* te : (*Non habetur in cod.*) — 5. percussura cribri remanebit pulvis : *perlussura cribri remanebit stercus.* — 7. ex cogitatu cordis hominis : *excogitatum hominis cor.* — 12. mutatur : *inmutatur.* — 13. insensatorum : *sensatorum.* — 14. risus : *traciatus.* — 15. statuet : *statuit.* — *Ibid.* obthuratio : *obduratio.* — 19. persequeris : *persequaris.* — 20. et : (*Deest in cod.*) — 21. dereliquisti : *reliquisti.* — 24. animæ infelicis : (*Desunt in cod.*) — 25. abjiciet : *abjicit.* — 26. condulcabit os suum : *indulcabit os tuum.* — 29. incidet : *decidet.* — *Ibid.* ponit : *parat.* — 30. consilium : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* adveniat illi : *veniat ei.* — 31. illi : *ei.* — 33. sunt : (*Non habetur in cod.*)

CAPUT XXVIII.

f Vers. 1. illi : *illius.* — 2. relinque : *dimitte.* — 7. ejus : (*Deest in cod.*) — 13. adducit : *adducet.* — 14. exardebit : *exardescit.* — 20. nec habebit amicum in quo requiescat : *nec habitabit cum requie.* — 21. comminuet : *comminuit.* — 23. et in vinculis : *et in vinculis.* (*Additur in.*) — 25. inferis : *inferus.* — 27. incident in illam, et exardebit in illis : *incident in illam, et exardescit in illos.* — *Ibid.* immittetur : *immittitur.* — *Ibid.* lædet : *lædit.* — 28. auribus tuis : (*Desunt in cod.*) — 30. et attende : *attende.* — *Ibid.* laboris : *laberis.* — *Ibid.* in mortem : *in morte.* (DE FOENORE.)

CAPUT XXIX.

Vers. 1. suo : (*Deest in cod.*) — 2. tuo : *tibi.* — 5. accipiant, osculantur manus : *accipiat, osculatur manum.* — 6. læditi : *accidit.* — 7. adversabitur, solidi vix : *adversatus, solide et vix.* — 8. inimicum : *inimicus.* — 9. et pro honore : *pro honore.* — 11. fortior : *patiens.* — 13. tuum : (*Deest in cod.*) — 16. Eleemosyna viri quasi sacculus cum ipso, et gratiam hominis quasi pupillam conservabit ; (vers. 17.) et postea resurget et retribuet illis retributionem unicuique in caput illorum : (*Desunt in cod.*) — 23. derelinquetur : *relinquetur.* — 26. incidet : *incidit.* — *Ibid.* incidet : *incidit.* — 28. hominis : (*Non habetur in cod.*) — 29. Melior est victus pauperis : *melius victus pauperi.* — 30. Minimum pro magno : *super minimum et maximum.* — 31. hospitanti : *hospitanti.* — *Ibid.* aget : *agit.* — 32. ingratos : (*Deest in cod.*) — 34. meorum : (*Non habetur in cod.*) — Filii in disciplina, etc. : *de Filiis.*

CAPUT XXX.

Vers. 6. contra inimicos : (*Non sunt in cod.*) — 8. evadit : *evadet.* — 15. est : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* immensus : *innumerus.* — 16. oblectamentum : *oblectatio.* — 18. abscondita : *absconsa.* — 19. manducabit : *manducat.* — 20. mercedes : *mercedem.* — 23. vita : *vita.* (*Ita habebat lectio vetus, modo superscribitur vita.*) — 24. Cor : (*Additur in cod.*) — 25. Multos : *Multo.* — 26. minuunt : *minuent.* — 27. est : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* sunt : *fiunt.*

CAPUT XXXI.

Vers. 1. tabefaciet : *tabe'facit.* — 6. specie : *facit.*

CAPUT XXIV.

Vers. 2. ecclesias : *ecclesia.* — 3. in medio : *et in medio.* — *Ibid.* sui : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* et : (*Non habetur in cod.*) — 7. in altissimis : *in altis.* — 11. et in his : *in his.* — *Ibid.* Domini : *ejus.* — 12. Tunc : *Tum.* — *Ibid.* et dixit : (*Desunt in cod.*) — 13. inhabitata : *habita.* — 16. in partes : *in parte.* — 18. quasi palma : *et quasi palma.* — 19. et quasi plantanus exaltata sum juxta aquam in plateis : *juxta aquas et quasi plantanus exaltata sum in plateis.* — 20. balsamum : *asphaltum.* (*Hæc lectio vitiosa videtur, et asphaltum legendum existimo ; nam asphaltum, non inter aromata, sed inter species bituminis computatur ex Plinio lib. vii, cap. 15, et Hegesippo lib. iv, cap. 18, asphaltum vero liquum est odoriferum, de quo Plinius lib. xiv cap. 13, lib. xv cap. 7, et Dioscorides lib. i cap. 19.*) — *Ibid.* aromatizans odorem : (*Hæc verba scribuntur litteris Gothicis recentioribus, erasa priori lectione, qua ita legi conjectura est, et asphaltum odorem dedi, rejecto participio aromatizans.*) — 21. gutta et quasi : *gutta quasi.* — *Ibid.* incisus : *incensus.* — 23. fructus : *fores.* — 28. generationes : *generatione.* — 32. et testamentum : *testamentum.* — 34. et in throno : *in throno.* — 38. perficit : *perficit.* — 39. in : (*Deest in cod.*) — 41. Ego quasi trames : *Ego trames.* — *Ibid.* de fluvio : (*ita modo scribitur erasa veteri lectione.*) — 43. appropinquavit : *propinquavit.* — 44. antelucanum : *ante lucanum.* (*Additur vero ante.*) — 45. omnes : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* et inspiciam : *inspiciam.* — *Ibid.* Domino : *Deo.* — 46. prophetiam : *prophetam.* — 47. soli : *solum.*

CAPUT XXV.

Vers. 2. bene : (*Deest in cod.*) — 5. quomodo et quomodo. — *Ibid.* invenies : *invenies ea ?* (*Additur ea.*) — 6. speciosum canitie judicium : *speciosi judicibus cani.* — 7. Quam speciosa veteranis sapientia, et gloriosus intellectus, et consilium : (*Adduntur in cod.*) — 10. suorum : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* servivit : *servit.* — 14. se : (*Deest in cod.*) — 15. homo : (*Non habetur in cod.*) — 17. mulieris : *mulieris est.* (*Additur est.*) — 18. videbis : *videbit.* — 25. ingemuit vir ejus : (*Desunt in cod.*) — 26. cadat : *cadet.* — 28. respicias in : *respicies in.* (*Additur in.*)

— 10. illi gloria : illi in gloria. — 11. Domino : Deo. A
— *Ibid.* omnis : (*Deest in cod.*) — 12. — (DE
CONTINENTIA.) — *Ibid.* faucem : (*Ita legitur, erasa
veteri lectione.*) — 13. si multa sunt : (*Desunt in
cod.*) — *Ibid.* illam sunt. Memento, etc. : *illa sunt
nostra sunt Memento, etc.* (*nostra sunt superscribitur,
erasa veteri lectione.*) — 14. est : (*Non habetur in
cod.*) — 16. erubescas : *obstupescas.* — 18. quæ
sunt : (*Desunt in cod.*) — 19. Utere quasi homo frugi
his quæ : *Utere, quasi homo frui quæ.* — 21. ne :
non. — 23. tortura viro : *tortura ventris viro.* — 24.
somnia sanitatis : *somnia autem sanitatis.* — 52.
Æqua vita hominibus, vinum in sobrietate : *Æqua-
rit in vita vinum hominibus.* — 35. et : (*Deest in cod.*)
— 37. corpori : *corporis.* — *Ibid.* sobrius potus :
(*Desunt in cod.*)

CAPUT XXXII.

Vers. 2. consydera : *conside.* — 3. accipias : *acci-
pies.* — *Ibid.* corrogationis : *rogationis.* — 5. musi-
cam : *musica.* — 6. auditus non est : *auditus est* (est
etiam habet exemplar Gothicum; sed legendum vide-
tur es.) — *Ibid.* sermonem : *sermonem.* (*Deest vir-
gula.*) — *Ibid.* et importune : *importune et.* — 8. in
jucundo : *jucundo.* — 12. quærens : *verens.* — 14.
et ante verecundiam præbuit gratia : (*Desunt in cod.*)
— 16. conceptiones : *ceptiones.* — 17. ab omni-
bus : *in omnibus.* — 18. Dominum : *Deum.* — 19. ab
ea : *in ea.* — 20. lumen accendit : *legem accendit.*
— 22. disperdet intelligentiam : *disperiet intelligen-
tia.* — *Ibid.* pertimescet : *pertimescit.* — 24. facias :
facies. — 25. offendes : *offendas.* — *Ibid.* viæ. (*Addit
in cod.*) — 27. omni : (*Additur in cod.*) —
Ibid. tuo : (*Deest in cod.*) — 28. confidit in illo non
minorabitur : *confident in illo non minorabuntur.*

CAPUT XXXIII.

Vers. 1. conservabit : *conservat.* — 2. illidetur :
illudetur. — 5. axis : (*Non habetur in cod.*) — 8.
A Domini, etc. : *in Domini, etc.* — 9. festos ipso-
rum, et in illis dies : (*Adduntur in cod.*) — 10. ma-
gnificavit : *sanctificavit.* — *Ibid.* et ex ipsis : *ex ipsis.*
— 12. Ex : *Et ex.* — 14. et : (*Deest in cod.*) — 15.
in : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* Duo contra duo,
et unum : *Duo duo, unum.* — 16. evigilavi : *vigilavi.*
— 21. aspiras, non : *aspiras, et non.* — 22. enim :
(*Deest in cod.*) — *Ibid.* res icere : *aspicere.* — *Ibid.*
in : (*Additur in cod.*) — 26. laxa : *et laxa.* — 30. in
opera : *in opere.* — *Ibid.* curva : *grava.* — 31. quasi
et sicut. — *Ibid.* animæ comparasti : *animæ tuæ
parasti.* (*Additur parasti.*) — 32. in fugam conver-
tetur; et si : (*Non habentur in cod.*) — 33. quæras :
quæres.

CAPUT XXXIV.

Vers. 3. alterius : (*Deest in cod.*) — 5. vanitas :
divinitas. — 6. phantasias patitur : *phantasiam pa-
tietur.* — 8. legis : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* fidelis :
fideli. — 10. multiplicat : *multiplicavit.* — 11. Qui
tentatus non est qualia scit? qui implanatus est,
abundabit nequitia : (*Non habetur in cod.*) — 12. enar-
rando : *narrando.* — 14. quæritur : *quæretur.* —
Ibid. benedicetur : *benedicentur.* — 20. et vitam :
vitam. — 25. pauperum : *pauperis.* — 26. aufert : *fraudat.*
— *Ibid.* occidit : *occidat.* — *Ibid.* suum : (*Non
est in cod.*) — 27. facit mercenario : *facit mercede
mercenario.* — *Ibid.* fratres sunt : (*Desunt in cod.*)
— 28. illis : *illi.* — 31. exandiet : *audiet.*

CAPUT XXXV.

Vers. 2. est : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* omni :
(*Deest in cod.*) — 3. sacrificiis : *sacrificii.* — *Ibid.*
super injustitias, et deprecatione pro peccatis rece-
dere ab injustitia. (vers. 4.) Retribuet gratiam qui offert
similaginem. (*Non habentur in cod.*) — 5. pro pecca-
tis : (*Desunt in cod.*) — 7. Dei : *Domini.* — 15. Et
noli : *Noli.* — 16. deprecationem : *precationem.* —
18. deducentem : *educentem.* — 19. enim : (*Deest in*

cod.) — *Ibid.* ascendunt : *ascendit.* — *Ibid.* usque
ad cælum : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* delectabitur :
delectans. — 20. Deum : *Dominum.* — 21. humili-
antis : *humiliantium.* — *Ibid.* propinquet, non con-
solabitur : *propinquet Domino corroborabitur.* —
Ibid. aspiciet : *aspiciet.* — 22. elongabit : *longin-
quabit.* — *Ibid.* justos : *injustos.* — *Ibid.* — ipso-
rum : *illorum.* — 24. reddat : *reddet.*

CAPUT XXXVI.

Vers. 1. lucem miserationum tuarum : *lumen mi-
serationis tuæ.* — 2. ut cognoscant : *et cognoscant.*
— 11. devoretur qui salvatur : *devorentur qui sal-
vantur.* — 12 inimicorum : *iniquorum.* — 17. præ-
cationes : *prædicationes.* — 19. justitiæ : *justitiæ tuæ.*
— *Ibid.* habitant : *inhabitant.* — 21. fauces contingunt :
faucibus contingunt cibum. — *Ibid.* insensatum : *sen-
satum.* — 25. si : *sic.* — *Ibid.* curationis est et miti-
gationis et misericordiæ : *curationis et mitigationis
misericordia.* — *Ibid.* secundum : *contra.* — 26. bo-
nam : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* secundum : *contra.*
— 27. ingemiscit egens : *gemiscit agens.*

CAPUT XXXVII.

Vers. 2. inimicitiam : *amicitiam.* — 3. illius :
(*Deest in cod.*) — 4. oblectationibus : *oblectatione.*
— 8. semetipso : *temetipso.* — 9. a consiliario ser-
va : *a consiliario malo serva.* — *Ibid.* sit : *est.* — 11.
stet e contrario : *stet contrario.* — *Ibid.* eveniat :
eveniet. — 12. de justitia, et cum muliere de his,
etc. : *de justitia noli consiliari cum eo qui suspectum
te habet; et ab emulantibus tibi absconde consilium,
et cum muliere de ea etc.* (*Adduntur noli... consilium*)
— *Ibid.* viro : (*Deest in cod.*) — 15. sed : (*Non ha-
betur in cod.*) — 16. condolebit : *condolet.* — 17. te-
cum : (*Non habetur in cod.*) — 18. in excelso : (*De-
sunt in cod.*) — 20. omnia opera : *omnem operam.* —
22. erudit : *erudit.* — 23. in : (*Non est in cod.*)
24. Domino : *Deo.* — 27. benedictionibus et viden-
tes : *benedictione, et vigentes.* — 33. aviditas : *apo-
plexia.* — 34. crapulam : *apoplexiam.*

CAPUT XXXVIII.

Vers. 2. enim omnis : (*Desunt in cod.*) — 5. a-
mara : (*Additur in cod.*) — 7. sanitatis : *suavitatis.*
— 9. infirmitate ne despicias te ipsum, sed ora
Dominum : *virtute non despicias, sed ora ad Deum.*
— 10. manus, et ab omni : *manum ab omni.* — 12.
et enim illum Dominus creavit : (*Desunt in cod.*)
— 14. sanitatem, propter conversationem : *sanctitatem
propter conversionem.* — 16. cotege : *conde.* — 17.
autem : (*Deest in cod.*) — 19. cooperit : *cooperiet.*
— *Ibid.* flectit : *flectet.* — 21. Ne : *Non.* — 22.
huic nihil proderis et teipsum : *illi non proderis et
temetipsum.* — 23. erit et tuum : *erit tuum.* — 26.
et qui gloriatur : *et non gloriatur.* — *Ibid.* agitat :
agit. — *Ibid.* enarratio : *narratio.* — 28. signaculo :
signacula. — 30. innovat : *innovabit.* — *Ibid.* ocu-
lus oculi. — 31. imperfectionem : *inconsummatio-
nem.* — 32. in solitudine : *in solitudine.* — *Ibid.*
omnis. (*Deest in cod.*) — 33. suos : *ejus.* — 37. et
in Ecclesiam : *in Ecclesiam.* — 39. animam suam :
animas suas.

CAPUT XXXIX.

Vers. 1. Sapientiam : *Scientiam.* — *Ibid.* sapiens :
(*Deest in cod.*) — 2. simul introibit : *conversabitur.*
— 4. magnatorum : *magnorum.* — 7. Aperiet os suum
in oratione, et pro delictis suis deprecabitur : (*Adduntur
in cod.*) — 10. Et ipse : *ipse.* — 11. doctrinæ
suæ : *doctrinæ.* — 14. gentes, et laudem : *gentes,
laudem.* — 15. plus quam : (*Desunt in cod.*) — 17.
rivus : *rivum.* — 19. et date : *date.* — 20. vestro-
rum et in : *vestrorum in.* — *Ibid.* citharis : *cyniris.*
— 23. ipsius : *illius.* — 26. quærentur : *quærentur.*
— 29. in siccitatem : (*Desunt in cod.*) — 31. sal :
(*Additur in cod.*) — 32. bona : *bonum.* — *Ibid.* sic
et impiis : *sic impiis.* — 34. confundent : *effudent,*

— 36. impios : *impiorum*. 38. confirmatus sum : *A confirmatus*. — *Ibid.* scripta : *inscripta*.

CAPUT XL.

Vers. 1. in matrem ; in *matre*. — 2. Cogitationes : *Et cogitationes*. — 3. et : (*Deest in cod.*) 6. quasi : *tanquam*. — 7. et : (*Non habetur in cod.*) — 9. et contritio : *contritio*. — 11. enim : (*Nec habetur in cod.*) — 13. personabuntur : *manebunt*. — 16. evelleat : *evelleat*. — 19. computabitur : *computatur*. — 22. hoc : *hæc*. — 25. argentum est constitutio pedum : *argentum constituit pedem*. — 31. autem : *enim*. — *Ibid.* et : (*Deest in cod.*) — 32. imprudentis : *prudens*.

CAPUT XLI.

Vers. 2. directæ : *rectæ*. — 6. tibi : (*Deest in cod.*) — 8. sunt : (*Non habetur in cod.*) — 12. nascemini ; si, etc. : *nascemini ; et si, etc.* — 13. a maledicto : *maledicto*. — 17. invisus : *occultus*. — 18. sapientiam suam : *sapientiam*. — 19. revertimini : *revertimini*. — 20. bene : (*Deest in cod.*) — 21. a patre, et a matre : *patrem, et matrem*. — *Ibid.* a potente : *potente*. — 22. et a Judice : *et Judice*. — *Ibid.* a Synagoga : *et Synagoga*. — 25. iniustitia ; et de, etc. : *iniustitia ; de, etc.* — 26. a proximo : *proximo*. — *Ibid.* tuo, et ab, etc. : *tuo, ab, etc.*

CAPUT XLII.

Vers. 3. et de : *de*. — 4. ponderum, de, etc. : *ponderum, et de, etc.* — 5. filiorum, et servo : *filiorum servo*. — 6. claudite : *claudite*. — 8. fatui, et de, etc. : *fatui, de, etc.* — 10. suis : (*Deest in cod.*) — 11. confirma : *firma*. — *Ibid.* objectione : *abjectione*. — 13. vestimentis : *vestimento*. — 14. enim : (*Deest in cod.*) — 17. quæ : *quia*. — 19. oculorum : *oculorum*. — *Ibid.* nullus : *omnis*. — 21. suæ : (*Non habetur in cod.*) — 22. minuitur, et non eget : *minuetur et negat*. — 23. omnia : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* considerare : *desiderare*. 24. vivunt : *vivent*. — *Ibid.* necessitate omnia obaudiunt : *necessitate obaudiunt*.

CAPUT XLIII.

Vers. 1. est : (*Non habetur in cod.*) — 3. exurit : *exuret*. — 5. festinavit iter : *festinavit iter*. 7. minuitur : *minuitur*. — 9. gloriose : (*Non est in cod.*) — 11. deficient : *exurdescent*. — 12. eum : (*Deest in cod.*) — 13. aperuerunt : *aperuerunt*. — 18. verberavit : *exprobravit*. — 19. et sicut : *sicut*. — 20. candoris : *coloris*. — 21. effundet : *effundit*. — *Ibid.* fiet : *fit*. — 22. ac aqua : *ab aqua*. — *Ibid.* omnem : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* requiescet : *requiescit*. 23. Et devorabit montes, et exuret desertum, et extinguet viridem : *devorabit montes, exuret desertum, extinguet viridem*. — 24. et ros : *ros*. — *Ibid.* efficiet : *efficit*. — 25. siluit : *silebit*. — *Ibid.* et cogitatione sua placuit abyssum : (*Desunt in cod.*) *Ibid.* Je-us : (*Deest in cod.*) — 26. Qui navigant mare, enarrant pericula ejus : *Qui navigat mare, narrat periculum ejus*. — *Ibid.* nostris : *non*. — 29. dicemus, et deficiemus in verbis : *dicimus, et deficiemus verbis*. — 30. enim : *autem*. — 31. et mirabilis potentia ipsius, vers. 32. Glorificantes Dominum : (*Desunt in cod.*) — 34. comprehendetis : *habebis*. — 35. quis videbit eum et enarrabit? : *quis videt eum et narrabit?*. — 36. his : *horum*. — 37. autem : *enim*. — LAUS PRIORUM PATRUM, etc. : *DE LAUDE PATRUM*.

CAPUT XLIV.

Vers. 2. gloriam : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* magnificentia sua : *magnificentiam suam*. — 3. potestatibus : *potentatibus*. — *Ibid.* prophetis : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* dignitatem : *dignitate*. — 5. peritia : *peritia*. — *Ibid.* scripturarum : *in scriptura*. — 6. Homines divites in virtute pulchritudinis studium habentes : *pacificantes in domibus suis : viri prædicti in virtute multum studium habentes*. — 7. Omnes isti in generatio : *ibis gentis sue gloriam adepti sunt, et in die-*

bus suis habentur in laudibus : (*Desunt in cod.*) — 8. nomen : *semen*. — 9. perierunt : *et perierunt*. — *Ibid.* qui : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* nati : *facti*. *Ibid.* cum ipsis : *cum illis*. — 10. illi : *hi*. — *Ibid.* sunt : (*Non habetur in cod.*) — 11. permanent bona, vers. 12. hereditas sancta nepotes eorum, et in testamentis stetit semen eorum. (vers. 13) et filii eorum propter illos usque in æternum manent : *perseverat bona hereditas ; nepotum illorum stetit semen in testamento, et filiorum ipsorum propter illos usque in æternum manet*. — 13. eorum : *illorum*. — (*Additur vers. in cod.*) — 14. ipsorum : *sanctorum*. — *Ibid.* vivit in generationem et generationem : *vivet in generationes et generationes*. — 17. reconciliatio : *reconciliatio*. — 25. Dominus : (*Deest in cod.*) — 27. illi : *illi*.

CAPUT XLV.

Vers. 1. Dilectus Deo : *Dilectus a Deo*. — 3. enim : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* induxit : *introduxit*. — 6. cor ad præcepta : *coram præcepta*. *Ibid.* et legem : *legem*. — *Ibid.* suum : (*Non est in cod.*) — 8. ei : (*Deest in cod.*) — 9. et induit : *induit*. — *Ibid.* virtutis : *virtutum*. — 10. Circumpedes : *Circumpediles*. — 15. sculptis : *sculptis*. — 14. expressam : *expresso*. — *Ibid.* et gloria : *gloria*. — 16. templum : *tempus*. — 17. consumpta : *consumata*. — 20 offerre : *adofferre*. — *Ibid.* placare pro populo : *placare populo*. — 21. et dedit : *dedit*. — 25. non : (*Deest in cod.*) — 25. frugum : *fructuum*. — 26. ipsis : *ipsis*. — *Ibid.* satiетatem : *satiетate*. — *Ibid.* nam et sacrificia : *nam sacrificia*. — 27. non : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* ipse est enim : *ipse enim*. — 28. gloria est, imitando eum : *gloria in imitando ipsum*. — 30. illi : *ad illum*. — *Ibid.* sit : (*Non habetur in cod.*) — 31. et gloriam : *gloriam*. — *Ibid.* gentem : *gente*.

CAPUT XLVI.

Vers. 6. Altissimum : *excelsum*. — *Ibid.* virtutis valde fortis : *virtutes valde fortes*. — 9. et prohibere : *prohibere*. — *Ibid.* a peccatis : *peccatis*. — 11. in senectutem : *ad senectutem*. — *Ibid.* semen ipsius obtinuit : *semini ipsius tenuit*. — 13. qui : *quia* — 15. permanet in æternum, permanes : *permanet in æternum, permanet*. — 16. Deo : (*Deest in cod.*) — 17. Deum : *Dominus*. — 19. Dominum omnipotentem : *Deum potentem*.

CAPUT XLVII.

Vers. 1. hæc : *hec*. — *Ibid.* David : *David regis*. — 2. separatus a carne : *separatus est a carne*. — 3. Cum : *In*. — *Ibid.* agnis : *kedlis*. — *Ibid.* et : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* in agnis : *cum agnis*. — 5. deiecit : *jecit*. — 6. ubi : *nam*. — *Ibid.* omnipotentem : *potentem*. — *Ibid.* in dexteram : *dexteram*. — 7. decem : (*Non habetur in cod.*) — 8. undique, et : *undique in æternum, et*. — *Ibid.* usque in æternum : (*Desunt*) — 12. Dei : *Dei*. — 15. et exaltavit : *exaltavit*. — 16. anima sua : *anima tua*. — 18. sunt terræ : *sunt gentes terræ*. — 21. Potestatem : *Et potestatem*. — 22. gloriæ tuæ : *gloriam tuam*. — *Ibid.* ad liberos : *in liberos*. — *Ibid.* in ceteris stultitiam : *in citari in stultitiam*. — 23. imperare : *impararet*. — 26. finem habuit : *requievit*. — 27. dereliquit : *reliquit*. — 29. dedit viam : *dedit Ephem riam*. — *Ibid.* Ephraim : (*Deest in cod.*) — 30. a terra : *de terra*. — 31. omnes nequitiæ : *omnem nequitiam*.

CAPUT XLVIII.

Vers. 1. facula : *fax*. — 2. sua : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* enim poterat : *poterat enim*. — 3. Verbo Domini contrivit : *verbum Domini exaltavit*. — 4. similiter sic : (*Desunt in cod.*) — 6. de lecto : *delicto*. — 8. unguis : *unges*. — 10. iudiciis : *iudicis*. — *Ibid.* cor : *corda*. — 12. autem : (*Non habetur in cod.*) — 13. et in Elisæo : *et Elisæo*. — 15. operatus est : *opera ejus*. — 16. populus : *populum*. — 17. per pauca : *pauca*. — 18. Deo : *Domino*. — 20. Itaque, et sustulit : *Itaque, et audivit et sustulit*. — 23. expandentes : *patentes*. — *Ibid.* suas : (*Deest in cod.*)

— *Ibid.* cito : (*Non habetur in cod.*) — 24. Dejecit : *A* subjecit. — *Ibid.* Domini : *Dei.* — 26. retro : (*Non habetur in cod.*) — 28. ostendit futura : *ostendit et futura.*

CAPUT XLIX.

Vers. 2. ut : (*Non est in cod.*) — 4. ad Dominum cor : *Dominus ad cor.* — *Ibid.* ipsius et in, etc. : *ipsius in, etc.* — 6. Altissimi reges Juda : *potentes reges Judæ.* — 7. alienigenæ : *alie.* — 10. Cherubim : *Seraphim.* — 12. corroboraverunt : *rigaverunt.* — 13. Israel : *in Israel.* — 14. filium : (*Deest in cod.*) — 15. Et Nebemias : *Nehemias.* — *Ibid.* erexit : *fecit.* — 16. terra qualis : *terra talis, qualis.* — *Ibid.* nam et ipse : *nam ipse.* — 17. qui : (*Non habetur in cod.*) — 19. homines : *hominem.*

CAPUT L.

Vers. 1. omis : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* templum : (*Deest in cod.*) — 2. et excelsi parietes : *excelsa parietis.* — 3. emanaverunt : *remanserunt.* — 4. perditione : *perditio.* — 5. prevaluit : *valuit.* — *Ibid.* ingressum : *ingressus.* — *Ibid.* amplificavit : *amplificatus est.* — 8. refulgens : *efulgens.* — *Ibid.* vernis, et quasi : *verni, quasi.* — 14. extollens : *tollens.* — 14. et quasi : *quasi.* *Ibid.* plantatio : *plantatio.* (*Additur vero o.*) — *Ibid.* Libano : *Libani.* — 18. productilibus : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Deo : *Domino.* —

19. simul : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* propeverunt : *propriaverunt.* — *Ibid.* Deum : (*Non habetur in cod.*) — 22. a labiis : *labiis.* — 24. Et plus oravit Deum omnium, qui : *Et nunc orate Dominum omnium, quia.* — 26. nobiscum : *nobis.* (*Ita habet lectio vetus ; recentius vero legitur ut in excusa.*) — 29. in colice : *in corde.* — *Ibid.* Sirach Jerosolymita : *Sirach Eleazari Jerosolymita.*

ORATIO Jesu filii Sirach : *Incipit ORATIO Jesu filii Sirach.*

CAPUT LI.

Vers. 4. præparatis : *paratis.* — 5. portis tribulationum : *multis tribulationibus.* — 9. erit : *erat.* — 11. et cooperationis lux quæ a sæculo sunt : *et operationis quæ a sæculo est.* — 12. eruis : *erues.* — *Ibid.* Domine : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* manibus : *manu.* — 16. Et liberasti : *liberasti.* — *Ibid.* et eripisti : *eripisti.* — 17. et benedicam : *benedicam.* — 18. oberrarem, quæsi : *oberrem, inquisi.* — *Ibid.* in oratione : *oratione.* — 19. et florebit : *defloriet.* — 23. zelatus : *et zelatus.* — 26. luxit : *lux.* — *Ibid.* anima mea, et ignorantias meas illuminavit : (*Desunt in cod.*) — 28. ipsa : *ipsis.* — 31. appropiate : *appropinquate.* — 33. argento, et, etc. : *argento sapientiam, et, etc.* — 34. suscipiat : *suscipiet.*

In exemplari Gothico sequitur liber Thobiaz.

PROPHETIA ISAIÆ.

(*In exemplari Gothico Isaias sequitur post quartum Iſthrum Regum.*)

B. HIERONYMI PRÆFATIO

AD PAULAM ET EUSTOCHIUM, IN TRANSLATIONEM ISAIÆ EX HEBRAICA VERITATE.

Impress. lin. 3. et aliquid : *Cod. et eos aliquid.* — *Lin.* 4. vel operibus : *vel de operibus.* — *Lin.* 34. Babylonix : *Babylonium.* — *Lin.* 56. ejus : *ei.*

Argumentant in Prophetiam Isaiæ : (*Non habetur in cod.*)

CAPUT I.

Vers. 3. Antem me : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* et populus : *populus.* — 4. filii sceleratis : *filii scelerati.* — 8. derelinquetur : *relinquetur.* — *Ibid.* cucumerario, et sicut : *cucumerario, sicut.* — 15. extandiam : *audiam.* — *Ibid.* enim : (*Deest in cod.*) — 21. iudicii : *judicio.* — 24. Deus : (*Non habetur in cod.*)

CAPUT II.

Vers. 3. venite, et ascendamus : *venite, ascendamus.* — 10. et abscondere in fossa : *abscondere fossa.* — 12. omnem superbum, et excelsum, et super : (*Desunt in cod.*) — 15. super omnes cedros : *super cedros.* — 22. ejus est : *quia : ejus ; quia.*

CAPUT III.

Vers. 3. et Sapientem : *Sapientem et.* — 5. et unusquisque : *unusquisque.* — 7. me : (*Non est in cod.*) — 9. Sodoma : *Sodomæ.* — 14. vineam, et : *vineam meam, et.* — *Ibid.* pauperis : *pauperum.* — 16. gradu : *gressu.* — 19. et discriminalia : *discriminalia.* — 20. palliola : *pallia.*

CAPUT IV.

Vers. 1. invocetur : *vocetur.* — 2. et gloria : *et in gloria.* — 3. in Jerusalem : *Jerusalem.* — 4. sorde : *sordem.* — *Ibid.* in spiritu : *spiritus.* — *Ibid.* spiritu ardoris : *spiritus ardoris.* — 5. in nocte : *per noctem.*

CAPUT V.

Vers. 3. viri : *vir.* — 5. ego : (*Deest in cod.*) — 7. iustitiam : *injustitia.* — 8. agro : *ad agrum.* — 9. meis : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* hæc dicit Dominus exercituum : *hæc Domini exercituum.* — 14.

ejus ad eum : *omnes ad eum.* — 19. ut videamus : *et videamus.* — 20. amarum in dulce : *amarum dulce.* — 24. blasphemaverunt : *exacerbaverunt.* (*Ita habet lectio vetus ; sed litteris vetustis in marg. legitur ut in excusa.*) — 25. populum suum : *populos.* — *Ibid.* eum : *eos.* — *Ibid.* eum : *eos.* — 26. elevabit : *levabit.* — 29. leonis, rugiet : *leonis, et rugiet.*

CAPUT VI.

Vers. 1. replebani : *implebani.* — 2. Seraphim : *Et Seraphim.* (*Inter lineas additur dno, ut legatur, duo Seraphim.*) — *Ibid.* stabant : *stabant.* (*Habet lectio vetus ; sed recentiori atramento linea super a ponitur, ut legatur stabant.*) — 4. repleta : *impleta.* — 9. dices : *dic.*

CAPUT VII.

Vers. 4. ne : *non.* — *Ibid.* regis Syriæ : *et Syriæ.* — 5. Syria in malum : *Syria malum.* — 14. dabit Dominus ipse vobis : *vobis dabit Dominus ipse.* — 19. et in cavernis : *et cavernis.* — 23. in spinas et in vepes : *et spinas et vepes.*

CAPUT VIII.

Vers. 1. detrahe : (*Ita habebat lectio vetus ; modo D detrahere.*) — 5. prædari : *prædare.* — 14. autem : *enim.* — 18. mei : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Israel : *Israelis.* — 19. a divinis : *divinis.* — *Ibid.* strident : *stridunt.* — *Ibid.* requirit visionem pro vivis a mortuis : *requirit pro victis ac mortuis.* — 22. et angustia : *angustia.*

CAPUT IX.

Vers. 2. ambulabat : *habitabat.* — 3. qui : (*Deest in cod.*) — 6. et filius : *filius.* — *Ibid.* super humerum ejus : *ejus super humeros.* — *Ibid.* fortis, pater : *fortis dominator pater.* (*Additur dominator literis vetustis.*) — 7. pacis non : *pacis ejus non.* — *Ibid.* et iustitia : *et in iustitia.* — 14. tumultum vertet. (*vers. 12*) *Syriam : tumultam, vertet Syriam.*

CAPUT X.

Vers. 1. condunt : *colunt.* — 3. confugietis : *fugietis.* — 5. est : (*Non habetur in cod.*) — 8. Dicet : *dicit.* — *Ibid.* non : (*Deest in cod.*) — 12. et in Je-

rusalem : et Jerusalem. — *Ibid.* regis : regi. — 14. A (Desunt in cod.) — 25. Dominus exercituum : *Domini Deus exercituum.*
 pennam : pinnam. — 25. et : (Non est in cod.) — 28. in Magron ; apud Machmas commendabit : (Adduntur in cod.) — 30. Gallim : Agallim. — 31. Gebim : Gebimso.

CAPUT XI.

† Vers. 2. super eum : in eo. — 11. Ælam : Ælamitis. — 14. humeros : humero. — 16. Israeli : Israel. *Ibid.* illa : (Deest in cod.)

CAPUT XII.

Vers. 2. Dominus et : Dominus Deus et.

CAPUT XIII.

Vers. 4. et : (Non habetur in cod.) — 7. contabescet : tabescet. — 10. obtenebratus : et obtenebratus. — 18. interficient : interficiant. — *Ibid.* miserebuntur : misereantur. — *Ibid.* parcat : parcat. — 22. ibi : (Non habetur in exemplari Gothico ; in margine autem litter. recent. loco ejus legitur insulis.) — *Ibid.* ædibus : diebus.

CAPUT XIV.

Vers. 2. in locum : ad locum. — *Ibid.* et ancillas : et in ancillas. — 3. labore : opere. — 11. concidit : et concidit. — 32. fundavit : fundabit.

CAPUT XV.

Vers. 2. Medaba : Medeba. — *Ibid.* et omnis : omnis. — 3. ululatus : ululat.

CAPUT XVI.

Vers. 1. Domine : (Deest in cod.) — 2. transcensu Amon : transgressu Arnon. — 3. consilium : concilium. — *Ibid.* absconde : abscondere. — 8. erraverunt : et erraverunt. — 12. ingrediatur : ingreditur. — 14. inultus : multus.

CAPUT XVII.

Vers. 5. Raphaim : (Additur in cod.) — 6. et relinquetur in eo : (Adduntur in cod.) — *Ibid.* fructus : C fructum. — 8. lucos : et lucos. — 12. multitudo : multitudi.

CAPUT XVIII.

Vers. 2. alius ; ad gentem expectatam , et conculcatam : alius ; gentem expectantem , expectantem et conculcatam. — 6. super : subter.

CAPUT XIX.

Vers. 1. commovebuntur : movebuntur. — 2. civitatem , regnum : civitatem , et regnum. — 8. aquarum emarcescent : aquæ marcescent. — 10. flaccientia ; omnes : flagentia ; et merebunt omnes. — 11. Pharaonis : Pharaoni. — 17. in pavorem : in die festivitatem. — 25. Assyrios : Assyriis. — *Ibid.* Ægyptii : Ægyptiis. — 25. Ægypti : Ægypto.

CAPUT XX.

Vers. 2. tua : (Non habetur in cod.) — 4. juvenem , et senem : juvenum , et senum. — *Ibid.* ad : (Deest in cod.) — 6. dicet habitator : dicet habitatores : (Ita habebat lect. vetus ; modo autem. dicent habitatores.) *Ibid.* liberarent : liberaret.

CAPUT XXI.

Vers. 5. in : (Deest in cod.) — *Ibid.* principes ; arripite : principes Assyrii arripite. (Additur Assyrii.) — 8. clamavit leo : clamavit ut leo. (Additur ut.) — 9. bigæ : bis. — *Ibid.* in terram : in terra. — 13. Dodanin : Dodanin.

CAPUT XXII.

Vers. 1. quoque : (Deest in cod.) — *Ibid.* tu : (Ita etiam habebat lectio vetus ; modo autem tui.) — 2. mortui in bello : mortui tui in bello. — 11. aquam : aquæ. — 12. ad calvitium : et ad calvitium. — 16. memoriale : memoriam. — 22. humerum : humeros. — 24. omne vas parvulum a vasis craterarum usque ad :

CAPUT XXIII.

Vers. 3. Nili : lini : (Ita modo legitur , erasa veteri lectione , qua crediderim Nili fuisse scriptum.) — 4. enim : (Deest in cod.) — *Ibid.* enutrivi : nutrivi. — 7. in diebus : a diebus. — 15. suffunderunt : suffoderunt. — 17. — merces : mercedes.

CAPUT XXIV.

Vers. 2. Sacerdos ; et : et sacerdos. — 5. infecta : interfecta. — *Ibid.* quia : qui. — 6. ideoque insanient cultores eius : (Desunt in cod.) — *Ibid.* reliquentur : derelinquentur. — 15. fuerit : fuerint.

CAPUT XXV.

Vers. 1. Domine : Dominus. — *Ibid.* et confitebor : confitebor. — *Ibid.* cogitationes : et cogitationes. — 5. æstus in siti : æstum in sitim. — *Ibid.* calore sub nube torrente : calorem sub nube torrentem. — 9. iste : iste est. — 10. requiescet : requiescit. — *Ibid.* sicuti teruntur paleæ in plastro : (Adduntur in cod.) — 11. Et extendet manus suas sub eo : (Adduntur ; et manum suam legitur.) — *Ibid.* humiliabit gloriam : humiliabitur gloria.

CAPUT XXVI.

Vers. 1. Sion : (Non habetur in cod.) — 2. et : (Deest in cod.) — 9. spiritu meo : spiritus meus. — 10. discent : discent. — *Ibid.* iniqua : inique. — 17. cum : dum. — *Ibid.* in : (Non est in cod.)

CAPUT XXVII.

Vers. 4. me : mihi. — *Ibid.* succendam eam : succendam super eam. — 8. mensura : mensuram. — 10. relinquetur et dimittetur : relinquentur et dimittentur. — 11. messes : messis. — *Ibid.* eas : eam.

CAPUT XXVIII.

Vers. 8. sordiumque , ita : sordium , ita. — 9. scientiam ? : scientia ? . — *Ibid.* auditum ? : auditus ? . — *Ibid.* avulsos : expulsos. — 10. manda remanda , expecta reexpecta : (Desunt in cod.) — 12. mea ; (Non habetur in cod.) — 13. manda remanda ; (Non est in cod.) — 16. angularem , præciosum , in fundamento fundatum : angularem præciosum , in fundamentum. — *Ibid.* non festinet : in eum non confundetur. — 17. mensura : mensuram. — 18. conculcationem : conculcatione. — 21. eius : (Deest in cod.) — 25. sparget : spargit. — *Ibid.* per ordinem : in ordinem. — *Ibid.* vitia : vitam. — 26. illum in iudicio : illud iudicio. — *Ibid.* illum : Illud. — 27. circumibit : circumiet. — 28. nec unguis : nec in unguis.

CAPUT XXIX.

Vers. 1. expugnavit : circumdedit. — 3. obsidionem tuam. (vers. 4) humiliaberis , de : obsidione tua humiliaberis. De. — 8. expergefactus : expertus. — 9. et admiramini : admiramini. — *Ibid.* et inebriamini : inebriabimini. — 10. claudet : (Ita habebat lectio vetus ; modo claudie.) — *Ibid.* prophetas et principes vestros : (Non habentur hæc verba in veteri lectione exemplaris Gothici ; in margine autem litteris vetustis sic legitur , prophetæ et principes vestri.) — *Ibid.* vident : videbant. — 11. quem : quæ. — 15. et quis novit nos ? : (Non habentur in veteri lectione , sed inter lineas earum loco ita legitur , et quis audiet nos ?) — 17. chermel , et chermel : chermel , et chermel.

CAPUT XXX.

Vers. 2. sperantes : expectantes. — 3. fiducia umbra : fiduciam umbra. — 4. Tani : Taphnis. — 5. auxilium , et in : auxilium , nec in. — 6. ONUS RECTORUM AUSTRI : (Hæc verba scribuntur minio litteris majoribus quasi titulus.) — 8. ergo : (Deest in cod.) — 9. Dei : Domini. — 12. dicit Sanctus : dicit Dominus sanctus. — 14. fragmentis : fragmento. — *Ibid.* in : de. — 15. Deus Israel : Deus sanctus Israel. —

16. voluces ascendemus ideo : (*Desunt in cod.*) — A
 17. relinquamini : *derelinquamini.* — 21. est : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* et non declinetis : (*Desunt in cod.*) — 23. terræ erit : *terræ tuæ erit* : (*Additur tur.*) — 24. asinorum qui : *asinorum tuorum qui.* — *Ibid.* ventilatum est : *ut ventilatum est.*

CAPUT XXXI.

Vers. 1. Dominum : *Deum.* — 8. ejus : (*Deest.*)

CAPUT XXXII.

Vers. 7. pauper : *pauperi.* — 8. principe, cogitabit : *cogitabit principi.* — 10. enim : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* annuum vos : *annum et vos.* — 15. chermel ; et chermel : *Chermel, et chermel.* — 16. chermel : *chermel.*

CAPUT XXXIII.

Vers. 6. tuis : *suis.* — *Ibid.* scientia : *scientiæ.* — 10. nunc sublevabor : *et nunc sublimabor.* — 15. videat : (*audeat habebat lectio vetus ; modo superscribitur videat.*) — 23. tua : *tuus.*

CAPUT XXXIV.

Vers. 1. Accedite : *Attendite.* — 14. onocentaurus : *onocentauris.* — 15. fovit in umbra : *fovit et possuit in umbra.* — 16. alter alterum : *alter ad alterum.*

CAPUT XXXV.

Vers. 4. pusillanimis : *pusillanimes.* — *Ibid.* et nolite : *nolite.* — 7. erat : *erant.* — *Ibid.* erit : (*Deest in cod.*) — 8. hæc : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* vobis : *nobis.*

CAPUT XXXVI.

Vers. 6. istum : (*Non habetur in cod.*) — 7. ipse : *iste.* — 11. ad nos : *nobis.* — 14. eruere : *liberare.* — 15. nos : *vos.* — 19. Samariam de manu mea? *Quis, etc. : Samariam de manu mea, ut eruat Dominus Jerusalem de manu mea. Quis, etc.* — 21. rex dicens : *C*

CAPUT XXXVII.

Vers. 4. suus : *ejus.* — 7. ei : *eis.* — *Ibid.* audient nuntium, et revertetur : *audient nuntium et revertentur.* — 12. Thalassar : *Thalar?* — 18. earum : *eorum.* — 19. lignum et lapis : *ligna et lapidis.* — 22. et : (*Deest in cod.*) — 25. exiccavi : *exiccabo.* — 28. cognovi : *ego cognovi.* — 29. per : (*Non habetur in cod.*) — 34. venit : *veniet.* — 36. omnes : *omnia.* — 38. Nesroch : *Nesrach.* — *Ibid.* Asarhaddon : *Asorhaddon.*

CAPUT XXXVIII.

Vers. 1. ei : *ad eum.* — 5. lachrymas tuas : *lachrymam tuam.* — 8. gradus quos : *gradus suos quos.* — 9. scriptura : *scripturæ.* — 11. quietis : *quiescit.* — 12. ablata est ; et convoluta est a me : *ablata est a me ; et convoluta est.* — *Ibid.* texente, vita mea, etc. : *texente tela : (Recenti atramento additur punctus, ut legatur, telam. Vita mea, etc.)* — 16. et in : *aut in.* — 18. non expectabunt qui descendunt in lacum veritatem tuam : (*Desunt in cod.*) — 19. ipse : (*Deest in cod.*)

CAPUT XXXIX.

Vers. 1. Merodach Baladan filius : *Marodach Baldan filium.* — 4. Et dixit, quid, etc. : *Et dixit Isaias, quid.* — 7. genueris : *generaberis.*

CAPUT XL.

Vers. 1. dicit Deus : *dicit Dominus Deus.* — 2. ad-vocate : *vocate.* — 8. manet : *stabit.* — 10. illo : *ipso.* — 12. liberavit : *liberabit.* — 14. scientiam : *scientia.* — 15. stilla : *stellæ.* — *Ibid.* stateræ : *stare.* — 18. aut : *et.* — 19. et laminis : *et in laminis.* — 20. statuit : *statuit.* — 21. scitis : *scietis.* — *Ibid.* audistis? : *audietis?* — 23. inane : *inanes.* — 25. dicit sanctus? : *dicit Spiritus sanctus?*

PATROL. XXIX.

CAPUT XLII.

Vers. 2. vocavit : *et vocavit : (Additur et.)* — 3. per-equitur : *persequitur.* — 6. auxiliabitur : *auxiliatur.* — 10. tibi : *tui.* — 14. tibi : *tui.* — 15. serrantia : *sarrantia : (Ita habebat lectio vetus ; modo ut in excusa legitur.)* — 26. dicam-, justus : *dicamus, quia justus.* — *Ibid.* prædicens : *prædicans.*

CAPUT XLIII.

Vers. 1. proferet : *profert.* — 6. in fœdus populi : (*desunt in cod.*) — 7. aperires : *aperies.* — *Ibid.* educeres : *educes.* — *Ibid.* vinctum, de, etc. : *vinctos, et de, etc.* — 11. laudate, habitatores : *laudate eum, habitatores.* — 12. in : (*Non habetur in cod.*) — 13. egredietur, sicut : *egredietur et sicut.* — 15. gramen : *germen.* — 16. et ducam cæcos in viam quam nesciunt ; et in semitis quas ignoraverunt, ambulare eos faciam : (*Adduntur litteris velustis, et legitur deducam et via.*) — 19. et quis : *quis.* — 22. omnes, et in, etc. : *omnes, in, etc.* — *Ibid.* direptionem, nec est : *direptionem, et non est.* — 23. attendat : *attendet.*

CAPUT XLIII.

Vers. 1. vocavi te nomine : *vocavi nomine.* — 7. formavi : *et formavi.* — 27. primus : *prius.*

CAPUT XLIV.

Vers. 1. audi, Jacob : *audi me, Jacob.* — 5. nomine Israel assimilabitur : *nomine Domini ad Israel assimilabitur.* — 6. Ego primus : *Ego sum primus.* — 7. annuntient : *annuntiet.* — 10. Quis formavit Deum : *Quis constavit Deum.* — 11. confunderentur ; fabri enim sunt : (*Non habentur in cod.*) — 13. et circino tornavit illud, et fecit, etc. : *et in circino tornavit illud, formavit illud et fecit, etc.* — 16. carnes comedit : *carnes coxit et comedit.* — 17. fecit et sculptile : *fecit sculptile.* — 18. obliti : *lutati.* — 19. coxi : *et coxi.* — 20. cor : *et cor.* — *Ibid.* dicit : *dicit.* — 21. formavi te, servus meus es tu, Israel : (*Adduntur in cod.*)

CAPUT XLV.

Vers. 4. nomine : *in nomine :* — 6. et qui : *et hi qui.* — *Ibid.* alter : *alter absque me.* — 14. manicis : *manibus.* — 18. ut : *sed ut.* — 19. quærite : *quæritis.* — *Ibid.* annuntians : *et annuntians.* — 20. et accedite : *accedite.* — *Ibid.* lignum : *signum.* — 25. egredietur : *et egredietur.* — *Ibid.* curvabitur omne genu : *curvabunt omnia genua.* — 24. dicit : *dicit.*

CAPUT XLVI.

Vers. 1. Confractus : *Constatus.* — 2. portantem : *portantes.* — 4. ego : *et ego.* — 6. aurificem : *artificem.* — 15. et Israeli : *et in Israel.*

CAPUT XLVII.

Vers. 2. molam : (*Ita modo legitur, erasa veteri lectione.*) — 3. tacens : *tace.* — 10. et dixisti, Non est qui videat me. Sapiencia tua et scientia tua, hæc decepit te : (*Adduntur in cod.*) — 11. nescies : *nescis.* — 14. sunt quasi stipula : *sunt, quasi stipulam.* — *Ibid.* calefiant : *calefaciant.*

CAPUT XLVIII.

Vers. 6. num annuncias? : *non annuncias.* — *Ibid.* extunc : *Ex nunc.* — *Ibid.* sunt : (*Deest in cod.*) — 11. propter me : (*Hæc verba modo erasa sunt ; cum prius legerentur.*) — 16. fletet : *fletet.* — 17. qua ambulas : *quam ambulabas.* — 20. et : (*Deest in cod.*) — 22. produxit : *eduxit.* — 23. impiis, dicit Dominus : *dicit Dominus impiis.*

CAPUT XLIX.

Vers. 5. non : (*Erasum est ; cum prius fuisset scriptum.*) — 6. Ecce : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* ut : *et.* — 7. ad abominatam gentem : *et abominatam gentem.* — 8. In : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* servavi te : *ser-*

ravi. — 15. tui : tui, dicit Dominus omnipotens. — 16. A coram : (Ita habebat lectio vetus; modo, ea erasa, scribitur cum.) — 25. et captivas : captivas. — Ibid. judicaverunt te : te judicaverunt. — Ibid. tuos : (Non habetur in cod.)

CAPUT L.

Vers. 10. Dominum audieris vocem servi sui qui ambulavit : Deum, audieris vocem servi ejus, quis ambulabit.

CAPUT LI.

Vers. 4. lucem : luce. — 7. meus : (Abrassum est.) — 8. generationes generationum : generatione et generationem. — 11. tenebunt, fugiet : obtinebunt, et fugiet. — 14. aperiendum : perdendum. — 20. orix illaqueatus : bestia illaqueata. — 21. hoc : hæc.

CAPUT LII.

Vers. 7. regnabit Deus : Regnavit Dominus Deus. — 14. inglorius : gloriosus. (Ita habet lectio vetus; sed nunc inter lineas additur in, ut legatur ingloriosus.)

CAPUT LIII.

Vers. 4. ipse : (Deest in cod.) — Ibid. portavit : portabit. — 5. attritus : et attritus. — 6. iniquitatem : iniquitates. — 8. abscissus : absconsus. (Ita habebat lectio vetus; modo, ea erasa, legitur ut in excusa.) — 9. sepultura : sepultura sua. (Additur sua.) — 11. in : (Deest in cod.) — Ibid. justus : (Ita habebat lectio vetus; modo justos.) — 12. reputatus : deputatus.

CAPUT LIV.

Vers. 4. confusionis : confusiones. — 6. spiritu vocavit : spiritum vocabit. — 7. modico : modicum. — 10. a te : (Desunt in cod.) — 14. in : (Deest in cod.) — 15. mecum : tecum.

CAPUT LV.

Vers. 3. audite : audite me. — 5. glorificavit : glorificabit. — 7. viam suam : vias suas. — 11. quæcumque : quodcumque. — 12. coram vobis : coram Deo. — 13. saliuca : saliuca.

CAPUT LVI.

Vers. 2. apprehendet : apprehendit. — 4. ego : (Deest in cod.) — 5. et filius : et a filius. — 9. venite ad : venite congregamini ad.

CAPUT LVII.

Vers. 2. cubili : cubiculo. — 3. semen adulteri, et fornicariæ : semen adulteri et meretricis : (Addita sunt non de lectione veteri.) — 14. declinate : et declinate. — 15. dicit excelsus : dicit Dominus excelsus. — 17. faciem meam : (Non sunt in cod.) — 18. sarnavi : dimissi. — 20. impii : impius. — 21. dicit : dixit.

CAPUT LVIII.

Vers. 2. et judicium : et quæ judicium. — 3. invenitur voluntas : invenitur voluptas. — Ibid. vestra : (Deest in cod.) — 4. et contentiones : et ad contentiones. — Ibid. ad hanc : in hanc. — 11. quasi : sicut. — Ibid. deficient : deficient. — 12. semitas in quietem : semitam in quietatem. — 14. altitudines : altitudinem. — Ibid. hereditate : hereditatem.

CAPUT LIX.

Vers. 3. fatuo : fatur : (Ita habet lectio vetus; sed

inter lineas additur te, ut legatur fatur.) — 4. vererum. — 7. innocentem : justum. — 8. in eis : in ea. — 15. ut : et. — 19. cogit : (cogitat habebat lectio vetus; sed postea mutatum est in concitat.) — 21. et de ore seminis seminis tui : (Lineis pervertutis delentur hæc verba, et de ore seminis seminis tui.) — Ibid. dicit Dominus, amodo et : (Desunt in cod.) — Ibid. in sempiternum : in sempiternum dixit Dominus.

CAPUT LX.

Vers. 1. Jerusalem : (Additur litteris vetustis.) — 6. epha : Evam. — 9. glorificavit : glorificabit. — 11. nocte non : nocte et non. — 12. solitudine : in solitudine. — 13. abies : et abies. — 20. tibi : (Non est in cod.) — 21. manus meæ : manuum mearum.

CAPUT LXI.

Vers. 2. Domino : Domini. — 5. et darem : ut darem. — 4. dissipatas : et dissipatas. — 8. et odio : odio.

CAPUT LXII.

Vers. 5. Et gaudebit : (Desunt in cod.) — Ibid. Deus tuus : Dominus Deus tuus. — 10. populo : populo meo.

CAPUT LXIII.

Vers. 2. ergo : (Deest in cod.) — 7. domui : domus. — 8. dixit : dixi. — 9. non : (Non habetur in cod.) — 11. recordatus est dierum : recordatus dierum. — Ibid. et populi : populi. — 12 et 13. eduxit : duxit. — Ibid. abyssos : abyssum. — 15. tuo et : (Desunt in cod.)

CAPUT LXIV.

Vers. 1. defluerent : fluere. — 3. defluerunt : fluxerunt. — 4. absque te, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ, etc. — 5. et peccavimus : et nos peccavimus. (Additur nos.) — 6. immundus : immundi. — Ibid. et quasi pannus : quasi pannus. — Ibid. ventus : ventum. — 8. noster tu, et : noster et. — 9. iniquitatis nostræ : iniquitates nostras.

CAPUT LXV.

Vers. 1. invenerunt qui non : invenerunt me qui ante non. — Ibid. invocabat : vocabat. — 12. elegistis : egistis. — 18. ego : (Deest in cod.) — 21. ædificabit : ædificabunt. — 23. electi mei : electis meis. — Ibid. generabunt in, etc. : generabunt filios in, etc. (Additur filios litteris vetustis.) — 25. comedent paleas : paleam manducant.

CAPUT LXVI.

Vers. 1. mea : mea est. — Ibid. autem : (Deest in cod.) — Ibid. est : ibid. est : (Non habetur in cod.) — 5. in : et. — 7. Antequam : Et antequam. — 8. et quis : aut quis. — 9. parere : parturire. — 12. ad hubera : ad hubera. — Ibid. blandientur : blandietur. — 14. servis : in servis. — Ibid. inimicis : in inimicis. (Additur in.) — 15. et increpationem suam in flamma ignis : y. 16. quia in igne Dominus dijudicabit : (Adduntur litteris vetustis.) — Ibid. ad : (Erasum est.) — 17. januam : vanam. — 19. in eis : eis. — Ibid. Aphricam, et Lydiam : Aphrica, in Lydia. — 20. quo modo si inferant filii Israel munus in vase mundo in domum Domini. (vers. 21) Et assumam ex eis in sacerdotes et levitas, dicit Dominus : (Adduntur litteris vetustis.)

PROPHETIA JEREMIÆ.

Hieronymi in Jeremiam præfatio, Jeremias, etc. : (Habetur in cod.) — Argumentum in Jeremiam, Jeremias, etc. : (Non habetur in cod.)

CAPUT I.

Vers. 3. Juda : Judæ. — 6. A a a : Ah, ah, ah. —

CAPUT II.

Vers. 6. Dominus : Deus. — Ibid. traduxit : trans-

7. dicere puer : dicere quia puer. — Ibid. quæcumque mandavero tibi : quæ tibi mandavero. — 15. ponent : ponet. — 16. omnem malitiam : omni malitia.

duxit.—13. et foderunt : ut foderent. — 15. Super, A etc. : *Ecce dies venient, dicit Dominus, et suscitabo David germen justum, et regnabit rex et sapiens erit, et faciet iudicium et justitiam super terram.* (Hæc adduntur in margine litteris Gothicis recentioribus, sed alterius manu, quam illius, qui cætera omnia addidit et correxit; quæ verba etiam in hoc codice Gothico habentur infra cap. xxxiii.) Super, etc. — 16. Taphnes : Taphneos. — 18. cum via : cum viis. — 19. Deum : (Deest in cod.) — 21. mihi : (Non est in cod.) — 23. suas : tuas. — 32. aut : (Non habetur in cod.) — Ibid. fasciæ : fascia. — 35. et innocens : innocens.

CAPUT III.

Vers. 7. revertere : convertere. — 11. Judæ : Juda. — 13. Verumtamen : Tamen. — 19. in filiis : in filiis. — 20. suum : (Non est in cod.) — 25. et : (Deest in cod.)

CAPUT IV.

Vers. 1. reverteris : converteris. — 5. et dicite : dicite. — 7. solitudinem : desolationem. — 9. et cor principum; et obstupescunt sacerdotes, et prophetæ, etc. : et cor principum; et obstupescunt; sacerdotes et prophetæ, etc. — 10. istum : tuum. — 12. ego loquar : ego sed loquar. — 18. ista malitia : ista a malitia. — 27. enim : (Non habetur in cod.) — 30. quærent : quærunt.

CAPUT V.

Vers. 3. et noluerunt : noluerunt. — 15. locuti : (Deest in cod.) — 14. Deus : (Non habetur in cod.) — 15. gentem : (Nec est in cod.) — 17. armenta tua : armentum tuum. — 18. in diebus : et in diebus. — 19. Deus : (Deest in cod.) — 20. Juda : Judæa. — 25. vestræ : nostræ. — Ibid. vestra : nostra. — Ibid. vobis : nobis. — 28. pauperum : pauperis.

CAPUT VI.

Vers. 8. inhabitabilem : et inhabitabilem. — 10. audiat? : audiant?. — 11. effunde : effundens. — Ibid. consilium : concilium. — 15. ruentes : carruentes. (Ita scribitur, erasa veteri lectione.) — 26. nos : vos.

CAPUT VII.

Vers. 2 omnis : domus. — 11. Numquid : (Deest in cod.) — 13. et vocavi vos et non respondistis : (Non sunt in cod.) — 18. patres : parentes. — 20. et super jumenta : et jumenta. — 22. locutus cum patribus vestris : locutus patribus vestris. — 23. omni via quam : omnia quæ. — 24. voluptatibus, et in pravitate : voluptatibus suis et pravitate. — 29. reliquit generationem : dereliquit procreationem. — 32. sepelientur : sepelient. — Ibid. non sit locus : non sit locus ad sepeliendum.

CAPUT VIII.

Vers. 2. expandent : pendent. — 4. cedit : cadet. — Ibid. et qui : aut qui. — 6. ad prælium : in prælia. — 8. nos : (Deest in cod.) — 15. et non : non. — 14. Deus : (Non habetur in cod.) — 15. Expectavimus : Et expectavimus. — 19. in Sion : Sion. — Ibid. ea? : eam? — Ibid. concitaverunt : provocaverunt.

CAPUT IX.

Vers. 2. solitudine : solitudinem. — 4. suo : (Deest in cod.) — Ibid. supplantans : (Non habetur in cod.) — Ibid. incedet : incedit. — 5. loquentur : loquetur. — 8. suo : (Non habetur in cod.) — Ibid. ponit : ponet. — 9. hujusmodi : hujuscemodi. — 11. et cubilia : in cubilia. — 12. et exusta : exusta. — 14. quod : quos. — 15. et potum : (Desunt in cod.) — 17. ut : et. — 18. nos : vos. — 26. comam : coma.

CAPUT X.

Vers. 4. dissolvatur : solvatur. — 5. palmæ : plasmæ. — Ibid. ergo : (Deest in cod.) — 6. es : (Non habetur in cod.) — 7. tui : tibi. — 11. dicetis : dices. — Ibid. cælo : calis. — 15. Ad vocem suam : A voce sua.

— 14. a scientia : a scientia sua. — 16. ipse est : ipse Deus. — Ibid. nomen illi : nomen est illi. — 17. quæ : qui. — 20. dirupti : disrupti.

CAPUT XI.

Vers. 6. foris : in foribus. — 7. ad diem : in diem. — 8. pravitate : pravitatem. — 14. enim : (Non habetur in cod.) — Ibid. et : (Deest in cod.) — 17. te, locutus : te et locutus. — 18. et cognovi : et ego cognovi. — Ibid. tu ostendisti : tunc ostendisti. — Ibid. eorum. (vers. 19) Et, etc. : eorum. Et salvam fecisti a persecutibus animam meam. Et, etc. — Ibid. et non : Et nunc. (Ita modo superscribitur litteris vetustis, erasa priori lectione, qua Et non erat scriptum.) — Ibid. dicentes : (Deest in cod.) — Ibid. in panem : in pane. — 22. juvenes morientur : juvenes eorum morientur. — 25. eorum : ejus.

CAPUT XII.

Vers. 3. vidisti : et vidisti. — 5. securus : segura non. — 8. vocem : vocem suam. — 9. tincta : distincta. — 13. confundemini : confundimini. — Ibid. iram : iracundiam. — 14. sua : eorum. — 15. evulsero : evellero. — Ibid. in terram : ad terram. — 16. ædificabunt : ædificabunt.

CAPUT XIII.

Vers. 2. circa : juxta. — 6. dixit : locutus est. — 9. Dominus : Dominus Deus. — 15. et auribus : auribus. — Ibid. elevari : elevare. — 16. caliginosos : caligosos. — Ibid. in : (Deest in cod.) — 19. Juda : Judæa. — 27. colles : colle. — Ibid. usquequo : usque.

CAPUT XIV.

Vers. 4. operuerunt : et operuerunt. — 7. responderint nobis : responderunt in nobis. — 9. velut : quasi. — Ibid. in nobis : nobis. — Ibid. invocatum est super nos : super nos invocatum est. — 10. Nunc : Numquid. — 12. peste consumam : peste ego consumam. — 13. A, a, a : Ah, ah, ah. — 14. divinationem fraudulentam : divinationem et fraudulentiam. — 15. idcirco : ideo. — Ibid. de prophetis : prophetis. — 16. eos malum : eos omne malum. — 18. namque : quoque. — 20. Cognovimus, Domine, impietates nostras, iniquitates patrum nostrorum, quia : cognoscimus, Domine, iniquitates nostras, impietatem patrum nostrorum, quam. — 22. in sculptilibus : sculptilibus. — Ibid. imbres? : imbrem.

CAPUT XV.

Vers. 4. Juda : Judæa. — 5. pace tua : peccato tuo. — 7. dispergam : disperdam. — Ibid. disperdidi : perdididi. — Ibid. reversi : regressi. — 10. quisquam : quispiam. — 11. Si non : Sion. — Ibid. occurri : occurrit. — 15. et in omnibus : et omnibus. — 15. mei, et tuere : mei, et visita me et tuere. — Ibid. propter : pro. — 17. a facie manus tuæ : solus : a facie enim manus tuæ solus. — 18. desperabitis : insanabilis.

CAPUT XVI.

Vers. 2. et filias : et super filias. — 5. quæ genuerunt : qui generaverunt. — Ibid. in terra hæc. (vers. 4) Mortibus : in terra hac mortibus. — 16. et de omni : et omni. — 17. occultata : occulta.

CAPUT XVII.

Vers. 2. suorum : (Deest in cod.) — 15. ponit : pone. — Ibid. et a Domino : ut a Domino. — Ibid. recedit : recedat. — 13. a te : (Desunt in cod.) — 17. Non sis tu mihi formidini : Non sis mihi formidinis. — 20. Juda : Judæa. — 24. in die : in diem. — Ibid. in eo : in ea. — 26. civitatibus : civitate. — 27. portis ejus, et devorabit domos : portas ejus et devorabit domum.

CAPUT XVIII.

Vers. 20. redditur : reddetur. — 21. in manus : in manu.

CAPUT XIX.

Vers. 2. loquar : loquor. — 3. illam : eam. — 4

libaverunt: *liberaverint*. — 5. comburendos: *comburendum*. — *Ibid.* holocaustum Baalim: *holocaustis Baali*. — 6. vallis: *vallis*. — 7. escam: *escas*. — 8. diversa plaga: *omnes plagas*. — 9. et qui: *qui*. — 12. et ponam: *ut ponam*.

CAPUT XX.

Vers. 2. superiori in: *in superiori*. — 3. vocavit: *vocabit te*. — *Ibid.* nomen tuum: (*Desunt in cod.*) — 7. Seduxisti, etc.: *Casticum Seduxisti, etc.* (*Iste titulus scriptus est in marg. manu ejusdem scriptoris*). — 11. nunquam: *non*. — 12. eusam meam: *cor meum*. — 16. sunt: *sint*. — *Ibid.* pœnituit: *pœnituit*. — 17. qui: *quia*.

CAPUT XXI.

Vers. 1. Melchiaz: *Elciaz*. — 2. et recedat: *ut recedat*. — 3. Sedeciaz: *Sedeciaz regi Judæ*. — 5. et in brachio: *et brachio*. — *Ibid.* in indignatione. (*Additur in.*) — 7. post hoc: *post hæc*. — *Ibid.* Babylonis, et in, etc.: *Babylonis, in, etc.* — *Ibid.* flectetur: *morebitur*. — 20. igni. (*vers.* 11.) *Et domus regis Juda, audite verbum Domini. (vers.* 12.) *Domus David: igni, et domo regis Juda. Audite verbum, Domini domus David.*

CAPUT XXII.

Vers. 4. ejus: *David*. — 5. solitudinem: *solitudine*. — 6. urbes inhabitabiles: *urbis inhabitabilis*. — 7. electas cedros tuas: *electam cedrum tuam*. — 10. egreditur quia: *egreditur et quia*. — 11. regem: *regis*. — 13. opprimet: *opprimit*. — *Ibid.* reddet ei: *reddit ei*. — 18. soror: *frater*. — 23. Quæ: *Qui*. — 27. revertantur illuc: *non: revertantur; illuc non*. — 28. terram: *terra*.

CAPUT XXIII.

Vers. 2. Ideo: *Idcirco*. — *Ibid.* gregem meum, et ejecistis eos: *populum meum ejecistis, et*. — 5. veniunt: *venient*. — 8. adduxit: *reduxit*. — *Ibid.* ejecerant: *ejecerat*. — 9. AD PROPHETAS. (*Titulus est, ac rubrica scriptus.*) — 10. arefacta: *arefacti*. — 15. et prophetabant: *prophetabant*. — 14. adulterantium: *adulterium*. — *Ibid.* omnes ut Sodoma: *omnes Sodoma*. — 17. omni: *omnis*. — 19. egrediatur: *egreditur*. — 27. narrat: *narrant*. — 35. proximum et: *proximum suum et*. — *Ibid.* Et quid locutus est Dominus: *Et quid locutus est*.

CAPUT XXIV.

Vers. 3. dixi, ficus: *dixi ficus, ficus*. — 9. et in parabolam, et in proverbium: (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* in universis locis ad quæ: *omnibus locis ad quos*.

CAPUT XXV.

Vers. 1. Judæ, in anno: *Judæ dicens in anno*. — 2. Quod: *quæ*. — 3. Juda: *Judæ*. — *Ibid.* iste tertius et vicesimus annus: (*Non habentur in cod.*) — 9. et Nabuchodonosor: *et ad Nabuchodonosor*. — *Ibid.* illius: *ejus*. — 10. lumen: *vocem*. — 11. hæc: *ejus*. — 20. Ascalonis: *Ascaloni*. — *Ibid.* Accaron: *Accaroni*. — *Ibid.* Azoti: *Azotis*. — 21. et Idumææ: *Idumææ*. — *Ibid.* et filius: *filiis*. — 22. terræ insularum qui sunt trans mare. (*vers.* 23) *Et Dedan, et Thema: terræ quæ sunt trans mare insularum. Et Dedan, et Theman.* — 26. cunctis quoque: *et cunctis*. — 28. exercituum, bibentes. 29. — incipiam: *incipio*. — *Ibid.* et immunes: *immunes*. — 30. calcantium: *cantantium*. — *Ibid.* terræ: *terre dicit Dominus*. — 31. tradi: *tradet*. — 38. quia: (*Deest.*)

CAPUT XXVI.

Vers. 4. ut: *et*. — 8. præceperat: *præcepit*. — 9. domo: *domum*. — 10. Juda verba: *Juda omnia verba*. — *Ibid.* in domum: *domum*. — 18. Morasthi: *Morasthim*. — *Ibid.* Juda: *Judæ*. — 19. fuerat: *erat*. — *Ibid.* nos facimus: *non faciemus*. — 24. Abicam:

Ahiam. — *Ibid.* in manus: *in manu*. — *Ibid.* et interticerent: *ut occiderent*.

CAPUT XXVII.

Vers. 5. et ad regem: *et regem*. — 5. homines: *hominem*. — 7. et filii ejus: *et filios ejus*. — *Ibid.* et filio filii: *et filios filii*. — 15. et fame: *fame*. — 18. domo Domini: *domum Domini*. — *Ibid.* domo regis: *domum regis*. — 19. reliqua: *reliquias*. — 22. ad diem: *in diem*.

CAPUT XXVIII.

Vers. 2. regis: (*Deest in cod.*) — 3. referri: *deferri*. — *Ibid.* domus: (*Non habetur in cod.*) — 5. stabat: *stant*. — 6. referantur: *revertantur*. — 8. ante: (*Non habetur in cod.*) — 14. et bestias: *bestias*. — 16. ego: (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* locutus es: *locutus es mendacium*.

CAPUT XXIX.

Vers. 1. propheta de Jerusalem: *propheta a Jerusalem*. — 5. Elasa: *Elasam*. — *Ibid.* Gamaria: *Gamariaz*. — 6. et date: *date*. — 10. Cum coperint: *Cumque coperint*. — 11. quas ego cogito: *quas cogito*. — *Ibid.* finem: *fidem*. — 12. ibitis: *timebitis*. — *Ibid.* ego: (*Deest in cod.*) — 14. de loco ad quem: *ad locum a quo*. — 17. Hæc dicit Dominus exercituum: (*Non habetur in cod.*) — 18. et in fame: *et fame*. — *Ibid.* eieci: *ejicio*. — 21. Achab filium Coliaz: *Achab filium Caliaz*. — *Ibid.* Maasiaz: *Amasiaz*. — 22. Judæ: *Juda*. — *Ibid.* Achab: *Ahab*. — 25. Maasiaz: *Amasiaz*. — 26. Joiade: *Joade*. — 28. fructus: *fructum*. — 30. Jeremiam, dicens: *Jeremiam prophetam, dicens*.

CAPUT XXX.

Vers. 4. et ad Judam: *et Judam*. — 6. parturientis: *parientis*. — 7. ex ipsa: *ex ipso*. — 8. dominabuntur: *dominabitur*. — 10. non: *ne*. — *Ibid.* bonis et: (*Desunt in cod.*) — 14. teque non querent: *te non querunt*. — 15. propter: (*Deest in cod.*) — 19. ludentium: *laudantium*. — *Ibid.* minuentur: *imminuentur*.

CAPUT XXXI.

Vers. 3. Et in: *Et ait in* (*Additur in cod. ait.*) — 4. ludentium: *psalientium*. — 9. misericordia reducam: *precibus deducam*. — 10. custodiet: *custodivit*. — 14. animam: *animas*. — 18. transmigrantem: *transmigrationem*. — *Ibid.* convertat: *quia tu, Domine: revertat; quia tu Dominus*. — 20. conturbata: *turbata*. — 21. rectam: *directam*. — 24. minantes greges: *mirantes oves gregis*. — 27. hominum: *hominis*. — 32. educerem: *ducerem*. — 34. peccati eorum non memorabor: *peccatum eorum non ero memor*. — 35. sonant: *resonant*. — 39. norma: *normam*. — 40. cineres: *cineris*.

CAPUT XXXII.

Vers. 1. decimus octavus: *octavus decimus*. — 2. obsidebat: *obsidebant*. 7. emas: *emas cum*. — 12. Neri filii Maasiaz: *Neriaz filii Amasiaz*. — *Ibid.* Hanameel patruelis: *Hanameel filii patruelis*. — 16. Neri: *Neriaz*. — 18. et potens: *potens*. — 19. cogitatu: *cogitatione*. — 20. hominibus: *omnibus*. — 25. obedierunt: *obaudierunt*. — 24. in manus: *in manu*. — 25. in manus: *in manu*. — 28. in manus: *in manu*. — *Ibid.* in manus: *in manu*. — *Ibid.* capient: *capiet*. — 29. Baal: *Baali*. — 52. eorum: (*Deest in cod.*) — 34. polluerent: *polluerunt*. — 35. Baal: *Baali*. — 37. eos: *populum meum*. — 40. corde eorum, ut non recedat a me. (*vers.* 44.) *Et letabor super eis: corda eorum ut timeant me. Et lætificabor super eos*. — 43. in manus: *in manu*.

CAPUT XXXIII.

Vers. 2. qui facturus est: *quæ futurus est Dominus*. — 4. Dominus Deus: *Dominus exercituum Deus*. — *Ibid.* et ad gladium: *et gladium*. — 5. quos: *quas*. 6. eis: *ei*. — *Ibid.* veritatis: *charitatis*. — 7. Juda:

Judæ. — 10. nec : *et.* — 14. venient : *veniunt.* — 16. A vocabunt : *vocabit.* — 20. non sit : *non sint.* — 22. enumerari : *numerari.* — *Ibid.* non : (*Additur in cod.*)

CAPUT XXXIV.

Vers. 2. Dominus : *Dominus Israel.* — *Ibid.* in manus : *in manu.* — 4. Sedecia : *Sedecias.* — 9. Judæo et fratre : *Hebræo et in fratre* — 10. dominarentur eis : *dominarentur in eis.* — 11. servos et : *servos suos et.* — *Ibid.* et famulas : *et in famulas.* — 14. fratrem suum Hebræum : *fratrem suum liberum Hebræum.* — *Ibid.* serviet : *serviat.* — 17. vobis : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* ad pestem et ad famem : *et pestem, et famem.* — 20. bis in manus : — 21. bis in manus : *in manu.* — *Ibid.* animas : *animam.* *Ibid.* in manus : *in manu.*

CAPUT XXXV.

Vers. 4. Hanan filii Jegedeliæ : *Enan filii Hileliæ.* — 8. ergo : *enim.* — 9. domos : *domum.* — 10. fuimus : *fecimus.* — 17. adducam : *adduco.* — *Ibid.* ad illos : *ad eos.*

CAPUT XXXVI.

Vers. 4. et : (*Deest in cod.*) — 7. indignatio est, quam : *indignatio quam.* — 9. autem : (*Non est in cod.*) — 10. Sapham : *Sabam.* — 12. et ecce : *ecce.* — *Ibid.* et Dalaias : *et Delatas.* — *Ibid.* Elnathan : *Alnathan.* — 14. Selmie : *Semelæ.* — 18. eis : (*Deest in cod.*) — 21. circ. regem : *juxta regem.* — 26. Jeremiel filio Amelech : *Iheramael et Selmie filio Amolec.* — 27. prophetam : (*Deest in cod.*)

CAPUT XXXVII.

Vers. 1. regem : *rex.* — 3. nobis Dominum : *nobis ad Dominum.* 4. de Ægypto : *Ægyptum.* — 6. in terram : *ad terram.* — 7. succedent cam igni : *succedent igni.* — 10. Chaldæorum ab Jerusalem propter exercitum Pharaonis. (*vers.* 11) Egressus est Jeremias de : (*Habentur in margine, abrado uno aut altero verbo de veteri lectione.*) — 15. ergastulum : *ergastula.* — 16. Sedecias rex : *rex Sedecias.*

CAPUT XXXVIII.

Vers. 1. Sapharias : *Saphatias.* — 2. vivens : *vi-*
vet. — 3. tradendo : *tradens.* — 4. homo iste non : *homo hic non.* — *Ibid.* populo huic : *populo hujus.* — 6. Melchiz : *Elicæ.* — *Ibid.* funibus in lacu in quo non : *in funibus et in lacu non :* (*Duo hæc verba lacu non perscribuntur litteris recentioribus, erasa veteri lectione.*) — 11. ergo : *itaque.* — *Ibid.* quæ : *qui.* — *Ibid.* antiqua quæ : *antiqua quæque.* — 16. in manus : *in manu.* — 18. Babylonis, tradetur : *Babylonis vivet anima tua.* (*Hæc verba erasa sunt ex contextu, sed ita ut legi possint ; quis autem ea abstulerit scriptor, an ille, qui pleraque in hoc contextu mutavit et correxit, incertum est.*) — 22. in domo : *in domibus.* — *Ibid.* viri : *fili.* — 25. nos : *nobis.* — *Ibid.* est : *sit.*

CAPUT XXXIX.

Vers. 1. ejus : (*Deest in cod.*) — 6. ejus : *ejus quæ est in terra Emath.* — 9. qui : *quæ.* — 10. eis : *illis.* — 11. Jeremia Nabuzardan : *Jeremia propheta Nabuzardan.* — *Ibid.* militum : *militiæ.* 12. facias ei : *facies ei.* — 13. Nabusezbaz : *Nebu et Sesban.* — 15. dicens : (*Deest in cod.*)

CAPUT XL.

Vers. 2. hoc : (*Non habetur in cod.*) — 4. tuo est quod elegeris : *tuo quo elegeris.* — 6. in terra : *in terra Judæa.* — 7. Cumque : *Cum ergo.* — 8. Nathanix : *Mathanix.* — *Ibid.* Thanehumeth : *Thenoe-meth.* — 14. quod : *quia.*

CAPUT XLI.

Vers. 2. qui : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* erant. : (*Non est in cod.*) — 4. Occiderat : *occiderunt.* — 5. et munera : *munera.* — *Ibid.* in manu : *in manibus.* — 6. ergo : *autem.* 7. ipsi : *ipse.* — 8. reperti sunt :

inventi sunt. — *Ibid.* Ismahel : *Ismaelem.* — 10. duxit : *deduxit.* — 15. octo : *octuaginta.*

CAPUT XLII.

Vers. 1. principes bellatorum : *principes Juda bel-latorum.* — *Ibid.* Osaia : *Josia.* — *Ibid.* ad ma-gnum : *ad maximum.* — 3. et annuntiet : *ut annun-tiet.* — 4. ad Dominum : *Dominum.* — 8. ad ma-gnum : *ad maximum.* — 12. misericordias : *miseri-cordiam.* — *Ibid.* in terra vestra : *in terram vestram.* — 14. pergemus : *fugiemus.* — 15. Juda : *Judæ.* — *Ibid.* ibi : (*Non est in cod.*) — 16. gladius : *gladium.* — 17. effugiet : *effugiet.* — 19. vos : *robus.* — 20. nostrum : *vestrum.* — 21. vestri : *nostri.* — 22. et fame : *fame.*

CAPUT XLIII.

Vers. 1. eum : *illum.* — 2. Josia. — *Ibid.* Dominus Deus noster : *Dominus noster.* — *Ibid.* illic : *illuc.* — 3. ut interficiat nos et traduci faciat : *et inter-ficiant nos et traduci faciant.* 5. ut habitaret in terra Juda : (*Desunt in cod.*) — 6. et mulieres : *mulieres.* — *Ibid.* et Baruch : *ad Baruch.* — 7. Taphnis : *Taphnas.* — 11. mortem, in moriem : *morte, in morte.* — *Ibid.* captivitatem, in captivitatem : *captivitate in captivitate.* — *Ibid.* in gladium in gladium : *in gladio in gladio.* — 12. illos : *eos.*

CAPUT XLIV.

Vers. 1. habitabant : *habitant.* — *Ibid.* Magdalo : *Magdolo.* — 4. hujuscemodi : *hujus.* 7. parvulus . et parvulus . — *Ibid.* lactens : *lactans.* — *Ibid.* nec : *ne.* — 10. Non : *Et non.* — *Ibid.* meis : *ejus.* — 11. in vobis : *robus.* — 12. et consumentur : *consumentur.* — 13. et fame et peste : *et in fame et in peste.* — 14. in terra Ægypti : *et revertantur :* (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* in terram : *in terra.* — 16. Domini non : *Domini nostri non.* — 17. egredietur : *egredietur.* — 18. tempore : (*Non est in cod.*) — 19. libandum ei libamina? : *libandum illi?*

CAPUT XLVI.

Vers. 2. Judas : *Judæ.* — 4. equites : *equos.* — 8. habitatores : *habitatoreum.* — 10. Domini Dei exercituum : *Domini exercituum.* — 12. et ambo : *ambo.* — 14. in Magdalo : *Magdalo.* — *Ibid.* sta et prepara te : *state et prepara te.* — 17. Pharaonis : *Pharao.* — 19. et inhabitabilis erit : *inhabitabilis.* — 24 et 26. in manu : *in manu.* — *Ibid.* Babylonis : *Babytoniæ.* — *Ibid.* in manu : *in manu.* — 27. requiescet : *quiescet.*

CAPUT XLVII.

Vers. 4. reliquis : *reliquis.* — *Ibid.* Dominus : *Deus.* — 5. reliquæ vallis : *reliquæ valles.* — 6. quiesces? : *quiescis?* — 7. et adversum maritimas ejus regiones, ibique condixerit illi? : *et adversum mariti-mas ejus regiones ibique condixerat ei.* (*Hæc ita nunc sunt scripta partim litteris recentioribus, partim vetustis ; abradis de lectione antiqua in principio duobus aut tribus verbis.*)

CAPUT XLVIII.

Vers. 1. Nabu : *Nabu.* — 10. fraudulenter : *desi-diose.* — 12. lagunculæ : *laguenas.* — 17. virga fortis : *virga ejus.* — 19. et ei : *et eum.* — 21. Jasa : *Jaesa.* — 24. prope sunt : *quæ prope est.* — 27. ergo. enim. — *Ibid.* illum : (*Deest in cod.*) — 31. clamabo, ad : *clamabo, et ad.* — 32. Sabama : *Sobema.* — 34. Jasa : *Jesa.* — *Ibid.* consternantem : *consternantem.* *Ibid.* Nenrim : *Nanrim.* — 38. super : *et super.* (*Post vers. 47 habentur hæc ;*) Hucusque judicia Moab : (*Et in cod. habentur :*) *Hucusque judicium Moab.*

CAPUT XLIX.

Vers. 1. AD FILIOS AMMON : (*Titulus est rubrica scriptus.*) — *Ibid.* non filii : *fili non.* — *Ibid.* hære-ditate : *hereditatem.* — 3. Deus : (*Non est in cod.*) — 7. AD IDUMÆAM : (*Titulus est rubrica scriptus.*) — 17. crit Idumæa : *crit in Idumæa.* — *Ibid.* etsibabit : *sibilabit.*

— 19. ascendet : *ascendit*. — 22. et avolabit : *et volabit*. — 25. AD DAMASCUM : (*Titulus est rubrica scriptus*). — *Ibid.* Emath : *Themath*. — *Ibid.* præ solitudine : *solicitudine*. — *Ibid.* potuit : *potuerunt*. — 24. est : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* in fugam : *in fuga*. — *Ibid.* angustia : *angustiae*. — 28. AD CEDAR ET AD REGNA ASOR quæ percussit Nabucodonosor rex Babylonis : (*Titulus etiam est, et deest Nabucodonosor*). — 30. abite : *habitate*. — 31. nec : *none*. — 32. comam : *coma*. — 34. QUOD FACTUM EST VERBUM DOMINI AD JEREMIAM PROPHETAM ADVERSUS ÆLAM IN PRINCIPIO REGNI SEDECIE, REGIS JUDA, DICENS : (*Titulus etiam est*). — 37. mittam : *emittam*.

CAPUT L.

Vers. 2. Merodach : *Marodach*. — 3. solitudinem : *solitudine*. — 11. mugistis : *mugitis*. — 13. transibit : *transit*. — 19. Carmelus : *Carmelum*. — 23. contritus malleus : *contritus est malleus*. — *Ibid.* versa : *conversa*. — 29. illi : *ei*. — 35. et ad habitatores : *et habitatores*. — 38. erit : (*Deest in cod.*) — 39. inhabitabitur : *habitabitur*. — *Ibid.* in sempiternum : *ad sempiternum*. — *Ibid.* extruetur : *instruetur*. — 40. et non : *nec*. — 42. Babylon : *Babylonis*. — 43. Audivit rex Babylonis : (*Adduntur in cod.*) — 44. quis est enim : *quis enim*.

CAPUT LI.

Vers. 2. In die : *in diem*. — 3. tendit : *tendat*. — *Ibid.* ascendat : *ascendet*. — 5. et Juda a Deo suo Domino : *a Deo suo et Juda Domino*. — 6. ultionis est : *ultionis ejus est*. — 9. eamus : *eat*. — 11. ejus est ut : *ejus ut*. — 15. et præparavit : *præparavit*.

A 16. ventum : *ventos*. — 17. Scientia : *Scientia sua*. — *Ibid.* in sculptili : *sculptili*. — *Ibid.* mendax est conflatio : *mendax conflatio*. — 19. hæreditatis ejus Dominus exercituum : (*Adduntur in cod.*) — 22. puerum : *parvulum*. — 23. in montem : *in monte*. — 27. buccina : *buccinam*. — *Ibid.* contra : *super*. — 29. conturbabitur quia evigilabit : *turbabitur terra, et turbabitur; quia evigilavit*. — 42. Babylonem : *Babylon*. — 46. et iniquitas : *iniquitas*. — 47. veniunt : *venient*. — 48. ait Dominus : (*Desunt in cod.*) — 56. est super Babylonem : *est Babylon*. — *Ibid.* et apprehensi : *apprehensi*. — 57. Et inebriabo : *Inebriabo*. — *Ibid.* et duces : *duces*. — 58. latissimum suffossione suffodietur : *beatissimum suffossione fodietur*. — *Ibid.* in ignem : *in igne*.

CAPUT LII.

Vers. 1. erat : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* filia : *filia*. — 4. et ædificaverunt : *ædificaverunt*. — 6. famas civitatem : *famas in civitatem*. — 7. ejus : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* exieruntque : *et exierunt*. — 10. Juda : *Judæ*. — 12. nonus decimus : *decimus*. — 15. De pauperibus autem populi et de reliquo vulgo quod remanserat in civitate, et de perfugis qui transfugerant ad regem Babylonis, et cæteros de multitudine; transtulit Nabuzardan princeps militiæ : (*Desunt in cod.*) — 16. et agricolas : *et in agricolas*. — 18. mortariola : *mortaliola*. — 21. digitorum : *cubitorum*. — 22. malogranata super coronam in circuitu, omnia ærea. Similiter columnæ secundæ et malogranata, vers. 25. Et fuerunt : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* et omnia : *omnia*. — 25. unum : (*Deest in cod.*) — 26. duxit : *adduxit*. — 31. tricesimo septimo : *tricesimo et septimo*. — *Ibid.* Juda : *Judæ*. — 34. vitæ ejus : *vitæ suæ*.

THRENI,

ID EST

LAMENTATIONES JEREMIÆ,

Quæ Hebraice Ginoth inscribuntur.

(Titulus hic habetur in cod.)

Et factum est, postquam in captivatem redactus est Israel, et Jerusalem deserta est, sedit Jeremia propheta flens, et planxit lamentatione hac in Jerusalem, et amaro animo suspirans et ejulans dixit : (*Desunt in cod.*)

CAPUT I.

Vers. 3. Judas : *Juda*. — 5. in captivatem : *captivi*. — 6. Et egressus : *Egressus*. — 7. esset : *est*. — 10. in ecclesiam : *ecclesiam*. — 12. ut locutus : *sicut locutus*. — 14. in manum : *in manu*. — 15. virgini filia Judæ : *virginitati filia Judæ*. — 16. aquas : *aquam*. — 19. ipsi : *et ipsi*. — 20. Domine : (*Deest in cod.*) — 22. & vindemia : *et de vindemia*.

CAPUT II.

Vers. 1. caligine : *caliginem*. — *Ibid.* scabelli : *scabellum*. — 2. et deiecit : *dejecit*. — 3. furoris omne : *furoris sui omne*. — 6. et in opprobrium et in indignationem : *et opprobrio in indignatione*. — 7. in manus : *in manu*. — *Ibid.* in domo : *in domum*. — 8. luxitque : *luxit*. — 11. contritionem filia populi : *contritione populi*. — 15. est : (*Non habetur in cod.*) — 14. tui : (*Deest in cod.*) — 15. per : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* Hæc est : *Hæc est*. — 16. Et : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* expectabamus : *expectavimus*. — 19. ad eum : *ad Deum*. — *Ibid.* avorum : *tuorum*. — *Ibid.* in capite : *in captivitate*.

CAPUT III.

Vers. 2. In tenebras : *in tenebris*. — 11. in deser-

C tum : *in derisu*. — 15. inebriavit : *et inebriavit*. — 25. Novi : *Novæ*. — 26. Dei : *Domini*. — 56. perverteret hominem : *perverserit homines*. — 58. nec mala nec bona : *mala pro bonis*. — 46. inimici : *inimici nostri*. — 55. lacu novissimo : *lacis novissimis*. — 57. quando : *qua*. — 59. illorum : (*Deest in cod.*) — 64. juxta opera : *juxta omnia opera*.

CAPUT IV.

Vers. 1. platearum ? : *platearum? Quomodo obtexit caligine in furore*. — 6. effecta : *facta*. — *Ibid.* filia : (*Additur in cod.*) — 13. Propter peccata : *Pro peccato*. — *Ibid.* et iniquitates : *iniquitate*. — 16. miserti : *niserati*. — 18. nostrarum : (*Deest in cod.*) — 19. nobis : (*Deest in cod.*) — 21. quæ : *qui*. — *Ibid.* Nus : (*Non habetur in cod.*) — 22. discooperuit : *discooperiet*.

ORATIO JEREMIÆ. (*Hic titulus non habetur in cod.*)

CAPUT V.

D Vers. 8. redimeret de : *redimeret nos de*. — 18. in eo : *in eum*.

PROPHETIA BARUCH.

Præfatio in librum Baruch prophetae : (*Non est in cod.*) (*Baruch non habetur in exemplari Goth., quia est secundum translationem divi Hieronymi ex Hebræo, qui in præfatione in Jeremiam dicit, se omisisse Baruch.*)

PROPHEZIA EZECHIELIS.

Hieronymi in Ezechielem præfatio: (*Habetur A in cod.*)

CAPUT I.

Vers. 1. Quarto in quinta: *quarto mense in quinta.* — 5. ejus: *eorum.* — 9. pennæ: *pinnæ.* — 10. desuper: (*Deest.*) — 11. bis. pennæ: *pinnæ.* — 12. eorum: (*Non est.*) — 14. similitudinem: *similitudine.* — 19. simul: *pariter.* — 22. capita: *caput.* — 23. pennæ: *pinnæ.* — 24. multarum, quasi: *multarum, et quasi.* — *Ibid.* pennæ eorum: *pinnæ earum.* — 27. et desuper: *desuper.* — 28. aspectum: *aspectus.*

CAPUT II.

Vers. 10. scriptæ: *scripta.* — *Ibid.* et carmen: *carmen.*

CAPUT III.

Vers. 7. nolunt: *nolet.* — 15. ad Acervum: *Acervum.* — 17. domui: *domus.* — 19. tu autem: *tu vero.* — 20. fuerit, et: (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* quia non annuntiasti ei, in peccato suo morietur: (*Adduntur in cod.*) — 26. adhærere: *adhærescere.* — 27. Deus: (*Non est in cod.*) — *Ibid.* domus exasperans est: *domus mea exasperans est.*

CAPUT IV.

Vers. 2. Et ordinabis adversus eam obsidionem: (*Adduntur in cod.*) — 3. eam murum: *eam in murum.* — *Ibid.* Domui: *domus.* — 4. iniquitatem: *iniquitates.* — 15. Dominus: *Dominus ad me.* — 14. ingressa in os: *ingressa os.* — 16. ego: (*Deest in cod.*) — 17. in: (*Deest in cod.*)

CAPUT V.

Vers. 1. et assumes: *assumes.* — 2. assumes: *assumens.* — 4. et ex eo: *ex eo.* — 7. sunt, et in præceptis: *sunt, in præceptis.* — *Ibid.* non estis: *estis.* — 9. quod: *quæ.* — 13. scient: *scietis.* — 16. mittam: *emittam.* — *Ibid.* in vobis: *vobis.*

CAPUT VI.

Vers. 4. et confringentur simulacra vestra: (*Adduntur in cod.*) — 7. sum: (*Non habetur in cod.*) — 11. Deus: (*Non est in cod.*) — *Ibid.* manum tuam: *manu tua.* — *Ibid.* et peste: *peste.* — 13. excelso, et in: *excelso, in.*

CAPUT VII.

Vers. 3. immittam: *emittam.* — 6. venit: (*Deest in cod.*) — 7. contritio: *contractio.* — 9. imponam: *ponam.* — *Ibid.* sum: (*Non est in cod.*) — 10. contritio: *contractio.* — 13. regredietur: *egredietur.* — 15. foris; et: *furoris ejus;* et: — 19. die furoris: *die iræ furoris.* — 20. mōniliū: *manitium.* — *Ibid.* superbiam: *superbia.* — 21. et contaminabunt illud. (vers. 22) Et avertam faciem meam ab eis, et violabunt arcanum meum; et introibunt in illud emissarii: (*Adduntur litteris vetustis.*) — 23. plena iniquitate: *plena est iniquitate.* — 27. princeps induetur: *principes induentur.*

CAPUT VIII.

Vers. 5. Et levavi oculos meos ad viam Aquilonis: (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* idolum: *idoli.* — 12. domus: (*Non est in cod.*) — 14. ibi: (*Non habetur.*) — 16. et adorabant: *adorabant.* — 17. vidisti: *vides.* — 18. Ergo et ego: *Ergo ego.* — *Ibid.* ad: (*Deest in codice.*)

CAPUT IX.

Vers. 2. erat: (*Non habetur in cod.*) — 6. parvulus: *parvulum.* — *Ibid.* ne: *non.*

CAPUT X.

Vers. 2. Cherubim: *Cherub.* — 3. stabant: *stabat.* — 7. qui erat: (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* in manus: *in manu.* — 8. pennas: *pinnas.* — 11. et non: *non.*

— 12. pennæ: *pinnæ.* — 14. et facies: *facies.* — *Ibid.* et in tertio: *et tertio.* — 16. ibant: *ibat.* — *Ibid.* ea: *eam.* — *Ibid.* elevarent: *elevaret.* — *Ibid.* sed et ipsæ: *sed ipsæ.* — 19. a terra: *e terra.* — *Ibid.* ea: *eum.* — 21. Quatuor vultus: *Quatuor per quatuor vultus.* — 22. ingredi: *ingrediebantur.*

CAPUT XI.

Vers. 1. ad: (*Non habetur in cod.*) — 9. manum: *manu.* — 15. possessionem: *possessione.* — 17. et: (*Non est in cod.*) — 24. adduxitque: *et adduxit.* — *Ibid.* in Spiritu: *Spiritu.*

CAPUT XII.

Vers. 4. transmigrantis: *transmigrationis.* — 5. perfode: *perfodi.* — 7. mihi: *mihi Dominus.* — *Ibid.* manu; et in: *manu; in.* — 8. mane: (*Deest in cod.*) — 11. Ego portentum vestrum: *ergo, portentum sum.* — 12. oculo: (*Deest in cod.*) — 13. rete meum super eum: *murum meum super illum.* — *Ibid.* Babylonem: *Babylone.* — 13. Deus: (*Non est in cod.*) — *Ibid.* dicitur in: *dicitur ultra in.* — 25. loquar; et quodcunque: *loquar; quodcunque.*

CAPUT XIII.

Vers. 12. linistis?: — *delinistis?* — 14. sum: (*Deest in cod.*) — 15. pariete: *parietem.* — *Ibid.* sunt qui liniunt: *est qui linivit.* — 19. pusillum: *pugillum.*

CAPUT XIV.

Vers. 11. sint: *sit.* — *Ibid.* eis: *ei.* — 16. si: *qui.* — *Ibid.* Deus: (*Non est in cod.*) — 19. sanguine: *sanguinem.* — 21. quod et si: *quod si et.* — *Ibid.* immisero: *miserō.*

CAPUT XV.

Vers. 2. de ligno: *ligni.* — 3. in eo: *de eo.* — 6. tradam: *tradidi.*

CAPUT XVI.

Vers. 3. Chanaan: *Chananea.* — 4. et aqua: *et in aqua.* — 5. misertus: *miseratus.* — 6. Vive: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* in quam: (*Additur in.*) — *Ibid.* vive: *vibe.* (*Ita scriptum reperitur.*) — 7. germen: *semen.* — *Ibid.* ingressa: *incrassa:* (*Forte incrassata.*) — 9. emundavi: *mundavi.* — 10. hyacintho: *hyacinthino.* — 13. polymito: *polymato.* — 14. gentes: *gentiles.* — 16. tuis: *meis.* — 17. atque: *et.* — 18. operuisti illas: *vestisti eis.* — *Ibid.* et thymiama: *thymiana.* — 20. generasti: *generas.* — 21. immolasti: *immolantis.* — 22. fornicationes non: *fornicationes tuas non.* — *Ibid.* conculcata: *et conculcata.* — 27. justificationem tuam: *ius tuum.* — *Ibid.* in animas: *in manu.* — 30. hæc: (*Deest in cod.*) — 33. dona: (*Non habetur in cod.*) — 38. te iudicis: *te in iudiciis.* — *Ibid.* in sanguinem: *in sanguine.* — 41. oculis: *conspexit.* — 45. tuarum es tu: *tuarum tu.* — 46. filix ejus quæ habitat: *filia ejus quæ habitat.* — 53. Sodomorum cum filiabus suis, et conversio: (*Adduntur in cod.*) — 55. revertimini: *revertimini.*

CAPUT XVII.

Vers. 4. avulsit: *avellit.* — 8. ut: *et.* — 20. in sagena: *sagena.* — 21. agmine suo: *agmine.* — 23. et universum: *universum.*

CAPUT XVIII.

Vers. 8. et iudicium: *iudicium.* — 10. genuerit: *generaverit.* — 19. patris?: *patris sui?.* — 20. morietur: *punitur.* — 30. unumquemque juxta: *unumquemque vestrum juxta.*

CAPUT XIX.

Vers. 2. enutrivit: *nutrivit.* — 6. et didicit: *di-*

dicit. — *Ibid.* homines : *hominem*. — 10. est : (*Non habetur in cod.*) — 11. palmitum : (*Ita habet contextus ; sed in margine , manu ejusdem scriptoris , frondium scribitur.*)

CAPUT XX.

Vers. 4 quinto, in decima : *quinto mense in decima*. — 5. Nunquid : *Nun.* — *Ibid.* me : (*Additur in cod.*) — 5. manum meam pro eis, dicens ego Dominus Deus vester. (*vers.* 6.) in die illa levavi : (*Adduntur in cod.*) — 10. eduxi eos in : *eduxi in*. — 11. faciens homo vivet : *faciet homo, et vivat*. — 12. essent : *esset*. — 18. nec in idolis : *nec idolis*. — 20. sint : *sit*. — 21. filii, in, etc. : *fili Israel, in, etc.* — 25. eos : *eis*. — 25. Ergo et ego : *Ergo ego*. — 28. ibi sibi. — 29. Quid : *quod*. — 32. et lapides : *lapides*. — 36. Dominus : *Dominus Deus*. — 37. fœderis : *ferreis*. — 38. eos : *ros*. — *Ibid.* et in terram : *et terram*. — *Ibid.* et scietis : *ut scietis*. — 39. ambulante et servite : *ne ambuletis, et ne serviatis*. — 45. Et recordabimini ibi viarum : *Ut recordabimini viarum*. — 44. meum, et non : *meum, non*.

CAPUT XXI.

Vers. 10. mei succidisti : *mei, dicit Dominus Deus, succidisti*. — 13. amici ad : *amici ad ad*.

CAPUT XXII.

Vers. 2. nonne : *num.* — *Ibid.* non ne : *num.* — 12. meique : *mei quoque*. — 18. et ferrum : *ferrum*. — 25. rapiesque prædam, animas : *capiensque prædam, animam*. — *Ibid.* ejus : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* multiplicaverunt in : *multiplicaverunt. In, etc.* — 26. illius. Sacerdotes : *illius sacerdotes*. — 27. et ad perdendas : *et perdendas*.

CAPUT XXIII.

Vers. 4 minor : (*Deest in cod.*) — 5. Oolla : (*Additur in cod.*) — 7. eos electos : *eos et electos*. — *Ibid.* insanivit : *saniuit*. — 20. et sicut : *sicut*. — 21. contractæ sunt mammæ : *contractæ mammæ*. — 24. te iudicis : *te in iudicis*. — 27. tuam : (*Deest in cod.*) — 30. earum : *eorum*. — 35. bis. calice : *calicem*. (*Calicem lectio est recens ; vetus autem ut excusa habet.*) — 34. epotabis : *potabis. Ibid.* hubera : *et hubera*. — 59. hæc : *hoc*. — 43. fornicatione sua : *fornicationibus suis*.

CAPUT XXIV.

Vers. 1. in mense : *mense*. — *Ibid.* die : (*Deest in cod.*) — 5. et loqueris : *loqueris*. — 8. Ut super inducerem : *Et super ducerem*. — 14. iudicabo : *iudicavi*. — 21. filiæ vestræ quas : *filiæ quas*.

CAPUT XXV.

Vers. 1. factus est sermo : *factum est verbum*. — 6. plausisti manu, et percussisti : *plausistis manu et percussistis*. — 7. tradam te in, etc. : *tradam in, etc.* — *Ibid.* perdam de : *perdam te de*. — *Ibid.* scietis : *scies*. — 9. Beth-iesimoth : *Beth-simoth*. — *Ibid.* Beel-elineon, et Cariathaim : *Beel-melon et Cariathairim*. — 15. vindictam : *in vindictam*.

CAPUT XXVI.

Vers. 7. ad Tyrum : *Tyrum*. — 9. vineas : *lineas*. — 10. cum egressus fuerit : *dum ingressus fueris*. — 17. a-sumentes : *sumentes*. — *Ibid.* cum habitatoribus : *cum habitatoribus : (Additur cum.)*

CAPUT XXVII.

Vers. 6. tuos ; et transira : *tuos ; transtra*. — 8. Aradii : *Arabii*. — 9. Giblii : *Biblit*. — *Ibid.* ministerium variæ supellectilis tuæ : *ministerium ; variæ supellectiles tuæ*. — *Ibid.* in populo negotiationis tuæ : *in populo, negotiationes tuæ*. — 10. exercitu tuo viri : *exercitu tuo filii Aradii cum exercitu viri*. — 15. institores : *institores*. — 14. Thogorma : *Thogomorra*. — 15. Dedan : *Dadan*. — 16. chodehod : *cocco*. — 17. institores : *institores*. — 19. Mosel :

A Mozem. — 20. Dedan institores : *Dadan institores*. — 23. et Chelma : *Chelma*.

CAPUT XXVIII.

Vers. 3. omne : *et omne*. — 13. smaragdus ; aurum : *smaragdus, crisopassus, hyacinthus, et amethystus ; aurum*. — 16. monte Dei : *monte sancto Dei*. — 18. et iniquitate : *et in iniquitate*. — 26. et plantabunt : *plantabuntque*.

CAPUT XXIX.

Vers. 1. decimo mense : *in decimo mense*. — *Ibid.* die : (*Deest in cod.*) — 5. et dices : *ad eos dices*. — 9. pro eo : *eo*. — *Ibid.* dixeris : *dixerit*. — 10. Syenes : *Syges*. — 12. terrarum : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* et erunt : *erunt*. — 16. domui : *domus*. — 17. et septimo : *septimo*. — 20. operi quo : *operi quo quo*.

CAPUT XXX.

Vers. 8. Ægypto : *Ægyptum*. — 11. interfectis. (*vers.* 12.) Et faciam alveos fluminum aridos, et tradam terram : (*Adduntur litteris vetustis.*) — *Ibid.* bis in manus : *in manu*. — 15. non erit amplius, et dabo terrorem in terra Ægypti : (*Adduntur litteris vetustis.*) — 14. Alexandria : *Alexandriam*. — 17. Pubasti : *Bubasti*. — 20. mense : (*Non habetur in cod.*)

CAPUT XXXI.

Vers. 1. in anno undecimo : *in undecimo anno*. — *Ibid.* mense : (*Deest in cod.*) — 3. et frondibus : *frondis*. — 8. illo : (*Non est in cod.*) — 10. sublimatus : *sublimatum*. — 11. in manus : *in manu*. — 12. succident : *succident*. — 14. nemorosa atque frondosa : *nemorosum atque frondosum*. — *Ibid.* sublimitate sua : *sublimitate eorum*. — 17. eo descendit : *ea descenderunt*. — 18. cum eis : *cum his*.

CAPUT XXXII.

Vers. 2. earum : *eorum*. — 3. multitudine : *multitudines*. — *Ibid.* multorum : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* extraham : (*Ita habebat lectio vetus ; sed modo, ea erasa, extraham superscribitur.*) — 4. abjiciam : *projiciam*. — 6. fetore : (*Ita habetur in contextu ; in margine autem manu ejusdem scriptoris pedore scribitur.*) — 9. multorum : (*Non habetur in cod.*) — 20. omnes populos : *omnem populum*. — 25. novissimis lacis : *novissimum laci*. — 24. incircumcisi : (*Adduntur litteris vetustis elementa adina ; primis enim curis legebatur incisi.*) — 25. posuerunt cubile ejus in universis populis ejus : in circuitu ejus sepulchrum illius. Omnes hi incircumcisi, interfectique gladio : dederunt enim terrorem suum in terra viventium et portaverunt ignominiam suam cum his qui descendunt in lacum, in medio intersectorum : (*Adduntur litteris vetustis.*) — 29. et omnes : *omnes*. — 32. dedit terrorem suum : *dedit terrorem meum*.

CAPUT XXXIII.

Vers. 5. autem se custodierit : *autem custodierit*. — 6. captus : *mortuus*. — 9. non : *et non*. — *Ibid.* ipse in : *ipse enim in*. — 11. convertatur : *revertatur*. — 15. quod vita vivet : *quod vivat*. — 14. si autem : *si autem*. — 15. et pignus : *pignus*. — 21. in decimo mense : *in duodecimo mense*. — 24. sumus : (*Deest in cod.*) — 25. funditis : *fundistis*. — 28. et in desertum : *et desertum*. — 29. cum : *dum*. — *Ibid.* eorum : (*Deest in cod.*) — 31. veniunt : *venient*. — *Ibid.* si : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* et audiunt : *audiunt*. — 32. es : (*Ita habet lectio vetus ; inter lineas vero additur t, ut legatur est.*) — *Ibid.* et audiunt : *et audient*. — *Ibid.* faciunt : *facient*. — 34. fuerit : *fuerant*.

CAPUT XXXIV.

Vers. 4. contractum : *fractum*. — 8. pastores mei gregem : *pastores gregem*. — 10. non erit : *non erunt*. — 14. earum : *eorum*. — 16. erat : *fuerat*. — 17. arietum et hircorum : *arietum et hircum*. — 20. ad

vos : ad eos. — *Ibid.* ego : (*Deest in cod.*) — 24. A *Ibid.* et grossiora erant : erant et crassiora. — 26. eorum ; ego : eorum super eos ; ego. — 25. cum : latitudinemque : latitudinem.

CAPUT XLII.

Vers. 1. introduxit : eduxit. — 3. lapide : (*Ita est superscriptum, erasa veteri lectione.*) — 6. de mediis : de mediis ædificiis. — *Ibid.* a terra cubitis quinquaginta : (*Desunt in cod.*) — 10. in faciem ædificii separati, et erant ante ædificium : in facie ædificii separatam erant ante faciem. — 12. quæ via erat : quæ erat. — 14. reponent : ponent. — 17. Aquilonis : Aquilonem. — 20. est murum ejus undique per circuitum longitudinem quingentorum cubitorum, et latitudinem quingentorum cubitorum : est illud. Murum ejus undique per circuitum, longitudine cubitorum quingentorum.

CAPUT XXXV.

Vers. 6. Dominus : Dominus Deus. — 9. Deus : (*Non habetur in cod.*) — 10. erunt : sunt. — 13. derogastis : rogastis. — 15. dissipatus eris : dissipaberis.

CAPUT XXXVI.

Vers. 2. Eo : pro eo. — *Ibid.* sempiternæ : sempiternas. — 5. et conculcati : conculcati. — 4. Dei : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* desertis, et : et desertis. — 8. vestros germinetis : vestros extendite ut germinetis. — 10. civitates : civitates vestræ. — 12. eis in : (*Desunt in cod.*) — 17. et in studiis suis : (*Adiuntur in cod.*) — 18. suderunt : efuderunt. — 19. eorum : (*Non est in cod.*) — 20. Et ingressi : Ingressi. — 23. ait Dominus : (*Desunt in cod.*) — 30. fructum ligni, et gemina agri : fructum ligni et germina agri. — 33. inhabitari : habitare. — 35. minutæ : minutæ. — 36. dissipata : dissipatas. — *Ibid.* inculta : incultas. — *Ibid.* simi : sum. — 38. plenæ : plenæque.

CAPUT XXXVII.

Vers. 1. Domini : Dominus. — 14. Dominus : Dominus Deus. — *Ibid.* locutus sum et feci, ait Dominus Deus : (*Adiuntur in cod.*) — 16. unum : unum. — *Ibid.* sociorum : sociis. — *Ibid.* sociorumque ejus : sociorum ejus. — 17. in lignum : lignum. — 19. in lignum : lignum. — 22. in gentem : gentem. — 23. et cunctis : et in cunctis. — *Ibid.* emundabo : mundabo. — 26. eos : (*Non est in cod.*)

CAPUT XXXVIII.

Vers. 2. et terram : terram. — 7. præpara et instrue te, et omnem : præparare et instruere te, omnem. — 8. et congregata : congregata. — 11. hi : (*Non est in cod.*) — 12. et invadas : invadas. — 15. et auferas : auferas. — 16. ascendens : ascendens. — *Ibid.* eris : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* sciant : scient.

CAPUT XXXIX.

Vers. 2. ascendere te faciam : ascendere faciam. — 4. populi tui qui : populus qui. — 6. immittam : emittam. — *Ibid.* Dominus : Dominus Deus. — 9. comburent : comburentur. — 12. ut : et. — 17. carnem : carnes. — 22. ego Dominus : ego sum Dominus. — 28. congregaverim : congregavero.

CAPUT XL.

Vers. 1. quinto : et quinto. — 6. uno latitudinem : uno in latitudinem. — 7. thalamum uno : calanum unum. — *Ibid.* quinque cubitos : quinque in cubitos. — 16. et in vestibulis : et vestibulis. — 21. latitudinem : latitudo ejus. — 24. Eduxit : duxit. — 25. et latitudine viginti quinque cubitorum : (*Desunt in cod.*) — 30. longitudine : in longitudine. — 36. et frontem : frontem. — *Ibid.* et vestibulum : vestibulum. — 37. Et vestibulum : Vestibulum. — *Ibid.* ejus respiciebat ad atrium : ejus in atrium. — *Ibid.* et in octo : et octo. — 42. et latitudine : latitudine. — *Ibid.* et dimidii, et altitudine cubiti unius : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* quas ponent : quam ponant. — 45. earum : eorum. — *Ibid.* mensas : mensa. — 45. erit : (*Non est in cod.*)

CAPUT XLI.

Vers. 3. sex : decem. — 9. erat : (*Non habetur in cod.*) — 11. ostium unum ad viam aquilonis, et : (*Desunt in cod.*) — 12. latitudinis : altitudinis. — 15. 16. etheras : ekhetas. — *Ibid.* ligno : lignum. — 18. et palma : (*Desunt in cod.*) — 24. ostia : ostiola. — 25. sculptura : scriptura. — *Ibid.* erant : erat. —

CAPUT XLIII.

Vers. 1. duxit : eduxit. — 2. viam : portam. — 5. gloria : (*Additur in cod.*) — 6. vir stabat : vir qui stabat. — 9. a me : (*Non sunt in cod.*) — 11. ut : et. — 12. Omnis finis : Omnes fines. — *Ibid.* hæc est ergo : hæc ergo. — 13. definitio ejus usque : definitio usque. — 14. minore usque ad crepidinem majorem : majori usque ad crepidinem minorem. — 15. ariel : (*Ita superscribitur, erasa veteri lectione.*) — 17. cubitos : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* et sinus : et in sinus. — 18. sanguis. (*vers.* 19.) Et dabis sacerdotibus et : sanguis a sacerdotibus atque. — 22. in vitulo : pro vitulo. — 24. offeres eos in : offeres in.

CAPUT XLIV.

Vers. 3. portæ vestibuli : vestibuli portæ. — 4. domus : domus Domini. — *Ibid.* et vidi, et ecce implevit gloria Domini domum Domini : (*Adiuntur in cod.*) — *Ibid.* faciem meam. (*vers.* 5) Et, etc. : faciem meam, et audivi vocem dicentis benedicta gloria Domini de loco suo. (*Sed adiuntur.*) — 6. me : (*Non est in cod.*) — 8. custodes : (*Non habetur in cod.*) — 9. Sanctuarium : in Sanctuarium. — 10. sed et Levitæ : sed Levitæ. — 14. et in universis : et universis. — *Ibid.* sicut : sicut. — 17. et : (*Deest in cod.*) — 19. egredientur : ingredientur. — *Ibid.* ministraverunt : ministraverunt. — *Ibid.* et non : (*Additur non.*) — 20. suum : (*Non est in cod.*) — 21. bibet : bibent. — 24. solemnitatibus meis : solemnitatibus. — 25. et matrem et filium : et ad matrem, filium. — *Ibid.* et fratrem : fratrem. — *Ibid.* habuerit : habuit. — 28. enim possessio : enim sum possessio. — 30. primitiva : primitiæ. — 31. a bestia : de bestia.

CAPUT XLV.

Vers. 1. et latitudine : et in latitudine. — 2. erit : (*Non habetur in cod.*) — 3. et a mensura : Et mensura. — *Ibid.* longitudinem : longitudine ejus. — 4. erit sacerdotibus : erit a sacerdotibus. — 9. et judicium : judicium. — 10. erit vobis : (*Adiuntur in cod.*) — 11. Ephi : Et erit Ephi. — *Ibid.* erunt : (*Deest in cod.*) — 12. habet : habent. — *Ibid.* quinderim sicli, unum : decem quinque sicli, unum. — 13. et sextam partem ephi de coro hordei : (*Adiuntur in cod.*) — 16. principi : principis. — 17. erunt holocausta et sacrificium : erunt in holocausta, et in sacrificium. — 21. Paschæ : (*Deest in cod.*) — 25. caprarum : caprarum quotidie.

CAPUT XLVI.

Vers. 4. autem : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* offerret : offert. — 5. in agnis : agnis. — 7. de agnis : agnis. — 11. de agnis : agnis. — 18. de hæreditate : hæreditatem. — 19. quæ : qui. — 20. ubi : et ubi. — *Ibid.* offerant in atrium exterius : offerant in atrio exteriori.

CAPUT XLVII.

Vers. 1. enim : autem. — 5. profundus : profundæ. — 6. eduxit : duxit. — 7. mare : ad mare. — 10. Et stabunt : Vivent et stabunt. — *Ibid.* erit : erunt.

— 12. egredientur: *egrediuntur*. — *Ibid.* ad medicinam: *in medicinam*. — 14. super: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* quam: *Quum*. — 15. Hethalon: *Bethalon*. — *Ibid.* Sedada, (*vers.* 16) Emath Berotha, Sabarim, quæ est inter terminum Damasci et confinium Emath, domus Tichon: *ad Ademath Berotha Sabarim quæ est in terminos Damasci et confinium Emath Domus Athicon*. — 17. Aquilonem, terminus: *Aquilonem, et terminus*. — *Ibid.* plaga septentrionalis: *plaga autem Septentrionalis*. — 19. Thamar: *Themar*. — *Ibid.* hæc est: (*Desunt in cod.*)

CAPUT XLVIII.

Vers. 1. Hethalon: *Hethlon*. — *Ibid.* Enan: *Enon*. — 2. Aser una, (*vers.* 3) et super terminum Aser, a plaga orientali usque ad plagam Maris: (*Adduntur in cod.*)

tur in cod.) — 10. sed et ad: *sed ad*. — 12. de primitivis: *de primitiis*. — 13. viginti et quinque: *viginti quinque*. — 15. prophana: (*prourbana, modo legitur, antiqua lectione mutata, quæ videtur legisse prophana*). — *Ibid.* et in suburbana: *et suburbana*. — 17. ad Meridiem: *in Meridie*. — *Ibid.* millia: (*Deest in cod.*) — 20. et in possessionem: *et possessionem*. — 21. et ad mare: *et mare*. — 22. in terminum Juda, et in terminum: *inter terminum Juda et inter terminum*. (*Ita legitur modo, cum prius in legeretur*.) — 25. occidentalem: *occidentis*. — 28. hæreditas: *et hæreditas*. — 29. tribubus: *tribus*. — 31. omnibus tribubus: *in omnibus tribuum*.

In exemplari Gothico sequitur Usee; Daniel vero habetur post librum Canticorum.

DANIELIS PROPHETIA.

Hieronymi in Daniele præfatio, *Danielem*, etc.: *B* (*Habetur in cod.*)

CAPUT I.

Vers. 2. Dei: *Domini*. — *Ibid.* et vasa intulit in domum thesauri Dei sui: (*Non sunt in cod.*) — 3. Asphenez: *Asphanaaz*. — 4. possent: *possunt*. — *Ibid.* doceret: *docerent*. — 7. Ananiæ, Sidrach: *et Ananiæ, Sedrac*. — *Ibid.* Abdenago: *Abdinago*. — 8. Proposuit: *Præposuit*. — 10. ad Danielem: *Danieli*. — 12. obsecro: (*Additur in cod.*) — 13. facies: *sic facies*. — 18. Nabuchodonosor: *Nabuchodonosor regis*.

CAPUT II.

Vers. 2. autem: *ergo*. — *Ibid.* et magi: *magi*. — *Ibid.* ut: *et*. — 4. somnium servis: *somnium tuum servis*. — 5. Et respondens: *Respondens*. — 8. novi quod: *novi quia*. — 10. et mago: *mago*. — 17. et Misaeli: *Misaeli*. — 18. et non: *ut non*. — 19. Deum: *Deo*. — 21. constituit: *constituit*. — 24. ingressus: *regressus*. — 31. contra te: *coram te*. — 32. et femora: *feminalia*. — 35. autem: (*Deest in cod.*) — 34. de monte: (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* ejus ferreis: *suis ferreis et fictilibus*. — 35. quæ: (*Non est in cod.*) — 36. Interpretationem: *et interpretationem*. — 38. quoque: *que*. — 41. testem: *testæ*. — 43. Quod: *Quia*. — *Ibid.* semine: *semini*. — 44. cutem, et: (*Non sunt in cod.*) — 45. ventura: *futura*. — 46. sacrificarent: *sacrificarentur*. — 47. quoniam tu potuisti: *quoniam potuisti*. — 49. Sidrach, Misach, et Abdenago: *Sedrach, Misach, et Abdinago: (Ita infra semper.)*

CAPUT III.

Vers. 1. Dura: *Duram*. — 7. tribus: *et tribus*. — *Ibid.* constituerat: *constituit*. — 8. in ipso: *et in ipso*. — 12. ergo: *autem*. — 15. et psalterii: *psalterii*. — *Ibid.* omnisque: *et omnis*. — *Ibid.* statuam, quam: *statuam auream quam*. — 16. Nabuchodonosor: *Nabuchodonosor rex*. — 18. sit: (*Additur in cod.*) — 23. colligati: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* quæ sequuntur in Hebræis voluminibus non reperi: (*Habentur in cod.*) — 24. ambulabant: *ambulantes*. — 25. in medio ignis: (*Non sunt in cod.*) — 26. laudabile: *laudabilis*. — 32. nostrorum: (*Deest in cod.*) — 34. et ne: *et neque*. — *Ibid.* testamentum tuum: *testamentum*. — 39. tuam: (*Non est in cod.*) — *Ibid.* animo contrito: *anima contrita*. — 40. tibi: *quoniam: tibi et per se subsequentes te*. — 41. sequimur te in: *sequimur in*. — 43. tuo, Domine: *tuo, magno, Domine*. — 45. et sciant: *sciant*. — *Ibid.* es Dominus: *Domine*. — 46. ministri regis: (*Desunt in cod.*) — 51. et benedictum: *benedictum*. — *Ibid.* tuæ sanctum: *tuæ quod est sanctum*. — 65. Dei: (*Non est in cod.*) — 67. Benedicite frigus et æstas Domino, laudate et superexaltate eum in sæcula: (*Adduntur, et pro æstas, caussa legitur.*) — 84 et 85. Domini: (*Non habentur in cod.*) — 88. Misael: *et Misael*. —

Ibid. liberavit nos de: *liberavit de*. — 90. omnes: (*Deest*). — *Ibid.* confitemini ei quia in omnia sæcula: *confitemini quia in sæculum*. — *Inter vers.* 90 et 91. (Hucusque in Hebræo non habetur, et quæ posuimus de Theodotionis editione translata sunt): (*Huc usque in Hebræo non habetur; et quæ posuimus, de Theodotione translata sunt*). — 92. Respondit, et ait: *Respondit rex et ait*. — 94. et magistratus: *magistratus*. — *Ibid.* contemplantur: *et contemplantur*. — *Ibid.* etiam Saraballa: *et Saravera*. — 95. Misach: *et Misach*. — *Ibid.* omnem: (*Deest in cod.*) — 96. tribus et lingua: *et tribus et linguæ*. — 98. (*In principio hujus versiculi habentur hæc:*) CAP. IV. — *Ibid.* qui: *quæ*.

CAPUT IV.

Vers. 5. cui: *cujus*. — *Ibid.* Ipso: *eo*. — 6. quoniam: *quem*. — *Ibid.* et solutionem earum: (*Desunt in cod.*) — 7. ecce arbor in medio terræ: *ecce in medio terræ arbor est: (Verbum est additum litteris vetustis)*. — 11. clamavit: *et clamavit*. — 12. æreo in: *æreo et in*. — *Ibid.* ejus sit in: *ejus sit in*. — 15. edicere: *dicere*. — 18. esca: (*Additur in cod.*) — 21. pervenit: *superveniet*. — *Ibid.* meum: (*Deest in cod.*) — 22. Ejicient: *Et ejicient*. — 24. tuas: (*Non est in cod.*) — *Ibid.* ignoscet: *ignoscat*. — 28. Cumque: *Cum*. — 29. ejicient te: *ejicient*. — 30. et ex: *regem ex*. — 31. sempiternum: *æternum*. — 33. reversus: (*Additur in cod.*) — *Ibid.* restitutus: *constitutus*. — *Ibid.* addita: *reddita*. — 34. viæ: *via*.

CAPUT V.

Vers. 1. Balsasar: *Baltasar. (Et ita infra)*. — 4. æreos: *et æreos*. — 7. collo: *collo suo*. — 8. interpretationem indicare: *interpretationem ejus indicare. (Additur ejus)*. — 12. itaque Daniel: *itaque rex Daniel*. — 13. rex: (*Deest*). — 14. sunt: *sint*. — 15. ejus: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* hujus sermonis edicere: *sermonis ejus dicere*. — 16. ejus: (*Non habetur in cod.*) — 19. et quos: *quos*. — 23. concubinæ tuæ vinum: *concupinæ vinum*. — *Ibid.* neque sentiunt: (*Adduntur in cod.*) — *Ibid.* habet: *habebat*. — 29. regno: *regno suo*.

CAPUT VI.

Vers. 1. toto: (*Deest in cod.*) — 4. regni: *regis*. — *Ibid.* reperire: *invenire*. — 9. et Persis: *atque Persis*. — 10. constituam: *contra*. — *Ibid.* suo: (*Non est in cod.*) — 13. Judæ: *Judæ*. — *Ibid.* orat: (*Deest in cod.*) — 14. illum: *eum*. — 20. Daniele: (*Non habetur in cod.*) — 23. vehementer rex gavisus: *rex gavisus vehementer*. — 24. comminuerunt: *comminuerent*.

CAPUT VII.

Vers. 4. Prima: *Et quatuor prima*. — *Ibid.* habebat aquilæ: *habebat ut aquilæ*. — *Ibid.* hominis: *ejus*. — 5. Et in dentibus ejus: (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* dicebant: *direbatur*. — 6. post hæc: *post hæc*.

— *Ibid.* quasi : (*Non est in cod.*) — 7. Post hæc : **A** Post hoc. — *Ibid.* ante eam : *antea*. — 10. millia : *millies*. — 12. esset : *est*. — 15. Horruit spiritus meus, ego : (*Hæc superscribuntur, eraso uno verbo e contextu, quod fuisse pronomen ego conjecturâ est.*) — 17. sunt : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* quæ : (*Non habetur in cod.*) — 18. et seculum : *et in seculum*. — 19. quarta : (*Ita superscribitur, erasa veteri lectione.*) — *Ibid.* reliqua : *reliquias*. — 20. cornua ; et de : *cornua ; de*. — 22. excelsis : *excelsi*. — 27. subter : *sub*. — 28. mutata : *immutata*.

CAPUT VIII.

Vers. 2. Susan : *Susis*. — *Ibid.* regione : *civitate*. — 5. autem : (*Deest in cod.*) — 9. modicum : (*Non est in cod.*) — 11. magnificatum : *magnificatus*. — 14. et mane duo millia trecenti : *et mane dies duo millia trecenti*. — 15. ecce : *et ecce*. — 16. Ulai : *Elai*. — 18. sum : (*Non est in cod.*)

CAPUT IX.

Vers. 3. meum : (*Deest in cod.*) — 4. et confessus sum : (*Desunt in cod.*) — 5. iniquitatem : *iniquæ*. — 7. autem : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Juda : *Judæ*. — *Ibid.* et omni Israel : (*Adduntur in cod.*) — 11. libro : *lege*. — 12. statuit sermones : *statuit super sermones*. — *Ibid.* ut super induceret : *ut induceret*. — 14. super malitiam : (*Non sunt in cod.*) — 15. iniquitatem : *iniquitates*. — 16. et a monte : *et monte*. — 18. meus : (*Non est in cod.*) — 20. et prosternerem : *ut prosternerem*. — *Ibid.* conspectu Dei : *conspectu Domini*. — 21. vir : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* a principio : *principio*. — 23. autem : *enim*. — 24. prophetia : *prophetes*. — 26. populus qui eum negaturus est : (*Non sunt in cod.*)

CAPUT X.

Vers. 3. in : (*Deest in cod.*) — 7. autem : (*Deest in cod.*) — 9. et vultus : *vultusque*. — 15. verbis : *verba*. — 16. tua : (*Non est in cod.*) — 17. meo ? nihil in me : *suo ? nihil enim in me*. — 20. ergo : *enim*.

CAPUT XI.

Vers. 2. regnum : *regem*. — 17. illud : (*Non est in cod.*) — 24. Et abundantes : *abundantes*. — 26. ejus : (*Non est in cod.*) — 33. flamma et in : *flamma in*. — *Ibid.* et in rapina : *et rapina*. — 36. dirigetur : *diriget*. — 38 et 39. Maozim : *Moozim*. — *Ibid.* cognovit : *novit*. — *Ibid.* eis : (*Deest in cod.*) — 40. contra illum : *ad illum*. — *Ibid.* et in classe : *et classe*. — 41. multi : *multæ*. — 43. Lybiam : *Lybias*. — *Ibid.* Æthiopiæ : *Æthiopias*. — 44. plurimos : *multos*.

LIBER OSEE PROPHETÆ.

Præfatio in Osee prophetam, *Temporibus Ozia*, etc. (*Habetur in cod.*)

CAPUT I.

Vers. 1. Ezechia : *et Ezechia*. — 2. Domino : *Domino*. — *Ibid.* fac tibi : (*Desunt in cod.*) — 3. ei : (*Non est in cod.*) — 5. Et : (*Deest in cod.*) — 9. dixit : *dixit ei*. — *Ibid.* non ero vester : *non vester Deus*.

CAPUT II.

Vers. 2. ipsa non : *non ipsa*. — *Ibid.* et ego : *ego*. — 3. diem : (*Additur in cod.*) — 5. panes : *panem*. — 6. spinis : *in spinis*. — 11. neomeniam : *et neomeniam*. — *Ibid.* tempora : *temporum*. — 12. ejus : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* comedet eam bestia : *comedent illam bestia*. — 14. ducam : *deducam*. — 15. spem : *sepem*. — 18. percutiam cum eis : *percutiam eis*. — 19. et iudicio : *et in iudicio*. — *Ibid.* et in miserationibus : *et miserationibus*. — 20. mihi in fide : *mihi*

CAPUT XII.

Vers. 1. ex : (*Deest in cod.*) — 7. elevasset : *levasset*. — *Ibid.* suam : (*Deest in cod.*) — 12. usque : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* quinque : *et quinque*. — 13. præfinitum : *prævenitum*. — *Ibid.* requiesces : *requiesce*. — *Ibid.* finem : *finem*. — *Ibid.* huc usque Daniëlem : *huc usque Daniel*. — *Ibid.* Quæ sequuntur : *Cætera quæ sequuntur*.

CAPUT XIII.

Vers. 1. Et erat : *Erat*. — 2. Deum : *Dominum*. — 5. enim : *autem*. — 4. pomarium : *pomerium*. — 7. pomario : *pomerio*. — 10. ergo : *autem*. — 11. sibi : (*Deest in cod.*) — 14. et nunc in communi : *tunc commune*. — 15. autem : *ergo*. — *Ibid.* pomario : *pomerio*. — 17 et 18. pomarii : *pomerii*. — *Ibid.* jusserat : *jusserant*. — 20. pomarii : *pomerii*. — *Ibid.* et nos in : *et in*. — 23. mihi absque : *mihi ut absque*. — 25. ad ostia pomarii, et aperuit : *et aperuit ostia pomerii*. — 26. famuli domus in pomario : *in pomerio famuli domus*. — 27. autem : *enim*. — 32. decore : (*Ita habebat lectio vetus ; modo dedecore.*) — 36. pomario : *pomerio*. — *Ibid.* pomarii : *pomerii*. — *Ibid.* a se : (*Desunt in cod.*) — 38. pomarii : *pomerii*. — 41. et iudicibus populi : *populi et iudicibus*. — 47. tu : (*Deest in cod.*) — 50. est : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* senectutis : (*Additur in cod.*) — 53. colloquentes : *loquentes*. — 53. autem : *ad eum*. — 58. eos : (*Deest in cod.*) — 59. manet enim angelus Domini : *etenim angelus Dei*. — 60. itaque : *autem*. — 64. in conspectu populi : (*Desunt in cod.*)

CAPUT XIV.

Vers. 2. vini que : *vini quoque*. — 4. et : (*Non est in cod.*) — 7. eis : *ad eos*. — 9. autem : *ergo*. — *Ibid.* Et venit rex cum Daniële in templum Belis : (*Desunt in cod.*) — 11. morte : (*Deest in cod.*) — 16. rex : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* signacula : *signa*. — 19. est : (*Non habetur in cod.*) — 20. Tunc apprehendit : *comprehendit*. — 24. adoro : *adorabo*. — 26. ergo : *autem*. — *Ibid.* fecitque massas : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* draconis : *draconi*. — 37. enim : (*Deest in cod.*) — 40. exclamavit : *clamavit*. — *Ibid.* eum : *et eum de lacu leonum*. — 41. ejus : (*Non est in codice.*) — *Ibid.* in lacum : (*Desunt in codice.*)

In exempl. Goth. sequuntur libri Paralipomenon.

INCIPIUNT DUODECIM PROPHETÆ.

Hieronymi in XII prophetas præfatio ; *Non idem, etc.* (*Habetur in cod.*)

Alius prologus ; *Regulæ sunt, etc.* : (*Non habetur in cod.*)

CAPUT III.

Vers. 2. et dimidio coro hordei : (*Desunt in cod.*) — 5. novissimo : *in novissimo*.

CAPUT IV.

Vers. 1. Domino : *Domini*. — 6. scientiam repulisti : *scientiam sapientiam repulisti*. — *Ibid.* legis : *leges*. — 7. commutabo : *mutabo*. — 11. auferunt : *auferunt*. — 14. conversabantur : *versabantur*. — 15. delinquit : *derelinquam*. — *Ibid.* juraveritis : *jurabitis*. — 19. confundentur : *confundetur*.

CAPUT V.

Vers. 4. Deum : *Dominum*. — *Ibid.* fornicationum : *fornicationis*. — 5. Judas : *Juda*. — 7. Dominum : *Domino*. — 8. Rama : *Ramaa*. — 9. correptionis in :

correctionis sed in. — 11. est: (*Non habetur in cod.*) A — *Ibid.* iracundus: *facus.* — *Ibid.* sordes: *sordem.*

CAPUT VI.

Vers. 1. insurgunt: *consvrgant.* — *Ibid.* et revertamur: *reverlamur.* — 2. sanabit: *sanavit.* — 3. diluculum: *diluculo.* — 5. verbis: *verbo.* — *Ibid.* tua: *mea.*

CAPUT VII.

Vers. 6. eos, mane ipse: *eos mane; ipse.* — 7. non est: *et non est.* — 8. panis: (*Additur in cod.*) — 9. sed et cani: *sed cani.* — 12. volucrem: *volucree.* — 14. et vinum: *et super vinum.*

CAPUT VIII.

Vers. 1. sit tuba: *sit ut tuba.* — 5. eos: *eis.* — 6. in: (*Deest in cod.*) — 7. in eo: *in eis.* — *Ibid.* quod et si: *quod si.* — 9. sibi; Ephraim: *simul Ephraim.* — 10. conduxerint: *conduxerunt.* — 12. ei: *eis.* — 13. offerent: *affer, offer.* — *Ibid.* in: (*Additur in cod.*) — 14. civitates: *civitatem.*

CAPUT IX.

Vers. 1. populi; quia fornicatus es a Deo tuo: *populus qui fornicatus est a Deo suo.* — 5. Ephraim in Ægyptum: *Israel Ægyptum.* — *Ibid.* comedit: *comedet.* — 4. comedent: *comedunt.* — *Ibid.* animæ: *anima.* — 5. facietis: *fecisti.* — 7. multitudo: *multitudinem.* — 8. factus est: (*Non sunt in cod.*) — 9. Profunde peccaverunt, sicut in diebus Gabaa: (*Desunt.*) — 10. uvæ: *vas: (Ita habet contextus; sed recentius u additur, ut legatur uvas.)* — 12. et si: *si et.* — *Ibid.* hominibus: *omnibus.* — 13. ut vidi: *ut vidit.* — *Ibid.* interfectorem: *interfectores.* — 14. da eis: (*Desunt in cod.*) — 15. Galgal: *Galgala.* — 16. et si: *si et.*

CAPUT X.

Vers. 1. altaria: (*Additur in cod.*) — 5. et æditiui ejus super eum: (*Ita modo superscribitur, erasa veteri lectione.*) — 6. est: (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* C

voluntate: *voluptate.* — 8. peccatum: *peccatus.* — *Ibid.* tribulus ascendet: *tribulus ascenderunt.* — *Ibid.* collibus: *colles.* — 11. ejus; ascendam: *ejus reges et sacerdotes ascendam.* — 14. a domo: *in domo.* — *Ibid.* vindicavit: *judicabit.*

CAPUT XI.

Vers. 1. pertransiit: *pertransibit.* — 7. meus: (*Additur.*) — *Ibid.* pendebit: *pendebat.* — 8. ut: *sicut.*

CAPUT XII.

Vers. 6. ad Deum: *ad Dominum.* — 7. calumniam: *et calumniam.* — 9. Deus: (*Non est in cod.*) — 11. in Galaad: *Galgala.* — *Ibid.* Galgal bobus: *Galgalibus.* — 12. regionem: *regiones.* — 13. Dominus Israel: *Dominus Deus Israel.*

CAPUT XIII.

Vers. 2. feceruntque: *fecerunt.* — 3. matutina et sicut: *matutinæ et quasi.* — 4. præter: *absque.* — 6. adimpleti et adimpleti. — *Ibid.* saturati sunt; elevaverunt: *saturati; et elevaverunt.* — 7. ego: (*Deest in cod.*) — 10. reges: *regem.* — 11. in indignatione mea: *in indignationem meam.* — 15. eum: *autem.* — *Ibid.* contritio: *contradictione.* — 14. morsus tuus ero: *ero morsus tuus.* — 15. et adducet: *adducet.* — *Ibid.* omnis vasis: *hominis a vasis.*

CAPUT XIV.

Vers. 1. Deum: *Dominum.* — *Ibid.* pereant parvuli: *pereat. Parvuli.* — *Ibid.* elidantur et fetæ ejus: (*Adduntur in cod.*) — 2. in: (*Additur in cod.*) — 5. et dicite: *dicite.* — 4. pupilli: *populo.* — 5. diligam: (*Ita modo superscribitur, semierasa veteri lectione, qua dirigam fuisse scriptum vehementer conjectura est.*) — *Ibid.* ab eis: *ab eo.* — 6. sicut: *quasi.* — 7. erit quasi oliva gloria ejus; et odor ejus ut Libani. (*Vers.* 8) Convertentur: *erumpet quasi oliva gloria ejus; quasi odor libani convertentur.* — 9. tuus: *ejus.*

PROPHETIA JOEL.

Prologus in Joel Prophetiam: (*Habetur in cod.*)

CAPUT I.

Vers. 7. Decorticavit: *decoravit.* — 8. suæ: *tuæ.* — 14. vestri: *nostri.* — 16. nostri: *vestri.*

CAPUT II.

Vers. 4. aspectus: *et aspectus.* — 7. viri in viis suis gradientur, et non declinabunt a semitis suis: *vir in viis suis gradietur, et non declinabunt a viis suis.* — 10. tenebrati: *obtenebrata.* — *Ibid.* retraxerunt: *traxerunt.* — 15. malitia: *malitia hominum.* — 17. parce: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* ut dominantur: *ut*

non dominantur. — 19. eis: *in eo.* — *Ibid.* opprobrium in: *in opprobrium.* — 22. Nolite: *Noli.* — 23. sicut: (*Deest in cod.*) — 25. bruchus: *et bruchus.* — 27. sum; et ego Dominus: *sum; noli timere terra, sed exulta et letare, quoniam magnificabit Dominus ut faceret, et ego Dominus.* — *Ibid.* amplius: *alius.* — 29. et ancillas: *et super ancillas.* — 31. convertetur: *vertetur.*

CAPUT III.

Vers. 4. reddetis: *reddidistis.* — 8. manibus: *manu.* — 10. Quis: (*Deest in cod.*) — 12. ascendant: *descendant.* — 15. obtenebrati sunt: *obtenebrescent.* — 17. alieni: *alienigena.*

PROPHETIA AMOS.

Præfatio in Amos Prophetiam: *Osias rex, etc.: D (Habetur sub nomine Divi Hieronymi.)*

Alia præfatio ex principio Commentariorum Hieronymi in Amos, *Hic Amos, etc.: (Non habetur in cod.)*

CAPUT I.

Vers. 8. Reliqui: *reliquie.*

CAPUT II.

Vers. 1 et 3. Dominus: *Dominus Deus.* — 4. abjecerit: *abjecerint.* — *Ibid.* custodierit: *custodierint.* — 6. vendiderit pro argento: *vendiderint argento.* — 9. radices: *radicem.* — 11. Nazaræos: *in Nazaræos.* — 16. fugiet: *efugiet.*

CAPUT III.

Vers. 4. in saltu: *in silvam.* — 6. expavesceat? si: *expavescit? sic.* — *Ibid.* fecerit? *fecit?* — 8. rugiet: *rugit.* — *Ibid.* Deus: (*Non est in cod.*) — 9 bis. adibus: *diebus.* — 10. rapinas in ædibus: *rapinam in diebus.* — 12. Dominus: *Dominus Deus.* — *Ibid.* in Damasci grabato: *in Damasco gravati.*

CAPUT IV.

Vers. 4. Galgalam: *Galgala.* — 5. fermentato: *frumento.* — 9. aurigine: *aurigine.* — 10. usque: *et usque.* — 11. Deus: *Dominus.* — *Ibid.* ab incendio: *de incendio.*

CAPUT V.

Vers. 2. et: (*Deest in cod.*) — 3. egrediebantur: *A* egredietur. — *Ibid.* egrediebantur: *egredientur.* — 3. Galgalum: *Galgala.* — 6. vivite: *vivetis.* — 8. et convertentem: *convertentem.* — *Ibid.* effudit: *effundet* — 11. dixistis: *dixi.* — 15. Deus: (*Non est in cod.*) — 16. dicitur: *dicitur.* — 18. eam: *ea.* — 19. domum: *domum suam.* — 21. et projeci: *projeci.* — *Ibid.* et non capiam: *et non accipiam, et non accipiam, et non accipiam.* — 22. obtuleritis: *attuleritis.* — *Ibid.* respiciam: (*Ita modo legitur; sed vetus lectio recipiam habebat.*) — 23. Aufer a me: *auferam.*

CAPUT VI.

Vers. 2. horum: *eorum.* — 3. solio: *soli.* — 8. domos ejus odi: *domum ejus odivi.* — 9. reliqui: *relictii.* — 10. qui: *quia.* — *Ibid.* penes: *apud.* — 11. dicit: *dicit.* — 15. equi aut arari: *equi aut arare:* (*Ita modo legitur, erasa veteri lectione.*) — 14. nihili: *nilitum.* — 15. conterent: *conteret.* — *Ibid.* torrentem: *introitum.*

PROPHETIA ABDIÆ.

Prologus in Abdiæ Prophetiam; *Jacob patriarcha,* etc.: (*Habetur sub nomine divi Hieronymi.*)

CAPUT I.

Vers. 1. Auditum: *Auditu.* — 2. tu es: *es.* — 3. petrarum: *petræ.* — *Ibid.* tuum: *sum.* — *Ibid.* Quis: *Qui.* — 5. per noctem: *pro nocte.* — 7. emiserunt: *immiserunt.* — *Ibid.* comedunt: *comedent.* — 9. a

Vers. 3. Dominus super: *Dominus Deus super.* — *Ibid.* dicit: *dixit.* — 6. dicit: *dixit.* — 7. Dominus: *Dominus Deus.* — 8. cæmentarii: *cæmentariam.* — 12. gradere, fugi: *grande, refuge.* — 13. regni est: *regni ejus.* — 14. Responditque: *Et respondit.* — 16. super Israel: *super domum Israel.*

CAPUT VIII.

Vers. 2. eum: *per eum.* — 3. Deus: (*Non habetur in cod.*) — 5. ut: *et.* — 6. in argento: *argento.* — 7. ad finem: *in finem.* — 11. in terram: *in terra.*

CAPUT IX.

Vers. 1. fugient: *fugiet.* — 2. ad: *in.* — *Ibid.* educet: *deducet.* — *Ibid.* in cælum inde detraham: *ad cælum detraham.* — 5. et lugebunt: *lugebunt.* — *Ibid.* fluvius: *ritus.* — 11. et reedificabo aperituras murorum ejus, et ea quæ corruerant instaurabo: (*Adduntur in cod.*) — *Ibid.* eum: *illud.* — 12. Ut possideant: *Ut et possideant.* — 14. inhabitabunt: *habibunt.*

JONÆ PROPHETIA.

Prologus in Prophetiam Jonæ, *Jonam sanctum,* etc.; (*Habetur in Exemplari Gothico.*)

CAPUT I.

Vers. 2. Et vade in: *vade contra.* — *Ibid.* grandem: *magnam.* — *Ibid.* in ea: *in eam.* — 4. periclitabatur conteri. Et timuerunt: *periclitabatur, conteritii sunt.* — *Ibid.* Deum: *Dominum.* — 6. recogitet: *cogitet.* — 8. sit: *evenerit.* *Ibid.* quo vadis?: *quis?* — 10. enim: *ergo.* — 13. valebant: *valuerunt.*

CAPUT II.

Vers. 4. Et projecisti: *projecisti.* — 6. animam: *animam meam.* — *Ibid.* operuit: *cooperuit.* — 8. Domini recordatus: *Domini mei recordatus.* — *Ibid.* ut

veniat ad te oratio: *et veniet oratio.* — 9. derelinquunt: *dereliquerunt.* — 11. aridam: *arida.*

CAPUT III.

Vers. 2. in Niniven: *ad Niniven.* — 3. magna itinere: *magna de itinere.* — 5. jejunium: *jejunaverunt jejunium.* — 6. verbum: *nuncius.*

CAPUT IV.

Vers. 5. Orientem civitatis: *orientis civitatem.* — 7. et paravit Deus vermem ascensu diluculi: *Et præparavit Dominus Deus vermem et ascensum diluculo.* — 10. sub: (*Non est in cod.*) — 11. et jumenta multa?: *et jumenta multa? Sed parcam et miserebor eis quoniam magnum est nomen meum.*

MICHÆÆ PROPHETIA.

Prologus in Michææ Prophetiam, *Temporibus,* etc.: (*Habetur in cod.*)

CAPUT I.

Vers. 2. De templo: *in templo.* — 5. in scelere: *scelere.* — 6. revelabo: *concidetur.* — 7. Et omnia sculptilia ejus concidentur: (*Desunt in cod.*) — 8. velut: *quasi.* — 10. lacrimis ne ploretis; in: *Lacrimas. Ne ploretis in.* — 11. est egressa quæ: *erit egressa qui.* — *Ibid.* stetit: *stridet.* — 12. quæ: *qui.* — *Ibid.* in portam: *in portis.* — 13. quadrigæ: *quadrigæ.* — *Ibid.* habitanti Lachis; principum: *habitantia Lachis; principum.* — *Ibid.* est: (*Modo ita legitur; cum prius in veteri lectione estis legeretur.*) — *Ibid.* in te: (*Adduntur litteris vetustis.*) — 14. emissarios: *emissorius.* — 15. quæ habitas in Maresa: *qui habitas in mare.*

CAPUT II.

Vers. 2. rapuerunt: *diripuerunt:* — 8. e contrario:

D contrario. — *Ibid.* adversarium: *adversario.* — 10. ite: *abite.* — 11. loquerer: (*Ita modo superscribitur, erasa veteri lectione.*) — 12. a multitudine hominum: *multitudine omnium.* — 13. pandens: *pendens.* — *Ibid.* et ingredientur: *egredientur.*

CAPUT III.

Vers. 1. dixi: *dixit.* — 3. pellem: *pellis.* — 4. suis: *ejus.* — 7. Dei: *Dei in eis.* — 8. virtute: (*Ita etiam habebat lectio vetus; modo autem veritate.*) — *Ibid.* Israel: *Israeli.* — 9. domus: (*Deest in cod.*)

CAPUT IV.

Vers. 1. erit: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* mons domus Domini: (*Ita modo legitur; cum prius mons Dei fuisset scriptum.*) — 3. adversus: *contra.* — 4. exercituum: (*Non est in cod.*) — 5. nostri in: (*Ita superscribitur, erasa veteri lectione.*) — 6. eieceram;

abjeceram. — 7. in reliquis : *in reliquis.* — 8. et veniet : (*Desunt in cod.*) — 10. et habitabis : *habitabis.* — *Ibid.* ibi : *et ibi.* — 11. aspiciat : *aspiciet.* — 13. et tritura : *tritula.* — *Ibid.* quia : (*Additur a.*) — *Ibid.* interficies : *interficiam.* — *Ibid.* fortitudinem eorum Domino : *fortitudo eorum Dominum.*

CAPUT V.

Vers. 1. nos : *te.* — 2. Ephrata : *domus Ephrata.* — *Ibid.* parvulus es : *numquid parvula es.* — *Ibid.* ejus : (*Deest in cod.*) — 5. in domibus : *in montibus.* — 6. Nemrod : *Nehorot.* — 15. indignatione : *indignatione mea.* — *Ibid.* gentibus : (*Deest in cod.*)

CAPUT VI.

Vers. 4. Servientium : *servitutis.* — *Ibid.* et Aaron : *Aaron.* — 5. Galgalam : *Galgala.* — 6. et vitulos : *aut vitulos.* — 7. Dominus : *Deus.* — *Ibid.* fructum : *aut fructus.* — 8. tibi o homo : *tibi homo.* — *Ibid.*

et quid Dominus requirat : *aut quid Dominus querat.* — *Ibid.* sollicitum : *solicite.* — *Ibid.* cum Deo : *cum Domino Deo.* — 9. salus erit : *salus Domini erit.* — *Ibid.* approbabit : *appropriabit.* — 14. apprehendes : *apprehendus.* — 15. seminabis : *seminaberis.* — *Ibid.* et non metes : *et non metis.* — 16. Amri : *Omri.*

CAPUT VII.

Vers. 1. desyderavit : *desyderabat.* — 3. desyderium : *in desyderio.* — 6. et filia : *filia.* — *Ibid.* nurus : *et nurus.* — *Ibid.* adversus : *contra.* — 8. Dominus : (*Additur litteris vetustis.*) — 9. faciat : *faciet.* — *Ibid.* educet : *et educet.* — 13. eorum : *suorum.* — 14. solos : *sole.* — 16. et : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* ponent : *ponet.* — 18. immittet : *immittat.* — *Ibid.* misericordiam : *miserecordia.* — 19. deponet : *et deponet.* — 20. Dabis : *Dabit.* — *Ibid.* misericordiam : *et misericordiam.* — *Ibid.* jurasti : *juravit.*

PROPHETIA NAHUM.

Prologus in Prophetiam Nahum, *Nahum*, etc. : *R* (*Habetur in cod.*)

CAPUT I.

Vers. 1. Nahum Elcesæi : *Nahum filii Elcesæi.* — 2. in hostes : *hostes.* — 3. turbine : *turbidine.* — 5. et orbis : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* omnes habitantes in eo : *omnis habitans in ea.* — 6. indignatio : *et indignatio.* — *Ibid.* dissoluta : *dissipata.* — 8. prætereunte : *quasi prætereunte.* — 10. consumerunt quasi : *consumetur. Quasi.* — 11. exibit : *erivit.* — *Ibid.* Vomitum : *Deum.* — *ibid.* pertrancians : *perpetrans.* — 12. attendentur : *tendentur.* — *Ibid.* affligam te ultra : *affligam ultra.* — 14. non : (*Additur in cod.*)

CAPUT II.

Vers. 1. custodia : *custodit.* — 4. quasi : *velut.*

— 10. Dissipata est, et scissa : *Dissipata, et discissa.* — *Ibid.* omnium : (*Deest in cod.*) — 11. quam : *quem.* — 12. necavit : *negavit.* — *Ibid.* suas, et cubile : *suas, sed et cubile.* — *Ibid.* rapina : *rapina.* — 13. tuas : *ejus.*

CAPUT III.

Vers. 2. et equi frementis : *et equi frementes.* — *Ibid.* serventis et equitis ascendens : (*vers.* 3) *Et micantis gladii ; et fulgurantis hastæ, et multitudinis interfectæ, et gravis ruinæ : ferentes equites ascendentes ; Emicantis gladii et fulgurantes hastæ et multitudinis interfectæ, et graves ruinæ.* — 6. et contumeliosis : *contumeliosis.* — 8. Alexandria : *ab Alexandria.* — *Ibid.* quæ habitat : *qui habitant.* — *Ibid.* aquæ : *aqua.* — 9. ejus, et : (*Desunt in cod.*) — 12. concussæ : *concussii.* — 13. in : (*Deest in cod.*) — 14. in : (*Nec habetur in cod.*) — 17. ubi fuerint : (*Desunt in cod.*)

PROPHETIA HABACUC.

Prologus in Prophetiam Habacuc, *Quatuor*, etc. : *C* (*Habetur in cod.*)

CAPUT I.

Vers. 1. Onus quod vidit Habacuc propheta : (*Desunt in cod.*) — 3. Quare respicis contemptores et taces, conculcans impio justiore me ? Et facies homines quasi pisces maris, et quasi reptilia non habentia ducem ? (*Desunt in cod.*) — 4. egreditur : *egredietur.* — 6. ut possideat : *et possideat.* — 7. est : (*Non habetur in cod.*) — 8. nanque ejus de longe : *nanque de longe.* — 9. venient : *veniunt.* — 10. ipse : *et ipse.* — 11. spiritus : *spiritus ejus.* — 12. fortem : *forte.* — 13. iniqua : *inique.* — 17. expandit : *expandat.*

CAPUT II.

Vers. 3. visus : *visio.* — 4. erit : *est.* — 5. adimpletur : *adimplebitur.* — 15. et inebrians : *inebrians.* — 17. eos : *te.* — *Ibid.* et iniquitate : *et de iniquitate.*

te. — 18. fictor suus conflatile et : *fictor suus. Et constavit illud.* — *Ibid.* fictor : *fictor.*

ORATIO HABACUC

PRO IGNORANTIS.

CAPUT III.

Vers. 1. auditionem tuam : *auditum tuum.* — 6. et contritii : *conturbati.* — 7. vidi : *vident.* — 9. suscitantis : (*Ita modo legitur, erasa postrema littera, que videtur fuisse t, ut legeretur suscitantis, ut statim infra.*) — *Ibid.* tribubus : *tribus.* — *Ibid.* locutus es : *locutus est.* — *Ibid.* fluvios scindens terræ : *fluvius scindens terram.* — 11. fulgurantis : *fulgurantes.* — 12. obstupescias : *obstupescere facies.* — 16. a voce : *ad vocem.* — *Ibid.* ut requiescam : *et requiescam.* — 17. arva : *herbæ.* — *Ibid.* præsepibus : *præsepio.* — 18. gaudebo, et : *gloriabor.* — 19. Deus Dominus : *Dominus Deus.*

SOPHONIÆ PROPHETIA.

Prologus in Sophoniæ Prophetiam, *Tradunt*, etc. : *D* (*Habetur.*)

CAPUT I.

Vers. 1. Filii Godoliæ, filii Amariæ, filii : *Filium Godoliæ, filium Amariæ, filium.* — *Ibid.* Judæ : *Juda.* — 3. volatilia : *volatile.* — 9. omnem qui arroganter ingreditur : *omnes qui arroganter ingrediantur.* — 11. Pilæ : *filix.* — *Ibid.* disperierunt : *dis-*

pergerunt. — 17. ut : (*Additur in cod.*) — 18. omnis terra : (*Adduntur in cod.*) — *Ibid.* faciet cunctis : *faciet Dominus cunctis.*

CAPUT II.

Vers. 1. amabilis : (*Ita legitur, erasa veteri lectione.*) — 2. ante quam veniat super vos dies indignationis Domini : (*Non sunt in cod.*) — 3. qui : *quia.* — 5. inhabitator : *habitor.* — 6. peccatorum :

orium. — 7. visitavit eos Dominus : visitabit Dominus. — 8. quæ : qui. — 9. in æternum : in sempiternum. — *Ibid.* eos et residui : illos residui. — *Ibid.* illos : eos. — 11. viri : vir. — 12. vos Æthiopes : vos et Æthiopes. — 13. speciosam : speciosaq. — 14. quoniam : quum.

CAPUT III.

Vers. 2. disciplinam ; in Domino non est confixa : disciplinam in Domino. Non est confixa. — 5. mane

A mane : mane. — 6. disperdidi : disperdit. — 7. suscipies : suscipe. — 8. et effundam : ut effundam. — *Ibid.* eos indignationem : eos omnem indignationem. — 9. invocent : vocent. — 13. mendacium, et non : mendacium, non. — 17. salvabit : salvabit te. — *Ibid.* exsultabit : et exsultabit. — 19. eam quæ ejecta fuerat : ea quæ electa fuerant. (*Crediderim legendum ejecta, quia l et i sunt Gothis simillima.*) — 20. in tempore quo congregabo vos : in tempore congregabo.

AGGÆI PROPHETIA.

Prologus in Prophetiam Aggæi, *Jeremias*, etc. : (*Habetur in exemplari Gothico sub nomine divi Hieronymi.*)

CAPUT I.

Vers. 6. Sacculum : sacellum. — 8. ligna, et : lignum. — 12. Dei sui : Domini sui. — *Ibid.* eos :

ipsos. — 13. quum : (*Deest in cod.*) — 14. suscitavit : suscitabit.

CAPUT II.

Vers. 4. sit : sint. — 6. pepigi : placui. — 12. sacerdotes : sacerdotem : (*Ita lectio vetus ; sed recentius mutatur sic interrogate sacerdotes.*) — 17. et intraretis : intraretis. — 20. vinea : vineæ.

PROPHETIA ZACHARIÆ.

Prologus in Zachariæ Prophetiam, *Secunda anna*, B etc. : (*Habetur sub nomine divi Hieronymi.*)

CAPUT I.

Vers. 1. Filii : filium. — 4. Ne sitis : Et ne sitis. — *Ibid.* de : (*Non habetur in cod.*) — 6. mandavi : commendavi. — 7. filii : filium. — 9. sint : sunt. — 10. perambulent : perambulant. — 12. jam : (*Deest in cod.*) 16. — super Jerusalem : in Jerusalem. — 17. exercituum : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* affluent : fluent. — 19. ad angelum : angelo. — 21. Judam : Judamq. — *Ibid.* dispergerent eam : dejicerent ea.

CAPUT II.

Vers. 6. O, o fugite : O fugite. — 8. mei : ejus.

CAPUT III.

Vers. 1. et Satan : et Satanas. — 8. portendentes : portentes.

CAPUT IV.

Vers. 2. illud ; et septem : illud ; septem et septem. — 6. exercitu : exercitu meo. — 10. sunt : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* in universam terram : super omnem terram. — 13. mi : (*Deest in cod.*) — 14. splendoris : (*Non habetur in cod.*)

CAPUT VI.

Vers. 6. in qua : in quo. — 10. a transmigratio-
ne : transmigratiōnem. — *Ibid.* Idaia : Itaia. — *Ibid.* domum : in domum.

CAPUT VII.

Vers. 1. in quarta : quarta. — 2. Sarasar : Sanasar. — 3. feci : (*Deest in cod.*) — 5. septimo per : septimo mense per. (*Additur mense.*) — 6. et bibistis : et cum bibistis. — 7. habitaretur? : habitarentur? — 11. recedentes : recedentem. — 12. ut : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Deus : Dominus.

CAPUT VIII.

Vers. 1. exercituum, dicens : exercituum ad me dicens. — 5. medio : (*Non est in cod.*) — 5. complebuntur : implebuntur. — 7. Ecce : *Ita dicit Dominus exercituum. Ecce.* — 8. medio : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* in justitia : justitia. — 10. neque : et.

— 17. Dominus : Dominus exercituum. — 19. et jejunium : jejunium. — *Ibid.* Judæ : Juda. — *Ibid.* et lætitiæ : et in lætitiæ. — 22. et deprecandam : ad deprecandam.

CAPUT IX.

Vers. 2. valde : male. — 5. timebit ; et Gaza, dolebit : timebit timebit ; et Gaza, et dolebit. — 7. dentium : gentium. — *Ibid.* in Juda : Juda. — 13. tuos : (*Non est in cod.*)

CAPUT X.

Vers. 2. et Somniores locuti sunt frustra ; vane consolabantur : et Somniores frustra loquuti sunt vana, et consolabantur. — 6. et exaudiam : exaudiam.

CAPUT XI.

Vers. 5. occidebant : occiderunt. — 7. gregem : gregem meum. — 8. siquidem et anima : siquidem anima. — 9. devorent : vorent. — 11. Et in irritum : Et irritum. — 14. et Israel : et inter Israel. — 16. dispersum : et dispersum. — *Ibid.* et contritum : contritum. — *Ibid.* stat : stabit.

CAPUT XII.

Vers. 1. Dicit : Dixit. — 4. cæcitate : in cæcitate. — 8. sicut : et sicut. — *Ibid.* eorum : ejus. — 11. in Jerusalem : Jerusalem. — 14. familiæ : familia.

CAPUT XIII.

Vers. 3. confligent : confringent. — 6. dicet ; His : dicet his. — 9. ducam : deducam. — *Ibid.* vq-cabit : invocabit.

CAPUT XIV.

Vers. 4. ad Occidentem : Occidentem et. — 7. vesperti : vespertini. — 8. et in hyeme : et hyeme. — 9. rex : exercituum. — 10. Remmon ad : Remmon usque ad. — 12. Tabescet : Et tabescet. — *Ibid.* contabescet : tabescet. — 15. et cameli : (*Additur in cod.*) — 16. reliqui : relictii. — *Ibid.* ab anno : de anno. — 18. ascenderint : ascenderunt. — 19. peccatum Ægypti, et hoc peccatum : pactum Ægypti, et hoc erit pactum. — *Ibid.* ascenderint : ascenderunt. — 21. et in Juda : et Juda.

PROPHETIA MALACHIÆ.

Prologus in Malachiæ Prophetiam : (*Habetur in cod.*)

CAPUT I.

Vers. 2. Dilexisti : dilexit. — 3. ejus : (*Deest in*

cod.) — 6. pater ego sum : pater sum. — 8. ei : (*Additur in cod.*) — 9. vestra : viri. — 10. suscipiam : suscipiet. — 13. et exufflastis : exufflastis.

CAPUT II.

Vers. 5. meum : (Non est in cod.) — *Ibid.* vitæ et pacis : *vita et pax.* — *Ibid.* pavebat : *pavebit.* — 10. vestrorum ? : *nostrorum ?* — 11. Judas : *Juda.* — 12. Disperdet : *Disperdat.* — *Ibid.* tabernaculis : *tabernaculo.* — *Ibid.* offerentem : *offerentes.* — 13. non respiciam ultra : *ultra non respiciam.* — 16. Deus : (Non habetur in cod.) — 17. quod dicitis : *quum diceretis.*

CAPUT III.

Vers. 5. opprimunt peregrinum : *opprimunt peregrinos.* — 7. Et dixistis : *Et satinabo vos ; et dixistis.* — 8. configitis : *configistis.* — *Ibid.* configimus : *configimus.* — 9. Et in penuria : *In penuria.* — 10.

A *Inferre* : *Et inferre* — *Ibid.* horrenum : *horrenum meum.* — 12. terra desyderabilis : *terræ desyderabiles.* — 15. edificati : *ædificatæ.* — 16. Tunc locuti sunt : (Desunt.) — *Ibid.* Dominum : *Deum.* — *Ibid.* coram eo timentibus Dominum : *coram timentibus Deum.* — 17. parciit : *parcet.* — 18. convertemini : *convertimini.* — *Ibid.* et inter : *inter.*

CAPUT IV.

Vers. 1. impietatem : *vanitatem.* — *Ibid.* dicit : *dicitis.* — *Ibid.* derelinquet : *relinquet.* — 2. pennis : *piunis.* — 4. ei : (Deest in cod.) — 5. Eliam prophetam : *Eliam Tesbitem prophetam.* — 6. convertet : *convertat.*

(In exemplari Gothico sequitur liber Job.)

LIBER PRIMUS MACHABÆORUM.

Præfatio in libros Machabæorum ; *Machabæorum,* B *Ibid.* Ecclesiam secum : *Ecclesiam fidelium secum.* — 16. appropinquaverunt : *appropiaverunt.* — *Ibid.* ab : (Deest in cod.) — 17. contra : *ad.* — *Ibid.* et tam : (Desunt.) — 21. et legibus nostris : (Non habetur.) — 23. loqui : *loquens.* — 24. persecutus est : *persequatur.* — 27. rex : (Non habetur in cod.) — 29. suis : (Deest in cod.) — 30. ut : *et.* — 31. Et consternatus : *consternatus.* — 34. omnibus quæ : *omnibus bonis quæ.* — 35. et ut mitteret : *ut mitteret.* — *Ibid.* memoriam eorum de loco : *memoriam de celo.* — 37. perambulabat : *perambulavit.* — 40. processerunt cum : *processerunt ut irent cum.* — *Ibid.* Emmaum : *Arimaum.* — 42. applicabant : *applicabat.* — *Ibid.* in interitum : *interitum.* — 46. in Israel : *Israel.* — 47. et cinerem imposuerunt capiti suo ; et disciderunt : *et cinere in capite suo ; et destituerunt.* — 48. libros : *librum.* — 49. Nazaræos : *Nazaræos.* — 51. facti sunt : (Desunt in cod.) — *Ibid.* in luctum et in humilitatem : *in luctu et humilitate.* — 53. faciem : *facies.* — 55. hæc : *hoc.* — 57. Emmaum : *Ammaum.* — 58. adversus nos : (Desunt in cod.) — 59. melius est nos : *melius nobis.*

In primum librum Machabæorum argumentum ; *Primus liber,* etc. : (Non habetur.)

CAPUT I.

Vers. 1. Alexander Philippi : *Alexander filius Philippi.* — *Ibid.* primus : *prius.* — 4. et exercitum : *exercitum.* — 11. tricesimo septimo : *tricesimo.* — 15. leges : *legem.* — 18. intravit in Ægyptum : *intravit Ægyptum.* — *Ibid.* et elephantis : *et in elephantis.* — 19. a facie : *faciem.* — 23. hominum : *omnium.* — *Ibid.* in superbia : *superbia.* — 27. et juvenes et virginis : *virgines et juvenes.* — 28. et : (Deest in cod.) — 32. magna : (Non habetur in cod.) — 36. peccatricem : *peccatorum.* — 38. et in diabolium : *et diabolium.* — 43. relinqueret : *relinquerunt.* — 45. servituti : (Non habetur in cod.) — *Ibid.* ejus : *ei.* — 46. rex libros : *rex Antiochus libros.* — *Ibid.* manus : *manum.* — *Ibid.* et in omnes : *et omnes.* — *Ibid.* leges : *legem.* — 49. jussit : (Deest in cod.) — 52. fecissent : *fecisset.* — 55. super terram : *in terra.* — 57. et centesimo : (Desunt in cod.) — 60. observabat legem Domini secundum, etc. : *observabat legem secundum, etc.* — 61. inveniebatur : *inveniebantur.* — *Ibid.* et mense : (Desunt in cod.)

CAPUT II.

Vers. 2. Johannem : *Johannam.* — 3. Simonem : *Simeon.* — 4. vocabatur : *cognominabatur.* — 5. cognominabatur : *vocabatur.* — 6. Juda : *Judæ.* — *Ibid.* et in Jerusalem : *et Jerusalem.* — 9. ceciderunt in gladio : *ceciderunt gladio.* — 12. ea : *eam.* — 15. thura : (Deest in cod.) — 19. et dixit : *ait.* — *Ibid.* discedant : *discedat.* — 21. justitias : *justitiam.* — 24. accensus est furor ejus : *ascendit furor ejus et.* — *Ibid.* et insiliens : *insiliens.* — 27. exclamavit : *clamavit.* — *Ibid.* in civitate : (Desunt in cod.) — 30. et sederunt : *ut sederent.* — *Ibid.* ejus : *eorum.* — *Ibid.* inundaverunt : *induraverunt.* — 31. erant : *erat.* — *Ibid.* quidam : (Deest in cod.) — 33. Antiochi : (Non habetur in cod.) — 34. non exhibimus : (Non habetur in cod.) — 36. nec lapidem miserunt in eos : (Desunt in cod.) — 40. nunc : (Deest in cod.) — 41. die : *in die.* — 42. Judæorum : *Asidæorum.* — 43. facti sunt : *factum est.* — 44. iniquos : (Deest in cod.) — 46. finibus eorum et in, etc. : *finibus Israel in, etc.* — 47. manibus : *manu.* — 50. vestrorum : (Deest in cod.) — 54. Zelum : *Zelo.* — 55. implevit : *implet.* — *Ibid.* dux in Israel : *dux populi Israel.* — 59. et Azarias et Misael : *Azarias, Misael.* — 63. periiit : *periet.* — 65. Simon : *Simeon.* — 67. et adducetis : *et vos adducetis.* — 70. anno : (Deest in cod.) — *Ibid.* sexto : *et sexto anno.*

CAPUT III.

Vers. 3. gloriam : *gaudium.* — 5. eos succendit : *succendit.* — 13. fidelium : (Deest in cod.) —

59. melius est nos : *melius nobis.*

CAPUT IV.

Vers. 2. percuterent : *percuteret.* — *Ibid.* illis : *illi.* — 3. Emmaum : *Ammaum.* — 3. noctu, et nemiuen : *nocte, neminem.* — 6. qui : *quia.* — *Ibid.* ad prælium : *prælio.* — 9. multo : (Deest in cod.) — 10. Dominus : (Non habetur in cod.) — *Ibid.* memor erit : (Desunt in cod.) — 12. elevaverunt : *levaverunt.* — *Ibid.* eos : (Deest in cod.) — 13. erant : *fuerant.* — 15. omnes : (Non habetur in cod.) — *Ibid.* in gladio : *gladio.* — *Ibid.* usque Gezeron et : (Desunt in cod.) — *Ibid.* usque ad : (Non habetur in cod.) — 18. nunc : (Deest in cod.) — *Ibid.* postea : *post hoc.* — *Ibid.* securi : (Non est in cod.) — 19. ecce : (Non habetur in cod.) — 20. succenderunt : *succensa sunt.* — 24. canebant : *dicebant.* — *Ibid.* Deum : (Deest in cod.) — 26. autem : (Non habetur in cod.) — 27. consternatus animo : *consternatus est, et animo.* — 28. Lysias : (Non est in cod.) — 31. fundatur : *fundatur.* — 33. collaudent te omnes : *collaudent omnes.* — 34. prælium : (Deest in cod.) — 35. multiplicati rursus venirent : *multiplicatus rursus veniret.* — 39. Et sciderunt : *scidebunt.* — *Ibid.* super caput suum : (Desunt in cod.) — 41. emundarent : *mundarent.* — 45. illis : *illi.* — 48. erant : (Deest in cod.) — 51. et in cymbalis : *et cymbalis.* — 55. in faciem : (Desunt in cod.) — *Ibid.* eum : (Deest in cod.) — 56. sacrificium : (Non habetur in cod.) — *Ibid.* salutaris : *salutaria.* — 59. et universa : *universa.*

CAPUT V.

Vers. 1. audierunt : *audirent.* — *Ibid.* Sanctuarium : *Sancta.* — 3. Arabathane : *Acrabathane.* — *Ibid.* quia : *qui.* — 11. parant : *parent.* — 12 et eripe : *eripe.* — 13. Tubin : *ibi.* — 15. et repleta est omnis Galilæa alienigenis : *et omni Galilæa alienigena.* — 17. autem :

enim.—20. partiti : *dati*.—23. assumpsit : *sumpsit*.—*Ibid.* erant illis : *erant cum illis*.—24. et Judas : *Judas*.—*Ibid.* frater : *et fratres*.—25. eorum : (*Deest in cod.*)—26. Barasa : *Basara*.—30. elevassent : *allevassent*.—*Ibid.* et ecce : *ecce*.—*Ibid.* expugnabant : *expugnarent*.—32. et dixit exercitui : *exercitui dixit*.—*Ibid.* suo : (*Deest in cod.*)—33. exclamaverunt : *clamaverunt*.—53. assumpsit : *sumpsit*.—38. et exercitus : *exercitus*.—39. conduxerunt : *conduxit*.—40. appropinquaverit : *appropiaverit*.—43. a facie : *ante faciem*.—*Ibid.* erat in Carnaim : *est in Carmaim*.—44. Carnaim : *Carmaim*.—*Ibid.* Judæ : *Juda*.—50. se : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* et tota nocte : *et nocte*.—52. facienti : (*Non est in cod.*)—53. per : (*Nec habetur in cod.*)—54. ex eis : *ex his*.—55. erat : *erant*.—*Ibid.* Simon : *Simeon*.—56. principes : *princeps*.—59. illis : *ei*.—60. Judæa : *Judæ*.—*Ibid.* illo die : *in illo die*.—*Ibid.* plaga : *fuga*.—65. succendit : *et succendit*.—*Ibid.* igni : (*Deest in cod.*)—67. volunt : *vult*.—*Ibid.* exeunt : *exit*.—68. diruit : *vidit*.—*Ibid.* et sculptilia : *spolia*.—*Ibid.* reversus : *regressus*.

CAPUT VI.

Vers. 1. perambulabat : *perambulabit*.—3. deprædari : *prædari*.—4. in Babyloniam : *Babyloniam*.—6. de castris quæ exciderunt : (*Desunt in cod.*)—7. ædificaverant : *ædificaverat*.—8. ei : (*Non est in cod.*)—9. per : (*Non habetur in cod.*)—10. solitudine : *solitudine*.—12. et abstuli : *abstuli*.—16. nono : *et nono*.—17. regnare : (*Deest in cod.*)—20. conveniunt : *coirent*.—21. impij ex Israel : *ex impiis Israel*.—27. et non : *nec*.—28. hæc : (*Deest in cod.*)—29. et de insulis maritimis : *et insulis et maritimis*.—30. ejus : (*Deest in cod.*)—31. dies multos : *diebus multis*.—32. movit : *admovit*.—*Ibid.* Bethzacharam : *Bethzachara*.—33. in impetum : *impetum*.—*Ibid.* Bethzacharam : *Bethzachara*.—*Ibid.* se : (*Deest in cod.*)—36. erat bestia : *erant, bestia*.—*Ibid.* ibi : (*Non habetur in cod.*)—38. tubis exercitum : *tubis et exercitum*.—*Ibid.* constipatos : *constipati*.—39. resplenderunt : *et resplenderunt*.—*Ibid.* montes ab eis, et resplenderunt : (*Desunt in cod.*)—40. alia : *alii*.—41. et commovebantur : *commovebantur*.—*Ibid.* omnes : *et omnes*.—*Ibid.* terram : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* collisione : *collisionis*.—45. a sinistris : *sinistris*.—46. se : (*Non est in cod.*)—48. applicuerunt : *applicuit*.—*Ibid.* regis : *rec*.—49. erant eis : *erat ei*.—51. dies multos : *diebus multis*.—55. constituerat : *constituit*.—*Ibid.* ut : *et*.—*Ibid.* et regnaret : *ut regnaret*.—56. esset : *est*.—*Ibid.* abierat : *ibi erat*.—*Ibid.* quærebat : *quærit*.—57. et festinavit : *festinavit*.—62. citius juramentum : *jus juramenti*.

CAPUT VII.

Vers. 1. primo : *et primo*.—2. est domum : *est in domum*.—6. omnes : (*Deest in cod.*)—7. credis, ut : *credes, et*.—9. facere : *ut faceret*.—11. enim : *autem*.—16. in : (*Non habetur in cod.*)—18. in eis : (*Desunt in cod.*)—19. Bethzecha : *Bethzatha*.—*Ibid.* ad se : *a se*.—23. erant, filiis : *erant in filiis*.—24. Judæa : *Judæ*.—25. erant : *sunt*.—29. se invicem : (*Non habetur in cod.*)—32. exercitu : (*Non est in cod.*)—37. Tu, Domine, elegisti domum istam : *Tu elegisti domum istam, Domine*.—58. cadant in gladio : *cadent gladio*.—59. horon : *heron*.—40. Adarsa : *adversa*.—*Ibid.* viris : (*Deest in cod.*)—41. quia : *qui*.—42. contere : *percutere*.—*Ibid.* super : *contra*.—45. persecuti sunt : *persecutus est*.—*Ibid.* Adazer : *Adazor*.—*Ibid.* in : (*Non habetur in cod.*)—46. Judæa : *Judæ*.—48. lætitiarum magnam : *lætitiarum magna*.

CAPUT VIII.

Vers. 2. et audierunt : *audierunt*.—4. locaque quæ longe erant : *locus qui longe erat*.—5. Persen Ceteorum : *Pers Citiiorum*.—*Ibid.* in bello : *bello*.—6. et equitatum et currus : (*Non sunt in cod.*)—8. Indorum et medos, et Lydos de optimis : *Medorum et Lydos, et*

Medos de omnibus.—10. redegerunt : *redierunt*.—12. erant : (*Deest in cod.*)—14. in ea : *ab ea*.—16. homini : (*Deest in cod.*)—18. et : (*Non est in cod.*)—*Ibid.* premerent : *premeret*.—20. conscribere : *conscribi*.—22. est : (*Non habetur in cod.*)—*Ibid.* in : (*Non est in cod.*)—23. ab eis. Quod, etc. : *ab eis in æternum. Quod, etc.*—28. et adjuvantibus non dabitur : *adjuvantibus non dabunt*.—34. ei : *eis*.

CAPUT IX.

Vers. 1. ut : *ubi*.—*Ibid.* et Bacchidem : *Bacchidem*.—2. viam : *via*.—*Ibid.* Masaloth : *Mesaloth*.—3. in mense : *et mense*.—*Ibid.* et quinquagesimi secundi : *quingagesimi et secundi*.—4. Beream : *Berea*.—7. defluxit exercitus suus : *defluxisset exercitus ejus*.—*Ibid.* et contractus : *contractus*.—9. revertamur : *revertemur*.—*Ibid.* tunc : (*Deest in cod.*)—10. appropiavit : *appropinquavit*.—12. clamabant : *clamabat*.—13. ipsi : *ipsis*.—16. eos : (*Deest in cod.*)—17. ex illis : *illis*.—19. et sepelierunt eum in sepulchro patrum suorum : (*Desunt in cod.*)—*Ibid.* in civitate Modim : *in Modim*.—21. populum : (*Deest in cod.*)—22. bellorum Judæ : *Judæ bellorum*.—*Ibid.* et magnitudinis ejus : (*Non habetur in cod.*)—23. emerunt : *et emerunt se*.—26. in illos : *illos*.—30. pro eo : (*Desunt in cod.*)—*Ibid.* in principem : *principem*.—35. aquam : *aquas*.—35. Jonathas : (*Non est in cod.*)—*Ibid.* Nabuthaos : *Nabathæos*.—36. Madaba : *Madabas*.—37. renuntiatum : *nuntiatum*.—39. fratres ejus obviam : *fratres obviam*.—40. montes : *montem*.—42. vindictam : *vindicta*.—43. magna : *multa*.—45. divertendi : *revertendi*.—47. suam : (*Non habetur in cod.*)—48. dissiliit Jonathas : *siluit Jonathas*.—*Ibid.* et qui cum eo erant in Jordanem : (*Desunt in cod.*)—49. in Jerusalem : *Jerusalem*.—50. et in beth-el : *et beth-el*.—57. Juda : (*Deest in cod.*)—58. eos : (*Non est in cod.*)—*Ibid.* una nocte : *in una nocte*.—64. Beth-bessen : *Bethbesse*.—66. ejus : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* tabernaculis : *tabernaculo*.—68. congressus : *congressio*.—69. ipsorum : *suam*.—*Ibid.* multos ex eis occidit : *ipse autem cogitavit cum reliquis abire in regionem suam*.—(*Desunt in cod.*)—71. vitæ ejus : *vitæ suæ*.—73. ibi : *sibi*.

CAPUT X.

Vers. 5. omnium : (*Non habetur in cod.*)—8. dedit ei rex potestatem : *dedit ei in potestatem*.—11. opera, ut extruerent : *operam, ut instruerent*.—13. locum : *locum suum*.—19. sis : (*Non habetur in cod.*)—20. ut amicus : *et ut amicus*.—*Ibid.* et quæ : *ut quæ*.—*Ibid.* nobiscum : (*Deest in cod.*)—22. nimis : (*Non habetur in cod.*)—24. illis : *illi*.—*Ibid.* sint : *sit*.—25. eis : (*Non est in cod.*)—26. audivimus : *et audivimus*.—29. et tertias : *et tertiam*.—30. die : (*Non habetur in cod.*)—*Ibid.* in totum : *innotum*.—35. solvantur : *retro luantur*.—34. tres dies post : *tres post*.—36. Judæis : *eis*.—*Ibid.* sint : *sunt*.—37. in legibus : *legibus*.—38. Judæa : *Judæ*.—*Ibid.* ut : *et*.—40. do singulis annis : *singulis annis dabo*.—41. fuerit : *suit*.—43. confugerint : *fuertint*.—*Ibid.* est Jerosolymis : *est in Jerosolymis*.—*Ibid.* dimittantur : *dimittatur*.—45. in Jerusalem : *Jerusalem*.—*Ibid.* Judæa : *Jerusalem*.—46. fecerant : *fecerant*.—*Ibid.* tribulaverat : *tribulaverant*.—48. contra : *ad*.—49. duo : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* Demetrii : *Alexandri*.—*Ibid.* Alexander : *Demetrius*.—52. regressus : *ingressus*.—54. ego : (*Non est in cod.*)—56. quod : *quæ*.—62. collocavit eum rex : *collocavit rex*.—63. suis : (*Non habetur in cod.*)—67. quinto : *et quinto*.—69. rex : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* ducem : (*Non habetur in cod.*)—70. adversum nos : (*Desunt in cod.*)—72. terra sua : *terram suam*.—73. et exercitum : *exercitum*.—74. occurrit : *concurrit*.—76. in civitate : *intra civitatem*.—80. et jecerunt jacula in populum : (*Non sunt in cod.*)—82. fatigati : *fugati*.—83. per campum : *in campum*.—*Ibid.* et intraverunt : *intraverunt*.—*Ibid.*

ibi : (Deest in cod.) — 84. omnes : eos. — 86. Ascalonem : Ascalona. — 87. in Jerusalem : Jerusalem.

CAPUT XI.

Vers. 2. civitates, et occurrerant ei : (Desunt in cod.) — 3. autem : (Non habetur in cod.) — 4. igni : (Nec est in cod.) — Ibid. cæsi : occisi. — Ibid. fecerant : fecerat. — 7. vocabatur : vocatur. — Ibid. in Jerusalem : Jerusalem. — 10. pœnitet : pœnituit. — 12. manifestatæ sunt : manifestæ facte sunt. — 14. Alexander : Ptolemaeus. — Ibid. temporibus : diebus. — Ibid. locis illis : locis illius. — 17. Zabdiel : Gaddiel. — 21. Demetrius : (Deest in cod.) — 22. ad : (Nec est in cod.) — Ibid. arcem : (Nec est in cod.) — 26. fecit ei rex : fecit rex. — Ibid. ante eum : ante ipsum. — Ibid. in conspectu omnium amicorum suorum : ante conspectum amicorum omnium. — 28. laveret : faceret. — Ibid. et tres : (Desunt in cod.) — Ibid. toparchias, et : toparchiam, id est. — Ibid. et confines ejus : (Non sunt in cod.) — 34. illis : (Deest in cod.) — Ibid. Ramatham : Ramatke. — Ibid. sequestrari : sequestra. — Ibid. prius : (Deest in cod.) — 37. et in loco : in loco. — 38. Et videns : Et vidit. — Ibid. unumquemque : quemque. — Ibid. traxit : contraxit. — 39. murmuravit : murmurat. — Ibid. Emelchuel : Emelchuel. — 40. fecit : fecerit. — Ibid. ibi : illic. — 41. in Jerusalem : Jerusalem. — 43. mihi : (Non est in cod.) — 51. sua : (Deest in cod.) — Ibid. in conspectu regis, et : (Desunt in cod.) — 55. abalienavit : alienavit. — Ibid. beneficia quæ : beneficia ejus quæ. — 54. hæc : hoc. — Ibid. sibi : (Deest in cod.) — 58. in ministerium : et ministerium. — 60. Ascalonem : Ascalona. — 61. inde Gazam : in Gazim. — Ibid. quæ : quas. — Ibid. est eam : est eas. — 66. cepit : accepit. — 67. Genesar : Gemnesar. — 70. Absolomi : Absalomi. — 72. Jonatas : (Deest in cod.) — Ibid. eos : illos. — Ibid. in fugam : (Non sunt in cod.) — 75. omnes : (Non est in cod.) — Ibid. illuc : illic. — 74. alienigenis : alienis.

CAPUT XII.

Vers. 1. eos : (Non habetur in cod.) — 2. spartiatas : Spartas. — 3. renovaremus : renovetis. — 5. est : (Deest in cod.) — 7. scriptum : rescriptum. — 9. solatio : solatia. — 11. in observationibus : observationibus. — 17. et reddant : ut reddant. — 18. beneficiis : beneficiatis. — 19. est : (Non habetur in cod.) — 23. et vestre nostræ : vestra nostra. — Ibid. nuntiari : renuntiare. — 26. renuntiaverunt : nuntiaverunt. — 28. in corde : corde. — 29. autem luminaria : enim lumina. — 31. vocabantur : vocantur. — 32. perambulabat : perambulavit. — 37. Caphetetha : Cahetha. — 40. ne forte : (Desunt in cod.) — 41. illi : (Deest in cod.) — Ibid. venit Bethsan : venit in Bethsan. — 42. Jonatas : (Non habetur in cod.) — 45. autem : enim. — 48. Civitatis : (Deest in cod.) — 49. et in campum : in campum. — 50. At illi : Et illi. — Ibid. Jonatas : (Non est in cod.) — 52. erant : fuerant. — 55. conterere : perdere.

CAPUT XIII.

Vers. 2. in timore ascendit : timor ascendit in. — 4. omnes : (Deest in cod.) — 6. natos quoque nostros : natosque vestros. — Ibid. gratia : gratis. — 7. spiritus : (Deest in cod.) — Ibid. populi : populus. — 11. in arce remansit : in ea mansit. — 14. loco : in loco. — Ibid. et quia commissurus esset eum eo prælium : (Non sunt in cod.) — 15. propter negotia quæ habuit : (Desunt in cod.) — 18. ei : (Non est in cod.) — 19. Et misit pueros, et centum ta-

lenta : (Non habetur in cod.) — 20. contereret : contererent. — 22. omnem : (Deest in cod.) — 25. Bascaman : Bascama. — Ibid. illic : (Non habetur in cod.) — 29. viderentur : videntur. — 50. est : (Non habetur in cod.) — 52. loco : in loco. — 53. ei : (Deest in cod.) — 57. bahem : behem. — Ibid. misistis : misisti. — Ibid. remittere : mittere. — 59. in Jerusalem : Jerusalem. — 40. ex vobis : in vobis. — 42. summo : (Deest in cod.) — Ibid. Sacerdote, magno : Sacerdote magno. — Ibid. duce : et duce. — 45. comprehendit eam : comprehendit. — 45. dextras : dextram. — 48. habitationem : in habitationem. — 49. regionem : in regionem. — 50. accipere : acciperent. 51. — die : (Non est in cod.) — Ibid. ex Israel : in Israel. — 54. vir esset : vir præliis esset. — Ibid. in (Deest in cod.)

CAPUT XIV.

Vers. 1. exercitum suum : exercitus suos. — Ibid. in : (Deest in cod.) — Ibid. ut : Et. — 2. Et audivit : Et ut audivit. — Ibid. et misit : misit. — Ibid. comprehenderet eum vivum : comprehenderent eum vivum, et ut ducerent eum ad se. — 3. duxit : adduxit. — 4. omnis : (Non est in cod.) — Ibid. genti : gentis. — 8. Juda : (Deest in cod.) — 10. Et civitatibus tribuebat : civitatibus tribuebam. — 12. ficulnea sua : et non erat : ficulnea ; nec erat. — 16. spartiatas : spartia. — 17. omnem : (Deest in cod.) — 18. in tabulis : tabulis. — 19. in Jerusalem : Jerusalem. — 20. principes : princeps. — 22. pristinam : (Deest in cod.) — 25. minarum : minarum. — 26. ab eis : (Desunt in cod.) — Ibid. æreis : aureis. — 27. Et hoc est exemplum scripturæ : (Desunt in cod.) — 29. Jarib : Israel. — 33. Judææ : Judæ. — Ibid. Judææ : Judæ. — 36. et qui : qui. — 37. ad : (Non est in cod.) — Ibid. in Jerusalem : Jerusalem. — 45. et scribantur : et ut scribantur. — 47. ei : (Deest in cod.) — Ibid. gentis : genti.

CAPUT XV.

Vers. 1. rex : (Non habetur in cod.) — 3. et electam : electam. — 4. regionem : regiones. — 5. statuo tibi : statuo vobis. — Ibid. me omnes reges : me reges. — 8. Et omne debitum regis, et quæ futura sunt regi, ex hoc et in totum tempus remittuntur tibi : (Non sunt in cod.) — 11. maritimam : maritima. — 13. helligeratorum : bellatorum. — 14. vexabant : vexabat. — Ibid. vel egredi : (Desunt in cod.) — 18. murum : minarum. — 22. Arabæ : Arabæ. — 23. spartiatas et Delo : spartiatas Delo. — Ibid. sicioni : siccioni. — Ibid. Cortynam et Cnidum : Gortynam et Zenedum. — 26. ad eum : ei. — 27. rupit : intrupit. — 29. in terra : super terra. — 32 et 33. ei : (Non sunt in cod.) — Ibid. sumpsimus : assumpsimus. — Ibid. detinemus : detulimus. — 35. expostulas : expostulans. — Ibid. et in regione : in regione. — 36. Athenobius : ullum. — 39. Judææ : Judæ. — Ibid. obstruere : extruere. — 41. Judææ : Judæ.

CAPUT XVI.

Vers. 1. in populo ipsorum : (Desunt in cod.) — 2. seniores : (Deest in cod.) — Ibid. et domus patris mei : (Non habetur in cod.) — 8. exclamaverunt : clamaverunt. — 10. in Judæam : Judam. — 14. Judææ : Judæ. — Ibid. in Jericho : Jericho. — Ibid. septuagesimo septimo : septuagesimo. — 16. surrexit : et surrexit. — 18. traderet ei regionem : traderet regionem. — 19. tollere : ut tollerent. — Ibid. dona : dona multa. — 23. ædificii : ædificium.

LIBER SECUNDUS MACHABÆORUM.

In Secundum librum Machabæorum argumentum : Non habetur in exemplari Gothico.

CAPUT I.

Vers. 1. Per Ægyptum : in Ægypto. — Ibid. Ju-

dæa et pacem bonam : Judæ pacem bonam. — 2. locutus : (Deest in cod.) — 3. et faciatis : ut faciatis. — 4. et faciat : (Non habetur ei.) — 8. panes : panem. — 10. Jerosolymis : in Jerosolymis. — Ibid. et in Judæa : et Judæa. — Ibid. in Ægypto : Ægypto.

— 12. et sanctam civitatem : (*Desunt in cod.*) — 14. etenim : *ut enim.* — *Ibid.* Antiochus et amici ejus : (*Non sunt in cod.*) — 15. eas : *ejus.* — 16. cum intrasset : *et cum intrasset.* — *Ibid.* eos : (*Deest in cod.*) — 18. die : (*Nec est in cod.*) — *Ibid.* et vos : *vos.* — 19. et siccus : *siccus.* — 20. Persidis : *Per-sarum.* — 21. sacerdos : *sacerdotes.* — 27. et contemptos : *contemptos.* — 28. nos : (*Deest in cod.*) — 30. esset : *est.* — 31. esset : *fuisset.* — 32. sed et ex : *sed ex.* — 33. ut : *at.* — *Ibid.* res : (*Non habetur in cod.*) — 34. sacrificia : *sacrificium.* — 35. examinans : *determinans.* — *Ibid.* templum, ut probaret, etc. : *templum, et si quibus rex donaverat multa bona, accipiebat ex hoc et retribuerebat innumera, ut probaret, etc.* — 36. hunc locum : *hoc.*

CAPUT II.

Vers. 1. transmigrabant : *transmigrabantur.* — 8. cum : (*Deest in cod.*) — 9. Magnifice etenim sapientiam tractabat : (*Non habetur in cod.*) — 12. comestum : *mandatum.* — 13. qualiter : *ut.* — *Ibid.* regibus : *regionibus.* — 14. acciderat : *accedebat.* — 15. perferant : *perferat.* — 16. facietis : *facitis.* — 17. et sanctificationem : (*Desunt in cod.*) — 18. nostri : (*Deest in cod.*) — 22. vindicarent : *et vindicarent.* — 23. in toto orbe : *toto orbe.* — *Ibid.* et leges : *ut leges.* — 25. enim : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* narrationes : *locutionem.* — 26. volentibus : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* facilius : *facile.* — 27. assumpsimus : *assumimus.* — 29. auctoribus : *authori.* — 30. curat : *comatur.* — 32. vitare breviantii : *vitæ brevitati.*

CAPUT III.

Vers. 1. animos odio habentes mala : *animo odio habentis mala,* — 2. fiebat ut et ipsi : *fidebat ut ipsi.* — *Ibid.* dignum : (*Deest in cod.*) — 5. eo tempore : *illo in tempore.* — 8. est : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* civitates : (*Non est in cod.*) — 10. et pupillorum : *aut pupillorum.* — 13. esse : (*Deest in cod.*) — 15. de depositis : *depositis.* — 16. videbat : *viderat.* — 17. efficiebatur : *manifestabatur.* — 18. gregatim : *congregati.* — 21. enim : *autem.* — 23. perficiebat : *perficere.* — *Ibid.* præsens : *in præsens.* — 24. Dei : (*Non est in cod.*) — 29. atque omni spe et salute privatus : (*Non habetur in cod.*) — 30. Dominum : *Deum.* — *Ibid.* omnipotente : *autem.* — 31. confestum : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* ut vitam : *et salutem.* — 32. rex : (*Deest in cod.*) — 35. recepto : *et recepto.* — 36. sub oculis suis viderat : *sibi oculis viderat.* — 37. esset : *est.* — 38. si quem : *siquidem.* — *Ibid.* eum : (*Non est in cod.*)

CAPUT IV.

Vers. 3. Simonis : *Simoni.* — 8. octoginta : *septuaginta.* — 10. annuisset : *agnovisset.* — 11. constituta, et per, etc. : *constituta, per, etc.* — *Ibid.* Eupolemi : *Eppoleii.* — 17. hoc : *hæc.* — 19. Sacrificium : *Sacrificiis.* — 21. filios propter primates : *filio propter primatus.* — 22. inde : (*Non habetur in cod.*) — 23. Menelaum : *Menalaum.* — *Ibid.* Simonis : *Jasonis.* — 27. Menelaus : *Menalaus.* — 28. regem sunt evocati : *regem vocati.* — 29. Et Menelaus amotus est a Sacerdotio : *Menalaus motus est Sacerdotio.* — 30. regis concubinæ : *de concubinæ regis.* — 32. Menelaus : *Menalaus.* — *Ibid.* et templo : *templo.* — 34. Qui : *quod.* — *Ibid.* de asylo : *asylo.* — 35. etiam : *et.* — 37. itaque est animo : *itaque ad animam.* — *Ibid.* propter Oniam : (*Desunt in cod.*) — 38. accensis : *accensus.* — *Ibid.* et in eodem : *et eodem.* — *Ibid.* in Oniam : *Oniam.* — *Ibid.* condignam retribuente : *dignam tribuente.* — 39. divulgata : *vulgata.* — *Ibid.* exportato : *portato.* — 41. jacere : *jacere.* — 42. autem : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* conversi : *versi.* — 43. Menelaum : *Menalaum.* — 45. Menelaus : *Menalaus.* — *Ibid.* dare : (*Deest in cod.*) — 47. Menelaum : *Menalaum.* — *Ibid.* hos :

(*Non est in cod.*) — 50. Menelaus : *Menalaus.* — *Ibid.* ad insidias : *et insidias.*

CAPUT V.

Vers. 3. equorum per ordines : *eorum per ordinem.* — 6. in cæde : *inde.* — 7. confusionem accepit : *confusione cepit.* — 8. exitum : *exercitus.* — 9. patria sua expulerat : *patria excluderat.* — 13. et mulierum : *pulherum.* — 14. vincti : *vincenti.* — *Ibid.* non minus autem venundati : (*Desunt in cod.*) — 15. etiam : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* universa terra sanctius, Menelaus : *universæ terræ sanctiorem Menalaus.* — 17. civitatem : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* Deus : *Dominus.* — 19. locum Deus : *ad locum Dominus.* — 20. socius bonorum : *socius et bonorum.* — *Ibid.* omnipotentis est, iterum, etc. : *omnipotentis, iterum, etc.* — 21. regressus : *reversus.* — 25. Garizim : *Garizi.* — *Ibid.* Menelaum : *Menalaum.* — 27. decimus : *de civibus.*

CAPUT VI.

Vers. 2. Garizim : *Gazarim.* — 4. Gentium : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* ædibus : *diebus.* — 7. amara : *arma.* — 9. gentium : *gentilium.* — *Ibid.* miseriam : *miseria.* — 13. adhibere : *exhibere.* — 14. advenit : *venit.* — 17. sint : *sunt.* — 18. unus : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* prioribus : *prioribus scribarum, vtræ ætate.* — 19. gloriosissimam : *gloriosam.* — 21. ei : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* ut : *et.* — 22. viri : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* faciebant : *facere.* — 23. cogitare cepit : *cogitationem accepit.* — *Ibid.* ingenitæ : *ingenitæ.* — *Ibid.* actus : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* a Deo : *Deo.* — 24. adolescentis arbitantes : *adulescentium, arbitrati.* — 25. tempus : (*Non est in cod.*) — 26. manum : *manus.* — 30. hæc : *hoc.* — 31. virtutis : (*Non est in cod.*)

CAPUT VII.

Vers. 1. septem : *et septem.* — *Ibid.* fratres una cum matre sua, etc. : *fratres cum matre, etc.* — *Ibid.* edere : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* carnes : *ad carnes.* — 2. Unus autem ex illis qui erat primus : *Unus autem qui erat ex illis.* — 3. iratus itaque : *iratusque.* — 4. prior : *primus.* — 6. aspiciet : *aspiciat.* — *Ibid.* in protestatione : *protestatione.* — 7. abstracta : *detracta.* — 8. sequenti : *sequentibus.* — 9. sic : (*Deest in cod.*) — 10. illuditur : *illudebatur.* — 15. vexabant similiter : *similiter vexabant.* — 15. in : (*Deest in cod.*) — 17. tu autem : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* magnam potestatem : *magna potestas.* — 18. sextum : *et sextum.* — *Ibid.* hoc : *hæc.* — 22. donavi : *dedi.* — 23. omnium : *hominis.* — *Ibid.* vitam : *et vitam.* — *Ibid.* vosmetipsos : *vos.* — *Ibid.* leges : *legem.* — 24. et cum juramento : *et juramento.* — *Ibid.* ei : (*Non habetur in cod.*) — 25. ad hæc cum : *et ad ista quoniam.* — *Ibid.* ei : (*Deest in cod.*) — 27. novem : *decem.* 28. te nate, ut : *nam te.* 29. ita fiet : *ita fit.* — *Ibid.* particeps : (*Nec est in cod.*) — 30. nobis : (*Deest in cod.*) — 33. Deus : (*Non habetur in cod.*) — 37. et fratres : *fratres.* — *Ibid.* est : *sit.* — 40. Domino : *Deo.* — 41. post filios : (*Desunt in cod.*)

CAPUT VIII.

Vers. 1. eduxerunt ad se sex millia virorum : *assumpserunt ad sex millia viros.* — 2. et misereretur : *misereretur.* — 4. quoque : *utique.* — 6. improvisus, succendebat eas : *improvisis, succendebat ea.* — 8. profectum : *perfectum.* — 9. primoribus amicum, datis ei de permistis : *prioribus amicum, datis et permistis.* — *Ibid.* et Gorgia : *Gorgia.* — *Ibid.* et in bellis rebus experientissimo : (*Desunt in cod.*) — 10. ut regi : *regi ut.* — 11. coemptionem Judaicorum : *emptionem Judæorum.* — *Ibid.* esset : *erat.* — 12. autem ubi : *autem Machabæus ubi.* — 14. quam cominus : *quam in cominus.* — 15. et si : *si.* — *Ibid.* tamen : (*Deest in cod.*) — 16. hostibus : *cum hostibus.* — 17. loco sancto : *in locum sanctum.* — 18. et venientes : *venientes.* — 19. eos : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* quod :

(*Non est in cod.*)—*Ibid.* millia perierunt : *millia qui A derunt.* — 21. Carnion : *Carnon.* — 22. ab alio : *alio.* — 23. virorum : *viros.* — 26. regressus : *egressus.* — 28. sua : (*Deest in cod.*)—*Ibid.* confringi : *confrigit.* — 31. et exhortati : *exhortati.* — 33. vero : *autem.* — 38. Odollam : *Modollam.* — *Ibid.* purificati : *purificationis.* — 42. oblivioni traderetur : *obliteraretur.* — *Ibid.* peccatis : *peccato.* — 45. salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut a peccatis solvantur : *salubris cogitatione pro defunctis cogitare, ut peccatis solvantur.*

CAPUT IX.

Vers. 4. in ira : *ira.* — *Ibid.* se fugaverant : *fugerant.* — *Ibid.* suum : (*Berst in cod.*)—*Ibid.* eo quod : *quod.* — 5. Deus : (*Non est in cod.*)—*Ibid.* enim : *eum.* — 6. ille : (*Deest in cod.*)— 7. hoc : *hæc.* — 8. isque qui : *is qui.* — *Ibid.* imperare : *inspirare.* — 11. sui : (*Non habetur in cod.*)— 12. nec : (*Non est in cod.*)— *Ibid.* ferre posset : *ferre non posset.* — 17. se : (*Non est in cod.*)— 18. deprecationis : *precatio-nis.* — 21. curam : *vestra.* — 22. habens : *habeo.* — 23. meus : (*Deest in cod.*)— 26. Oro : *Orate.* — 27. et communem : *communem.* — 29. filium : (*Deest in cod.*)

CAPUT X.

Vers. 5. purificationem : *purgationem.* — *Ibid.* quinta : *et quinta.* — 6. et in speluncis : (*Desunt in cod.*)— 11. enim : (*Deest in cod.*)— *Ibid.* negotia regis : *negotium regni.* — 12. iusti tenax : *justitiæ tenax.* — *Ibid.* constituit : *instituit.* — 15. creditam sibi a Philometore deseruisset, et ad Antiochum nobilem : *cretas a Philometore nobile.* — 19. Josepho, itemque Zachæo, eisque : *Josippo item Machabæus, et his.* — 24. equitatu : *exercitu.* — 25. Dominum : *Deum.* — 26. adversariis : (*Deest in cod.*)— 32. vero : *autem.* — 34. At hi : *Et hi.* — 35. incedentes : *accedentes.* — 38. illis : *illi.*

CAPUT XI.

Vers. 3. Gentium : *Gentilium.* — 6. Israel : (*Deest in cod.*)— 10. cælo : *loco.* — *Ibid.* super : (*Deest in cod.*)— 11. more : (*Nec est in cod.*)— *Ibid.* in hostes : *hostibus.* — 12. autem : *vero.* — *Ibid.* fugiens : *fugatus.* — 13. omnipotentis : (*Non est in cod.*)— *Ibid.* innitentes : *nitentes.* — 16. siquidem : *quidem.* — 17. luerant : *unt.* — 18. Quæcumque : *quæque.* — *Ibid.* permittebant : *permittebat.* — 19. et deinceps honorum : *etiam deinceps honorum.* — 21. mensis Dioscori, die viceima : *Dioscori, die mensis vicesima.* — 24. meo : (*Deest in cod.*)— *Ibid.* postulare a nobis concedi sibi : *postulare concedere sibi.* — 27. vero : *autem.* — *Ibid.* talis : (*Non est in cod.*)— 29. Menelaus : *Menalaus.* — 30. his igitur qui commeant : *hos igitur qui commeant.* — *Ibid.* Xantici : *Xiandaci.* — 31. Judaicis : *Judæi.* — *Ibid.* et prius : *prius.* — 32. misimus : *mihi.* — *Ibid.* Menelaum : *Menalaum.* — 33. Xantici : *Xandaci.* — *Ibid.* die : (*Deest in cod.*)— 34. autem : (*Non est in cod.*)— 36. ad regem : (*Desunt in cod.*)— *Ibid.* indicavit : *judicavit.* — 38. Xantici : *Xandaci.*

CAPUT XII.

Vers. 2. Gennæi : *gehennæ.* — 6. nocte : *noctu.* — 9. appareret : *pareret.* — 10. jam : (*Deest in cod.*)— 11. dextram : *dextras.* — *Ibid.* se : (*Non est in cod.*)— 13. firmam : *firmissimam.* 15. Jesu : (*Deest in cod.*)— 18. non comprehenderunt : *comprehen-*

derunt. — 21. Carnion : *Carnon.* — 22. ab alio : *alio.* — 23. virorum : *viros.* — 26. regressus : *egressus.* — 28. sua : (*Deest in cod.*)— *Ibid.* confringi : *confrigit.* — 31. et exhortati : *exhortati.* — 33. vero : *autem.* — 38. Odollam : *Modollam.* — *Ibid.* purificati : *purificationis.* — 42. oblivioni traderetur : *obliteraretur.* — *Ibid.* peccatis : *peccato.* — 45. salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut a peccatis solvantur : *salubris cogitatione pro defunctis cogitare, ut peccatis solvantur.*

CAPUT XIII.

Vers. 3. Menelaus : *Menalaus.* — *Ibid.* patria : *patria.* — *Ibid.* sperans se constitui : *sperans constitui.* — 7. Menelaum : *Menalaum.* — 9. nequiores se patre suo Judæis ostensurus : *iniquiores se Judæis ostensurum.* — 10. eos : (*Deest in cod.*)— 14. civitate : *et civitate.* — 15. victori : *victoria.* — *Ibid.* fuerant : *erant.* — 16. hostium castra repleverunt, rebusque prospere : *hostium replentes, rebus prospere.* — 18. difficultatem : *difficultates.* — 19. admovebat : *admovebat.* — *Ibid.* minorabatur : *minuebatur.* — 21. Enuntiavit : *et nuntiavit.* — *Ibid.* est et conclusus : *conclusus est.* — 24. ad Gerrenos : *Gerrenos.*

CAPUT XIV.

Vers. 6. seditiones : *seditionem.* — 9. humanitatem tuam promulgatam omnibus : *pervulgatam omnibus humanitatem tuam.* — 11. se : (*Deest in cod.*)— 12. in Judæam : *Judæam.* — 13. datis : (*Non est in cod.*)— *Ibid.* ut : (*Nec habetur in cod.*)— *Ibid.* eos vero : *et.* — 14. congregatim : *segregatim.* — *Ibid.* prosperitates : *prosperitatem.* — 15. constituit : *constituit eum.* — *Ibid.* custodiret : (*Deest in cod.*)— 19. præmisit : *misit.* — *Ibid.* Theodotium : *Theodotum.* — 21. et singulis : *et a singulis.* — 21. ex animo, et erat viro : *ex animo vero.* — 25. rogavitque : *rogavit.* — 27. mittere : *mitti.* — 31. eum : *ut.* — *Ibid.* sacerdotibus : *Deest in cod.* — 33. dicens : (*Nec est in cod.*)— 35. universorum qui : *qui universalis.* — 36. omnium : (*Non habetur in cod.*)— 40. sese : *se.* — 41. in domum : *domum.* — 42. agi : *ait.* — 45. accensus animo : *accensus animis.* — *Ibid.* deflueret : *stueret.* — *Ibid.* et gravissimis vulneribus esset : (*Desunt in cod.*)

CAPUT XV.

Vers. 1. bellum : (*Deest in cod.*)— 2. barbæ : *barbara.* — 3. ille : *at ille.* — *Ibid.* cælo : *sæculo.* — 6. cogitaverat : *cogitabat.* — 7. Deo : *Domino.* — 8. ad adventum : *adventum.* — 9. certamina : *certaminum.* — 10. ostendebat : *ostendens.* — 11. exhortationibus : *orationibus.* — 15. hoc : *hæc.* — 15. dicentem : *dicentem ei.* — 16. in quo : *quo.* — 17. civitas sancta : *civitas et sancta.* — *Ibid.* periclitarentur : *periclitaretur.* — 18. itemque : *item.* — 21. manus : *manum.* — 22. qui : (*Deest in cod.*)— 27. triginta quinque millia : *triginta millia.* — 31. pervenisset : *convenisset.* — 34. servavit : *conservavit.* — 35. signum auxilii : *auxilium.* — 37. quæ : *quod.* — *Ibid.* diei : *die.* — 39. hoc : (*Deest in cod.*)

CODICUM DIVINÆ BIBLIOTHECÆ VARIANTES LECTIONES.

PARS SECUNDA,

COMPLECTENS VARIANTES LECTIONES NOVI TESTAMENTI.

Hieronymi in Evangelistas ad Damasum præfatio : Novum opus, etc.

(*Non habetur in Cod. Goth.*)

SANCTUM J. C. EVANGELIUM SECUNDUM MATTHÆUM.

Hieronymi præfatio ex proœmio Commentariorum quos scripsit in Matthæum : Plures fuisse, etc. : (Habetur in cod. Goth.) — Hieronymus in Catalogo Scriptorum ecclesiasticorum : Matthæus, etc. : (Non habetur.)

CAPUT I.

Vers. 3. Zaram : Zara. — 5. Raab : Racab. — 6. David autem rex : David rex. — 17. itaque : ergo. — Ibid. ab : (Deest in cod.) — 20. apparuit in somnis : in somnis apparuit. — 25. cognoscebat : cognovit.

CAPUT II.

Vers. 1. Judæ : Judææ. — 5. ei : (Non est in cod.) — Ibid. Judæ : Judææ. — 6. nequaquam : numquid. — 13. recessissent : regressi essent. — 16. tempus quod : tempus stellæ quod. (Additur stellæ.) — 19. angelus Domini apparuit : apparuit angelus Domini. — 20. enim qui : enim omnes qui. — 22. illo ire : illac venire. — 23. per prophetas : (Desunt in cod.)

CAPUT III.

Vers. 1. autem : (Non habetur in cod.) — 2. et : (Non est in cod.) — 3. qui dictus : de quo dictum. — 4. suos : ejus. — 5. exhibat : exhibant. — 6. ab eo in Jordane : in Jordane ab eo. — 7. ventura ira : futura ira. — 10. radicem : radices. — 12. suum in horreum : in horreum suum. — 16. ei : (Non est in cod.) — Ibid. et venientem : venientem. — 17. Et ecce vox : Et vox.

CAPUT IV.

Vers. 4. dixit : dixit ei. — Ibid. in solo pane : in pane solo. — 10. dicit : dixit. — 14. adimpleretur : impleretur. — 16. vidit lucem : lucem vidit. — Ibid. umbræ : et umbra. — 17. Exinde : Et exinde. — 18. Jesus : (Non habetur in cod.) — 19. et ait illis : et ait illis Jesus. — Ibid. et faciam : ut faciam. — 25. et de Jerosolymis et de Judæa : et Jerosolymis et Judæa.

CAPUT V.

Vers. 11. fuerint, et : fuerint homines, et. (Additur homines.) — 17. quoniam : quia. — Ibid. aut prophetas : et prophetas. — 18. donec omnia : donec ista omnia. — 28. quia : quoniam. — 50. enim : (Deest in cod.) — 51. ei : illi. — 33. Domino : Deo. — 57. sit sermo autem : sit autem sermo. — 59. Dexteram maxillam tuam : dextera maxilla tua. — Ibid. et alteram : alteram. — 40. in judicio : judicio. — Ibid. dimitte : remitte. — 44. benefacite : et benefacite. — 46. diligitis : diligatis.

CAPUT VI.

Vers. 7. quod : quia. — 10. adveniat : veniat. — 41. supersubstantialem : quotidianum. — 45. ne nos

inducas : ne inducas nos. — Ibid. Amen : (Deest in cod.) — 19. vobis : (Non est in cod.) — 20. demolitur : exterminat. — 22. si oculus tuus fuerit : si fuerit oculus tuus. — 23. fuerit nequam : nequam fuerit. — Ibid. erunt : sunt. — 25. plus : (Non est in cod.) — 33. ergo : autem. — Ibid. hæc omnia : omnia hæc. — 34. solliciti esse : esse solliciti. — Ibid. sibi ipsi : ipse.

CAPUT VII.

Vers. 2. remetietur : metietur. — 4. ecce : (Deest in cod.) — 10. petierit : petet. — 11. data : (Non est in cod.) — Ibid. dabit : non dabit. — 12. illis : eis. — 13. est : (Non habetur in cod.) — 17. et v. 18. malos fructus : fructus malos. — Ibid. bonos fructus : fructus bonos. — 22. in nomine tuo : in tuo nomine. — 25. super : supra. — 27. illius : ejus. — 29. et non : non.

CAPUT VIII.

Vers. 2. adorabat : adoravit. — 3. Jesus manum : manum Jesus. — 15. ei : eis. — 20. dixit ei : dicit illis. — Ibid. nidos : filius : nidos, ubi requiescant : filius. — Ibid. caput reclinet : caput suum reclinet. — 25. ad eum : (Desunt in cod.) — 26. dicit eis : dicit eis Jesus. — 29. Jesu : (Deest in cod.) — 50. mulorum porcorum : porcorum multorum. — 51. autem : vero. — 35. de eis : de his. — 54. a finibus : finibus.

CAPUT IX.

Vers. 5. peccata : peccata tua. — Ibid. an dicere : aut dicere. — 6. ut autem sciat : ut sciat autem. — Ibid. quia : quoniam. — 9. inde : (Additur in cod.) — Ibid. in telonio : ad telonium. (Ita habebat lectio vetus ; modo, ea erasa, legitur ut in excusa.) — 15. est : Ita habebat lectio vetus : modo sit superscribitur. — 18. adorabat : adoravit. — 23. turbam tumultuantem : turbam multam tumultuantem. — 27. inde Jesu : Jesu inde. — 28. cæci : duo cæci. — Ibid. hoc possum : possum hoc. — Ibid. dicunt ei : dicunt enim. — 30. eorum : illorum. — 35. apparuit : paruit. — 35. omnes civitates : civitates omnes. — Ibid. infirmitatem : infirmitatem in populo. (Adduntur in populo.)

CAPUT X.

Vers. 2. sunt hæc : hæc sunt. — 3. et Jacobus : Jacobus. — 5. dicens : et dicens. — 8. leprosus mundate : (Desunt in cod.) — Ibid. gratis date : gratia reddite. — 10. enim est : est enim. — 11. autem : (Non est in cod.) — 15. domus illa digna, veniet : domus digna veniat. — Ibid. revertetur ad vos : ad vos revertatur. — 14. vel civitate : vel de civitate. — 17. autem : ergo. — 18. et ad reges : et reges. — 26. ne : non. — Ibid. est opertum : opertum est. — Ibid.

revelabitur; et occultum quod non sciatur: *revelatur neque occultum quod non sciatur.* — 28. time te eum: *eum time te.* — *Ibid.* et animam: *animam.* — 32. confitebitur: *confitebitur.* — *Ibid.* et 35. in caelis est: *est in caelis.* — 34. quis pacem venerim mittere: *quia venerim mittere pacem.* — 37. plus quam: *super.*

CAPUT XI.

Vers. 6. est: (*Deest in cod.*) — 12. rapiunt: *diripiunt.* — 21. Corozain: *Corozain.* — 23. quia: *qui.* — *Ibid.* a sapientibus: *sapientibus.*

CAPUT XII.

Vers. 1. per sata, sabbatho: *sabbatho per sata.* — 2. facere sabbathis: *facere in sabbathis.* — 8. enim est: *est enim.* — 11. illis: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* habeat: *habet.* — 14. quomodo perderent eum: *ut perderent.* (*Additur ut.*) — 27. ego: *ergo.* — *Ibid.* iudices vestri erunt: *erunt iudices vestri.* — 31. bis. blasphemiam: *blasphemiam.* — 34. os loquitur: *os ejus loquitur.* — 35. thesauro profert: *thesauro suo profert.* — 43. invenit: *inveniet.* — 48. et qui: *aut qui.* — 50. meus frater: *meus et frater.*

CAPUT XIII.

Vers. 2. ut in naviculam: *ut naviculam.* — 4. caeli: (*Deest in cod.*) — 8. autem: *vero.* — 15. enim: (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* videant oculis: *oculis videant.* — 16. quia: *qui.* — *Ibid.* quia: *quæ.* — 17. quippe: (*Deest in cod.*) — 26. tunc apparuerunt: *tunc et apparuerunt.* — 30. ea in: (*Desunt in cod.*) — 37. illis: (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* hi sunt filii: *hi filii sunt.* — 43. audiendi: (*Additur in cod.*) — 44. vadit et vendit: *vadet et vendet.* — *Ibid.* emit: *emet.* — 50. mittent: *mittant.* — 56. sorores: *soror.* 57. sua: (*Deest in cod.*) — 58. illorum: *eorum.*

CAPUT XIV.

Vers. 2. Baptista; ipso: *Baptista, quem ego decolavi; ipse.* — 3. posuit in carcerem: *posuit eum in carcerem.* — 6. medio; et, etc.: *medio triclinio; et, etc.* — 8. sua, da mihi, etc.: *sua dixit; da mihi, etc.* — *Ibid.* hic: (*Non est in cod.*) — 12. corpus, et, etc.: *corpus ejus, et, etc.* — 14. eis: (*Additur in cod.*) — 18. mihi illos: *illos mihi.* — 19. super: *supra.* — *Ibid.* autem turbis: *autem dederunt turbis.* (*Additur dederunt.*) — 22. Jesus: (*Deest in cod.*) — 28. si: (*Additur in cod.*)

CAPUT XV.

Vers. 4. patrem, et: *patrem tuum, et.* (*Additur tuum.*) — 8. colunt me: *me colunt.* — 11. os, coinquinat hominem: *os hominum, coinquinat hominem.* — *Ibid.* ex ore: *ex ore hominis.* — 12. hoc: (*Non habetur in cod.*) — 29. ibi: *illuc.* — 50. cæcos, claudos: *claudos, cæcos.* — 31. turbæ: *turba.* — *Ibid.* videntes multos: *videntes autem multos.* — 34. habetis panes: *panes habetis.* — 38. autem: (*Non est in cod.*)

CAPUT XVI.

Vers. 1. et rogaverunt: (*Adduntur in cod.*) — 2. illis: *eis.* — 3. dijudicare: (*indicare habebat lectio vetus; modo autem judicare.*) — *Ibid.* potestis? potestis cognoscere? — 4. prophete: (*Deest in cod.*) — 7. inter: *intra.* — 10. in quatuor: *et quatuor.* — 13. quem dicunt: *quem me dicunt.* — 15. Jesus: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* esse dicitis: *dicitis esse.* — 16. respondens Simon: *respondens autem Simon.* — 19. ligatum et in caelis: *ligatum in caelis.* — *Ibid.* solum et in caelis: *solum in caelis.* — 20. esset: *est.* — 21. Jerosolymam: *in Jerosolymam.* — 28. stantibus: *astantibus.*

CAPUT XVII.

Vers. 1. assumpsit: *assumpsit.* — 3. apparuerunt: *apparuit.* — 4. et Moysi: *Moysi.* — 7. et nolite: — 9. eis: (*Deest in cod.*) — 10. oportet: *in primum oportet.* — 18. illum: *ei.* — 20.

A Dixit: *dicit.* — *Ibid.* Jesus: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* quippe: (*Non est in cod.*) — *Ibid.* illuc: (*Nec habetur in cod.*) — 22. dixit: *dicit.* — 24. ei: (*Non est in cod.*)

CAPUT XVIII.

Vers. 12. relinquit: *relinquet.* — 13. gaudet: *gaudebit.* — 15. eris: *es.* — 16. te non audierit: *non te audierit.* — 17. ecclesiam: *et ecclesiam.* — 26. orabat: *rogabat.* — *Ibid.* in me, et: *in me, Domine, et:* (*Additur Domine.*) — 27. Dominus: (*Additur in cod.*) — 30. redderet debitum: *redderet omne debitum.*

CAPUT XIX.

Vers. 4. qui: (*Deest in cod.*) — 7. dare: *dari.* — 9. et qui dimissam duxerit mœchatur: (*Adduntur in cod.*) — 10. hominis: *homini.* — 11. illis: (*Non habetur in cod.*) — 12. castraverunt: *eunuchizaverunt.* — 19. matrem tuam, diliget: *matrem et diliges.* — 22. enim: *autem.* — 23. dixit: *ait.*

CAPUT XX.

Vers. 1. est regnum: *est enim regnum.* — 4. dixit illis: *illis dixit.* — *Ibid.* vineam: *vineam meam:* (*Additur meam.*) — 7. vineam. Cum: *vineam meam, et quod justum fuerit dabo vobis. Cum.* — 8. factum: (*Non habetur in cod.*) — 16. vero: (*Deest in cod.*) — 17. Jesus Jerosolymam: *Jesus in Jerosolymam.* — 21. sinistram in regno: *sinistram tuam in regno.* — 25. et sinistram: *et ad sinistram.* — 29. illis ab Jericho, secuta est eum turba multa: *eis ab Jericho secutæ sunt eum turbæ multæ.* — 34. eorum: (*Deest in cod.*)

CAPUT XXI.

Vers. 1. discipulos: *discipulos suos.* — 2. quod contra vos est: *quod est contra vos.* — 4. adimpleretur: *impleretur.* — 9. hosanna in altissimis: (*Non habetur in contextu; sed in margine litteris recentioribus scribitur, Osanna in excelsis.*) — 15. et pueros: *pueros.* — 16. dixit: *dicit.* — 17. illis abiit: *illis Jesus abiit.* — 21. ait eis: *Desunt in cod.*) — *Ibid.* tolle te: *tolle te et.* — *Ibid.* in mare: *in via.* — 24. eis: *illis.* — *Ibid.* vobis: (*Deest in cod.*) — 26. habent: *habebant.* — 28. vinea mea: *vineam meam.* — 29. Nolo. Postea autem penitentia motus abiit. (*vers. 30.*) Accedens autem ad alterum, dixit similiter. At ille respondens, ait, eo, Domine. Et non ixit: *eo, Domine, et non ixit; accedens autem ad alterum dixit similiter, at ille respondens, ait, Nolo, postea vero penitentia motus abiit: (Huc usque superscribitur, crasa veteri lectione.)* — 31. quis ex: *quis ergo ex.* — *Ibid.* dicunt ei Primus: *dicunt Novissimus.* — 37. verebuntur filium: *verebuntur forsitan filium.* — 41. suam: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* reddent ei fructum: *reddant ei fructus.*

CAPUT XXII.

Vers. 6. contumeliis: *contumelia.* — 7. est: *est nimis.* — *Ibid.* succendit: *subvertit.* — 15. manibus: *et:* (*Adduntur in cod.*) — 17. an non?: *aut non?.* — 18. cognita autem Jesus nequitia: *cognovit autem Jesus nequitias.* — 19. numisma Census: *nominis Censusum.* — 21. quæ sunt Cæsaris: *quæ Cæsaris sunt.* — 24. dixit: *dicit.* — 27. et: (*Non habetur in cod.*) — 30. enim: *autem.* — 32. Non est Deus: *Non dixit Deus.* — 46. ei respondere: *respondere ei.*

CAPUT XXIII.

Vers. 3. opera vero: *vero opera.* — *Ibid.* enim: (*Deest in cod.*) — 4. enim: *autem.* — 6. autem: *enim.* — 9. est: (*Non habetur in cod.*) — 13. quia: *qui.* — *Ibid.* homines: (*Ita superscribitur, crasa veteri lectione.*) — 14. quia: *qui.* — *Ibid.* orationes longas: *oratione longa.* — 15. quia: *qui.* — 19. est: (*Non habetur in cod.*) — 26. fiat id: *fiat et id.* — 27. quæ a foris: *quæ foris.* — 29. quia: *qui.* — 30. et dicitis: *et qui dicitis.* — 37. sub alas: *sub alas suas.*

CAPUT XXIV.

Vers. 1. et : (Deest in cod.) — Ibid. ædificationes : ædificationem. — 3. signum adventus : signum erit adventus. — 6. enim : autem. — 10. in vicem : (Ita superscribitur, erasa veteri lectione. — 16. descendat : descendet. — 20. in : (Deest in cod.) — 22. breviiati : abbreviati. — 28. illic : illuc. — 30. multa et majestate : multa et gloria et majestate. (Adduntur et gloria.) — 31. generatio hæc : hæc generatio. — 35. autem : vero. — 36. solus pater : pater solus. — 37. autem : enim. — 38. diebus ante : diebus illis ante. — Ibid. Noe in arcam : in arcam Noe. — 40. unus : alter. — 41. relinquetur : relinquetur duo in lecto : unus assumetur et unus relinquetur. — 45. est : esset. — 44. Ideo et vos : Ideoque et vos. — Ibid. qua nescitis hora : nescitis qua hora. — 48. facit : faciet. — 49. ebriosis : ebrii. — 51. ponet : ponat.

CAPUT XXV.

Vers. 1. erit : est. — 11. Novissime vero veniunt et reliquæ : Novissime veniunt reliquæ. — 13. itaque, quia : itaque et orate, quia : (Adduntur et orate.) — 15. profectus est statim : statim profectus est. — 17. et : (Deest in cod.) — 20. obtulit alia : obtulit ei alia. — 21. serve bone : bone serve. — 22. lucratus : superlucratus. — 25. serve bone : bone serve. — Ibid. super multa : supra multa. — 25. in terra : (Adduntur in cod.) — 27. committere : mittere. — Ibid. utique : (Non est in cod.) — 29. auferetur : auferetur. — 50. eijcite : militate. — 38. cooperimus : operuimus. — 40. fratribus meis : (Adduntur in codice.) — 41. dicet et his : dicet his. — Ibid. paratus : præparatus. — 44. aut : vel.

CAPUT XXVI.

Vers. 6. Jesus esset : esset Jesus. — 9. istud : hoc. — 10. huic : (Deest in cod.) — Ibid. enim : (Non habetur in cod.) — 11. me autem non semper habetis : (Adduntur in cod.) — 12. hæc : hoc. — Ibid. hoc : (Deest in cod.) — 14. dicebatur Judas Iscariotes : dicitur Judas Iscarioth. — 17. die : (Non est in cod.) — 20. discumbebat cum : discumbebat Jesus cum.

A (Additur Jesus.) — 24. de illo : de eo. — 28. deditque : dedit. — 29. novum : (Additur in cod.) — 33. numquam scandalizabor : num scandalizabor? — 35. oportuerit : oportet. — 38. mea usque : mea valde usque. — 39. Pater mi : mi Pater. — Ibid. sicut tu : sicut tu vis. — 41. est : (Non habetur in cod.) — 43. eorum : (Additur in cod.) — 47. eo : ipso. — 54. ergo : (Deest in cod.) — 56. adimplerentur : implerentur. — 57. Seniores : Pharisei. — 58. Mem : finem rei. — 61. reædificare : ædificare. — 66. mortis : mortii. — 67. ejus : (Deest in codice.) — 71. ancilla : (Non habetur in codice.) — 75. dixerat, Prius : dixerat, quia Prius.

CAPUT XXVII.

Vers. 1. autem : (Deest in cod.) — 3. quod : quia. — 5. argenteis in templo : in templo argenteis. — 8. ager ille Hæcel-dama : ager ille lingua eorum Hæcel-dama. — 9. a filiis : filii. — 11. illi : ei. — 14. ad : (Non est in cod.) — 15. populo dimittere : dimittere populo. — 19. ad eum : ad illum. — 21. præses : (Deest in cod.) — 23. illi magis : illi multo magis. — 25. ejus : hujus. — 29. flexo : flexu. — Ibid. ei : (Non est in cod.) — 32. Eumes : Et exeuntes. — 35. ut impleteretur quod dictum est per prophetam dicentem, Diviserunt sibi vestimenta mea : et super vestem meam miserunt sortem. (vers. 36.) Et sedentes servarunt eum : (Adduntur in cod.) — 40. Vah : (Deest in cod.) — Ibid. templum Dei, et : templum, et. — Ibid. illud reædificas : reædificas illud. — 41. dicebant : dicentes. — 42. credemus ei : credimus ei. — 43. confidit in Deo : confidet in Domino. — 44. crucifixi erant : fixi erant. (Inter lineas habentur quædam litteræ semierasæ, quæ videntur legisse cruci, ut legeretur crucifixi.) — 46. ut quid dereliquisti me? : quare me dereliquisti? — 48. et imposuit : imposuit. — 54. filius Dei : Dei filius.

CAPUT XXVIII.

Vers. 3. vestimentum : vestimenta. — 7. præcedit : præcedet. — Ibid. prædixi : dixi. — 14. suadebimus : suademus. — 15. edocti : docti.

SANCTUM J. C. EVANGELIUM SEC. MARCUM.

Hieronymus in Catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum ; Marcus Discipulus, etc. : (Non habetur in cod. Goth.)

CAPUT I.

Vers. 2. In Isaia propheta : (Adduntur ; non enim sunt de contextu, sed inter lineas hæc verba scribuntur litteris multo recentioribus.) — Ibid. Ego : (Deest in cod.) — Ibid. ante te : (Non sunt in cod.) — 3. ad eum : ad illum. — Ibid. Jordanis : Jordane. — 8. baptizavi : baptizo. — Ibid. baptizabit spirita : baptizabit vos spirita. — 9. in diebus illis : in illis diebus. — Ibid. a Nazareth : Nazareth. — Ibid. a Johanne in Jordane : in Jordane a Johanne. — 10. cælos apertos : apertos cælos. — 13. illi : ei. — 16. secus : (Additur in cod.) — 19. componentes retia in navi : in navi componentes retia. — 20. vocavit illos : illos vocavit. — 24. qui : (Ita legitur in contextu ; sed inter lineas additur. a. verbum, ut legatur quia.) — 25. ei : (Additur in cod.) — 27. quænam : quæ. — Ibid. etiam : et virtute et. — 29. egredientes : egrediens. — 30. dicunt ei : (dicit habebat lectio vetus ; nunc vero superscribitur dicunt illi.) — 31. apprehensa manâ : apprehensa autem manu. — 34. ea loqui : loqui ea. — 35. egressus abiit : egressus est et abiit. — 36. prosectus est eum : persecutus eum. — 39. et in omni Galilæa : et omni Galilæa. — 40. dicit ei, si vis : dixit ; Si vis. — 41. ait illi, volo : dixit, volo. — 45. est : (Non habetur in cod.) — Ibid. statimque eiecit illum : statim et eiecit eum. — 44. et dicit : et dixit. — 45. introire in civitatem : in civitatem introire. — Ibid. esset : esse.

CAPUT II.

Vers. 3. ad eum ferentes : ferentes ad eam. — 5. Cum autem vidisset : Cum vidisset autem. — 7. peccata : (Additur in cod.) — 9. an : aut. — 10. quia filius hominis habet potestatem : quia potestatem habet filius hominis. — 12. surrexit ille : ille surrexit. — Ibid. mirarentur : admirarentur. — 14. Levi : Levin. — 16. publicanis et peccatoribus : peccatoribus et publicanis. — 22. novum : novellum. — Ibid. dirumpit : dirumpet. — 26. nisi Sacerdotibus : nisi solis Sacerdotibus.

CAPUT III.

Vers. 5. circumspiciens : circumspiciens. — Ibid. illi : illius. — 7. Jesus autem : et Jesus. — 10. habebant : habent. — 15. Et ascendens : quoniam sciabant illum ; et ascendens. — 15. dæmonia : dæmonia et ut circum euntes predicarent Evangelium. — 19. Iscariotem : Iscarioth. — 22. dicebant, Quoniam : dicebant insanit, Quoniam. — 24. regnum illud stare : stare regnum illud. — 25. potest : poterit. — 26. consurrexerit : consurrexit. — Ibid. poterit : potest. — 27. in domum : domum. — 28. blasphemaverint : blasphemaverunt. — 29. delicti : iudicii. — 53. et fratres : et qui sunt fratres. — 34. circumspiciens : circumspiciens.

CAPUT IV.

Vers. 1. ut navim : ut in navim. — 2. eos : illos. — 4. cæli : (Deest in cod.) — 6. extruavit : æstuavit. — Ibid. habebat : haberet — 8. unum triginta, unum sexaginta, et unum centum : unum tricesi-

mum, et unum sexagesimum, et unum centesimum. (Ita etiam infra.) — 10. erant: fuerant. — 16. super: supra. — 17. et non habent: et habent. — *Ibid.* confestim: statim. — 19. reliqua concupiscentiæ: reliquas concupiscentias. — *Ibid.* efficitur: efficiuntur. — 20. super: supra. — 22. Non est enim: non enim est. — 24. adjicietur: dicitur. — 25. ab eo: ab illo. — 26. quemadmodum si homo jaciatur: quemadmodum jaciatur homo. — 31. granum: enim. — 35. in illa die: illa die. — 38. super: supra. — *Ibid.* illi: ei. — 39. tace, obmutesce: tace, et obmutesce. — 40. timore magno: magno timore. — *Ibid.* et ventus: ventus.

CAPUT V.

Vers. 2. occurrit de: occurrit ei de. — 3. poterat eum: eum poterat. — 5. die ac nocte: nocte ac die. — 7. altissimi: summi. — 9. Legio mihi nomen: Legio nomen mihi. — 13. et concessit eis statim Jesus: (Additur in cod.) — 16. qui viderant: quæ viderant. — 17. cæperunt eum: eum cæperunt. — 18. deprecari: rogare. — 19. sit: est. — 21. ad eum: ad illum. — 24. comprimebat eum: comprimebat illum. — 26. fuerat: erat. — 28. vel: (Additur in cod.) — 29. quia: quod. 30. Jesus in semetipso cognoscens: cognoscens Jesus in semetipso. — *Ibid.* de illo: de eo. — 31. sui: illius. — 32. circumspiciebat: circuminspiciebat. — 33. vero: autem. — 35. eo loquente: illo loquente. — *Ibid.* ad archisynagogum: ab archisynagogo. — 36. audito verbo quod dicebatur: verbo quod dicebatur audito. — 37. se sequi: sequi se. — 38. videt: vidit. — 39. illis: eis. — 40. assumit: assumpsit. — *Ibid.* ingrediuntur ubi puella erat: ingreditur ubi erat puella. — 41. Thaliha: Tahitha. — *Ibid.* est: (Non habetur in cod.) — 42. magno: maximo.

CAPUT VI.

Vers. 1. eum discipuli sui: illum discipuli illius. — 2. ejus efficiuntur?: illius efficiuntur? — 3. Non ne hic est faber filius Mariæ: Non ne iste est fabri filius et Mariæ. — 4. illis: eis. — *Ibid.* patria sua, et in domo sua, et in cognatione sua: sua patria, et in cognatione sua, et in domo sua. — 7. vocavit: convocavit. — 8. in via: in viam. — 10. in domum: domum. — 14. rex Herodes: Herodes rex. — *Ibid.* virtutes operantur: operantur virtutes. — 15. vero: autem. — *Ibid.* Quia: (Deest in cod.) — 18. Johannes Herodi: Herodi Johannes. — 19. Herodias: Herodiadas. — *Ibid.* nec: et non. — 20. sciens eum: sciens enim eum. — 24. Quæ: Et: (Additur.) — *Ibid.* At illa: Et illa. — 25. Cum: (Additur in cod.) — *Ibid.* petit: petiit. — 26. discumbentes: recubentes. — 29. tulerunt: attulerunt. — 30. ei: illi. — 31. nec spatium manducandi: nec manducandi spatium. — 34. vidit turbam multam: multam vidit turbam. — *Ibid.* est super: (Desunt in cod.) — *Ibid.* illos docere: docere illos. — 37. emamus ducentis denariis panes: et dabimus illis: ememus denariis ducentis panes; et dabimus eis. — 38. dicunt: dicunt ei. — 40. et quinquagenos: et per quinquagenos. — 44. autem: (Additur in cod.) — 49. putaverunt phantasma: putaverunt eum phantasma. — 50. viderunt eum: eum viderunt. — *Ibid.* dixit eis: dixit illis. — 53. venerunt: pervenerunt. — 55. se: (Deest in cod.)

CAPUT VII.

Vers. 1. conveniunt: convenerunt. — 3. laverint: lavent. — 4. et a foro, nisi, etc.: et a foro cum venerint, nisi, etc. — 6. honorat: honorant. — 7. autem: (Deest in cod.) — *Ibid.* præcepta: et præcepta. — 8. traditiones, traditionem. — 10. vel: aut. — 12. dimittitis: dimittetis. — 15. possit: possit. — 18. estis? Non: estis? Et non. — 19. intrat: introit. — 21. malæ cogitationes: cogitationes malæ. — 24. domum: in domum. — 25. filia habebat: habebat filia. — 27. enim: (Deest in cod.) — 28. dixit illi: dixit ei. — *Ibid.* comedunt sub mensa: sub mensa co-

medunt. — 29. exiit dæmonium a: et exiit dæmonium de. — 30. supra: super. — 31. Decapoleos: Decapoli. — 33. auriculas ejus: auriculas.

CAPUT VIII.

Vers. 1. in diebus illis: in illis diebus. — *Ibid.* multa esset: esset multa. — *Ibid.* discipulis, ait: discipulis suis, ait. — 2. misereor super turbam: misereor turbæ. — 3. enim ex eis: ex eis enim. — 4. illos quis poterit: istos poterit quis. — 12. signum quærit: quærit signum. — 13. ascendit: ascendens. — *Ibid.* navim et: (Desunt in cod.) — 14. panes sumere: sumere panes. — 15. Videte et: (Non habetur in cod.) — *Ibid.* Herodis: Herodianorum. — 17. ait illis Jesus: Jesus ait illis. — *Ibid.* panes: panem. — 20. Et dicunt: dicunt. — 22. Beth-saidam: Beth-saida. — *Ibid.* eum ut illum: illum ut eum. — 23. si quid: si aliquid. — 25. ut clare videret: videret ut clare. — 26. misit: dimisit. — 27. interrogabat: et interrogabat. — *Ibid.* eis: (Deest in cod.) — *Ibid.* esse homines: homines esse. — 29. esse dicitis: dicitis esse. — 31. eos: illos. — *Ibid.* pati multa: multa pati. — 33. sunt: (Non habetur in cod.) — 34. vult me sequi: vult post me sequi. — 35. faciet eam: eam faciet. — 36. animæ suæ faciat: faciat animæ suæ. — 37. commutationis: commutationem. — 38. confusus: confessus. — *Ibid.* verba mea: mea verba. — *Ibid.* confundetur: confitebitur.

CAPUT IX.

Vers. 1. stantibus: adstantibus. — 2. assumit: assumpsit. — *Ibid.* solos: solus. — 3. et candida: candida. — *Ibid.* non potest super terram: super terram non potest. — 4. cum Moysè: et Moyses. — 5. nos: nobis. — *Ibid.* et faciamus: faciamus. — 8. circumspicientes: circuminspicientes. — 9. cuiquam: cui. — 10. quid esset: quod esset hoc. — 13. et Elias: Elias. — 14. conquirentes: conquirentes. — 15. Jesum stupefactus est: eum, stupefacti sunt. — 17. filium meum ad te: ad te filium meum. — 18. illum: eum. — 19. dixit: dicit. — 20. vidisset eum: vidisset illum. — *Ibid.* conturbavit illum: conturbavit eum. — 21. hoc: (Deest in cod.) — 22. misertus: misereor. — 23. autem: (Non est in cod.) — 25. præcipio tibi: tibi præcipio. — 26. exclamans: clamans. — 27. tenens manum ejus: manum ejus tenens. — *Ibid.* elevavit eum: elevavit illum. — *Ibid.* surrexit: surrexit, et reddidit illum patri suo. — 28. nos: (Non habetur in cod.) — 29. jejunio: jejuniis. — 32. interrogare eum: eum interrogare. — 33. esset: essent. — 34. quis eorum major esset: quis esset illorum major. — 37. unum: autem. — *Ibid.* misit me: me misit. — 39. nemo: non. — *Ibid.* male: mala. — 41. aquæ in nomine: aquæ frigidæ in nomine. — 42. quisquis: si quis. — 44. et 46. extinguitur: extinguetur. — 48. moritur: morietur. — *Ibid.* extinguitur: extinguetur. — 49. Omnis enim igne salietur, et omnis victima sale salietur: Omnis enim victima salietur.

CAPUT X.

Vers. 2. interrogabant eum: interrogabant illum. — 7. ad uxorem suam: uxori suæ. — 9. conjunxit: junxit. — 11. ait: dicit. — 14. enim est: est enim. — 15. intrabit: introibit. — 17. rogabat eum: rogabat eum dicens. — 18. Nemo bonus: non est bonus. — 19. feceris: facias. — 20. At ille. Et ille. — *Ibid.* hæc omnia observavi: omnia hæc conservavi. — 21. intuitus eum: intuens eum. — *Ibid.* dixit ei: dixit illi. — 22. in verbo, abiit: in verbo ejus abiit. — *Ibid.* multas possessiones: possessiones multas. — 23. et circumspiciens: et circuminspicens. — 27. illos Jesus: Jesus illos. — 28. Et cœpit ei Petrus: Cœpit Petrus ei. — 29. Respondens: Et respondens. — *Ibid.* aut patrem aut matrem: aut matrem aut patrem. — 32. Jerosolymam: in Jerosolyma. — *Ibid.* illis: eis. — *Ibid.* essent ei: ei essent. — 33. morte: mortis. — 35. ad eum: ad illum. — 37. dixerunt, Da, etc.:

dixerunt ei, *Da, etc.* — 39. baptizor: *baptizabor.* — A
41. et Johanne: *et de Johanne.* — 43. ita est: *est ita.*
— *Ibid.* autem: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* voluerit fieri:
fieri voluerit. — 47. Jesu filii David: *fili David Jesu.*
— 48. ei: *illi.* — 51. respondens Jesus, dixit illi:
respondens illi, Jesus dixit. — *Ibid.* Quid tibi vis:
Quid vis tibi.

CAPUT XI.

Vers. 2. contra vos est: *est contra vos.* — 4. foris:
(*Non est in cod.*) — *Ibid.* solvant: *solverunt.* — 12. exirent
a Bethania: *exiret Bethania.* — 14. ex te fructum quisquam:
quisquam fructum ex te. — 15. in templum: *templum.*
— 16. transferret vas: *vas transferret.* — 18. admirabatur:
admirabantur. — 21. dixit ei: *dicit ei.* — 23. quia:
(*Deest in cod.*) — 24. evenient: *venient.* — 26. vos:
(*Additur in cod.*) — 28. dicunt ei: *dicunt illi.* — *Ibid.*
dedit tibi: *tibi dedit.* — 31. dicet, Quare, etc.: *dicet nobis, Quare, etc.*
— *Ibid.* ergo: (*Deest in cod.*) — 32. dixerimus: *dicemus.*
— 33. dicunt Jesu: *dixerunt ad Jesum.*

CAPUT XII.

Vers. 1. sepem: *sepe.* — 3. ceciderunt: *cæderunt.*
— 4. in capite: *capite.* — 14. quia: *quoniam.* — *Ibid.*
doces; licet dare: *doces; dic ergo nobis licet dari.* — 16.
est imago hæc: *hæc imago est.* — *Ibid.* dicunt ei:
dicunt illi. — 17. igitur: *ergo.* — 18. interrogabant:
interrogaverunt. — 19. nobis scripsit: *scripsit nobis.*
— *Ibid.* accipiat: *ut accipiat.* — *Ibid.* resuscitet:
suscitet. — 21. nec: *non.* — *Ibid.* iste: (*Deest in cod.*)
— 25. sunt: *erunt.* — 30. Deum: (*Non habetur in cod.*)
— 35. tanquam: *sicut.* — 34. jam: (*Non est in cod.*)
— 37. libenter: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* audivit:
audiebat. — 42. vidua una: *una vidua.*

CAPUT XIII.

Vers. 1. structuræ: *structuræ templi.* — 3. et Johannes:
(*Additur in cod.*) — 6. quia: *quod.* — 7. hæc:
(*Deest in cod.*) — 8. enim gens contra gentem: *enim gens in gentem.*
— 10. gentes primum: *gentes sed constantes state primum.* — *Ibid.* Evangelium:
Evangelium omnibus gentibus. — 12. afficient eos:
eos afficient. — 18. vero: *autem.* — 19. tribulationis:
tribulationis. — 20. dies: *dies illos.* — 22. si fieri potest
etiam fieri: *si potest etiam fieri.* — 25. omnia: (*Additur in cod.*)
— 25. et stellæ cæli erunt: *et erunt stellæ cæli.* — *Ibid.*
in cælis sunt: *sunt in cælis.* — 29. quod in proximo:
quod proximo. — 32. vel: *et.* — *Ibid.* pater: *pater solus.* — 33. et orate: (*Additur in cod.*)
— 35. enim: (*Deest in cod.*)

SANCTUM J. C. EVANGELIUM SEC. LUCAM.

Hieronymus in Catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum, Lucas Medicus: (Non habetur in cod. Goth.)

CAPUT I.

Vers. 3. Omnia a principio: *a principio omnibus.* — 6. autem:
enim. — *Ibid.* Deum: *Dominum.* — 8. fungeretur in ordine:
fungeretur Zacharias in ordine. — 10. populi erat: *erat populi.*
— 22. egressus autem: *egressus est autem.* — 25. fecit mihi:
mihi fecit. — 26. Deo: *Domino.* — 27. de domo: (*Adduntur litteris valde vetustis.*) — 28. Ave gratia:
Ave Maria gratia: (Additur Maria.) — 50. a progenie in progenies:
in progenies et progenies. — 54. recordatus: *memorari.* — 60.
mater ejus dixit: *mater ejus Elisabeth dixit: (Additur vero dixit.)* — 65. scripsit: *et scripsit.*
— 64. illico: *statim.* — 65. Judæ: *Judæ.* — 66. quis: *quid.*
— 67. repletus: *impletus.* — 68. Dominus: (*Deest in cod.*)
— 71. ex inimicis: *de inimicis.* — 72. sui Sancti: *Sancti sui.*
— 77. eorum: (*Non est in cod.*)

CAPUT II.

Vers. 2. Syriæ Cyrino: *Cyrino Syriæ.* — 8. super:

CAPUT XIV.

Vers. 3. esset Bethaniæ: *esset Jesus Bethaniæ.* — *Ibid.*
spicati: *pistici.* — 6. bonum opus operata est in me:
(*Adduntur in cod.*) — 7. habetis: *habebitis.* — *Ibid.*
habetis: *habebitis.* — 46. paraverunt pascha: *præparaverunt pascha.*
— 48. tradet me: *me tradet.* — 19. ei: (*Deest in cod.*)
— 20. manum: (*Deest in cod.*) — 21. tradetur: *traditur.* — *Ibid.*
bonum erat ei: *bonum ei erat.* — 25. quia: *quod.* — 29. illi: *ei.*
— 30. vocem his: *bis vocem. (Additur vero bis.)* — 32.
Gethsemani: *Gethsamani.* — 36. tibi possibilia sunt:
possibilia sunt tibi. — 38. est: (*Non habetur in cod.*)
— 41. ecce Filius hominis tradetur: *ecce traditur Filius hominis.*
— 43. Iscariotes: *Iscarioth.* — *Ibid.* de duodecim: *ex duodecim.*
— *Ibid.* cum eo: *cum illo.* — *Ibid.* et ab Scribis: *et ab Scribis.* — 44.
eum: (*Non est in cod.*) — *Ibid.* caute: (*Non est in cod.*)
— 45. ait, Rabbi: *ait, ave, Rabbi.* — 49. impleantur:
adimpleantur. — 51. sequebatur eum: *sequebatur illum.*
— 54. ad ignem et calefaciebat se: *et calefaciebat se ad ignem.*
— 60. objiciuntur: *dicuntur.* — 61. summus: (*Ita legebatur in contextu; modo autem erasæ sunt quedam litteræ, et legitur unus: in margine vero litteris recentioribus scribitur summus.*) — *Ibid.*
dixit ei: *dicit ei.* — 62. sedentem a dextris: *a dextris sedentem.*
— 64. mortis: *mortis.* — 65. prophetiza: *prophetiza nobis, Christe.* — 68. dicas:
dicis. — 72. gallus iterum: *iterum gallus.*

CAPUT XV.

Vers. 6. solebat dimittere: *dimittere solebat.* — *Ibid.*
illis: (*Additur in cod.*) — 8. faciebat illis. Pilatus, etc.:
faciebat illis per dies festos, ut dimittere eis unum vinctum. Pilatus, etc.
— 9. respondit eis: *respondens eis.* — *Ibid.* et: (*Deest in cod.*)
— 10. enim: *autem.* — 14. illis: *eis.* — 21. quempiam:
quemdam. — 28. Et impleta: *Et adimpleta.* — *Ibid.*
reputatus: *deputatus.* — 29. destruit: *destruis.* — *Ibid.*
ædificat: *reædificas.* — 31. illudentes: *ludentes.* — 35. Ecce:
(*Non est in cod.*) — 39. hic homo: *homo hic.* — 40. erat: *et.*
— 42. jam sero: *sero jam.* — 44. esset: *est.* — 45. corpus Joseph: *corpus Jesu Joseph.*
— 46. advolvit: *apposuit.*

CAPUT XVI.

Vers. 1. Jesum: *eum.* — 3. revolvit: *revolvit.* — 4. viderunt:
vident. — *Ibid.* quippe: *autem.* — 9. autem mane: *autem Jesus mane.*
— *Ibid.* jecerat: *ejecerat.* — 11. esset: *est.* — 12. his: *eis.* — *Ibid.*
euntibus in, etc.: *euntibus eis in, etc.* — 49. sermonem:
sermone.

supra. — 23. masculinum: *masculum.* — 24. secundum quod dictum:
sicut scriptum. — 27. in spiritu: (*Desunt in cod.*) — 28. ulnas suas:
manus suas. — 51. parasti: *præparasti.* — 35. erat: *erant.* — 36. Phanael:
Phanuelis. — 58. Israel: *Jerusalem.* — 39. suam: (*Additur in cod.*)
— 42. esset annorum: *esset Jesus annorum.* — *Ibid.* Jerosolymam: *Jerusalem.*
— 50. ad eos: *ad illos.* — 51. cum eis: *cum illis.*

CAPUT III.

Vers. 1. autem: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Ituræ: (*Additur in cod.*)
— *Ibid.* et Lysania Abilinæ: *Elysaniam ab Iliane.* — 2. Domini: *Dei.* — 3. regionem:
(*Deest in cod.*) — *Ibid.* Jordanis: *Jordanem.* — 6. Dei: *Dei nostri.*
— 8. cœperitis: *velitis.* — *Ibid.* quia potens est Deus: *quoniam potes Deus.*
— 9. ad radicem: *ad radices.* — 12. autem: (*Deest in cod.*)
— 14. autem: (*Nec est in cod.*) — *Ibid.* illis: (*Additur in cod.*)
— 20. super: *supra.* — 26. Juda: *Judæ.* — 34. Abraham: *Abraham.*
— 35. Sarug: *Seruch.* — 57. Malaleel: *Mulleel.*

CAPUT IV.

Vers. 1. à Jordane : *ab Jordane*. — 3. die lapidi huc ut panis fiat : *die ut hi lapides panis fiant*. — 4. Et respondit ad illum Jesus : *Et respondens illi Jesus*. — *Ibid.* vivet : *vixit*. — 5. in montem excelsum : (*Non sunt in cod.*) — 6. illi : *ei*. — *Ibid.* illa : *illam*. — 9. super : *supra*. — 16. suam : (*Deest in cod.*) — 17. Isaiaë prophetæ : *prophetæ Isaiaë*. — *Ibid.* Et ut resolvit : *Et revolvit*. — 18. sanare contritos corde : (*Desunt in cod.*) — 24. Ait autem : *ait autem eis*. — 25. in Israel : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* clausum : *clusum*. — *Ibid.* facta e-est : *facta est*. — 26. Surrepta : *Sarabta*. — 27. Naaman : *Neeman*. — 29. usque : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* super : *supra*. — 34. sine : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* qui : *quia*. — 35. ab eo : *de illo*. — 38. Jesus : (*Deest in cod.*) — 40. Cum autem Sol : *cum Sol autem*. — 44. synagogis : *synagoga*.

CAPUT V.

Vers. 3. eum a terra reducere : *eum, ut a terra reduceret*. — 10. Similiter autem Jacobum et Johannem filios Zebedæi, qui erant socii Simonis : (*Adduntur litteris vetustis*). — *Ibid.* ait : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* jam homines : *jam enim homines*. — 11. eum : *illum*. — 12. et procedens : *procedens*. — *Ibid.* in faciem : *in faciem suam*. — 15. autem : (*Deest in cod.*) — 16. sedebat in desertum : *sedebat in deserto*. — 17. Et factum est : *factum est autem*. — *Ibid.* Domini erat : *erat Domini*. — 19. et per tegulas : *per tegulas*. — *Ibid.* eum : *illum*. — 23. Dimittuntur tibi peccata : *dimittentur tibi peccata tua*. — 24. habet potestatem : *potestatem habet*. — *Ibid.* tolle : *et tolle*. — 25. consurgens : *surgens*. — 26. sunt timore : *sunt omnes timore*. — 28. surgens secutus : *surgens et secutus*. — 30. publicanis et peccatoribus : *peccatoribus et publicanis*. — 32. ad penitentiam : *in penitentiam*. — 34. ipse : (*Deest in cod.*) — 36. novo vestimento immittit : *vestimento novo mittit*. — 37. rumpet : *rumpit*. — 39. vetus melius : *C melius vetus*.

CAPUT VI.

Vers. 3. legis : *legistis*. — *Ibid.* esurisset : *esuriret*. — *Ibid.* cum illo : *cum eo*. — 7. eum : *illum*. — 9. Sabbathis : *Sabatho*. — 16. Zelotes, et Judam : *Zelotes, et Judam*. — *Ibid.* Iscarioth. — 23. enim : (*Deest in cod.*) — 26. benedixerint vobis : *vobis benedixerint*. — *Ibid.* enim : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* pseudo-prophetis : *prophetis*. — 27. oderunt vos : *vos oderunt*. — 28. et orate : *orate*. — 35. hoc : *hæc*. — 35. benefacite : *et benefacite*. — *Ibid.* inde sperantes : *desperantes*. — 38. et confertam : *confertam*. — *Ibid.* quippe : *vero*. — 39. et similitudinem : *et hanc similitudinem* : (*Additur hanc.*) — *Ibid.* cadunt : *cadent*. — 40. si sit : (*Non habentur in cod.*) — 42. Aut quomodo : *Et quomodo*. — *Ibid.* videns? : *vides?* — 43. est : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* quæ : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* facit fructus malos : *fructus malos facit*. — 44. enim : (*Non est in cod.*) — 45. thesauro : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* os loquitur : *os ejus loquitur*. — 47. sit : *est*. — 48. super : *supra*. — 49. similis est homini : *similis homini*. — *Ibid.* terram : *arenam*. — *Ibid.* cecidit : *concidit*. — *Ibid.* illius : *illa*.

CAPUT VII.

Vers. 1. sua : (*Non est in cod.*) — 4. cum : (*Nec est in cod.*) — 6. sum dignus : *dignus sum*. — 7. dignum arbitratus : *dignus arbitrari*. — 11. cum eo : *cum illo*. — 15. illum : *eum*. — 16. Deus visitavit : *visitavit Deus*. — 19. Jesum : *Dominum*. — 21. multos curavit : *curavit multos*. — 22. renuntiate : *dicite*. — 24. de Johanne dicere : *dicere de Johanne*. — 25. vestimentis : *vestibus*. — *Ibid.* delitiis, in domibus, etc. : *delitiis affluunt, in domibus, etc.* : (*Additur affluunt.*) — 31. Ait autem Dominus : (*Desunt in cod.*) — 35. autem : *enim*. — 36. illum quidam :

A quidam illum. — 37. accubisset : *accubuit*. — 38. tergebat : *tergebat eum*. — 39. est : *esset*. — *Ibid.* tangit eum : *eum tangit*. — 41. euidam : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* et : (*Non habetur in cod.*) — 42. eum plus diligit? Respondens : *eorum plus eum diligit? Et respondens*. — 45. dixit : *dixit illi*. — 45. intravi : *intravit*. — 47. tibi, remittuntur : *vobis, remittentur*.

CAPUT VIII.

Vers. 1. civitates : *civitatem*. — 2. septem dæmonia : *dæmonia septem*. — 3. Chusæ : *Cuxa*. — *Ibid.* Susanna : *Susanna*. — 4. plurima : *multa*. — *Ibid.* properarent ad eum : *ad eum properarent*. — 8. Hæc : *Et hæc*. — 9. eum : (*Deest in cod.*) — 12. hi sunt : *sunt hi*. — 13. Nam qui supra : *Nam supra*. — *Ibid.* tempus credunt : *tempus non credunt*. — 14. et a sollicitudinibus : *et sollicitudinibus*. — 15. afferent : *afferent*. — 16. supra : *super*. — 17. Non est enim : *Non enim est*. — *Ibid.* absconditum : *absconditum*. — 18. audiat : *auditis*. — *Ibid.* auferetur ab illo : *auferetur ab eo*. — 19. adire eum : *adire ad eum*. — 22. autem : (*Deest in cod.*) — 25. Et navigantibus : *navigantibus autem*. — 25. ad invicem dicentes : *dicentes ad invicem*. — *Ibid.* et mari imperat : *imperat et mari*. — 26. Et navigaverunt : *navigaverunt autem*. — 27. ad terram : (*Adduntur in cod.*) — *Ibid.* quidam : (*Additur in cod.*) — 31. in : (*Additur.*) — 32. autem : (*Deest in cod.*) — 35. sedentem a quo dæmonia exierant, vesitum : *a quo dæmonia exierant vesitum*. — 37. magno timore : *timore magno*. — 39. in : (*Non est in cod.*) — 40. erant autem : *erant enim*. — 41. venit : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* et cecidit : *cecidi*. — *Ibid.* Jesu : *ejus*. — 42. unica filia : *filia unica*. — 43. fluxu sanguinis : *profuxu sanguinis ejus*. — 46. novi virtutem : *virtutem novi*. — 47. ante pedes : *ad pedes*. — *Ibid.* tetigerit : *tetigerat*. — 48. ei : *illi*. — 49. salvam te : *te salvam*. — 50. autem : (*Non habetur in cod.*) — 51. Domum : *ad Domum*. — *Ibid.* et Jacobum, et Johannem : *et Johannem et Jacobum*. — 52. puella : (*Deest in cod.*) — 53. quod : *quia*. — 55. dare : *dari*. — 56. erat : *fuera*.

CAPUT IX.

Vers. 3. habeatis : *habentes*. — 7. omnia : (*Deest in cod.*) — 9. est autem : *autem est*. — *Ibid.* ego talia audio : *audio ego talia*. — 11. excepit eos : *excepit illos*. — *Ibid.* cura : *curari* (*Additur ri, ut legatur curari.*) — 19. vero : *autem*. — *Ibid.* unus propheta : *propheta unus*. — 22. oportet : *oportet*. — 23. quotidie : *et sequatur me* : *et sequatur me quotidie*. — 28. et Jacobum, et Johannem : *et Johannem, et Jacobum*. — 29. orare : *orasset*. — *Ibid.* et refulgens : *refulgens*. — 32. erant : (*Deest.*) — 34. intrantibus illis : *intrantibus autem illis*. — 39. apprehendit eum : *apprehendit illum*. — 41. vos et patiar : *vos quando et patiar*. — 42. illi : *illum*. — 45. eum interrogare : *interrogare eum*. — 47. apprehendit : *apprehendens*. — *Ibid.* et : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* illum : *eum*. — 48. vos omnes : *omnes vos*. — 50. ad illum : (*Adduntur in cod.*) — *Ibid.* prohibere : *prohibere eum*. — 55. dicens : *et dixit*. — 58. Dixit : *Et ait*. — 59. mihi : *me*. — *Ibid.* et : (*Non est in cod.*) — 60. Dixitque : *Dixit*. — 61. permittite mihi primum : *primum permittite mihi*. — *Ibid.* qui : *quæ*. — 62. ad aratrum et respiciens : *in aratrum et aspiciens*.

CAPUT X.

Vers. 2. suam : (*Non est.*) — 15. factæ sunt in vobis : *in vobis factæ sunt*. — *Ibid.* et cinere : *et in cinere*. — 15. ad cælum : *in cælum*. — 16. misit me : *me misit*. — 18. Satanam : *Satan*. — 19. super : *supra*. — 21. Spiritu : *Spiritu sancto*. — *Ibid.* quoniam : *quia*. — 22. quis : *qui*. — 25. videtis. Dico : *videtis, et aures quæ audiunt quæ auditis. Dico* : (*Adduntur verba et aures.*) — 25. illum : *eum*. — 30. suspiciens : *suspiciens*. — 31. eadem : *de eadem*. — 33. quidam :

quidem. — 34. in jumentum : *super jumentum*. — 36. **A** et dicite : *dicite*. — 33. die : (*Non habetur in cod.*) — 34. pennis : *pinnis*. — 35. deserta : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* videbitis me : *me videbitis*.

CAPUT XI.

Vers. 1. in quodam loco : in loco quodam. — Ibid. sicut docuit et Joannes : *sicut Joannes docuit*. — 3. Panem : *Fiat voluntas tua, sicut in caelo, et in terra, panem*. — *Ibid.* peccata : *debita*. — 5. habebit : *habet*. — 7. ostium clausum : *ostium meum clausum*. — *Ibid.* cubili : *cubiculo*. — 8. Et si ille : *Et ille si*. — *Ibid.* surgens : (*Erasum est; sed videtur olim fuisse scriptum*) — *Ibid.* quotquot habet necessarios : *quod habet necessarium*. — 9. dico vobis : *vobis dico*. — 11. petit : *petet*. — 12. porriget : *porrigit*. — 14. admiratæ : *miratæ*. — 15. autem : (*Deest in cod.*) — 16. tentantes signum : *tentantes eum signum* : (*Additur eum*) — 17. desolabitur : *desolatur*. — 18. ejus ? : *ipsius ?* — *Ibid.* me ejicere : *ejicere me*. — 19. ego : (*Deest in cod.*) — 22. eo : *illo*. — *Ibid.* auferet : *auferet*. — *Ibid.* confidebat : *fidabat*. — *Ibid.* distribuet : *distribuit*. — 23. contra : *adversum*. — 24. perambulabat : *perambulabat*. — 25. et ornatam : (*Desunt in cod.*) — 26. Tunc : *Et tunc*. — *Ibid.* Et sunt : *Et sunt*. — 28. Quinimmo : *manifestissime*. — *Ibid.* illud : (*Non est in cod.*) — 29. ei : *illi*. — *Ibid.* Prophetæ : (*Deest in cod.*) — 30. sicut Jonas : *Jonas sicut*. — 33. absconditio : *absconso*. — *Ibid.* supra : *super*. — 36. corpus tuum : *tuum corpus*. — 39. intus est vestrum : *intus vestrum*. — 40. etiam id quod de intus est : *etiam quod intus est*. — 42. Pharisæis, quia : *Pharisæi, qui*. — 44. apparent : *parent*. — 45. contumeliam nobis : *nobis contumeliam*. — 46. portare : *portari*. — 47. qui : *quia*. — 48. quod : *et*. — *Ibid.* quidem : (*Deest in cod.*) — 53. autem : (*Non habetur in cod.*) — 54. aliquid capere de : *capere aliquid ex*.

CAPUT XII.

Vers. 3. aurem : aure. — *Ibid.* cubiculis : *cubiculis*. — *Ibid.* tectis : *tecto*. — 5. timere : *timeo*. — 7. omnes numerati sunt : *numerati sunt omnes*. — *Ibid.* pluris : *plures*. — 8. et Filius hominis : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* confitebitur : *confitebor*. — 9. negabitur : *denegabitur*. — 10. remittetur : *remittetur illi*. — 11. inducentur : *inducerint*. — *Ibid.* et potestates : *et ad potestates*. — *Ibid.* aut quid respondeatis : (*Desunt in cod.*) — 12. quid : *quæ*. — *Ibid.* oporteat vos dicere : *oporteat dicere*. — 15. in : (*Additur in cod.*) — 16. fructus : *fruges*. — 17. quia : *quod*. — 22. vestra : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* induamini : *vestiamini*. — 23. plus : (*Deest in cod.*) — 24. quia : *quoniam*. — *Ibid.* pluris : *plures*. — 27. neque : *non*. — 28. est in agro : *in agro est*. — 30. enim : (*Non est in cod.*) — 31. primum : (*Deest in cod.*) — 33. appropriat : *appropriet*. — 35. in manibus vestris : (*Desunt in cod.*) — 38. et ita invenerit : (*Non habetur in cod.*) — 39 et 44. quoniam : *quia*. — 45. servos : *pueros*. — 47. servus : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* se : (*Non habetur in cod.*) — 48. non : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* et fecit : (*Adduntur in cod.*) — 53. in matrem : *in matrem suam*. — 57. vobis ipsis : *vobis*. — 58. ad Judicem : *apud Judicem*.

CAPUT XIII.

Vers. 1. ipso in tempore, nantiantes : ipso tempore, renuntiantes. — *Ibid.* illi : (*Additur in cod.*) — 2. fuerint : *fuerunt*. — 4. Siloe : *Siloam*. — *Ibid.* fuerint : *fuerunt*. — 5. poenitentiam non habueritis : *non poenitentiam egeritis*. — 6. habebat quidam : *quidam habebat*. — 7. anni tres : *tres anni*. — *Ibid.* venio : *veni*. — 12. eam : (*Deest in cod.*) — 15. respondens : *respondit*. — *Ibid.* Dominus dixit hypocrita : *Dominus et dixit hypocrita*. — *Ibid.* solvet : *solvet*. — 16. isto die : *in die*. — 18. simile æstinabo : *simile esse æstinabo*. — 25. vos : (*Deest in cod.*) — 27. vos : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* omnes : (*Nec habetur in cod.*) — 29. et Aquilone : *Aquilone*. — 30. bis. erunt : *erant*. — 31. illi : (*Additur in cod.*) — 32.

CAPUT XIV.

Vers. 1. Jesus : (Deest in cod.) — 3. respondens : *intuens*. — 5. ad illos : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* cadet : *cadit*. — 7. et : (*Non habetur in cod.*) — 8. illo : *eo*. — 13. et : (*Non est in cod.*) — 14. habent retribuere : *habent unde retribuere*. — 16. ei : (*Deest in cod.*) — 18. simul omnes : *omnes simul*. — 19. alter : *alius*. — 21. reversus servus : *reversus est servus*. — 26. et uxorem : *uxorem*. — *Ibid.* esse discipulus : *discipulus esse*. — 27. suam, et : *suam quotidie, et*. — 34. sal evanuerit : *sal quoque evanuerit*. — 35. est, sed foras mittetur : *erit, sed foras mittatur*.

CAPUT XV.

Vers. 4. eam ? : illam ?. — 5. imponit : *imponet*. — 7. agente : *habente*. — *Ibid.* nonaginta novem : *nonaginta et novem*. — 10. implere ventrem suum : *ventrem suum implere*. — 18. et ibo : *ibo*. — *Ibid.* dicam ei : *dicam illi*. — 19. jam : *etiam*. — 20. autem : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* super : *supra*. — *Ibid.* eum : *illam*. — 21. filius tuus. Dixit : *filius tuus, fac me sicut anum de mercenariis tuis. Dixit*. — *Ibid.* in manum : *in manu*. — 26. quid : *quæ*. — 32. oportebat : *oportet*.

CAPUT XVI.

Vers. 9. vobis dico : dico vobis. — 11. mammona : *mammone*. — *Ibid.* credat : *credet*. — 13. odiet : *odit*. — 18. alteram ducit : *ducit alteram*. — 20. Lazarus : *Eleazarus*. — 21. divitis, sed : *divitis, et nemo illi dabit, sed*. — 22. mendicis : *mendicans*. — 23. autem : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* vidit : *videbat*. — *Ibid.* Lazarum : *Eleazarum*. — 24. Lazarum : *Eleazarum*. — 25. Lazarus : *Eleazarus*. — 26. possint : *possunt*. — 27. te : (*Non habetur in cod.*) — 29. illos : *eos*. — 30. ad eos, poenitentiam : *ad eos, persuadebit eis, et poenitentiam*.

CAPUT XVII.

Vers. 1. ait ad discipulos suos : ad discipulos suos ait. — 2. utilis : *utile*. — *Ibid.* imponatur : *ponatur*. — 3. in te : (*Desunt in cod.*) — 6. Domino : *Domine*. — 7. pascentem, qui : *pascentem boves, qui. (Ita prius legebatur, sed modo erasum est h, ut legatur oves.)* — *Ibid.* dicat : *dicat*. — 8. dicit : *dicet*. — 9. ei : *sibi*. — 12. viri : (*Deest in cod.*) — 20. respondit : *respondens*. — 21. Ecce : (*Additur in cod.*) — 25. oportet illum : *illum oportet*. — 32. uxoris : *uxori*. — 33. quicumque : *qui*. — 34. in illa : *illa*. — *Ibid.* uno : (*Deest in cod.*) — 37. illis : *eis*. — *Ibid.* et aquilæ : *aquilæ*.

CAPUT XVIII.

Vers. 8. quia : (Additur in cod.) — 10. ascenderant : *ascenderunt*. — 14. Dico : *Amen dico*. — *Ibid.* ab illo : *ab illo Pharisæo*. — 15. Quod : *Quos*. — 16. pueros : *parvulos*. — *Ibid.* vetare eos : *eos vetare*. — 22. Adhuc unum : *Adhuc enim unum*. — 24. Jesus illum : *illum Jesus*. — 28. autem : (*Deest in cod.*) — 30. recipiat : *recipiet*. — 33. tertia die : *die tertia*.

CAPUT XIX.

Vers. 2. princeps erat : erat princeps. — 4. eum : *illum*. — 6. et excepit : *excepit*. — 9. sit : *es*. — 13. eis : *illis*. — 14. eum : *illum*. — 15. ut rediret : *dum rediret*. — *Ibid.* sciret : *scriberet*. — 17. bone serve, quia : *bone serve et fidelis, quia*. — *Ibid.* fuisti fidelis : *fidelis fuisti*. — 22. iudico : *iudicabo*. — *Ibid.* homo austerus : *austerus homo*. — 23. illam ? : *illud ?*. — 26. auferetur ab eo : *auferetur ab illo*. — 29. ad : (*Deest in cod.*) — 30. contra est : *contra vos est*. — 31. solvitis ? : *solvistis ?* — *Ibid.* operam : *opera*. — 33. illis : *eis*. — 35. illum : (*Non est in cod.*) — 40. si hi tacuerint : *hi si tacuerint*. — 41. videns : *vidit*. — 42. et quidem : *equidem*. — 43. venient : *veniet*. — 44. tuos : (*Non est in cod.*)

revelabitur; et occultum quod non sciatur: *revelatur neque occultum quod non sciatur.* — 28. time te eum: *eum time te.* — *Ibid.* et animam: *animam.* — 32. confitebitur: *confitebitur.* — *Ibid.* et 33. in caelis est: *est in caelis.* — 34. quis pacem venerim mittere: *quia venerim mittere pacem.* — 37. plus quam: *super.*

CAPUT XI.

Vers. 6. est: (*Deest in cod.*) — 12. rapiunt: *diripiunt.* — 21. Corozain: *Corozain.* — 23. quia: *qui.* — *Ibid.* a sapientibus: *sapientibus.*

CAPUT XII.

Vers. 1. per sata, sabatho: *sabatho per sata.* — 2. facere sabbathis: *facere in sabbathis.* — 8. enim est: *est enim.* — 11. illis: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* habet: *habet.* — 14. quomodo perderent eum: *ut perderent.* (*Additur ut.*) — 27. ego: *ergo.* — *Ibid.* iudices vestri erunt: *erunt iudices vestri.* — 31. bis. blasphemia: *blasphemiae.* — 34. os loquitur: *os ejus loquitur.* — 35. thesauro profert: *thesauro suo profert.* — 43. invenit: *inveniet.* — 48. et qui: *aut qui.* — 50. meus frater: *meus et frater.*

CAPUT XIII.

Vers. 2. ut in naviculam: *ut naviculam.* — 4. caeli: (*Deest in cod.*) — 8. autem: *vero.* — 15. enim: (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* videant oculis: *oculis videant.* — 16. quia: *qui.* — *Ibid.* quia: *quae.* — 17. quippe: (*Deest in cod.*) — 26. tunc apparuerunt: *tunc et apparuerunt.* — 30. ea in: (*Desunt in cod.*) — 37. illis: (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* hi sunt filii: *hi filii sunt.* — 43. audiendi: (*Additur in cod.*) — 44. vadit et vendit: *vadet et vendet.* — *Ibid.* emit: *emet.* — 50. mittent: *mittant.* — 56. sorores: *soror.* — 57. sua: (*Deest in cod.*) — 58. illorum: *eorum.*

CAPUT XIV.

Vers. 2. Baptista; ipse: *Baptista, quem ego decolavi; ipse.* — 3. posuit in carcerem: *posuit eum in carcerem.* — 6. medio; et, etc.: *medio triclinio; et, etc.* — 8. sua, da mihi, etc.: *sua dixit, da mihi, etc.* — *Ibid.* hic: (*Non est in cod.*) — 12. corpus, et, etc.: *corpus ejus, et, etc.* — 14. eis: (*Additur in cod.*) — 18. mihi illos: *illos mihi.* — 19. super: *supra.* — *Ibid.* autem turbis: *autem dederunt turbis.* (*Additur dederunt.*) — 22. Jesus: (*Deest in cod.*) — 28. si: (*Additur in cod.*)

CAPUT XV.

Vers. 4. patrem, et: *patrem tuum, et.* (*Additur tuum.*) — 8. colunt me: *me colunt.* — 11. os, coinquat hominem: *os hominum, coinquat hominem.* — *Ibid.* ex ore: *ex ore hominis.* — 12. hoc: (*Non habetur in cod.*) — 29. ihi: *illuc.* — 50. caecos, claudos: *claudos, caecos.* — 31. turbæ: *turba.* — *Ibid.* videntes multos: *videntes autem multos.* — 34. habetis panes: *panes habetis.* — 38. autem: (*Non est in cod.*)

CAPUT XVI.

Vers. 1. et rogaverunt: (*Addunt in cod.*) — 2. illis: *eis.* — 3. dijudicare: (*indicare habebat lectio vetus; modo autem judicare.*) — *Ibid.* potestis? *potestis cognoscere?* — 4. propheta: (*Deest in cod.*) — 7. inter: *intra.* — 10. in quatuor: *et quatuor.* — 13. quem dicunt: *quem me dicunt.* — 15. Jesus: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* esse dicitis: *dicitis esse.* — 16. respondens Simon: *respondens autem Simon.* — 19. ligatum et in caelis: *ligatum in caelis.* — *Ibid.* solum et in caelis: *solum in caelis.* — 20. esset: *est.* — 21. Jerosolymam: *in Jerosolymam.* — 28. stantibus: *astantibus.*

CAPUT XVII.

Vers. 1. assumit: *assumpsit.* — 3. apparuerunt: *apparuit.* — 4. et Moysi: *Moysi.* — 7. et nolite: *nolite.* — 9. eis: (*Deest in cod.*) — 10. oportet primum: *primum oportet.* — 18. illum: *ei.* — 20.

A Dixit: *dicit.* — *Ibid.* Jesus: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* quippe: (*Non est in cod.*) — *Ibid.* illuc: (*Nec habetur in cod.*) — 22. dixit: *dicit.* — 24. ei: (*Non est in cod.*)

CAPUT XVIII.

Vers. 12. relinquit: *relinquet.* — 15. gaudet: *gaudebit.* — 15. eris: *es.* — 16. te non audierit: *non te audierit.* — 17. ecclesiam: *et ecclesiam.* — 26. orabat: *rogabat.* — *Ibid.* in me, et: *in me, Domine, et:* (*Additur Domine.*) — 27. Dominus: (*Additur in cod.*) — 30. redderet debitum: *redderet omne debitum.*

CAPUT XIX.

Vers. 4. qui: (*Deest in cod.*) — 7. dare: *dari.* — 9. et qui dimissam duxerit moechatur: (*Adduntur in cod.*) — 10. hominis: *homini.* — 11. illis: (*Non habetur in cod.*) — 12. castraverunt: *eunuchizaverunt.* — 19. matrem tuam, diliget: *matrem et diliges.* — 22. enim: *autem.* — 23. dixit: *ait.*

CAPUT XX.

Vers. 1. est regnum: *est enim regnum.* — 4. dixit illis: *illis dixit.* — *Ibid.* vineam: *vineam meam:* (*Additur meam.*) — 7. vineam. Cum: *vineam meam, et quod justum fuerit dabo vobis. Cum.* — 8. factum: (*Non habetur in cod.*) — 16. vero: (*Deest in cod.*) — 17. Jesus Jerosolymam: *Jesus in Jerosolymam.* — 21. sinistram in regno: *sinistram tuam in regno.* — 23. et sinistram: *et ad sinistram.* — 29. illis ab Jericho, secuta est eum turba multa: *eis ab Jericho secuta sunt eum turbae multae.* — 34. eorum: (*Deest in cod.*)

CAPUT XXI.

Vers. 1. discipulos: *discipulos suos.* — 2. quod contra vos est: *quod est contra vos.* — 4. adimpleretur: *impleteretur.* — 9. hosanna in altissimis: (*Non habentur in contextu; sed in margine litteris recentioribus scribitur, Osanna in excelsis.*) — 15. et pueros: *pueros.* — 16. dixit: *dicit.* — 17. illis abiit: *illis Jesus abiit.* — 21. ait eis: *Desunt in cod.* — *Ibid.* tolle et: *tolle te et.* — *Ibid.* in mare: *in via.* — 24. eis: *illis.* — *Ibid.* vobis: (*Deest in cod.*) — 26. habent: *habebant.* — 28. vinea mea: *vineam meam.* — 29. Nolo. Postea autem poenitentia motus abiit. (*vers.* 50.) Accedens autem ad alterum, dixit similiter. At ille respondens, ait, eo, Domine. Et non ivit: *eo, Domine, et non ivit; accedens autem ad alterum dixit similiter, at ille respondens, ait, Nolo, postea vero poenitentia motus abiit: (Huc usque superscribitur, crasa veteri lectione.)* — 31. quis ex: *quis ergo ex.* — *Ibid.* dicunt ei Primus: *dicunt Novissimus.* — 37. verebuntur filium: *verebuntur forsitan filium.* — 41. suam: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* reddent ei fructum: *reddant ei fructus.*

CAPUT XXII.

Vers. 6. contumellis: *contumelia.* — 7. est: *est nimis.* — *Ibid.* succendit: *subvertit.* — 15. manibus: (*Adduntur in cod.*) — 17. an non? *aut non?* — 18. cognita autem Jesus nequitia: *cognovit autem Jesus nequitia.* — 19. numisma Censum: *numinis Censum.* — 21. quæ sunt Cæsaris: *quæ Cæsaris sunt.* — 24. dixit: *dicit.* — 27. et: (*Non habetur in cod.*) — 30. enim: *autem.* — 32. Non est Deus: *Non dixit Deus.* — 46. ei respondere: *respondere ei.*

CAPUT XXIII.

Vers. 3. opera vero: *vero opera.* — *Ibid.* enim: (*Deest in cod.*) — 4. enim: *autem.* — 6. autem: *enim.* — 9. est: (*Non habetur in cod.*) — 13. quia: *qui.* — *Ibid.* homines: (*Ita superscribitur, crasa veteri lectione.*) — 14. quia: *qui.* — *Ibid.* orationes longas: *oratione longa.* — 15. quia: *qui.* — 19. est: (*Non habetur in cod.*) — 26. fiat id: *fiat et id.* — 27. quæ a foris: *quæ foris.* — 29. quia: *qui.* — 30. et dicitis: *et qui dicitis.* — 37. sub alas: *sub alas suas.*

CAPUT XXIV.

Vers. 1. et : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* ædificationes : *ædificationem.* — 5. signum adventus : *signum erit adventus.* — 6. enim : *autem.* — 10. in vicem : (*Ita superscribitur, erasa veteri lectione.*) — 16. descendat : *descendet.* — 20. in : (*Deest in cod.*) — 22. breviter : *abbreviati.* — 28. illic : *illuc.* — 30. multa et maiestate : *multa et gloria et maiestate.* (*Adduntur et gloria.*) — 34. generatio hæc : *hæc generatio.* — 35. autem : *vero.* — 36. solus pater : *pater solus.* — 37. autem : *enim.* — 38. diebus ante : *diebus illis ante.* — *Ibid.* Noe in arcam : *in arcam Noe.* — 40. unus : *alter.* — 41. relinquetur : *relinquetur duo in lecto : unus assumetur et unus relinquetur.* — 43. est : *esset.* — 44. Ideo et vos : *Ideoque et vos.* — *Ibid.* qua nescitis hora : *nescitis qua hora.* — 48. facit : *faciet.* — 40. ebriosis : *ebriis.* — 51. ponet : *ponat.*

CAPUT XXV.

Vers. 1. erit : *est.* — 11. Novissime vero veniunt et reliquæ : *Novissime veniunt reliquæ.* — 13. itaque, quia : *itaque et orate, quia :* (*Adduntur et orate.*) — 15. profectus est statim : *statim profectus est.* — 17. et : (*Deest in cod.*) — 20. obtulit alia : *obtulit ei alia.* — 21. serve bone : *bone serve.* — 22. lucratus : *superlucratus.* — 25. serve bone : *bone serve.* — *Ibid.* super multa : *supra multa.* — 25. in terra : (*Adduntur in cod.*) — 27. committere : *mittere.* — *Ibid.* utique : (*Non est in cod.*) — 29. auferetur : *aufertur.* — 30. eijcite : *mittite.* — 38. cooperuimus : *operuimus.* — 40. fratribus meis : (*Adduntur in codice.*) — 41. dicet et his : *dicet his.* — *Ibid.* paratus : *præparatus.* — 44. aut : *vel.*

CAPUT XXVI.

Vers. 6. Jesus esset : *esset Jesus.* — 9. istud : *hoc.* — 10. huic : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* enim : (*Non habetur in cod.*) — 11. me autem non semper habetis : (*Adduntur in cod.*) — 12. hæc : *hoc.* — *Ibid.* hoc : (*Deest in cod.*) — 14. dicebatur Judas Iscariotes : *dicitur Judas Iscarioth.* — 17. die : (*Non est in cod.*) — 20. discumbebat cum : *discumbebat Jesus cum.*

SANCTUM J. C. EVANGELIUM SEC. MARCUM.

Hieronymus in Catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum; Marcus Discipulus, etc. : (Non habetur in cod. Goth.)

CAPUT I.

Vers. 2. In Isaia propheta : (*Adduntur; non enim sunt de contextu, sed inter lineas hæc verba scribuntur literis multo recentioribus.*) — *Ibid.* Ego : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* ante te : (*Non tant in cod.*) — 5. ad eum : *ad illum.* — *Ibid.* Jordanis : *Jordane.* — 8. baptizavi : *baptizo.* — *Ibid.* baptizabit spiritum : *baptizabit vos spiritum.* — 9. in diebus illis : *in illis diebus.* — *Ibid.* a Nazareth : *Nazareth.* — *Ibid.* a Johanne in Jordane : *in Jordane a Johanne.* — 10. cælos apertos : *apertos cælos.* — 13. illi : *ei.* — 16. secus : (*Additur in cod.*) — 19. componentes retia in navi : *in navi componentes retia.* — 20. vocavit illos : *illos vocavit.* — 24. qui : (*Ita legitur in contextu; sed inter lineas additur. a. vetustum, ut legatur quia.*) — 25. ei : (*Additur in cod.*) — 27. quænam : *quæ.* — *Ibid.* etiam : *et virtute et.* — 29. egredientes : *egrediens.* — 30. dicunt ei : (*dicit habebat lectio vetus; nunc vero superscribitur dicunt illi.*) — 31. apprehensa manu : *apprehensa antem manu.* — 34. ea loqui : *loqui ea.* — 35. egressus abiit : *egressus est et abiit.* — 36. prosectus est eum : *persecutus eum.* — 39. et in omni Galilæa : *et omni Galilæa.* — 40. dicit ei, si vis : *dixit; Si vis.* — 41. ait illi, volo : *dixit, volo.* — 43. est : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* statimque ejecit illum : *statim et ejecit eum.* — 44. et dicit : *et dixit.* — 45. introire in civitatem : *in civitatem introire.* — *Ibid.* esset : *esse.*

A (*Additur Jesus.*) — 24. de illo : *de eo.* — 26. deditque : *dedit.* — 29. novum : (*Additur in cod.*) — 35. numquam scandalizabor : *num scandalizabor?* — 35. oportuerit : *oportet.* — 38. mea usque : *mea valde usque.* — 39. Pater mi : *mi Pater.* — *Ibid.* sicut tu : *sicut tu vis.* — 41. est : (*Non habetur in cod.*) — 43. eorum : (*Additur in cod.*) — 47. eo : *ipso.* — 54. ergo : (*Deest in cod.*) — 56. adimplerentur : *implerentur.* — 57. Seniores : *Pharisei.* — 58. Anem : *finem rei.* — 61. reedificare : *ædificare.* — 66. mortis : *morti.* — 67. ejus : (*Deest in codice.*) — 71. ancilla : (*Non habetur in codice.*) — 75. dixerat, Prius : *dixerat, quia Prius.*

CAPUT XXVII.

B *Vers. 1. autem : (Deest in cod.) — 3. quod : quia.* — 5. argenteis in templo : *in templo argenteis.* — 8. ager ille Hæcel-dama : *ager ille lingua eorum Hæcel-dama.* — 9. a filiis : *filii.* — 11. illi : *ei.* — 14. ad : (*Non est in cod.*) — 15. populo dimittere : *dimittere populo.* — 19. ad eum : *ad illum.* — 21. præses : (*Deest in cod.*) — 23. illi magis : *illi multo magis.* — 25. ejus : *hujus.* — 29. flexo : *flexu.* — *Ibid.* ei : (*Non est in cod.*) — 32. Euntes : *Et exeuntes.* — 35. ut impleretur quod dictum est per prophetam dicentem, Diviserunt sibi vestimenta mea; et super vestem meam miserant sortem. (*vers. 36.*) Et sedentes servarant eum : (*Adduntur in cod.*) — 40. Vah : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* templum Dei, et : *templum, et.* — *Ibid.* illud reedificas : *reedificas illud.* — 41. dicebant : *dicentes.* — 42. credemus ei : *credimus ei.* — 43. confidit in Deo : *confidet in Domino.* — 44. crucifixi erant : *fixi erant.* (*Inter lineas habentur quedam litteræ semierasæ, quæ videntur legisse cruci, ut legeretur crucifixi.*) — 46. ut quid dereliquisti me? : *quare me dereliquisti?* — 48. et imposuit : *imposuit.* — 54. filius Dei : *Dei filius.*

CAPUT XXVIII.

C *Vers. 3. vestimentum : vestimenta.* — 7. præcedit : *præcedet.* — *Ibid.* prædixi : *dixi.* — 14. suadebimus : *suademus.* — 15. edocti : *docti.*

CAPUT II.

Vers. 3. ad eum ferentes : ferentes ad eam. — 5. Cum autem vidisset : *Cum vidisset autem.* — 7. peccata : (*Additur in cod.*) — 9. an : *aut.* — 10. quia filius hominis habet potestatem : *quia potestatem habet filius hominis.* — 12. surrexit ille : *ille surrexit.* — *Ibid.* mirarentur : *admirarentur.* — 14. Levi : *Levin.* — 16. publicanis et peccatoribus : *peccatoribus et publicanis.* — 22. novum : *novellum.* — *Ibid.* dirumpit : *dirumpet.* — 26. nisi Sacerdotibus : *nisi solis Sacerdotibus.*

CAPUT III.

D *Vers. 5. circumspiciens : circuminspiciens.* — *Ibid.* illi : *illius.* — 7. Jesus autem : *et Jesus.* — 10. habebant : *haberent.* — 15. Et ascendens : *quoniam sciabant illum; et ascendens.* — 15. *dæmonia : demonia et ut circum euntes prædicarent Evangelium.* — 19. Iscariotem : *Iscarioth.* — 22. dicebant, Quoniam : *dicebant insanit, Quoniam.* — 24. regnum illud stare : *stare regnum illud.* — 25. potest : *poterit.* — 26. consurrexerit : *consurrexit.* — *Ibid.* poterit : *potest.* — 27. in domum : *domum.* — 28. blasphemaverint : *blasphemaverunt.* — 29. delicti : *judicii.* — 35. et fratres : *et qui sunt fratres.* — 34. circumspiciens : *circuminspiciens.*

CAPUT IV.

Vers. 1. ut navim : ut in navim. — 2. eos : *illos.* — 4. cæll : (*Deest in cod.*) — 6. exarsuavit : *astuavit.* — *Ibid.* habebat : *haberet* — 8. unum triginta, unum sexaginta, et unum centum : *unum tricesi-*

num, et unum sexagesimum, et unum centesimum. (Ita etiam infra.) — 40. erant: fuerant. — 46. super: supra. — 47. et non habent: et habent. — *Ibid.* concessim: statim. — 49. reliqua concupiscentiæ: reliquas concupiscentias. — *Ibid.* efficitur: efficiuntur. — 20. super: supra. — 22. Non est enim: non enim est. — 24. adjicietur: dicitur. — 25. ab eo: ab illo. — 26. quemadmodum si homo jaciatur: quemadmodum jaciatur homo. — 51. granum: enim. — 55. in illa die: illa die. — 38. super: supra. — *Ibid.* illi: ei. — 39. tace, obmutesce: tace, et obmutesce. — 40. timore magno: magno timore. — *Ibid.* et ventus: ventus.

CAPUT V.

Vers. 2. occurrit de: occurrit ei de. — 3. poterat eum: eum poterat. — 5. die ac nocte: nocte ac die. — 7. altissimi: summi. — 9. Legio mihi nomen: Legio nomen mihi. — 13. et concessit eis statim Jesus: (Adduntur in cod.) — 16. qui viderant: quæ viderant. — 17. cæperunt eum: eum cæperunt. — 18. deprecari: rogare. — 19. sit: est. — 24. ad eum: ad illum. — 24. comprimebat eum: comprimebat illum. — 26. fuerat: erat. — 28. vel: (Additur in cod.) — 29. quia: quod. 30. Jesus in semetipso cognoscens: cognoscens Jesus in semetipso. — *Ibid.* de illo: de eo. — 51. sui: illius. — 32. circumspiciebat: circuminspiciebat. — 35. vero: autem. — 35. eo loquente: illo loquente. — *Ibid.* ad archisynagogum: ab archisynagogo. — 36. audito verbo quod dicebatur: verbo quod dicebatur audito. — 37. se sequi: sequi se. — 38. videt: vidit. — 39. illis: eis. — 40. assumit: assumpsit. — *Ibid.* ingrediuntur ubi puella erat: ingreditur ubi erat puella. — 41. Thaliha: Tahitha. — *Ibid.* est: (Non habetur in cod.) — 42. magno: maximo.

CAPUT VI.

Vers. 1. eum discipuli sui: illum discipuli illius. — 2. ejus efficiuntur: illius efficiuntur? — 3. Non ne hic est faber filius Mariæ: Non ne iste est fabri filius et Mariæ. — 4. illis: eis. — *Ibid.* patria sua, et in domo sua, et in cognatione sua: sua patria, et in cognatione sua, et in domo sua. — 7. vocavit: convocavit. — 8. in via: in viam. — 10. in domum: domum. — 14. rex Herodes: Herodes rex. — *Ibid.* virtutes operantur: operantur virtutes. — 15. vero: autem. — *Ibid.* Quia: (Deest in cod.) — 18. Johannes Herodi: Herodi Johannes. — 19. Herodias: Herodiadas. — *Ibid.* nec: et non. — 20. sciens eum: sciens enim eum. — 24. Quæ: Et. (Additur.) — *Ibid.* At illa: Et illa. — 25. Cum: (Additur in cod.) — *Ibid.* petit: petivit. — 26. discumbentes: recumbentes. — 29. tulerunt: attulerunt. — 30. ei: illi. — 31. nec spatium manducandi: nec manducandi spatium. — 34. vidit turbam multam: multam vidit turbam. — *Ibid.* est super: (Desunt in cod.) — *Ibid.* illos docere: docere illos. — 37. emamus ducentis denariis panes; et dabimus illis: ememus: denariis ducentis panes; et dabimus eis. — 38. dicunt: dicunt ei. — 40. et quinquagenos: et per quinquagenos. — 44. autem: (Additur in cod.) — 49. putaverunt phantasma: putaverunt eum phantasma. — 50. viderunt eum: eum viderunt. — *Ibid.* dixit eis: dixit illis. — 53. venerunt: pervenerunt. — 55. se: (Deest in cod.)

CAPUT VII.

Vers. 1. conveniunt: convenerunt. — 3. laverint: lavent. — 4. et a foro, nisi, etc.: et a foro cum venerint, nisi, etc. — 6. honorat: honorant. — 7. autem: (Deest in cod.) — *Ibid.* præcepta: et præcepta. — 8. traditiones, traditionem. — 10. vel: aut. — 12. dimittitis: dimittetis. — 15. possit: posses. — 18. estis? Non: estis? Et non. — 19. intrat: introit. — 21. malæ cogitationes: cogitationes malæ. — 24. domum: in domum. — 25. filia habebat: habebat filia. — 27. enim: (Deest in cod.) — 28. dixit illi: dicit ei. — *Ibid.* comedunt sub mensa: sub mensa co-

A medunt. — 29. exiit dæmonium a: et exiit dæmonium de. — 30. supra: super. — 51. Decapoleos: Decapoli. — 33. auriculas ejus: auriculas.

CAPUT VIII.

Vers. 1. in diebus illis: in illis diebus. — *Ibid.* multa esset: esset multa. — *Ibid.* discipulis, ait: discipulis suis, ait. — 2. misereor super turbam: misereor turbæ. — 3. enim ex eis: ex eis enim. — 4. illos quis poterit: istos poterit quis. — 12. signum quærit: quærit signum. — 13. ascendit: ascendens. — *Ibid.* navim: et: (Desunt in cod.) — 14. panes sumere: sumere panes. — 15. Videte et: (Non habentur in cod.) — *Ibid.* Herodis: Herodianorum. — 17. ait illis Jesus: Jesus ait illis. — *Ibid.* panes: panem. — 20. Et dicunt: dicunt. — 22. Beth-saidam: Beth-saida. — *Ibid.* eum ut illum: illum ut eum. — 23. si quid: si aliquid. — 25. ut clare videret: videret ut clare. — 26. misit: dimisit. — 27. interrogabat: et interrogabat. — *Ibid.* eis: (Deest in cod.) — *Ibid.* esse homines: homines esse. — 29. esse dicitis: dicitis esse. — 31. eos: illos. — *Ibid.* pati multa: multa pati. — 53. sunt: (Non habetur in cod.) — 54. vult me sequi: vult post me sequi. — 55. faciet eam: eam faciet. — 56. animæ suæ faciat: faciat animæ suæ. — 37. commutationis: commutationem. — 38. confusus: confessus. — *Ibid.* verba mea: mea verba. — *Ibid.* confundetur: confitebitur.

CAPUT IX.

Vers. 1. stantibus: adstantibus. — 2. assumit: assumpsit. — *Ibid.* solos: solus. — 3. et candida: candida. — *Ibid.* non potest super terram: super terram non potest. — 4. cum Moysse: et Moyses. — 5. nos: nobis. — *Ibid.* et faciamus: faciamus. — 8. circumspicientes: circuminspicientes. — 9. cuiquam: cui. — 10. quid esset: quod esset hoc. — 13. et Elias: Elias. — 14. conquirentes: conquirentes. — 15. Jesum stupefactus est: eum, stupefacti sunt. — 17. filium meum ad te: ad te filium meum. — 18. illum: eum. — 19. dixit: dicit. — 20. vidisset eum: vidisset illum. — *Ibid.* conturbavit illum: conturbavit eum. — 21. hoc: (Deest in cod.) — 22. misertus: misereor. — 23. autem: (Non est in cod.) — 25. præcipio tibi: tibi præcipio. — 26. exclamans: clamans. — 27. tenens manum ejus: manum ejus tenens. — *Ibid.* elevavit eum: elevavit illum. — *Ibid.* surrexit: surrexit, et reddidit illum patri suo. — 28. nos: (Non habetur in cod.) — 29. jejuniis: jejuniis. — 32. interrogare eum: eum interrogare. — 33. esset: essent. — 34. quis eorum major esset: quis esset illorum major. — 37. unum: autem. — *Ibid.* misit me: me misit. — 39. nemo: non. — *Ibid.* male: mala. — 41. aquæ in nomine: aquæ frigidæ in nomine. — 42. quisquis: si quis. — 44. et 46. extinguitur: extinguetur. — 48. moritur: morietur. — *Ibid.* extinguitur: extinguetur. — 49. Omnis enim igne salietur, et omnis victima sale salietur: Omnis enim victima salietur.

CAPUT X.

Vers. 2. interrogabant eum: interrogabant illum. — 7. ad uxorem suam: uxori suæ. — 9. conjunxit: junxit. — 11. ait: dicit. — 14. enim est: est enim. — 15. intrabit: introibit. — 17. rogabat eum: rogabat eum dicens. — 18. Nemo bonus: non est bonus. — 19. feceris: facias. — 20. At ille: Et ille. — *Ibid.* hæc omnia observavi: omnia hæc conservavi. — 21. intuitus eum: intuens eum. — *Ibid.* dixit ei: dixit illi. — 22. in verbo, abiit: in verbo ejus abiit. — *Ibid.* multas possessiones: possessiones multas. — 23. et circumspiciens: et circuminspiciens. — 27. illos Jesus: Jesus illos. — 28. Et cœpit ei Petrus: Cœpit Petrus ei. — 29. Respondens: Et respondens. — *Ibid.* aut patrem aut matrem: aut matrem aut patrem. — 32. Jerosolymam: in Jerosolyma. — *Ibid.* illis: eis. — *Ibid.* essent ei: ei essent. — 53. morte: morti. — 55. ad eum: ad illum. — 57. dixerunt, Da, etc.:

dixerunt ei, Da, etc. — 39. baptizor: *baptizabor.* — A
41. et Johanne: *et de Johanne.* — 43. ita est: *est ita.*
— *Ibid.* autem: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* voluerit fieri:
fieri voluerit. — 47. Jesu filii David: *fili David Jesu.*
— 48. ei: *illi.* — 51. respondens Jesus, dixit illi:
respondens illi, Jesus dixit. — *Ibid.* Quid tibi vis:
Quid vis tibi.

CAPUT XI.

Vers. 2. contra vos est: *est contra vos.* — 4. foris:
(*Non est in cod.*) — *Ibid.* solvunt: *solverunt.* — 12.
exirent a Bethania: *exiret Bethania.* — 14. ex te fructum
quisquam: *quisquam fructum ex te.* — 15. in templum:
templum. — 16. transferret vas: *vas transferret.*
— 18. admirabatur: *admirabantur.* — 21. dixit ei:
dicit ei. — 23. quia: (*Deest in cod.*) — 24. evenient:
venient. — 26. vos: (*Additur in cod.*) — 28. dicunt ei:
dicunt illi. — *Ibid.* dedit tibi: *tibi dedit.* — 31. dicet,
Quare, etc.: *dicet nobis, Quare, etc.* — *Ibid.* ergo:
(*Deest in cod.*) — 32. dixerimus: *dixerimus.* — 33. dicunt
Jesu: *dixerunt ad Jesum.*

CAPUT XII.

Vers. 1. sepem: *sepe.* — 3. ceciderunt: *cæderunt.*
— 4. in capite: *capite.* — 14. quia: *quoniam.* — *Ibid.*
doces; licet dare: *doces; dic ergo nobis licet dari.* — 16.
est imago hæc: *hæc imago est.* — *Ibid.* dicunt ei:
dicunt illi. — 17. igitur: *ergo.* — 18. interrogabant:
interrogaverunt. — 19. nobis scripsit: *scripsit nobis.*
— *Ibid.* accipiat: *ut accipiat.* — *Ibid.* resuscitet:
suscitet. — 21. nec: *non.* — *Ibid.* iste: (*Deest in cod.*)
— 25. sunt: *erunt.* — 30. Deum: (*Non habetur in cod.*)
— 33. tanquam: *sicut.* — 34. jam: (*Non est in cod.*)
— 37. libenter: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* audivit:
audiebat. — 42. vidua una: *una vidua.*

CAPUT XIII.

Vers. 1. structuræ: *structuræ templi.* — 3. et Johannes:
(*Adduntur in cod.*) — 6. quia: *quod.* — 7. hæc:
(*Deest in cod.*) — 8. enim gens contra gentem:
autem gens in gentem. — 10. gentes primum: *gentes sed
constantes state primum.* — *Ibid.* Evangelium: *Evangelium
omnibus gentibus.* — 12. afficient eos:
eos afficient. — 18. vero: *autem.* — 19. tribulationes:
tribulationis. — 20. dies: *dies illos.* — 22. si fieri
potest etiam: *si potest etiam fieri.* — 23. omnia:
(*Additur in cod.*) — 25. et stellæ cœli erunt: *et erunt
stellæ cœli.* — *Ibid.* in cœlis sunt: *sunt in cœlis.* — 29.
quod in proximo: *quod proximo.* — 32. vel: *et.*
— *Ibid.* pater: *pater solus.* — 33. et orate: (*Adduntur
in cod.*) — 35. enim: (*Deest in cod.*)

SANCTUM J. C. EVANGELIUM SEC. LUCAM.

Hieronymus in Catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum, Lucas Medicus: (Non habetur in cod. Goth.)

CAPUT I.

Vers. 3. Omnia a principio: *a principio omnibus.*
— 6. autem: *enim.* — *Ibid.* Deum: *Dominum.* — 8. fungeretur
in ordine: *fungeretur Zacharias in ordine.* — 10. populi erat:
erat populi. — 22. egressus autem: *egressus est autem.*
— 25. fecit mihi: *mihi fecit.* — 26. Deo: *Domino.* — 27. de domo:
(*Adduntur litteris valde vetustis.*) — 28. Ave gratia:
Ave Maria gratia: (Additur Maria.) — 50. a progenie
in progenies: *et progenies.* — 54. recordatus: *memorari.*
— 60. mater ejus dixit: *mater ejus Elisabeth dixit: (Additur vero dixit.)* — 65. scripsit:
et scripsit. — 64. illico: *statim.* — 65. Judææ: *Judæ.*
— 66. quis: *quid.* — 67. repletus: *impletus.* — 68.
Dominus: (*Deest in cod.*) — 71. ex inimicis: *de inimicis.*
— 72. sui Sancti: *Sancti sui.* — 77. eorum: (*Non est in cod.*)

CAPUT II.

Vers. 2. Syriæ Cyrino: *Cyrino Syriæ.* — 8. super:

CAPUT XIV.

Vers. 3. esset Bethaniæ: *esset Jesus Bethaniæ.* — *Ibid.*
spicati: *pistici.* — 6. bonum opus operata est in me:
(*Adduntur in cod.*) — 7. habetis: *habebitis.* — *Ibid.*
habetis: *habebitis.* — 16. paraverunt pascha: *præparaverunt
pascha.* — 18. tradet me: *me tradet.* — 19. ei: (*Deest in cod.*)
— 20. manum: (*Deest in cod.*) — 21. tradetur: *traditur.*
— *Ibid.* bonum erat ei: *bonum ei erat.* — 25. quia: *quod.* — 29. illi: *ei.*
— 30. vocem his: *bis vocem. (Additur vero bis.)* — 32.
Gethsemani: *Gethsamani.* — 36. tibi possibilia sunt:
possibilia sunt tibi. — 38. est: (*Non habetur in cod.*)
— 41. ecce Filius hominis tradetur: *ecce traditur Filius
hominis.* — 43. Iscariotes: *Iscarioth.* — *Ibid.* de duodecim:
ex duodecim. — *Ibid.* cum eo: *cum illo.* — *Ibid.* et Scribis:
et ab Scribis. — 44. eum: (*Non est in cod.*) — *Ibid.* caute:
(*Non est in cod.*) — 45. ait, Rabbi: *ait, ave, Rabbi.* — 49.
impleantur: *adimpleantur.* — 51. sequebatur eum: *sequebatur
illum.* — 54. ad ignem et calefaciebat se: *et calefaciebat se ad
ignem.* — 60. obijciuntur: *dicuntur.* — 61. summus:
(*Ita legebatur in contextu; modo autem erasæ sunt quedam litteræ,
et legitur unus in margine vero litteris recentioribus scribitur summus.*)
— *Ibid.* dixit ei: *dicit ei.* — 62. sedentem a dextris:
a dextris sedentem. — 64. mortis: *morti.* — 65. prophetiza:
prophetiza nobis, Christe. — 68. dicas: *dicis.* — 72. gallus
iterum: *iterum gallus.*

CAPUT XV.

Vers. 6. solebat dimittere: *dimittere solebat.* — *Ibid.*
illis: (*Additur in cod.*) — 8. faciebat illis. Pilatus, etc.:
*faciebat illis per dies festos, ut dimittere eis unum vinc-
tum. Pilatus, etc.* — 9. respondit eis: *respondens eis.* — *Ibid.*
et: (*Deest in cod.*) — 10. enim: *autem.* — 14. illis: *eis.* — 21.
quempiam: *quemdam.* — 28. Et impleta: *Et adimpleta.* — *Ibid.*
reputatus: *deputatus.* — 29. destruit: *destruis.* — *Ibid.*
ædificat: *reædificas.* — 31. illudentes: *ludentes.* — 35.
Ecce: (*Non est in cod.*) — 39. hic homo: *homo hic.* — 40.
erat: *et.* — 42. jam sero: *sero jam.* — 44. esset: *est.* — 45.
corpus Joseph: *corpus Jesu Joseph.* — 46. advolvit: *apposuit.*

CAPUT XVI.

Vers. 1. Jesum: *eum.* — 3. revolvit: *revolvit.* — 4.
viderunt: *vident.* — *Ibid.* quippe: *autem.* — 9. autem
maue: *autem Jesum mane.* — *Ibid.* jecerat: *ejecerat.* — 11.
esset: *est.* — 12. his: *eis.* — *Ibid.* euntibus in, etc.:
euntibus eis in, etc. — 19. sermonem: *sermone.*

supra. — 23. masculinum: *masculum.* — 24. secundum
quod dictum: *sicut scriptum.* — 27. in spiritu: (*Desunt in cod.*)
— 28. ulnas suas: *manus suas.* — 51. parasti: *præparasti.*
— 55. erat: *erant.* — 56. Phanael: *Phanuelis.* — 58. Israel:
Jerusalem. — 59. suam: (*Additur in cod.*) — 42. esset
annorum: *esset Jesus annorum.* — *Ibid.* Jerosolymam:
Jerusalem. — 50. ad eos: *ad illos.* — 51. cum eis: *cum illis.*

CAPUT III.

Vers. 1. autem: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Ituræ: (*Additur
in cod.*) — *Ibid.* et Lysania Abilinæ: *Elysania ab Iliane.* — 2.
Domini: *Dei.* — 3. regionem: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Jordanis:
Jordanem. — 6. Dei: *Dei nostri.* — 8. cœperitis: *velitis.* — *Ibid.*
quia potens est Deus: *quoniam potes Deus.* — 9. ad radices:
ad radices. — 12. autem: (*Deest in cod.*) — 14. autem:
(*Nec est in cod.*) — *Ibid.* illis: (*Additur in cod.*) — 20.
super: *supra.* — 26. Juda: *Judæ.* — 34. Abraham: *Abraham.*
— 35. Sarug: *Seruch.* — 57. Malaleel: *Malleel.*

CAPUT IV.

Vers. 1. à Jordane : *ab Jordane*. — 3. die lapidi huic ut panis fiat : *die ut hi lapides panis fiant*. — 4. Et respondit ad illum Jesus : *Et respondens illi Jesus*. — *Ibid.* vivet : *vivit*. — 5. in montem excelsum : (*Non sunt in cod.*) — 6. illi : *ei*. — *Ibid.* illa : *illam*. — 9. super : *supra*. — 16. suam : (*Deest in cod.*) — 17. Isaïæ prophetæ : *prophetæ Isaïæ*. — *Ibid.* Et ut revolvit : *Et revolvit*. — 18. sanare contritos corde : (*Desunt in cod.*) — 24. Ait autem : *ait autem eis*. — 25. in Israel : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* clausum : *clusum*. — *Ibid.* facta esset : *facta est*. — 26. Sarepta : *Sarabta*. — 27. Naaman : *Neaman*. — 29. usque : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* super : *supra*. — 34. sine : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* qui : *quia*. — 35. ab eo : *de illo*. — 38. Jesus : (*Deest in cod.*) — 40. Cum autem Sol : *cum Sol autem*. — 44. synagogis : *synagoga*.

CAPUT V.

Vers. 5. eum a terra reducere : *eum, ut a terra reduceret*. — 10. Similiter autem Jacobum et Johannem filios Zebedæi, qui erant socii Simonis : (*Ad-duntur litteris vetustis*). — *Ibid.* ait : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* jam homines : *jam enim homines*. — 11. eum : *illum*. — 12. et procedens : *procedens*. — *Ibid.* in faciem : *in faciem suam*. — 15. autem : (*Deest in cod.*) — 16. sedebat in deserto : *sedebat in deserto*. — 17. Et factum est : *factum est autem*. — *Ibid.* Domini erat : *erat Domini*. — 19. et per tegulas : *per tegulas*. — *Ibid.* eum : *illum*. — 23. Dimittuntur tibi peccata : *dimittentur tibi peccata tua*. — 24. habet potestatem : *potestatem habet*. — *Ibid.* tolle : *et tolle*. — 25. consurgens : *surgens*. — 26. sunt timore : *sunt omnes timore*. — 28. surgens secutus : *surgens et secutus*. — 30. publicanis et peccatoribus : *peccatoribus et publicanis*. — 32. ad pœnitentiam : *in pœnitentiam*. — 34. ipse : (*Deest in cod.*) — 36. novo vestimento immitit : *vestimento novo mittit*. — 37. rumpet : *rumpit*. — 39. vetus melius : *melius vetus*.

CAPUT VI.

Vers. 3. legisit : *legistis*. — *Ibid.* esurisset : *esuriret*. — *Ibid.* cum illo : *cum eo*. — 7. eum : *illum*. — 9. Sabbathis : *Sabbatho*. — 16. Zelotes, et Judam : *Zelotes, Judam*. — *Ibid.* Iscarioth : *Iscarioth*. — 23. enim : (*Deest in cod.*) — 26. benedixerint vobis : *vobis benedixerint*. — *Ibid.* enim : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* pseudo-prophetis : *prophetis*. — 27. oderunt vos : *vos oderunt*. — 28. et orate : *orate*. — 55. hoc : *hæc*. — 55. benefacite : *et benefacite*. — *Ibid.* inde sperantes : *desperantes*. — 38. et confertam : *confer-tam*. — *Ibid.* quippe : *vero*. — 39. et similitudinem : *et hanc similitudinem* : (*Additur hanc*). — *Ibid.* cadunt : *cadent*. — 40. si sit : (*Non habentur in cod.*) — 42. Aut quomodo : *Et quomodo*. — *Ibid.* videns? : *vires?*. — 43. est : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* que : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* facit fructus malos : *fructus malos facit*. — 44. enim : (*Non est in cod.*) — 45. thesauro : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* os loquitur : *os ejus loquitur*. — 47. sit : *est*. — 48. super : *supra*. — 49. similis est homini : *similis homini*. — *Ibid.* terram : *arenam*. — *Ibid.* cecidit : *concidit*. — *Ibid.* illius : *illa*.

CAPUT VII.

Vers. 1. sua : (*Non est in cod.*) — 4. cum : (*Nec est in cod.*) — 6. sum dignus : *dignus sum*. — 7. dignum arbitratus : *dignus arbitrari*. — 11. cum eo : *cum illo*. — 15. illum : *eum*. — 16. Deus visitavit : *visitavit Deus*. — 19. Jesum : *Dominum*. — 21. multos curavit : *curavit multos*. — 22. renuntiate : *dicite*. — 24. de Johanne dicere : *dicere de Johanne*. — 25. vestimentis : *vestibus*. — *Ibid.* delitiis, in domibus, etc. : *delitiis affluunt, in domibus, etc.* : (*Additur affluunt*). — 31. Ait autem Dominus : (*Desunt in cod.*) — 35. autem : *enim*. — 36. illum quidam :

A quidam illum. — 37. accubisset : *accubuit*. — 38. tergebat : *tergebat eos*. — 39. est : *esset*. — *Ibid.* tangit eum : *eum tangit*. — 41. euidam : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* et : (*Non habetur in cod.*) — 42. eum plus diligit? Respondens : *eorum plus eum diligit? Et respondens*. — 43. dixit : *dixit illi*. — 45. intravi : *intravit*. — 47. tibi, remittuntur : *vobis, remittentur*.

CAPUT VIII.

Vers. 1. civitates : *civitatem*. — 2. septem dæmonia : *dæmonia septem*. — 3. Chusæ : *Cuxa*. — *Ibid.* Susanna : *Susanna*. — 4. plurima : *multa*. — *Ibid.* properarent ad eum : *ad eum properarent*. — 8. Hæc : *Et hæc*. — 9. eum : (*Deest in cod.*) — 12. hi sunt : *sunt hi*. — 13. Nam qui supra : *Nam supra*. — *Ibid.* tempus credunt : *tempus non credunt*. — 14. et a sollicitudinibus : *et sollicitudinibus*. — 15. afferunt : *afferunt*. — 16. supra : *super*. — 17. Non est enim : *Non enim est*. — *Ibid.* absconditum : *absconditum*. — 18. audistis : *audistis*. — *Ibid.* auferetur ab illo : *auferetur ab eo*. — 19. adire eum : *adire ad eum*. — 22. autem : (*Deest in cod.*) — 23. Et navigantibus : *navigantibus autem*. — 25. ad invicem dicentes : *dicentes ad invicem*. — *Ibid.* et mari imperat : *imperat et mari*. — 26. Et navigaverunt : *navigaverunt autem*. — 27. ad terram : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* quidam : (*Additur in cod.*) — 31. in : (*Additur*). — 32. autem : (*Deest in cod.*) — 35. sedentem a quo dæmonia exierant, vestitum : *a quo dæmonia exierant sedentem vestitum*. — 37. magno timore : *timore magno*. — 39. in : (*Non est in cod.*) — 40. erant autem : *erant enim*. — 41. venit : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* et cecidit : *cecidit*. — *Ibid.* Jesu : *ejus*. — 42. unica filia : *filia unica*. — 43. fluxu sanguinis : *profluxu sanguinis ejus*. — 46. novi virtutem : *virtutem novi*. — 47. ante pedes : *ad pedes*. — *Ibid.* tetigerit : *tetigerat*. — 48. ei : *illi*. — 49. salvam te : *te salvam*. — 50. autem : (*Non habetur in cod.*) — 51. Domum : *ad Domum*. — *Ibid.* et Jacobum, et Johannem : *et Joannem et Jacobum*. — 52. puella : (*Deest in cod.*) — 55. quod : *quia*. — 55. dare : *dari*. — 56. erat : *fuerat*.

CAPUT IX.

Vers. 3. habeatis : *habentes*. — 7. omnia : (*Deest in cod.*) — 9. est autem : *autem est*. — *Ibid.* ego talia audio : *audio ego talia*. — 11. excepit eos : *excepit illos*. — *Ibid.* cura : *curari* (*Additur ri, ut legatur curari*). — 19. vero : *autem*. — *Ibid.* unus propheta : *propheta unus*. — 22. oportet : *oportuit*. — 23. quotidie, et sequatur me : *et sequatur me quotidie*. — 28. et Jacobum, et Johannem : *et Johannem, et Jacobum*. — 29. oraret : *orasset*. — *Ibid.* et refulgens : *refulgens*. — 32. erant : (*Deest*) — 34. intrantibus illis : *intrantibus autem illis*. — 39. apprehendit eum : *apprehendit illum*. — 41. vos et patiar : *vos quandiu et patiar*. — 42. illi : *illum*. — 45. eum interrogare : *interrogare eum*. — 47. apprehendit : *apprehendens*. — *Ibid.* et : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* illum : *eum*. — 48. vos omnes : *omnes vos*. — 50. ad illum : (*Adduntur in cod.*) — *Ibid.* prohibere : *prohibere eum*. — 53. dicens : *et dixit*. — 38. Dixit : *Et ait*. — 59. mihi : *me*. — *Ibid.* et : (*Non est in cod.*) — 60. Dixitque : *Dixit*. — 61. permittite mihi primum : *primum permittite mihi*. — *Ibid.* qui : *quæ*. — 62. ad aratrum et respiciens : *in aratrum et aspiciens*.

CAPUT X.

Vers. 2. suam : (*Non est*). — 13. factæ sunt in vobis : *in vobis factæ sunt*. — *Ibid.* et cinere : *et in cinere*. — 15. ad cælum : *in cælum*. — 16. misit me : *me misit*. — 18. Satanam : *Satan*. — 19. super : *supra*. — 21. Spiritu : *Spiritu sancto*. — *Ibid.* quoniam : *quia*. — 22. quis : *qui*. — 25. videtis. Dico : *videtis, et aures quæ audiunt quæ auditis. Dico* : (*Adduntur verba et aures*). — 25. illum : *eum*. — 30. suscipiens : *suspiciens*. — 31. eadem : *de eadem*. — 33. quidam :

quidem. — 34. in jumentum : *super jumentum*. — 36. **A** et dicite : *dicite*. — 35. die : (*Non habetur in cod.*) — 34. pennis : *pinnis*. — 35. deserta : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* videbitis me : *me videbitis*.

CAPUT XI.

Vers. 1. in quodam loco : *in loco quodam*. — *Ibid.* sicut docuit et Joannes : *sicut Joannes docuit*. — 3. Panem : *Fiat voluntas tua, sicut in caelo, et in terra, panem*. — *Ibid.* peccata : *debita*. — 5. habebit : *habet*. — 7. ostium clausum : *ostium meum clausum*. — *Ibid.* cubili : *cubiculo*. — 8. Et si ille : *Et ille si*. — *Ibid.* surgens : (*Erasmus est; sed videtur olim fuisse scriptum*) — *Ibid.* quotquot habet necessarios : *quod habet necessarium*. — 9. dico vobis : *vobis dico*. — 11. petii : *petet*. — 12. porriget : *porrigit*. — 14. admiratae : *miratae*. — 15. autem : (*Deest in cod.*) — 16. tentantes signum : *tentantes eum signum* : (*Additur eum*) — 17. desolabitur : *desolatur*. — 18. ejus ? : *ipsius ?* — *Ibid.* me ejicere : *ejicere me*. — 19. ego : (*Deest in cod.*) — 22. eo : *illo*. — *Ibid.* auferet : *aufert*. — *Ibid.* confidebat : *fidabat*. — *Ibid.* distribuet : *distribuit*. — 23. contra : *adversum*. — 24. perambulabat : *perambulabat*. — 25. et ornatam : (*Desunt in cod.*) — 26. Tunc : *Et tunc*. — *Ibid.* Et sunt : *Et sunt*. — 28. Quinimmo : *manifestissime*. — *Ibid.* illud : (*Non est in cod.*) — 29. ei : *illi*. — *Ibid.* Propheta : (*Deest in cod.*) — 30. fuit Jonas : *Jonas fuit*. — 35. abscondito : *absconso*. — *Ibid.* supra : *super*. — 56. corpus tuum : *tuum corpus*. — 59. intus est vestrum : *intus vestram*. — 40. etiam id quod de intus est : *etiam quod intus est*. — 42. Phariseis, quia : *Pharisei, qui*. — 44. apparent : *parent*. — 45. contumeliam nobis : *nobis contumeliam*. — 46. portare : *portari*. — 47. qui : *quia*. — 48. quod : *et*. — *Ibid.* quidem : (*Deest in cod.*) — 53. autem : (*Non habetur in cod.*) — 54. aliquid capere de : *capere aliquid ex*.

CAPUT XII.

Vers. 3. aurem : *aure*. — *Ibid.* cubicularis : *cubilibus*. — *Ibid.* tectis : *tecto*. — 5. timere : *timeat*. — 7. omnes numerati sunt : *numerati sunt omnes*. — *Ibid.* pluris : *plures*. — 8. et Filius hominis : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* confitebitur : *confitebor*. — 9. negabitur : *denegabitur*. — 10. remittetur : *remittetur illi*. — 11. indurent : *induxerint*. — *Ibid.* et potestates : *et ad potestates*. — *Ibid.* aut quid respondeatis : (*Desunt in cod.*) — 12. quid : *quæ*. — *Ibid.* oporteat vos dicere : *oporteat dicere*. — 15. in : (*Additur in cod.*) — 16. fructus : *fruges*. — 17. quia : *quod*. — 22. vestra : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* induamini : *vestiamini*. — 23. plus : (*Deest in cod.*) — 24. quia : *quoniam*. — *Ibid.* pluris : *plures*. — 27. neque : *non*. — 28. est in agro : *in agro est*. — 30. enim : (*Non est in cod.*) — 31. primum : (*Deest in cod.*) — 35. appropriat : *appropriet*. — 35. in manibus vestris : (*Desunt in cod.*) — 38. et ita invenerit : (*Non habetur in cod.*) — 39 et 44. quoniam : *quia*. — 45. servos : *pueros*. — 47. servus : (*Additur in cod.*) — *Ibid.* se : (*Non habetur in cod.*) — 48. non. (*Deest in cod.*) — *Ibid.* et fecit : (*Adduntur in cod.*) — 55. in matrem : *in matrem suam*. — 57. vobis ipsis : *vobis*. — 58. ad Judicem : *apud Judicem*.

CAPUT XIII.

Vers. 1. ipso in tempore, nuntiantes : *ipso tempore renuntiantes*. — *Ibid.* illi : (*Additur in cod.*) — 2. fuerint : *fuerunt*. — 4. Siloe : *Siloam*. — *Ibid.* fuerint : *fuerunt*. — 5. penitentiam non habueritis : *non penitentiam egeritis*. — 6. habebat quidam : *quidam habebat*. — 7. anni tres : *tres anni*. — *Ibid.* venio : *veni*. — 12. eam : (*Deest in cod.*) — 15. respondens : *respondit*. — *Ibid.* Dominus dixit hypocrita : *Dominus et dicit hypocrita*. — *Ibid.* solvet : *solvet*. — 16. isto die : *in die*. — 18. simile aestimabo : *simile esse aestimabo*. — 25. vos : (*Deest in cod.*) — 27. vos : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* omnes : (*Nec habetur in cod.*) — 29. et Aquilone : *Aquilone*. — 50. bis. erunt : *erant*. — 51. illi : (*Additur in cod.*) — 52.

CAPUT XIV.

Vers. 1. Jesus : (*Deest in cod.*) — 3. respondens : *intuens*. — 5. ad illos : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* cadet : *cadit*. — 7. et : (*Non habetur in cod.*) — 8. illo : *eo*. — 15. et : (*Non est in cod.*) — 14. habent retribuere : *habent unde retribuere*. — 16. ei : (*Deest in cod.*) — 18. simul omnes : *omnes simul*. — 19. alter : *alius*. — 21. reversus servus : *reversus est servus*. — 26. et uxorem : *uxorem*. — *Ibid.* esse discipulus : *discipulus esse*. — 27. suam, et : *suam quotidie, et*. — 34. sal evanuerit : *sal quoque evanuerit*. — 35. est, sed foras mittetur : *erit, sed foras mittatur*.

CAPUT XV.

Vers. 4. eam ? : *illam ?*. — 5. imponit : *imponet*. — 7. agente : *habente*. — *Ibid.* nonaginta novem : *nonaginta et novem*. — 16. Implere ventrem suum : *ventrem suum implere*. — 18. et ibo : *ibo*. — *Ibid.* dicam ei : *dicam illi*. — 19. jam : *etiam*. — 20. autem : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* super : *supra*. — *Ibid.* eum : *illum*. — 21. filius tuus. Dixit : *filius tuus, fac me sicut anum de mercenariis tuis. Dixit*. — *Ibid.* in manum : *in manu*. — 26. quid : *quæ*. — 32. oportebat : *oportet*.

CAPUT XVI.

Vers. 9. vobis dico : *dico vobis*. — 11. mammona : *mammone*. — *Ibid.* credat : *credet*. — 13. odiet : *odit*. — 18. alteram ducit : *ducit alteram*. — 20. Lazarus : *Eleazarus*. — 21. divitis, sed : *divitis, et nemo illi dabat, sed*. — 22. mendicus : *mendicans*. — 23. autem : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* vidit : *videbat*. — *Ibid.* Lazarum : *Eleazarum*. — 24. Lazarum : *Eleazarum*. — 25. Lazarus : *Eleazarus*. — 26. possint : *possunt*. — 27. te : (*Non habetur in cod.*) — 29. illos : *eos*. — 30. ad eos, penitentiam : *ad eos, persuadebit eis, et penitentiam*.

CAPUT XVII.

Vers. 1. ait ad discipulos suos : *ad discipulos suos ait*. — 2. utilis : *utile*. — *Ibid.* imponatur : *ponatur*. — 3. in te : (*Desunt in cod.*) — 5. Domino : *Domine*. — 7. pascentem, qui : *pascentem boves, qui*. (*Ita prius legebatur, sed modo erasmus est b, ut legatur oves*) — *Ibid.* dicat : *dicat*. — 8. dicit : *dicet*. — 9. ei : *sibi*. — 12. viri : (*Deest in cod.*) — 20. respondit : *respondens*. — 21. Ecce : (*Additur in cod.*) — 25. oportet illum : *illum oportet*. — 52. uxoris : *uxori*. — 53. quicumque : *qui*. — 54. in illa : *illa*. — *Ibid.* uno : (*Deest in cod.*) — 57. illis : *eis*. — *Ibid.* et aquilæ : *aquilæ*.

CAPUT XVIII.

Vers. 8. quia : (*Additur in cod.*) — 10. ascende-bant : *ascenderunt*. — 14. Dico : *Amen dico*. — *Ibid.* ab illo : *ab illo Phariseo*. — 15. Quod : *Quos*. — 16. pueros : *parvulos*. — *Ibid.* vetare eos : *eos vetare*. — 22. Adhuc unum : *Adhuc enim unum*. — 24. Jesus illum : *illum Jesus*. — 28. autem : (*Deest in cod.*) — 30. recipiat : *recipiet*. — 55. tertia die : *die tertia*.

CAPUT XIX.

Vers. 2. princeps erat : *erat princeps*. — 4. eum : *illum*. — 6. et excepit : *excepit*. — 9. sit : *es*. — 13. eis : *illis*. — 14. eum : *illum*. — 15. ut rediret : *dum rediret*. — *Ibid.* sciret : *scriberet*. — 17. bone serve, quia : *bone serve et fidelis, quia*. — *Ibid.* fusti fidelis : *fidelis fusti*. — 22. iudico : *judicabo*. — *Ibid.* homo austerus : *austerus homo*. — 25. illam ? : *illud ?*. — 26. auferetur ab eo : *aufertur ab illo*. — 29. ad : (*Deest in cod.*) — 30. contra est : *contra est vos*. — 31. solvitis ? : *solvistis ?*. — *Ibid.* operam : *opera*. — 33. illis : *eis*. — 55. illum : (*Non est in cod.*) — 40. si hi tacuerint : *hi si tacuerint*. — 41. videns : *vidit*. — 42. et quidem : *equidem*. — 43. venient : *veniet*. — 44. tuos : (*Non est in cod.*)

CAPUT XX.

Vers. 3. Jesus: (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* unum: (*Deest in cod.*) — 5. intra: *inter.* — 9. plebem: *turbam.* — *Ibid.* fuit: *profectus est.* — 11. alterum servum: *servum alterum.* — 14. intra: *inter.* — *Ibid.* Hic est hæres, occidamus: *Hic hæres, venite occidamus.* — 19. hanc: *istam.* — 21. eum: *illum.* — *Ibid.* viam Dei in veritate: *in veritate viam Dei.* — 22. tributum dare: *dare tributum.* — 25. sunt Cæsaris: *Cæsaris sunt.* — *Ibid.* sunt Dei: *Dei sunt.* — 28. liberis: *filii.* — 30. illam: *eam.* — 32. Novissime: *Novissima.* — 34. hujus sæculi: *sæculi hujus.* — 36. neque ultra mori: *neque enim mori ultra.* — 38. autem: (*Deest in cod.*) — 39. ei: (*Non habetur in cod.*) — 41. filium esse David: *filium David esse.* — 45. omni populo: *populo.*

CAPUT XXI.

Vers. 5. bonis lapidibus: *lapidibus bonis.* — 6. in: (*Deest in cod.*) — 8. eos: *illos.* — 12. trahentes: (*Non est in cod.*) — *Ibid.* præsidēs propter: *præsides ducemini propter.* (*Additur ducemini.*) — 21. ad montes: *in montes.* — *Ibid.* discedant: *non descendant.* — 22. ut: *et.* — 26. hominibus: *omnibus.* — 28. appropinquat: *appropinquabit.* — 32. generatio hæc: *hæc generatio.* — 38. manicabat: *magnificabat.* — *Ibid.* ad eum: (*Desunt in cod.*)

CAPUT XXII.

Vers. 3. Iscariotes: *Iscarioth.* — 10. introeuntibus vobis in: *introeuntibus in.* — 12. ostendet vobis: *vobis ostendet.* — 20. fundetur: *funditur.* — 22. Et quidem: *Equidem.* — 24. et: (*Deest in cod.*) — 28. estis: (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* tentationibus meis: *tentationibus multis.* — 30. meo: (*Non est in cod.*) — 35. tecum: (*Additur in cod.*) — 37. Et cum iniquis: *Eo quod cum injustis.* — *Ibid.* quæ sunt: *quæ scripta sunt.* — 38. duo gladii: *gladii duo.* — 39. illum: *cum.* — 42. calcem istum a me: *a me calicem istum.* — 47. vocabatur: *vocatur.* — 49. in: *C*

(*Deest in cod.*) — 50. unus: *unum.* — 52. Jesus: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* se: (*Additur in cod.*) — 53. manus: *manum.* — 54. duxerunt: *adduxerunt.* — 59. hic: (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* nam et Galilæus: *nam Galilæus.* — 61. dixerat: *dixit.* — 62. egressus foras Petrus: *egressus est Petrus foras.* — 64. prophetiza, quis: *prophetiza nobis, Christe, quis.* — 66. in concilium: *ad concilium.* — 67. credetis: *credit.* — 68. respondebitis: *respondetis.* — 70. es: (*Deest in cod.*)

CAPUT XXIII.

Vers. 2. illum accusare: *accusare illum.* — 5. incipiens: *et incipiens.* — 8. de eo: *de illo.* — *Ibid.* ab eo fieri: *feri ab eo.* — 9. eum: *illum.* — *Ibid.* illi: (*Non habetur in cod.*) — 14. accusatis: *accusatis.* — 16. ergo illum: *illum ergo.* — 20. autem: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* eos: *illos.* — 21. eum: *illum.* — 24. eorum: *illorum.* — 30. operite: *Cooperite.* — 35. et stabat: *stabat.* — *Ibid.* eum princeps cum eis: *B illum principes cum Phariseis.* — 36. autem ei: *ei autem.* — *Ibid.* offerentes ei: *offerentes illi.* — 38. super eum: *super illum.* — 40. quod: *quum.* — 41. gessit: *fecit.* — 42. cum: *dum.* — 51. consilio: *concilio.* — *Ibid.* Arimathæa: *Arimathia.* — 55. eo: *ipso.*

CAPUT XXIV.

Vers. 1. portantes: (*Deest in cod.*) — 4. essent: *erant.* — 7. hominum: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* resurgere: *resurget.* — 11. crediderunt: *credebant.* — 15. fabularentur et: *fabularentur ad invicem et.* — 20. eum tradiderunt: *tradiderunt eum.* — 21. quod: *quo.* — 23. etiam: *esse.* — 29. advesperascit, et inclinata est jam dies: *ad vespertum jam declinavit dies.* — 50. cum eis: *cum illis.* — 32. in nobis: (*Adduntur in cod.*) — *Ibid.* nobis: (*Deest in cod.*) — 33. illis: *ipsis.* — 36. loquuntur: *loquerentur.* — *Ibid.* stetit Jesus: *Jesus stetit.* — 39. ego ipse: *ipse ego.* — 46. tertia die: *die tertia.* — 48. testes estis: *estis testis.* — 49. C mitto: *mittam.*

SANCTUM J. C. EVANGELIUM SEC. JOANNEM.

Hieronymus in Catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum, Joannes Apostolus: (*Hic prologus non ita habetur in exemplari Gothico; sed aliter multo, ut videatur constatus ex hoc et aliis.*)

CAPUT I.

Vers. 4. Erat: *est.* — 13. bis, ex voluntate: (*In utroque loco ita legebatur; sed a quopiam antiquo Gotho superscribitur voluptate.*) — 15. ante me factus est: *Adduntur litteris vetustis.* — 16. et gratiam: *gratiam.* — 18. unquam; unigenitus: *unquam; nisi unigenitus.* — 19. Levitas: *Levites.* — 21. ergo?: *ergo es?.* — *Ibid.* sum: (*Erasmus est, cum prius legeretur.*) — 22. Quis: *Qui.* — 25. Ait, Ego vox: *Et ait, Ego sum vox.* — 24. erant: (*Deest in cod.*) — 26. stetit: *stat.* — 27. ejus corrigiam calceamenti: *corrigiam calceamenti ejus.* — 29. Jesum: *Christum.* — 31. manifestetur in Israel: *manifestaretur Israel.* — 34. Et ego vidi: et testimonium perhibui quia hic est Filius Dei: (*Adduntur litteris vetustis.*) — 37. et secuti: *secuti.* — 40. Petri: (*Non habetur in cod.*) — 45. Invenit: *Et invenit.* — 51. dicit ei: *dicit eis.* — *Ibid.* supra: *super.*

CAPUT II.

Vers. 4. Cana: *Canaan.* — 10. fuerint, tunc: *fuerint conviva, tunc.* — *Ibid.* autem: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* bonum vinum: *vinum bonum.* — 11. Cana: *Canaan.* — 12. hoc: *hæc.* — 13. Jesus Jerosolymam: *Jerosolymam Jesus.* — 16. et nolite: *nolite.* — 17. sunt vero: *vero sunt.* — 20. tu in tribus: *tu tribus.* — 25. ei: (*Additur in cod.*)

CAPUT III.

Vers. 1. homo: (*Deest in cod.*) — 2. Jesum: *eum.*

— 4. iterum: *iterato.* — 5. Spiritu: *Spiritu sancto.* — 8. sed nescis: *et non scis.* — 11. quia: (*Additur in cod.*) — *Ibid.* nostrum: (*Additur in cod.*) — 12. dixi: *dixero.* — *Ibid.* et: (*Deest in cod.*) — 16. Deus dilexit: *dilexit Deus.* — *Ibid.* daret; ut: *daret pro mundo, ut;* (*Adduntur verba pro mundo.*) — 18. credidit: *credit.* — 21. ejus: (*Additur in cod.*) — *Ibid.* quia: (*Ita modo legitur, semierasa veteri lectione, qua scriptum crediderim quæ, ut integra lectio fuerit, opera quæ in Deo, etc.*) — 22. hæc venit: *hæc autem venit.* — *Ibid.* demorabatur: *demorabatur.* — 24. Johannes in carcerem: *in carcerem Johannes.* — 25. autem: *ergo.* — 28. Non sum ego: *ego non sum.* — *Ibid.* illum: *Christum.* — 30. illum oportet: *illum autem oportet.*

CAPUT IV.

Vers. 1. quod: *quia.* — *Ibid.* baptizat: *baptizabat.* — 5. Joseph filio suo: *filio suo Joseph.* — 6. supra fontem: *super puteum.* — 9. mulier illa: *illa mulier.* — 11. unde habes: *unde ergo habes.* — 12. nobis: (*Additur in cod.*) — *Ibid.* puteum, et: *puteum hunc, et.* — 14. ego: (*Deest in cod.*) — 18. et nunc: *et hunc.* — 22. quod nescitis: *quem nescitis.* — *Ibid.* quod scimus: *quem scimus.* — 24. adorant: *adorent.* — 25. scio: *Domine, scio;* (*Additur Domine.*) — 28. illis hominibus: *hominibus illis.* — 30. ergo: (*Deest in cod.*) — 36. fructum: *fructus.* — 40. eum: *illum.* — 43. abiit: *fuit.* — 45. exceperunt: *et ceperunt.* — *Ibid.* ad diem: *in diem.* — 46. Cana: *Canaan.* — 47. adveniret: *advenisset.* — 52. habuerit: *habuerat.* — 53. ei: (*Non est in cod.*)

CAPUT V.

Vers. 2. super: (*Non habetur in cod.*) — 4. Do-

mini: (*Non est in cod.*) — *Ibid.* descendebat secundum tempus: *secundum tempus descendebat.* — 9. ille: *homo.* — *Ibid.* ambulabat: *ambulavit.* — *Ibid.* in die illo: *in illo die.* — 10. ergo: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Judæi illi: *illi Judæi.* — *Ibid.* tollere grabatum tuum: *grabatum tuum tollere.* — 11. sanum fecit: *fecit sanum.* — 13. enim: *autem.* — 15. fecit eum: *eum fecit.* — 20. et majora his demonstrabit ei opera: *et majora demonstravit opera.* — 22. omne iudicium: *iudicium omne.* — 24. habet: *habebit.* — *Ibid.* transiet a morte: *transit de morte.* — 26. habere vitam: *vitam habere.* — 27. etiam: *et.* — 28. venit: *veniet.* — 30. sicut: *sed sicut.* (*Additur sed.*) — *Ibid.* misit me: *misit me patris.* — 31. me ipso: *me.* — 32. testimonium quod: *testimonium ejus quod.* — 34. sed hæc: *sed hoc.* — 35. ad horum exultare: *exultare ad horam.* — 36. misit me: *me misit.* — 59. æternam: (*Deest in cod.*) — 44. vos potestis: *potestis vos.* — *Ibid.* Deo est: *est Deo.* — 45. sim: *sum.* — *Ibid.* accusat: *accuset.* — 47. verbis meis: *meis verbis.* — *Ibid.* credetis?: *crederetis?.*

CAPUT VI.

Vers. 7. Respondit: *Respondens.* — 10. in loco: *in illo loco.* — 11. Jesus panes: *panes Jesus.* — 15. impleverunt: *impleti sunt.* — *Ibid.* quæ: *qui.* — 14. Jesus: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* signum: *signorum.* — 15. in montem ipse solus: *ipse solus in montem.* — 17. ad eos Jesus: *Jesus ad eos.* — 19. viginti quinque, aut triginta: *triginta quinque, aut triginta.* — 20. dicit: *dixit.* — 21. navis fuit: *fugit navis.* — 23. manducaverant: *manducaverunt.* — *Ibid.* agente: *agentes.* — 24. in: (*Deest in cod.*) — 30. Quod: *Quid.* — 31. manducaverunt manna: *manna manducaverunt.* — 33. de cælo descendit: *descendit de cælo.* — 36. credidit: *credidistis.* — 38. de cælo non ut faciam voluntatem meam: *non ut faciam voluntatem meam de cælo.* — 39. enim: *autem.* — *Ibid.* ex eo, sed: *ex eo quicquam, sed.* — *Ibid.* illud in novissimo: *illum novissimo.* — 40. autem: *enim.* — *Ibid.* credit: *credet.* — *Ibid.* ego: (*Deest in cod.*) — 43. ergo Jesus: *ergo eis Jesus.* — 44. resuscitabo: *suscitabo.* — 49. manna in deserto: *in deserto manna.* — 50. de cælo descendens: *qui de cælo descendit.* — 55. bis. vere: *verus.* — 60. et: (*Deest in cod.*) — 61. eis, (*Nec habetur in cod.*) — 64. non credentes: *credentes.* — 68. ei: (*Non est in cod.*) — 70. ego: *ergo.* — 71. Judam Simonis: *Simonem Judam.* — *Ibid.* ex duodecim: *de duodecim.*

CAPUT VII.

Vers. 1. volebat in Judæam: *volebat Judæam.* — 4. quippe: *enim.* — 7. quod: *quia.* — 8. ascendo: *ascendam.* — 12. in turba de eo: *de eo in turba.* — 17. ego a me ipso: *ego ipso a me.* — 18. eum: *illum.* — 22. ex Moysæ: *a Moysæ.* — 25. querunt interficere: *querunt Judæi interficere.* — 28. Jesus in templo docens: *docens in templo Jesus.* — *Ibid.* nescitis: *non scitis.* — 29. Ego scio eum: *quia ab ipso: Ego novi eum, et si dixero quia nescio eum, ero similis vobis mendax; et scio eum, qui ab ipso.* — 52. turbam: *et turbam.* — 33. eis: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* me misit: *misit me.* — 34. ego sum: *sum ego.* — 35. ad semet-ipsos: *ad se ipsos.* — 38. dicit: *dixit.* — 39. erat spiritus: *fuera spiritus.* — *Ibid.* nondum erat: *nondum fuerat.* — 41. venit Christus: *Christus venit.* — 42. et de Bethleem: *et Bethleem.* — 44. eum: *illum.* — 45. illum?: *eum?.* — 48. ex principibus aliquis: *aliquis ex principibus.* — *Ibid.* credidit: *crediderunt.* — 50. Dixit: (*Dicit.*) — *Ibid.* erat: (*Deest in cod.*) — 51. prius audierit ab ipso: *audierit ab ipso prius.* — 52. scrutare, et vide: *scrutare Scripturas, et vide.* — *Ibid.* a Galilæa propheta: *propheta a Galilæa.*

CAPUT VIII.

Vers. 6. Hoc: *hæc.* — 7. Ergo: *autem.* — 9. Jesus: (*Non habetur in cod.*) — 10. autem se: *se autem.* — 11. dixit: *dicit.* — *Ibid.* jam: (*Deest in cod.*) — 13. ei: (*Non est in cod.*) — 14. aut: *et.* — 20. Jesus: (*Non*

est in cod.) — 25. de deorsum: *de deorsum.* (*Additur de.*) — 25. qui: *quia.* — 26. me misit: *misit me.* — 29. et non: *non.* — 31. manseritis: *permanseritis.* — 36. vos filius: *filius vos.* — 38. vidistis: *videtis.* — 47. ex Deo est: *est ex Deo.* — 52. prophetæ: *et tu: prophetæ mortui sunt; et tu.* — 53. prophetæ mortui: *prophetæ qui mortui.* (*Additur qui.*) — 54. Deus vester: *Deus noster.* — 59. abscondit se, et exivit de templo: *exivit de templo, et abscondit se.*

CAPUT IX.

Vers. 1. Jesus: (*Deest in cod.*) — 2. ejus: *sui.* — 5. sum in mundo: *in mundo sum.* — 9. autem: (*Non est in cod.*) — *Ibid.* ei: *ejus.* — 10. tibi oculi?: *oculi tui?.* — 11. vidi: *video.* — 16. est hic: *hic est.* — *Ibid.* inter eos: *in eis.* — 17. de illo: *de eo.* — 18. ergo Judæi: (*Adduntur in cod.*) — 21. autem: *ergo.* — *Ibid.* nos: (*Deest in cod.*) — 22. quoniam: *quia.* — *Ibid.* esse: (*Non est in cod.*) — 25. eis: (*Nec habetur in cod.*) — 26. quid fecit tibi?: *quomodo: quid fecit? aut quomodo.* — 28. ergo: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* illius: *hujus.* — 30. meos oculos: *oculos meos.* — 32. quis aperuit: *aperuit quis.* — 39. Et dixit: *Dixit.* — 40. quidam: (*Deest in cod.*) — 41. videmus: *videtis.*

CAPUT X.

Vers. 6. Dixit eis Jesus: *dixit Jesus.* — 9. egredietur: *regredietur.* — 17. diligit pater: *pater diligit.* — 18. me ipso, et potestatem: *me ipso, potestatem.* — *Ibid.* ponendi eam: *ponendi animam meam.* — 19. iterum: *itaque.* — 20. autem: *enim.* — 27. ego: (*Non est in cod.*) — 28. rapit: *rapit.* — 32. ex patre: *a patre.* — *Ibid.* eorum: (*Deest in cod.*) — 33. ei: *ergo.* — 38. et si mihi: *et mihi.* — *Ibid.* pater in me est: *in me est pater.*

CAPUT XI.

Vers. 6. infirmabatur: *infirmatur.* — 7. dicit: *ait.* — 9. sunt horæ: *horæ sunt.* — *Ibid.* offendit: *offendet.* — 10. in: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* offendit: *offendet.* — 11. excitem: *suscitem.* — 13. Dixerat: *Dixit.* — 14. Jesus dixit: *dixit Jesus.* — 16. condiscipulos: *condiscipulos suos.* — *Ibid.* ut: *et.* — 20. ergo: *autem.* — 22. et: (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* poposceris a Deo: *postulaveris ab eo.* — 24. in resurrectione: *in die resurrectionis.* — 25. Dicit: *Dixit.* — 27. Ait illi, utique: *Et ait illi Martha, utique.* — *Ibid.* Dei qui: *Dei vivi qui.* — 31. ergo: *igitur.* — 32. ergo: *autem.* — *Ibid.* dicit: *dixit.* — 33. venerant: *erant.* — *Ibid.* infremuit: *fremuit.* — 37. ex ipsis dixerunt: *dixit ex ipsis.* — 38. ergo: *autem.* — *Ibid.* erat: *fuerat.* — 39. Ait: *Et ait.* — *Ibid.* est enim: *enim est.* — 41. autem: *ergo.* — 44. Dixit eis Jesus: *Dicit Jesus.* — 45. et Martham: (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* Jesus: (*Non est in cod.*) — 47. concilium: *consilium.* — *Ibid.* facimus: *faciemus.* — 48. nostrum locum: *nostrum et locum.* — 49. est ipsis: (*Non sunt in cod.*) — *Ibid.* nomine: (*Deest in cod.*) — 50. homo. (*Deest in cod.*) — 53. ergo: (*Nec est in cod.*) — 54. non in palam: *non palam.* — *Ibid.* ibi morabatur: *morabatur ibi.* — 57. cognoverit ubi sit, indicet, ut apprehendant eum: *eum cognovisset ubi esset, indicarent, et apprehenderent eum.*

CAPUT XII.

Vers. 1. Lazarus fuerat: *fuerat Lazarus.* — 3. pedes ejus capillis suis: *capillis suis pedes ejus.* — 4. Dixit: *Dicit.* — 5. vœniit: *vendet.* — 6. habens: *habebat.* — *Ibid.* ea: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* portabat: *exportabat.* — 8. habetis: *habebitis.* — *Ibid.* non semper: *semper non.* — 9. ut Lazarum: *ut et Lazarum.* — 16. erant scripta: *scripta erant.* — 18. et: (*Deest in cod.*) — 20. quidam Gentiles: *Gentiles quidam.* — 22. rursum: *autem.* — 27. ex hac hora: *ex hora hac.* — 28. nomen tuum: *tuum nomen.* — *Ibid.* Et clarificavi: *Et dixit ei, et clarificavi.* — 29.

dicebat tonitruum esse factum : dicebant tonitruum factum est. — 30. hæc vox : vox hæc. — 35. ut non vos tenebræ : ut tenebræ vos non. — 36. et abiit : (Desunt in cod.) — 38. credidit : credit. — 40. et induravit : (Adduntur in cod.) — Ibid. eorum : (Deest in cod.) — Ibid. et non : (Additur non.) — Ibid. eos : illos. — 42. e synagoga : de synagoga. — 46. ut : et. — Ibid. maneat. manet. — 47. custodierit : custodierit ea.

CAPUT XIII.

Vers. 1. autem : (Deest in cod.) — Ibid. hora ejus : ejus hora. — 4. ponit : posuit. — 6. dicit : dixit. — Ibid. mihi lavas : lavas mihi. — 10. Qui lotus : Qui semel lotus. — 12. et : (Non habetur in cod.) — 15. ut : (Additur in cod.) — 16. major est eo : major eo. — 18. adimpletur : impletur. — Ibid. mecum panem : meum panem. — 19. ut cum factum fuerit, credatis : ut credatis cum factum fuerit. — 21. et dixit : dicens. — 24. dixit : dicit. — 27. dicit : dixit. — 28. ad : (Deest in cod.) — 29. dixisset : diceret. — Ibid. ut : (Non habetur in cod.) — 31. dixit : dicit. — 35. discipuli mei : mei discipuli. — 37. Petrus, Quare : Petrus, Quomine quare. — 38. ei : (Deest in cod.) — Ibid. pones ? : ponis ? — Ibid. ter me : me ter.

CAPUT XIV.

Vers. 3. ut : et. — 6. ei : eis. — Ibid. et veritas : veritas. — 7. meum : (Deest in cod.) — Ibid. et amodo : amodo. — Ibid. cognoscetis : cognovistis. — 9. sum : et non cognovistis me ? Philippe, qui videt me, videt et : fui : et non cognovisti me Philippe, qui me vidit, vidit et. — 10. autem : (Deest in cod.) — 14. me : (Non habetur in cod.) — 16. paraclæum : paraclæum. — Ibid. ut maneat vobiscum : (Adduntur in cod.) — 17. Spiritum veritatis : (Adduntur in cod.) — Ibid. cognoscitis eum ; quia apud vos manebit, et in vobis erit : cognovistis eum ; quia apud vos manet, et in vobis est. — 20. sum : (Deest in cod.) — 21. diligetur : diligitur. — 22. manifestaturus es nobis : nobis manifestaturus es. — 23. Jesus : Dominus. — Ibid. servabit, et Pater meus diliget : servat, et Pater meus diligit. — Ibid. mansionem : mansiones. — 24. servat : observat. — 26. Paraclæus : Paraclæus. — Ibid. mittet : mittit. — Ibid. suggeret : suggerit. — 27. Pacem relinquo : pacem meam relinquo : (Additur meam.) — 30. mundi hujus : hujus mundi. — 31. hinc : (Deest in cod.)

CAPUT XV.

Vers. 4. nec : et. — 15. ponat quis : quis ponat. — Ibid. ego : (Deest in cod.) — 16. elegi : (Additur in cod.) — 17. invicem. Si : invicem sicut dilexi vos. Si. — 24. et me : me. — 25. habuerunt me : me habuerunt. — 26. paraclæus : paraclæus.

CAPUT XVI.

Vers. 2. arbitretur : arbitrabitur. — Ibid. obsequium se : se obsequium. — 3. vobis : (Deest in cod.) — 4. vobis ab initio non dixi : ab initio non dixi vobis. — 5. Et nunc : At nunc. — 7. expedit vobis ut : (Adduntur in cod.) — Ibid. paraclæus : paraclæus. — 9. credunt : crediderunt. — 11. hujus mundi : mundi hujus. — Ibid. jam : (Deest in cod.) — 13. venerit Spiritus : venerit ille Spiritus. — Ibid. audivit : audivit. — 14. ille me clarificabit ; quia de meo accipiet, et annuntiabit vobis : (Adduntur in cod.) — 17. et videbitis : videbitis : (Additur et.) — 18. dicit : dixit. — 19. vobis : (Non est in cod.) — 20. contristabimini : tristabimini. — 25. dabit vobis. (vers. 24) Usque modo non petistis quicquam in nomine meo : (Adduntur ; et aliquid legitur.) — 26. ego : (Additur in cod.) — 28. Exivi a patre : (Adduntur illa verba, et exivi a patre.) — 30. scis : nosti. — Ibid. existi : venisti. — 32. Ecce venit hora, et jam venit, ut : Ecce jam venit hora, etiam ut. — Ibid. et non : sed non.

CAPUT XVII.

Vers. 3. Deum verum : verum Deum. — 7. quæ

dedisti mihi, abs te sunt. (vers. 8) quia verba : (Desunt in cod.) — Ibid. quæ : (Ita modo est emendatum ; cum vetus lectio quos haberet.) — Ibid. vere : (Additur in cod.) — 11. hi : (Non est in cod.) — 12. eis perit : his peribit. — 14. eos odio : odio eos. — 15. a malo : ex malo. — 21. credat mundus : mundus credat. — 23. et me : me. — 24. illi : illic.

CAPUT XVIII.

Vers. 2. et : (Deest in cod.) — Ibid. eum, locum : eum ipsum, locum. — Ibid. frequenter Jesus : Jesus frequenter. — 4. itaque : autem. — Ibid. super se processit, et dixit eis, Quem queritis ? : super eum processit, et venit et dicit eis, Quid queritis ? — 5. et Judas : Judas. — 9. ex eis : ex ipsis. — 10. pontificis servum : servum pontificis. — Ibid. periculum ejus : ejus auriculam. — Ibid. servo : servi. — 11. tum : (Deest in cod.) — 14. dederat : dedit. — 16. discipulus alius : discipulus ille alius. — Ibid. dixit ostiarie : dixit ancillæ ostiarie : (Additur ancillæ.) — 17. Dicit : Dixit. — 18. et Petrus : Petrus. — 21. sim : sum. — Ibid. hi sciunt : sciunt hi. — 22. assistens ministrorum : de assistentibus ministris. — 26. ei : (Deest in cod.) — Ibid. abscedit : abscederat. — 28. a Caipha : ad Caipham. — Ibid. sed ut : sed ut : (Additur vero ut.) — 34. dixerunt tibi : tibi dixerunt. — 36. ex hoc mundo : de hoc mundo. — Ibid. mei utique : utique mei : (Additur mei.) — 37. ei : (Deest in cod.) — Ibid. vocem meam : meam vocem. — 40. Clamaverunt ergo : Et clamaverunt.

CAPUT XIX.

Vers. 5. ad alas : palmas. — 4. vobis eum : eum vobis. — Ibid. nullam invenio in eo causam : in eo nullam causam invenio. — 5. coronam spineam : spineam coronam. — 6. crucifige eum : crucifige. — 7. ei Judei : ergo Judei, et dixerunt. — 9. et dicit : dicit. — 11. datum esset : esset datum. — Ibid. me tradidit : tradidit me. — 12. quærebat Pilatus : Pilatus quærebat. — Ibid. omnis qui : omnis enim qui. — 15. autem : ergo. — 15. crucifige eum : crucifige, crucifige eum. — Ibid. Dicit : Dixit. — 17. locum : locus. — 18. crucifixerunt eum : cruci eum fixerunt. — 19. Judæorum legerunt : legerunt Judæorum. — 20. Latine : Latine Rex Judæorum. (Adduntur Rex Judæorum.) — 25. eum : Jesum. — 24. Scriptura impleteret : impleteret Scriptura. — Ibid. dicens : quæ dixit. — 25. juxta : ante. — 29. erat positum : positum erat. — 31. et tollerent. (vers. 52) Venerunt ergo milites, et primi quidem frugerunt crura : (Adduntur in cod.) — 33. ut : et. — Ibid. jam : (Deest in cod.) — 38. Arimathea : Arimathea. — 40. est Judæis : Judæis est.

CAPUT XX.

Vers. 2. illis : eis. — 4. duo : (Non habetur in cod.) — Ibid. præcucurrit : cucurrit. — Ibid. primus : prior. — 5. vidit : videt. — 7. fuerat : erat. — 8. primus : prius. — 9. sciebant Scripturam : sciebat Scripturas. — 10. discipuli ad semetipsos : ad semetipsos discipuli. — 15. existimans quia hortulanus esset : æstimans quia hortulanus est. — 17. et patrem : et ad patrem. — Ibid. Ad Deum meum, et Deum vestrum : (Adduntur in cod.) — 19. ero sero esset : esset ergo sero. — Ibid. una : (Deest in cod.) — 20. cum hoc : hoc cum. — 22. Hoc : Et hoc. — Ibid. dicit : dixit. — 23. et : (Additur in cod.) — 25. fixuram : fixuras. — 28. ei : (Deest in cod.) — 29. vidisti me Thoma credidisti : vidisti me, et credidisti.

CAPUT XXI.

Vers. 1. Jesus ad : Jesus discipulis ad. — Ibid. autem sic : autem se sit. — 2. Petrus : (Non est in cod.) — Ibid. Nathanael qui erat a Cana : Nathael qui erat a Canaan. — 5. Et extierunt : extierunt. — Ibid. prendiderunt : apprehenderunt. — 6. Dicit eis mitte in : Dixit eis mitte ad. — Ibid. ergo : ergo

retia. — *Ibid.* jam : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* illud trahere prae : illa trahere a. — 7. Simon Petrus : Simon itaque Petrus. — 9. positas : (*Deest in cod.*) — 13. accipit : accipit. — *Ibid.* dat : dabat. (*Ita modo legitur ; cum prius dat legeretur.*) — *Ibid.* eis piscem : eis et piscem. — 15. Simoni Petro Jesus : Jesus Simoni Petro. — *Ibid.* etiam Domine : (*Desunt in cod.*) — 16. ait illi : dicit ei. — *Ibid.* etiam :

(*Non est in cod.*) — 17. et dixit ei Domine in omnia seiscis : dicit ei, Domine, omnia tu seiscis. — *Ibid.* tu seiscis : (*Desunt in cod.*) — 18. junior : juvenior. — 19. esset : est. — *Ibid.* Et cum hoc : Et hoc cum. — 20. quis : qui : (*Additur in cod.*) — 23. inter : in : (*Additur vero ter.*) — *Ibid.* moritur : moretur. — *Ibid.* moritur : morietur. — 24. ille : (*Deest in cod.*) — 25. posse : (*Non habetur in cod.*)

ACTA APOSTOLORUM.

CAPUT I.

Vers. 2. In diem : in eundem diem. — 5. sancto non : sancto quem et accepturi estis. — 6. tempore hoc : hoc tempore. — 10. euntem illum : eunte illo. — 11. in caelum : (*Deest in cod.*) — 13. in coenaculum ascenderunt : ascenderunt in coenaculum. — *Ibid.* manebunt : manebat. — 15. viginti viri. — 17. est : fuerat. — 18. Et hic quidem possedit : Hic itaque adquisivit. — 19. Haceldama : Haceldemach. — 20. eorum : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* inhabitat : habitat. — 21. sunt congregati : congregati sunt. — 23. duos Joseph : duos viros Joseph : (*Additur viros.*) — *Ibid.* vocabatur Barsabas : dicitur Barnabas. — 24. nosti omnium : omnium nosti.

CAPUT II.

Vers. 4. eloqui illis : illis eloqui. — 5. viri : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* est : sunt. — 9. Judaeam : et Judaeam. — 11. eos loquentes : loquentes eos. — 14. autem : vero. — *Ibid.* levavit : elevavit. — *Ibid.* Jerusalem : in Jerusalem. — 19. dabo : dabunt. — 20. manifestus : horribilis. — 21. erit : (*Non est in cod.*) — 22. verba haec : haec verba. — *Ibid.* virtutibus : in virtutibus. — *Ibid.* Deus per illum : per illum Deus. — 24. juxta : quoniam. — *Ibid.* erat : (*Deest in cod.*) — 27. animam meam in inferno : in inferno animam meam. — 29. quoniam defunctus : quoniam et defunctus. — *Ibid.* sepultus est : sepultus. — 31. providens : praevidens. — 32. omnes nos : nos omnes. — 33. hunc quem : hoc donum quod. — 34. dicit : dixit. — 36. sciat ergo : ergo sciat. — *Ibid.* fecit Deus : Deus fecit. — 37. autem : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* et ad reliquos : et reliquos. — *Ibid.* fratres ? : fratres ? ostendite nobis. — 38. vero ad : vero ait ad. — *Ibid.* Spiritus sancti : sancti Spiritus. — 40. etiam verbis plurimis : autem pluribus verbis. — 41. in die illa : in illa die. — 42. orationibus : orationibus in Jerusalem. — 45. in Jerusalem fiebant : fiebant in Jerusalem. — 46. circa : per.

CAPUT III.

Vers. 2. quidam vir qui : (*Desunt in cod.*) — 3. incipientes introire : ingressuros. — 4. respice : aspice. — 6. tibi do : do tibi. — 7. consolidatae sunt hies : consolidati sunt gressus. — 8. intravit cum : intravit unq cum. — *Ibid.* Deum : Dominum. — 10. illum : eum. — *Ibid.* estasi : mentis consternatione. — 11. cucurrit : concurrit. — 12. respondit : ait. — 13. negastis : abnegastis. — 16. vos : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* nomen : nomina. — *Ibid.* dedit integram : dedit illi integram. — 17. fecistis : sicut : fecistis hoc sicut. — 18. qui : quae. — *Ibid.* sic implevit : implevit sic. — 20. refrigerii a : refrigerii vobis a. — 21. quidem caelum suscipere : caelum quidem respicere. — 22. quoniam : quia. — *Ibid.* suscitabit vobis : vobis suscitabit. — 23. anima : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* quae : quicumque. — 24. annuntiaverunt : et annuntiaverunt. — 25. et in semine : in semine.

CAPUT IV.

Vers. 3. in eos : eis. — 4. virorum quinque : virorum circiter quinque. — 8. repletus Spiritu sancto Petrus : Petrus repletus Spiritu sancto. — 10. vobis sanus : vobis hodie sanus. — 12. aliud nomen : nomen aliud. — 13. comperto : et comperto. — *Ibid.* idiotae : imperiti. — *Ibid.* et cognoscebant : cognoscebant autem. — 16. signum factum est : factum est

signum. — *Ibid.* Jerusalem : in Jerusalem. — 18. vocantes : convocantes. — 20. possumus quae : possumus nos quae. — 21. clarificabant id : clarificabant Deum in id. — *Ibid.* fuerat : fuerat. — 22. enim : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* amplius : plus. — *Ibid.* fuerat : erat. — 23. Annuntiaverunt : nuntiaverunt. — 24. Domine : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* tu qui : tu Deus qui. — 27. vere : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* Pontifex : Pontius. — 28. tuum : (*Non habetur in cod.*) — 30. quod : cum. — 32. unum : (*Non habetur in cod.*) — 33. nostri : (*Deest in cod.*) — 34. vendentes afferebant : vendentes praedia sua afferebant. — 35. Dividebatur : dividebant. — 36. esse interpretatum : interpretatum est. — 37. eum : illum.

CAPUT V.

Vers. 5. audierunt : audiebant. — 6. amoverunt : collegerunt. — 7. ipsius : ejus. — 8. Respondit : Dixit. — *Ibid.* mulier : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* tanti agrum : tanti pretii agrum. — 9. autem ad : autem ait ad. — *Ibid.* et efferrent te : efferrent et te. — 10. Confestim cecidit ante : Et confestim cecidit ad. — *Ibid.* ad : juxta. — 11. audierunt : audiebant. — 15. se conjungere : conjungere se. — 15. ac grabatis, ut : et grabatis, et. — *Ibid.* et liberarentur omnes ab infirmitatibus suis : (*Desunt in cod.*) — 16. et multitudo : multitudo. — *Ibid.* Jerusalem : in Jerusalem. — *Ibid.* a spiritibus : ab spiritibus. — 18. iniecerunt : et iniecerunt. — 20. loquimini in templo : in templo loquimini. — 21. intraverunt : introierunt. — *Ibid.* concilium : consilium. — *Ibid.* adducerentur : adducerent eos. — 22. autem venissent : venissent autem. — 24. autem audierunt : audierunt autem. — *Ibid.* quidnam fieret : quidnam esset istud. — 25. sunt in templo stantes : in templo sunt stantes. — 27. illos : eos. — 31. principem et salvatorem Deus : Deus principem et salvatorem. — *Ibid.* Israeli : Israel. — 33. dissecabantur : fremebant. — *Ibid.* illos : eos. — 34. foras ad breve homines fieri : pusillum foras Apostolos secedere. — 35. super : ab. — 36. extitit Theodas : extitit quidam Theodas. — *Ibid.* aliquem cui : aliquem magnum cui. — *Ibid.* numerus virorum : virorum numerus. — *Ibid.* qui occisus est : qui postea occisus est. — *Ibid.* qui credebant : quicumque credebant. — *Ibid.* redacti : redactus est. — 37. avertit : vertit. — 38. Et : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* est ex hominibus : ex hominibus est. — 39. inveniamini : videamini. — 40. casis denuntiaverunt : casis eis denuntiaverunt. — *Ibid.* loquerentur in : loquerentur amplius in. — 41. sunt : essent. — *Ibid.* Je-u contumeliam pati : Christi contumeliam pati. — 42. Omni autem die non cessabant in templo et circa domos docentes, et evangelizantes Christum Jesum : Omni autem die in templo, et per domos non cessabant docentes, et evangelizantes Dominum Jesum Christum.

CAPUT VI.

Vers. 1. illis : ipsis. — *Ibid.* eo : (*Deest in cod.*) — 2. derelinquere : relinquere. — 3. Consyderate : Eligite. — 8. fortitudine : virtute. — 9. et Asia : et ab Asia. — 13. falsos testes qui dicerent : testes falsos dicentes. — *Ibid.* locum sanctum : locum hunc sanctum.

CAPUT VII.

Vers. 1. Sacerdotum : Sacerdotum Stephano. — 2. Abrahæ : Abraham. — *Ibid.* Charan : Charran.

— 5. monstravero tibi: tibi monstravero. — 4. Charan: Charran. — 5. promisit dare: promisit se dare. — *Ibid.* ipsum: illum. — 6. Deus: Deus ita. — *Ibid.* accola: adrena. — *Ibid.* quadringentis: (Ita etiam habet lectio Gothica; sed in duobus codicibus meis manuscriptis quodringentis triginta legitur; atque ita legitur in hoc codice Gothico infra cap. XIII, num. 20.) — 7. servient: deserrient. — 12. frumentum: frumenta. — 15. et in secundo: et secundo. — 14. cognationem: cognationem suam. — 16. filii Sichem: qui erat in Sichem. — 17. Cum autem appropinquaret: Cum appropinquaret autem. — *Ibid.* promissionis, quam confessus erat: repromissionis quam promiserat. — 18. alius rex: rex alius. — 25. fratres: fratres suos. — 28. nunquid: aut nunquid. — 52. suum: (Deest in cod.) — *Ibid.* Deus Isaac: et Deus Isaac. — 35. calceamentum: calceamenta. — *Ibid.* enim: autem. — 35. negaverunt: abnegaverunt. — *Ibid.* ducem?: judicem super nos?. — 57. suscitabit vobis: vobis suscitabit. — *Ibid.* ipsum: (Deest in cod.) — *Ibid.* audietis: audite. — 39. et aversi: eum et conversi. — 41. diebus illis: illis diebus. — *Ibid.* hostiam: hostias. — 42. et hostias: aut hostias. — 44. Deus: (Non habetur in cod.) — 51. et incircumcisis cordibus: incircumcisi corde. — *Ibid.* resistitis: restitistis. — *Ibid.* et vos: (Desunt in cod.) — 52. quem: quem enim. — *Ibid.* prænuntiabant: pronuntiabant. — 54. dissecabantur: fremebant. — 55. Cum autem: Ipse autem cum. — 56. stantem a dextris: a dextris stantem. — 58. pedes adolescentis: pedes cujusdam adolescentis. — 60. hoc: hæc.

CAPUT VIII.

Vers. 2. Curaverunt: Comportaverunt. — *Ibid.* eum: illum. — 3. Saulus autem: Saulus vero. — 4. verbum: verbum Dei. — 10. auscultabant: intendebant. — 15. etiam: autem. — 14. autem audissent: audissent autem. — *Ibid.* in: (Deest in cod.) — *Ibid.* recepit: recepit. — *Ibid.* ad eos: ad illos. — 16. illorum venerat: eorum supervenerant. — 20. existimasti: existimas. — 22. nequitia: malitia. — 24. veniat: superveniat. — 27. vir Æthiops: vir quidam Æthiops. — *Ibid.* Candaces: Candacis. — 30. eum: illum. — *Ibid.* dixit: dixit illi. — 32. sine voce: (Desunt in cod.) — 33. generationem ejus: generationem autem ejus. — *Ibid.* de terra: a terra. — 54. Philippo: (Additur in cod.) — 56. quis prohibet me: quid me prohibet. — 37. corde: corde tuo. — *Ibid.* ait: dixit. — *Ibid.* filium Dei: Dei filium. — *Ibid.* Christum: (Non est in cod.) — 39. autem: enim.

CAPUT IX.

Vers. 5. Et ille: At ille. — *Ibid.* durum est tibi: durum enim tibi est. — 6. Et tremens et stupens dixit, Domine, quid me vis facere?: (Desunt in cod.) — 7. Et Dominus ad eum: (Desunt.) — *Ibid.* surge: sed surge. — 10. in visu Dominus: Dominus in visu. — *Ibid.* At ille: Et ille. — 11. ad eum, surge et vade: ad illum; surgens vade. — *Ibid.* enim orat: enim ipse orat. — 15. a multis: de multis. — *Ibid.* fecerit sanctis tuis: sanctis tuis fecerit. — 19. autem cum: autem simul cum. — *Ibid.* per: (Non habetur in cod.) — *Ibid.* dies aliquot: aliquot dies. — 20. ingressus: (Non est in cod.) — *Ibid.* in synagogas: in synagogis. — *Ibid.* quoniam: quia. — 21. illos: eos. — 22. multo: (Deest in cod.) — 23. autem impleverunt: impleverunt autem. — 24. Saulo: Paulo. — *Ibid.* ac nocte: et nocte. — 25. autem cum discipulis nocte: autem discipuli ejus nocte. — 26. se jungere: jungere se. — *Ibid.* quod: quia. — 27. egerit: ageret. — 29. Gentibus: (Deest in cod.) — 32. ut: (Nec habetur in cod.) *Ibid.* transiret: pertransiret. — 34. sanet: sanat. 35. — 35. eum: illum. — *Ibid.* qui conversi: qui et conversi. — 36. Tabitha: Tabithas. — 39. ei: (Deest in cod.) — 40. genua oravit: genua sua oravit. 43. Simonem quemdam: quemdam Simonem.

CAPUT X.

Vers. 1. Italica: Italia. — 2. ac: et. — 3. is: (Non est in cod.) — *Ibid.* diei nona: nona diei. — 6. cujus: cui. — *Ibid.* hic dicet tibi quid te oportet facere: (Non habetur in cod.) — 7. illi parebant: parebant ei. — 9. horam sextam: horam diei sextam. — 10. illis: ei. — *Ibid.* excessus: stupor. — 15. commune ne: ne commune. — 17. fuerant: erant. — 19. ei: Dei. — 22. et timens: timens. — *Ibid.* habens ab: habens bonum ab. — 25. ergo: igitur. — *Ibid.* illis: eis. — 25. introisset Petrus, obvius venit ei Cornelius: introiret Petrus obviam venit Cornelius. — 27. abominatum: illicitum. — 29. ergo: ego. — *Ibid.* ad: in. — 30. hora nona: horam nonam. — *Ibid.* candida: splendida. — 31. et ait: et ait mihi. — *Ibid.* Dei: Domini. — 33. ergo: igitur. — 34. suum: (Deest in cod.) — *Ibid.* quia: quoniam. — 36. verbum misit: verbum enim suum misit. — *Ibid.* Deus: (Deest in cod.) — 38. a Nazareth: Nazareth. — *Ibid.* eum: illum. — *Ibid.* qui: hic. — 39. omnium quæ: omnium horum quæ. — *Ibid.* quem occiderunt: quem et occiderunt. — 41. præordinatis: prædestinatis. — 45. obstupuerunt: obstupuerunt qui erant ex. — 46. enim: autem. — 48. baptizari in nomine Domini Jesu Christi: in nomine Jesu Christi baptizare.

CAPUT XI.

Vers. 2. autem ascendisset: ascendisset autem. — *Ibid.* Jerosolymam: in Jerosolymam. — 3. introisti: intrasti. — 5. mentis: mentis meæ. — 6. In quod: In quo. — 8. Dixi autem: Et dixi ad eum. — *Ibid.* aut: et. — 9. ne commune: commune ne. — 10. omnia rursus: rursus omnia. — 11. viri tres confestim: confestim tres viri. — 12. hæsitans: dubitans. — *Ibid.* et sex: sex. — 15. cecidit: decidit. — 16. sum: (Non habetur in cod.) — *Ibid.* verbi: verborum. — 17. credidimus: credimus. — 18. pœnitentiam dedit Deus ad vitam: Deus pœnitentiam ad consequendam vitam dedit. — 20. viri: (Non est in cod.) — *Ibid.* loquebatur ad: loquebatur et ad. — 22. sermo ad: sermo hic ad. — *Ibid.* ad Antiochiam: Antiochiam. — 23. proposito cordis: præposito cordis sui. — 24. multa turba: turba multa. — 26. perduxit: adduxit. — *Ibid.* annum totum: anno toto. — *Ibid.* ibi: (Non habetur in cod.) — 28. Spiritum famem: Spiritum sanctum famem. — 29. singuli in: singuli eorum in.

CAPUT XII.

Vers. 1. Eodem autem tempore: In illo tempore. — 4. custodiendum: custodire eum. — 7. excitavit: suscitavit. — *Ibid.* velociter. Et ceciderunt: velociter. Et surrexit; et ceciderunt. — 9. eum: (Deest in cod.) — *Ibid.* autem: enim. — 14. Et: (Non est in cod.) — 17. narravit: enarravit. — 18. factum esset de Petro: de Petro factum esset. — 22. et: (Deest in cod.)

CAPUT XIII.

Vers. 1. Simon: Simeon. — *Ibid.* Lucius Cyrenensis: Lucius Cyrenensis. — *Ibid.* collectaneus: collectaneus. — 2. segregate mihi Saulum et Barnabam: separate mihi Barnabam et Saulum. — *Ibid.* ad: (Non est.) — 5. Salaminam: Salamiam. — 6. ad: (Deest in cod.) — 7. Saulo: Paulo. — 13. a Papho: Papho. — 14. Pergen: a Pergen. — *Ibid.* Antiochiam Pisidiæ: Antiochiam quæ est Pisidiæ. — 17. et in brachio: et brachio. — 19. gentes: reges. — 20. quinquaginta: triginta (Vide supra cap. VII, 6.) — *Ibid.* dedit iudices: dedit illis iudices. — 21. illis Saul: illis Deus Saul. — 22. cui testimonium: cui est testimonium. — 23. eduxit Israel: suscitavit plebi Israeli. — 25. ego, sed: ego Christus, sed. — 50. tertia die: (Desunt in cod.) — 31. qui visus: qui et visus. — 35. adimplevit: implevit. — *Ibid.* nostris: vestris. — *Ibid.* et in psalmo: et psalmo. — 38. annuntiatur, ab omnibus quibus: annuntiatur et ab omnibus in quibus. — 40. vobis: (Deest in cod.) —

41. Videte contemptores : *videte ergo contemptores.* A — 35. Et cum : *Cumque.* — 37. homines Romanos : *homines cives Romanos.* — 39. de Urbe : *Urbem.*

CAPUT XVII.

CAPUT XIV.

Vers. 2. et ad iracundiam : ad iracundiam. — 3. dante : *et dantes.* — 7. Lystris : *in Lystris.* — 8. fidem haberet : *haberet fidem.* — 9. voce, surge : *voce, in nomine Jesu Christi surge.* — *Ibid.* et exiit et ambulabat : *statim exiit ; et ambulavit.* — 12. volebat : *volebant eis.* — 14. his vanis : *his idolis vanis.* — *Ibid.* et mare : *mare.* — 16. nostra : *vestra.* — 18. supervenerant : *supervenientes.* — 20. Lystram : *Lystris.* — 21. exhortantesque : *exhortantes.* — 24. et loquentes verbum Domini in Pergen, descenderunt in Attaliam : *et loquentes in Pergen verbum Domini venerunt in Italiam.* — 27. morati : *Demorati.*

CAPUT XV.

Vers. 1. fratres, Quia, etc. : fratres dicentes, Quia, etc. — *Ibid.* salvari : *salvi fieri.* — 2. aliis : *illis.* — 3. ergo : *igitur.* — *Ibid.* pertransibant : *pertransierunt.* — 4. ab : *(Additur in cod.)* — *Ibid.* Deus fecisset : *fecisset Deus.* — 5. quidam de : *quidam viri de.* — 7. quoniam : *quia.* — *Ibid.* Deus in nobis elegit : *in nobis elegit Deus.* — 10. cervices : *cervicem.* — 11. Jesu Christi credimus salvari : *Jesu credimus nos posse salvari.* — 12. Deus fecisset : *fecisset Deus.* — 14. visitavit : *suscitavit.* — 17. meum, dicit : *meum super illos, dicit.* — 18. est Domino : *Domino est : (Additur Domino.)* — 19. Deum : *Dominum.* — 20. et suffocatis et sanguine : *et a suffocatis et a sanguine.* — 22. ex eis : *ex se.* — *Ibid.* cognominabatur Barsabas et Silam : *cognominatur Barsaba et Sileam.* — 24. turbaverunt : *conturbaverunt.* — 26. nostri : *(Deest.)* — 27. Silam : *Sileam.* — 28. necessaria : *necessario.* — 29. et sanguine et suffocato, et fornicatione : *et a sanguine et a suffocato et a fornicatione.* — 30. ergo : *igitur.* — 32. Silas : *Sileas.* — 33. aliquanto : *(Non habetur in cod.)* — 34. Silæ ibi remanere ; Judas autem solus abiit : *Sileæ remanere ibi, solus autem Judas abiit.* — 37. volebat secum : *volebat et secum.* — *Ibid.* et Johannem : *Johannem.* — *Ibid.* cognominabatur : *cognominatur.* — 38. ut qui : *quia.* — *Ibid.* de Pamphylia : *Pamphylia.* — *Ibid.* opus non : *opus quod missi fuerant non.* — 39. autem dissensio : *autem inter illos dissensio.* — 40. Sila : *Silea.* — *Ibid.* Dei : *Domini.* — 41. præcipiens custodire præcepta apostolorum et seniorum : *(Desunt in cod.)*

CAPUT XVI.

Vers. 1. viduæ fidelis, patre gentili : Judææ fidelis, patre autem gentili. — 2. Iconio : *Iconii.* — 3. eum propter : *eum ibi propter.* — *Ibid.* erat gentilis : *gentilis esset.* — 4. qui erant : *qui essent.* — 6. a Spiritu sancto : *a sancto Spiritu.* — 7. in Mysiam : *Mæsiam.* — *Ibid.* in Bithyniam : *Bithyniam.* — 8. Mysiam : *Mesiã.* — *Ibid.* Troadem : *Troade.* — 10. quod : *quia.* — *Ibid.* eis : *illis.* 12. Philippus : *Philippis.* — *Ibid.* consistentes : *conferentes.* — 14. Thyatirenorum, colens Deum, audivit : *Thyatiorum colens Deum, audivit verbum.* — 15. et domus : *et omnis Domus.* — *Ibid.* coegit nos : *coegit eos.* — 16. pythonem : *Pythonis.* — 17. clamabat : *clamavit.* — 19. Silam : *Sileam.* — 21. morem quem : *sectum quam.* — 22. cucurrit : *concurrit.* — *Ibid.* jusserunt eos : *jusserunt illos.* — 23. custodi ut : *custodi carceris ut.* — 24. strinxit ligno : *strinxit in ligno.* — 25. Silas orantes, laudabant Deum : *Sileas adorantes laudabant Dominum.* — 26. fundamenta carceris. Et statim aperta sunt omnia ostia : *omnia fundamenta carceris. Et aperta sunt statim ostia omnia.* — 27. januas apertas : *apertas januas.* — 28. voce magna : *magna voce.* — *Ibid.* malefeceris : *feceris mali.* — 29. Paulo et Silæ ad pedes : *ad pedes Pauli et Silæ.*

PATROL. XXIX.

Vers. 1. Amphipolim : Pamphipolim. — *Ibid.* venerunt : *pervenerunt.* — 2. Sabata tria : *tria Sabata.* — 3. Jesus Christus : *Christus Jesus.* — 4. Silæ, et de Colentibus Gentilibus : *Sileæ, et de colentibus gentiliumque.* — 6. hi qui : *hi sunt qui.* — 9. et accepta satisfactione a Jasone : *Et accepto satis ab Jasone.* — *Ibid.* et a cæteris : *et cæteris.* — *Ibid.* eos : *eum.* — 10. confestim per noctem : *per noctem confestim.* — *Ibid.* Silam : *Sileam.* — *Ibid.* venissent : *advenissent, statim.* — 11. erant : *(Deest in cod.)* — 12. ex eis : *ex his.* — *Ibid.* mulierum gentilium : *gentilium mulierum.* — 13. illuc : *illic.* — 14. Silas : *Sileas.* — 15. eum : *(Non est in cod.)* — *Ibid.* ad Athenas : *Athenas.* — *Ibid.* Sitam : *Sileam.* — 17. colentibus et in foro : *cum gentibus in foro.* — 18. seminator : *diseminator.* — *Ibid.* hic : *(Deest in cod.)* — *Ibid.* Alii vero novorum : *Alii vero dicebant novorum.* — 19. dicentes possumus : *dicentes non possumus.* — *Ibid.* est hæc : *hæc est.* — 20. quidnam : *quem.* — 22. superstitiosus : *superstitiosus.* — 23. vestra inveni : *vestra quæ colitis inveni.* — 24. habitat : *inhabitat.* — 27. aut : *et.* — 30. Et : *(Deest in cod.)* — 31. in quo : *quo.* — 33. sic : *et sic.* — 34. Dionysius Areopagita : *Dionysius et Areopagita.*

CAPUT XVIII.

Vers. 3. erant : erat. — 4. et disputabat : *et ingrediebatur.* — *Ibid.* interponens nomen Domini Jesu : *(Desunt in cod.)* — *Ibid.* suadebatque : *et suadebat.* — 5. Silas : *Sileas.* — *Ibid.* instabat verbo Paulus, testificans : *instabant verbo ; Paulus autem testificans.* — *Ibid.* Christum Jesum : *Jesum Christum.* — 6. sua, dixit : *sua, Paulus dixit.* — *Ibid.* vestrum ; mundus : *vestrum sit ; mundus.* — 8. autem : *(Non est in cod.)* — 9. et ne taceas : *ne taceas.* — 10. apponetur tibi ut noceat : *apponet ut noceat.* — 11. autem anquæ : *autem ibi Annum.* — *Ibid.* apud eos : *in eis.* — 15. et legis : *legis.* — 16. Et minavit : *Et tunc abegit.* — *Ibid.* eum : *illum.* — 18. totonderat in Genchris caput, hædebat enim votum. (vers. 19) Devenitque Ephesum et illos ibi reliquit : *totonderant in Kenchris caput. Habebat enim votum. Deveneruntque Ephesum et illos quidem reliquit ibi.* — 20. tempore maneret : *tempore ibi maneret.* — 23. Galaticam : *Galatiam.* — *Ibid.* omnes : *(Deest in cod.)* — 24. genere : *natione.* — 25. sunt Jesu : *sunt de Jesu.* — 26. Domini : *Dei.* — 27. ire Achaïam : *ire in Achaïam.* — *Ibid.* crediderant : *crediderant per gratiam.* — 28. ostendens per : *ostendens eis per.*

CAPUT XIX.

Vers. 2. ad eos : ad illos. — *Ibid.* dixerunt : *(Non est in cod.)* — 3. ergo : *(Deest in cod.)* — 4. baptismo : *baptisma.* — 5. imposuisset illis : *posuisset eis.* — 6. venit : *continuo venit.* — 8. introgressus : *ingressus.* — 9. cujusdam : *(Deest in cod.)* — 11. quaslibet faciebat Deus : *modicas Deus faciebat.* — 13. circumeuntibus : *circumventibus.* — 14. Scævæ : *Sephæ.* — *Ibid.* septem filii : *filiis septem.* — 16. illa : *ipsa.* — 19. eis : *his.* — 20. crescebat verbum Dei : *verbum Dei crescebat.* — 21. transita Macedonia et Achaïa ire Jerosolymam dicens. Postquam : *transire a macedonia et Achaïa, et ire Jerosolymam, dicens, quoniam postquam.* — 22. Erastum : *Aristum.* — 24. quos convocans et eos : *hic convocans eos.* — *Ibid.* hujusmodi erant opifices : *ipsiusmodi erant artifices.* — *Ibid.* est nobis acquisitio : *acquisitio est nobis.* — 27. sed et magnæ Dianæ : *sed magnæ deæ Dianæ.* — *Ibid.* reputabitur : *deputabitur.* — 29. tota : *(Non habetur in cod.)* — 31. Ecclesia confusa : *conventus confusus.* — 33. detraxerunt : *produxerunt.* — *Ibid.* autem : *ergo.* — *Ibid.* reddere rationem : *rationem reddere.* — 34. una est : *est una.* — *Ibid.* magna Diana : *magna est Diana.* — 35. scriba turbas : *scriba*

ad turbas. — 38. proconsules : *procontulibus*. — 39. legitima Ecclesia : *legitimo conventu*. — 40. nullus obnoxius sit de quo : *causa sit nulla de qua nos*. — *Ibid.* ecclesiam : *conventum*.

CAPUT XX.

Vers. 1 et 2. et exhortatus : *exhortatus*. — 4. Sospiter : *Soba pater*. — *Ibid.* Tychicus : *Tyticus*. — 5. præcessissent : *processissent*. — *Ibid.* sustinuerunt : *sustinuebant*. — 6. Troadem in diebus : *Troadem iter dierum*. — *Ibid.* demorati : *morati*. — 7. cum : (*Deest in cod.*) — 8. copiosæ : *multæ*. — 9. Eutyebus : *Eutycius*. — *Ibid.* diu Paulo, ductus somno : *Paulo diu deductus præ somno*. — 10. complexus dixit : *complexus eum dixit*. — *Ibid.* in ipso : *in eo*. — 13. per terram iter : *iter per terram*. — 14. invenisset : *prævenisset*. — 15. alia applicuimus : *alia die applicuimus*. — *Ibid.* sequenti die venimus : *sequenti venimus*. — 18. sum in Asiam : *sum Asiam*. — 22. alligatus ego : *ego alligatus*. — *Ibid.* sint : *sunt*. — 23. mihi protestatur : *protestatur mihi*. — *Ibid.* Jerusalemis : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* me manent : *meæ manent*. — 27. omne consilium : *omnem voluntatem*. — 29. rapaces : *graves*. — 33. Argentum et aurum : *Argentum autem et aurum*. — 38. oravit cum omnibus illis : *cum omnibus illis oravit*. — 38. deducebant : *ducebant*.

CAPUT XXI.

Vers. 1. Cum : *Chio* — 2. in : (*Deest in cod.*) — 3. apparuissemus : *paruissemus*. — *Ibid.* expositura erat : *erat expositura*. — 5. usque foras : *usque ad foras*. — 6. ascendimus navem : *ascendimus in navem*. — *Ibid.* in sua : (*Non sunt in cod.*) — 7. descendimus : *ascendimus*. — 8. unus : (*Deest in cod.*) — 9. quatuor filie : *filie quatuor*. — 11. Virum ejus : *Virum hunc ejus*. — 16. et : (*Nok habetur in cod.*) — *Ibid.* Jasonem : *Nasonem*. — 17. Libenter exceperunt : *benigne susceperunt*. — 18. introibat Paulus : *introivimus cum Paulo*. — *Ibid.* nobiscum : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* omnesque : *et omnes*. — 19. narrabat : *narravit*. — *Ibid.* Deus fecisset : *fecisset Deus*. — 20. sunt in Judæis : *sint Judæis*. — *Ibid.* omnes æmulatères : *omnes isti æmulatères*. — 24. discessionem : *discessionem*. — *Ibid.* eos : (*Deest in cod.*) — 25. nobis viri : *nobis hic viri*. — 24. ambulans : *ambulas*. — 28. et legem et locum : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* violavit : *polluit*. — 29. enim Trophimum : *enim ante Trophimum*. — *Ibid.* introduxisset : *induxisset*. — 33. jussit eum alligari : *jussit ligari*. — *Ibid.* interrogabat quis esset, et : *interrogavit quis esset, aut*. — 34. cognoscere : *agnoscere*. — 36. enim : *autem*. — 37. mihi loqui : *loqui mihi*. — *Ibid.* aliquid : (*Deest in cod.*) — 40. stans : *instans*. — *Ibid.* lingua Hebræa : *Hebraica lingua*.

CAPUT XXII.

Vers. 2. loqueretur ad illos : *loquitur ad eos*. — 3. Et dicit : *Et dixit*. — *Ibid.* autem : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Gamaliel : *Gamalielis*. — *Ibid.* legis : (*Non habetur in cod.*) — 4. custodias : *custodiam*. — 5. princeps sacerdotum mihi testimonium reddit : *principes sacerdotum testimonium mihi reddent*. — 10. dixit ad me : *dixit mihi*. — 12. vir secundum : *vir timoratus secundum*. — *Ibid.* habitantibus Judæis : *habitantibus Damasco Judæis*. — 15. Saule : *surge*. — 14. voluntatem : *salutem*. — 16. et baptizare : *baptizare*. — 22. audiebant : *audierunt*. — *Ibid.* hujusmodi : *ejusmodi*. — 27. dic mihi si tu Romanus es? *dic mihi, tu civis Romanus es?* — 28. multa summa : *multa pecunia*. — *Ibid.* natus sum : *natus*.

CAPUT XXIII.

Vers. 1. in : (*Non est in cod.*) — 2. ejus : *Pauli*. — 3. dixit ad eum : *ad eum dixit*. — 6. in concilio, Viri : *in concilio, dicentes Viri*. — *Ibid.* et resurrectione : *et de resurrectione*. — 8. utraque : *utramque*. — 9. pugnabant : *litigabant inter se*. — 10. magna dissensio : *dissensio magna*. — *Ibid.* ac deducere :

et deducere. — 11. et : (*Non est in cod.*) — 13. quam : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* viri : (*Non habetur in cod.*) — 14. qui accesserunt : *qui et accesserunt*. — *Ibid.* et dixerunt : *dixerunt*. — 18. Paulus rogavit : *Paulus vocans rogavit*. — 20. producas Paulum : *Paulum producas*. — 21. ex eis : *ex his*. — *Ibid.* amplius quam : *amplius*. — 22. præcipiens ne : *præcipiens ei ne*. — 23. convocatis : *vocatis*. — *Ibid.* usque Cæsariam : *usque in Cæsariam*. — 24. præparate : *præparent*. — *Ibid.* eum : (*Deest in cod.*) — 25. Timuit enim ne forte raperent eum Judæi, et occiderent, et ipse postea calumniam sustineret, tanquam accepturus pecuniam : (*Desunt in cod.*) — 26. Claudius : (*Deest in cod.*) — 27. est : *esset*. — 30. illi : *ei*. — 31. vero : *ergo*. — *Ibid.* Antipatridem : *Ashipatridem*. — 32. cum eo irent, reversi : *cum irent eo, reliqui re-* — 34. et cognoscens : *cognoscens*.

CAPUT XXIV.

Vers. 1. quodam : *quondam*. — 3. suscipimus : *suscipiamus*. — *Ibid.* omni : (*Deest in cod.*) — 4. ut : (*Non habetur in cod.*) — 6. apprehensum : *apprehendimus*. — *Ibid.* volumus secundum legem nostram judicare. (vers. 7.) Superveniens autem tribunus Lysias, cum vi magna eripuit eum de manibus nostris, jubens accusatores ejus ad te venire : (*Desunt in cod.*) — 7. a quo poteris : *a quo et poteris*. — *Ibid.* nos : (*Deest*). — 10. dicere : *ut diceret*. — *Ibid.* te esse : *esse te*. — 11. mihi dies : *dies mihi*. — 13. me accusant : *accusant me*. — 14. patri Deo : *Deo Patri*. — 19. oportebat apud : *oportebat modo apud*. — *Ibid.* accusare : *accusarent*. — 21. inter : *ad*. — 22. de via hæc : *de vi*. — *Ibid.* Lysias descenderit : *descenderit Lysias*. — 23. de suis prohibere : *prohibere de suis*. — 24. Christum Jesum : *Jesum Christum*. — 25. de : (*Deest*). — 26. quod pecunia ei daretur : *quia pecunia daretur ei*. — 27. Portium Festum : *Portium nomine Festum*.

CAPUT XXV.

Vers. 3. adversus eum : *ab eo*. — *Ibid.* tendentes : *tenentes*. — *Ibid.* interficerent eum : *eum interficerent*. — 4. servati Patulum : *servati quidem Paulum*. — 5. descendentes simul : *descendant simul Cæsariam*. — 6. descendit : *et descendit*. — 7. esset : *est*. — 8. Paulo rationem : *Paulo autem rationem*. — 9. gratiam præstare Judæis : *Judæis gratiam præstare*. — *Ibid.* respondens Paulo : *respondens autem Paulo*. — *Ibid.* de his judicari : *judicari de his*. — 10. ubi ibi : *Ibid.* sicut tu : *sicut et tu*. — 11. accusant me : *accusant in me*. — 12. concilio : *consilio*. — 13. Bernice : *Bernice*. — 14. derelictis : *relictis*. 16. Romanis consuetudo : *consuetudo Romanis*. — *Ibid.* accusatores, locumque defendendi : *accusatores suos, locum defendendi*. — 18. suspicabar : *suspicarer*. — 19. et : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* affirmabat : *affirmat*. 22. dixit ad Festum : *ad Festum ait*. — *Ibid.* hominem audire : *audire hominem*. — *Ibid.* eum : *illum*. 23. Bernice : *Bernice*. — 24. interpellavit : *appellavit*. — *Ibid.* clamantes : *clamantes*. — 25. morte eum : *eum morte*. — *Ibid.* ad Augustum : *Augustum*. — *Ibid.* judicavi mittere : *judicavi eum mittere*. — 26. domino : (*Ita videtur habuisse lectio vetus; sed modo, ea erasa, de eo legitur*). — *Ibid.* non habeo : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* produxi eum : *eum produxi*. — *Ibid.* quid : *quod*. — 27. causas : *causam*.

CAPUT XXVI.

Vers. 1. extenta manu : *extendens manum*. — 2. sim : *sis*. — 3. consuetudines et quæstiones : *consuetudinis et quæstionis*. — 7. et die : *ac die*. — *Ibid.* de ventre : *pervenire*. — *Ibid.* rex : *o rex*. — 11. puniens eos : *perveniens eos*. — 12. dum irem : (*Addunt in cod.*) — 14. loquentem : *dicentem*. — *Ibid.* est. (*Non habetur in cod.*) — 18. eorum : *cæcorum*. — 19. cælesti visioni : *cælestis visionis*. — 20. in : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* genibus : *gentilibus*. — *Ibid.* ad Deum : *ad Dominum*. — 21. volentes me : (*Desunt in cod.*) — 24. loquente eo : *eo loquente*. — 25. Et

Paulus : *At Paulus.* — 28. ad Paulum : *ad Prulum* A
ait. — 29. etiam : *et.* — *Ibid.* audiunt hodie fieri tales
: *audiunt me hodie tales fieri.* — 30. Bernice :
Beronice. — 31. aut vinculis dignum quid : *dignum,*
aut vinculorum aliquid. — 32. hic : *iste.*

CAPUT XXVII.

Vers. 1. navigare eum : *eum navigare.* — 2.
ascendentes navem : *ascendentes autem navem.* — 3.
permisit : *et permisit et.* — 4. Cyprum : *Cypro.* — 5.
navigantes : *enavigantes.* — 7. devenissemus : *venis-*
semus. — *Ibid.* Gnithum : *Cnidum.* — *Ibid.* iuxta : *se-*
condum. — 8. Thalsaa : *Thalassia.* — 9. jejunium :
autumnus. — *Ibid.* consolabatur Paulus : *consolabatur*
eos Paulus. — 11. magis credebatur : *credebat magis.* —
12. possent : *possit.* — *Ibid.* portum : *in portu.* — 13.
tenere, cum : *tenere consilium, cum.* — *Ibid.* legebant :
subleabant. — 14. multum : *multos.* — *Ibid.* ventus
Typhonicus : *ventus vehementer Typhonicus.* — 16. au-
tem : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Cauda, potulimus vix :
Cauda, vix potulimus. — 19. projecerunt : *proiecerunt*
in mare. — 20. autem sole : *sole autem.* — 21. Opor-
tebat : *oportuerat.* — 25. Dei : *Dominii.* — 24. Cæsari
te : *Cæsari enim te.* — 26. autem quendam : (*Desunt*
in cod.) — 27. supervenit : *supervenisset.* — 28. Qui
et summittentes : *Qui summittentes.* — *Ibid.* viginti
viginti multitudinem. — 29. ne : *nequib.* — 30. mare,
sub : *mare, occasionem querentes sub.* — *Ibid.* inci-
perant a prora : *a prora incipere.* — 33. die hodie :
hodie die. — 33. et cum fregisset : *et fregisset.* — 37.
septuaginta sex : *septuaginta et sex.* — 38. esset, ter-
ram : *esset haurit terram.* — 40. sustinissent : *abstu-*
liscent. — *Ibid.* et levato : *levato.* — *Ibid.* antrae fla-
tum : *statum auræ.* — 41. dithalassum : *vadousum, ubi*

duo maria conveniebant. — *Ibid.* fixa : *infixa.* — 41.
quosdam super : *quosdam vero super.*

CAPUT XXVIII.

Vers. 4. Ut vero viderunt : *Ut viderunt vero.* —
Ibid. bestiam : *viperam.* — *Ibid.* ultio non sinit
eum vivere : *æquitas eum vivere non permisit.* — 6.
mori : *moriturum.* — *Ibid.* expectantibus : *speran-*
tibus. — 8. cum : (*Deest in cod.*) — 12. Syracusam :
Syracusas. — 13. legentes : *argentas.* — 14. ubi :
ibi. — 15. ad Apii forum, ac tres Tabernas : *Ad*
Paforum et tribus tabernis. — 16. venissemus : *per-*
venissemus. — *Ibid.* Paulo manere sibi cum :
Paulo apud semetipsum manere. — 18. esset causa :
causa esset. — 21. de te a Judæa : *adversum te a Ju-*
dæis. — 23. Cum constitissent autem : *Et cum con-*
stitissent. — *Ibid.* suadensque : *suadebat.* — 26. ad
eos : (*Desunt in cod.*) — 27. auribus graviter : *auri-*
bus suis graviter. — *Ibid.* et convertantur : *et sanent*
eos : et convertant se, et sanent illos. — 28. hoc :
B (*Deest in cod.*) — *Ibid.* et ipsi : *ipsi et.* — 29. Et
cum hæc dixisset, exierunt ab eo Judæi, multam
habentes inter se questionem : *Et cum non essent*
intelligentes, egressi sunt Judæi, multa secum conqui-
rentes. — 30. autem biennio : *autem Paulus biennio.*
— *Ibid.* suo conducto : *conducto suo.* — *Ibid.* et sus-
cipiebat omnes qui ingrediebantur ad eum ; (*vers.*
31.) prædicans regnum Dei, et docens quæ sunt de
Domino Jesu Christo cum omni fiducia, sine prohibi-
tione : *disputans, et recipiebat omnes qui ingredie-*
bantur ad eum, Judæos atque Græcos, prædicans re-
gnum Dei, et docens quoniam hic est Christus Filius
Dei, per quem omnis mundus judicabitur, cum omni
fiducia, sine prohibitione.

EPISTOLÆ XIV PAULI APOSTOLI.

EPISTOLA PAULI APOSTOLI AD ROMANOS.

Hiernonymus in Catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum
Paulus Apostolus, etc. : (*Non habetur in cod.*)

Argumentum in Epistola Pauli ad Rom. ex libro
D. Augustini in expositione inchoata ejusdem Episto-
le. Epistola eorum, etc. : (*Non habetur in cod. Goth.*)

Aliud Argumentum in eadem Epistola, Romani
sunt, etc. : (*Habetur in cod. Goth.*) — *Lin.* 5 a Co-
rintho : *Ad Athenis.* — *Ibid.* per Phœben ministrum
Ecclesiæ Conchrensis : (*Non habetur in cod.*)

CAPUT I.

Vers. 3. Ei : (*Deest in cod.*) — 11. vobis gratiæ :
gratiæ vobis. — 13. habeam in : *habeam et in.* — 16.
Dei : (*Additur in cod.*) — 18. veritatem Dei in : *ve-*
ritatem in. — 20. et : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* ita :
ac. — 25. est benedictus : *est Deus benedictus.* —
26. propterea : *propter quod.* — 27. feminæ : *femi-*
narum. — 28. ea : (*Deest in cod.*) — 29. homici-
dio : *homicidiis.* — 30. elatos, inventores : *elatos sibi*
placentes inventores : (Adduntur verba sibi placentes.)
— 32. etiam : *et.*

CAPUT II.

Vers. 4. Ignorans : *ignorans.* — 5. autem duritiam :
duritiam autem. — *Ibid.* tuam : (*Deest in cod.*) — 7.
querunt : *querentibus.* — 8. sunt ex contentione :
ex contentione sunt. — 11. acceptio personarum :
personarum acceptio. 12. lege peribunt : *lege et peri-*
bunt. — 15. ipsorum : (*Additur in cod.*) — 16. cum :
qua. 18. ejus : (*Non habetur in cod.*) — 19. esse
ducem : *ducem esse.* — 20. et : (*Non est in cod.*) —
24. inter gentes : *in gentibus.* — 27. legis es ? : *es*
legis ?. — 28. in carne est circumcisio : *in carne cir-*
cumcisio. — 29. sed qui in abscondito, Judæus est :
et circumcisio : (*Adduntur in cod.*)

CAPUT III.

Vers. 1. est : (*Non habetur in cod.*) — 5. est :
(*Nec habetur in cod.*) — 6. hunc : (*Deest in cod.*)

C — 8. quidam nos : *nos quidam.* — 9. ergo ? : *igitur ?.*
— 22. credunt in eum : *in eum credunt.* — 25. pro-
posuit : *posuit.* 26. est ex fide : *ex fide est.* — 30. est :
(*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* justificat : *justificavit.*

CAPUT IV.

Vers. 3. dicit Scriptura : *Scriptura dicit.* — 9.
etiam : (*Deest in cod.*) — 11. et illis : *illis.* — 12.
non iis tantum qui sunt ex circumcisione, sed et
iis qui sectantur : *eorum qui non solum ex circumci-*
sione sunt, sed eorum qui sequuntur. — *Ibid.* quæ
est in præputio : (*Desunt in cod.*) — 14. abolita est
(*Adduntur in cod.*) — 16. solum : *tantum.* — *Ibid.*
pater est : *est pater.* — 17. cui credidisti : *cui cre-*
didit. — *Ibid.* vocat ea quæ : *vocat quæ.* — *Ibid.* tam-
quam ea quæ : *tamquam quæ.* — 18. et : (*Non est in*
cod.) — *Ibid.* et arenæ maris : *velut arena quæ est in*
litore maris. — 19. infirmatus est fide : *est infirma-*
tus in fide. — *Ibid.* emortuum : *et mortuum.* — *Ibid.*
esset amorum : *amorum esset.* — 23. autem : *autem.*

CAPUT V.

Vers. 1. ergo : *igitur.* — 2. et habemus accessum
per fidem in gratiam istam : *et accessum habemus fi-*
dem in gratia ista. — 5. autem non : *autem non non.*
— 6. est ? (*vers.* 7). Vix : *est ? justus pro injustis ?*
Vix. — *Ibid.* forsitan quis : *forsitan et quis.* — 8. cha-
ritatem suam : *suam charitatem.* — *Ibid.* quoniam
cum : *quoniam si cum.* — 9. nunc justificati : *justifi-*
cati nunc. — 11. nunc : (*Deest in cod.*) — 12. peccatum
in hunc mundum : *in hunc mundum peccatum.*
— 13. enim : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* esset : *erat.* — 18.
in omnes homines : *omnes homines.* — *Ibid.* sic :
ita. — *Ibid.* in omnes : *omnes.* — 20. ut abundaret :
ut ibi abundaret. — *Ibid.* abundavit : *abundaret.* —
Ibid. gratia : *et gratia.* — 21. in mortem : *in morte.*

CAPUT VI.

Vers. 2. vivemus : *vivemus.* 4. Christus surrexit :

Surrexit Christus.—8. autem: *enim.*—*Ibid.* Christo: *A* *cognovit?* Primus: *cognovit primus?* — 20. sum a non: *sum non.* — 21. autem: *quid.*

CAPUT XI.

Vers. 1. de: (*Non est in cod.*) — 4. divinum responsum: *responsum divinum.* — 6. jam: (*Non habetur in cod.*) — 10. eorum: *illorum.* — 11. est: (*Non habetur in cod.*) — 14. et salvos: *ut salvos.* — 17. oleaster esses: *esses oleaster.* — 24. qui: (*Deest in cod.*) — 26. impietatem a Jacob: *impietates ab Jacob.* — 30. illorum: (*Deest in cod.*) — 36. ipsi gloria in sæcula. Amen: *ipsi gloria sæcula sæculorum.*

CAPUT XII.

Vers. 1. itaque: *autem.* — 2. et beneplacens: *placens.* — 3. unicuique: *et unicuique.* — *Ibid.* Deus divisit: *dirisit Deus.* — 4. actum habent: *habent actum.* — 17. omnibus: (*Deest in cod.*)

CAPUT XIII.

Vers. 3. timori: *timoris.* — 4. malum: *male.* — 5. Ideo: *Ideoque.* — *Ibid.* etiam: *et.* — 6. Ideo: *Idcirco.* — 7. ergo: (*Deest in cod.*) — 8. proximum, legem: *proximum suum legem.* — 9. non falsum testimonium dices: (*Desunt in cod.*)

CAPUT XIV.

Vers. 2. se: (*Non est in cod.*) — *Ibid.* olus: *olera.* — 4. Domino suo: *suo Domino.* — 5. autem: *vero.* — *Ibid.* judicat: (*Non habetur in cod.*) — 6. et gratias: *gratias enim.* — 9. ut et mortuorum: *ut mortuorum.* — 10. aut tu quare: *aut quare.* — *Ibid.* Christi: *Dei.* — 11. flectetur: *flectet.* — 14. scio et: *scio enim et.* (*Additur enim.*) — 15. contristatur: *scandalizatur.* (*Inter lineas scribitur aut contristatur.*) — 17. enim: (*Deest in cod.*) — 20. Noli: *Nolite.* — *Ibid.* sunt munda: *munda sunt.* — 21. offenditur: *offendit.* — 22. fidem habes: *fidem quam habes.* — *Ibid.* quod probat: *quo probat.*

CAPUT XV.

Vers. 9. super: *supra.* — *Ibid.* propterea: *propter hoc.* — 14. autem enim: — 16. et: (*Non est in cod.*) — 19. Evangelium: *Evangelio.* — 20. prædicavi Evangelium hoc: *hoc prædicavi Evangelium.* — *Ibid.* nominatus: *prædicatus.* — 23. autem: (*Deest.*) — 24. si vobis: *si a vobis.* — 25. in: (*Deest.*) — 28. per vos proficiscar: *proficiscar per vos.* — 30. Ergo: *igitur.* — *Ibid.* Sancti: — 31. in Jerusalem: *Jerosolyma.* — 32. ut refrigerer: *et refrigerer.*

CAPUT XVI.

Vers. 1. est in Cenchrus: *est Cenchrus.* — 2. Sanctis: *satis.* — 5. domesticam Ecclesiam eorum: *domestica eorum Ecclesia.* — *Ibid.* Epænetum: *Ephænetum.* — 6. Nobis: *vobis.* — 7. Juliam: *Juniam.* — 8. Jesu: (*Non habetur in cod.*) — 11. domo: (*Non est in cod.*) — 12. Persidem: *Persidam.* — 14. Asyricum, Phlegontem, Hermam, Patrobam, Hermen: *Asyncretum, Phlegontia, Hermen, Patrobam, Hermam.* — 16. in: (*Additur in cod.*) — 18. Hujusmodi: *hujusmodi.* — 20. conterat: *conteret.* — 22. vos ego: *vos et ego.* (*Additur et.*) — 23. Caius: *Gaius.* — *Ibid.* universa Ecclesia: *universæ Ecclesiæ.* — 24. Amen: (*Non est in cod.*) — 27. et gloria: (*Desunt in cod.*)

EPISTOLA PAULI AD CORINTHIOS PRIMA.

Argumentum in primam Epistolam Pauli ad Corinthios, Corinthii, etc. (habetur in cod. Goth.)

CAPUT I.

Vers. 1. Jesu Christi: *Christi Jesu.* — 5. quod: *quia.* — 13. est Christus: *est ergo Christus.* — 14. Caium: *Gaium.* — 18. Dei virtus est: *virtus Dei est.* — 20. conquisitor hujus sæculi?: *inquisitor hujus mundi?* — 28. et ea quæ: *et quæ.* — 30. qui factus est nobis Sapientia: *vocati quia factus est Sapientia nobis.*

CAPUT II.

Vers. 1. in sublimitate: *per sublimitatem.* — 2.

Jesum Christum: *Christum Jesum.* — 4. humanæ: (*Deest.*) — 6. vero: *autem.* — 7. quæ abscondita: *quod absconditum.* — 9. Quod: *quæ.* — 10. spiritum suum: *spiritum suum sanctum.* (*Additur sanctum.*) — 11. hominum scit: *scit hominum.* — 12. hujus: (*Non est in cod.*) — 14. enim est: *est enim.* — 16. qui: *aut quis.*

CAPUT III.

Vers. 2. Carnales estis: *estis carnales.* — 4. dicit: *dicit.* — 5. sicut: (*Additur in cod.*) — 8. au-

tem plantat : *plantat autem.* — 12. super : *supra.* — 13. Domini : *Deest in cod.* — 14. super ædificavit : *super ædificat.* — 17. enim sanctum : *enim Dei sanctum.* — 18. Nemo se seducat : *Nemo vos seducat.* — (Additur vos.) — 21. Nemo itaque : *itaque nemo.* — *Ibid.* hominibus : *omnibus.*

CAPUT IV.

Vers. 1. et : *(Additur in cod.)* — 8. regnetis : *regnaretiis.* — *Ibid.* regnemus : *regnaremus.* — 9. quod : *(Non est in cod.)* — *Ibid.* sumus mundo : *sumus huic mundo.* — 10. autem : *(Non habetur in cod.)* — 11. in hanc horam : *ad hanc horam.* — 17. commonefaciet : *commonefaciat.* — *Ibid.* Jesu : *(Non est in cod.)* — 19. ad vos cito : *cito ad vos.*

CAPUT V.

Vers. 4. cum virtute Domini nostri : *cum virtute Domini.* — 5. in die Domini nostri Jesu Christi : *in die Domini Jesu.* — 6. non est : *non.* — 10. exisse : *exire.* — 11. commiserim : *commisserim.* — (Ita habebat lectio vetus ; modo autem superscribitur lectio excusa.)

CAPUT VI.

Vers. 11. nostri : *omnia mihi licent, sed non omnia ædificant.* — 13. hæc : *hæc.* — 15. sunt Christi : *Christi sunt.* — 19. sunt : *est.*

CAPUT VII.

Vers. 4. habet : *habeat.* — 7. donum habet : *habet donum.* — 8. et viduis : *sed viduis.* — *Ibid.* permanent : *maneant.* — 9. enim : *(Additur in cod.)* — 14. per mulierem fidelem : *in muliere fidei.* — 15. enim servituti subjectus est : *est enim servituti subjectus.* — *Ibid.* non Deus : *nos Dominus.* — 16. bis. facies? : *facias?* — 21. fieri liber : *liber fieri.* — 24. in quo vocatus est : *invocatus est.* — *Ibid.* permaneat : *maneant.* — 25. autem : *(Deest in cod.)* — 29. et : *(Non est in cod.)* — 34. sancta et corpore : *sancta corpore.* — 35. et : *(Non habetur in cod.)* — 39. legi : *(Deest in cod.)* — *Ibid.* liberata est : *liberata est a lege viri.* 40. autem : *enim.*

CAPUT VIII.

Vers. 1. scientia inflat : *scientia autem inflat.* — 2. si quis autem se existimat : *si quis existimat se.* — 4. est : *(Deest in cod.)* — 8. enim : *(Deest in cod.)* — *Ibid.* si manducaverimus : *si non manducaverimus.* — *Ibid.* ab undabimus : *deficiemus.* — *Ibid.* non : *(Deest in cod.)* — *Ibid.* deliciemus : *abundabimus.*

CAPUT IX.

Vers. 1. Christum : *(Non est in cod.)* — 2. Et : *(Deest in cod.)* — *Ibid.* in Domino : *(Desunt in cod.)* — 5. mulierem sororem : *sororem mulierem.* — 6. ego solus : *solus ego.* — 7. et de fructu ejus non edit? : *et fructum ejus non edet?* — 12. quare : *et.* — 13. in Sacrario : *in Sacrariis.* — *Ibid.* et qui altari deservit, cum altari : *qui altario serviunt cum altario.* — 15. Non autem scripsi : *Non scripsi autem.* — 16. Nam et si : *Nam si.* — *Ibid.* mihi est : *est mihi.* — 17. hoc : *hæc.* — 18. ut non : *et non.*

CAPUT X.

Vers. 8. tria : *quatour.* — 13. etiam cum tentatione : *cum tentatione etiam.* — 15. ipsi : *(Deest in cod.)* — 17. omnes qui : *nam omnes.* — *Ibid.* pane participamus : *pane, et de uno calice participamus.* — 20. et : *(Non est in cod.)* — 22. et 23. mihi : *(Non habetur in cod.)* — 28. immolatum : *immolatum.* — 29. aliena : *alia.* — 31. sive aliud : *vel aliud.*

CAPUT XI.

Vers. 2. per omnia : *in omnia.* — 5. enim est : *enim.* — 6. tondeatur : *et tondeatur.* — 7. suum : *(Non est in cod.)* — *Ibid.* Dei est : *est Dei.* — 10. supra caput propter : *super caput suum propter.* — 12. vir per mulierem : *per mulierem vir.* — 13. vos ipsi : *In vobis ipsis.* — 17. non laudans : *(Ita nunc legitur lectio vetus collaudans habebat.)* — *Ibid.* con-

venitis : *venistis* (Ita lectio vetus ; modo convenistis.) — 18. inter vos : *(Desunt in cod.)* — 19. ut et qui : *et qui ut.* — 25. bibetis : *biberitis.* — 26. enim : *(Deest in cod.)* — *Ibid.* calicem bibetis : *calicem istum bibetis.* — 27. hunc : *(Non est in cod.)* — 28. autem se ipsum : *se ipsum autem.* — 33. cum : *dum.* — 34. disponam : *disponam vobis.*

CAPUT XII.

Vers. 12. tamen : *(Deest in cod.)* — 13. in unum baptizati : *in unum corpus baptizati.* — *Ibid.* omnes in uno : *omnes uno.* — 15. quoniam : *Quia.* — *Ibid.* non sum de corpore : *(Additur sum.)* — 16. Quoniam : *quia.* — 23. membra esse : *esse membra.* — 24. deerat : *deerat.* — 26. gloriatur : *glorificatur.* — 30. loquuntur? : *loquentur?* — 31. demonstro : *demonstrabo.*

CAPUT XIII.

Vers. 2. et si habuero omnem : *et habuero omnem.* — 3. ita : *(Non est in cod.)* — 11. autem : *(Nec habetur in cod.)* — 12. et cognitus : *et ego cognitus.* — 13. horum : *his.*

CAPUT XIV.

Vers. 2. enim : *autem.* — 4. qui autem prophetat ecclesiam ædificat : *(Adduntur in cod.)* — 5. interpretetur : *ut interpretetur.* — 6. vobis loquar : *loquar vobis.* — *Ibid.* aut in prophetia. aut in doctrina : *aut prophetia, aut doctrina.* — 7. sonituum : *sonitus.* — *Ibid.* id quod : *quod.* — 15. est : *(Non habetur in cod.)* — 16. qui supplet locum idiotæ : *quis supplet locum idiotæ?* — 18. meo : *(Deest in cod.)* — 19. et : *(Non est in cod.)* — 20. Fratres : *Fratres mei.* — *Ibid.* sensibus autem perfecti estote : *(Adduntur in cod.)* — 21. In lege scriptum est : *In lege enim scriptum est.* — 22. sed infidelibus : *(Adduntur in cod.)* — 23. aut : *et.* — 25. occulta cordis : *occulta etiam cordis.* — *Ibid.* fiunt : *fiunt.* — *Ibid.* sit : *est.* — 27. ut : *(Deest in cod.)* — 29. autem : *(Non habetur in cod.)* — 31. enim omnes : *(Adduntur in cod.)* — 33. et : *(Non est in cod.)* — 34. ecclesiis : *ecclesia.* — 40. in vobis : *(Desunt in cod.)*

CAPUT XV.

Vers. 5. hoc undecim : *hæc illis undecim.* — 10. ego autem : *autem ego.* — 14. resurrexit : *surrexit.* — *Ibid.* inanis : *vacua.* — 17. vana : *vacua.* — 21. quidem : *enim.* — 23. Christi qui in adventum ejus crediderunt : *Christi in adventu ejus.* — 26. Novissima autem inimica destruetur mors. Omnia enim subjecta sub pedibus ejus : *Omnia enim subjecta sub pedibus ejus.* Novissime autem inimica destruetur mors. — 27. sine dubio. præter eum qui subjecta ei omnia. (vers. 28) Cum autem subjecta fuerint illi omnia ; tunc et ipse Filius subjectus erit ei qui subjecta sibi : *sine dubio, non est quod non sit subjectum ei, præter eum qui subjecta ei omnia. Nam cum subjecta illi fuerint omnia, tunc ipse Filius subjectus erit illi qui sibi subjecti.* — 31. Jesu : *(Deest in cod.)* — 34. justi : *juste.* — *Ibid.* enim : *(Non habetur in cod.)* — 38. sic : *prout.* — 39. alia voluerim, alia piscium : *alia caro volucrum, alia autem piscium.* — 41. solis, alia : *solis, et alia.* — 42. surget in incorruptione : *surgit in incorruptionem.* — 43. surget. *Ibid.* surget. (vers. 44) surget : *surgit.* — 45. sicut : *sic enim.* — 46. animale : *animale est.* — *Ibid.* spiritale : *spiritale est.* — 50. quia : *quoniam.* — 51. vobis : *(Additur in cod.)* — 53. incorruptionem : *incorruptelam.* — 55. stimulus. (vers. 56) stimulus : *aculeus.*

CAPUT XVI.

Vers. 7. aliquantulum : *aliquantum.* — 12. vobis notum facio, quoniam : *significo vobis quia.* — *Ibid.* ejus : *(Deest in cod.)* — *Ibid.* cum ei vacuum fuerit : *cum oportunitum fuerit.* — 19. Ecclesia : *Ecclesia, apud quos et hospitor.* — 20. salutant vos omnes fratres : *salutant fratres vos omnes.* — 22. Dominum nostrum Jesum Christum : *Dominum Jesum.* — 23. Christi :

(*Deest in cod.*) — 24. Amen: (*Non habetur in cod.*) Anathema; quod interpretatur perditio. Maranatha autem magis Syrum: est, quam Hebræum, tamen ex confinio utrarumque linguarum aliquid Hebræum sonet, interpretatur: Dominus noster venit,

A ut sit sensus, perditio in adventu Domini eis qui eum non amant, et venisse, aut venturum esse non credent. Finis.

Hoc est in cod. statim a fine epistolæ præcedentis: scriptumque est ab eodem scriptore, qui cætera scripsit.

EPISTOLA PAULI AD CORINTHIOS SECUNDA.

Argumentum in secundam Epistolam Pauli ad Corinthios, Post actam, etc.: (*Habetur.*)

CAPUT I.

Vers. 1. Omnibus sanctis: *sanctis omnibus*: — 2. Domino Jesu: *Domino nostro Jesu*. — 6. et salute; sive exhortamur pro vestra exhortatione et salute: (*Adduntur in cod.*) — 7. est: (*Non habetur in cod.*) — 9. Deo; Domino. — 10. nos eripuit: *eripuit nos*. — *Ibid.* eruit: *eruit*. — 11. facierum: (*Deest in cod.*) — 12. hoc: (*Deest.*) — 15. cognoscitis: *cognovistis*. — 14. quod: *quia*. — 16. transire: *transire*. — *Ibid.* venire: *venire*. — 17. Cum ergo hoc: *cum hæc ergo*. — 18. fuit: *sit*. — *Ibid.* et non: *et non sed est in illo, est*. — 22. qui et: *et qui*. — *Ibid.* nostris: *vestris*.

CAPUT II.

Vers. 1. ipsum: *ipse*. — 4. habeam: *habeo*. — 5. honerem: (*honorem prius legebatur, modo honerem.*) — 10. donastis: *donatis*.

CAPUT III.

Vers. 8. gloria? *gloriam?*. — 9. in gloria est: *gloria est*. — 14. enim: (*Deest in cod.*) 15. Moyses: *Moysi*. — *Ibid.* positum est: *est positum*. — 16. ad Dominum: *ad Deum*.

CAPUT IV.

Vers. 5. prædicamus: *commendamus*. — *Ibid.* nostrum: (*Non est in cod.*) — 6. ipse: *qui*. *Ibid.* Christi Jesu: *Jesu Christi*. — 10. Jesu in: *Jesu Christi in*. — *Ibid.* manifestetur in corporibus nostris: *in cordibus nostris manifestetur*. — 14. suscitavit Jesum: *Suscitavit Dominum Jesum*. — *Ibid.* suscitabit: *suscitavit*. — 15. multos in gratiarum: *multos gratiarum*. — 16. noster homo: *homo noster*.

CAPUT V.

Vers. 2. et in hoc: *et qui sumus tabernaculum in hoc. (Ita habebat lectio vetus; modo autem: tabernaculo.)* — 4. tabernaculo: *corpore*. 12. commendamus nos: *nos commendamus*. — 14. urget: *arguet*. — 15. Christus: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* ut et qui: *ut qui*. — 17. omnia: (*Non est in cod.*)

CAPUT VI.

Vers. 7. et a sinistris: *et sinistris*. — 8. ignoti: *ignorati*. — 16. dicit: *dixit*. — *Ibid.* inambulabo: *inter eos ambulabo*.

CAPUT VII.

Vers. 1. ergo: *igitur*. — 3. et ad convivendum: *et convivendum*. — 5. venissemus: *convenissemus*. — *Ibid.* sumus: (*Deest in c.*) — 9. contristati estis, sed quia: (*Adduntur.*) — 12. habemus pro vobis coram: *pro vobis habemus ad vos coram*. — 15. illum: *eum*.

CAPUT VIII.

Vers. 1. Notam: *Notum*. — 2. quod: *quoniam*. — *Ibid.* fuit: (*Non habetur in cod.*) — 7. insuper: (*Deest in cod.*) — 13. æqualitate: *qualitate*. — 15. Qui multum: *Cui multum*. — *Ibid.* et qui modicum: *et cui modicum*. — 19. est: (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* hanc gratiam: *hæc gratia*. — 20. nobis: *nobis*

in gloria Domini. — 22. in vos: *in vobis*. — 25. Christi: *Dei*. — 24. in facie: *in faciem*.

CAPUT IX.

Vers. 2. Quoniam et Achaia: *quoniam Achaia*. — 4. Macedones mecum: *mecum Macedones*. — 5. perveniant: *veniant*. — *Ibid.* repromissam: *promissam*. — *Ibid.* tanquam: *quasi*. — 7. aut ex necessitate: *aut necessitate*. — 8. autem: *enim*. — *Ibid.* omnem: *omnes*. — 15. in obedientia: *in obedientiam*. — *Ibid.* simplicitate: *simplicitatem*. — *Ibid.* communicationis in illos: *communicationis vestræ in illos*. — 14. et in ipsorum obsecratione: *et ipsorum obsecrationem*.

CAPUT X.

Vers. 1. ego: (*Additur in cod.*) — *Ibid.* sum: (*Non habetur in cod.*) — 2. qua existimor: *quæ existimo*. — 4. sunt: (*Non est in cod.*) — 7. confidit: *confidet*. — 8. Nam et si: *Nam si*. — *Ibid.* nobis: (*Deest in cod.*) — 11. hoc cogitet: *hoc ergo cogitet*. — *Ibid.* tales et: *tales sumus et*.

CAPUT XI.

Vers. 3. a simplicitate quæ: *a simplicitate et castitate quæ*. — 4. accepistis: *accipitis*. — *Ibid.* non: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* pateremini: *patremini*. — 5. fecisse a magnis: *fecisse in vobis a magnis*. — 6. Nam: (*Deest in cod.*) — 9. a Macedonia: *Macedonia*. — 10. Est: *Et est*: (*Additur vero Et.*) — *Ibid.* gloriatio: *gloria*. — 12. volunt: *vult*. — 15. sunt: (*Non habetur in cod.*) — 16. putet: *existimet*. — *Ibid.* esse: (*Deest in cod.*) — 17. Deum: *Dominum*. — *Ibid.* quasi in insipientia: *quasi insipientia*. — 21. in hac parte: (*Desunt in cod.*) — 22. Israelitæ sunt: *et ego*: (*Non habetur in cod.*) — 23. et ego: (*Desunt in cod.*) — 25. in profundo: *in profundo*. — 29. infirmor?: *infirmor pro eo?* (*Sed adduntur pro eo.*) — 31. Christi, qui: *Christi scit, qui*. — *Ibid.* sæcula, scit quod: *sæcula, quod*. — 32. comprehenderet: *comprehenderent*. — 33. in sporta: *in sportam*. — *Ibid.* sic: (*Deest in cod.*)

CAPUT XII.

Vers. 1. autem: (*Non habetur in cod.*) — 6. quis me: *quis in me*. — *Ibid.* super: *supra*. — *Ibid.* videt in me: *videt me*. — *Ibid.* aliquid: (*Non est in cod.*) — 11. a vobis debui: *debui a vobis*. — *Ibid.* sui: *fecit*. — *Ibid.* supra: *super*. — 12. Apostolatus mei: *Apostoli*. — *Ibid.* in signis: *signis*. — 16. sed esto: *sed ex toto*. — 18, 19. vestigiis? *Olim putatis: vestigiis olim? Putatis*. — *Ibid.* ædificationem vestram: *vestram ædificationem*. — 21. et luceam: *ut luceam*.

CAPUT XIII.

Vers. 2. præsens: *præsens bis*. — *Ibid.* ante: (*Non habetur in cod.*) — 3. vobis: *vos*. — 4. et nos: *et si nos*. — *Ibid.* vivemus: *vivimus*. — 5. Christus Jesus: *Jesus Christus*. — 6. cognoscitis: *cognoscetis*. — 7. apparenamus: *pareamus*. — *Ibid.* simus: *sumus*. — 9. quoniam: *quando*. — 10. destructionem: *destructionem vestram*. — 11. pacis et dilectionis: *dilectionis et pacis*. — 12. omnes sancti: *sancti omnes*. — 13. sit: (*Non habetur in cod.*)

EPISTOLA PAULI AD GALATAS.

Argumentum in Epistolam Pauli ad Galatas, Galatæ, etc.: (*Habetur in cod.*)

CAPUT I.

Vers. 7. Convertere: *subvertere*. — 8. quod:

(*Non habetur in cod.*) — 10. an Deo: *aut Deo*. — 14. meos: (*Deest in cod.*) — 15. ex utero: *de utero*. — 16. ut evangelizarem: *et evangelizarem*. — 17. veni Jerosolymam: *veni in Jerosolymam*. — 22. facie: *faciei*. — *Ibid.* Christo: *Christo Jesu*.

CAPUT II.

Vers. 5. vos : (nos modo legitur ; lectia vetus vos habuit.)—6. esse : (Deest in cod.)—Ibid. aliquid : nihil.—Ibid. mihi : (Non habetur in cod.)—11. Cephæ : Petro.—Ibid. vivis et non Judaice : et non Judaice vivis.—18. iterum hæc : hæc iterum.—21. gratis Christus : Christus gratis.

CAPUT III.

Vers. 1. obedire : credere.—Ibid. proscriptus : præscriptus.—Ibid. in vobis : (Desunt in cod.)—2. a vobis volo : volo a vobis.—5. ut : (Non est in cod.)—Ibid. consumminemini : consumminemini.—6. illi : ei.—11. est : (Deest.)—18. repromissionem : promissionem.—26. estis : (sumus legitur modo, crasa vet. lect.)—Ibid. fidem in Christo : fidem quæ est in Christo.—29. semen Abraham : Abraham semen.

CAPUT IV.

Vers. 1. a : (Additur in cod.)—2. et actoribus

A est : est et actoribus.—4. factum : natum.—6. filii : filii Dei.—Ibid. clamantem : (Ita habebat lectio vetus ; modo clamantes.)—9. cum : (Additur in cod.)—Ibid. cognoveritis : cognovistis.—Ibid. sitis : estis.—13. vobis jam pridem : vobis ? Jam pridem.—27. clama : exclama.—29. is : (Non habetur in cod.)—31. Christus nos : nos Christus.

CAPUT V.

Vers. 8. ex eo : ex Deo.—11. si : (Non habetur in cod.)—16. desyderia : desyderium.—17. sibi invicem : invicem sibi.—19. impudicitia : (Deest in cod.)—21. invidiæ , homicidia : invidia , hæreses , homicidia.—Ibid. sicut prædixi : sicut et prædixi.—22. patientia , benignitas , bonitas , longanimitas , (vers. 23) mansuetudo , fides : longanimitas , bonitas , benignitas , fides , patientia , mansuetudo.

CAPUT VI.

Vers. 6. verbo : verbum.—7. irridetur : derridetur.—16. Dei : (Deest.)—17. Domini : (Deest.)

EPISTOLA PAULI AD EPHESIOS.

Argumentum in Epistolam Pauli ad Ephesios ; B cod.)—21. sæculi : (Non est in cod.) Ephesii , etc. : (Habetur in cod.)

CAPUT I.

Vers. 1. Omnibus sanctis : sanctis omnibus.—Ibid. et : (Non habetur in cod.)—5. Jesum : (Non est in cod.)—7. remissionem : in remissione.—Ibid. gratiæ : gloriæ.—9. beneplacitum : bonum placitum.—10. in dispensatione : indispensationem.—Ibid. instaurare : restaurare.—11. nos : (Deest in cod.)—Ibid. operari omnia : omnia operatur.—12. nos : (Non est in cod.)—17. agnitione : agnitionem.—18. et : (Non habetur in cod.)—19. credimus : credidimus.—20. illum : eum.—21. etiam : et.—22. Et : (Deest in cod.)—Ibid. dedit : posuit.

CAPUT II.

Vers. 4. qua : (Non habetur in cod.)—5. estis salvati : salvi facti sumus.—7. ut ostenderet in sæculis supervenientibus abundantes divitias gratiæ suæ, in bonitate super nos in Christo Jesu : (Adduntur in cod.)—8. estis : sumus.—10. Jesu : (Non est in cod.)—11. oratis : (Deest in cod.)—Ibid. dicebamini : dicimini.—12. illo in tempore : illo tempore.—Ibid. hoc : (Non est in cod.)—14. enim est : est enim.—Ibid. inimicitias : inimicitiam.—16. et : ut.—Ibid. inimicitias : inimicitiam.—20. Jesu Christo : Christo Jesu.

CAPUT III.

Vers. 4. Christi Jesu : Jesu Christi.—4. mysterio : ministerio.—6. Gentes esse : esse gentes.—Ibid. ejus : (Deest in cod.)—8. investigabiles divitias : incomprehensibiles divitiarum.—9. dispensatio : dispensatio.—10. Sapientia : Sapientia.—17. Christum habitare : habitare Christum.—18. et sublimitas : sublimitas.—19. scientiæ : (Non habetur in

CAPUT IV.

Vers. 1. vos ego : vos fratres ego.—4. sicut vocati : sicut et vos vocati.—6. est super omnes : super omnes est.—7. Christi : Christi in una spe vocationis vestræ.—8. dicit : dixit.—10. impletet : adimpleret.—13. agnitionis : agnitionem.—14. et : et qui.—16. et : est.—17. et gentes : gentes.—22. Deponite : deponere.—28. tribuet : retribuere.—29. ex ore : de ore.—Ibid. bonus ad ædificationem fidei : bonus est ad ædificationem opportunitatis.

CAPUT V.

Vers. 5. fornicator , aut immundus : fornicator , aut impudicus , aut immundus.—11. redarguite : et redarguite.—12. in occulto : occulte.—Ibid. et dicere : dicere.—17. Dei : Domini.—18. est luxuria : est omnis luxuria.—22. subditæ : subjectæ.—24. ejus : (Deest in cod.)—25. se ipsum : semet ipsum.—26. eam : in.—Ibid. aquæ : aqua.—28. Qui : Quia qui.—31. suam : (Non est in cod.)—33. uxorem suam : suam uxorem.—Ibid. timeat : ut timeat.—Ibid. suum : (Deest in cod.)

CAPUT VI.

Vers. 1. justum est : est justum.—2. quam : (Non est in cod.)—Ibid. mandatum primum : primum mandatum.—4. vos : (Non habetur in cod.)—6. placentes : placeatis.—8. quoniam : (Deest in cod.)—Ibid. recipiet : percipiet.—9. illis : servis.—11. armaturam : arma.—12. quoniam : quia.—Ibid. tenebrarum harum : harum tenebrarum.—15. armaturam : arma.—16. ignea : ignis candentia.—21. sciatis : cognoscatis.—Ibid. vobis nota : nota vobis.—Ibid. Tychicus : Tychicus.—22. circa : circum.—Ibid. consoletur : consoletur.—24. Amen : (Deest)

EPISTOLA PAULI AD PHILIPPENSES.

Argumentum in Epistolam Pauli ad Philippenses ; D Philippenses , etc. : (Habetur.)

CAPUT I.

Vers. 5. Christi : (Non est in cod.)—6. hoc : in hoc.—7. mihi justum : justum mihi.—9. et in omni : et omni.—10. synceri et sine offensa : synceres et sine offensione.—12. circa me sumi. (Adduntur in cod.)—Ibid. venerunt : pervenerunt.—13. omnibus , (vers. 14) ut : hominibus , et.—Ibid. in vinculis : vinculis.—15. quidem : enim.—16. ex charitate : in charitate.—Ibid. defensionem : defensionem.—Ibid. Evangelii positus sum (vers. 17). Quidam autem ex conventione Christum : (Adduntur, crasa uno verbo, quod habebatur post dictionem de-

fensione.)—19. ad : in.—23. autem : enim.—Ibid. esse cum Christo : cum Christo esse.—25. et permaneo : (Adduntur in cod.)—27. conversamini : Conversamini.—28. illis est : est illis.—29. donatum : datum.—30. et vidistis : vidistis.

CAPUT II.

Vers. 1. si qua viscera miserationis : si quid viscera et miserationes.—4. considerantes : querentes.—9. exaltavit illum : illum suscitavit.—Ibid. quod est : (Desunt in cod.)—10. terrestrium : et terrestrium.—12. mei : mea.—19. me cito : cito me.—21. enim quæ sua sunt quærunt : enim sua quærunt.—22. quia : quoniam.—23. ad vos : (Desunt in cod.)

CAPUT III.

A

Vers. 1. Eadem : Eandem. — 3. servimus Deo : Deo servimus. — 4. et ego : ego. *Ibid.* in carne : et in carne. — 6. in lege : ex lege. — 8. existimo : et existimo. — *Ibid.* arbitror : arbitratus sum. — 16. sapiamus, in : sapiamus, et in. — 18. quos : quod. — 19. est : (Non habetur in cod.) — 20. nostrum : (Deest in cod.) — 21. reformabit : reformavit. — *Ibid.* etiam possit : possit etiam.

CAPUT IV.

Vers. 2. Euchodiam : Evodiam. — *Ibid.* Synthychen : Senticem. — 3. te, germane : te, charissime germane. — 7. corda vestra : corda, et corpora, vestra (Adduntur et corpora.) — *Ibid.* Jesu : Jesu Domino nostro. — 8. disciplinæ : (Deest.) — 12. constitutus : insitutus. — 16. semel : et senel. — 17. requiro : quæro. — *Ibid.* in ratione vestra : in rationem vestram.

EPISTOLA PAULI AD COLOSSENSIS.

Argumentum in Epistolam Pauli ad Colossenses, Colossenses, etc. (Habetur.)

CAPUT I.

Vers. 2. Eis : his. — 3. Domino Jesu Christo : Jesu Christo Domino nostro. — 9. agnitione : in agnitione. — 12. Deo et Patri : Deo-Patri. — *Ibid.* nos : vos. — 14. remissionem : in remissione. — 16. quoniam : quia. — 17. et omnia in ipso constant. (vers. 18) Et ipse : Et omnia illi constant. Et in ipso constant omnia. Et ipse, etc. (Ita modo legitur, erasa una dictione de veteri lectione post verbum omnia, cujus loco illi superscribitur.) — 19. plenitudinem inhabitare : plenitudinem divinitatis habitare corporaliter. — 20. reconciliare : reconciliari. — 21. Et inimici sensu, in : inimici sensu, et in. — 25. vobis : vos. — 28. omnem hominem : (Adduntur in cod.)

CAPUT II.

Vers. 2. Patris Christi Jesu : Christi Jesu patris et Domini. — 5. vestrum, et firmamentum : vestrum et supplens id, quod est utilitati fidei vestræ et firmamentum. — 6. Dominum : Dominum nostrum : (Additur nostrum.) — 7. fide : in fide. — *Ibid.* in illo in : (Desunt in cod.) — 9. inhabitat : habitat. — 11. Christi : Christi Jesu. — 12. operationis : resurrectionis. — 13. convivificavit eum : convivificavit vos cum. — 15. et expolians : expolians. — 16. in parte : in parte : (Additur vero in.) — 18. nemo vos : nemo ergo vos. — *Ibid.* Et : aut. — *Ibid.* sensu :

sensu. — 19. subministratum et constructum, crescit : ministratum et conjunctum crescit in templum sanctum, in Domino, crescit. — 20. ergo : (Deest.) — *Ibid.* hujus : (Non habetur.) — 21. contractaveritis : contractaveritis. — 22. præcepta : præceptum. — 23. non ad : ad non.

CAPUT III.

Vers. 3. est abscondita : abscondita est. — 4. Cum Christus : cum autem Christus. — *Ibid.* apparebitis cum ipso : cum ipso apparebitis. — 6. super filios : in filios. — 10. illum : eum. — 11. liber ; sed : liber ; masculus et femina. — 15. vobismetipsis : vobis ipsis. — *Ibid.* adversus aliquem habet : adversum habet aliquem. — 16. hymnis et canticis : hymnis canticis. — 17. Jesu Christi, gratias : Jesu facite, gratias. — 19. uxores : uxores vestras. — 24. quod : quia.

CAPUT IV.

Vers. 1. quod : quoniam. — 2. instate ; vigilantes in ea in : instate ; vigilantes in. — 6. sale sit : sit sale. — 7. Tychicus : Titicus. — ex vobis est : est ex vobis. — 10. salutatur : salutant. — 11. mei : (Deest in cod.) — 12. omni : omnibus. — 15. illi perhibeo : perhibeo illi. — *Ibid.* et 15. Laodicicæ : Laodicæ. 16. in Laodicensium : Laodicensium. — *Ibid.* Laodicensium : Laodicensium. — 18. Gratia vobiscum. Amen : Gratia Dei vobiscum, amen. *Explicite Epistola ad Colossenses, scripta a Roma. (Ita habet Exemplar Goth., in quo statim sequitur Epistola ad Laodicenses.)*

EPISTOLA PAULI AD THESSALONICENSIS PRIMA.

(Hæc Epistola non habetur hoc loco in cod. Goth., C sed habetur quæ sequitur.)

INCIPIT EPISTOLA AD LAODICENSIS.

Paulus non ab hominibus neque per hominem, sed per Christum Jesum fratribus qui sunt Laodicicæ ; gratia vobis et pax a Deo Patre, et Domino Jesu Christo. Gratias ago Christo per omnem orationem meam quod permanentes estis in eo, et perseverantes, promissum spectantes in die judicii, neque destituit vos, quorundam vaniloquentia insinuantium, sed ut vos evertant a veritate Evangelii, quod a me prædicatur : et nunc faciet Deus, ut qui sunt ex me, perveniant ad profectum veritatis Evangelii, deservientes, et facientes benignitatem, operamque salutis vitæ æternæ : et nunc palam sunt vincula mea, quæ patior in Christo, in quibus lætor et gaudeo ; et hoc mihi est ad salutem perpetuam, quod ipsum stetum orationibus vestris est ad ministrantem Spiritum sanctum ; sive per vitam sive per mortem ; est enim mihi vivere vita in Christo et mori gaudium, et ipsum in vobis faciet misericordia sua, ut eandem dilectionem habeatis et sitis unanimes. Ergo, dilectissimi, ut audistis præsentiam mei, ita retinete et facite cum timore Dei ; et erit vobis vita in æternum, est enim Deus qui operatur in vobis ; et facite sine tractu quodcumque facitis ; et quod est, dilectissimi, gaudete in Christo : et præcaveat sordidos in lucro homines. Sint petitiones vestræ palam apud Deum, et estote firmi in sensu Christi : et quæ integra, et vera, et pudica, et justa, et amabilia sunt, facite : et quæ audistis, et accepistis, in corde retinete ; et erit vobis pax. Salutatur vos sancti. Gratia Domini nostri Jesu Christi cum spiritu vestro. et facite legi Colossensium vobis. Finis.

Argumentum in primam Epistolam Pauli ad Thessalonicenses : (Non habetur in cod.) — Lin 4. falsos apostolos, nec : (Desunt in cod.) — Lin. 6. per Thichicum diaconum et Onesimum acolytum : (Desunt.)

CAPUT I.

Vers. 1. Pax : pax a Deo patre et Domino nostro Jesu Christo. — 3. spei : et spei. — 5. sed in : sed et in. — *Ibid.* et in Spiritu sancto et in plenitudine : et Spiritu sancto et plenitudine.

CAPUT II.

Vers. 7. possemus vobis oneri : possumus oneri. — 9. laboris nostri, laborum nostrorum. — *Ibid.* in vobis : (Non habentur in cod.) — 15. illud : (Deest in cod.) — 16. salvi : salvæ.

CAPUT III.

Vers. 4. prædicabamus : prædicabamus. — 5. noster : vester. — 6. fidem : (Deest in cod.) — 11. Dominus noster Jesus Christus dirigat : Dominus Jesus dirigat. 12. charitatem in : charitatem vestram in.

CAPUT IV.

Vers. 1. oporteat vos : vos oporteat. — 2. dederim : dederimus. — *Ibid.* Jesum : nostrum Jesum Christum. — 3. Hæc enim : Hæc est enim. — 4. vas suum : suum vas. — 6. et nequis : ut nequis. — 7. immunditiam : immunditia. — 8. Itaque qui : ita qui. — *Ibid.* nobis : vobis. — 9. ipse enim vos a Deo : ipsi enim vos a Domino. — 10. illud facitis : facitis illud. — 11. ut : (Deest in cod.) — 15. in adventu : in adventum. — 17. relinquimur : relinquemur.

CAPUT V.

Vers. 3. dolor in : *dolor partus in.* — 7. nocte dormiunt et qui : (*Adduntur in cod.*) — 13. eis : *illis.* — 15. Videte : *Et videte.* — *Ibid.* invicem : *et in invicem.*

A — 18. agite : *agentes.* — 23. per omnia; ut : *ad perfectum; et.* — *Ibid.* in adventu : *in adventum.* — 26. epistola hæc : *hæc epistola.* — 28. Amen : *Amen cum omnibus vobis.*

EPISTOLA PAULI AD THESSALONICENSIS SECUNDA.

Argumentum in Epistolam secundam ad Thessalonicenses : (*Habetur in cod.*)

CAPUT I.

Vers. 1. Christo : *Christo salutem.* — 3. semper Deo : *Deo semper.* — *Ibid.* uniuscujusque vestrum : *uniuscujusque omnium vestrum.* — 4. vestris : (*Non est in cod.*) — 5. regno : *in regno.* — 6. tribulationem : *retributionem.* — 7. vobis : *vos.* — *Ibid.* Domini : *Christi.* — 8. iis : *in his.* — 9. interitu : *interitum.* — 12. nostri et Domini : *et Domini nostri.*

CAPUT II.

Vers. 2. a vestro sensu, neque terreamini (*Addun-*

tur in cod.) — 5. Num : *Non.* — 8. eum : (*Deest in cod.*) — 9. et : (*Non est in cod.*) — 13. vos : *nos.* — 14. in quam : *in qua.* — 16. et Deus : (*Desunt in cod.*)

CAPUT III.

Vers. 1. Dei : *Domini.* — 3. est : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* confirmabit : *confirmavit.* — 7. quoniam non inquieti fuimus inter vos : (*Adduntur in cod.*) — 8. in labore et in fatigatione : *in omni labore et fatigatione.* — 11. ambulantes inquiete : *ambulare in quietem.* — 12. in Domino Jesu Christo : *in Christo Jesu.* — 14. et ne : *et non.* — 17. est : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* ita : (*Additur in cod.*) — 18. Amen : (*Deest in cod.*)

EPISTOLA PAULI AD TIMOTHEUM PRIMA.

Argumentum in primam Epistolam ad Timotheum : (*Habetur in cod.*)

CAPUT I.

Vers. 9. Lex justo : *justo lex.* — *Ibid.* et matricidis : (*Adduntur in cod.*) — 13. fui : (*Deest.*) — 15. quod : *quia.* — 18. tibi, Timothee : *tibi, filii Timothee.*

CAPUT II.

Vers. 2. castitate : (*Ita modo legitur, mutatis quibusdam litteris, quibus in veteri lectione charitate videtur scriptum fuisse.*) — 6. cujus : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* confirmatum est : (*Desunt in cod.*) — 11. prævaricationem : *prævaricatione.* — 15. permanserint : *permanserit.*

CAPUT III.

Vers. 2. ornatum pudicum : *pudicum ornatum.* — 12. Diaconi : *Diacones.* — *Ibid.* præsent : *præsunt.* — 13. bonum sibi : *sibi bonum.* — 14. me ad te venire : *venire me ad te.*

CAPUT IV.

Vers. 4. est : (*Non habetur in cod.*) — 7. autem : (*Deest in cod.*) — 16. insta in illis : *insta illis.* — *Ibid.* eos : (*Non habetur in cod.*)

CAPUT V.

Vers. 5. speret : *sperat.* — *Ibid.* instet : *instat.* — 8. negavit : *denegavit.* — 11. fuerint in Christo nubere volunt : *fuerint; in Christo nubere volunt.* — 16. fidelis habet : *fidelis vel siqua fidelis habet.* — 20. Peccantes : *Peccantem.* — *Ibid.* et : (*Deest in cod.*) — 23. modico vino : *vino modico.* — 24. autem subsequuntur : *autem et subsequuntur.*

CAPUT VI.

Vers. 4. est : (*Non habetur in cod.*) — 5. esse pietatem : *esse Dei culturam et pietatem.* — 6. Est : *Discede ab hujuscemodi. est.* (*Adduntur litteris vetustis.*) — 7. quod : *quia.* — 9. inutilia : *et inutilia.* — 10. quidam : (*Additur.*) — 16. et lucem : *lucem.* — *Ibid.* inhabitat : *habitans.* — 17. Deo vivo qui : *Domino qui.* — 18. bonis operibus : *operibus bonis.*

EPISTOLA PAULI AD TIMOTHEUM SECUNDA.

Argumentum in Epistolam Pauli secundam ad Timotheum : (*Habetur in cod.*) — *Lin.* 5. ab urbe Roma : *a Laudocia.*

CAPUT I.

Vers. 3. A progenitoribus : (*Additur a.*) — *Ibid.* quod : *quam.* — 6. admoneo : *moneo.* — *Ibid.* per impositionem : *et impositione.* — 9. sua : (*Deest in cod.*) — 13. habe : (*Ita habebat lectio vetus; modo habens superscribitur.*) — *Ibid.* et in dilectione : *et dilectione.* — 15. qui in Asia : *qui Asia.* — 18. ministravit : *ministravit mihi.*

CAPUT II.

Vers. 6. percipere : *accipere.* — 8. Dominum : (*Non habetur in cod.*) — 12. negaverimus : *negavimus.* — 13. permanet : *manet.* — 14. contendere verbis ad nihil : *verbis contendere in nihil.* — 16. proficiunt : *proficient.* — 18. esse : (*Deest in cod.*) — 19. stat : *stetit.* — *Ibid.* discedat : *discedit.* — 20. in honorem : *sunt in honorem sanctificatum.* — 21. emundaverit : *mundaverit.* — 22. et : (*Non habetur*

in cod.) — 25. veritati : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Deus det illis : *det illis Deus.*

CAPUT III.

Vers. 4. et : (*Deest.*) — 8. Mambres : *Mamres.* — 11. et : (*Deest.*) — 13. proficiunt : *proficiunt.* — *Ibid.* errorem mittentes : *errorem multos mittentes.*

CAPUT IV.

Vers. 1. Jesu Christo : *Christo Jesu.* — *Ibid.* et per adventum : *et adventum.* — 5. sobrius esto : (*Desunt in cod.*) — 8. corona justitiæ : *justitiæ corona.* — 10. reliquit : *dereliquit.* — *Ibid.* Thessalonicam : *in Thessalonicam.* — *Ibid.* Galatiam : *Galliam.* — 13. tecum : (*Non est in cod.*) — 14. reddet : *reddat.* — 15. Valde enim restitit verbis nostris : (*Adduntur in cod.*) — 16. impotetur : *reputetur.* — 17. autem : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* confortavit : *confortabit.* — 20. Trophimum : *Firmum.* (*Ita habebat lectio vetus; modo vero Trophimum superscribitur.*) — 21. Salutant te Eubulus : *Salutat te Eubolus.* — 22. vobiscum : *nobiscum.*

EPISTOLA PAULI AD TITUM.

Argumentum in Epistolam Pauli ad Titum : (*Habetur in cod.*)

CAPUT I.

Vers. 1. Apostolus autem Jesu Christi : *Apostolus Christi Jesu.* — 5. disposui tibi : *tibi disposui.* — 10.

inobedientes : *et inobedientes.* — 12. proprius ipsorum propheta : (*Ita habebat lectio vetus; modo, proprius ipsorum poeta, superscribitur.*)

CAPUT II.

Vers. 4. suos : (*Deest in cod.*) — 5. sobrias :

(*Non est in cod.*) — *Ibid.* viris suis : suis viris. — **A** *Ibid.* et invidia : et in invidia. — 9. et contentiones : contentiones. — 11. cum sit : (*Desunt in cod.*) — 12. Tybicum ; Tycium. — *Ibid.* ad me venire : venire ad me. — 14. nostri : nostris. — 15. eos : (*Deest.*)

CAPUT III.

Vers. 3. aliquando et nos : et nos aliquando. —

EPISTOLA PAULI AD PHILEMONEM.

Argumentum in Epistolam Pauli ad Philemonem : (*Habetur in cod.*)

CAPUT UNICUM.

Vers. 1. Christi Jesu : Jesu Christi. — 2. charis-

simæ : (*Non est in cod.*) — 6. quod est in vobis : in nobis. — 9. propter : per. — 10. pro : de. — 11. et mihi et tibi : et tibi et mihi. — 12. tibi : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* ut : id est. — 16. ut : (*Non habetur in cod.*) — 24. et : (*Deest in cod.*)

EPISTOLA PAULI APOSTOLI AD HERRÆOS.

CAPUT I.

Vers. 1. loquens ; locutus est. — 6. Et adorent : adorent. — *Ibid.* Dei : ejus. — 8. virga : et virga. — 11. omnes : omnia. — 12. eos : ea. — *Ibid.* ipse : (*Deest in cod.*)

CAPUT II.

Vers. 5. Deus : (*Non habetur in cod.*) — 6. quis : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* Quid : Quis. — 8. omnia ei : ei omnia. — 10. et per quem omnia : (*Adduntur in cod.*) — *Ibid.* passionem consummare : passionem consummari. — 11. qui : (*Non est in cod.*) — 12. Nuntiabo : Narrabo. — 13. mei : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* dedit mihi : mihi dedit. — 18. est et eis : est eis.

CAPUT III.

Vers. 3. Amplioris : Ampliori. — 4. est : (*Non habetur in cod.*) — 11. quibus : sicut. — 12. malum : malignum. — 14. ad finem : in finem. — 15. in illa exacerbatione : in exacerbatione.

CAPUT IV.

Vers. 1. existimetur aliquis : existimentur aliqui. — 2. admistus : admistis. — 3. perfectis : mundi factis. — 4. enim quodam : enim in quodam. — *Ibid.* requievit : quievit. — 8. alia : aliquo. — 9. populo : populus.

CAPUT V.

Vers. 3. admodum pro : admodum et pro. — 7. ad eum qui possit illum salvum facere a morte eum clamore valido : ei qui possit salvum illum a morte facere cum clamore magno. — 8. Filius Dei. — 9. factus est : est factus. — 10. secundum : juxta. — 12. sint : sunt.

CAPUT VI.

Vers. 1. Sermonem : Sermonum. — 4. facti sunt : sunt facti. — 6. rursus renovari : renovari rursus. — *Ibid.* filium Dei, et ostentui habentes : et ostentui habentes Filium Dei. — 11. vestrum : (*Deest in cod.*) — 16. est : (*Non habetur in cod.*)

CAPUT VII.

Vers. 2. cui et decimas : cui decimas. — *Ibid.* quidem : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* autem et rex : autem rex. — 4. cui et decimas : cui decimas. — 8. contestatur : contestatus est. — 11. fuit : (*Non est in cod.*) — 12. ut et legis : ut legis. — 14. manifestum est enim : manifestum enim. — *Ibid.* sit : est. — 15. similitudinem : ordinem. — *Ibid.* exurgat : exurgat. — 20. alii : et alii. — 21. eum qui : eum quidem qui. (*Additur quidem.*) — *Ibid.* eum : (*Deest in cod.*) — 24. maneat : manet. — 25. accedens : accedente. (*Ita habet lectio vetus ; modo s additur, ut legatur accedentes.*) — *Ibid.* nobis : eis. — 26. peccatoribus : peccatis. — 27. necessitatem quotidie : quotidie necessitatem. — *Ibid.* populi : populo. — 28. homines constituit : constituit homines.

CAPUT VIII.

Vers. 2. Dominus : Deus. — 6. sancitum est : sanctum est. — 8. venient : veniunt. — 9. eorum : illorum. — 10. est : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.*

corde eorum : corda illorum. — 12. peccatorum eorum : peccatum illorum.

CAPUT IX.

Vers. 5. superque eam erant : super quæ erant. — **B** 6. Sacrificiorum officia consummantes : (*Adduntur in cod.*) — 8. proplatam : prolatam. — 10. et in politibus : et politibus. — 12. aut : et. — 14. emundavit : et mundavit. — *Ibid.* nostram : vestram. — 16. testamentum est : testamentum. — 21. similiter aspersit : aspersit similiter. — 22. secundum legem mundantur : mundantur secundum legem. — *Ibid.* effusione : fusione. — 24. manufacta sancta : manufactis sanctis. — *Ibid.* verorum : virorum. — *Ibid.* sed in ipsius : sed ipsius. — 27. est hominibus : est in hominibus.

CAPUT X.

Vers. 1. Umbram : Umbra. — 2. alioquin cessasset : alioquin non ne cessasset. — 6. placuerunt : placuit. — 7. in capite : capitulo. — *Ibid.* faciam : facerem. — *Ibid.* tuam : tuam volui. — 10. Jesu Christi semel : Christu Jesu in semel. — 15. nos et : et nos. — 16. Dando : Dabo. — *Ibid.* mentibus : mentem. — 18. est : (*Non habetur in cod.*) — 19. introitu : introitum. 25. consuetudinis est : est consuetudinis. — 27. autem : namque est. — 32. pristinos dies : pristinorum dierum. — 37. aliquantulumque : quantulumcumque. — 39. filii : (*Non est in cod.*)

CAPUT XI.

Vers. 2. In hac : In hoc. — *Ibid.* senes : seniores. — 5. habuit : habebat. — 6. Deo : (*Non est in cod.*) — 7. est hæres : hæres est. — 9. demoratus : moratus. — 11. esse eum qui repromiserat : esse qui promiserat. — 12. hoc : hæc. — 15. ipsius : illius. — 16. civitatem : civitatem sanctam. — 19. eum et in : eum in. — 26. thesauro : thesauris. — 28. et sanguinis effusionem : ex sanguinis effusione. — 32. de Gedeon : Gedeon. — *Ibid.* David, Samuel : David quoque et Samuel. — 35. devicerunt : vicerunt. — 34. verterunt : ceperunt. — 40. non : ne.

CAPUT XII.

Vers. 5. ipsum : ipsos. — 4. enim : (*Non est in cod.*) — 7. enim filius : enim est filius. — 8. adulteri : adulterini. — 9. eruditores habuimus ; habuimus eruditores. — *Ibid.* revertebamur eos. num : revertentur non. — *Ibid.* obtemperabimus Patri : obtemperavimus. Patris. — 15. quis : (*Deest in cod.*) — 18. montem et accessibilem : (tractabilem ignem habebat lectio vetus ; modo in margine et accessibilem additur.) — 25. effugerunt : refugerunt. — 25. nunc : modo. — 27. dicit : dixit.

CAPUT XIII.

Vers. 1. in vobis : (*Adduntur in cod.*) — 2. placuerunt : latuerunt. — 3. morantes : manentes. — 6. adjutor : adjutor est. — 7. fidep. (vers. 8.) Jesus Christus : fidem Jesu Christi. — 9. abduci : obduci. — *Ibid.* est enim : enim est. — 15. ergo : enim. — 19. quo : ut quo. — 21. ejus voluntatem : voluntatem ejus. — *Ibid.* placeat : placet. — *Ibid.* cui est gloria : cui gloria.

EPISTOLÆ CATHOLICÆ.

EPISTOLA CATHOLICA JACOBI APOSTOLI.

(Titulus ex codice Gothico :)

INCIPIT EPISTOLA JACOBI APOSTOLI AD DUODECIM TRIBUS.

*Hieronymus in Catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum, Jacobus qui appellatur, etc. : (Desunt in cod.)**Argumentum in Epistolam Catholicam Jacobi Apostoli, Jacobus apostolus, etc. : (Non habetur.)*

CAPUT I.

Vers. 6. Fluctui maris qui : tempestati maris, quæ. — 7. non ergo : ne enim. — 8. est : (Non habetur in cod.) — 11. marcescet : marcescit. — 12. quoniam : quia. — 23. in lege perfectæ : in legem perfectam. — Ibid. in ea : (Non habetur in cod.)

CAPUT II.

Vers. 2. autem pauper : autem et pauper. — 4. judicatis : judicastis. — 8. perficitis : perfecistis. — Ibid. facitis : (vers. 9.) Si autem personas : facis ; si autem personam. — 10. offendit : offendat. — 11. dixit : dixerit. — 12. sic : propter quod sic. — 14. proderit : prodest. — Ibid. poterit : potest. — 15. indigeant : egeant. — 16. ex vobis : vestrum. — 23. autem : (Non est in cod.) — Ibid. via efficiens : via eos efficiens. — 26. mortuum : emortuum.

CAPUT III.

*Vers. 2. potest : potens est. — 5. equis : equorum. — Ibid. etiam : et. — 4. autem : (Deest in cod.) — 6. inflammata : inflammaturque. — 7. et cæterorum dominantur : etiam cæterorum dominantur. — 8. plena : plenum. — 12. uvæ : olivæ. — Ibid. salsa : sal-**sa aqua. — 14. sint : (Non habetur in cod.) — 15. enim : (Non est in cod.)*

CAPUT IV.

Vers. 1. hinc : (Deest in cod.) — 2. helligeratis : et non : belligeratis ; non. — 3. insumatis : consummanini. — 4. Dei ? : Deo ? . — 5. An : Aut. — Ibid. habitat : inhabitat. — 9. et lugete : lugete. — 11. alterutrum : de alterutrum. — Ibid. mei : (Deest in cod.) — Ibid. legem : non : legem ; jam non. — 12. enim : (Deest.) — 13. qui : quod. — Ibid. ibi quidem : quidem ibi. — 14. Quæ est enim : quæ enim est. — Ibid. et deinceps : deinceps. — 15. et si vixerimus : aut si vixerimus. — 16. exultatis : exultastis. — 17. facienti ; peccatum : facienti ; magis peccatum.

CAPUT V.

Vers. 1. vestris : (Deest in cod.) — 5. vobis iram : (Desunt in cod.) — 4. quæ fraudata : et qui fraudatus. — Ibid. eorum : ejus. — 6. adduxistis et : adduxistis. — Ibid. justum ; et non restitit : justum non resistentem. — 8. et confirmate : confirmate. — 10. patientiæ : patientiæ exitus mali et longanimitatis. — 11. eos : (Deest in cod.) — Ibid. Dominus est : est Dominus. — 12. neque aliud : neque per aliud. — Ibid. sermo vester : verbum vestrum. — 13. Tristatur : affligitur. — 15. remittentur ei : dimittentur ei. — 18. terra dedit fructum : terra fructum. — 20. salvabit : salvat. — Ibid. operit : cooperit.

EPISTOLA PETRI APOSTOLI PRIMA.

*Hieronymus in Catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum Simon, etc. : (Non habetur.)**Argumentum in Epistolam catholicam Petri primam, Discipulos Salvatoris, etc. (Deest in cod.)*

CAPUT I.

*Vers. 1. Jesu Christi : Christi Jesu. — Ibid. Capadociæ : (Additur in cod.) — 2. Jesu Christi : Christi Jesu. — Ibid. multiplicetur : adimpleatur. — 3. qui secundum misericordiam suam magnam regeneravit nos in spem vivam , per resurrectionem Jesu Christi ex mortuis : qui per magnam misericordiam suam regeneravit nos in spem vitæ æternæ , per resurrectionem a mortuis Jesu Christi. — 7. præstiosior auro quod per ignem : præstiosior sit auro quod perit et per ignem : (Additur vero sit.) — Ibid. revelatione : revelationem. — 8. creditis : (Deest in cod.) — 11. in eis : qui in eis erat. — 12. desyderant : concupiscunt. — 13. sobrii : vigilantes. — Ibid. revelatione : revelationem. — 14. obedientiæ non configurati prioribus : obeditionis , non configurantes vos illis prioribus. — 15. in omni conversatione sancti sitis : sancti estote in omni conversatione. — 16. eritis , quoniam ego sanctus sum : estote quoniam et ego sanctus sum Dominus Deus vester. — 17. tempore conversamini : tempore quo conversamini. — 18. auro vel argento : argento vel auro. — 19. immaculati Christi et incontaminati , (vers. 20.) præcogniti quidem ante mundi constitutionem , manifestati autem novissimis temporis propter vos : incontaminati et immaculati Christi Jesu. Ipse ergo qui et præcognitus est ante constitutionem mundi , et novissimo tempore datus et passus est ; ipse accepit gloriam quam Deus verbum semper possedit , sine initio manens in patre , præcognitus quidem ante constitutionem mundi , manifestatus autem novissimis temporibus propter vos. — 21. gloriam , ut fides : gloriam , ita ut fides. — Ibid. Deo : Deum. 22. vestras : (Additur in cod.) — Ibid. in obedientia charitatis : ad obediendum veritati. — Ibid. simplices ex corde invicem diligite attentius ; simplices ex corde puro invicem**diligite perseverantes. — 24. quia omnis caro ut fenum ; et omnis gloria ejus : propter quod omnis caro sicut fenum ; et omnis gloria carnis.*

CAPUT II.

Vers. 1. Invidias : invidiam. — 2. rationabiles sine : rationabiles et sine. — 3. quoniam : quia. — 5. ipsi vos. — Ibid. domus spirituales sacerdotum sanctum , offerre : domum spirituales in sacerdotium sanctum , offerentes. — 9. annuntietis ejus : ejus annuntietis. — Ibid. vocavit in admirabile lumen suum. (vers. 10.) Qui aliquando non populus , nunc autem populus Dei , qui non consecuti misericordiam ; nunc autem misericordiam consecuti : vocavit in illud admirabile lumen suum , qui aliquando non populus ; nunc autem populus Dei ; quorum aliquando non miseratus est , nunc autem miseretur. — 11. obsecro vos tanquam : obsecro tanquam. — Ibid. et peregrinos : atque peregrinos. — 12. detractant : detraxerunt. — Ibid. Deum : Dominum. — 13. igitur : (Deest in cod.) — Ibid. creature propter Deum : ordinationi propter Dominum. — 15. imprudentium : insipientium. — 18. in omni : cum omni. — Ibid. dominis , non : dominis vestris , non. — Ibid. discolis : difficilioribus. — 19. Dei conscientiam : conscientiam Dei. — 20. est gloria : gloria est. — Ibid. patienter : et patienter. — 21. passus est pro vobis , vobis reliquens vobis exemplum : pro vobis passus est relinquens vobis exemplum. — Ibid. vestigia : vestigium. — 23. maledicebat : remaledicebat. — Ibid. iudicium se injuste : se iudicium iudicanti injuste. — 24. ipse : (Deest in cod.) — Ibid. vivamus , cujus livore sanati estis. vers. 25. Eratis enim sicut oves errantes : vivemus , cujus vulnere sanati estis. Qui sicut oves errabatis.

CAPUT III.

Vers. 1. mulierum : uzorum suarum. — 2. in timore castam conversationem vestram : vestram in timore castam conversationem. — 3. Quarum non sit : Quarum sit non. — Ibid. capillatura , aut circumdatio auri , aut indumenti vestimentorum cultus (vers. 4. sed qui : capillorum implicatio , aut auri

circumpositio, aut in habitu vestimentorum ornatus; sed ille. — *Ibid.* absconditus est cordis: *absconditus cordis.* — *Ibid.* in conspectu Dei: *ante Deum.* — 5. et: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* sperantes in Deo: *quæ in Deum sperabant.* — 6. sicut Sara obediebat: *sicut et Sara obsequabatur.* — *Ibid.* estis: *estote.* — *Ibid.* pertimentes: *timentes.* — 7. infirmiori vasculo: *inferiori vaso.* — *Ibid.* impartientes: *impartientes.* — *Ibid.* honorem tanquam et cohæredibus gratiæ vitæ: (*Adduntur in cod.*) — 8. in fide autem: *in summa autem rei.* — *Ibid.* fraternitatis amatores: *fraternitate amantes.* — 9. nec: *rel.* — 10. dies videre bonos: *cupit videre dies bonos.* — 11. Declinet a malo: *Declinet autem a malo.* — 12. in precibus: *ad preces.* — 13. est qui: (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* noceat, si boni æmulatores fueritis?: *nocebit si bonitatis sectatores fueritis?.* — 14. beati. Timorem: *beati eritis. Metum.* — *Ibid.* et non: *neque.* — 15. satisfactionem: *responsonem.* — *Ibid.* de ea: *de fide et spe.* — *Ibid.* spe: (*Non est in cod.*) — 16. in eo quod detrahunt vobis confundantur qui calumniantur: *nec quod detrahunt de vobis, tanquam de malefactoribus, confundantur infamantes.* — 17. ut bene: *bene.* — *Ibid.* voluntas Dei velit: *velit voluntas Dei.* — 18. nostris: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* offerret: *adducat.* — 19. his qui in carcere erant spiritu veniens: *eis qui in carcere conclusi erant spiritibus adveniens.* — 20. quando expectabant Dei patientiam: *quum spectaret Dei patientia.* — 21. facit: *fecit.* — *Ibid.* in Deum: *ad Deum.*

CAPUT IV.

Vers. 1. passo in carne: *in carne passo.* — *Ibid.* cogitatione: *Scientia.* — 2. desyderiis hominum: *hominum desyderiis.* — *Ibid.* voluntati: *voluntate.* — 3. Gentium: *hominum.* — *Ibid.* his: (*Deest in cod.*) — *Ibid.* in luxuriis, desyderiis, vinolentiis: *libidinibus, et concupiscentiis, et ebrietate.* — 4. in quo admirantur non concurrentibus vobis in eadem luxuriæ confusionem: *in quibus nunc obstupescunt non consurgere vos in eadem luxuriæ confusione.* — 6. homines: *hominem.* — 7. et vigilate in ora-

tionibus: *et sobrii in orationibus vigilantes.* — 8. autem: (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* vobismetipsis: *vosmetipsos.* — *Ibid.* continuum: (*Ita habet lectio vetus; modo: perpetuam.*) — *Ibid.* operit: *cooperit.* — 11. ministrat: *administrat.* — *Ibid.* administrat Deus: *administrat ei Deus.* — *Ibid.* imperium: *potestas et virtus.* — *Ibid.* amen: (*Deest in cod.*) — 12. peregrinari: *expavescere.* — *Ibid.* fit, quasi: *fit nolite pavere, quasi.* — 14. eritis: *estis.* — *Ibid.* gloriæ: (*Non est in cod.*) — *Ibid.* requiescet: *requiescit quod ab illis quidem blasphematur, a vobis autem honorificatur.* — 15. ut homicida: *qua homicida.* — 16. si autem ut: *si vero quasi.* — 17. est ut: (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* incipiat iudicium a domo: *inchoationis iudicii de domo.* — *Ibid.* primum: *initium.* — *Ibid.* credunt: *crediderunt.* — 18. salvabitur: *impius et peccator ubi parebunt? Itaque: salvus fit peccator et impius ubi parebit? Ideoque.* — 19. commendent: *commendant.*

CAPUT V.

Vers. 1. qui: (*Non est in cod.*) — *Ibid.* gloriæ communicator: *gloria.* — 3. ut dominantes in cleris sed formæ facti gregis ex animo. (*vers. 4.*) Et cum apparuerit princeps pastorum, percipietis immarcessibilem: *quasi dominantes in clerum, sed forma facti gregi ex animo. Ut cum apparuerit princeps pastorum percipietis illam floridam et immarcessibilem.* — 5. humilitatem iusinate: *quietem et humilitatem animi induite.* — *Ibid.* autem: (*Deest in cod.*) — 6. potenti: *illa potentissima.* — *Ibid.* visitationis: *visitationis suæ.* — 8. et: (*Deest in cod.*) — 9. scientes eamdem: *passionem ei quæ in mundo est, vestræ fraternitati fieri: nihil verentes, scientes easdem passiones in omni, quæ est in mundo, fraternitate vestra, fieri.* — 10. confirmabit, solidabitque. (*vers. 11.*) Ipsi gloria et imperium: *et consummabit fundabitque; cui est virtus et potestas.* — 12. fidelem fratrem vobis: *vobis fidelem fratrem.* — *Ibid.* obsecrans: *consolans.* — 13. Ecclesia quæ est in Babylone coelecta: *quæ est in Babylone Ecclesia cumelecta.* — 14. Gratia: *pax.*

EPISTOLA PETRI APOSTOLI SECUNDA.

Argumentum in Epistolam secundam B. Petri apostoli, Simon Petrus, etc.: (*Non habetur in cod.*)

CAPUT I.

Vers. 1. Sortiti sunt fidem in iustitia: *adepti sunt fidem, iustitiam.* — 2. cognitione: *regeneratione.* — 3. quomodo: *sicut.* — *Ibid.* pietatem, donata: *pietatem pertinent, donata.* — *Ibid.* qui vocavit nos: *quia vocavit nos in.* — 4. est, corruptionem. (*vers. 5.*) Vos autem curam: *est concupiscentiæ corruptionem. Sed et vos sollicitudinem.* — *Ibid.* autem: *vero.* — 6. abstinentiam in abstinentia: *continentiam in continentia.* — 7. autem: *vero.* — 8. si vobiscum assint: *cum vobis presto sint.* — 11. Domini: *Dei.* — 12. incipiam vos semper commonere de his; et quidem scientes et confirmatos vos in: *non differam semper commonere vos de his; et quidem scientes, et corroboratos in.* — 13. tabernaculo: *corpore.* — 14. velox est depositio tabernaculi: *velocissima erit depositio corporis.* — 15. et frequenter habere vos post obitum meum ut, horum: *ut frequenter habere possitis, etiam post obitum meum, in quo horum.* — 16. indoctas: *commentitias.* — *Ibid.* præscientiam: *præsentiam.* — *Ibid.* illius magnitudinis. (*vers. 17.*) Accipiens enim a Deo patre honorem et gloriam, voce delapsa ad eum huiusmodi a magnifica gloria, Hic est filius meus dilectus in quo mihi complacui: *ipsius magnitudinis. Accepit enim a Deo patre gloriam et honorem voce delata ad eum, huiusmodi magnifica gloria, Hic est filius meus dilectus in quo bene sensi.* — *Ibid.* ipsum audite: (*Desunt in cod.*) — 19. firmiorem: *certum.* — *Ibid.* attendentes: *incidentes.* — *Ibid.* caliginoso: *caligoso.* — *Ibid.*

elucescat: *lucescat.* — 20. prophetia scripturæ: *prophetia, vel scripturæ.* — *Ibid.* non lit: *indiget.* — 21. inspirati, locuti sunt: *inspirante locuti sunt eum.*

CAPUT II.

Vers. 1. introducunt: *subintroducunt.* — *Ibid.* Dominum negant; super ducentes: *Dominatorem abnegantes; superducent.* — 4. rudentibus: *ruentibus Catenis.* — *Ibid.* cruciandos in iudicium reservari: *in iudicium reservari cruciandos.* — 5. impiorum: *super impios.* — 7. injuria ac luxuriosa conversatione eripuit: *impudica conversatione eruit.* — 8. operibus: *factionibus.* — 9. tentatione: *tentationibus.* — *Ibid.* reservare cruciandos: *cruciandos reservare.* — 10. concupiscentia: *concupiscentiam.* — *Ibid.* sectas: *majestatem.* — *Ibid.* introducere: (*Deest in cod.*) — 11. se execrabile: *se a Domino execrabile.* — 13. voluptatem existimantes diei delicias coinquinationis et maculæ: *deliciis affluentibus in: existimantes voluptates diurnas delicias coinquinationis et inmaculati delictis affluentibus, et in.* — 14. adulterii et incessabilis delicti. Pellicientes: *adulterii et indesinentis delicti, illicitentes.* — *Ibid.* avaritia: *avaritiæ.* — 15. ex Borsor qui mercedem iniquitatis amavit, (*vers. 16*) correptionem: *fili Beor, qui mercedem iniustitiæ dilexit, increpationem.* — *Ibid.* mutum animal hominis: *mutum in hominis.* — 18. pellicunt: *illicunt.* — *Ibid.* effugiunt: *effugerunt.* — 19. illis: *aliis.* — *Ibid.* servi sint: *sint servi.* — *Ibid.* corruptionis: *peccati.* — 20. cognitione: *agnitionem.* — *Ibid.* his: *et.* — 21. ab eo quod illis traditum est: *a tradito sibi.* — 22. eis illud: *illis res.* — *Ibid.* luti: *centi.*

CAPUT III.

Vers. 1. vestram excito : *excito vestram*. — 2. a sanctis prophetis : *sanctorum prophetarum*. — *Ibid.* Salvatoris : *Salvatoris nostri*. — 3. concupiscentias : *conscientias*. — 4. dicentes : *et dicentes*. — 5. consistens : *constitutam*. — 6. periit : *deperiit*. — 7. reservati : *servati*. — *Ibid.* impiorum hominum : *hominum impiorum*. — 8. hoc : (*Non est in cod.*) — 9. promissionem suam : *promissum suum*. — *Ibid.* quidam existimant : *quidam tarditatem existimant*.

EPISTOLA JOANNIS APOSTOLI PRIMA.

Argumentum in Epistolam primam Joannis apostoli, Rationem verbi, etc. : (*Non habetur.*)

CAPUT I.

Vers. 1. Fuit : *erat*. — 2. est : *est nobis*. — 3. quod vidimus : *quod ergo vidimus*. — 4. gaudeatis et : (*Non sunt in cod.*) — *Ibid.* vestrum : *nostrum*. — 6. quoniam societatem habemus : *nos societatem habere*. — *Ibid.* veritatem non facimus : *non facimus veritatem*. — 7. est in luce : *in luce est*. — *Ibid.* ad invicem : *cum eo*. — *Ibid.* emundat : *mundat*. — 9. si confiteamur : *si autem confiteamur*. — *Ibid.* peccata nostra, et emundet : *peccata, et emundet*. — 10. si : *Quod si*. — *Ibid.* peccavimus : *peccamus*.

CAPUT II.

Vers. 3. cognovimus : *cognoscimus*. — *Ibid.* observemus : *servemus*. — 5. Qui autem servat : *Nam qui custodit*. — 6. ipso : *eo*. — 7. mandatum novum : *novum mandatum*. — 8. verum est : *est verum*. — *Ibid.* vobis : *quia : nobis ; quoniam*. — *Ibid.* verum lumen : *lumen verum*. — 10. Qui : *Nam qui*. — 11. quia : *quoniam*. — 13. adolescentes : *juvenes*. — 14. juvenes, quoniam : *adolescentes, quia*. — *Ibid.* manet in vobis : *in vobis manet*. — 16. carnis est, et : *carnis, et*. — *Ibid.* oculorum : *oculorum est*. — *Ibid.* ex mundo : *ex hoc mundo*. — 17. æternum : *æternum, quomodo Deus manet in æternum*. — 18. nunc Antichristi : *nunc autem Antichristi*. — *Ibid.* quia : *quoniam*. — 22. is : (*Non est in cod.*) — 23. qui confitetur : *qui autem confitetur*. — 24. in vobis permaneat : *permanet in vobis*. — *Ibid.* audistis ab initio : *ab initio audistis*. — 27. maneat : *permaneat*. — 29. et : (*Deest in cod*)

CAPUT III.

Vers. 1. simus : *sumus*. — *Ibid.* quia non novit eum : *quia et ipsum ignoravit*. — 2. estis : *est*. — 3. hanc spem : *spem hanc*. — 5. scitis quia, scimus quoniam. — *Ibid.* nostra : (*Deest in cod.*) — 8. qui facit : *qui autem facit*. — *Ibid.* dissolvat : *solvat*. — 10. non est justus : *non facit justitiam*. — *Ibid.* ex Deo : *de Deo*. — 11. diligatis : *diligamus*. — 12. quid : *quod*. 13. vos : *nos*. — 14. translati sumus de morte ad vitam : *transivimus de morte in vitam*. — 15. semetipso : (*Deest in cod.*) — 16. cognovimus charitatem Dei : *cognoscimus charitatem ipsius*. — *Ibid.* animam suam pro nobis : *pro nobis animam suam*. — 17. mundi, et : *mundi hujus, et*. — *Ibid.* necesse habere egere. — 18. neque : *tantum et*. — 20. si reprehenderit : *si non reprehenderit*. — 21. non : (*Ad dicitur.*) — *Ibid.* reprehenderit nos : *nos reprehenderit*. — 22. quicquid : *quodcumque*. — 23. alterutrum :

A — *Ibid.* aliquos : *aliquem*. — 10. transient : *transcurrent*. — *Ibid.* terra autem : *et terra*. — 11. Cum igitur hæc omnia dissolvenda sint : *His ergo omnibus pereuntibus*. — *Ibid.* vos esse : *esse vos*. — 12. in adventum : *ad præsentiam*. — *Ibid.* quem : *quam*. — 13. habitat. (vers. 14.) Propter quod : *inhabitat*. Quapropter. — *Ibid.* satagite, immaculati et inviolati ei inveniri : *satis agite immaculati et inviolati apud eum reperiri*. — 15. arbitremini : *arbitramini*. — 17. custodite : *caвете*. — *Ibid.* traducti : *seducti*. — 18. nunc in : *nunc et in*.

invicem. — *Ibid.* mandatum nobis : *nobis mandatum*.

CAPUT IV.

Vers. 1. omni spiritui credere : *credere omni spiritui*. — *Ibid.* exierunt in mundum : *prodierunt in hunc mundum*. — 3. de quo : *quem*. — 4. eum : *eos*. — 5. eos audit : *audit eos*. — 6. qui non est ex Deo ; non audit nos : *qui ex Deo non est ; non audit nos* : (*Sed adduntur in cod.*) — 7. nos : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* quia : *quoniam*. — *Ibid.* diligit, ex : *diligit fratrem suum, ex*. — 12. Si : *Quod si*. — 13. cognoscimus : *intelligimus*. — 15. quoniam : *quia*. — 16. credidimus : *credimus*. — 17. Charitas nobiscum : *Charitas Dei in nobis*. — *Ibid.* quia sicut ille est, et nos sumus : *ut sicut ille est, et nos simus*. — 21. a Deo : *ab eo*.

CAPUT V.

Vers. 1. Jesus est Christus : *Jesus Christus*. — *Ibid.* eum qui genuit ; diligit et eum : *genitorem ; diligit eum*. — *Ibid.* natus est ex eo : *ex eo natus est*. — 2. natos Dei : *cum Deum diligamus, et mandata ejus faciamus : filios Dei ; cum Deum diligimus, et mandata ejus servamus*. — 5. est qui : *est autem qui*. — *Ibid.* quoniam : *quia*. — *Ibid.* est filius Dei ? : *filius Dei est ?* — 6. Jesus Christus : *et spiritum Jesus Christus*. — *Ibid.* non in aqua : *et non in aqua*. — *Ibid.* sanguine : *sanguine et spiritu*. — *Ibid.* Et spiritus est qui : *Spiritus est qui*. — 7. Quoniam tres sunt qui testimonium dant in cælo Pater, Verbum, et Spiritus sanctus, et hi tres unum sunt. (vers. 8.) Et tres sunt qui testimonium dant in terra ; spiritus, aqua et sanguis, et hi tres unum sunt : *Quia tres sunt qui testimonium dant in terra spiritus, et aqua, et sanguis ; et hi tres unum sunt in Christo Jesu, tres sunt qui testimonium dicunt in cælo, Pater, Verbum, et Spiritus, et hi tres unum sunt*. — 9. quoniam : *quia*. — 10. Qui credit in filium Dei : *Quem misit Salvatorem super terram, et filius testimonium perhibuit in terra scripturas perficiens ; et nos testimonium perhibemus, quoniam vidimus eum, et annunciamus vobis ut credatis ; et ideo qui credit in filio Dei*. — *Ibid.* quia non credit in testimonium : *quoniam non credit in testimonio*. — 12. filium : *filium Dei*. — 13. scribo : *scripsi*. — 15. quia : *quoniam*. — 16. Qui : *Siquis*. — *Ibid.* petat, et dabitur ei vita, peccati non ad mortem, Est peccatum ad mortem : non pro illo dico ut roget quis : *petat pro eo, et dabit ei vitam Deus, sed non his qui usque ad mortem peccant, est enim peccatum usque ad mortem ; non pro illo dico ut postulet*. — 18. quia : *quoniam*. — 20. venit ; et dedit : *venit ; et carnem induit nostri causa, et passus est, et resurrexit a mortuis ; assumpsit nos, et dedit*. — *Ibid.* filio ejus. Hic : *filio ejus Jesu Christo*. Hic. — 21. Amen : (*Deest.*)

EPISTOLA JOANNIS APOSTOLI SECUNDA.

Argumentum in Epistolam secundam Joannis Apostoli, Usqueadeo, etc. : (*Non habetur.*)

CAPUT UNICUM.

Vers. 1. Senior, Electæ Dominæ et natis : *Joannes senior Electæ Dominæ et filii*. — 2. quæ : *qui*. — 3. et a Christo Jesu filio Patris : *et a Domino Jesu*

Christo filio Dei Patris. — 5. alterutrum : *invicem*. — 7. exierunt : *prodierunt*. — *Ibid.* venisse : *venientem*. — 9. recedit : *credit*. — *Ibid.* Qui : *Nam qui*. — *Ibid.* et patrem et filium : *et filium et patrem*. — 12. plura : *multa*. — *Ibid.* futurum apud : *venturum ad*. — *Ibid.* plenum sit : *sit plenum*. — 13. Electæ : *Electæ*.

EPISTOLA JOANNIS APOSTOLI TERTIA.

Argumentum in Epistolam tertiam Joannis Apostoli, A
Gaium Pietatis, etc. : (Non habetur.)

CAPUT UNICUM.

Vers. 2. De omnibus orationem facio prospere te ingredi et valere : per omnia opto te bene agere et valere. — 4. Majorem horum non habeo gratiam : Majus autem horum non habeo gaudium. — 6. testimonium : qui testimonium. — *Ibid.* benefacies : benefacis. — 7. gentibus : gentilibus. — 9. Diotrepes : Diotrepthes. — 10. opera quæ : opera maligna quæ :

(Additur maligna.) — *Ibid.* neque : nec. — 11. sed quod : sed potius quod. — *Ibid.* Qui bene : Qui enim bene. — *Ibid.* qui male : qui autem male. — 12. Demetrio : De Demetrio. — 13. Multa habui tibi scribere ; sed nolui per atramentum et calamum scribere tibi. (*vers. 14.*) Spero autem protinus te videre, et os ad os loquemur. Pax tibi. Salutant te amici. Saluta amicos nominatim : Multa quidem habui scribere tibi ; sed nolo per atramentum et calamum scribere tibi. Spero autem me protinus te visurum, et os ad os loqui tecum. Pax tibi. Salutant te amici. Saluta tu amicos nominatim. vale.

JUDÆ APOSTOLI EPISTOLA CATHOLICA.

Hieronymus in Catal. Script. Eccles. Judas Frater, etc. : (Deest in cod.) Argumentum in Epistolam Judæ apostoli, Judas apostolus, etc. : (Deest.)

CAPUT UNICUM.

Vers. 1. Jesu Christi : Christi Jesu. — *Ibid.* sunt : (Deest in cod.) — *Ibid.* et Christo Jesu conservatis ; et vocatis : et in Jesu Christo conservatis ; vocatis. (Additur vocatis.) — 3. supercertari : concertari. — 4. homines qui : homines impii qui. — *Ibid.* impii : (Non est in cod.) — 5. semel : (Non habetur in cod.) — *Ibid.* quoniam Jesus : quoniam Deus semel. — 7. simili modo exfornicatæ : quæ simili harum modo fornicatæ sunt. — *Ibid.* sustinentes : luentes. — 8. similiter et hi carnem : similiter et hi somniantes carnem. — *Ibid.* autem : vero. — 11. via : viam. — *Ibid.* abierunt ; et errore : abierunt, et redditioni La-

mech confiderunt ; et erroris. (Adduntur verba et redditioni...) — *Ibid.* et in contradictione : et contradictione. — 12. maculæ : maculati. — *Ibid.* bis mortuæ eradicatæ : eradicatæ bis mortuæ. 13. feri : seroces. — *Ibid.* procella : calligo. — *Ibid.* servata est in æternum : in æternum serrata est. — 15. contra omnes ; et arguere omnes impios : (Desunt in cod.) — *Ibid.* egerunt, et de omnibus duris, quæ : egerunt et arguere omnes impios de omnibus quibus impie vixerunt, et de omnibus duris verbis, quæ — 16. querulosi : querulosi. — *Ibid.* eorum : illorum. — 18. desyderia sua : sua desyderia. — *Ibid.* impietatibus : impietatem. — 20. sanctissimæ nostræ fidei : sanctissima vestra fide. — 21. servate : conservate. — 25. et : (Deest in cod.) — 24. vos conservare : confirmare vos. — *Ibid.* in adventu Domini nostri Jesu Christi : (Desunt.) — 25. et magnificentia : magnificentia.

APOCALYPSIS JOANNIS APOSTOLI.

(Hoc argumentum præfertur Apocalypsi in cod. Goth. sine Auctore tamen.)

Beatus Joannes apostolus, post passionem, atque ascensionem Domini, et Salvatoris nostri : in una urbem Asia, quæ appellatur Ephesus, Ecclesiam sua institutione constituit ; cui et usque in diem obitus sui præfuit : nam ibi præsentis vitæ cursa felicissime consummato, grandævus (ut historia ecclesiastica refert) et defunctus est, et sepultus. Is ergo cum fidem Christi, per totam Asiam Judæis et gentibus instantissime prædicaret, prius quam evangelium suum scriberet, ob eandem, quam prædicabat fidem, a Domitiano Vespasiani filio, qui fratri Tito in regno successerat, quinto decimo imperii ejus anno, in Pathmo insula relegatus, hanc Apocalypsim scripsit : ut quemadmodum per Moysen (qui præ omnibus hominibus mansuetus exstitit) inchoatio libri Geneseos, ab incorruptibili principio sumpsit exordium ; ita per Joannem præ cæteris dilectum discipulis, in novi testamenti clausula, finis incorruptibilis redderetur ; dicente ipso, qui et in Moysen et Joanne locutus est, Ego sum A et Ω, primus et novissimus, principium et finis. Deus quippe charitas est, qui et principium sine principio, et finis sine fine est : Unde et Deitas (forte legendum Caritas) finis præcepti est. Et ideo in cunctis fere Scripturæ divinæ voluminibus nihil aliud insinuat, quam Dei proximique dilectio. Sicut ergo plenitudo legis est charitas, ita hæc Apocalypsis, et veteris, et novi Testamenti perfecta plenitudo Legis est. Scripsit itaque juxta mystica septiformis Spiritus Sacramenta, ad septem Ecclesias ; quarum principes et in quibus, universas per totum orbem ecclesias, appellatione dignitatis angelicæ, vel in virtutibus laudat, vel arguit in delictis. Finis.

CAPUT I.

Vers. 1. Apocalypsis : Revelatio. — *Ibid.* per : (Non est in cod.) — 3. et audit : et qui audiunt. — *Ibid.* hujus : (Deest in cod.) — 5. a Jesu : ab Jesu.

— 6. nos regnum et sacerdotes : nostrum regnum et sacerdotes. — *Ibid.* Amen : (Deest in cod.) — 9. in Christo Jesu : in Jesu. — 11. quæ sunt in Asia : (Non habentur in cod.) — *Ibid.* et Pergamo : Pergamo. — *Ibid.* et Philadelphia : Philadelphia. — *Ibid.* Laodicæ : Laodicæ. — 13. aureorum : (Deest in cod.) — 14. tanquam lana : velut lana. — *Ibid.* tanquam flamma : velut flamma. — 15. arichalco : arichalco. — *Ibid.* vox illius : vox sermonum illius.

CAPUT II.

Vers. 1. ambulat : ambulabat. — 4. pauca : (Deest in cod.) — *Ibid.* primam : pristinam. — 7. Vincenti dabo edere : Vincenti, dabo ei edere. — 9. tuam : (Non est in cod.) — 10. aliquos : (Nec habetur in cod.) — 12. romphæam utraque : romphæam ex utraque. — 13. illis : (Non est in cod.) — 14. quia : (Deest in cod.) — *Ibid.* tenentes : (Non habetur in cod.) — 16. veniam : venio. — 17. dabo manna : dabo edere manna. — *Ibid.* illi. vi. — 18. tanquam ut. — *Ibid.* aurichalco : arichalco. — 19. et fidem et charitatem tuam : et charitatem, et fidem. — *Ibid.* prioribus : priorum. — 20. pauca : (Deest in cod.) — *Ibid.* Jezabel : Zesabel. — *Ibid.* se dicit : dicit se. — *Ibid.* seducere : seducit. — 22. mittam : mitto. — *Ibid.* ab operibus suis egerint : egerint ab operibus ejus. — 23. in mortum : in mortem. — 26. et custodierit : et qui custodierit. — 27. eas : illas.

CAPUT III.

Vers. 1. Ecclesiæ Sardis : Sardis Ecclesiæ. — 5. ad te : (Desunt in cod.) — *Ibid.* nescies : nescis. — 7. claudit ; elaudit : claudit ; et claudit. — 8. Ecce : Et ecce. — 10. servabo te : te servabo. — 11. Ecce : (Non est in cod.) — 12. eum : illum. — 14. Laodicæ : Laodicæ. — 16. evomere : ejicere. — 18. ut non : et non. — 20. intrabo : intrabo.

CAPUT IV.

Vers. 2. tibi : (Deest in cod.) — 3. qui : quæ. —

8. habebant alas senas in : *habent alas senas et in.* — A — *Ibid.* habebant die ac : *habent die et.* — 9. veni : *et viventi.* — 10. procidebant : *prociident.* — *Ibid.* mittebant : *mittent.*

CAPUT V.

Vers. 3. neque : (*Deest in cod.*) — 3. dixit : *dicit.* — *Ibid.* solvere : (*Non est in cod.*) — 6. tanquam : *quasi.* — 7. accepit de dextera sedentis in throno libriin : *accepit librum de dextera sedentis in throno.* — 8. aperuis et : *accepisset.* — 9. et cantabant canticum novum : *et cantant novum canticum.* — *Ibid.* Domine : (*Deest.*) — 10. regnabuntus : *regnabunt.* — 13. est : (*Deest.*) — *Ibid.* et sub terra : *et quæ sub terram.* — *Ibid.* potestas in : *potestas Deo habstro in.* — 14. viginti quatuor. *Ibid.* in facies suas. *Ibid.* viventem in sæcula sæculorum : (*Desunt.*)

CAPUT VI.

Vers. 1. sigillis : *signaculis.* — 2. Et vidi : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* et exivit : *exivit.* — 3. et vide : (*Adduntur in cod.*) — 4. ei ut sumeret pacem de : *ei ut sumeret pacem de :* [*Adduntur verba rotundæ charact.*] — *Ibid.* est ei : *est illi.* — 5. illum : *eum.* — 6. dicentium : *dicentem.* — 8. super eum : *desuper.* — 9. propter : (*Non est in cod.*) — 10. usquequo : *quousque.* — *Ibid.* et non vindicas : *et vindicas.* — 11. adhuc tempus : *tempus adhuc.* — *Ibid.* compleantur conservi eorum, et fratres : *impleatur numerus conservorum, et fratrum.* — *Ibid.* sicut et illi : *sicut illi.* — 12. et ecce : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* magnus factus est : *factus est magnus.* — *Ibid.* cilicinus : *cilinus.* — *Ibid.* tota facta est : *facta est tota.* — 13. de cælo : *cæli.* — *Ibid.* emittit : *mittit.* — *Ibid.* cum : *a vento :* *cum vento.* — 15. et in petris : *et petris.*

CAPUT VII.

Vers. 1. ne flarent : *ne flaret ventus.* — 3. et mari : *neque mari.* — 9. magnam quam : *magnam stantem quam.* — 9. thronum et in conspectu : *thronum in conspectu.* — 11. Deum : (*Deest.*) — 12. actio, honor : *actio, et honor.* — 13. et dixit : *dicens.* — 15. habitabit : *habitat.* — 16. nec : *neque.* — 17. vitæ fontes : *fontes vitæ.* — *Ibid.* ab oculis : *ex oculis.*

CAPUT VIII.

Vers. 3. de orationibus : *orationibus.* — *Ibid.* Dei : (*Non est in cod.*) — 5. magnus : (*Deest in cod.*) — 6. præparaverunt : *paraverunt.* — 7. angelus : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* concremata : *combusta.* — 8. sanguis : *sanguinis.* — 9. eorum : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* habebant : *habent.* — 11. dicitur : (*Deest.*) — 12. et tertia pars lunæ et tertia pars stellarum : *et tertia pars stellarum et tertia pars lunæ.* — 15. ita ut : *ut.* — *Ibid.* pars tertia : *tertia pars.* — *Ibid.* noctis : *nox.* — 14. vocibus trium : *voçibus tribus.*

CAPUT IX.

Vers. 1. ei : *illi.* — 2. et apernit puteum abyssi : (*Adduntur in cod.*) — 3. putei : (*Deest in cod.*) — 4. eius : (*Non est in cod.*) — 5. eos : *illos.* — 6. et desyderabunt mori et fugiet mors ab eis : (*Supradidit, erasis aliquibus verbis de contextu, et desiderabunt mori, et fugiet mors ab ipsis.*) — *Ibid.* tanquam : *sicut.* — 9. eorum : *illatum :* (*Addit in cod.*) — *Ibid.* equorum : *et equorum.* — 10. erant : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* et potestas : *potestas.* — 11. habebant : *habent.* — *Ibid.* Latine habens : *Et Latine habet.* — 13. quatuor : (*Non est in cod.*) — 14. Euphrate : *Euphratem.* — 16. Et audivi : *Audivi.* — 18. Et ab his : *Ab his.* — *Ibid.* et ex fumis : *et fumo.* — *Ibid.* quæ procedebant : *qui procedebat.* — 19. habentes : *habentibus.* — 20. adorarent : *adorent.* — 21. neque a beneficiis suis : (*Desunt in cod.*)

CAPUT X.

Vers. 4. voces suas, ego : (*Non sunt in cod.*) — *Ibid.* mihi : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* et non : *non.* — 5. stantem : *stare.* — *Ibid.* super : *supra.* — 6. in

eo : *in illo.* — *Ibid.* et ea quæ : *et quæ.* — *Ibid.* non erit amplius : *amplius non erit.* — 8. Et audivi vocem : *Et vox quam audivi.* — *Ibid.* et accipe : *accipe.* — *Ibid.* bis. super : *supra.* — 10. dixit : *dicit.* — *Ibid.* librum : (*Deest.*) — 11. illum : *eum.* — 12. dixit : *dicit.* — *Ibid.* gentibus et populis : *populis et gentibus.*

CAPUT XI.

Vers. 1. et dictum est mihi : *dicens.* — 2. templum : (*Additur.*) — 5. voluerit eos : *eos voluerit.* — *Ibid.* bis. eorum : *illorum.* — 7. eos bellum : *illos bellum.* — *Ibid.* illos : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* eos : *illos.* — 8. jacebunt in plateis civitatis magnæ : *in plateis civitatis magnæ jacebunt.* — 9. de tribubus et populis : *de populis et tribubus.* — *Ibid.* per tres dies et dimidium : *et corpora eorum :* (*Desunt in cod.*) *Ibid.* sinent : *sinant.* — 10. mittent invicem : *mittent sibi invicem.* — *Ibid.* habitabant : *inhabant.* — 12. eis : *illis.* — 14. et ecce : *ecce.* — 15. et Christi ejus : *Jesu Christi.* — 16. et qui venturus es : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* quia : *qui.* — 18. exterminandi : *exterminasti.*

CAPUT XII.

Vers. 1. magnum apparuit : (*Ita modo legitur ; vetus lectio signum paruit habebat.*) — 2. clamabat : *clamat.* — *Ibid.* pariat : *pareret.* — 3. diademata septem : *septem diademata.* — 5. erat : *est.* — 6. habebat : *habet.* — *Ibid.* eam : *illam.* — 7. magnum : (*Non est in cod.*) — 8. inventus est : *est inventus.* — 9. et projectus : *projectus.* — 10. in cælo : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* illos : *eos.* — 11. eum : *illum.* — 13. esset : *est.* — 14. alæ duæ : *duæ alæ.* — *Ibid.* alitur : *alatur.* — 18. supra : *super.*

CAPUT XIII.

Vers. 1. nomina : *nomen.* — 3. vidi : (*Deest in cod.*) — 5. est ei potestas : *est illi potestas.* — 6. et tabernaculum ejus : (*Adduntur in cod.*) — 7. est datum : *datum est.* — *Ibid.* eos : *illos.* — *Ibid.* illi : *ei.* — 8. adoraverunt : *adorabunt.* — 10. vadit : *vadet.* — 11. ascendentem : *descendentem.* — 12. fecit terram et habitantes : *facit terram et inhabitantes.* — 14. in terra : *terram.* — 15. et ut : *ut et.* — *Ibid.* adoraverint : *honoraverint.* — *Ibid.* occidantur : *occidatur.* — 16. Et faciet omnes : *Et faciet homines.* — *Ibid.* sua aut : (*Desunt in cod.*) — 17. et nequis : *ut nequis.* — *Ibid.* aut nomen : *nominis.*

CAPUT XIV.

Vers. 1. cum eo : *cum illo.* — 2. Citharædororum : *citharæ duorum.* — 4. ferit : *uberit.* — 5. eorum : *ipsorum.* — *Ibid.* ante thronum Dei : (*Desunt in cod.*) — 6. cæli : *cælum.* — 7. in mare : *et mare.* — *Ibid.* et omnia quæ in eis sunt : (*Desunt in cod.*) — 8. est dicens : *est eum dicens.* — 9. et tertius : *et alius tertius.* — 11. ascendet in sæcula sæculorum : *nec habent : in sæcula sæculorum ascendet ; nec habebunt.* — *Ibid.* ac nocte : *et nocte.* — 14. super : *supra.* — 15. alius : *alter.* — *Ibid.* ut metatur : *metendi.* — 16. super : *supra.* — *Ibid.* et demessa est terra : *et messus est terram.* — 18. habebat potestatem supra : *habet potestatem super.* — 19. acutum : (*Deest in cod.*)

CAPUT XV.

Vers. 2. ejus : *illius.* — *Ibid.* super : *supra.* — 3. mirabilia sunt opera : *mirabilia opera.* — *Ibid.* justæ : *et justæ.* — *Ibid.* veræ sunt viæ : *veræ viæ.* — 4. te : (*Deest.*) — *Ibid.* es : (*Deest.*) — *Ibid.* manifesta : *magnificata.* — 6. et candido : *candido.*

CAPUT XVI.

Vers. 1. de templo : (*Desunt in cod.*) — *Ibid.* dicentem septem : *dicentem de cælo septem.* — *Ibid.* Itē, et : (*Desunt in cod.*) — 2. et pessimum : *ac pessimum.* — *Ibid.* habebant : *habent.* — *Ibid.* et in eos : *et eos.* — 3. angelus : (*Deest in cod.*) — 5. Domine : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* quia : *qui.* — 6. sanctorum : *justorum.* — *Ibid.* effuderunt : *superunt.*

— *Ibid.* enim : (*Non est in cod.*) — 8. angelus : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* affligere homines et : *afflicere homines in.* — 10 et 12. angelus : (*Deest in cod.*) — 15. immundos in : *immundos exeuntes in.* — 14. et procedunt : *procedunt.* — *Ibid.* Dei : (*Deest.*) — 17. angelus : (*Deest.*) — 19. illi : *ei.* — 20. fugit : *scit.* — 21. Deum homines : *homines Deum.*

CAPUT XVII.

Vers. 1. sedet : *sedet.* — 3. in spiritu in deserto : *in deserto in spiritu.* — 7. dicam tibi : *tibi dicam.* — 12. accipient : *accipiunt.* — 16. in bestia : *et bestiam.* — 17. corda : *corde.* — *Ibid.* placitum est illi : *illi placitum est.*

CAPUT XVIII.

Vers. 2. et custodia omnis volucris immundæ : (*Adduntur in cod.*) — *Ibid.* de vino iræ : *de ira.* — 4. ut : *et.* — 6. reddite illi sicut et ipsa : *reddit illi sicut ipsa.* — *Ibid.* vobis : (*Deest in cod.*) — 8. ideo in una : *Et ideo una.* — 9. se : (*Deest in cod.*) — 12. merces : *mercem.* — *Ibid.* thynum : *thysinam.* — 13. cynamomum, et : *cynamomum et amomum et.* — *Ibid.* et ovium : *ovium.* — 14. poma desyderii : *poma tua desyderii.* — *Ibid.* animæ tuæ discesserunt : *animæ discessit.* — *Ibid.* præclara : *clara.* — 16. bysso : *byssino.* — *Ibid.* erat : *est.* — 17. navigat : *navigabit.* — *Ibid.* in mari : *maria.* — 19. illa : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* habebant : *habitant.* — 21. civitas illa magna : *magna illa civitas.* — 22. in te : *in ea.* — *Ibid.* artifex omnis : *artifex et omnis.* — *Ibid.* bis. in te : *in ea.* — 23. in te amplius : *tibi amplius.*

CAPUT XIX.

Vers. 1. quasi vocem : *tanquam vocem magnam.* — *Ibid.* Laus : *Salus.* — 3. ascendit : *ascendet.* — 4. seniores viginti quatuor : *viginti quatuor seniores.* — *Ibid.* Deum : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* Allelu-ia : *et Allelu-ia.* — 6. quasi : *tanquam.* — *Ibid.* et sicut vocem aquarum multarum : (*Adduntur in cod.*) — 9. bis. dixit : *dicit.* — 11. Verax, et cum justitia : *Verax vocatur, et in justitia.* — 14. et mundo : *mundo.* — 15. ejus : *ipsius.* — 16. clamavit : *clamabat.* — 17. cæli, venite et congregamini : *cælum venite, congregamini.* — 18. et servorum : *ac servorum.* — 20. cum ea : *cum illo.* — *Ibid.* ignis : (*Non habetur in cod.*) — *Ibid.* et sulphure : *sulphure.*

CAPUT XX.

Vers. 3. et post : *post.* — 4. ejus : (*Non est in cod.*) — *Ibid.* frontibus : *frontibus suis.* — *Ibid.* aut in ma-

nibus snis : (*Adduntur in cod.*) — 5. est : (*Non habetur in cod.*) — 8. arena : *arenæ.* — 9. eos : *illos.* — 10. ubi et bestia : *ubi bestia.* — *Ibid.* cruciabantur : *et cruciabantur.* — 11. terra et cælum : *cælum et terra.* — 13. infernus : *inferus.* — *Ibid.* suos : (*Deest in cod.*) — 14. infernus : *inferus.* — *Ibid.* Hæc est mors secunda : *Hæc mors secunda est stagnum ignis.*

CAPUT XXI.

Vers. 2. Et ego Joannes vidi sanctam civitatem Jerusalem novam descendentem : *Et civitatem sanctam Jerusalem novam vidi descendentem.* — 4. ab oculis : *ex oculis.* — 5. dixit mihi : *dicit.* — 9. plenas : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* veni et ostendam : *veni ostendam.* — 11. et : (*Deest in cod.*) — 12. angelos duodecim : *duodecim angelos.* — *Ibid.* inscripta : *scripta.* — 13. et ab aquilone : *ab aquilone.* — *Ibid.* et ab Austro : *ab Austro.* — *Ibid.* et ab occasu : *ab occasu.* — 16. de arundine : *in arundinem.* — *Ibid.* et longitudo et altitudo et latitudo ejus æqualia : *longitudo et latitudo et altitudo æqualia.* — 17. murum : *murus.* — 18. aurum mundum : *auro mundo.* — 19. jaspis : *jaspidis.* — 20. sardius : *sardinus.* — 21. sunt : *erant.* — 22. Deus : (*Deest.*) — 24. gentes : (*Additur.*) — *Ibid.* in lumine : *per lamen.* — 27. non nec : *Ibid.* abominationem faciens : *faciens abominationem.*

CAPUT XXII.

Vers. 1 fluvium : *flumen.* — 2. et ex : *ex.* — 5. Et nox ultra non erit ; et non egebunt lumine lucernæ, neque lumine solis, quoniam Dominus Deus illuminat illas, et regnabunt in sæcula sæculorum : (*Adduntur in cod.* ; et eos habet.) — 6. sunt et vera : *et vera sunt.* — 8. Et postquam : *Postquam.* — *Ibid.* ostendebat : *annuntiabat.* — 9. Vide : (*Deest in cod.*) — *Ibid.* enim : (*Non habetur in cod.*) — 10. dicit : *dixit.* — 11. et qui justus est : *et justus.* — *Ibid.* justificetur : *justitiam faciat.* — 15. Foris : *Et foris.* — 17. Et Spiritus : *Spiritus.* — *Ibid.* et qui vult : *qui vult.* — *Ibid.* gratis : *gratis. Amen.* — 18. Contestor enim omni audienti verba prophetiæ libri hujus, si quis apposerit ad hæc ; apponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto. (*vers.* 19.) Et si quis diminuerit de verbis libri prophetiæ hujus ; auferet Deus partem ejus de libro vitæ, et de civitate Sancta, et de his quæ scripta sunt in libro isto. (*vers.* 20.) dicit qui testimonium perhibet istorum. Etiam venio cito ; Amen. Veni, Domine Jesu (*vers.* 21.) Gratia Domini nostri Jesu Christicum omnibus vobis. Amen : (*Hæc non habentur in exempl. Gothico.*)

ORDO RERUM QUÆ IN HOC TOMO CONTINENTUR.

Præfatio. 9
 DIVINÆ BIBLIOTHECÆ PARS SECUNDA. — ORDO
 POSTREMUS VET. TESTAMENTI. 25. — Præfatio Hieronymi in librum Tobie. *Ibid.* — LIBER TOBIÆ. 25 — Præfatio Hieronymi in librum Judith. 37 — LIBER JUDITH 41 — JOB ET PSALTERIUM, a S. Hieronymo in Latinum conversum. 59 — J. Martiani admonitio in opus subsequens. *Ibid.* — Patrum veterum testimonia de libro Job. *Ibid.* — Præfatio Hieronymi in librum Job. 61 — LIBER JOB. *Ibid.* — Testimonia de duplici Hieronymiano psalterio juxta LXX interpretes. 115 — Præfatio Hieronymi in librum Psalmorum. 117 — LIBER PSALMORUM. 119 — Admonitio J. Martiani in duas sequentes præfationes S. Hieronymi. 399 — Præfatio Hieronymi in librum Paralipomenon juxta LXX interpretes. 401 — Præfatio Hieronymi in libros Salomonis juxta LXX interpretes. 403.
 APPENDIX. — LIBER SAPIENTIÆ. 405 — Prologus in Ecclesiasticum Jesu filii Sirach. 422 — LIBER ECCLESIASTICI. 425 — LIBER PRIMUS MACHABÆORUM. 469 — LIBER SECUNDUS MACHABÆORUM. 501
 DIVINÆ BIBLIOTHECÆ PARS TERTIA. — ORDO
 EVANGELICUS. 523 — Præfatio Hieronymi in quatuor Evangelia. *Ibid.* — Eusebii Cæsariensis epistola in subse-

quentes canones Evangeliorum. 529 — Canones Evangeliorum. 531 — Evangelium secundum Mathæum. 541 — Evangelium secundum Marcum. 583 — Evangelium secundum Lucam. 607 — Evangelium secundum Joannem. 655
 DIVINÆ BIBLIOTHECÆ PARS TERTIA. — ORDO
 APOSTOLICUS. 687 — Liber Actuum Apostolorum. *Ibid.* — Epistola ad Romanos. 727 — Epistola ad Corinthios prima. 743 — Epistola II ad Corinthios. 761 — Epistola ad Ephesios. 777 — Epistola ad Philippenses. 785 — Epistola ad Colossenses. 787 — Epistola ad Thessalonicenses prima. 791 — Epistola II ad Thessalonicenses. 795 — Epistola ad Timotheum prima. 797 — Epistola II ad Timotheum. 805 — Epistola ad Titum. 805 — Epistola ad Philemonem. 807 — Epistola ad Hebræos. 809 — Prologus septem Epistolarum canonicarum. 821 — B. Jacobi Epistola catholica. 831 — B. Petri Epistola prima. 835 — B. Petri Epistola II. 839 — B. Joannis Epistola prima. 841 — B. Joannis Epistola II. 847 — B. Joannis Epistola III. *Ibid.* — B. Judæ Epistola catholica. 849 — B. Joannis Apocalypsis. 851
 APPENDIX AD BIBLIOTHECAM S. HIERONYMI. 871 — Abbrevisatio Chronicæ. *Ibid.* — Admonitio in subsequentem collectionem variantum lectionum. 875 — CODICUM DIVINÆ BIBLIOTHECÆ VARIANTES LECTIONES. 879